

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯង ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ទឹកសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បានណា ។

www.5000-years.org

ព្រះ

វិញ្ញាណប្រាសាទ

និង

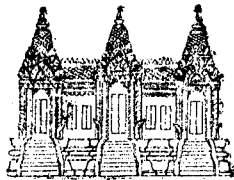
សេចក្តីប្រែប្រាស់ភាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិទាម សង្ខាយកនិកាយ

អដ្ឋមភាគ

៣៦

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៤៩៤

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិគ្គោ

អដ្ឋមោ ភាគោ

វេទនាសំយុត្តំ

បរិមេកសគាបិវិគ្គោ

[១] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា ។

[២] សមាហិតោ សម្មជាតោ

សតោ ពុទ្ធស្ស សាវកោ

វេទនា ច បជាតាតិ

វេទនា ធានុ សម្ពំ ។

យត្ថ ចេតា ជិវ្ហន្តិ

មគ្គញ្ច ខយ តាមិជំ

សុត្តន្តបិដក

សិយុត្តនិកាយ សទ្ធសុយតនិកាយ

អដ្ឋមភាគ

វេទនាសិយុត្ត

បរិមកសគាបិវគ្គ

[១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា ៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

[២] ភិក្ខុជាសាវករបស់ព្រះពុទ្ធ មានចិត្តដក់លំអាំ (ដោយ ទេហារសមាធិនឹងអប្បនាសមាធិ) ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី តែងដឹងច្បាស់នូវវេទនាផង នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនា ទាំងឡាយផង ។ មួយវិញទៀត វេទនាទាំងឡាយនេះ រលត់ទៅក្នុងព្រះនិព្វានឯណា ភិក្ខុតែងដឹងច្បាស់នូវព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខាយតនវិញ្ញោ

វេទនាទំ ខយា ភិក្ខុ

និទ្ទាតោ បរិនិព្វិតោតិ ។ បឋមំ ។

(៣) តិស្សោ សមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ សមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា ។

(៤) សុខំ វា យទិ វា ទុក្ខំ

អទុក្ខមសុខំ សហ

អជ្ឈតញ្ច តហិទ្ធា ច

យំ កិញ្ចំ អត្ថំ វេទិតំ ។

ឯតំ ទុក្ខន្តំ ញទ្វាទ

មោសធម្មំ បលោកិទំ

ដុស្សំ ដុស្សំ វយំ ដុស្សំ

ឯវំ តត្ថ វិជ្ជតីតិ ។ ទុតិយំ ។

(៥) តិស្សោ សមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(នៃភាសវៈទាំងឡាយ) ផង ក៏ក្នុងដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
ស្រែកឃ្វាន (មិនមានតណ្ហា) និព្វានហើយ ព្រោះអស់ទៅ
នៃវេទនាទាំងឡាយ ។ ចប់សូត្រទី១ ។

(៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
វេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤) បើមានវេទនាណាមួយ ដែលអរិយសាវកបានសោយ
ហើយ ទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ព្រមទាំងមិនទុក្ខមិនសុខក្តី
ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ អរិយសាវកបានដឹងថា ធម្ម-
ជាតនេះជាទុក្ខ មានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បែកធ្លាយ
ទៅជាប្រក្រតី ច្រើនតែពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញា ទើបនឿយ
ណាយក្នុងវេទនាទាំងនោះ យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី២ ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-

បឋមកសណបិវត្តោ

វេទនា ។ សុខាយ ភិក្ខុវេ វេទនាយ វត្តានុសយោ
 បហាតត្រោ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិយានុសយោ បហា-
 តត្រោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ ប-
 ហាតត្រោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ សុខាយ
 វេទនាយ វត្តានុសយោ បហីនោ ហោតិ ទុក្ខាយ
 វេទនាយ បដិយានុសយោ បហីនោ ហោតិ អទុក្ខម-
 សុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ បហីនោ ហោតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និវត្តានុសយោ សម្មទ្គសោ
 អន្ធរដ្ឋិ តណ្ហំ វិត្តយិ សញ្ញោជនំ សម្មាសាវាភិសមយា
 អន្ធរកាសំ ទុក្ខស្សតិ ។

[៦] សុខំ វេទយមាណស្ស
 វេទនំ អប្បជាណតោ
 សោ វត្តានុសយោ ហោតិ
 អនិស្សរណានិស្សនោ ។
 ទុក្ខំ វេទយមាណស្ស
 វេទនំ អប្បជាណតោ
 បដិយានុសយោ ហោតិ

បឋមកសកាថិត្ត

វេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះពកានុស័យ (អនុស័យគឺ
 តម្រិក) ក្នុងសុខវេទនាចេញ ត្រូវលះបដិឃានុស័យ (អនុស័យគឺសេចក្តី
 បាំងប៉ាកបិត្ត) ក្នុងទុក្ខវេទនាចេញ ត្រូវលះអវិជ្ជានុស័យ (អនុស័យគឺសេច-
 ក្តីល្ងង់) ក្នុងអទុក្ខមសុខវេទនាចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពកានុស័យ
 ក្នុងសុខវេទនាដែលភិក្ខុលះបដិបានហើយ បដិឃានុស័យក្នុងទុក្ខវេទនា
 ដែលភិក្ខុលះបដិបានហើយ អវិជ្ជានុស័យក្នុងអទុក្ខមសុខវេទនាដែលភិក្ខុ
 លះបដិបានហើយ ក្នុងកាលឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ
 ហៅថាអ្នកឃើញច្បាស់នូវអនុស័យដែលគ្មានរាគៈ ភិក្ខុនោះបានកាត់បដិ
 នូវតណ្ហា តាស់រំលើនឹងនូវសញ្ញាជនៈ បានធ្វើនូវទំបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះ
 ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃនូវមានៈ ។

(៦) កាលភិក្ខុសោយនូវសុខវេទនា តែមិនបានដឹងច្បាស់
 ពកានុស័យនោះ បែបនេះមានដល់ភិក្ខុដែលមិនឃើញនូវទុក្ខបាយ
 ជាគ្រឿងរលាស់ចេញ ។ កាលភិក្ខុសោយនូវទុក្ខវេទនា
 តែមិនបានដឹងច្បាស់ បដិឃានុស័យ ក៏មានដល់ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនរោ

អនិស្សរណោទស្សិនោ ។

អនុត្តមសុខំ សន្តំ

ក្រិប្បពោន ទេសិតំ

តំ វាបិ អភិទន្ធិតិ

នេវ ទុក្ខា បម្មត្តតិ ។

យតោ ច ភិក្ខុ អាតាបី

សម្មជញ្ញោន^(១) វិញ្ញតិ

តតោ សោ វេទនា សព្វា

បរិជានាតិ បណ្ឌិតោ ។

សោ វេទនា បរិញ្ញាយ

និរដ្ឋេ ធម្មេ អនាសវោ

កាយស្ស ភេទា ធម្មដ្ឋោ

សំខ្យំ ធូបេតិ វេទក្ខតិ ។ តតិយំ ។

១ ន. សម្មជញ្ញំ ន វិញ្ញតិ ។

សព្ទន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ដែលមិនឃើញនូវទុក្ខ បាយ ជាគ្រឿងរលាស់ចេញដែរ ។

សេចក្តីមិនទុក្ខមិនសុខជារបស់មាននៅ ដែលព្រះសម្មា-

សម្ពុទ្ធមានបញ្ញាដូចជាដែនដីទ្រង់សំដែងហើយ បើក៏ក្រីក-

រាយចំពោះសេចក្តីមិនទុក្ខមិនសុខនោះ មិនរួចចាកទុក្ខបាន

ទេ ។ មួយវិញទៀត ក៏ក្នុងព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស

វមែនលះបង់ (នូវវេទនាទាំងនោះ) ដោយសម្បជញ្ញៈ (បញ្ញា)

ក្នុងកាលឯណា ក៏ក្នុងនោះជាបណ្ឌិត តែងកំណត់ដឹងនូវវេទនា

ទាំងអស់បាន ក្នុងកាលនោះឯង ។ ក៏ក្នុងនោះកំណត់ដឹងនូវ

វេទនាទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាអ្នកមិនមានអោសវៈទាំង

នៅក្នុងធម៌ ជាអ្នកដល់នូវវេទ លុះទំលាយរាងកាយទៅមិន

គួររាប់ថា (ជាអ្នកមានភពទៀតឡើយ) ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

បឋមកសាធិវគ្គ

[៧] អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុត្តជ្ឈនោ ឃំ វាចំ^(១) កា-
សតិ អត្ថិ មហាសមុទ្ធេ ចាតាលោតិ ។ តំ ខោ
បនេតំ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុត្តជ្ឈនោ អសន្តំ អសំ-
វិជ្ជមានំ ឃំ វាចំ កាសតិ អត្ថិ មហាសមុទ្ធេ ចា-
តាលោតិ ។ សារីកោនំ ខោ ឃំ ភិក្ខុវេ ទុក្ខានំ
វេទនានំ អធិវចនំ យទិនំ ចាតាលោតិ ។ អស្សុតវា
ភិក្ខុវេ បុត្តជ្ឈនោ សារីកាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ
ដុដ្ឋោ សមាទោ សោចតិ កិលមតិ បរិទេវតិ ឧត្តាឡិ
កន្ទតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អស្សុតវា បុត្តជ្ឈនោ ចាតាលេ ន បច្ចុដ្ឋាសិ កាធិញ្ញ
នជ្ឈតា ។ សុតវា ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយសារីកោ
សារីកាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុដ្ឋោ សមាទោ
ន សោចតិ ន កិលមតិ ន បរិទេវតិ ន ឧត្តា-
ឡិ កន្ទតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
សុតវា អរិយសារីកោ ចាតាលេ បច្ចុដ្ឋាសិ កាធិញ្ញ
អជ្ឈតាតិ ។

១ ឃំ វាចំ កាសតិ ។

បឋមកសាបីវគ្គ

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង តែងពោល
 នូវវាចាយ៉ាងនេះថា បាតាលមានក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចំណែកបុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង តែងពោលនូវវាចានេះ ដែលមិន
 មាន មិនប្រាកដយ៉ាងនេះថា បាតាលមានក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បាតាលនេះ ជាឈ្មោះនៃទុក្ខវេទនាទាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះ
 ដឹង កាលបើទុក្ខវេទនាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈពាល់ត្រូវ ទើបសោយ
 សោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូងកន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីភ្លេង
 ឆេងឆោង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹងនេះ ហៅ
 ថាមិនប្រាកដក្នុងបាតាលផង មិនបាននូវទីពឹងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ឯអរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើទុក្ខវេទនាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ
 ពាល់ត្រូវ ក៏មិនសោយសោក មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រូង
 កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវការភ្លេងឆេងឆោងទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនេះ ហៅថាមានប្រាកដក្នុងបាតាលផង បាននូវ
 ទីពឹងផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

[៨] យោ ឯតា នាដិវាសេតិ

ឧប្បន្នា វេទនា ទុក្ខា

សារីរីកា ចាណាហារា

យាហិ ដុដ្ឋោ បវេទតិ ។

អក្កន្ទតិ បរោទតិ

ទុក្ខលោ អប្បថាមកោ

ន សោ ចាតាលេ បច្ចុដ្ឋាសិ

អថោ តាធម្មិ នជ្ឈតា ។

យោ ចេតា អដិវាសេតិ

ឧប្បន្នា វេទនា ទុក្ខា

សារីរីកា ចាណាហារា

យាហិ ដុដ្ឋោ ន វេទតិ

សចេ ចាតាលេ បច្ចុដ្ឋាសិ

អថោ តាធម្មិ អជ្ឈតាតិ ។ ចតុត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៨) អ្នកឯណា មិនអត់សង្កត់នូវទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង

ទាំងនោះបានទេ កាលដែលទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវហើយ

វេមន់ញាប់ញ័រ ព្រោះអាល័យជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ ។

មួយវិញទៀត អ្នកដែលមានប្រាជ្ញាថយ មានកំឡាំងប្រាជ្ញា

តិច អ្នកនោះតែងកន្ទុក់កន្ទេញ ទ្រហោយំ មិនប្រាកដ

ក្នុងបាតាលផង មិនបាននូវទីពឹងផង ។ មួយវិញទៀត

អ្នកឯណា បានអត់សង្កត់នូវទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើងទាំងនោះ

កាលដែលទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវហើយ មិនញាប់ញ័រ ព្រោះ

អាល័យជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ ទើបប្រាកដក្នុងបាតាល

ផង បានដល់នូវទីពឹងផង ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

បរិមកសពាចរិក្ខា

[៧] តិស្សោ វេទនា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ សុខា ភិក្ខុវេ វេទនា ទុក្ខតោ ទដ្ឋញ្ចា ទុក្ខា
 វេទនា សល្លតោ ទដ្ឋញ្ចា អទុក្ខមសុខា វេទនា អនិច្ច-
 តោ ទដ្ឋញ្ចា ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ សុខា
 វេទនា ទុក្ខតោ ទិដ្ឋា ហោតិ ទុក្ខា វេទនា សល្លតោ
 ទិដ្ឋា ហោតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា អនិច្ចតោ ទិដ្ឋា
 ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មទ្គសោ អច្ឆេ-
 ដ្ឋិ តណ្ហំ វិត្តយំ សញ្ញោជនំ សម្មាសាធិកសមយា
 អន្តមកាសិ ទុក្ខស្សតិ ។

[១០] យោ សុខំ ទុក្ខតោ អន្ត
 ទុក្ខមទុក្ខំ សល្លតោ
 អទុក្ខមសុខំ សន្តំ
 អទុក្ខំ នំ អនិច្ចតោ ។
 សចេ សម្មទ្គសោ ភិក្ខុ
 វរិណាណតំ វេទនា

បម្រែកសពាធិវិត្ត

[៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា ៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុខ- វេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនា ភិក្ខុគប្បីឃើញថាជាទុក្ខ ទុក្ខវេទនា ភិក្ខុគប្បីឃើញថាជាកូនសរ អនុក្ខមសុខវេទនា ភិក្ខុគប្បី ឃើញថាជាបេសមិនទៀង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនាដែលភិក្ខុ បានឃើញថាជាទុក្ខ ទុក្ខវេទនាដែលភិក្ខុបានឃើញថាជាកូនសរ អនុក្ខ- មសុខវេទនាដែលភិក្ខុបានឃើញថាជាបេសមិនទៀង ក្នុងកាលឯណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថាជាអ្នកឃើញដោយប្រពៃ បានកាត់ នូវគណ្ណា គាស់រំលើងនូវសញ្ញាជនៈ បានធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះ គ្រាន់ដឹងដោយប្រពៃនូវមានៈ ។

[១០] អ្នកឯណាបានឃើញសុខវេទនាថាជាទុក្ខវេទនាវិញ បានឃើញទុក្ខវេទនាថាជាកូនសរ បានឃើញអនុក្ខមសុខ- វេទនានោះថាជាសភាវៈមិនទៀងទៅវិញ ។ បើភិក្ខុបាន ឃើញដោយប្រពៃ កំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវិញ្ញោ

សោ វេទនា បរិញ្ញាយ

ទិដ្ឋេ ធម្មេ អនាសវោ

កាយស្ស ភេទា ធម្មដ្ឋោ

សំឡំ ទ្ធិបេតិ វេទត្ថតិ ។ បញ្ចមំ ។

[១០] អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុុដ្ឋដ្ឋនោ សុខម្បំ វេទនំ
 វេទយតិ ទុក្ខម្បំ វេទនំ វេទយតិ អទុក្ខមសុខម្បំ វេទ-
 នំ វេទយតិ ។ សុតវា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ សុខម្បំ
 វេទនំ វេទយតិ ទុក្ខម្បំ វេទនំ វេទយតិ អទុក្ខមសុខម្បំ
 វេទនំ វេទយតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ កោ វិសេសោ កោ
 អធិប្បាយសោ ។ តី នានាករណំ សុតវតោ អរិយ-
 សាវកស្ស អស្សុតវតោ បុុដ្ឋដ្ឋនោតិ ។ ភក្ខំម្ហលកា
 នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុុដ្ឋដ្ឋនោ
 ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុដ្ឋោ សមាជោ សោចតិ កិលមតិ
 បរិទេវតិ ខុត្តាឡំ កន្តតិ សម្មោហំ អាបដ្ឋតិ សោ ទ្វេ
 វេទនា វេទយតិ កាយិកញ្ច ចេតសិកញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក សិយត្តនិកាយ សទ្ទាយជនវគ្គ

ភិក្ខុនោះ លុះកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ ក្នុងបឋមប្បដ
នេះហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ បិតនៅក្នុងធម៌ ជាអ្នក
ដល់នូវវេទ លះចំលាយរាងកាយទៅ មិនគួររាប់ថា (ជាអ្នក
មានកតទៀតឡើយ) ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលម្នាក់មិនចេះដឹង តែងសោយ
នូវសុខវេទនាផង សោយនូវទុក្ខវេទនាផង សោយនូវអទុក្ខមសុខវេទនា
ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង តែងសោយនូវ
សុខវេទនាដែរ សោយនូវទុក្ខវេទនាដែរ សោយនូវអទុក្ខមសុខវេទនា
ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកជនទាំងពីរពួកនោះមានសេចក្តីប្លែក
គ្នាដូចម្តេច មានអធិប្បាយដូចម្តេច ។ ចុះអរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនឹង
បុគ្គលដែលជាអ្នកមិនចេះដឹង តើមានដំណើរផ្សេងៗ គ្នាដូចម្តេចខ្លះ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគជាប្រធាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលម្នាក់មិនចេះដឹង
កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ តែងសោយសោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល
គក់ទ្រឹងកន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវការវង្វេងងើងងោង បុគ្គលនោះរមែង
សោយនូវវេទនាទាំងពីរ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយនឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។

បរិមាសពាសិក្ខា

(១២) សេឃ្យនាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសំ សល្លេន
 វិជ្ជេយ្យំ តថេនំ ទុតិយេន សល្លេន អនុវេនំ វិជ្ជេយ្យំ
 ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ទ្វេ សល្លេន^(១) វេទនា
 វេទយតិ កាយិកាញ ចេតសិកាញ ។ ឯវាបេ ទោ
 ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុប្ផិដ្ឋនោ ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុដ្ឋោ
 សមាទោ សោចុតិ កេលមតិ បរិទេវតិ ទុត្តាឡិ
 កន្ធពតិ សម្មាហំ អាមជ្ឈតិ សោ ទ្វេ វេទនា វេទយតិ
 កាយិកាញ ចេតសិកាញ ។ តស្សាយេវ ទោ បន
 ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិយវា ហោតិ តថេនំ ទុក្ខាយ
 វេទនាយ បដិយវន្តំ យោ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិ-
 យានុសយោ សោ អនុសេតិ សោ ទុក្ខាយ វេទនាយ
 ដុដ្ឋោ សមាទោ កាមសុខំ អភិទន្ធពតិ ។ តំ តិស្ស
 ហេតុ ។ ន ហិ ភិក្ខុវេ បរិណាតិ អស្សុតវា បុប្ផិដ្ឋនោ
 អញ្ញតិ កាមសុខា ទុក្ខាយ វេទនាយ និស្សរណំ តស្ស

១ ឧ, ទ្វេ សល្លេ វេទនា ។ ម. ទុំ សល្លេន វេទនំ ។

បឋមកសតៈថវិទូ

(១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុគ្គលចាក់បុរសដែលមានដំបៅ
ដោយសរ គប្បីចាក់ទំលុះទៅតាមដំបៅនោះដោយសរជាគំរប់ពីរ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ តាមដែលពិត បុរសនោះតែងសោយនូវវេទនាពីរយ៉ាង
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះសរ
មានទម្រង់យ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង
កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ វែមនិសោយសោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល
គក់ទ្រឹងកន្ទក់ខ្ទេញ ដល់នូវការផ្សេងផ្សេងផ្សេង បុគ្គលនោះតែង
សោយនូវវេទនាទាំងពីរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
ចិត្តផង មានទម្រង់យុវជួរចោះដែរ ។ ឯបុគ្គលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
ដោយទុក្ខវេទនានោះឯងហើយ សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាអនុស័យឯណា
ដោយទុក្ខវេទនា សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាអនុស័យនោះ តែងធ្វើបុគ្គល
ដែលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនានោះឯងឲ្យត្រាំត្រង់នៅ
បុគ្គលនោះកាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ ខ្ទើបរីករាយចំពោះសេចក្តីសុខ
ក្នុងកាយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
ថាបុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង ទុកជារឿរចាកកាយសុខចេញហើយ ក៏មិនដឹង
នូវទុក្ខជាដាច់គ្រឿងរលាស់ចេញនូវទុក្ខវេទនាបាន កាលបើបុគ្គលនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តចិរិយសុវ សុឡាយគណវគ្គោ

កាមសុខំ ច អភិទន្ធនោ យោ សុខាយ វេទនាយ
 វតានុសយោ សោ អនុសេតិ សោ តាសំ វេទនានំ
 សមុទយេត្វ អត្តផ្តមេត្វ អស្សនេត្វ អាទីនេត្វ និស្ស-
 រណេត្វ យថាក្ខតំ នប្បជានតិ ។ តស្ស តាសំ
 វេទនានំ សមុទយេត្វ អត្តផ្តមេត្វ អស្សនេត្វ អាទី-
 នេត្វ និស្សរណេត្វ យថាក្ខតំ អប្បជានតោ យោ
 អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ សោ អនុ-
 សេតិ សោ សុខេត្វ វេទនំ វេទយេតិ សញ្ញត្តោ នំ
 វេទយេតិ នុត្តេត្វ វេទនំ វេទយេតិ សញ្ញត្តោ នំ វេទយ-
 តិ អនុត្តមសុខេត្វ វេទនំ វេទយេតិ សញ្ញត្តោ នំ វេទ-
 យេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អស្សតវា បុត្តជ្ជនោ
 សញ្ញត្តោ ជាតិយា ជរាយ មរណោន សោកេហិ បរិ-
 ទេវេហិ ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ទមាយាសេហិ
 សញ្ញត្តោ ទុក្ខស្មាតិ វិនាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

រីករាយចំពោះកាមសុខ អនុស័យគិតម្រេកដោយសុខវេទនាឯណា អនុ-
ស័យគិតម្រេកនោះ រមែងឲ្យបុថុជ្ជនគ្រាំគ្រងនៅ បុថុជ្ជននោះមិនដឹង
ច្បាស់ឲ្យហេតុដែលកើតឡើងផង ឲ្យសេចក្តីវិនាសផង ឲ្យអានិសង្សផង
ឲ្យទោសផង ឲ្យទុបាយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង ឲ្យវេទនាទាំងនោះ
តាមពិត ។ កាលបុថុជ្ជននោះមិនដឹងច្បាស់ឲ្យហេតុដែលកើតឡើងផង
ឲ្យសេចក្តីវិនាសផង ឲ្យអានិសង្សផង ឲ្យទោសផង ឲ្យទុបាយជាគ្រឿង
រលាស់ចេញផង ឲ្យវេទនាទាំងនោះតាមពិត អនុស័យគិតអវិជ្ជាដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនាឯណា អនុស័យគិតអវិជ្ជានោះ តែងឲ្យបុថុជ្ជនគ្រាំគ្រង
នៅ បុថុជ្ជននោះរមែងសោយឲ្យសុខវេទនា ជាអ្នកប្រកបដោយកិលេស
សោយឲ្យវេទនានោះផង សោយឲ្យទុក្ខវេទនា ជាអ្នកប្រកបដោយ
កិលេស សោយឲ្យវេទនានោះផង សោយឲ្យអទុក្ខមសុខវេទនា ជាអ្នក
ប្រកបដោយកិលេស សោយឲ្យវេទនានោះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹងនេះ ហៅថាអ្នកប្រកបព្រមដោយជាតិ ជរា មរណៈ
សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ ទុបាយាសៈ តថាគតពោលថាជា
អ្នកប្រកបដោយទុក្ខ ។

បឋមកសាបិវគ្គោ

[១៣] សុត្តន្ត ច ខេ ភិក្ខុវេ អរិយសារវគោ
 ធុត្តាយ វេទនាយ វុដ្ឋោ សមាណោ ន សោចតិ ន
 តិលមតិ ន បរិទេវតិ ន ឧត្តាឡិ កន្ធិតិ ន សម្មា-
 ហំ អាចជ្ជតិ សោ ឯតំ វេទនំ វេទយតិ កាយិកំ
 ន ចេតសីកំ ។

[១៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសំ សល្លេន វិជ្ជេយ្យំ
 តមេនំ ធុតិយេន សល្លេន អធុវង្គំ វិជ្ជេយ្យំ ។ ឯវំ ហំ
 សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ឯតិសល្លេន វេទនំ វេទយតិ ។
 ឯវិបេវ ខោ ភិក្ខុវេ សុត្តន្ត អរិយសារវគោ ធុត្តាយ
 វេទនាយ វុដ្ឋោ សមាណោ ន សោចតិ ន តិលមតិ
 ន បរិទេវតិ ន ឧត្តាឡិ កន្ធិតិ ន សម្មាហំ អាចជ្ជតិ
 សោ ឯតំ វេទនំ វេទយតិ កាយិកំ ន ចេតសីកំ
 តស្សាយេវ ខោ បន ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយវា
 ន ហោតិ តមេនំ ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយវន្តំ យោ
 ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយានុសយេក សោ លាធុសេតិ

បរិយាយសាវ័កបិវត្ត

[១៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯអរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើ
ទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ វែមនិមិនសោយសោត មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល
មិនគក់ទ្រឹងកន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងវង្វែងឆោង អរិយសាវ័ក
នោះ តែងសោយនូវវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយតែម្យ៉ាង មិនសោយ
នូវវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តឡើយ ។

[១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុគ្គលចាក់បុរសដែលមានដំបៅ
ដោយសរ គប្បីចាក់ទំលុះតាមដំបៅនោះដោយសរដាច់ដំបៅ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ តាមដែលពិត បុរសនោះសោយនូវវេទនាដោយសរតែ
ម្យ៉ាងនេះ មានទុបមាយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី
ឧបមេយ្យក៏ដូចោះដែរ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់
ត្រូវ វែមនិមិនសោយសោត មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រឹង
កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងវង្វែងឆោង អរិយសាវ័កនោះ តែង
សោយនូវវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយតែម្យ៉ាង មិនសោយនូវវេទនា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តឡើយ ទាំងមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយ
ទុក្ខវេទនានោះឯង អនុស័យគឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនា
ឯណា អនុស័យគឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់នោះ វែមនិមធ្វើអរិយសាវ័ក
នោះ ដែលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនាមិនឲ្យត្រូវត្រង់បាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

សោ ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុដ្ឋា សមាលោ កាមសុខំ

នាភិទទ្គតិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ បដានាតិ សោ

ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយសាវតោ អញ្ញត្តិ កាមសុខា

ទុក្ខាយ វេទនាយ និស្សរណំ តស្ស កាមសុខំ

នាភិទទ្គតោ យោ សុខាយ វេទនាយ វតានុសយោ

សោ នានុសេតិ សោ តាសំ វេទនាធំ សម្មទ

យញ្ច អត្តម្ពញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរ-

ណញ្ច យថាក្ខតំ បដានាតិ ។ តស្ស តាសំ វេទ-

នាធំ បម្មទយញ្ច អត្តម្ពញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច

និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ បដានតោ យោ អទុក្ខថ-

សុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ សោ នានុសេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

អរិយសាវកនោះ កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវហើយ ក៏មិនត្រេកអរនូវ
 កាមសុខឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះថាអរិយសាវកនោះជាអ្នកចេះដឹង ទុកជារៀរចាកកាមសុខហើយ
 ក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវទុបាយជាគ្រឿងលាស់ចេញនូវទុក្ខវេទនាបាន កាល
 បើអរិយសាវកនោះមិនត្រេកអរនឹងកាមសុខហើយ អនុស័យគឺតម្រេក
 ដោយសុខវេទនាឯណា អនុស័យគឺតម្រេកនោះ វែមនិធ្វើមិនឲ្យអរិយ-
 សាវកត្រាំត្រង់នៅបាន អរិយសាវកនោះវែមនិធ្វើឲ្យស្ងប់នូវហេតុដែល
 កើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវ
 ទុបាយជាគ្រឿងលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំងនោះតាមពិត ។ កាល
 អរិយសាវកនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង
 នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវទុបាយជាគ្រឿងលាស់ចេញផង នូវ
 វេទនាទាំងនោះតាមពិតហើយ អនុស័យគឺអវិជ្ជាដោយអទុក្ខមសុខវេទនា
 ឯណា អនុស័យគឺអវិជ្ជានោះវែមនិធ្វើមិនឲ្យអរិយសាវកត្រាំត្រង់នៅបាន

បឋមកសាបីវគ្គ

សោ សុខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញតោ នំ វេទយតិ

ទុក្ខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញតោ នំ វេទយតិ

អទុក្ខមសុខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញតោ នំ វេទ

យតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយសាវកោ

វិសញ្ញតោ ជាតិយា ជរាយ មរណោ សោកេហិ

បរិនេវេហិ ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ទុចាយាសេហិ

វិសញ្ញតោ ទុក្ខស្មាតិ វេទនំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ វិ

សេសោ អយំ អធិប្បាយសោ វេទំ នានាករណំ សុត

វតោ អរិយសាវកស្ស អស្សុតវតោ បុថុជ្ឈនេនាតិ ។

[១៥] ន សោ វេទនំ វេទយតិ សបញ្ញា

សុខម្បិ ទុក្ខម្បិ ពហុស្សុតោ បិ

បឋមកសតាថវិជ្ជា

អរិយសាវកនោះតែងសោយនូវសុខវេទនាដែរ តែមិនប្រកបដោយ
 កិលេស សោយនូវវេទនានោះផង តែងសោយនូវទុក្ខវេទនាដែរ តែមិន
 ប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះផង រមែងសោយនូវអនុក្ខម
 សុខវេទនាដែរ តែមិនប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះផង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនេះហើយ ដែលហៅថាជា
 អ្នកមិនប្រកបដោយជាតិ ជក មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោម-
 នស្សៈ ឧបាយាសៈ តថាគតពោលថាជាអ្នកមិនប្រកបដោយទុក្ខ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីថ្លៃក្នុងគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ
 នេះជាដំណើរផ្សេងៗ គ្នា របស់អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនឹងបូថជួនអ្នកមិន
 ចេះដឹង ។

(១៥) អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយបញ្ញា ជាពហុស្ស្រត
 រមែងមិនសោយវេទនាជាសុខខ្លះ ជាទុក្ខខ្លះ មួយវិញទៀត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ការបកវេទ្ឋោ

អយំ ប ជីវស្ស ឬ ឥដ្ឋនិទេន

អយំ វិសេសោ តុសុសលស្ស ហោតិ ។

សង្ខាតិធម្មស្ស តហុស្សុតស្ស

វិបស្សនោ លោកបិមំ បរញ្ច

ឥដ្ឋស្ស ធម្មា ន បដេន្តិ ចិត្តំ

អនិដ្ឋតោ នោ បដិយាតបេតិ ។

តស្សានុរោជា អថវា វិរោជា

វិធម៌កោ អត្តកតា ន សន្តិ

បទញ្ច ញត្វា^(១) វិវដំ អសោកំ

សម្មា បដានាតិ ករស្ស ចារត្វតិ ។ នដ្ឋំ ។

[១៦] ឯកំ សមយំ កកវា វេសាលិយំ វិហារតិ

បហារំនេ ត្វជាតារសាលាយំ ។ អថទោ កកវា សា-

យន្ណាសមយំ បដិសល្លាជា វុដ្ឋិតោ យេន តិលាន-

សាលា តេនុបសន្តិមិ ធម្មសន្តិមិត្វា បញ្ញត្តិ អាសនេ

និសិទិ ។ និសដ្ឋ ទោ កកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

១ ឧ. ប. វិជ្ជបិដក អត្តកតា សន្តិបទេញ ញត្វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយវគ្គ

អរិយសាវកនេះបូកហាកបូជ៌ដន នេះជាសេចក្តីវិសេសរបស់
អ្នកប្រាជ្ញជាអ្នកឈ្លាសវៃ ។ ធម៌ទាំងឡាយដែលជាទីប្រាថ្នា
វេមន៍មិនញាំញីចិត្តរបស់អរិយសាវក ដែលមានធម៌បាន
តិចារណាហើយ ជាពហុស្សត យើងព្យាសន្យាលោកនេះ
នឹងលោកខាងមុខបាន កាលបើអរិយសាវកនោះមិនប្រាថ្នា
ធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនកំហត់បង្ខំចិត្តបាន ។ អរិយសាវក
អ្នកដល់នូវត្រិយនៃកត វេមន៍ដឹងច្បាស់នូវសន្តិបទ ប្រាស
ហាកដូលីគីលេស មិនមានសេចក្តីសោក ឈ្មោះថាដឹង
ដោយប្រពៃ ព្រោះសេចក្តីត្រេកអរក្តី មិនត្រេកអរក្តី នៃ
អរិយសាវកនោះ ព្រោះកំហត់បង្ខំក្តី ព្រោះដល់នូវភិរិយា
តាំងនៅមិនបានក្តី ក៏ពុំមែនឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

(១៦) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុងតា-
សាលានាមហារន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគចេញអំពីទីពួនសម្បក្នុងពេលល្ងាច ស្តេចទៅកាន់គិលានសាលា
(រោងដំបូ) លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើតាសនវ័ផលគេក្រាល
ថ្កាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំង-

បឋមកសាធិវិញ្ញា

សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជានោ តាលំ អាតមេយ្យ

អយំ វេ អម្ពាតំ អនុសាសនី ។

[១៧] តថព្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

វេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តាយេ តាយានុបស្ស័ វិហរតិ

អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-

ភិជ្ឈោនោមនស្ស័ ។ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ

ចំប្បានុបស្ស័ វិហរតិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោនោមនស្ស័ ។ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

បឋមកសពាថវគ្គ

ឡាយថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសតិដ៏ធំខ្លួន គប្បីរើ
ហំនូវកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត
ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(១៧) មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកមានសតិ តើដូចម្តេច ។

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញកាយ
ក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដ៏ធំខ្លួន មាន
ស្មារតី គប្បីកំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានីធិទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។

ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដ៏ធំខ្លួន
មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានីធិទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

[១៨] កថាខណ្ឌ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាដោ ហោតិ ។

ភន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្ខុន្តេ បដិក្ខុន្តេ សម្មជាដោ-

ការី ហោតិ អាណោតិភេ វិណោតិភេ សម្មជាដោ ការី

ហោតិ សម្មញ្ញិភេ បសារិភេ សម្មជាដោ ការី ហោតិ

សង្ឃដ៏បត្តចីវរោ លោ សម្មជាដោ ការី ហោតិ អសីភេ

បីភេ ខាយិភេ សាយិភេ សម្មជាដោ ការី ហោតិ ឧត្តា-

រម្មស្សវកម្មេ សម្មជាដោ ការី ហោតិ គភេ បីភេ

និសីន្តេ សុត្តេ ជាតិភេ ភាសិភេ តុណ្ណិកាវេ សម្មជា-

ដោ ការី ហោតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាដោ ការី

ហោតិ ។ សតេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាដោ កាលំ

អាគមេយ្យ អយំ វោ អម្ពាតំ អនុសាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(១៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួនតើដូចម្តេច ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន

ក្នុងកាលដើរទៅខាងមុខនឹងថយក្រោយ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុង

កាលក្រឡេកមើលទៅខាងមុខនឹងកាលក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ ធ្វើ

នូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបត់អវយវៈចូល និងលាអវយវៈចេញ ធ្វើនូវ

សេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការប្រើប្រាស់សង្ស័យ បាត្រនឹងចីពរ ធ្វើនូវសេចក្តី

ដឹងខ្លួន ក្នុងការបរិភោគភោជន និងផឹកទឹក ទំពាស្មីខាទន័យៈ ជញ្ជាប់

(នូវភេសជ្ជៈមានសប្បុរសជាដើម) ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបន្ទាបនឹងនូវ

ទូលារបស្សៈ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការដើរ ឈរ អង្គុយ ដេក

ភ្ញាក់ឡើង និយាយ និងស្ងៀម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកធ្វើ

នូវសេចក្តីដឹងខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមាន

ស្មារតីដឹងខ្លួន គប្បីរើបំរើកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺពាក្យ

ប្រើប្រាស់របស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

បរិបកសព្ទបរិញ្ញា

[១៧] តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឃំ វិ សតស្ស
សម្មជានស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស
វិហារតោ ឧប្បជ្ឈតិ សុខា វេទនា សោ ឃំ បដានាតិ
ឧប្បជ្ឈា ខោ មេ អយំ សុខា វេទនា សា ច ខោ បដិច្ច
នោ អប្បដិច្ច កី បដិច្ច ឥមមេវ កាយំ បដិច្ច អយំ
ខោ បន កាយោ អនិច្ចោ សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បជ្ឈោ
អនិច្ចំ ខោ បន សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បជ្ឈំ កាយំ បដិច្ច
ឧប្បជ្ឈា សុខា វេទនា កុតោ និច្ចា ភវិស្សតីតិ ។
សោ កាយេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចានុបស្សី
វិហារតិ វយានុបស្សី វិហារតិ វិភាតានុបស្សី វិហារតិ
និរោធានុបស្សី វិហារតិ បដិច្ចិស្សតានុបស្សី វិហារតិ ។

បឋមពសពាចរិត្ត

(១៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតី ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន
 ចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន នៅគ្រប់ឥរិយាបថយ៉ាងនេះហើយ បើ
 សុខវេទនាកើតឡើង ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សុខវេទនាកើត
 ឡើងដល់អាត្មាអញ សុខវេទនានោះឯង អាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) មិន
 មែនមិនអាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) ទេ អាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) អ្វី អាស្រ័យ
 នូវកាយនេះឯង ឯកាយនេះសោតជាប់របស់មិនទៀង បច្ច័យភាក់តែង
 ឡើង អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង សុខវេទនាដែលកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យនូវកាយជាប់របស់មិនទៀង បច្ច័យភាក់តែងឡើង អា-
 ស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកអំពីពរា ។
 ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណាឃើញ
 នូវសេចក្តីសាបសូន្យទៅ ពិចារណាឃើញនូវការប្រាសចាកតម្រេក
 ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
 ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

តស្ស កាយេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សី-
នោ វិហារតោ វយោទុបស្សីនោ វិហារតោ ។ បេ ។ បដិ-
និស្សត្តាទុបស្សីនោ វិហារតោ យោ កាយេ ច សុខាយ
ច វេទនាយ ភតានុសយោ សោ បហិយ្យតិ ។

(២០) តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស
សម្មជានស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស
វិហារតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខា វេទនា សោ ឯវំ បដានាតិ
ឧប្បជ្ឈា ខោ ម្យាយំ ទុក្ខា វេទនា សា ច ខោ បដិច្ច
នោ អប្បដិច្ច ភី បដិច្ច ឥមមេវ កាយំ បដិច្ច អយំ
ខោ បន កាយោ អនិច្ចា សង្កតោ បដិច្ចសមុប្បជ្ឈោ
អនិច្ចំ ខោ បន សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បជ្ឈំ កាយំ បដិច្ច
ឧប្បជ្ឈា ទុក្ខា វេទនា កុតោ អនិច្ចា ករិស្សតិ ។
សោ កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សី
វិហារតំ វយោទុបស្សី វិហារតិ វិភតានុបស្សី វិហារតិ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណាឃើញនូវ
សេចក្តីសាបសូន្យ ។ បេ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ពត្តា-
នុស័យក្នុងកាយក្តី ក្នុងសុខវេទនាក្តី ភិក្ខុនោះក៏លះបង់ចេញ ។

(២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតី ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់ឥរិយាបថយ៉ាងនេះហើយ ទុក្ខ-
វេទនាកើតឡើង ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ទុក្ខវេទនានេះកើត
ឡើងដល់អាត្មាអញ ទុក្ខវេទនានោះឯង អាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) មិន
មែនមិនអាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទេ ចុះអាស្រ័យ (បច្ច័យ) អ្វី អាស្រ័យនូវ
កាយនេះឯង ឯកាយនេះសោតជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែង
ឡើង អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង បើដូច្នោះ ទុក្ខវេទនាដែល
កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវកាយជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែងឡើង
អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកអំពី
ណា ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណា
ឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ ពិចារណាឃើញនូវការប្រាសចាកតម្រេក

បរិយកសពាចរញ្ជា

និរោធានុបស្សី វិហារតិ បដិទិស្សត្តានុបស្សី វិហារតិ ។
 តស្ស កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចានុ-
 បស្សិនោ វិហារតោ ។ បេ ។ បដិទិស្សត្តានុបស្សិនោ វិហា-
 រតោ យោ កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ បដិយា-
 នុសយោ សោ បហិយ្យតិ ។

[២០] តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឃំវិ សតតស្ស
 សម្មជានិស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស
 វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា សោ ឃំវិ
 បដាណតិ ឧប្បន្នា ខោ ប្បាយំ អទុក្ខមសុខា វេទនា
 សា ច ខោ បដិច្ច នោ អប្បដិច្ច កី បដិច្ច
 ឥមមេវ កាយំ បដិច្ច អយំ ខោ បន កាយោ
 អនិច្ចោ សង្កតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ អនិច្ចំ ខោ បន
 សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ កាយំ បដិច្ច ឧប្បន្នា
 អទុក្ខមសុខា វេទនា កុតោ និច្ចា កវិស្សតិ ។ សោ
 កាយេ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចានុ-
 បស្សី វិហារតិ វិហារនុបស្សី វិហារតិ វិហារនុបស្សី វិហារតិ

១) បឋមកសតាប័រិក្ខ

ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
 ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងទុក្ខវេទនាផង គ្រប់វិយាបថទាំង ៤ ។ កាល
 ភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ
 នូវការលះបង់ចោលជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងទុក្ខវេទនាផង បដិ-
 ឃានុស័យក្នុងកាយក្តី ក្នុងទុក្ខវេទនាក្តី ភិក្ខុនោះក៏លះបង់ចេញបាន ។

(២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានស្មារតី
 ដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន
 ចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់វិយាបថយ៉ាងនេះហើយ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនាក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា អទុក្ខមសុខ-
 វេទនានេះ កើតឡើងដល់អាត្មាអញ អទុក្ខមសុខវេទនានោះ អាស្រ័យ
 (បច្ច័យ) មិនមែនមិនអាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទេ ចុះអាស្រ័យ (បច្ច័យ) អ្វី
 អាស្រ័យនូវកាយនេះឯង ឯកាយនេះជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែង
 ឡើង អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើត
 ឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវកាយជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែងឡើង
 អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកអំពី
 ណា ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណា
 ឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ ពិចារណាឃើញនូវការប្រាសយកតម្រេក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យយតនវគ្គោ

និរោធានុបស្សី វិហារតិ បដិទិស្សត្តានុបស្សី វិហារតិ ។
 តស្ស កាយេ ច អនុក្ខមសុខាយ ច វេទនាយ
 អនិច្ចានុបស្សិនោ វិហារតោ ។ បេ ។ បដិទិស្សត្តានុ-
 បស្សិនោ វិហារតោ យោ កាយេ ច អនុក្ខមសុខាយ
 ច វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ សោ បហិយ្យតិ ។

[២២] សោ សុខញោ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ
 បដាណតិ អនុជ្ឈេសតាតិ បដាណតិ អនភិទន្ទិតាតិ
 បដាណតិ ទុក្ខំ ច វេទនំ វេទយតិ ។ បេ ។ អនុក្ខ-
 មសុខំ ច វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បដាណតិ
 អនុជ្ឈេសតាតិ បដាណតិ អនភិទន្ទិតាតិ បដាណតិ ។
 សោ សុខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ
 ទុក្ខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ

សុត្តន្តបិដក សំយេត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
 ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងអន្តរាគមសុខវេទនាផង, គ្រប់ឥរិយាបថ
 ទាំង៤ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ។ បេ ។
 ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោលជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងអន្តរា-
 គមសុខវេទនាផង អវិជ្ជានុស័យក្នុងកាយក្តី ក្នុងអន្តរាគមសុខវេទនាក្តី ភិក្ខុ
 នោះក៏លះបង់ចេញបាន ។

(២២) ភិក្ខុនោះសោយនូវសុខវេទនា រមែងដឹងច្បាស់ថា សុខ-
 វេទនានោះមិនទៀងផង ដឹងច្បាស់ថាជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនបាន
 ប្រកាន់មាំផង ដឹងច្បាស់ថាជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនត្រេកអរផង ទោះ
 បីសោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ទោះបីសោយអន្តរាគមសុខវេទនា រមែងដឹង
 ច្បាស់ថា អន្តរាគមសុខវេទនានោះជាធម្មជាតិមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា
 ជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនបានប្រកាន់មាំ ដឹងច្បាស់ថាជាធម្មជាតិដែល
 អរិយៈមិនត្រេកអរ ។ ភិក្ខុនោះរមែងសោយសុខវេទនា តែជាអ្នកមិន
 ប្រកបដោយកិលេស ទើបសោយនូវវេទនានោះផង រមែងសោយទុក្ខ-
 វេទនា តែជាអ្នកមិនប្រកបដោយកិលេស តែងសោយនូវវេទនានោះផង

បឋមកសណបិវត្តោ

អនុក្ខមសុខញ្ច វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញតោ នំ វេទ-
 យតិ ។ សោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ
 កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បដានាតិ ដីវិតប-
 រិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ ដីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ
 វេទយាមីតិ បដានាតិ កាយស្ស ភេនា ឡដ្ឋំ ដីវិតប-
 រិយនាណា វេទនំ សព្វវេទយិតានិ អនភំនន្តិកានិ សីតិ-
 ភវិស្សន្តិកំ បដានាតិ ។

(២៣) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តេលញ្ច វដ្ឋិញ្ច បដិច្ច
 តេលប្បដិទោ ណាយេយ្យ តស្ស្វ តេលស្ស ច
 វដ្ឋិយា ច បរិយានាណា អនាហារោ និព្វាយេយ្យ ។
 ឧវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេ កាយបរិយន្តិកំ
 វេទនំ វេទយមាណោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទ-
 យាមីតិ បដានាតិ ដីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមា-
 ណោ ដីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បដានាតិ

បឋមកសពាជវត្ត

វេមនសោយអនុក្ខមសុខវេទនា តែជាអ្នកមិនប្រកបដោយកិលេស ទើប
 សោយនូវវេទនានោះផង ។ ក៏ក្នុងនោះកាលសោយនូវវេទនាមានកាយ
 ជាទីបំផុត (ស្មើនឹងស្លាប់ខ្លួន) វេមនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយ
 នូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត
 (ស្មើនឹងអស់ជីវិត) វេមនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយនូវវេទនាមាន
 ជីវិតជាទីបំផុត វេមនដឹងច្បាស់ថា លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការ
 អស់ជីវិតទៅ ការសោយនូវវេទនាទាំងពួងដែលអាត្មាអញមិនបានត្រឹម
 អរហើយក្នុងលោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។

(២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទីបប្រេងគប្បីនេះឡើង
 ព្រោះកាស្រ័យនូវប្រេងនឹងប្រេងនេះ ប្រទីបប្រេងនោះ មិនមានអាហារ
 គប្បីលត់ទៅ ក៏ព្រោះអស់ទៅនៃប្រេងនឹងប្រេងនោះឯង មានទបមា
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ ក៏ក្នុង
 កាលបើសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ
 សោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទី
 បំផុត វេមនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

កាយស្ស ភេទា ឡង្គំ ជីវិតបរិយោទានា ឥយេវ សត្វ-
វេទយិតានិ អនកំនង្គិតានិ សីតិភវិស្សន្តីតិ បជាជាន-
តីតិ ។ សត្តមំ ។

(២២) ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលីយំ វិហារតិ
មហារនេ ក្សជាតារសាលាយំ ។ អថខោ ភគវា សា-
យន្ត្រាសមយំ បដិសន្ធានា វុដ្ឋិតោ យេន កិលាន-
សាលា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តិ អាសនេ
និសីទិ ។ និសន្និ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សតោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ កាលំ អាគមេយ្យ អយំ
វោ អម្ពាគំ អនុសាសនី ។

(២៣) កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ
អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ ណោកេ អភិជ្ឈា-

សុត្តន្តបិដក សំយេត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

វេមនីដឹងច្បាស់ថា លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ
ការសោយនូវវេទនាទាំងពួង ដែលអាត្មាអញមិនបានត្រេកអរហើយក្នុង
លោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

(២២) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុងវិសា-
សាលានាមហារិន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ចេញអំពីទីពួនសម្បែកក្នុងវេលាសាយណ្តាសម័យ ហើយស្តេច
ចូលទៅកាន់គិលានសាលា លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើក-
សនៈដែលគេក្រាលថ្មាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់រួចហើយ
ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី
ជាអ្នកដឹងខ្លួន គប្បីរង់ចាំនូវកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺពាក្យ
ប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(២៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីតើដូច
ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានសេចក្តីព្យាយាមដុតកំដៅ
កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បដិវេទនាអភិជ្ឈានីតោម-

បឋមកសាធិវគ្គោ

នោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សំ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

[២២] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្មជានការី
 ហោតិ ។ បេ ។ ភាសិតេ តុណ្ហិកាវេ សម្មជានការី
 ហោតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ ហោតិ ។
 សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ កាលំ អាតមេយ្យ
 អយំ វេ អម្ពាភិ អនុសាសនី ។

[២៧] តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ឃំ សតស្ស
 សម្មជានស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស
 វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា សោ ឃំ បជាតាតិ
 ឧប្បជ្ជា ខោ ម្យាយំ សុខា វេទនា សា ច ខោ បដិច្ច តា

បរិមកសពាចិន្ត

នស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក្នុងចិត្ត ។
ជាអ្នកពិចារណាឃើញទូរធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រតិភត្តិ មានព្យាយាម
ដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
នឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
មានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។

[២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុង
កាលដើរទៅខាងមុខនឹងថយក្រោយ ។ បេ ។ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន
ក្នុងការនិយាយនឹងស្ងៀម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន
យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន
គប្បីរង់ចាំកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់
តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតី ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់ឥរិយាបថយ៉ាងនេះហើយ សុខ-
វេទនាក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សុខវេទនានេះ
កើតឡើងដល់ពាក្យអញ សុខវេទនានោះឯងពស្រយ (បច្ច័យ) មិនមែន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

អប្បដិច្ច តំ បដិច្ច វេមមេវ ដស្សំ បដិច្ច អយំ ខោ
 បន ដស្សោ អនិច្ចា សន្និគោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ អនិច្ចំ
 ខោ បន សន្និគំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នា
 ខោ ម្យាយំ សុខា វេទនា កុតោ និច្ចា ភវិស្សត្តិ ។
 សោ ដស្សេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចានុបស្សី
 វិហារតិ វយានុបស្សី វិភតានុបស្សី និរោទានុបស្សី
 បដិទិស្សត្តានុបស្សី វិហារតិ ។ តស្ស ដស្សេ ច
 សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចានុបស្សិនោ វិហារតោ វយា
 វិភតា និរោទា បដិទិស្សត្តានុបស្សិនោ វិហារតោ យោ
 ដស្សេ ច សុខាយ ច វេទនាយ វភតានុសយោ សោ
 បហំយ្យតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយេត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

មិនព្រម (បច្ច័យ) ទេ ចុះព្រមព្រៀងបច្ច័យអ្វី ព្រមព្រៀងនូវផស្សៈនេះ
 ឯង ចំណែកផស្សៈនេះសោត ជាប់របស់មិនទៀង ដែលបច្ច័យតាក់តែង
 ឡើង ព្រមព្រៀងបច្ច័យទើបកើតឡើង សុខវេទនានេះកើតឡើងដល់
 ពន្លាអញ ព្រោះព្រមព្រៀងនូវផស្សៈដែលជាប់របស់មិនទៀង ដែលបច្ច័យ
 តាក់តែង ព្រមព្រៀងបច្ច័យទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មក
 អំពីណា ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារ-
 ណាឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ ពិចារណាឃើញនូវការមិនមានតម្រិក
 ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
 ជាប្រក្រតី ក្នុងផស្សៈផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់វិយាបថទាំង ៤ ។
 កាលភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ នូវការមិនមានតម្រិក នូវសេចក្តីលត់
 នឹងការលះបង់ចោលជាប្រក្រតី ក្នុងផស្សៈផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់
 វិយាបថទាំង ៤ រាល់នូវសំយេដែលមានក្នុងផស្សៈក្តី ក្នុងសុខវេទនាក្តី
 ភិក្ខុនោះ តំលះបង់ចេញបាន ។

បឋមកសាធិវិញ្ញា

(២៨) តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស

។ បេ ។ វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា ។ បេ ។

ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខា វេទនា សោ ឯវំ បដាណតិ

ឧប្បជ្ជា ទោ ម្យាយំ អនុក្ខមសុខា វេទនា សា ច ទា

បដិច្ច នោ អប្បដិច្ច កី បដិច្ច ឥមមេវ ជស្សំ បដិច្ច

អយំ ទោ បន ជស្សោ អនិច្ចោ សង្ខតោ បដិច្ច

សមុប្បន្នោ ។ បេ ។ (យថា បុរិមសុត្តេ វិត្តារោ តថា

វិត្តារតត្វោ) កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធុំ ដីវិតបរិយាណា

ឥនេវ សត្វវេទយិតានិ អនកំនង្គិតានិ សីតិករិស្សន្តិតិ

បដាណតិ ។

បឋមកសពាចរិត្ត

(២៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតីយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ទុក្ខវេទនាក៏កើតឡើង ។ បេ ។ អទុក្ខមសុខវេទនាក៏កើត
ឡើង ភិក្ខុនោះវែមនឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា អទុក្ខមសុខវេទនានេះកើត
ឡើងដល់អាត្មាអញ អទុក្ខមសុខវេទនានោះអាស្រ័យ (បច្ច័យ) មិន
វែមមិនអាស្រ័យបច្ច័យទេ ចុះអាស្រ័យបច្ច័យអ្វី អាស្រ័យនូវផស្សៈ
នេះឯង ចំណែកផស្សៈនេះសោត ជាបេសមិនទៀង ដែលបច្ច័យតាក់
តែង អាស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង ។ បេ ។ (សេចក្តីពិស្តារក្នុងសូត្រ
មុនយ៉ាងណា សូត្រនេះ បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ)
វែមនឹងដឹងច្បាស់ថា លុះទំលាយពងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ ការ
សោយនូវវេទនាទាំងពួងដែលអាត្មាអញមិនបានត្រឹមត្រូវហើយក្នុងលោក
នេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

[២៧] សេយ្យថាថំ ភិក្ខុវេ តេលញ្ច វុដ្ឋិត្តា បដិច្ច
 តេលប្បដិទោ ឈាយេយ្យ តិស្សេវ តេលស្ស ច វុដ្ឋិយា
 ច បរិយាទានា អនាហារោ និព្វាយេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ
 កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បដានាតិ ជីវិត-
 បរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ
 វេទយាមីតិ បដានាតិ កាយស្ស ភេទា ឡុទ្ធី ជីវិតប-
 រិយាទានា ឥនេវ សព្វវេទយិតានំ អនភិន្និតានំ សីតិ-
 ភិស្សន្តិកំ បដានាតីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[៣០] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា អនិច្ចា
 សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយន្នា វយន្នា វិវាគ
 ន្នា និរោធន្នា ។ កតតមា តិស្សោ ។ សុខា

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទីបប្រេងគប្បីនេះឡើង
 ព្រោះពាស្រ័យនូវប្រេងនឹងប្រឆេះ ប្រទីបប្រេងនោះមិនមានអាហារ
 គប្បីលេតទៅ ព្រោះអស់ទៅនៃប្រេងនឹងប្រឆេះនោះឯង មានទុបមា
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ
 ភិក្ខុកាលសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត វេមន៍ដឹងច្បាស់ថា អាត្មា
 អញសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមាន
 ជីវិតជាទីបំផុត វេមន៍ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយនូវវេទនាមានជីវិត
 ជាទីបំផុត វេមន៍ដឹងច្បាស់ថា លុះទំលាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់
 ជីវិតទៅ ការសោយនូវវេទនាទាំងពួងដែលអាត្មាអញមិនបានត្រកអរ
 ហើយក្នុងលោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះមិនទៀង
 ដែលបច្ច័យតាក់តែងឡើង ពាស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង មានការ
 អស់ទៅជាធម្មតា មានការសាបសូន្យទៅជាធម្មតា មានការប្រាសចាក
 តម្រកជាធម្មតា មានការលេតទៅជាធម្មតា ។ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ
 ដូចម្តេច ។ គីសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។

បរមសកពិវត្តោ

ឥម ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា អដិក្ខា សុដ្ឋតា ប.
ដិក្ខុសម្មប្បន្នា ខយន្តម្មា វយន្តម្មា វិភក្ខន្តម្មា និរោធ-
ន្តម្មាតិ ។ នវបំ ។

(៣០) តិស្សោ ឥម ភិក្ខុវេ វេទនា ជស្សជា
ជស្សម្ហូលកា ជស្សនិទានា ជស្សប្បច្ចយា ។ កកតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខបសុខា
វេទនា ។ សុខវេទនិយំ^(១) ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិក្ខុ ឧប្បជ្ឈតិ
សុខា វេទនា តស្សវេ សុខវេទនិយស្ស ជស្សស្ស និរោ-
ធា យំ តជ្ឈំ វេទនិកំ សុខវេទនិយំ ជស្សំ បដិក្ខុ ឧប្បន្នា
សុខា វេទនា សា និវុជ្ឈតិ សា វ្ហបសមតិ ។ ទុក្ខ-
វេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិក្ខុ ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខា វេទនា

១ សុខវេទនិយន្តិបំ ឯវិសព្វន្ត ។

បឋមកសណាបិវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះឯង ជាបឋមវិទ្យោនី ដែល
បច្ច័យភាគតែងឡើង ពាស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង មានការអស់ទៅ
ជាធម្មតា មានការសាបសូន្យទៅជាធម្មតា មានការប្រាសចាកគម្រោក
ជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ដែល
កើតឡើងអំពីផស្សៈ មានផស្សៈជាមូល មានផស្សៈជាហេតុ មាន
ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ វេទនា ៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១
ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខ-
វេទនាវមែងកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខ-
វេទនា សុខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខ-
វេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលសោយហើយ សុខវេទនា
នោះតែងរលត់ទៅ សុខវេទនានោះតែងស្ងប់រម្ងាប់ ព្រោះការរលត់នៃ
ផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ទុក្ខវេទនាវមែងកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

តស្សេវ ទុក្ខវេទនិយស្ស ដស្សស្ស និរោធា យំ តជ្ឈំ
 វេទយំតំ ទុក្ខវេទនិយំ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា ទុក្ខា វេទ-
 ណា សា និរុជ្ឈតិ សា វ្រុបសមតិ ។ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនិយំ ភិក្ខុវេ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ អទុក្ខមសុខា
 វេទនា តស្សេវ អទុក្ខមសុខវេទនិយស្ស ដស្សស្ស និ-
 រោធា យំ តជ្ឈំ វេទយំតំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ ដស្សំ
 បដិច្ច ឧប្បជ្ជា អទុក្ខមសុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ
 សា វ្រុបសមតិ ។

[៣២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ កដ្ឋានំ សង្កត្តា
 តស្ស សមោធានា^(១) ឧស្មា ជាយតិ តេជោ អភិទិត្ត-
 ត្តតិ តេសំ យេវ កដ្ឋានំ នាណកាវា វិនិក្ខេបា
 យា តជ្ជា ឧស្មា សា និរុជ្ឈតិ សា វ្រុបសមតិ ។

១ ឱ. សមោធានា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវិគ្គ

ទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា
 ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ទុក្ខវេទនានោះ
 រមែងរលត់ទៅ ទុក្ខវេទនានោះរមែងស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ
 ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនារមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខ-
 វេទនា អទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជា
 បច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបាន
 សោយហើយ អទុក្ខមសុខវេទនានោះរមែងរលត់ទៅ អទុក្ខមសុខវេទនា
 នោះរមែងស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈជាបច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខ-
 វេទនានោះឯង ។

(៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចចំហាយដែលកើតឡើង ភ្លើង
 ដែលឆេះឡើង ព្រោះការប្រជុំចុះនៃឈើពីរកំណត់ ដែលបុគ្គលរៀប
 ចំហើយ ចំហាយឯណាដែលកើតអំពីឈើនោះ ចំហាយនោះក៏រលត់
 ទៅ ចំហាយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការផ្សេងៗ គ្នា ព្រោះដាក់
 ដោយវិទ្យុកពីគ្នា នៃកំណត់ឈើទាំងនោះ មានឧបមាយ៉ាងណា ។

បឋមកសតាបិវគ្គោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សមា តិស្សោ វេទនា ដស្សជា
 ដស្សម្ភលកា ដស្សនិទានា ដស្សប្បច្ចយា តជ្ជំ ដស្សំ
 បដិច្ច តជ្ជា វេទនា ឱប្បជ្ជន្តិ តជ្ជស្ស ដស្សស្ស
 និរោទា តជ្ជា វេទនា និរុជ្ឈន្តិតំ ។ ទសមំ ។

បឋមកសតាបិវគ្គោ បឋមោ ។

តិស្សទានំ

សមាជិសុខាយ បហានេន
 មាតាលំ ទដ្ឋព្វេន ច
 សល្លត្តេន គេលត្តា
 អនិច្ចដស្សម្ភលកាតំ ។

បឋមកសតាបិវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ
 កើតអំពីផស្សៈ មានផស្សៈជាមូល មានផស្សៈជាហេតុ មានផស្សៈជា
 បច្ច័យ វេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ តែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ផស្សៈដែលកើតអំពីវេទនាទាំង ៣ នោះ វេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ
 តែងរលត់ទៅ ព្រោះរលត់នៃផស្សៈដែលកើតអំពីវេទនាទាំង ៣ នោះ
 ដែរ ។ បឋសូត្រទី ១០ ។

ចប់ បឋមកសតាបិវគ្គទី ១ ។

ឧទ្ធាននៃបឋមកសតាបិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីពុទ្ធសាវកមានចិត្តតាំងមាំ ១ អំពីសុខវេទនា ១
 អំពីការលះបង់វត្តានុស័យជាដើម ១ អំពីបុគ្គលមានក្នុង
 មហាសមុទ្រ ១ អំពីការឃើញសុខវេទនាថាជាទុក្ខជាដើម ១
 អំពីសុខវេទនាជាដើមប្រៀបដោយសរ ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគស្តេចចូលទៅកាន់គិលានសាលាមាន ៥ លើក អំពី
 វេទនា ៣ ជារបស់មិនឡើងជាដើម ១ អំពីវេទនា ៣ មាន
 ផស្សៈជាមូល ១ ។

រហោគតវគ្គោ

(៣៣) អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភកវា

តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-

មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ខោ សោ ភិក្ខុ

ភកវន្តំ ឯតទរោច វេទ មយ្ហំ កន្លេ រហោគតស្ស បដិ-

សល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទានិ តិស្សោ

វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា

អទុក្ខមសុខា វេទនា វេទនា វុត្តា ភក-

វតា ។ វុត្តំ ខោ បនេតំ ភកវតា យំ កិញ្ចំ វេទយិតំ តំ

ទុក្ខស្មិនំ កី នុ ខោ ឯតំ ភកវតា សន្ធាយ កាសិតំ

យំ កិញ្ចំ វេទយិតំ តំ ទុក្ខស្មិនំ ។ សាដុ សាដុ ភិក្ខុ

របៀបគតិវិគ

(៣៣) គ្រានោះឯង ក៏កុម្មុយរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ

អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះក៏កុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាប

បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំ

ព្រះអង្គសម្លេងនៅក្នុងទីស្ងាត់ឯណោះ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា

វេទនា ៣ យ៉ាង គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ។ ក៏ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់

ត្រាស់ដូច្នោះថា អារម្មណ៍ឯណា នីមួយៗ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ

អារម្មណ៍នោះជាទុក្ខ ពាក្យនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដៅអ្វីហ្ន៎

ទើបទ្រង់សំដែងថា អារម្មណ៍ឯណា នីមួយៗ ដែលបុគ្គលសោយហើយ

អារម្មណ៍នោះក៏ជាទុក្ខ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ក៏កុំ ប្រពៃហើយ ។

រោគវិញ្ញា

តិស្ស្ស ឥមា ភិក្ខុ^(១) វេទនា វុត្តា មយា សុខា វេទនា

ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា តិស្ស្ស

វេទនា វុត្តា មយា ។ វុត្តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខុ មយា យំ

កិញ្ចំ វេទយំតំ តំ ទុក្ខស្មំន្តំ តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខុ

មយា សង្ខារនិយេវ អនិច្ចតំ សន្ធាយ ភាសិតំ យំ

កិញ្ចំ វេទយំតំ តំ ទុក្ខស្មំន្តំ ។ តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខុ

មយា សង្ខារនិយេវ ខយធម្មតំ វយធម្មតំ វិរាគធម្មតំ

និរោធម្មតំ វិបរណាមធម្មតំ សន្ធាយ ភាសិតំ យំ

កិញ្ចំ វេទយំតំ តំ ទុក្ខស្មំន្តំ ។

១ ភិក្ខុវេទិមំ ទិស្សតិ ។

រហោតតវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខ-

មសុខវេទនា ១ តថាគតបានពោលហើយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ តថាគត

បានសំដែងហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ក៏ពាក្យនេះតថាគតបានពោលទុកថា

អារម្មណ៍ឯណានីមួយដែលបុគ្គលបានសោយហើយ អារម្មណ៍នោះក៏ជា

ទុក្ខ ម្ចាស់ភិក្ខុ ឯពាក្យនេះតថាគតសំដៅយកសេចក្តីមិនទៀងនៃសង្ខារ

នោះឯង ទើបសំដែងថា អារម្មណ៍ឯណានីមួយដែលបុគ្គលបានសោយ

ហើយ អារម្មណ៍នោះក៏ជាទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មួយវិញទៀត ពាក្យនេះ

តថាគតសំដៅសេចក្តីអស់ទៅជាធម្មតា សេចក្តីសាបសូន្យទៅជាធម្មតា

ការប្រាសចាកតម្រិកជាធម្មតា សេចក្តីរលត់ជាធម្មតា សេចក្តីប្រែប្រួល

ទៅជាធម្មតា នៃសង្ខារទាំងឡាយនោះឯង ទើបសំដែងថា អារម្មណ៍ឯ-

ណានីមួយដែលបុគ្គលបានសោយហើយ អារម្មណ៍នោះក៏ជាទុក្ខដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃ សឡាយតនវិញ្ញា

(៣២) អថខោ បន ភិក្ខុ មយា អនុបុត្រសម្ព័រាវនំ
 និរោធា អក្ខោតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 និរុទ្ធា ហោតិ ទុតិយជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចារា
 និរុទ្ធា ហោតិ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស បីតិ និរុទ្ធា
 ហោតិ បតុត្តជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស អស្សាសប្បស្សាសា
 និរុទ្ធា ហោតិ អាគាសានញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស
 រូបសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមា-
 បន្នស្ស អាគាសានញ្ចាយតនសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ អា-
 ក៏ញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា
 និរុទ្ធា ហោតិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស
 អាគិញ្ចាយតនសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ សញ្ញវេទយិ-
 តនិរោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា ប វេទនា ប និរុទ្ធា
 ហោតិ ។ ជីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ និរុទ្ធា ហោតិ
 នោសោ និរុទ្ធា ហោតិ មោហោ និរុទ្ធា ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៣៤) ម្នាលភិក្ខុ តាមដោយពិត ឯការរលត់នៃសង្ខារទាំង-

ឡាយជាលំដាប់ គឺថាគតបានពោលហើយថា វេទានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់

បឋមជ្ឈាន តែងរលត់ រិតក្នុងវិទានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន

តែងរលត់ បីតិៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈាន តែងរលត់ អស្សាសៈ-

បស្សាសៈនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បត្តជ្ឈាន តែងរលត់ រូបសញ្ញានៃបុគ្គល

អ្នកចូលកាន់អាគាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន តែងរលត់ អាគាសានញ្ញាយ-

តនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន តែងរលត់

វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់អាភិញ្ញាញ្ញាយតនជ្ឈាន

តែងរលត់ អាភិញ្ញាញ្ញាយតនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់នេវសញ្ញាវា-

សញ្ញាយតនជ្ឈាន តែងរលត់ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់

សញ្ញាវេទយតនិពេជតែងរលត់ ។ រតៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះធិណ្ឌស្រព

កំលេត់ ទោសៈកំលេត់ មោហៈកំលេត់ ។

ហោត្តវគ្គ

(៣៥) អថខោ ភិក្ខុ មយោ អនុបុព្វសង្ការំ
 វ្រុបសមោ អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 វ្រុបសន្តា ហោតិ ទុតិយជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចារ
 វា វ្រុបសន្តា ហោន្តិ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ស-
 មាបន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច វ្រុបសន្តា ហោន្តិ ។
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ វតោ វ្រុបសន្តោ ហោតិ នោ-
 សោ វ្រុបសន្តោ ហោតិ មោហោ វ្រុបសន្តោ ហោតិ ។

(៣៦) ធយំមា ភិក្ខុ បស្សន្ធិយោ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វាចា បដិប្បស្សន្ធា ហោតិ ទុតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចារា បដិប្បស្សន្ធា ហោន្តិ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស បីតិ បដិប្បស្សន្ធា ហោតិ ច-
 តុត្តជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស អស្សាសប្បស្សាសា បដិប្បស្ស-
 ន្ធា ហោន្តិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា
 ច វេទនា ច បដិប្បស្សន្ធា ហោន្តិ ។ ទីណាសវស្ស
 ភិក្ខុនោ វតោ បដិប្បស្សន្ធា ហោតិ នោសោ ប-
 ដិប្បស្សន្ធា ហោតិ មោហោ បដិប្បស្សន្ធា ហោតិតិ ។
 បឋមំ ។

រហោគតវិធី

(៣៥) ម្ចាស់ភិក្ខុ ការរម្ងាប់នៃសង្ខារទាំងឡាយជាលំដាប់ តថា-

គតបានពោលហើយថា វេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក៏រម្ងាប់

វិតក្កន្តីវិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ក៏រម្ងាប់ ។ បេ ។ សញ្ញា

នឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ ក៏រម្ងាប់ ។ រតៈ

របស់ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពក៏រម្ងាប់ ទោសៈក៏រម្ងាប់ មោហៈក៏រម្ងាប់ ។

(៣៦) ម្ចាស់ភិក្ខុ សេចក្តីស្ងប់ទាំងឡាយនេះមាន ៦ យ៉ាង គឺ

វេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ វិតក្កន្តីវិចារនៃបុគ្គលអ្នក

ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ បតីនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ក៏ស្ងប់

អស្សាសៈរបស់បុគ្គលអ្នកចូលកាន់ចតុតជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ សញ្ញានឹង

វេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ ក៏ស្ងប់ ។ រតៈនៃភិក្ខុជា

ព្រះវិណាស្រពក៏ស្ងប់ ទោសៈក៏ស្ងប់ មោហៈក៏ស្ងប់ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគខវិញ្ញោ

(៣៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាតោសេបិ វិវិណា

វាតា វាយន្តិ បុរុត្តិមាបិ វាតា វាយន្តិ បដ្ឋិមាបិ វាតា

វាយន្តិ ឧត្តរាបិ វាតា វាយន្តិ ទត្តិណាបិ វាតា វាយន្តិ

សរជាបិ វាតា វាយន្តិ អរជាបិ វាតា វាយន្តិ សីតាបិ

វាតា វាយន្តិ ឧណ្ណាបិ វាតា វាយន្តិ បរិត្តាបិ វាតា

វាយន្តិ អធិមត្តាបិ វាតា វាយន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ

ឥមស្មី កាយស្មី វិវិណា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ សុខាបិ

វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ^(១) ធុក្ខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ អនុក្ខម-

សុខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

១ ឧ. ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចខ្យល់ទាំងឡាយមានចំណែក

ផ្សេងៗ តែងបក់ទៅក្នុងអាកាស គឺខ្យល់បក់ទៅទិសខាងកើតក្តី ខ្យល់

បក់ទៅទិសខាងលិចក្តី ខ្យល់បក់ទៅទិសខាងជើងក្តី ខ្យល់បក់ទៅទិស

ខាងត្បូងក្តី ខ្យល់ប្រកបដោយធូលីបក់ទៅក្តី ខ្យល់មិនមានធូលីបក់ទៅ

ក្តី ខ្យល់ត្រជាក់បក់ទៅក្តី ខ្យល់ក្តៅបក់ទៅក្តី ខ្យល់តិចបក់ទៅក្តី ខ្យល់

ខ្លាំងបក់ទៅក្តី មានទុបមាយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី

ទុបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាទាំងឡាយមានចំណែកផ្សេងៗ វែមឆកើត

ឡើងក្នុងកាយនេះ គឺសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ទុក្ខវេទនាក្តី ក៏កើត

ឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ។

រយោគពិញ្ញា

[៣៨] យថាបិ វតា អាគាសេ

វាយន្តិ វិវិណា បុថ្ន

បុរុត្តិមា បច្ឆិមា ចាបិ

ឧត្តរា អថ ទក្ខិណា ។

សរជា អរជា ចាបិ

សីតា ឧណ្ហា ច ឯកទា

អធិមត្តា បរិត្តា ច

បុថ្ន វាយន្តិ មាលុតា ។

តថេវមស្មី កាយស្មី

សមុប្បជ្ជន្តិ វេទនា

សុខទុក្ខសមុប្បត្តិ

អទុក្ខមសុខា ច យា ។

យតោ វ កិក្ខុ អាតាបិ

សម្មជាតោ ជិវុជ្ឈតិ

រហោតតវគ្គ

(៣៨) ដូចខ្យល់ទាំងឡាយច្រើនយ៉ាង មានចំណែក

ផ្សេងៗ តែងបក់ទៅក្នុងអាកាស គឺបក់ទៅក្នុងទិសខាង

កើតក្តី បក់ទៅក្នុងទិសខាងលិចក្តី មួយវិញទៀត បក់ទៅ

ក្នុងទិសខាងជើងក្តី បក់ទៅក្នុងទិសខាងត្បូងក្តី ។ ខ្យល់

ទាំងឡាយជាច្រើនយ៉ាងគឺ ខ្យល់មានជួលីក្តី មិនមានជួលីក្តី

ត្រជាក់ក្តី ក្តៅក្តី ខ្លាំងក្តី តិចក្តី តែងបក់ទៅ ។ សុខវេទនា

ក្តី ទុក្ខវេទនាក្តី អទុក្ខមសុខវេទនាក្តី ដែលប្រជុំកើតឡើង

ក្នុងកាយនេះ ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ក៏គូមានព្យាយាមដុតកំដៅ

កិលេសឱ្យក្តៅ ជាអ្នកដឹងខ្លួន តែងរលត់ទៅក្នុងកាលណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពនវិញ្ញា

តតោ សោ វេទនា សព្វា

បរិជាតាតិ បណ្ឌិតោ ។

សោ វេទនា បរិព្វាយ

ទិដ្ឋេ ធម្មេ អនាសវោ

កាយស្ស ភេទា ធម្មដ្ឋោ

សង្កំ នូបេតិ វេទក្ខតិ ។ ទុតិយំ ។

(៣៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាណាសេ វិវិជា

វាតា វាយន្តិ បុត្តិមាបិ វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ អតិ

មត្តាបិ វាតា វាយន្តិ ។ ឯវបេវ ទោ ភិក្ខុវេ ឥបស្មី

កាយស្មី វិវិជា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ សុខាបិ វេទនា

ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ អនុក្ខមសុខាបិ

វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយតនវគ្គ

ភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះ តែងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវវេទនាទាំងអស់

ក្នុងកាលនោះ ។ ភិក្ខុនោះកំណត់ដឹងនូវវេទនាក្នុងបច្ចប្បន

ហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ តាំងនៅក្នុងធម៌ ជាអ្នក

ដល់នូវវេទ លុះទំលាយរាងកាយទៅ មិនគួររាប់ថា (ជាអ្នក

មានភព) ។ ចប់សូត្រទី២ ។

(៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចខ្យល់ទាំងឡាយមានចំណែក

ផ្សេងៗ បក់ទៅក្នុងអាកាស គឺខ្យល់បក់ទៅទិសខាងកើតក្តី ។ បេ ។

ខ្យល់ខ្លាំងបក់ទៅក្តី មានទុបមាយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

សេចក្តីទុបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាមានចំណែកផ្សេងៗ រមែងកើតឡើង

ក្នុងកាយនេះ គឺសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ទុកវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង

អនុគមសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ។ ចប់សូត្រទី៣ ។

រហោពតវិញ្ញា

(៤០) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាគន្ធកាតារំ តត្ថ
 បុរត្ថិមាយបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ បច្ឆិ-
 មាយបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ឧត្តរា-
 យបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ទត្ថិណា-
 យបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ខត្តិយាបិ
 អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ព្រាហ្មណាបិ អាគន្ធិ វាសំ
 កប្បេន្នំ វេស្សាបិ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ សុទ្ធាបិ
 អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ។ ឯវេមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី
 កាយស្មី វិវិដា វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ សុខាបិ វេទនា
 ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ អទុក្ខមសុខាបិ
 វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ សាមិសាបិ សុខា វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ
 សាមិសាបិ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ សាមិសាបិ អទុក្ខ-
 មសុខា វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ និរាមិសាបិ សុខា វេទនា
 ឧប្បជ្ឈតិ និរាមិសាបិ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ និរាមិ-
 សាបិ អទុក្ខមសុខា វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ ។ ចតុត្ថំ ។

ហោតតវគ្គ

(២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចផ្ទះសំណាក់នៃជនជា អាគន្ធកៈ
 ក្នុងផ្ទះសំណាក់នោះ មានពួកជនមកអំពីទិសខាងកើតចូលមកអាស្រ័យ
 នៅក៏មាន មកអំពីទិសខាងលិចចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មកអំពីទិស
 ខាងជើងចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មកអំពីទិសខាងត្បូងចូលមកអា-
 ស្រ័យនៅក៏មាន មានពួកក្សត្រិយ៍ចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មានពួក
 ព្រាហ្មណ៍ចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មានពួកវេស្សៈចូលមកអាស្រ័យ
 នៅក៏មាន មានពួកសុទ្ធុចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មានឧបមាយ៉ាង
 ណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាមាន
 ចំណែកផ្សេងៗ តែងកើតឡើងក្នុងកាយនេះ គឺសុខវេទនាក្តី តែងកើត
 ឡើង ទុក្ខវេទនាក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាក្តី តែងកើតឡើង
 សុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ទុក្ខវេទនាប្រកបដោយ
 អាមិសក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសក្តី តែង
 កើតឡើង សុខវេទនាមិនប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ទុក្ខ-
 វេទនាមិនប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាមិន
 ប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតទវគ្គោ

(៤០) អថខោ អាយស្មា អានន្តោ យេន ភកកំ
តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសំន្តោ
ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភកកំន្តំ ឯតទលោច កតមា នុ
ខោ កន្តេ វេទនា កតមា វេទនាសមុទយោ កតមា
វេទនានិរោធា កតមា វេទនានិរោធតាមិទី បដិបទា
កោ វេទនាយ អស្សនោ កោ វេទនាយ អាទីនលោ
កី វេទនាយ និស្សរណន្តំ ។ តិស្សោ ឥមា អានន្ត
វេទនា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ អានន្ត វេទនា ។ ជស្សសមុទយា
វេទនាសមុទយោ ជស្សនិរោធា វេទនានិរោធា អយមេវ
អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនានិរោធតាមិទី បដិប-
ទា ។ សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
យំ វេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ
វេទនាយ អស្សនោ ។ យា វេទនា អនិច្ចា ទុក្ខា
វិបវិណាមធម្មា អយំ វេទនាយ អាទីនលោ ។ យោ វេទ-
នាយ ធន្តរាគវិនយោ ធន្តរាគប្បហានំ ឥទំ វេទនាយ
និស្សរណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៤១) គ្រានោះឯង ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះព្រះអានន្តដ៏មាន
អាយុអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតនៃ
វេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់
នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច អានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ទោស
នៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេទនាភ័យដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ត
វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
វេទនា ១ ។ ម្នាលអានន្ត នេះហៅថាវេទនា ។ ការកើតឡើងនៃវេទនា
ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់ទៅនៃ
ផស្សៈ អង្គនីកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯងជាបដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់
ទៅនៃវេទនា ។ អង្គនីកមគ្គដ៏ប្រសើរតើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ សេចក្តីសុខនឹងសោមនស្សកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យវេទនាឯណា នេះជាអានិសង្សនៃវេទនា ។ វេទនា
ឯណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោស
នៃវេទនា ។ ការបន្ទាបនឹងនូវវេទនាភក ការលះបង់នូវវេទនាភកក្នុងវេទនា
ឯណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវវេទនា ។

របៀបគតវិញ្ញាណ

[៤២] អថខោ បណានន្ទ មយា អនុបុត្រសង្ខារាណំ
 និរោធនោ អក្ខតាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 និរុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស
 សញ្ញា ច វេទនា ច និរុទ្ធា ហោន្តិ ។ ទីណាសវស្ស
 ភិក្ខុនោ វាតោ និរុទ្ធា ហោតិ នោសោ និរុទ្ធា ហោតិ
 មោហោ និរុទ្ធា ហោតិ ។

[៤៣] អថខោ បណានន្ទ មយា អនុបុត្រសង្ខារាណំ
 វ្រុបសមោ អក្ខតាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 វ្រុបសន្តា ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមា-
 បន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច វ្រុបសន្តា ហោន្តិ ។ ទីណា-
 សវស្ស ភិក្ខុនោ វាតោ វ្រុបសន្តា ហោតិ នោសោ
 វ្រុបសន្តា ហោតិ មោហោ វ្រុបសន្តា ហោតិ ។

[៤៤] អថខោ បណានន្ទ មយា អនុបុត្រសង្ខារាណំ
 បដិច្ចស្សន្តិ អក្ខតាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វា-
 ចា បដិច្ចស្សន្តា ហោតិ ។ បេ ។ អាណាសានញ្ចាយ-
 តំ សមាបន្នស្ស វ្រុបសញ្ញា បដិច្ចស្សន្តា ហោតិ

រហោតតវិធ្វ

[៤២] ម្នាល អានន្ទ ការរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយជាលំដាប់
 តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានវៃតង
 រលត់ ។ បេ ។ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទយតិទិ-
 រោធកំរលត់ ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះខ័ណ្ឌស្រពកំរលត់ ទោសៈកំរលត់
 មោហៈកំរលត់ ។

[៤៣] ម្នាល អានន្ទ ចំណែកឯការម្យប់នៃសង្ខារទាំងឡាយជា
 លំដាប់ តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋ-
 មជ្ឈានកំរម្យប់ ។ បេ ។ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទ-
 យតិទិរោធកំរម្យប់ ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះខ័ណ្ឌស្រពកំរម្យប់ ទោសៈ
 កំរម្យប់ មោហៈកំរម្យប់ ។

[៤៤] ម្នាល អានន្ទ ក៏ឯការស្ងប់នៃសង្ខារទាំងឡាយជាលំដាប់
 តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានកំរស្ងប់
 ។ បេ ។ រូបសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់អាគាសានញ្ញាយតិទិជ្ឈានកំរស្ងប់

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស វិទ្យាយកខវគ្គោ

វិញ្ញាណញ្ញាយេវនំ សមាបន្នស្ស អាត្មាសាណញ្ញាយេវនំ-
 សញ្ញា បដិច្ចស្សន្ទា ហោតិ អាត្មញ្ញាយេវនំ សមា-
 បន្នស្ស វិញ្ញាណញ្ញាយេវនំសញ្ញា បដិច្ចស្សន្ទា ហោតិ
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយេវនំ សមាបន្នស្ស អាត្មញ្ញាយេ-
 វនំសញ្ញា បដិច្ចស្សន្ទា ហោតិ សញ្ញាវេទយិតិ-
 រោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច បដិច្ចស្សន្ទា
 ហោន្តិ ។ ចីណាសវស្ស កិក្កុដោ រកោ បដិច្ចស្សន្ទា
 ហោតិ នោសោ បដិច្ចស្សន្ទោ ហោតិ មោហោ ប-
 ដិច្ចស្សន្ទោ ហោតិតិ ។ បញ្ចមំ ។

(៤៥) អថទោ អាយស្សា អានន្តោ យេន ភក្កវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទិ ទោ អាយស្សន្តំ អានន្តំ
 ភក្កវា ឯតទវោច តតមា នុ ទោ អានន្ត វេទ-
 នា តតមា វេទនាសមុទយោ តតមា វេទនានិ-
 រោដោ តតមា វេទនានិរោធតាមីនី បដិបទា កោ
 វេទនាយ អស្សនោ កោ វេទនាយ អានិទវោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ព កា សា ន ញា យ ត ន ស ញា នៃ បុ គ ល អ ក ច ល កាន វិ ញា ណ ញា យ ត ន ជ ្រ ្រ ្រ
 កំ ស ្រ បំ វិ ញា ណ ញា យ ត ន ស ញា នៃ បុ គ ល អ ក ច ល កាន អា កិ ញា ញា យ ត -
 ន ជ ្រ ្រ ្រ កំ ស ្រ បំ អា កិ ញា ញា យ ត ន ស ញា នៃ បុ គ ល អ ក ច ល កាន នៃ វ ស ញា -
 នា ស ញា យ ត ន ជ ្រ ្រ ្រ កំ ស ្រ បំ ស ញា នឹង វេ ទ នា នៃ បុ គ ល អ ក ច ល កាន
 ស ញា វេ ទ យ ត ន វេ ទ កំ ស ្រ បំ ។ ព គ : រប ស កិ ក ្ន ជា ព្រះ វិ ណា ស្រ ព កំ ស ្រ បំ
 ទោ ស : កំ ស ្រ បំ មោ ហ : កំ ស ្រ បំ ។ ច បំ ស ្រ ត្រ ទី ៥ ។

(៤៥) ត្រា នោះ ឯង ព្រះ អា ន ន ្ន ដ៏ មាន អាយុ ចូល ទៅ គាល់ ព្រះ
 ដ៏ មាន ព្រះ ភាគ លុះ ចូល ទៅ ដល់ ហើយ ក៏ ថ្វាយ បង្គំ ព្រះ ដ៏ មាន ព្រះ ភាគ
 ហើយ អង្គ ុយ ក្នុង ទី ដ៏ សម គួរ ។ លុះ ព្រះ អា ន ន ្ន ដ៏ មាន អាយុ អង្គ ុយ ក្នុង ទី ដ៏
 សម គួរ ហើយ ទើប ព្រះ ដ៏ មាន ព្រះ ភាគ ទ្រង់ ត្រាស់ ដូច្នោះ ថា ម្ចាស់ អា ន ន ្ន
 វេ ទ នា ដូច ម្តេច ហេតុ ជា ទី កើត ឡើង នៃ វេ ទ នា ដូច ម្តេច សេចក្តី រលត់
 ទៅ នៃ វេ ទ នា ដូច ម្តេច បដិបទ ជា ហេតុ ឲ្យ បាន ដល់ នូវ វ ស ច ក្តី រលត់ ទៅ នៃ
 វេ ទ នា ដូច ម្តេច អា និ ស ង្ស នៃ វេ ទ នា ដូច ម្តេច ទោ ស នៃ វេ ទ នា ដូច ម្តេច

រហោតតវត្តោ

កំ វេទនាយ និស្សរណ្ណានិ ។ កកវម្ភុលកា ខោ កន្លែ
 ធម្មា កកវនេត្តិកា កកវបដិសរណា សាធុ កន្លែ
 កកវន្តោរោ បដិកាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្តា
 កកវតោ សុត្វា ភិក្ខុ ជាវេស្សនីតិ ។ តេនហិ អាណន្ត
 សុណោហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិតស្សបីតិ ។
 ឯវំ កន្លែតិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ កកវតោ បច្ចុ-
 ស្សោសិ ។ កកវា ឯតទរោច តិស្សោ ឥមា អាណន្ត
 វេទនា សុខា វេទនា ទុក្ខោ វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ ឥមា វុច្ចនិ អាណន្ត វេទនា ។ បេ ។
 ដស្សសមុទយា ។ បេ ។ ខីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ វាកោ
 បដិប្បស្សន្តោ ហោតិ នោសោ បដិប្បស្សន្តោ ហោតិ
 មោហោ បដិប្បស្សន្តោ ហោតីតិ ។ ធម្មំ ។

(៤៦) អថខោ សម្ពហុណ ភិក្ខុ យេន កកវា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា កកវនំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមនំ និសីទីសុ ។ ឯកមនំ និសីទ្ធោ ខោ តេ ភិក្ខុ

វិហោតតវគ្គ

ការរលាស់ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំង-
 ឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគជាអ្នកវណ្ណានាំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបំភ្លឺនូវសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ពួកភិក្ខុ
 បានស្តាប់នូវភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ នឹងចាំទុក ។ ម្នាល
 អានន្ទ បើដូច្នោះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អ តថាគតនឹង
 សំដែងឥឡូវនេះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏កានៃ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលអានន្ទ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១
 ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា
 វេទនា ។ បេ ។ ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ ។ បេ ។ រាគរបស់ភិក្ខុជាព្រះ
 ខ័ណ្ឌស្រពក៏ស្ងប់រម្ងាប់ ទោសៈក៏ស្ងប់រម្ងាប់ មោហៈក៏ស្ងប់រម្ងាប់ ។
 ចប់សូត្រទី ៦ ។

(៤៦) គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ធាតុយុទ្ធសុត្តា

ភក្កវន្តំ ឯតទេវោច្ឆំ កតមា នុ ខោ ភន្តេ វេទនា
 កតមា វេទនាសមុទយោ កតមា វេទនានិរោធា
 កតមា វេទនានិរោធតាមិទំ បដិបទា កោ វេទនាយ
 អស្សនោ កោ វេទនាយ អាទិនេវេ កំ វេទនាយ
 និស្សរណំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា សុខា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា
 វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ វេទនា ។ ធម្មសមុទយោ វេទនាស-
 មុទយោ ធម្មនិរោធា វេទនានិរោធា អយមេវ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនានិរោធតាមិទំ បដិបទា ។
 សេយ្យមិទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 យំ វេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ
 វេទនាយ អស្សនោ ។ យោ វេទនា អនិច្ចា ទុក្ខា
 វិបរិណាមធម្មា អយំ វេទនាយ អាទិនេវេ ។ យោ
 វេទនាយ ធម្មាភវិនយោ ធម្មាភយ្យហានំ ឥទំ វេទនាយ
 និស្សរណំ ។

សុត្តន្តបិដក សុយុត្តនិកាយ សុខុយគន្ធិ

បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បត់ត្រីព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅនៃ
 វេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឱ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច
 អានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ទោសនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់ចេញ
 នូវវេទនាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង
 គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខបសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនា ។ ការកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះ
 កើតឡើងនៃផស្សៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់ទៅនៃផស្សៈ
 អដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាបដិបទជាហេតុឱ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃ
 វេទនា ។ អដ្ឋង្គិកមគ្គនោះគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ១ ។ សេចក្តីសុខនឹងសោមនស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 វេទនាឯណា នេះជាអានិសង្សនៃវេទនា ។ វេទនាឯណាដែលមិនទៀង
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសនៃវេទនា ។ ការ
 បន្ទាបនូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគ ក្នុងវេទនាឯណា នេះជាការ
 រលាស់ចេញនូវវេទនា ។

រោគវិនិច្ឆ័យ

[៤៦] អថខោ បន កិត្តវេ មយា អនុប្បត្តសម្ព័រាដំ
 វិរោធា អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 និរុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ វិណាសវស្ស កិត្តុលោ វតោ
 និរុទ្ធា ហោតិ នោសោ និរុទ្ធា ហោតិ មោហោ និរុទ្ធា
 ហោតិ ។

[៤៧] អថខោ បន កិត្តវេ មយា អនុប្បត្តសម្ព័រាដំ
 វ្រុបសមោ អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 វ្រុបសន្តា ហោតិ ។ បេ ។ វិណាសវស្ស កិត្តុលោ វតោ
 វ្រុបសន្តោ ហោតិ នោសោ វ្រុបសន្តោ ហោតិ មោហោ
 វ្រុបសន្តោ ហោតិ ។

[៤៨] ធរិយោ កិត្តវេ បស្សម្ពិយោ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វាចា បដិប្បស្សន្ធា ហោតិ ធុតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចារា បដិប្បស្សន្ធា ហោន្តិ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស បីតិ បដិប្បស្សន្ធា ហោតិ

រហោគតវិគ្គ

(៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយជា
 លំដាប់ តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋ-
 មជ្ឈានកំរលត់ ។ បេ ។ ពគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះខ្លីណាស្រពកំរលត់ ទោសៈ
 កំរលត់ មោហៈកំរលត់ ។

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរម្ងាប់នៃសង្ខារទាំងឡាយ
 ជាលំដាប់ តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋ-
 មជ្ឈានកំរម្ងាប់ ។ បេ ។ ពគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះខ្លីណាស្រពកំរម្ងាប់ ទោសៈ
 កំរម្ងាប់ មោហៈកំរម្ងាប់ ។

(៤៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្ងប់នេះមាន ៦ យ៉ាង គឺ វាចា
 នៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានក៏ស្ងប់ វិតក្កន្តីវិចារនៃបុគ្គលអ្នក
 ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានក៏ស្ងប់ បិតិនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈានក៏ស្ងប់

លុត្តនិមិត្ត ពិយ្យនិកាយស្ស បញ្ចកថាខណ្ឌ

បតុត្តជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស អស្សាសប្បស្សនា បដិប្ប-
 ស្សនា ហោន្តំ សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ សមាបន្នស្ស
 សញ្ញា ច វេទនា ច បដិប្បស្សនា ហោន្តំ ។ ខីណា-
 សវស្ស កិក្ខុនោ រាគោ បដិប្បស្សនោ ហោតិ នោ-
 សោ បដិប្បស្សនោ ហោតិ ហោហោ បដិប្បស្សនោ
 ហោតិ ។ សត្តមំ ។

(៥០) អថខោ សម្ពហុលា កិក្ខុ យេន កកវា
 តេនុបសន្តមីសុ ឡបសន្តមិត្វា ។ បេ ។ ឯតមន្តំ និសំន្ត
 ខោ តេ កិក្ខុ កកវា ឯតទរោច កតមា នុ ខោ
 កិក្ខុវេ វេទនា កតមោ វេទនាសមុទយោ កតមោ
 វេទនានិរោចា កតមា វេទនានិរោចតាមិធំ បដិបទា
 តោ វេទនាយ អស្សនោ តោ វេទនាយ អាទីនរោ
 តី វេទនាយ និស្សនានិ ។ កតុម្ភលតា នោ កន្ត
 ធម្មា ។ បេ ។ និស្សា ឥមា កិក្ខុវេ វេទនា សុខា វេទនា
 ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ
 កិក្ខុវេ វេទនា ។ ធម្មសមុទយា (យថា បុរិមសុត្តន្តោ
 វិគ្គារតោ តថា វិគ្គារេតញ្ចោ) ។ អដ្ឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក ជំពូកទី១៧ វិទ្យាសម្ពោធិស្សនីយកថា

អស្សាសៈបស្សាសៈវេនបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ចក្ខុវង្សានក៏ស្ងប់ សញ្ញាទ្រី
វេននៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេនយិតនិរោធក៏ស្ងប់ ។ ភគៈរបស់
ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពក៏ស្ងប់ ទោសៈក៏ស្ងប់ មោហៈក៏ស្ងប់ ។ ចប់
សូត្រទី៧ ។

[៥០] គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ វេននាតើដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេននាដូចម្តេច
សេចក្តីរលត់ទៅនៃវេននាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់
ទៅនៃវេននាដូចម្តេច ពានិសង្សនៃវេននាដូចម្តេច ទោសនៃវេននាដូច
ម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេននាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បំរើន ធម៌
ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេននានេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេននា ១ ទុក្ខ-
វេននា ១ អទុក្ខមសុខវេននា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
វេននា ។ ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ (បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារដូច
សូត្រមុនៗ ផងចុះ) ។ ចប់សូត្រទី៨ ។

រយោគកវិជ្ជា

[៥០] អថទោ បញ្ចករដ្ឋោ បឋតិ យេនាយស្មា
 ឧទាយំ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយំ
 អភំវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ទោ
 បញ្ចករដ្ឋោ បឋតិ អាយស្មន្តំ ឧទាយំ ឯតទរោច កតិ
 នុ ទោ កន្លេ ឧទាយំ វេទនា វុត្តា កកវតាតិ ។ តិស្សេន
 ទោ កហាបតិ^(១) វេទនា វុត្តា កកវតា សុខា វេទនា
 ទុត្វា វេទនា អទុត្វមសុខា វេទនា ឥមា ទោ កហាបតិ
 តិស្សេន វេទនា វុត្តា កកវតាតិ ។

[៥២] ឯវំ វុត្តេ បញ្ចករដ្ឋោ បឋតិ អាយស្មន្តំ
 ឧទាយំ ឯតទរោច ន ទោ កន្លេ ឧទាយំ តិស្សេន
 វេទនា វុត្តា កកវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា កកវតា សុខា
 វេទនា ទុត្វា វេទនា យាយំ កន្លេ អទុត្វមសុខា វេទ-
 នា សន្តស្មំ ឯសា ចណីតេ សុទ្ធេ វុត្តា កកវតាតិ ។

១ ឱ. ម. បឋតិ ។

រហោតតវត្ត

(៥១) គ្រានោះឯង ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈចូលទៅក្រែះ
 ទទាយដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះទទាយដ៏មានអាយុ
 ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះទទាយដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះទទាយដ៏ចម្រើន វេទនាដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ
 មានប៉ុន្មាន ។ ម្ចាស់គហបតី វេទនាដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែង
 ហើយមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១
 ម្ចាស់គហបតី វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងហើយ ។

(៥២) កាលព្រះទទាយពោលយ៉ាងនេះហើយ ជាងឈើឈ្មោះ
 បញ្ចកន្ត្រៈបានពោលទៅនឹងព្រះទទាយដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះទទាយដ៏ចម្រើន វេទនា ៣ យ៉ាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់
 សំដែងទេ វេទនា ២ យ៉ាង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ
 គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឯអទុក្ខមសុខវេ-
 ទនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុងសេចក្តីសុខដ៏ល្អិតទុក្ខម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

ទុតិយម្បី ខោ អាយស្មា ឧទាយិ បញ្ចកន្តំ វេបតិ
 ឯតទភោច ន ខោ គហបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា កកវតា
 តិស្សោ វេទនា វុត្តា កកវតា សុខា វេទនា ទុក្ខា
 វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា តិស្សោ វេទនា វុត្តា
 កកវតាតិ ។ ទុតិយម្បី ខោ បញ្ចកន្តោ វេបតិ អាយ-
 ស្មន្តំ ឧទាយិ ឯតទភោច ន ខោ កន្តេ ឧទាយិ តិស្សោ
 វេទនា វុត្តា កកវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា កកវតា សុខា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា យាយំ កន្តេ អទុក្ខមសុខា
 វេទនា សន្តស្មី វិសា បណិកេ សុខេ វុត្តា កកវតាតិ ។
 តតិយម្បី ខោ អាយស្មា ឧទាយិ បញ្ចកន្តំ វេបតិ
 ឯតទភោច ន ខោ គហបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា កកវតា
 តិស្សោ វេទនា វុត្តា កកវតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយកនវគ្គ

ព្រះទាយ័ដ៏មានអាយុបានពោលនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈជាគំរប់ពីរ
 ដងដូច្នោះថា ម្នាលគហបតី វេទនា ២ យ៉ាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិន
 ទ្រង់សំដែងទេ វេទនា ៣ យ៉ាងទេតើ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងហើយ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុខវេទនា ១
 វេទនាទាំង ៣ នេះឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ។
 ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈបាននិយាយនឹងព្រះទាយ័ដ៏មានអាយុជាគំរប់
 ពីរដងទៀតដូច្នោះថា បពិត្រព្រះទាយ័ដ៏ចំរើន វេទនា ៣ យ៉ាង ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់សំដែងទេ វេទនាតែពីរយ៉ាង ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ បពិត្រលោក
 ចំរើន ឯអនុក្ខមសុខវេទនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុង
 សេចក្តីសុខដ៏ល្អិតខ្ពស់ ។ ព្រះទាយ័ដ៏មានអាយុបានពោលនឹងជាង
 ឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈជាគំរប់ ៣ ដងទៀតដូច្នោះថា ម្នាលគហបតី វេទនា
 ២ យ៉ាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់សំដែងទេ វេទនា ៣ យ៉ាងទេតើ
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១

វិហារគតវិញ្ញា

អនុក្ខមសុខា វេទនា ឥហា វិស្សោ វេទនា វុត្តា កក្កា
 តាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ បញ្ចក្កដ្ឋោ វេបតិ អាយស្មន្តំ
 ឧទាយី ឯតទរោច ន ខោ កន្តោ ឧទាយី វិស្សោ
 វេទនា វុត្តា កក្កាតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា កក្កាតា សុខា
 វេទនា ធុត្តា វេទនា យាយំ កន្តោ អនុក្ខមសុខា វេទនា
 សន្តស្មី ឯសា បណីតេ សុខេ វុត្តា កក្កាតាតិ ។
 នេវ អសក្ខិ អាយស្មា ឧទាយី បញ្ចក្កដ្ឋំ វេបតិ
 សញ្ញាបេតុំ ន បណាសក្ខិ បញ្ចក្កដ្ឋោ វេបតិ អាយស្មន្តំ
 ឧទាយី សញ្ញាបេតុំ ។

[៥៣] អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ អា-
 យស្មតោ ឧទាយីស្ស បញ្ចក្កដ្ឋន វេបតិណា សុទ្ធិ
 ឥមំ កកាសល្យាបំ ។ អថខោ អាយស្មា អាណន្តោ
 យេន កកា តេនុបស្មដ្ឋមិ ឧបស្មដ្ឋមិត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ
 យាវតតោ អាយស្មតោ ឧទាយីស្ស បញ្ចក្កដ្ឋន វេប-
 តិណា សុទ្ធិ អហោសិ កកាសល្យាទោ តម្បិ សត្វំ កក-

រហោតវគ្គ

អនុកមសុខវេទនា ១ វេទនា ព្យាយាមនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងហើយ ។ ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈបាននិយាយនឹងព្រះទេវតា
 ដ៏មានអាយុជាគំរប់ ព្យាយាម ដងទៀតដូច្នោះថា បពិត្រព្រះទេវតាដ៏ចំរើន វេ-
 នា ព្យាយាម ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់សំដែងទេ វេទនាតែពីរយ៉ាង
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
 បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ឯអនុកមសុខវេទនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំ-
 ដែងហើយក្នុងសេចក្តីសុខដ៏ល្អតុល្យ ។ ព្រះទេវតាដ៏មានអាយុក៏មិន
 អាចពន្យល់ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈឲ្យយល់ព្រមបានឡើយ ចំណែក
 ឯជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ ក៏មិនអាចពន្យល់ព្រះទេវតាដ៏មានអាយុឲ្យ
 យល់ព្រមបានដែរ ។

(៥៣) ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុបានស្តាប់ពាក្យចរចារៃនៃព្រះទេវតា
 ដ៏មានអាយុនេះជាមួយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ ។ លំដាប់នោះឯង
 ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្តដ៏មានអាយុអង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលពាក្យចរចារបស់ព្រះទេវតាដ៏មាន
 អាយុជាមួយនឹង ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ ត្រាតែសព្វគ្រប់បំពោះព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

វុត្តា អាហារេចសិ ។ សន្តមេវ ខោ អាណន្ត បរិយាយំ
បញ្ចកក្កោ វេបតិ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ នាព្វនុមោទិ ។
សន្តំ ច បនាណន្ត បរិយាយំ ឧទាយិ ភិក្ខុ បញ្ចកក្កស្ស
វេបតិនោ នាព្វនុមោទិ ។

(៥២) ទ្វេបិ មយា អាណន្ត វេទនា វុត្តា បរិយាយេ-
ន តិស្សេបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន បញ្ច-
បិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន ធិបិ មយា
វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋាសាបិ មយា វេទនា
វុត្តា បរិយាយេន ធិត្តិសាបិ មយា វេទនា វុត្តា
បរិយាយេន អដ្ឋសតំបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយា-
យេន ។ ឃំ បរិយាយេន ទេសិតោ អាណន្ត មយា
ធម្មោ ។ ឃំ បរិយាយេន ទេសិតេ ខោ អាណន្ត ម-
យា ធម្មេ យេ អញ្ញាមញ្ញស្ស សុភាសិតំ សុលបិតំ
ន សមនុមញ្ញស្សន្តំ ន សមនុជាទិស្សន្តំ ន សមនុ-
មោទិស្សន្តំ ។ តេសំ ឃំ ចាដិកដ្ឋំ កណ្ណានជាតា

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ សុខុយតនវគ្គ

ដ៏មានព្រះភាគ ។ ម្នាលអានន្ទ ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចក្កន្តៈមិនបាន
ទទួលអនុមោទនានូវបរិយាយដែលពិតរបស់ទាយភិក្ខុ ។ ម្នាលអានន្ទ
ឯទាយភិក្ខុ ក៏មិនបានទទួលអនុមោទនានូវបរិយាយដែលពិតរបស់ជាង
ឈើឈ្មោះបញ្ចក្កន្តៈដែរ ។

(៥៤) ម្នាលអានន្ទ វេទនាទាំង២ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយ
ដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិ-
យាយ វេទនាទាំង៤ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនា
ទាំង ៦ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១៨ ក្តី
ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣៦ ក្តី ក៏តថាគត
សំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១០៨ ក្តី ក៏តថាគតសំដែង
ហើយដោយបរិយាយ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ
ដោយបរិយាយយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើធម៌ដែលតថាគត
សំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាមិនព្រមសំគាល់
តាម មិនយល់ព្រម មិនព្រមអនុមោទនា នូវធម៌ដែលតថាគតសំដែង
ទុកហើយដោយល្អ ពោលទុកហើយដោយល្អដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ពួក
ជនទាំងនោះត្រូវនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនេះ គឺនឹងមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់

របៀបពិធី

កលបាយតា វិវាទបណ្ណា អញ្ញាមញ្ញំ មុខសន្តិហិ វិទុ-
 ទន្តា វិហារិស្សន្តិ ។ ឃឹ បរិយាយទេសិតោ ទោ អាណន្ត
 មយា ធម្មោ ។ ឃឹ បរិយាយទេសិតោ ទោ អាណន្ត មយា
 ធម្មោ យេ អញ្ញាមញ្ញាស្ស សុភាសិតំ សុលបិតំ សម-
 នុមញ្ញំស្សន្តិ សមនុជានិស្សន្តិ សមនុមោទិស្សន្តិ ។
 តេសំ ឃឹ ទានិកន្តំ សមត្តា សមោទមាណា អវិទុ-
 មាណា ទីរោទកិក្ខតា អញ្ញាមញ្ញំ បិយចក្ខុហិ សម្ប-
 ស្សន្តា វិហារិស្សន្តិ ។

[៥៥] បញ្ចមេ អាណន្ត តាមគុណា ។ កតមេ
 បញ្ច ។ បក្ខុវិញ្ញាយ្យ រូទា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយ-
 រូទា តាម្បសញ្ញិតា រជនីយា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាយ្យ
 ដោដ្ឋត្វា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូទា តាម្បសញ្ញិតា

ហោតពវត្ត

មានដំលោះ ដល់នូវសេចក្តីទាស់ដៃនឹង ចាក់ដោតគ្នាទៅវិញទៅមក
 ដោយលំពែងគឺមាត់ ។ ម្នាល អានន្ទ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 ដោយបរិយាយយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល អានន្ទ កាលបើធម៌ដែលតថាគត
 សំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាព្រមសំគាល់តាម
 យល់ព្រម ព្រមអនុមោទនាដល់គ្នានឹងគ្នា នូវធម៌ដែលតថាគតសំដែង
 ទុកហើយដោយល្អ ពោលទុកហើយដោយល្អ ។ ជនទាំងនោះត្រូវនឹក
 សង្ឃឹមនូវហេតុនេះ គឺនឹងជាអ្នកមានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា
 មិនទាស់ដៃនឹង ដូចជាទឹកដែលលាយដោយទឹកដោះ ឃើញគ្នានឹងគ្នា
 ដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ។

[៥៥] ម្នាល អានន្ទ កាមគុណទាំងឡាយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 កាមគុណទាំង ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយជាទីប្រាថ្នា ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ក្នុងជាទី
 តម្រេក ដែលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ដោយដូច្នោះទាំងឡាយជាទី
 ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

សុត្តន្តបិដកេ សម្មន្តវិកាយស្ស សង្ឃយតនវគ្គោ

រជនីយា ។ ឥមេ ខោ អាណន្ត បញ្ច កាមតុណា ។
យំ ខោ អាណន្ត ឥមេ បញ្ច កាមតុណោ បដិច្ច ឧប្បជ្ជនិ
សុខំ សោមនស្សំ ឥទំ វុច្ចនិ កាមសុខំ ។

[៥៦] យេ ខោ អាណន្ត ឃុំ វិនេយ្យំ ឯតំ បរមំ
សន្តំ^(១) សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេដ្ឋនិ ។ ឥទំ ទេ-
សាហំ នានុជំនាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ត
ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។

[៥៧] កតមញ្ញានន្ត ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។ ឥទានន្ត ភិក្ខុ វិច្ឆេវ
កាមេហិ វិច្ឆ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សរិតក្កំ សរិចារំ
វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារ-
តិ ។ ឥទំ ខោ អាណន្ត ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។ យេ ខោ អាណន្ត

1 ១ ឧ. សញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគិលេសិយ

គួរជាទីគម្រេក ដែលគប្បីជំនិះបានដោយកាយ ។ ម្នាលមានន្ទ កាម-
គុណទាំងឡាយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលមានន្ទ សេចក្តីសុខ
សោមនស្សឯណាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំង ៥ នេះ
សេចក្តីសុខសោមនស្សនេះហៅថាកាមសុខ ។

[៥៦] ម្នាលមានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួក
សត្វតែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។
គឺថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ
ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលមានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹង
ថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

[៥៧] ម្នាលមានន្ទ សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
សេចក្តីសុខនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលមានន្ទ កិក្ខុកងសាសនានេះ
ស្ងួតហាកកាមទាំងឡាយ ស្ងួតហាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ ចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កុវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខដែលកើតអំពី
វិវេក សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលមានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃ
ដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលមានន្ទ ពួកជនឯណា

រហោតតវិញ

ឃុំ វិទេយ្យ ឃុំ បាបំ សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ បដិ-
 សំវេទេន្តិភិ ។ ឥទំ នេសាហំ នាធុដាជាថិ ។ តំ
 តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ត ឃុំតញ្ញ សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តតវញ្ញ បណីតតវញ្ញ ។

[៥៨] តតបញ្ញានន្ត ឃុំតញ្ញ សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តតវញ្ញ បណីតតវញ្ញ ។ ឥនានន្ត តិក្កុ វិតត្ត-
 វិហារនំ វ្យបសហ អជ្ឈន្តំ សប្បសាននំ ចេតសោ
 ឃតោទិការំ អភិក្កន្តំ អភិវារំ សហនំដំ បីតិសុខំ ទុតិ-
 យជ្ឈានំ ឧបសប្បជ្ឈ វិហារតិ ។ ឥទំ ចោ អានន្ត ឃុំតញ្ញ
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតវញ្ញ បណីតតវញ្ញ ។ យេ
 ចោ អានន្ត ឃុំ វិទេយ្យ ឃុំ បាបំ សន្តំ សុខំ
 សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តិភិ ។ ឥទំ នេសាហំ នាធុ-
 ដាជាថិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ត ឃុំតញ្ញ
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតវញ្ញ បណីតតវញ្ញ ។

ហោតតវគ្គ

គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វវៃមន៍សោយន្ទវៃសេចក្តីសុខសោមនស្ស
ដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំង
នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តី
សុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

(៥៨) ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
សេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ បាន
រម្ងាប់នូវវិតក្កវិចារហើយ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតមានកង
សន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសុតា មានសភាពជាបិត្ត
ខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារ មានតែបីតិនឹងសុខកើតរំពឹងសមាធិ
គឺបឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តី
សុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួក
ជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វវៃមន៍សោយន្ទវៃសេចក្តីសុខ
សោមនស្សដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះ
ដល់ពួកជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល
អានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ
នៅមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

[៥៧] កតថញ្ញានន្ទ ឯតម្មា សុខា អញ្ញំ សុខំ

អភិក្កន្ធតតវញ្ញោ បណីតតវញ្ញោ ។ ឥណានន្ទ ភិក្ខុ បីតិយា

ច វិវាតា ឧបេក្ខតោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្មជា-

នោ សុខញ្ញំ កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា

អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខតោ សតិមា សុខវិហារតិ តតិ-

យជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ ឥនំ ខោ អានន្ទ ឯតម្មា

សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធតតវញ្ញោ បណីតតវញ្ញោ ។ យេ

ខោ អានន្ទ ឯវំ វេទយ្យំ ឯតំ បរមំ សន្តំ សុខំ សោ-

ចនស្សំ បដិសំវេទេន្តិតិ ។ ឥនំ នេសាហំ ធានុជាធាមិ ។

តំ កិស្សុ ហេតុ ។ អត្តានន្ទ ឯតម្មា សុខា អញ្ញំ សុខំ

អភិក្កន្ធតតវញ្ញោ បណីតតវញ្ញោ ។

សុត្តន្តបិដក លិង្គនិកាយ សុទ្ធាយត្តវគ្គ

(៥៧) ម្នាល អានន្ទ បុរិយវិញ្ញៀត សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អ

ជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុកង

សាសនានេះ ព្រោះប្រាសចាកប័តិផង ប្រកបដោយទុក្ខក្លាផង មាន

ស្មារតី ជាអ្នកជំងឺខ្លួនផង តែងសោយនូវសេចក្តីសុខដោយនាមកាយផង

ពួកព្រះអរិយៈតែងសរសើរភិក្ខុនោះថាជាអ្នកមានទុក្ខ ជាអ្នកមានស្មារតី

មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ហើយចូលកាន់តតិយជ្ឈាន សម្រេច

សម្រាន្តនោះ ។ ម្នាល អានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាង

នឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាល អានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីពោល

យ៉ាងនេះថា ពួកសត្វតែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សជាប់របស់

ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ គថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំង

នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល អានន្ទ ព្រោះថា

សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

រយោគគរវិញ្ញា

(៦០) កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តនរញ្ញ បណ្ឌិតនរញ្ញ ។ ឥនានន្ទ ភិក្ខុ សុ-
 ខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុត្រោ
 សោមនស្សនោមនស្សនំ អត្តជ័យា អទុក្ខបសុខំ ឧ-
 បេក្ខាសនិចារិសុទ្ធិំ ចតុត្តជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ។
 ឥនំ ខោ អានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អ-
 ភិក្កន្តនរញ្ញ បណ្ឌិតនរញ្ញ ។

(៦១) យេ ខោ អានន្ទ ឯវំ វិទេយ្យំ ឯតំ បរិបំ
 សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តិតិ ។ ឥនំ ទេ-
 សាហំ ធានុលាណមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ
 ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ញ បណ្ឌិត-
 នរញ្ញ ។

រហោគតវិគ្គ

(៦០) ម្នាលអាណន្ត ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំ
 ជាងសេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាណន្ត ក៏កក្កដសាសនានេះ
 ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីសុខផង ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះ
 រំលត់នូវសេចក្តីសោមនស្សនឹងទោមនស្សក្នុងកាលមុនផង ហើយចូល
 កាន់ចតុក្កជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមិនមានទុក្ខ មិនមានសុខ មានស្មារតី
 បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាលអាណន្ត នេះឯងជា
 សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។

(៦១) ម្នាលអាណន្ត ពួកជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួក
 សត្វតែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សជារបស់ដ៏ល្អត្រីក្រៃលែងនេះ ។
 តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាណន្ត ព្រោះថាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាង
 នឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

លុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគគរវិញ្ញា

(៦២) កតតមំ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។ ឥនានន្ទ
 ភិក្ខុ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយ-
 សញ្ញានំ អត្ថន្តមា នានន្តសញ្ញានំ អមនសីការា
 អនន្តោ អាកាសោតិ អាកាសានញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ ឥនំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។ យេ ខោ អាណន្ទ ឯវំ
 វេទយ្យំ ឯតំ បរមំ សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ បដិ-
 សំវេទន្តិតិ ។ ឥនំ នេសាហំ នានុជានាមិ ។ តំ កិស្ស
 ហេតុ ។ អន្តានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្ក-
 ន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។

(៦៣) កតតមំ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។ ឥនានន្ទ ភិក្ខុ
 សព្វសោ អាកាសានញ្ញាយតនំ សមតិក្កមា អនន្តំ
 វិញ្ញាណនិ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 ឥនំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តនរញ្ច បណីតនរញ្ច ។ យេ ខោ អាណន្ទ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

[៦២] ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះ
 កន្លងបង្អស់រូបសញ្ញាទាំងឡាយ ព្រោះមានបដិបសញ្ញាលេត់អស់ទៅ
 ព្រោះលែងធ្វើទុក្ខកងចិត្តនូវនានត្តសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ទើបចូល
 កាន់អាភាសានញ្ជាយតនជ្ជាន ដោយគិតថា អាភាសមិនមានទីបំផុត
 សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែល
 ល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បី
 ពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វរមែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏
 ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ គឺថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះ
 ទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តី
 សុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

[៦៣] ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ កន្លង
 បង្អស់អាភាសានញ្ជាយតនជ្ជានដោយប្រការទាំងពួង ហើយទើបចូល
 កាន់វិញ្ញាណញ្ជាយតនជ្ជាន ដោយគិតថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត
 សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែល
 ល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណា

រយោគពវិញ្ញា

ឃុំ វិទេយ្យំ ឃុំ បរមំ សុទ្ធំ សុខំ សោមនស្សំ
បដិសំវេទេន្ត្រីតិ ។ វេទំ លេសាហំ នានុជានាមិ ។ តំ
តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ ឃុំតម្ភា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្ធនវញ្ញ បណីតនវញ្ញ ។

[៦៤] កតមញ្ញានន្ទ ឃុំតម្ភា សុខា អញ្ញំ សុខំ
អភិក្កន្ធនវញ្ញ បណីតនវញ្ញ ។ វេទានន្ទ ភិក្ខុ សត្វ-
សោ វិញ្ញាណញ្ញាយននំ សមតិក្កម្ម ទន្ធិ តិញ្ញីតិ
អាតិញ្ញញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជិ វិហារតិ ។ វេទំ ខោ
អាណន្ទ ឃុំតម្ភា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធនវញ្ញ បណី-
តនវញ្ញ ។ យេ ខោ អាណន្ទ ឃុំ វិទេយ្យំ ឃុំ បរមំ
សុទ្ធំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្ត្រីតិ ។ វេទំ លេសា-
ហំ នានុជានាមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ
ឃុំតម្ភា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធនវញ្ញ បណីត-
នវញ្ញ ។

[៦៥] កតមញ្ញានន្ទ ឃុំតម្ភា សុខា អញ្ញំ សុ-
ខំ អភិក្កន្ធនវញ្ញ បណីតនវញ្ញ ។ វេទានន្ទ ភិក្ខុ

រហោតតវិញ

គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វរមែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្ស ដ៏ល្អិតក្រៃលែងនុ៎ះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំង នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថា សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ នៅមានដែរ ។

(៦៤) ម្នាលអានន្ទ ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ បានកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង ហើយ ចូលកាន់ភាគិញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយគិតថា អ្វីតិបត្តិចមិនមាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អ ជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បី ពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វរមែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏ល្អិត ក្រៃលែងនុ៎ះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះ ទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តី សុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ នៅមានដែរ ។

(៦៥) ម្នាលអានន្ទ ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុឡាយគខវិញ្ញោ

សព្វសោ អាតិញ្ញាណាយតនំ សមតិក្កម្ម លេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ ឥទំ ខោ អាណន្ត
 ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ញ បណីតត-
 រញ្ញ ។ យេ ខោ អាណន្ត ឃំ វេទេយ្យំ ឯតំ បាបំ សន្តំ
 សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តិតំ ។ ឥទំ នេសាហំ
 នាទុជាណាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ត ឯតម្ហា
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ញ បណីតតរញ្ញ ។

[៦៦] កតមញ្ញានន្ត ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តនរញ្ញ បណីតតរញ្ញ ។ ឥណានន្ត ភិក្ខុ សព្វសោ
 លេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិត-
 នំរោទំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ ឥទំ ខោ អាណន្ត ឯតម្ហា
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ញ បណីតតរញ្ញ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បានកន្លងបង្ហូរអាភិញ្ញាណយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូល
 កាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាល
 អានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខ⁺
 នេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វតែង
 សោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រម
 អនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

(៦៦) ម្នាលអានន្ទ ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បាន
 កន្លងបង្ហូរនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង ហើយ
 ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ
 នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។

រហោគតវិញ្ញា

ហ្នំ ខោ បនេតំ អាណន្ទ វិជ្ជិតិ យំ អញ្ញាតិភ្នំយា បរិញ្ញា-
 ជកោ ឯវំ វិទេយ្យំ សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ សមណោ
 តោតហោ អាហា តញ្ច សុខស្មី បញ្ញាបេតិ តយំទំ
 ក៏សុ តយំទំ កតិស្វតិ ។ ឯវំវាទិយោ អាណន្ទ អញ្ញា-
 តិភ្នំយា បរិញ្ញាជកោ ឯវំមស្ស វិចីយោ ន ខោ អាវុសោ
 កកវា សុខញ្ញោ វេទនំ សន្ធាយ សុខស្មី បញ្ញាបេតិ
 យត្ត យត្តាវុសោ សុខំ ឧបលត្តតិ យហី យហី សុខំ
 តំ តំ តថាគតោ សុខស្មី បញ្ញាបេតិ ។ នវមំ ។

[៦៧] ទ្វេបិ បយា ភិក្ខុវេ វេទនា វុត្តា បរិយា-
 យេន វិស្សាបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន
 បញ្ចបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន នបិ មយា
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋាសាបិ មយា វេទ-
 នា វុត្តា បរិយាយេន នត្តិសាបិ មយា វេទនា
 វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋសតិបិ មយា វេទនា វុត្តា

ហោតតវិគ្គ

ពួកអន្យត្តិវិយបរិព្វាដកគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមទ្រង់
 ត្រាស់នូវសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធដង្ហ ទ្រង់បញ្ញត្តនូវសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ
 នោះក្នុងសេចក្តីសុខផង សេចក្តីសុខនោះដូចម្តេច សេចក្តីសុខនោះមាន
 ប្រការដូចម្តេច ដោយហេតុឯណា ម្នាលអានន្ទ ហេតុនេះ ក៏វិមង្គមាន
 ដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកអន្យត្តិវិយបរិព្វាដកអ្នកមានវេទយ៉ាងនេះ អ្នក
 ទាំងឡាយគប្បីពោលយ៉ាងនេះវិញថា ម្នាលអារុសោ ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគមិនទ្រង់បញ្ញត្តនូវសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធក្នុងសេចក្តីសុខ ព្រោះសំដៅ
 យកសុខវេទនាតែម្យ៉ាងទេ ម្នាលអារុសោ សេចក្តីសុខដែលបុគ្គលបាន
 ទទួលក្នុងទីណាៗ សេចក្តីសុខមាននៅក្នុងទីណាៗ ព្រះតថាគតទ្រង់
 បញ្ញត្តនូវទីនោះៗ ក្នុងសេចក្តីសុខដែរ ។ ចប់សូត្រទី៧ ។

(៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំង ២ ក្តី តថាគតសំដែង
 ហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយ
 បរិយាយ វេទនាទាំង ៥ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនា
 ទាំង ៦ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១៨ ក្តី
 តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣៦ ក្តី តថាគតសំ-
 ដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១០៨ ក្តី តថាគតសំដែងហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវច្ឆោ

បរិយាយេន ។ ឯវំ បរិយាយទេសិតោ ភិក្ខុវេ មយា
 ធម្មោ ឯវំ បរិយាយទេសិតេ ខោ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មេ យេ
 អញ្ញាមញ្ញាស្ស សុកាសិតំ សុលបិតំ ន សមនុមញ្ញា-
 ស្សន្តំ ន សមនុជាតិស្សន្តំ ន សមនុមោទិស្សន្តំ ។
 តេសំ ឯតំ ចាដិកម្ពំ កល្យានជាតា កលហជាតា វិវា-
 ទាបដ្ឋា អញ្ញាមញ្ញំ មុខសត្តិហំ វិតុទន្តា វិហារិស្សន្តិតំ ។
 ឯវំ បរិយាយទេសិតោ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មោ ឯវំ បរិយាយ-
 ទេសិតេ ខោ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មេ យេ អញ្ញាមញ្ញាស្ស
 សុកាសិតំ សុលបិតំ សមនុមញ្ញាស្សន្តំ សមនុជា-
 តិស្សន្តំ សមនុមោទិស្សន្តំ ។ តេសំ ឯតំ ចាដិកម្ពំ
 សមត្តា សម្មាទមាណា អវិទមាណា ជំរោទក្កក្ខតា
 អញ្ញាមញ្ញំ បិយេតត្តិហំ សម្មស្សន្តា វិហារិស្សន្តិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ដោយបរិយាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតសំដែង
 ហើយដោយបរិយាយយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
 តថាគតសំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាមិនព្រម
 សំគាល់តាម មិនយល់ព្រម មិនព្រមអនុមោទនា នូវធម៌ដែលតថាគត
 សំដែងហើយដោយល្អ ពោលទុកហើយដោយល្អ ដល់គ្នានឹងគ្នា ។
 ជនទាំងនោះត្រូវនឹកសង្ឃឹមហេតុនេះ គឺជាអ្នកមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់
 មានជំលោះ ដល់នូវការទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នាទៅវិញទៅមកដោយ
 លំពែងគឺមាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 ដោយបរិយាយ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
 តថាគតសំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណានឹងព្រម
 សំគាល់តាម យល់ព្រម ព្រមអនុមោទនា នូវធម៌ដែលតថាគតសំដែង
 ទុកល្អហើយ ពោលទុកល្អហើយ ដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ជនទាំងនោះត្រូវ
 នឹកសង្ឃឹមហេតុនេះ គឺជាអ្នកមានសេចក្តីព្រមព្រៀង ស្រះស្រួល មិន
 ទាស់ទែង ស្តួចជាទឹកដែលលាយដោយទឹកដោះ ឃើញនូវគ្នានឹងគ្នា
 ដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ។

រហោតតវិញ្ញា

[៦៨] បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។ មេ ។ ហំនំ
 ខោ បនេតំ ភិក្ខុវេ វិជ្ជតំ យំ អញ្ញាតិវុយា បរិព្វាជកា
 ឃំ វេទយ្យំ សញ្ញាវេទយំ តនិរោធំ សមណោ កោតមោ
 អាហា តញ្ច សុខស្មី បញ្ញាបេតិ តយំទំ កីសុ តយំទំ
 កថំស្វតិ ។ ឃំវាមិនោ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតិវុយា បរិព្វាជកា
 ឃំមស្សំ វេទនីយា ន ខោ អាវុសោ កកវា សុខញោ
 វេទនំ សញ្ញាយ សុខស្មី បញ្ញាបេតិ យត្ត យត្ត អាវុសោ
 សុខំ ឧបលត្តតិ យហំ យហំ តំ តំ តថាគតោ
 សុខស្មី បញ្ញាបេតិ ។ ទសមំ ។

រហោតតវិញ្ញា ទុតិយោ ។

រហោគតវគ្គ

(៦៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណទាំងឡាយនេះមាន ៥
 យ៉ាង ។ បេ ។ ពួកអន្យតិវ័យបរិព្វាជកគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះ
 សមណគោតមទ្រង់ត្រាស់នូវសញ្ញាវេទយ័តនិរោធដង ទ្រង់បញ្ចតនូវ
 សញ្ញាវេទយ័តនិរោធនោះក្នុងសេចក្តីសុខផង សេចក្តីសុខនោះដូចម្តេច
 សេចក្តីសុខនោះមានប្រការដូចម្តេច ដោយហេតុឯណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ហេតុនេះ រមែងមានដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យតិវ័យ
 បរិព្វាជកជាអ្នកមានវេទយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីពោលយ៉ាងនេះវិញ
 ថា ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់បញ្ចតសញ្ញាវេទយ័ត-
 និរោធក្នុងសេចក្តីសុខ ព្រោះសំដៅយកសុខវេទនាវត្សរ៍ទេ ម្ចាស់
 អាវុសោ សេចក្តីសុខដែលបុគ្គលបានទទួលក្នុងទីណាៗ សេចក្តីសុខ
 មាននៅក្នុងទីណាៗ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ចតនូវទីនោះៗ ក្នុងសេចក្តីសុខ
 ដែរ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញា

តិស្សុទ្ធានំ

រហោគតោ ទ្វេ វតា ច

និវាសា ទ្វេ ចានន្ទកា

សម្ពហុលា ច^(១) ទ្វេ វុត្តា

បញ្ចកុដ្ឋោ ច ភិក្ខុនាតិ ។

១ ឧ. ម. រហោគតំ ទ្វេ អាកាសំ អគារំ ទ្វេ ច សន្តំ អន្តរេន ច ទ្វេ វុត្តា ។

ម. អន្តរេន ទ្វេ វុត្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ឧទ្ទានុវិទ្យាបិដកសុត្តន្ត

និយាយអំពីភិក្ខុសម្បទៅក្នុងទីស្ងាត់ ១ និយាយអំពីខ្យល់បក់
 ទៅក្នុងទិសមាន ២ លើក និយាយអំពីផ្ទះសំណាក់ ១ អំពី
 ព្រះអានន្តទូលសួរអំពីវេទនាមាន ២ លើក អំពីភិក្ខុប្រើនរូប
 មាន ២ លើក អំពីជាន់ឈើឈ្មោះបញ្ចក្កៈ ១ អំពីវេទនា
 មានពីរជាដើមចំពោះភិក្ខុទាំងឡាយ ១ ។

អង្គសតបរិយាយវិគ្គោ

(៦៧) ឯកំ សមយំ ភកកំ វាជនហោ វិហរតិ

វេឡ្យនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ មោឡ្យយសិវ-

កោ បរិញ្ញាជកោ យេន ភកកំ តេនុបសង្កបិ ឧបសង្ក-

មិត្តា ភកកតា សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កតំ

សារាណីយំ វិតិសាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ

និសីទ្ធោ ខោ មោឡ្យយសិវកោ បរិញ្ញាជកោ ភកកន្តំ

ឯតទកោច សន្តិកោ តោតម ឯកេ សមណព្រាហ្មណា

ឯវិវាទិនោ ឯវិទិដ្ឋិនោ យំ កិញ្ញាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិ-

សំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា សព្វន្តំ

បុព្វេកកហេត្វតិ ។ ឥន បន កំ តោតមោ កិមាហាតិ ។

បិត្តសមុដ្ឋានានិបិ ខោ សិវកេ ឥវេកត្វានិ វេទយំតានិ

ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សាមិបិ ខោ ឯតំ សិវកេ ឯវំ វេទិតតំ យថា

បិត្តសមុដ្ឋានានិបិ ឥវេកត្វានិ វេទយំតានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវិគ្គ

(៦៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេទ្យ-
 វនជាគលន្ទកនិវាសន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង មោឡិយ-
 សិវកបរិព្វាជកចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែល
 គួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររព្យកហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
 មោឡិយសិវកបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកមានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុរស
 បុគ្គលនេះតែងសោយនូវវេទនាណាមួយជាសុខក្តី ទឹកក្តី មិនទុក្ខមិន
 សុខក្តី ការសោយវេទនាទាំងអស់នោះមានកម្មដែលខ្លួនធ្វើហើយក្នុង
 កាលមុនជាហេតុ ។ ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ត្រាស់ដូចម្តេចក្នុងហេតុ
 នេះ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ការសោយវេទនាណាមួយក្នុងលោកនេះ មាន
 ប្រមាត់ជាសម្បជានកើតឡើងក៏មាន ។ ការសោយវេទនាណាមួយក្នុង
 លោកនេះ មានប្រមាត់ជាសម្បជានកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្ចាស់
 សិវកៈ ដំណើរនេះ បុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង យ៉ាងនោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកខវគ្គោ

លោកស្សបិ ខោ ឯតំ សិវកេ សច្ចសម្មតំ យថា
 បិទ្កសមុដ្ឋានានិបិ ឥដេកត្វានិ វេទយិតានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 តត្រ សិវកេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំវាទិនោ យំ កិញ្ចយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំ-
 វេទយតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា សព្វន្តំ
 បុព្វេកតហេតុតិ ។ យញ្ច សាមំ ញាតំ តញ្ច អតិ-
 ជាន្តិ យំ លោកេ សច្ចសម្មតំ តញ្ច អតិជាន្តិ ។
 តស្មា តេសំ សមណាព្រាហ្មណានំ មិច្ឆាតិ វទាមិ ។
 សេម្ហសមុដ្ឋានានិបិ ខោ សិវកេ ។ បេ ។ វាតស-
 មុដ្ឋានានិបិ ខោ សិវកេ ។ បេ ។ សន្និហិតសមុដ្ឋា-
 នានិបិ ខោ សិវកេ ។ បេ ។ ឧត្តបរិណាមជានិបិ
 ខោ សិវកេ ។ វិសមបរិហារជានិបិ ខោ សិវកេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ការសោយអាម្មណ៍ ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មានប្រមាត់ជាសម្បជានកើត
ឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្នាលសិវិកៈ ដំណើរនេះ បុគ្គលសន្មតថាជារបស់
ពិតនៃសត្វលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលសិវិកៈ បណ្តាសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវេទៈយ៉ាង
នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុរសបុគ្គលនេះវែមន៍សោយនូវអាម្មណ៍
ឯណា និមួយជាសុខក្តី ទុកក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី អាម្មណ៍ទាំងអស់នោះ
សុទ្ធតែមានកម្មដែលខ្លួនធ្វើហើយក្នុងកាលមុនជាហេតុ ។ ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍វែមន៍ស្ទុះទៅរកហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងផង
វែមន៍ស្ទុះទៅរកហេតុដែលខ្លួនសន្មតថាជារបស់ពិតក្នុងលោកផង ។
ព្រោះហេតុនោះ គឺថាគតពោលថា ជាសេចក្តីខុសរបស់ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ។ ម្នាលសិវិកៈ ការសោយអាម្មណ៍មានស្មេស្ម
ជាសម្បជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្នាលសិវិកៈ ការសោយអាម្មណ៍មាន
ខ្យល់ជាសម្បជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្នាលសិវិកៈ ការសោយអាម្មណ៍មាន
ការប្រជុំចុះនៃពេតជាសម្បជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្នាលសិវិកៈ ការ
សោយអាម្មណ៍កើតអំពីសេចក្តីប្រប្រលនៃរដូវក៏មាន ។ ម្នាលសិវិកៈ
ការសោយអាម្មណ៍កើតអំពីការថែរក្សាវិយាបថមិនស្មើគ្នាក៏មាន ។

អង្គសតបរិយាយវិញ្ញា

ឌីបក្កមីកានិបំ ខោ សិវក ។ បេ ។ កម្មវិទាកានិបំ

ខោ សិវក ឥនេកត្តានិ វេទយំតានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សាមិបំ

ខោ ឯតំ សិវក ឯវំ វេទិតំ យថា កម្មវិទាកានិបំ

ឥនេកត្តានិ វេទយំតានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ លោកស្សបំ

ខោ ឯតំ សិវក សច្ចសម្មតំ យថា កម្មវិទាកានិបំ

ឥនេកត្តានិ វេទយំតានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ តត្ថ សិវក

យេ តេ សមណា ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ

យំ កំញាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទយតិ សុខំ

វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមស្មំ វា សព្វនំ បុព្វេកត.

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

ម្ចាស់សិវ័កៈ ការសោយការម្មណ៍កើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមក៏មាន ។ បេ ។

ម្ចាស់សិវ័កៈ ការសោយការម្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើតអំពីផលនៃ

កម្មកើតឡើងក៏មាន ។ ការសោយការម្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើត

មកអំពីផលនៃកម្មកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្ចាស់សិវ័កៈ ដំណើរនេះ

បុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង យ៉ាងនោះចុះ ។ ការសោយការម្មណ៍

ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើតមកអំពីផលនៃកម្មកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា

ម្ចាស់សិវ័កៈ ដំណើរនេះ បុគ្គលសន្មតថា ជាវរបស់ពិតនៃសត្វលោក

ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់សិវ័កៈ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

សមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវេទនាយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា

បុរសបុគ្គលនេះរមែងសោយការម្មណ៍ឯណានីមួយជាសុខក្តី ទុកក្តី មិន

ទុកមិនសុខក្តី ការសោយការម្មណ៍ទាំងអស់នោះសុទ្ធតែមានកម្មដែលខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស វស្សយគណវគ្គោ

មោទ្ធច្ឆិតំ ។ យញ្ច សាមំ ឃ្លានំ ឥញ្ច អតិជារន្តំ យំ
លោកេន សច្ចុសម្មតំ ឥញ្ច អតិជារន្តំ ឥស្សា នេសំ
សមណាញាណានំ មិច្ឆាតិ វទាមីតិ ។

[៧០] ឃំ វុត្តោ មោឡិយសិវកោ បរិញ្ញាជកោ
ភក្កវន្តំ ឃតទរោច អភិក្កន្តំ កោ តោតម អភិក្កន្តំ
កោ តោតម ទុចាសកំ មំ កំ តោតមោ ជាបតុ
អជ្ជតក្កោ ចាណុបេតំ សវណាម្ពុត្តំ ។

[៧១] បិក្កំ សេម្ហញ្ច វតោ ច
សន្និចាតា ទុត្តនំ ច
វិសមំ ទិបក្កបិក្កញ្ច
កម្មវិចារេន អជ្ជមីតិ ។ បឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ធកាយគនវគ្គ

បានធ្វើហើយក្នុងកាលមុនជាហេតុ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍តែងស្ទុះទៅ
រកហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងផង តែងស្ទុះទៅរកហេតុ
ដែលខ្លួនសន្មតថាជារបស់ពិតក្នុងលោកផង ព្រោះហេតុនោះ គឺថាគត
ពោលថាជាសេចក្តីខុសរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដូច្នោះ ។

(៧០) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
មោឡិយសិវកបរិព្វាជកបានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ច្បាស់ពេកណាស់ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
ទុបាសក អ្នកដល់ខ្ញុំវស្សាគមន៍ស្មើដោយដីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះ
ជាដើមទៅ ។

(៧១) ការសោយអាហារណ៍មានប្រមាត់ជាសមុជ្ជាន ១
ស្មើស្ម័គ្រ ១ ខ្យល់ ១ ការប្រជុំចុះវែនពេក ១ រដូវប្រែប្រួល ១
រក្សាឥរិយាបថមិនស្មើគ្នា ១ កើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម ១ ជា
គំរប់ ៨ នឹងផលវៃកម្ម ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ

[៧២] អដ្ឋសតបរិយាយំ វោ ភិក្ខុវេ ធម្មបរិយាយំ
 ទេសិស្សាមិ តំ សុណាម ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អដ្ឋ-
 សតបរិយាយោ ធម្មបរិយាយោ ។ ទ្វេបិ មយា ភិក្ខុវេ
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន តិស្សេបិ មយា វេទនា វុត្តា
 បរិយាយេន បញ្ចបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន
 ធម៌ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋសាបិ មយា
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន ធីតិសាបិ មយា វេទនា វុត្តា
 បរិយាយេន អដ្ឋសតិបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយា-
 យេន ។

[៧៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ទ្វេ វេទនា កាយិកា ច
 ចេតសិកា ច ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ទ្វេ វេទនា ។

[៧៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ តិស្សេ វេទនា សុខា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា
 វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ តិស្សេ វេទនា ។

ពន្លឺសតបរិយាយវគ្គ

[៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម្មបរិយាយ
 ដែលមានបរិយាយ ១០៨ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់
 នូវធម្មបរិយាយនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម្មបរិយាយមាន
 បរិយាយ ១០៨ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំង ២ ក្តី
 តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣ ក្តី តថាគតសំដែង
 ហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៥ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយ
 បរិយាយ វេទនាទាំង ៦ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ
 វេទនាទាំង ១៨ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង
 ៣៦ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១០៨ ក្តី
 តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ ។

[៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ២ តើដូចម្តេច គឺ
 កាយិកវេទនា ១ ចេតសិកវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថា វេទនាមាន ២ ។

[៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៣ តើដូចម្តេច គឺ
 សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មាយតនវិញ្ញា

(៧៥) កតមា ច ភិក្ខុវេ បញ្ច វេទនា សុខំនិយំ
ទុក្ខំនិយំ សោមនស្សំនិយំ នោមនស្សំនិយំ ឧ-
បេក្ខំនិយំ ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ បញ្ច វេទនា ។

(៧៦) កតមា ច ភិក្ខុវេ ធន វេទនា ចក្ខុសម្ម-
ស្ស្គជា វេទនា ។ បេ ។ មនោសម្មស្ស្គជា វេទនា ។
ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ធន វេទនា ។

(៧៧) កតមា ច ភិក្ខុវេ អដ្ឋាវស វេទនា ធន សោ-
មនស្ស្គបរិចារក ធន នោមនស្ស្គបរិចារក ធន ឧបេក្ខប-
រិចារក ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ អដ្ឋាវស វេទនា ។

(៧៨) កតមា ច ភិក្ខុវេ ធនីស វេទនា
ធន គេហសីតានិ សោមនស្សានិ ធន នេក្ខម្មសីតានិ
សោមនស្សានិ ធន គេហសីតានិ នោមនស្សានិ ធន
នេក្ខម្មសីតានិ នោមនស្សានិ ធន គេហសីតា ឧបេក្ខា
ធន នេក្ខម្មសីតា ឧបេក្ខា ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ធនីស
វេទនា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

[៧៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៥ តើដូចម្តេច គឺ សុខិន្ទ្រិយវេទនា ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយវេទនា ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយវេទនា ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយវេទនា ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយវេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៥ ។

[៧៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៦ តើដូចម្តេច គឺចក្ខុ-សម្ពុស្សជាវេទនា ១ ។ បេ ។ មនោសម្ពុស្សជាវេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៦ ។

[៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ១៤ តើដូចម្តេច គឺ សោមនស្សបរិចារវេទនា ៦ ទោមនស្សបរិចារវេទនា ៦ ឧបេក្ខបរិចារវេទនា ៦ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ១៤ ។

[៧៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៣៦ តើដូចម្តេច គឺ គេហសីតសោមនស្សវេទនា ៦ នេក្ខម្មសីតសោមនស្សវេទនា ៦ គេហសីតទោមនស្សវេទនា ៦ នេក្ខម្មសីតទោមនស្សវេទនា ៦ គេហសីត-ឧបេក្ខាវេទនា ៦ នេក្ខម្មសីតឧបេក្ខាវេទនា ៦ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៣៦ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ

[៧៧] កតមា ច ភិក្ខុវេ អដ្ឋសតំ វេទនា អតីតា
 ធន្តិស វេទនា អនាគតា ធន្តិស វេទនា បច្ចុប្បន្នា
 ធន្តិស វេទនា ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ អដ្ឋសតំ វេទនា ។
 អយំបិ ខោ ភិក្ខុវេ អដ្ឋសតបរិយាយោ ធម្មបរិយា-
 យោតិ ។ ធុតិយំ ។

[៨០] អថខោ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា
 តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកេមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯកទរោច កតមា នុ ខោ កន្លេ វេទនា
 កតមោ វេទនាសមុទយោ កតមា វេទនាសមុទយ-
 តាមិនី បដិបទា កតមោ វេទនានិរោធ�ោ កតមា
 វេទនានិរោធតាមិនី បដិបទា កោ វេទនាយ អស្សនោ
 កោ អាទិនរោ កី និស្សរណាន្តំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុ-
 វេ^(១) វេទនា សុខា វេទនា ធុក្ខា វេទនា អធុក្ខម-
 សុខា វេទនា ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ វេទនា ។

១ ឧ. ម. ភិក្ខុ ។

អដ្ឋសតវាយាយវិគ្គ

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ១០៨ តើដូចម្តេច គឺវេទនា
ជាអតីត ៣៦ វេទនាជាអនាគត ៣៦ វេទនាជាបច្ចុប្បន្ន ៣៦ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ១០៨ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះឯងជាធម្មបរិយាយ មានបរិយាយ ១០៨ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[៨០] គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាដូចម្តេច ហេតុជា
ទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវហេតុជាទីកើត
ឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុ
ឲ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច ភានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច
ទោសនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ វេទនាទាំងនេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាវេទនា ។

សុត្តនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិកថា

ដស្សនាសម្មុទ្ធយោ វេទនាសម្មុទ្ធយោ វិញ្ញាណាសម្មុ-
 ទយកាមិដំ បដិបទា ដស្សនិរោធា វេទនានិរោធា
 អយមេវ អរយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនានិរោធហតាមិដំ
 បដិបទា ។ សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាស-
 មាដិ ។ យំ វេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ
 អយំ វេទនាយ អស្សាទោ ។ យា វេទនា អនិច្ចា ទុក្ខា
 វិបរិណាមនម្មា អយំ វេទនាយ អាទិនវេ ។ យោ
 វេទនាយ ធន្តរាភវិនយោ ធន្តរាភយ្យហានំ ឥទំ វេទ-
 នាយ និស្សរណន្តំ ។ វតិយំ ។

[៨០] បុព្វេ បេ ភិក្ខុវេ សម្មោតា អនភិសម្ពុទ្ធស្ស

ពោដិសត្តស្សេវ សតោ ឯវទនហោសិ កតមា ទុ-
 ចោ វេទនា កតមោ វេទនាសម្មុទ្ធយោ កតមា
 វេទនាសម្មុទ្ធយកាមិដំ បដិបទា កតមោ វេទនាដិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ តណ្ហាជាបដិ-
 បទជាហេតុឲ្យដល់នូវការកើតឡើងនៃវេទនា ការរលត់ទៅនៃវេទនា
 ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ អដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាបដិបទជាហេតុ
 ឲ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃវេទនា ។ អដ្ឋង្គិកមគ្គតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មា-
 ទំដ្ឋិ ១ ។ វេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ សេចក្តីសុខរណមនស្សកើតឡើង
 ព្រោះពស្រីយនូវវេទនាឯណា នេះជាភានិសង្សនៃវេទនា ។ វេទនា
 ឯណាមិនឡើង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នេះជាទោស
 នៃវេទនា ។ ការបន្ទោបង្ខំនូវវេទនា ការលះបង្ខំនូវវេទនាគង្គវេទនា
 ឯណា នេះជាការរលាស់ចេញនូវវេទនា ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីដើមដែលតថាគតនៅជា
 ពោធិសត្វមិនទាន់បានត្រាស់សម្ពោធិញ្ញាណនៅឡើយ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះដូច្នោះថា វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច
 បដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅ

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

រោគោ កតតមា វេទនាជំរោគតាមិដំ បដិបទា កោ
 វេទនាយ អស្សុនោ កោ អាជំនវោ កំ ជិស្សុណាន្តំ ។
 តស្ស មយ្ហំ កិក្ខុវេ ឯតទហោសិ តិស្សោ ឥមា វេទនា
 សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។
 ឥមា វិច្ឆន្តំ វេទនា ។ ធម្មសមុទយោ វេទនាសមុទយោ
 តណ្ហា វេទនាសមុទយតាមិដំ បដិបទា ។ បេ ។ យោ
 វេទនាយ ធន្តរកវិទយោ ធន្តរកប្បហានំ ឥដំ វេទនា-
 យ ជិស្សុណាន្តំ ។ ចតុត្ថំ ។

[៨២] ឥមា វេទនាតិ មេ កិក្ខុវេ បុព្វេ អន-
 នុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ
 បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ ។
 អយំ វេទនាសមុទយោតិ មេ កិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សុ-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ
 បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ ។
 អយំ វេទនាសមុទយតាមិដំ បដិបទាតិ មេ កិក្ខុ-
 វេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ

អង្គសព្វវិយាយវន្ត

នៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូច
 ម្តេច អាទិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ទោសនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់
 ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះទៀតថា វេទនាទាំងឡាយនេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខ-
 វេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ នេះហៅថាវេទនា ។
 ការកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះការកើតឡើងនៃផស្សៈ តណ្ហាជាបដិបទ
 ជាហេតុឲ្យដល់នូវការកើតឡើងនៃវេទនា ។ បេ ។ ការបន្ទោបង់នូវធនូរក
 ការលះបង់នូវធនូរកក្នុងវេទនាឯណា នេះជាការរលាស់ចេញនូវវេទនា ។
 ចប់សូត្រទី ៤ ។

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាវេទនា
 ដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគតក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាហេតុ
 កើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យាយគគវិញ្ញោ

។ បេ ។ អាណាគោ ទុទទាទិ ។ អយំ វោ វេទនាទិវេ-
 នោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេស្កុ ធម្មេស្កុ ចក្កំ
 ទុទទាទិ ។ បេ ។ អាណាគោ ទុទទាទិ ។ អយំ វេទនា-
 ទិវេទតាមិទំ បដិបទាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្ស-
 តេស្កុ ធម្មេស្កុ ចក្កំ ទុទទាទិ ។ បេ ។ អាណាគោ
 ទុទទាទិ ។ អយំ វេទនាយ អស្សានោតិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អននុស្សតេស្កុ ធម្មេស្កុ ។ បេ ។ អយំ វេទនាយ
 អាទិដវោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេស្កុ ធម្មេស្កុ
 ។ បេ ។ វេទនាយ ទិស្សវណ្ណំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អននុស្សតេស្កុ ធម្មេស្កុ ចក្កំ ទុទទាទិ ញាណំ
 ទុទទាទិ បញ្ញា ទុទទាទិ វិជ្ជា ទុទទាទិ អាណាគោ
 ទុទទាទិតិ ។ បញ្ចមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយានគម្ព

។ បេ ។ ពន្ធិកើតឡើងហើយវេលាតថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
 តថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាបដិបទជាហេតុឱ្យដល់នូវ
 ការកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើត
 ឡើង ។ បេ ។ ពន្ធិកើតឡើងហើយវេលាតថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះឯងជាការរលត់ទៅនៃ
 វេទនាដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើង ។ បេ ។
 ពន្ធិកើតឡើងហើយវេលាតថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់
 បានឮពីកាលមុនថា នេះជាបដិបទជាហេតុឱ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃ
 វេទនាដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
 តថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាពានិសង្សនៃវេទនា ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពី
 កាលមុនថា នេះជាពោសនៃវេទនា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ក
 កើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្ធិកើត
 ឡើងហើយវេលាតថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពី
 កាលមុនថា នេះជាការរលត់ចេញនូវវេទនា ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

អង្គសកបរិយាយវិញ្ញា

[៨៣] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន កតវា
តេនុបសម្ព័ន្ធិសុ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ជិសិដ្ឋា ខោ តេ ភិក្ខុ
កតវន្តំ ឯតទរោច្ឆំ កតមា នុ ខោ កន្លេ វេទនា ក-
តមា វេទនាសមុទយោ កតមា វេទនាសមុទយតាមិជំ
បដិបទា ។ បេ ។ កោ វេទនាយ អស្សុនោ កោ
អាទិទរោ កី ជិស្សុណាន្តំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ
វេទនា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ វេទនា ។ ជស្សុសមុទយោ
វេទនាសមុទយោ តណ្ហា វេទនាសមុទយតាមិជំ បដិ-
បទា ជស្សុនិរោទា ។ បេ ។ យោ វេទនាយ ធន្តរកវិទ-
យោ ធន្តរកច្បហានំ ឥទំ វេទនាយ ជិស្សុណាន្តំ ។
ធន្តំ ។

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

(៨៣) គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាប
 បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាភី
 ដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាភីដូចម្តេច បដិបទាជាហេតុឲ្យ
 ដល់នូវការកើតឡើងនៃវេទនាភីដូចម្តេច ។ បេ ។ អាទិសង្សនៃវេទនា
 ភីដូចម្តេច ទោសនៃវេទនាភីដូចម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេទនាភី
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំងឡាយនេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ
 សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថាវេទនា ។ ការកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះ
 កើតឡើងនៃផស្សៈ គណ្ណាជាបដិបទាជាហេតុឲ្យដល់នូវការកើតឡើងនៃ
 វេទនា ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ ។ បេ ។ ការបន្ទាបនឹងនូវឆន្ទរាគ ការ
 លះបង់នូវឆន្ទរាគក្នុងវេទនាឯណា នេះជាសេចក្តីរលាស់ចេញនូវវេទនា ។
 ចប់សូត្រទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគវហោ

[៨៤] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា ឥមាសំ តិស្សន្នំ វេទនានំ សមុទយេត្ថ អត្តផ្គមេត្ថ
 អស្សាទេត្ថ អាទីនេវេត្ថ និស្សរណេត្ថ យថាភ្នតំ នប្បដា-
 នន្តិ ។ ន ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា
 ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បន តេ អាយស្មន្តោ សា-
 មញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
 ភិញ្ញា សច្ចំកត្វា ឧបសម្បវ្មំ វិហារន្តិ ។ យេ ច ខោ
 កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនានំ សមុទយេត្ថ អត្តផ្គមេត្ថ អស្សាទេត្ថ
 អាទីនេវេត្ថ និស្សរណេត្ថ យថាភ្នតំ បដានន្តិ ។
 តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

{ ៨២ } ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំងឡាយនេះមាន ពយ៉ាង ។ វេទនា ពយ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង នូវការរលត់ផង នូវភានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំង ពនេះ តាមពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ មួយវិញទៀត លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯង នូវសាមញ្ញភាពក្តី នូវព្រហ្មញ្ញភាពក្តី ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ បានដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង នូវការរលត់ផង នូវភានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំង ពនេះ តាមពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

អដ្ឋិសតបរិយាយវគ្គោ

សមណោសុ បេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច
 ព្រាហ្មណសម្មតា ។ តេ ច បណាយស្មនោ សាមញ្ញត្តញ្ច
 ព្រាហ្មញ្ញត្តញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្មជ្ឈ វិហារន្តិតំ ។ សត្តមំ ។

[៨៥] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតតមា

តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមាសំ តិស្សន្តំ វេទនានំ សមុទយញ្ច
 អត្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច ទិស្សរណាញ្ច យ-
 ថាភ្នតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ បជានន្តិ ។ បេ ។ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារន្តិតំ ។ អដ្ឋមំ ។

អង្គសព្វវិយាយវគ្គ

ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុង
 ពួកព្រាហ្មណ៍ផង ។ មួយវិញទៀត លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះបាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង ឲ្យសាមញ្ញ-
 គុណក្តី ឲ្យព្រហ្មញ្ញគុណក្តី ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៧ ។

(៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។
 វេទនា ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខម-
 សុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ មិនដឹងច្បាស់ឲ្យហេតុជាទីកើតឡើងផង ឲ្យការរលត់ទៅផង
 ឲ្យអានិសង្សផង ឲ្យទោសផង ឲ្យការរលាស់ចេញផង ឲ្យវេទនា
 ទាំង ៣ នេះ តាមពិត ។ បេ ។ វេទនាដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយតនវគ្គោ

[៨៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វេទនំ នប្បជានន្តំ វេទនាសមុទយំ នប្បជានន្តំ វេទនានិរោធិំ នប្បជានន្តំ វេទនានិរោធតាមិដិបដិបទំ នប្បជានន្តំ ។ បេ ។ បជានន្តំ ។ បេ ។ សយំ អភិក្ខា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតំ ។ លវមំ ។

[៨៧] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ តតហ តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនាតិ ។ ទសមំ ។

[៨៨] អត្ថំ ភិក្ខុវេ សាមិសា បីតិ អត្ថំ ជិរាមិសា បីតិ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ជិរាមិសា ជិរាមិសតរា បីតិ អត្ថំ សាមិសំ សុខំ អត្ថំ ជិរាមិសំ សុខំ អត្ថំ ជិរាមិសា ជិរាមិសតរំ សុខំ អត្ថំ សាមិសា ឧបេក្ខា អត្ថំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

[៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃ
 វេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃវេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទជា
 ហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់នៃវេទនា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ត្រឹមត្រូវដោយខ្លួនឯង សម្រេចសម្រាន្ត
 នៅ ។ ចប់សូត្រទី៧ ។

[៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
 ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ភីសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។
 ចប់សូត្រទី១០ ។

[៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន
 បីតិមិនប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិប្រាស
 ចាក អាមិសដ៏លើស ជាងបីតិដែលមិនប្រកបដោយ អាមិសទៅទៀតក៏មាន
 សេចក្តីសុខប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន សេចក្តីសុខមិនប្រកបដោយ
 អាមិសក៏មាន សេចក្តីសុខប្រាសចាក អាមិសដ៏លើស ជាងសេចក្តីសុខ
 ដែលមិនប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន ។ បេត្តាប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន

អដ្ឋសតបរិយាយវិញ្ញា

និរាមិសា ឧបេត្តា អត្ថំ និរាមិសា និរាមិសតរា ឧ-

បេត្តា អត្ថំ សាមិសោ វិមោត្តោ អត្ថំ និរាមិសោ

វិមោត្តោ អត្ថំ និរាមិសា និរាមិសតរា វិមោត្តោ ។

[៨៧] កតមា ច ភិក្ខុវេ សាមិសា បីតិ ។

បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមតុណា ។ កតមេ បញ្ច ។

ឧត្តវិញ្ញាយ្យ រូទា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយ្យទា

កាម្មបសញ្ញតា រជនីយា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាយ្យ ដោ-

ដ្ឋញ្ចា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយ្យទា កាម្មបសញ្ញតា

រជនីយា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមតុណា ។

យា ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេ បញ្ច កាមតុណោ បដិច្ច

ឧប្បជ្ឈតិ បីតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សាមិសា បីតិ ។

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

ឧបេក្ខាមិនប្រកបដោយ អាមិសកំមាន ឧបេក្ខាប្រាសចាកអាមិសដ៏លើស
ជាងឧបេក្ខាដែលមិនប្រកបដោយ អាមិសកំមាន វិមោក្ខប្រកបដោយ
អាមិសកំមាន វិមោក្ខមិនប្រកបដោយ អាមិសកំមាន វិមោក្ខប្រាសចាក
អាមិសដ៏លើសជាងវិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយ អាមិសកំមាន ។

(៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបីតិប្រកបដោយ អាមិសត្រីដូច
ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺកាមគុណទាំង៥នេះឯង ។ កាមគុណ
ទាំង៥យ៉ាង ត្រីដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយ
ចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកប
ដោយកាម គួរដល់តម្រេក ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានៈទាំងឡាយដែលគប្បីដឹង
ច្បាស់ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទី
ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាមគុណមាន ៥យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិឯណាដែល
កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំង៥នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា បីតិប្រកបដោយ អាមិស ។

សុត្តន្តបិដកេ សយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគគវគ្គោ

[៧០] កតមា ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា បីតិ ។

ផន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ តារមេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិតក្កវិចារាជំ វ្រុបសមា អជ្ឈតំ
 សម្មសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ
 សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 អយំ វ្រុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា បីតិ ។

[៧១] កតមា ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិស.

តរា បីតិ ។ យោ ខោ ភិក្ខុវេ ខីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ
 រាតា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ
 បច្ចវេក្ខតោ មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ ឧប្បជ្ឈតិ
 បីតិ អយំ វ្រុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតរា បីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សិយុត្តនិកាយ សទ្ទយេនវគ្គ

[៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបីតិមិនប្រកបដោយអាមិសតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាយ ទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កន័ងវិចារ មានបីតិមិនសុខដែលកើតអំពីវិវេកសម្រេច- សម្រាន្តនៅ លុះរាល់បឋមវិតក្កន័ងវិចារអស់ហើយ បានចូលកាន់ ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តានចិត្ត ប្រកបដោយសេចក្តី ជ្រះថ្លាគឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កន័ងវិចារ មាន តែបីតិមិនសុខដែលកើតអំពីសមាធិតិបឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បីតិមិនប្រកបដោយអាមិស ។

[៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបីតិប្រាសចាកអាមិសដ៏លើស ជាងបីតិដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិឯណាដែលកើតឡើងដល់ទីណាសវភិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវ ចិត្តដែលផុតស្រឡះចាករាគៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែល ផុតស្រឡះចាកទោសៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុត ស្រឡះចាកមោហៈហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បីតិប្រាស ចាកអាមិសដ៏លើសជាងបីតិដែលមិនប្រកបដោយអាមិស ។

អង្គសតបរិយាយវិញ្ញា

[៧២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សាមិសំ សុខំ ។ បញ្ចមេ
 ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ បត្តវិញ្ញាយ្យ
 រុទា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយ្យុទា កាម្មបសញ្ញិតា
 រជជីយា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាយ្យ ដោដ្ឋញ្ច ឥដ្ឋា កត្តា
 មនាទា បិយ្យុទា កាម្មបសញ្ញិតា រជជីយា ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណា ។ យំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេ
 បញ្ច កាមគុណេ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ សុខំ សោមនស្សំ
 ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សាមិសំ សុខំ ។

[៧៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ និរាមិសំ សុខំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ អតុស-
 លេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិហារំ វិវេកជំ បិតសុខំ
 បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ។ បេ ។ បិតិយា ច
 វិរាតា ឧបេក្ខតោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្មជាដោ

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

(៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីសុខប្រកបដោយអាមិស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺកាមគុណទាំង៥នេះឯង ។ កាមគុណទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រិក ។ បេ ។ ដោយដូច្នោះទាំងឡាយដែលគប្បី ដឹងច្បាស់ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទី ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រិក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សោមនស្សរូងណាដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំង ៥ នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខប្រកបដោយអាមិស ។

(៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីសុខមិនប្រកបដោយ អាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ស្ងាត់ ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលកាន់ បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារ មានវត្ថុចិត្តនឹងសុខ ដែលកើតអំពីវិវេក សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ព្រោះប្រាសចាក បីតិផង ប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួនផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយោ អាចិក្ខន្តិ

ឧបេក្ខតោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយជ្ឈានំ ធុប-

សម្មជ្ឈិ វិហារតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសំ សុខំ ។

[៧៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតំ

សុខំ ។ យំ ខោ ភិក្ខុវេ ខំណាសវស្សុ ភិក្ខុនោ រាតា

ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ

មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ ធុប្បជ្ឈតិ សុខំ សោ-

មនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតំ សុខំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សោយសេចក្តីសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវគតិយជ្ជាននោះថា បុគ្គលនេះប្រកបដោយទុបេក្ខា មានស្មារតី មានគុណធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ ព្រោះគតិយជ្ជានឯណា បានចូលកាន់គតិយជ្ជាននោះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខមិនប្រកបដោយអាមិស ។

[៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខប្រាសចាកអាមិសដ៏លើសជាងសុខដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខសោមនស្សឯណាដែលកើតឡើងដល់ខ័ណ្ឌសវភិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាករាគៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកទោសៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកមហាៈហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្តីសុខប្រាសចាកអាមិសដ៏លើសជាងសេចក្តីសុខដែលមិនប្រកបដោយអាមិស ។

អង្គសតបរិយាយវិញ្ញា

[៧៥] កតមា ច ភិក្ខុវេ សាមិសា ឧបេក្ខា ។
 បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាយ្យា រូទា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា វិយរូទា កាម្មប-
 សញ្ញិតា រជជីយា ។ មេ ។ កាយវិញ្ញាយ្យា ដោដ្ឋត្វា
 ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា វិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជ-
 ជីយា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណា ។ យា
 ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេ បញ្ច កាមគុណោ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ
 ឧបេក្ខា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សាមិសា ឧបេក្ខា ។

[៧៦] កតមា ច ភិក្ខុវេ ជិវាមិសា ឧបេក្ខា ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហាណា ទុក្ខស្ស ច
 បហាណា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សាជំ អត្តន្តមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថជ្ឈាជំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជិវាមិសា
 ឧបេក្ខា ។

វេទ្ឋសតបរិយាយវគ្គ

(៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុបេក្ខាប្រកបដោយអាមិសតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុណទាំង ៥ នេះឯង ។
កាមគុណ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ
ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
កាម គួរដល់តម្រិក ។ បេ ។ ដោយដ្ឋព្វទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់
ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់
ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រិក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ
មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបេក្ខាឯណាដែលកើត
ឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវកាមគុណទាំង ៥ នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ទុបេក្ខាប្រកបដោយអាមិស ។

(៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុបេក្ខាមិនប្រកបដោយអាមិស
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់
នូវសេចក្តីស្មោះផង ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះរលត់ទៅនៃ
សោមនស្សនឹងទោមនស្សក្នុងកាលមុនផង បានចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជា
ធម្មជាតិមិនទុកមិនស្មោះ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយទុបេក្ខា សម្រេច
សម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុបេក្ខាមិនប្រកប
ដោយអាមិស ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

[៧៧] កតតមា ច ភិក្ខុវេ និរាមិសោ និរាមិសតរា

ឧបេក្ខា ។ យា ខោ ភិក្ខុវេ ជីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ

រាតា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ

បច្ចវេក្ខតោ មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ ឧប្បជ្ឈតិ

ឧបេក្ខា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសោ និរាមិសតរា

ឧបេក្ខា ។

[៧៨] កតតមោ ច ភិក្ខុវេ សាមិសោ វិមោក្ខោ ។

រូបប្បដិសំយុត្តោ វិមោក្ខោ សាមិសោ អរូបប្បដិសំ-

យុត្តោ វិមោក្ខោ និរាមិសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគេវគ្គ

(៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេបេក្ខាប្រាសចាកអាមិសដ៏លើស
 ជាងទេបេក្ខាដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ទេបេក្ខាឯណាដែលកើតឡើងដល់ខីណាសវភិក្ខុ ជាអ្នកពិ-
 ចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកពលៈហើយ ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកទោសៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកមោហៈហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា ទេបេក្ខាប្រាសចាកអាមិសដ៏លើស ជាងទេបេក្ខាដែលមិនប្រកប
 ដោយអាមិស ។

(៧៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមោក្ខប្រកបដោយអាមិសតើ
 ដូចម្តេច ។ វិមោក្ខប្រកបដោយរូប ឈ្មោះថាវិមោក្ខប្រកបដោយអាមិស
 វិមោក្ខប្រកបដោយអរូប ឈ្មោះថាវិមោក្ខមិនប្រកបដោយអាមិស ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ

(៧៧) កតមោ ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតរោ
 វិមោក្ខោ ។ យោ ខោ ភិក្ខុវេ វិណាសវស្ស ភិក្ខុនោ
 រាតា ចិត្តំ វិមត្តំ បច្ចវេក្ខតោ នោសា ចិត្តំ វិមត្តំ
 បច្ចវេក្ខតោ មោហា ចិត្តំ វិមត្តំ បច្ចវេក្ខតោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិមោក្ខោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតរោ
 វិមោក្ខោតិ ។ ឯកានុសមំ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ តតិយោ ។

ពិស្សទានិ

សវកអដ្ឋសតំ ភិក្ខុ
 បុព្វេ ញាណញោ ភិក្ខុនា
 សមណា ព្រាហ្មណោ វិណា
 សុទ្ធិកំ ច និរាមិសទ្ធិ ។

វេទនាសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គ

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមោក្ខប្រាសចាកអាមិសដ៏លើសជាង
 វិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 វិមោក្ខឯណាដែលកើតឡើងដល់ខ័ណ្ឌសវកិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកភគៈ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុត
 ស្រឡះចាកទោសៈ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាក
 មោហៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមោក្ខប្រាសចាកអាមិស
 ដ៏លើសជាងវិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយអាមិស ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

ចប់ អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃអដ្ឋសតបរិយាយវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីសិវកបរិញ្ញាដក ១ អំពីព្រះអង្គទ្រង់សំដែងធម្ម-
 បរិយាយមានមួយរយប្រាំបី ១ អំពីភិក្ខុមួយរូបទូលសួរព្រះ
 អង្គ ១ អំពីកាលមុនដែលព្រះអង្គត្រាស់ដឹង ១ អំពីញាណ
 កើតឡើងដល់ព្រះអង្គ ១ អំពីសម្ពហុលភិក្ខុ ១ អំពីសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍មាន ៣ លើក អំពីវេទនាសុទ្ធ ១ អំពីបីតិប្រកប
 ដោយអាមិសនឹងប្រាសចាកអាមិស ១ ។

ចប់ វេទនាសំយុត្ត ។

ហត្ថកាមសំយត្តិ

បេយ្យាលវិគ្គោ

[១០០] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អង្កេហំ សមម្ពាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកន្តអមនាទោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ ក-
តមេហំ បញ្ចហំ ។ ន ច រូបវា ហោតិ ន ច ភោគវា
ហោតិ ន ច សីលវា ហោតិ អលសោ ច ហោតិ
បជញ្ញស្ស ន លភតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហំ អង្កេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកន្តអមនាទោ
ហោតិ បុរិសស្ស ។

[១០១] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អង្កេហំ សមម្ពាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកន្តមនាទោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ កត-
មេហំ បញ្ចហំ ។ រូបវា ច ហោតិ ភោគវា ច
ហោតិ សីលវា ច ហោតិ ឧក្ខោ ច ហោតិ អនលសោ
បជញ្ញស្ស លភតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ
អង្កេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកន្តមនាទោ ហោតិ
បុរិសស្សតិ ។ បឋមំ ។

មាតិកាមស័យត្ត

បេយ្យាលវគ្គ

[១០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមាតុត្រាម មិនបានរូប ១ មិនមានភោគៈ ១ មិនមានសីលាចារ ១ ជាអ្នកខ្ចីលច្រមូស ១ មិនមានកូនជាទីញ៉ាំងវង្សត្រកូលនៃបុរសនោះឲ្យដំកល់នៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។

[១០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ ជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមាតុត្រាមបានរូប ១ មានភោគៈ ១ ជាអ្នកមានសីលាចារ ១ ជាអ្នករាំងវៃមិនខ្ចីលច្រមូស ១ មានកូនជាទីញ៉ាំងវង្សត្រកូលរបស់បុរសនោះឲ្យដំកល់នៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

បេយ្យលវិញ្ញា

[១០២] បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមណ្ឌកតោ
 បុរិសោ ឯកន្តអមណាទោ ហោតិ មាតុត្តាមស្ស ។
 កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន ច រូបវា ហោតិ ន ច កោគ-
 វា ហោតិ ន ច សីលវា ហោតិ អលសោ ច ហោតិ
 បដញ្ចស្ស ន លកតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
 អង្កេហិ សមណ្ឌកតោ បុរិសោ ឯកន្តអមណាទោ ហោតិ
 មាតុត្តាមស្ស ។

[១០៣] បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមណ្ឌកតោ
 បុរិសោ ឯកន្តមណាហោ ហោតិ មាតុត្តាមស្ស ។ កត-
 មេហិ បញ្ចហិ ។ រូបវា ច ហោតិ កោគវា ច ហោតិ
 សីលវា ច ហោតិ ធន្លោ ច ហោតិ អនលសោ
 បដញ្ចស្ស លកតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
 អង្កេហិ សមណ្ឌកតោ បុរិសោ ឯកន្តមណាហោ ហោតិ
 មាតុត្តាមស្សានិ ។ ធុតិយំ ។

បេយ្យលវត្ត

(១០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ មិនជាទី
 ពេញចិត្តរបស់មាតុត្រាមដោយពិត ។ អង្គ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុរសមិន
 បានរូប ១ មិនមានភោគៈ ១ មិនមានសីលាចារ ១ ខ្លួនប្រក្សស ១
 មិនមានកូនជាទីញ៉ាំងផ្សិតកូលនៃបុរសនោះឲ្យដកល់នៅ ១ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង មិនជាទីពេញចិត្តរបស់
 មាតុត្រាមដោយពិត ។

(១០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ ជាទី
 ពេញចិត្តរបស់មាតុត្រាមដោយពិត ។ អង្គ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុរសបាន
 រូប ១ មានភោគៈ ១ មានសីលាចារ ១ ជាអ្នកវាំងវៃមិនខ្លួនប្រក្សស ១
 មានកូនជាទីញ៉ាំងផ្សិតកូលនៃបុរសនោះឲ្យដកល់នៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង ជាទីពេញចិត្តរបស់មាតុ-
 ត្រាមដោយពិត ។ ចប់សូត្រទី២ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយគវគ្គោ

[១០៤] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស អាវេណិ-
 កាជិ ធុត្តាជិ យាជិ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រៃវ
 បុរិសេហិ ។ កតមាជិ បញ្ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តា-
 មោ ធិហារោ សមាលោ បតិក្កុលំ កច្ឆតិ ញាតកេហិ
 វិទា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស បឋមំ អាវេ-
 ណិកំ ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រៃវ
 បុរិសេហិ ។

[១០៥] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ ធុត្តជិ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ធុតិយំ អាវេណិកំ
 ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រៃវ បុរិសេហិ ។

[១០៦] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ កត្តិជិ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស កតិយំ អាវេណិ-
 កំ ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រៃវ
 បុរិសេហិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(១០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខដោយឡែករបស់មាតុ-

ត្រាមនេះមាន ៥ យ៉ាង ដែលមាតុត្រាមតែងទទួលរងផ្សេងអំពីបុរស ។

ទុក្ខ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ

នៅក្នុងទៅកាន់ត្រកូលប្តី ប្រុសចាកញាតិទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ នេះហៅថាទុក្ខដោយឡែកទី ១ របស់មាតុត្រាម ដែល

មាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

(១០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មាតុត្រាមមានរដូវ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយឡែកទី ២ របស់មាតុ-

ត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

(១០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មាតុត្រាមមានគ័តិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយឡែកទី ៣ របស់មាតុ-

ត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

ឃើញលវត្តោ

[១០៧] ចុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ វិដាយតំ ។

ឥទំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ចនុត្តំ អាវេណីកំ ទុក្ខំ
យំ មាតុត្តាមោ បច្ចុនុកោតិ អញ្ញត្រៃ បុរិសេហិ ។

[១០៨] ចុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ បុរិសស្ស
ចារិចរិយំ ឧបេតិ ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស
បញ្ចមំ អាវេណីកំ ទុក្ខំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ចុនុកោតិ
អញ្ញត្រៃ បុរិសេហិ ។ ឥហានិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មា-
តុត្តាមស្ស អាវេណីកានិ ទុក្ខានិ យានិ មាតុត្តាមោ
បច្ចុនុកោតិ អញ្ញត្រៃ បុរិសេហិតិ ។ តតិយំ ។

[១០៩] តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្មាតតោ មា-
តុត្តាមោ យេកុយ្យេន កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
អចាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ ដរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហិ
តីហិ ។ ឥច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ បុព្វណ្ណសមយំ មច្ឆេ-

បេយ្យាលវគ្គ

(១០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មាតុត្រាមសហាល
កូន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុកដោយឡែកទី ៤
របស់មាតុត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

(១០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត មាតុត្រាមចូលទៅ
បម្រើបុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថាសេចក្តីទុកដោយ
ឡែកទី ៥ របស់មាតុត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំង-
ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថាសេចក្តីទុកដោយ
ឡែក ៥ យ៉ាងរបស់មាតុត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរស
ទាំងឡាយ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

(១០៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៣
យ៉ាង លុះបែកញាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ច្រើនតែទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន
ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ធម៌ ៣ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គឺមាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ មានចិត្តត្រឡប់ខ្លួនគឺសេចក្តីកំណាញ់គ្រប

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយតនវគ្គោ

មលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ មជ្ឈត្តិ-
 កសមយំ ឥស្សាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈា-
 វសតិ សាយល្ហាសមយំ កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា
 អតារំ អជ្ឈាវសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ តីហិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាគតោ មាតុត្តាមោ យេកុយ្យេន កាយស្ស ភេ-
 នា បរំ មរណា អមាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ ទុ-
 បបជ្ឈតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[១១០] អថខោ កាយស្មា អនុវុទ្ធោ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ ខោ អា-
 យស្មា អនុវុទ្ធោ ភកវន្តំ ឯតនរោច ឥតាហំ ភន្ត
 មាតុត្តាមំ បស្សមិ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្ត-
 មាទុសកេន កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា អមាយំ
 ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ ទុបបជ្ឈន្តំ ។ កតីហិ នុ ខោ
 ភន្ត ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស
 ភេនា បរំ មរណា អមាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ
 ទុបបជ្ឈតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ណ

សន្តត្តក្នុងបុព្វលោកសម័យគ្រប់គ្រងផ្ទះ ១ មានចិត្តត្រូវសេចក្តីប្រណែនគ្រប
 សន្តត្តក្នុងមជ្ឈនិកសម័យ^(១)គ្រប់គ្រងផ្ទះ ១ មានចិត្តត្រូវកាមរាគគ្របសន្តត្ត
 ក្នុងសាយណ្ណសម័យគ្រប់គ្រងផ្ទះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយធម៌ព្យាយាមនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ច្រើនវែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

(១១០) ត្រាព្រះព្រះអនុរាជ្ជមានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏

មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះអនុរាជ្ជមានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គបានឃើញដោយទិព្វចក្ខុវិបស្សន្តក្នុងបង្គំចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា
 នូវមាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ កាលបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើត
 ក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅ
 កើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។

១ អនិកថា ថា មាតុត្រាមតែដល់វេលាថ្ងៃត្រង់ហើយ ច្រើនមានសេចក្តីក្រោធគ្របសន្តត្ត
 ហើយរករឿងឈ្លោះទាស់ទែងនឹងគេ បើរករឿងឈ្លោះក្នុងផ្ទះខ្លួនមិនបានទេ ក៏ដើរទៅរករឿង
 ឈ្លោះនឹងអ្នកផ្ទះដទៃទៀត ពុំនោះសោតគយគន់រកហេតុនៃវិល្លិយប្បអង្គុយមិនត្រូវទំនង (នាំឲ្យ
 កើតចិត្តប្រិច្ឆណ្ឌ) ។

បេយ្យាលវគ្គោ

[១០១] បញ្ចហិ ខោ អនុវទ្ធ ធម្មេហិ សមម្ព្មា-
 គតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អទាយំ ទុក្ខតី វិជិតានំ និរយំ ឧបបជ្ជតី ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តប្បី ច ហោតិ កោជនោ ច ហោតិ ទុប្បញ្ញោ
 ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ
 សមម្ព្មាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អទាយំ ទុក្ខតី វិជិតានំ និរយំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

[១០២] បញ្ចហិ អនុវទ្ធ ធម្មេហិ សមម្ព្មាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ
 ទុក្ខតី វិជិតានំ និរយំ ឧបបជ្ជតី ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តប្បី ច ហោតិ ឌីបនាហិ ច ហោតិ ទុប្ប-
 ញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហិ
 ធម្មេហិ សមម្ព្មាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិជិតានំ និរយំ ឧបបជ្ជ-
 តីតិ ។ ធម្មំ ។

បេយ្យាលវគ្គ

(១១១) ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមានសព្វា ១ មិន
 មានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ ច្រើនក្រោធ ១
 មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង
 នេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត
 អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(១១២) ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមាន
 សព្វា ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ មាន
 គំនុំគំនួន ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 ធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវនិទ្ទេ

[១១៣] បញ្ចហំ អនុរុទ្ធ ធិម្មហំ សមម្ពាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខ-
 តំ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតំ ។ កតមេហំ
 បញ្ចហំ ។ អស្សទ្វោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច
 ហោតិ អនោត្តប្បី ច ហោតិ ឥស្សកិ ច ហោតិ
 ទុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ អនុរុទ្ធ បញ្ចហំ
 ធិម្មហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ ឧប-
 បជ្ជតំ ។ សត្តមំ ។

[១១៤] បញ្ចហំ អនុរុទ្ធ ធិម្មហំ សមម្ពាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខ-
 តំ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតំ ។ កតមេហំ បញ្ចហំ ។
 អស្សទ្វោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ អនោត្តប្បី
 ច ហោតិ មច្ឆី ច ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។
 ឥមេហំ ខោ អនុរុទ្ធ បញ្ចហំ ធិម្មហំ សមម្ពា-
 គតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ អទាយំ ទុក្ខ-
 តំ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតំ ។ អត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ សុទ្ធសុត្តនិកាយ

(១១៣) ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមាន
 សព្វ ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ មាន
 សេចក្តីប្រណែន ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រ-
 កបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

(១១៤) ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិន
 មានសព្វ ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១
 មានសេចក្តីកំណាញ់ ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាម
 ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ។ បេ ។ តែង
 ទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

បេយ្យាសវិញ្ញា

(១១៥) បញ្ចហំ អនុវទ្ធ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ
 មាតុត្តាមោ ។ បេ ។ អនាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និវយំ
 ទុបបជ្ជតំ ។ កតមេហំ បញ្ចហំ ។ អស្សុទ្ធោ ច
 ហោតិ អហិវិកោ ច ហោតិ អនោត្តប្បំ ច ហោតិ
 អតិចារី ច ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ
 ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហំ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ
 ។ បេ ។ ទុបបជ្ជតតំ ។ នវមំ ។

(១១៦) បញ្ចហំ អនុវទ្ធ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ និវយំ ទុបបជ្ជតំ ។
 កតមេហំ បញ្ចហំ ។ អស្សុទ្ធោ ច ហោតិ អហិវិកោ
 ច ហោតិ អនោត្តប្បំ ច ហោតិ ទុស្សីលោ ច ហោតិ
 ទុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហំ
 ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។
 និវយំ ទុបបជ្ជតតំ ។ នសមំ ។

បេយ្យាលវគ្គ

[១១៥] ម្ចាស់អនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងតិរចាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ប្រកបដោយ
 ធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ(មាតុត្រាម) មិនមានសព្វ១ មិនមានសេចក្តី
 ខ្មាសបាប១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប១ ប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តប្តី១ មិនមាន
 បញ្ញា១ ។ ម្ចាស់អនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង
 ។ បេ ។ តែងទៅកើត ។ ចប់សូត្រទី៧ ។

[១១៦] ម្ចាស់អនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង
 ល្អៗបែកធ្លាយពរណកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ប្រកប
 ដោយធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ(មាតុត្រាម) មិនមានសព្វ១ មិនមាន
 សេចក្តីខ្មាសបាប១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប១ ទ្រុស្តសីល១ មិន
 មានបញ្ញា១ ។ ម្ចាស់អនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះ
 ឯង ល្អៗបែកធ្លាយពរណកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ចប់
 សូត្រទី១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សខ្យាយកនវខ្លោ

(១១៧) បញ្ចហិ អនុវទ្ធ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តារោ ។ បេ ។ ជិរយំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សុទ្ធា ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តប្បំ ច ហោតិ អប្បស្សតោ ច ហោតិ ឧប្បត្រោ
 ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ
 សមដ្ឋានតោ មាតុត្តារោ ។ បេ ។ ជិរយំ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 ឯកានុសមំ ។

(១១៨) បញ្ចហិ អនុវទ្ធ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តារោ ។ បេ ។ ជិរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សុទ្ធា ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តប្បំ ច ហោតិ កុសីនោ ច ហោតិ ឧប្បត្រោ ច
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ ស-
 មដ្ឋានតោ មាតុត្តារោ កាយស្ស ។ បេ ។ អនាយំ
 ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ ជិរយំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឧានុសមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សទ្ធកាយតនវគ្គ

[១១៧] ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។
 គឺ (មាតុត្រាម) មិនមានសុទ្ធា ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមាន
 សេចក្តីខ្លាចបាប ១ មិនបានចេះដឹង ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរាជ
 មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុង
 នរក ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

[១១៨] ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុ-
 ត្រាម) មិនមានសុទ្ធា ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តី
 ខ្លាចបាប ១ ជាអ្នកខ្ពស់ច្រអូស ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរាជ
 មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកព្វាយពន្លកាយ ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងតិរចាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ១២ ។

ប្រយោលវិញ្ញា

(១១៧) បញ្ចប់ អនុវត្ត ធម្មេហ៍ សមណ្ឌកតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។
 កតមេហិ បញ្ចប់ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិកោ
 ច ហោតិ អនោត្តម្យី ច ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ច ហោតិ
 ឧប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ អនុវត្ត បញ្ចប់
 ធម្មេហ៍ សមណ្ឌកតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។
 ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។ ភេសមំ ។

(១២០) បញ្ចប់ អនុវត្ត ធម្មេហ៍ សមណ្ឌកតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។
 កតមេហិ បញ្ចប់ ។ ចាណាតិចាតិ ច ហោតិ អ-
 និញ្ញាយី ច ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារី ច ហោតិ
 ពុសាវនី ច ហោតិ សុភមេយមជ្ឈប្បមាណស្ស ច
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ អនុវត្ត បញ្ចប់ ធម្មេហ៍ ស-
 មណ្ឌកតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា ចរំ បរណា
 អចាយំ ឧត្តតិ វិជិចាតំ ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។ ចុទ្ធសមំ ។

បេយ្យាលវគ្គ

[១១៧] ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ធម៌៥ យ៉ាង
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមានសត្វ ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១
 មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ ភ្លេចស្មារតី ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាល
 អនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ចប់សូត្រទី ១៣ ។

[១២០] ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ធម៌៥ យ៉ាង
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) ប្រព្រឹត្តបាណាតិបុរាត ១ ប្រព្រឹត្តអទិទ្ធាទាន ១
 ប្រព្រឹត្តកាមេស្មិច្ឆាចារ ១ ប្រព្រឹត្តមុសាវាទ ១ ប្រព្រឹត្តសុរាមេរយ
 មជ្ឈប្បមាទដ្ឋាន ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥
 យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន
 ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ១៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុប្បាយនិទានោ

(១២១) អថទោ ភាយស្មា អនុរុទ្ធា យេន ភគវា
តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ ភាយស្មា
អនុរុទ្ធា ភគវន្តំ ឯតទរោច ឥនាហំ ភន្តេ មាតុត្តាមំ
បស្សមិ និព្វេន ចត្តុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមាទុស-
កេន កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ
លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ ។ កតិហិ នុ ទោ ភន្តេ ធម្មេហិ
សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេនា បរំ ម-
រណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ បញ្ចហិ
ទោ អនុរុទ្ធិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ កា-
យស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧប-
បជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ សទ្ធា ច ហោតិ
ហិរមា ច ហោតិ ឱត្តប្បី ច ហោតិ អក្កោជនោ ច
ហោតិ បញ្ញាវ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ អនុរុទ្ធិ បញ្ចហិ
ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេនា
បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(១២១) គ្រាទោរឯង ព្រះអនុរោជ្ជមានពាយុចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះអនុរោជ្ជមានពាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្គំចក្ខុរបស់
 មនុស្សធម្មតា នូវមាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ កាលបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ ម្ចាស់អនុរោជ មាតុត្រាមប្រកប
 ដោយធម៌៥យ៉ាង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោក ។ ធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មាន
 សទ្ធា១ មានសេចក្តីខ្មាសបាប១ មានសេចក្តីខ្លាចបាប១ មិនក្រាឆ្ងាត
 មានបញ្ញា១ ។ ម្ចាស់អនុរោជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង
 លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។

បេយ្យលវគ្គោ

(១២២) បញ្ចហិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សត្តំ
 លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ សន្នោ
 ច ហោតិ ហិរិមា ច ហោតិ ឌីត្តប្បី ច ហោតិ អនុ-
 បណហិ ច ហោតិ បញ្ញាវ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ
 អនុរុទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ មាតុត្តាមោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សត្តំ លោកំ
 ឧបបជ្ជតិ ។

(១២៣) បញ្ចហិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ
 សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
 សន្នោ ច ហោតិ ហិរិមា ច ហោតិ ឌីត្តប្បី ច ហោតិ
 អនិស្សកំ ច ហោតិ បញ្ញាវ ច ហោតិ ។ បេ ។

(១២៤) អមច្ឆរិ ច ហោតិ បញ្ញាវ ច ហោតិ
 ។ បេ ។ អនតិចារិ ច ហោតិ បញ្ញាវ ច ហោតិ ។ បេ ។
 សីលវា ច ហោតិ បញ្ញាវ ច ហោតិ ។ បេ ។
 ពហុស្សតោ ច ហោតិ បញ្ញាវ ច ហោតិ ។ បេ ។

បេយ្យាលវគ្គ

[១២២] ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
 ធម៌៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ(មាតុត្រាម)មានសព្វ១ មានសេចក្តីខ្មាស
 បាប១ មានសេចក្តីខ្លាចបាប១ មិនចង់គំនុំ១ មានបញ្ញា ១ ។ ម្នាល
 អនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។

[១២៣] ម្នាលអនុរាជ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
 ធម៌៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ(មាតុត្រាម)មានសព្វ១ មានសេចក្តីខ្មាស
 បាប១ មានសេចក្តីខ្លាចបាប១ មិនមានសេចក្តីប្រណែន ១ មាន
 បញ្ញា ១ ។ បេ ។

[១២៤] (មាតុត្រាម) មិនមានសេចក្តីកំណាញ់១ មានបញ្ញា ១
 ។ បេ ។ មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តប្តី១ មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ មានសីល ១
 មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន១ មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

អារទ្ធុវិយោ ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ បេ ។ ឧ-
បជ្ជិតស្សតិ ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ ឥមេហិ
ខោ អន្តរទ្ធិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុក្ខំ លោកំ
ឧបបជ្ជតីតិ ។ (ឥមេ អដ្ឋ សុត្តន្តា សង្កេតាបិ) ។ បេ ។

(១២៥) បញ្ចហិ អន្តរទ្ធិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ
មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី
សុក្ខំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
មាណាតិចាតា បដិវរតោ ច ហោតិ អទិញ្ញាទាណា បដិ-
វរតោ ច ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ច
ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ ច ហោតិ សុរាមេរ-
យមជ្ជិញ្ញាទដ្ឋាណា បដិវរតោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ
ខោ អន្តរទ្ធិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ មាតុត្តា-
មោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុក្ខំ
លោកំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

បេយ្យលវិញ្ញោ បរិមោ សមញោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្កុយយនវគ្គ

ប្រាជ្ញាសេចក្តីព្យាយាម ១ មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ មានស្មារតីដ៏កល់
ខាប់ ១ មានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥
យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិ
សួគ៌ទៅលោក ។ (សូត្រទាំង៨ នេះជាសេចក្តីសន្លេប) ។ បេ ។

[១២៥] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោក ។
ធម៌៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត ១
វៀរចាកអទិន្នាទាន ១ វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ១ វៀរចាកមុសាវាទ ១
វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកប
ដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
កើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោក ។

បេយ្យលវត្តោ

ពិស្សទានំ

ទ្វេ មនាថា អមនាថា ច
 អាវេណីកា ភីហិ អនុរុទ្ធោ
 កោធជោ ឧបនាហិ ច
 ឥស្សកឹ មច្ឆវេន ច ។
 អនិចារី ច ទុស្សីលោ
 អប្បស្សតោ ច កុសិតោ
 មុដ្ឋស្សតិ បញ្ចវេរិ
 កណ្ណបក្ខេ បកាសិតោ ។
 អនុរុទ្ធោ អកោធជោ
 អនុបនាហិ អនិស្សកឹ
 អមច្ឆរិ អននិចារី
 សីលវា ច ពហុស្សតោ
 វិរិយសតិ បញ្ចសីលា ច
 សុក្កបក្ខេ បកាសិតោតិ ។

បេយ្យាលវគ្គ

ឧទ្ទាននៃបេយ្យាលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមាតុគ្រាមជាទីពេញចិត្តនឹងមិនជាទីពេញចិត្ត
 របស់បុរស២ លើក អំពីការណែនាំទុក្ខ ១ អំពីមាតុគ្រាម
 ប្រកបដោយធម៌ព្យាយាម ១ អំពីព្រះអនុរដ្ឋ ១ អំពីមាតុ-
 គ្រាមក្រោយ ១ ចងគំនុំ ១ ប្រណែន ១ កំណាញ់ ១ ។
 អំពីមាតុគ្រាមប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តប្តី ១ ទ្រុស្តសីល ១ ជាអ្នកមិន
 ចេះដឹង ១ មានសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស ១ ភ្លេចស្មារតី ១ វេរ
 ៥ យ៉ាង ១ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុង
 កណ្តាបក្ខ (ចំណែកខ្មៅ) ចំពោះព្រះអនុរដ្ឋ ។ អំពីមាតុគ្រាម
 មិនក្រោយ ១ មិនមានការចងគំនុំ ១ មិនមានសេចក្តីច្រ-
 ណែន ១ មិនមានសេចក្តីកំណាញ់ ១ មិនប្រព្រឹត្តក្បត់
 ចិត្តប្តី ១ មានសីល ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ មានសេចក្តី
 ព្យាយាម ១ មានសតិ ១ មានសីលប្រាំ ១ ដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុងស្កកបក្ខ (ចំណែកស)
 ចំពោះព្រះអនុរដ្ឋ ។

មាតុគ្គាមពលវគ្គ

[១២៦] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ មាតុគ្គាមស្ស ពលា-
និ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិព-
លំ បុត្តពលំ សីលពលំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
មាតុគ្គាមស្ស ពលានិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
ពលេហិ សមដ្ឋាកតោ មាតុគ្គាមោ វិសារនោ អការំ
អជ្ឈាវសតីតិ ។ បឋមំ ។

[១២៧] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ មាតុគ្គាមស្ស ពលានិ ។
កតមាណិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
បុត្តពលំ សីលពលំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
មាតុគ្គាមស្ស ពលានិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
ពលេហិ សមដ្ឋាកតោ មាតុគ្គាមោ សាមីកំ បសយ្ហ
អការំ អជ្ឈាវសតីតិ ។ ទុតិយំ ។

មាតិកាមពលវគ្គ

(១២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១ កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាម ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកក្លាហាននៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

(១២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១ កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាម ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង តែងបង្រៀបប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

ហត្ថកថាបិដក

(១២៨) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ពលានិ ។
 កតមាណិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
 បុត្តពលំ សីលពលំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
 មាតុត្តាមស្ស ពលានិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
 ពលេហិ សមណ្ឌកតោ មាតុត្តាមោ សាមិកំ អភិ-
 កុយ្យ វត្តតិ ។ ឯកេន ច ខោ ភិក្ខុវេ ពលេន
 សមណ្ឌកតោ បុរិសោ មាតុត្តាមំ អភិកុយ្យ វត្តតិ ។
 កតមេន ឯកេន ពលេន ។ ឥស្សរិយពលេន អភិ-
 ក្ខតំ^(១) មាតុត្តាមំ ទេវេ រូបពលំ តាយតិ ន ភោគពលំ
 តាយតិ ន ញាតិពលំ តាយតិ ន បុត្តពលំ តាយតិ ន
 សីលពលំ តាយតិ ។ តតិយំ ។

(១២៩) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ពលានិ ។
 កតមាណិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
 បុត្តពលំ សីលពលំ ។

១ ឧ. វិក្កេ ។

មាត្រាមពលវគ្គ

(១២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កម្លាំងរបស់មាតុត្រាម៥យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយកម្លាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង តែងគ្របសង្កត់ប៉ី ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយកម្លាំងតែមួយប៉ុណ្ណោះ រមែងគ្រប
 សង្កត់មាតុត្រាមបាន ។ កម្លាំងមួយគឺអ្វី ។ គឺកម្លាំងឥស្សរិយៈ គ្រប
 សង្កត់មាតុត្រាមបាន មិនបាច់ពឹងកម្លាំងរូប មិនបាច់ពឹងកម្លាំងភោគៈ
 មិនបាច់ពឹងកម្លាំងញាតិ មិនបាច់ពឹងកម្លាំងកូន មិនបាច់ពឹងកម្លាំងសីល
 ឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

(១២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគនវិញ្ញោ

[១៣០] រូបពលេន ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
សមដ្ឋានតោ ហោតិ ន ច ភោគពលេន ឃំ សោ
តេន អង្កេន អបរិច្ចរោ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ
ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបពលេន ច សមដ្ឋានតោ ហោតិ
ភោគពលេន ច ឃំ សោ តេន អង្កេន បរិច្ចរោ ហោតិ ។
រូបពលេន ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមដ្ឋានតោ
ហោតិ ភោគពលេន ច ន ច ញាតិពលេន ឃំ សោ
តេន អង្កេន អបរិច្ចរោ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ
ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបពលេន ច សមដ្ឋានតោ ហោតិ
ភោគពលេន ច ញាតិពលេន ច ឃំ សោ តេន
អង្កេន បរិច្ចរោ ហោតិ ។ រូបពលេន ច ភិក្ខុវេ
មាតុត្តាមោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោគពលេន ច
ញាតិពលេន ច ន ច មុត្តពលេន ឃំ សោ តេន
អង្កេន អបរិច្ចរោ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ
មាតុត្តាមោ រូបពលេន ច សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោ-
គពលេន ច ញាតិពលេន ច មុត្តពលេន ច ឃំ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សទ្ទយតនវគ្គ

(១៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 កម្លាំងរូបតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនប្រកបដោយកម្លាំងភោគៈទេ កាលបើ
 យ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាមិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះឡើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំង
 ភោគៈផង កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាបរិបូណ៌ដោយ
 អង្គនោះបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប
 ផង កម្លាំងភោគៈផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងញាតិ
 កាលបើយ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាមិនទាន់ពេញលេញដោយអង្គ
 នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំង
 រូបផង ដោយកម្លាំងភោគៈផង ដោយកម្លាំងញាតិផង កាលបើយ៉ាងនេះ
 ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាពេញលេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគៈផង
 កម្លាំងញាតិផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងកូន
 កាលបើយ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាមិនពេញលេញដោយអង្គនោះ
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប
 ផង កម្លាំងភោគៈផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង កាលបើយ៉ាងនេះ

មាតុភ្នំមាលវិញ្ញា

សោ តេន អង្កេន បរិច្ចរោ ហោតិ ។ រូបពលេន ច
 ភិក្ខុវេ មាតុភ្នំមោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោគព-
 លេន ច ញាតិពលេន ច បុត្តពលេន ច ន ច សី-
 លពលេន ឃី សោ តេន អង្កេន អបរិច្ចរោ ហោតិ ។
 យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុភ្នំមោ រូបពលេន ច
 សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ញាតិពលេន ច
 បុត្តពលេន ច សីលពលេន ច ឃី សោ តេន អង្កេន
 បរិច្ចរោ ហោតិ ។ ឥមាជំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មាតុភ្នំមស្ស
 ពលាជំតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(១៣១) បញ្ចមាជំ ភិក្ខុវេ មាតុភ្នំមស្ស ពលាជំ ។

កតមាជំ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
 បុត្តពលំ សីលពលំ ។

មាត្រាមពលវគ្គ

ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាពេញលេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគៈផង
 កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយ
 កម្លាំងសីល កាលបើយ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាមិនពេញលេញ
 ដោយអង្គនោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកប
 ដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគៈផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង
 កម្លាំងសីលផង កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្នោះថាពេញ
 លេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុ-
 ត្រាមមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

[១៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

(១៣២) រូបពលេន ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ ស.
 មម្ពាគតោ ហោតិ ន ច សីលពលេន នាសេន្តេ ធំ
 កុលេ ន វាសេន្តិ ។ រូបពលេន ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ន ច សីលព.
 លេន នាសេន្តេ ធំ កុលេ ន វាសេន្តិ ។ រូបពលេន ច
 ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន
 ច ញាតិពលេន ច ន ច សីលពលេន នាសេន្តេ ធំ
 កុលេ ន វាសេន្តិ ។ រូបពលេន ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ញាតិពលេន ច
 បុត្តពលេន ច ន ច សីលពលេន នាសេន្តេ ធំ កុ.
 លេ ន វាសេន្តិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 រូបពលេន សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ញា.
 តិពលេន ច បុត្តពលេន ច សីលពលេន ច វាសេន្តេ
 ធំ កុលេ ន នាសេន្តិ ។ សីលពលេន ច ភិក្ខុវេ
 មាតុត្តាមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច រូបពលេន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(១៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប
 ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយរមែង
 ឲ្យមាតុត្រាមនោះវិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូលឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគៈផង ពិត
 មែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយរមែង
 ឲ្យមាតុត្រាមនោះវិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូលឡើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគៈផង
 កម្លាំងញាតិផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិ
 ទាំងឡាយរមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះវិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូល
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង
 កម្លាំងភោគៈផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែ
 មិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយ រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះ
 វិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូលឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះ
 តែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគៈផង កម្លាំងញាតិផង
 កម្លាំងកូនផង កម្លាំងសីលផង ទើបញាតិទាំងឡាយ ឲ្យមាតុត្រាម
 នោះនៅក្នុងត្រកូលបាន មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងរូប

ហតុត្តរកថា

វាសេន្តេវំ ជំ កុលេ ន ឆានេន្តិ ។ សីលពលេន ច
 ភិក្ខុវេ មាតុត្តារមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច កោគព-
 លេន វាសេន្តេវំ ជំ កុលេ ន ឆានេន្តិ ។ សីលពលេន
 ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តារមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច ញាតិ-
 ពលេន វាសេន្តេវំ ជំ កុលេ ន ឆានេន្តិ ។ សីលពលេន
 ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តារមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច
 បុត្តពលេន វាសេន្តេវំ ជំ កុលេ ន ឆានេន្តិ ។ ឥមាជិ
 ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មាតុត្តារមស្ស ពលាជិតិ ។ បញ្ចមំ ។

[១៣៣] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តារមស្ស ពលាជិ ។

កតមាជិ បញ្ច ។ រូបពលំ កោគពលំ ញាតិពលំ បុត្ត-
 ពលំ សីលពលំ ។

មាតុភាមពលវគ្គ

ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកប
 ដោយកម្លាំងភោគៈ ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល
 មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 កម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងញាតិ ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យ
 មាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំង
 កូន ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឲ្យវិនាស
 ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមមាន ៥ យ៉ាង
 នេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

(១៣៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវិញ្ញោ

(១៣២) ន ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបពលហេតុ វា
 ភោគពលហេតុ វា ញាតិពលហេតុ វា បុត្តពលហេតុ
 វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សីលពលហេតុ ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ ឥមាធំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មាតុត្តាមស្ស
 ពលាជិតិ ។ ធម្មំ ។

(១៣៥) បញ្ចំមាធំ ភិក្ខុវេ ហំនាធំ ទុល្លភាធំ
 អកតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ កតមាធំ បញ្ច ។
 បដិវ្រេប កុលេ ជាយេយ្យន្តំ ឥទំ ភិក្ខុវេ បវេមំ ហំធំ
 ទុល្លកំ អកតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវ្រេប កុលេ
 ជាយិត្វា បដិវ្រេបំ កុលំ កច្ឆយ្យន្តំ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(១៣៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមដែលបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកបាន មិនមែនព្រោះ
 ហេតុតែកម្លាំងរូប ព្រោះហេតុតែកម្លាំងភោគៈ ព្រោះហេតុតែកម្លាំង
 ញាតិ ព្រោះហេតុតែកម្លាំងកូនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាម
 ដែលបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកបាន
 ព្រោះហេតុតែកម្លាំងសីលប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់
 មាតុត្រាមមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

(១៣៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះ មាតុត្រាម
 ដែលឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។ ស្ថាន ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ
 មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា អាត្មាអញគប្បីកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះជាស្ថានទី ១ ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយ
 កម្រ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ
 ហើយ សូមទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង

មាតុភ្នំមាលវិញ្ញា

ទុតិយំ ហំនំ ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោន មាតុក្កាមេន ។
 បដិវ្រេ កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្រេ កុលំ កុណា អសបត្តិ
 អតារំ អជ្ឈារសេយ្យន្តិ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ តតិយំ ហំនំ
 ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោន មាតុក្កាមេន ។ បដិវ្រេ កុលេ
 ជាយិត្វា បដិវ្រេ កុលំ កុណា អសបត្តិ អតារំ អជ្ឈារ-
 សន្តិ បុត្តវតី អស្សន្តិ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ ចតុត្តំ ហំនំ
 ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោន មាតុក្កាមេន ។ បដិវ្រេ កុលេ
 ជាយិត្វា បដិវ្រេ កុលំ កុណា អសបត្តិ អតារំ អជ្ឈារ-
 សន្តិ បុត្តវតី សមាណា សាមិកំ អភិកុយ្យ វត្តយ្យន្តិ
 ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ បញ្ចមំ ហំនំ ទុល្លភំ អកតបុញ្ញោន
 មាតុក្កាមេន ។ ឥហានិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ហំនានិ
 ទុល្លភានិ អកតបុញ្ញោន មាតុក្កាមេន ។ សត្តមំ ។

មាតុញ្ញាមពលវិញ្ញា

ជាស្ថានទី ២ ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។

មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់
ត្រកូលដ៏សមគួរហើយ សូមកុំឲ្យមានស្រីរួមប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះឡើយ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៣ ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យ
តែងបានដោយកម្រ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុង
ត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីរួមប្តីនៅគ្រប់គ្រង
ផ្ទះហើយ សូមឲ្យមានកូន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៤
ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្ត
ថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ
មិនមានស្រីរួមប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាស្រីមានកូនហើយ សូមឲ្យគ្រប
សន្តត្តប្តីបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៥ ដែលមាតុត្រាម
ឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥
យ៉ាងនេះឯង ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។

ចប់សូត្រទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិនិកាយស្ស សុខុម្មយនិកាយនិកាយ

(១៣៦) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ហំនាណិ សុលកាណិ
 កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ កតមាណិ បញ្ច ។ ប-
 ដិវ្ហេ កុលេ ជាយេយ្យន្តិ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ បឋមំ
 ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវ្ហេ
 កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កុដ្ឋយ្យន្តិ ឥទម្បិ
 ភិក្ខុវេ ទុតិយំ ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេ-
 ន ។ បដិវ្ហេ កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កុដ្ឋា
 អសបត្តិ អតារំ អជ្ឈាវសេយ្យន្តិ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ តតិ-
 យំ ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវ្ហេ
 កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កុដ្ឋា អសបត្តិ អតារំ
 អជ្ឈាវសន្តិ បុត្តវតី អស្សន្តិ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ ចតុត្តំ
 ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ ប-
 ដិវ្ហេ កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កុដ្ឋា អសបត្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(១៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន៥យ៉ាងនេះដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ ស្ថាន៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមាតុត្រាមតាំងចិត្តថា សូមឲ្យអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី១ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរហើយ សូមឲ្យទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី២ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរហើយ សូមកុំឲ្យមានស្រីរួមប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៣ ដែល មាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីរួមប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះហើយ សូមឲ្យមានកូន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី៤ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយនិយម ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីរួមប្តី

ហត្ថព្រាមពលវិញ្ញា

អការំ អជ្ឈាវសន្តិ បុត្តវតី សមាណ សាមីកំ អភិកុយ្យ
 វត្តេយ្យន្តិ ឥនធុ ភិក្ខុវេ បញ្ចមំ ហំនំ សុលភំ កា-
 តបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ហំ-
 នានិ សុលភានិ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេនាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[១៣៧] បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ វិសារនោ អការំ អជ្ឈាវសនិ ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ ចាលាភិចាតា បដិវរតោ ច ហោតិ អ-
 និច្ចាទានា បដិវរតោ ច ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា
 បដិវរតោ ច ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ ច ហោតិ
 សុរាមេវយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវរតោ ច ហោតិ ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ វិសារនោ អការំ អជ្ឈាវសនីតិ ។ ធរមំ ។

មាត្រា ៣៧

នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាស្រីមានកូនហើយ សូមឱ្យគ្រប់សង្កត់ប្តីបាន ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៥ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបាន
 ដោយងាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែល
 មាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយងាយ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(១៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៥
 យ៉ាង ជាអ្នកភ្ញៀវនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះបាន ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។
 គឺមាតុត្រាម ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបុត្ត ១ វៀរចាកអទិន្នាទាន ១
 វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ១ វៀរចាកមុសាវាទ ១ វៀរចាកសុរាមេរយេ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៥
 យ៉ាងនេះឯង ទើបជាអ្នកភ្ញៀវនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះបាន ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

លុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពនវគ្គោ

(១៣៨) បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ វឌ្ឍីហំ វឌ្ឍមាណា អរិយ .
 សាវិកា អរិយាយ វឌ្ឍិយា វឌ្ឍតិ សារាណាយំនី ច
 ហោតិ វរាណាយំនី ច កាយស្ស ។ កតមេហំ បញ្ចហំ ។
 សន្ទាយ វឌ្ឍតិ សីលេន វឌ្ឍតិ សុតេន វឌ្ឍតិ ចាកេន
 វឌ្ឍតិ បញ្ញាយ វឌ្ឍតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ
 វឌ្ឍីហំ វឌ្ឍមាណា អរិយសាវិកា អរិយាយ វឌ្ឍិយា
 វឌ្ឍតិ សារាណាយំនី ច ហោតិ វរាណាយំនី ច កា-
 យស្សតិ ។

សន្ទាយ សីលេន វឌ្ឍតិ
 បញ្ញាយ ចាកេន សុតេន ច្ចុកយំ
 សា តាទិសី សីលវតិ ឧទាសិកា
 វរាទិយតិ សាវំ ឥលេវ អត្តនោតិ ។ នសមំ ។

ហត្ថក្កាមពលវគ្គោ ទុតិយោ សមព្ពោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[១៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវិកាកាលបើចំរើន
 ដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាងហើយ តែងចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រ-
 សើវ ឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យមានខ្លឹម កាន់យកនូវទ្រព្យដ៏
 ប្រសើររបស់កាយបាន ។ សេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចំរើន
 ដោយសទ្ធា ១ ចំរើនដោយសីល ១ ចំរើនដោយសុត្ថៈ ១ ចំរើនដោយ
 ចាត្ថៈ ១ ចំរើនដោយបញ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវិកា
 កាលបើចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនទាំង ៥ យ៉ាងនេះហើយ តែងចំរើន
 ដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យមានខ្លឹម
 កាន់យកនូវទ្រព្យដ៏ប្រសើរ របស់កាយបាន ។

អរិយសាវិការមែនចំរើនដោយសទ្ធាផង ដោយសីលផង
 ដោយបញ្ញាផង នឹងចំរើនដោយហេតុទាំងពីរ គឺ ចាត្ថៈផង
 សុត្ថៈផង ឧបាសិកាមានសីលបែបនោះ រមែងកាន់យក
 នូវទ្រព្យមានខ្លឹមរបស់ខ្លួនក្នុងលោកនេះដោយពិត ។
 ចប់សូត្រទី ១០ ។

ចប់ មាតុត្តមពាលវគ្គ ទី ២ ។

ហតុត្ថាមពលវិញ្ញា

ចិន្តាប្បវត្តនំ

បញ្ច វិសារទា បសយ្ហា

អភិកុយ្យ អង្កេន បញ្ចបំ

នាសយិត្ត ហេតុដ្ឋានំ

វិសារទា វឌ្ឍនា ទសាតិ ។

ហតុត្ថាមសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

មាតុភ្លាមពលវគ្គ

ឧទ្ទាននៃមាតុភ្លាមពលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមាតុគ្រាមប្រកបដោយកម្លាំងប្រាំជាអ្នកភ្ញៀវ-
 ក្លា ១ អំពីមាតុគ្រាមបង្កើត ១ អំពីមាតុគ្រាមគ្របសង្កត់
 ប្តី ១ អំពីមាតុគ្រាមប្រកបដោយអង្គ ១ អំពីពួកញាតិឪពុក
 មាតុគ្រាមវិនាសជាគំរប់ប្រាំ ១ អំពីហេតុ ១ អំពីស្ថាន
 ២ លើក អំពីមាតុគ្រាមភ្ញៀវក្លា ១ អំពីអរិយសាវិកាចំរើន
 ដោយសេចក្តីចំរើន ១ រួមត្រូវជា ១០ ។

ចប់ មាតុភ្លាមសំយុង ។

ជំនួញទុកស័យត្រី

[១៣៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ មន-
នេស្ស វិហារតិ ជាលតាមគេ ។ អថទោ ជម្ពុខាទកោ
បរិញ្ញាជកោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កម្ម
ឧបសង្កម្មិត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សន្ធិំ សម្មោទិ
សម្មោទនីយំ កតំ សារាជីយំ វិគីសារេញ្ញា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ទោ ជម្ពុខាទកោ បរិញ្ញា-
ជកោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរោច និញ្ញានំ និញ្ញានន្តិ
អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ កតមំ នុ ទោ អារុសោ និញ្ញា-
នន្តិ ។ យោ ទោ អារុសោ រាគត្តយោ នោសត្តយោ
មោហត្តយោ វេទំ វុច្ឆតិ និញ្ញានន្តិ ។ អត្ថំ បនារុសោ
មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស និញ្ញានស្ស សច្ចិកិរិយា-
យាតិ ។ អត្ថំ ទោ អារុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា

ជំនួញខាងក្រោម

(១៣៧) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុក្នុងទៅក្នុងនាល-
គ្រាម នាដៃនមគធៈ ។ គ្រានោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះជំនួញខាងក្រោម បាន
ចូលទៅក្រសែសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោល
សំណេះសំណាលជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររត់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះជំនួញខាងក្រោមបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះសា-
រីបុត្តដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា
និព្វាន និព្វាន ម្ចាស់អារុសោ ដូចម្តេចហ្ន៎ហៅថា និព្វាន ។ ព្រះសា-
រីបុត្តតបថា ម្ចាស់អារុសោ សភារុសោដែលជាទីអស់ទៅនៃរាគៈ អស់ទៅនៃ
ទោសៈ អស់ទៅនៃមោហៈ នេះហៅថា និព្វាន ។ ម្ចាស់អារុសោ
ចុះមកនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ
មានដែរឬ ។ ម្ចាស់អារុសោ មកនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

ដំបូងពេសយុត្តិ

ឯតស្ស និព្វានស្ស សច្ចិករិយាយាតិ ។ កតមោ
 បណ្តុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស និព្វា-
 នស្ស សច្ចិករិយាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អាវុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស និព្វានស្ស សច្ចិ-
 ករិយាយ ។ សេយ្យដ៏ធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសន្តប្ប្រា
 សម្មាវាចា សម្មាគម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ
 សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អយំ បដិបទា ឯតស្ស និព្វានស្ស សច្ចិករិយាយាតិ ។
 កន្ទុកោ អាវុសោ មត្តោ កន្ទុកោ បដិបទា ឯតស្ស
 និព្វានស្ស សច្ចិករិយាយ អលញ្ច បណ្តុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាណយាតិ ។

[១៤០] អរហន្តំ អរហន្តន្តំ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ
 កតមំ នុ ខោ អាវុសោ អរហន្តន្តំ ។ យោ ខោ អាវុសោ
 វាគត្តយោ នោសត្តយោ មោហត្តយោ ឥទំ វុច្ចតិ អរ-
 ហន្តន្តំ ។ អត្ថំ បណ្តុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស
 អរហន្តស្ស សច្ចិករិយាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស អរហន្តស្ស សច្ចិករិយាយាតិ ។

ធម្មតារកសំយុត្ត

ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះមានដែរ ។ ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ
 អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះហើយ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ សម្មាសង្កប្បៈ ១ សម្មាវាចា ១
 សម្មាកម្មនុ៎ះ ១ សម្មាអាជីវៈ ១ សម្មាវាយាមៈ ១ សម្មាសតិ ១ សម្មា-
 សមាធិ ១ ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថា មគ្គ នេះហៅថា បដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ ម្នាលអារុសោ
 មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ព្រះនិព្វាននុ៎ះបាន ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់
 ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤០) ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា អរហត្ត
 អរហត្ត ម្នាលអារុសោ ដូចម្តេចហ្ន៎ ហៅថា អរហត្ត ។ ម្នាលអារុសោ
 សភាវៈដែលជាទីអស់ទៅនៃរាគៈ អស់ទៅនៃទោសៈ អស់ទៅនៃមោហៈ
 នេះហៅថា អរហត្ត ។ ម្នាលអារុសោ ចុះមគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនុ៎ះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គ
 នឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនុ៎ះមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុឡាយគនវិញ្ញា

កតមោ បណ្ឌិតោ បក្កោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស
 អរហត្តស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អានុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ឯតស្ស អរហត្តស្ស សច្ចិកិ-
 យាយ ។ សេយ្យថិទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ។ អយំ ខោ អានុសោ មក្កោ អយំ បដិបទា
 ឯតស្ស អរហត្តស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ ភទ្ទិកោ
 អានុសោ មក្កោ ភទ្ទិកោ បដិបទា ឯតស្ស អរហត្តស្ស
 សច្ចិកិរិយាយ អលត្វា បណ្ឌិតោ សារីបុត្ត អប្បមា-
 នាយាតិ ។

(១៤០) កេ ទុ ខោ អានុសោ សារីបុត្ត លោកេ
 ធម្មវាទិនោ^(១) កេ លោកេ សុប្បដិបទ្ធា កេ លោកេ
 សុគតាតិ ។ យេ ខោ អានុសោ^(២) វាគប្បហានា-
 យ ធម្មំ ទេសេន្តិ ទោសប្បហានាយ ធម្មំ ទេសេន្តិ

១ ឧ ធម្មវាទិនោ ។ ២ អានុសោ លោកេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ម្នាល អារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវអរហត្តន្ត⁺ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 នេះហើយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តន្ត⁺ ។ មគ្គ
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ ចេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ១ ។ ម្នាល អារុសោ នេះហៅថា មគ្គ នេះហៅថា បដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តន្ត⁺ ។ ម្នាល អារុសោ
 មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 អរហត្តន្ត⁺ បាន ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត)
 ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១២១) ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត ពួកបុគ្គលដូចម្តេចហ្ន៎ឈ្មោះថា
 ជាធម្មវាទិក្នុងលោក បុគ្គលដូចម្តេចឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិលក្នុងលោក
 បុគ្គលដូចម្តេចជាអ្នកមានដំណើរលក្នុងលោក ។ ម្នាល អារុសោ ពួកបុគ្គល
 ឯណា សំដែងធម៌ដើម្បីលះបង់នូវរាគៈ សំដែងធម៌ដើម្បីលះបង់នូវពោសៈ

ធម្មទានសម្បត្តិ

ហោហឫហានាយ ធម្មំ ទេសេន្តំ តេ លោកេ ធម្មវាទិ.
 នោ ។ យេ ច ចោ អាវុសោ វាគស្ស បហានាយ បដិបន្នា
 នោសស្ស បហានាយ បដិបន្នា មោហស្ស បហានាយ
 បដិបន្នា តេ លោកេ សុប្បដិបន្នា ។ យេសំ ចោ
 អាវុសោ វាគោ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធម្វលោ តាលាវត្តកតោ
 អនការ្គតោ អាយតី អនុប្បទទម្មោ នោសោ បហំនោ
 ឧច្ឆិទ្ធម្វលោ តាលាវត្តកតោ អនការ្គតោ អាយតី
 អនុប្បទទម្មោ មោហោ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធម្វលោ តាលា-
 វត្តកតោ អនការ្គតោ អាយតី អនុប្បទទម្មោ តេ
 លោកេ សុគតាតិ ។ អត្ថំ បទាវុសោ មត្តោ អត្ថំ
 បដិបនា ឯតស្ស វាគស្ស នោសស្ស មោហស្ស បហា-
 នាយាតិ ។ អត្ថិយេវ ចោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបនា
 ឯតស្ស វាគស្ស នោសស្ស មោហស្ស បហានាយាតិ ។

ធម្មបទសម្ពុទ្ធ

សំដែងធម៌ដើម្បីលះបង់នូវមោហៈ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាធម្មវេទិកុំ
 លោក ។ ម្នាលអារុសោ បុគ្គលទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បី
 លះបង់នូវរាគៈ ប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់នូវទោសៈ ប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់នូវ
 មោហៈ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិលុកុំលោក ។ ម្នាល
 អារុសោ បុគ្គលទាំងឡាយឯណា លះបង់នូវរាគៈចោលហើយ បាន
 ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
 ដើមត្នោត ធ្វើឲ្យសាបសូន្យទៅ មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅទៀត
 ឡើយ លះបង់នូវទោសៈចោលហើយ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ
 បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យសាបសូន្យ
 ទៅ មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ លះបង់នូវមោហៈចោល
 ហើយ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យសាបសូន្យទៅ មានសភាពមិនកើត
 ឡើងតទៅទៀតឡើយ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកមានដំណើរល្អ
 កុំលោក ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 លះបង់នូវរាគៈទោសៈមោហៈនុ៎ះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិ-
 បទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវរាគៈទោសៈមោហៈនុ៎ះមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ឥឡាយពនេវោ

កតមោ អាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស
 រកស្ស ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយតិ ។
 អយមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
 ឯតស្ស រកស្ស ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយ ។
 សេយ្យដីធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស រកស្ស
 ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយតិ ។ កទ្កុកោ
 អាវុសោ មត្តោ កទ្កុកោ បដិបទា ឯតស្ស រកស្ស
 ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយ អលត្វា បទាវុសោ
 សារីបុត្ត អប្បមាទាយតិ ។

(១២២) កិមត្ថយំ អាវុសោ សារីបុត្ត សមណោ
 តោតបេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ទុក្ខស្ស ខោ
 អាវុសោ បរិញ្ញត្តំ កកវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។
 អត្ថិ បទាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស
 ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយតិ ។ អត្ថិ ខោ អាវុសោ មត្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតវគ្គ

ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 រាគៈទោសៈមោហៈនុ៎ះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏
 ប្រសើរនេះឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវរាគៈទោសៈមោហៈ
 នុ៎ះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវរាគៈទោសៈមោហៈនុ៎ះ ។ ម្នាលអារុសោ
 មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវរាគៈទោសៈ
 មោហៈនុ៎ះបាន ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត)
 ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤២) ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌
 ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម តើដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលអារុសោ
 បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីកំ-
 ណត់ដ៏ឆន្ទវសេចក្តីទុក ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីកំណត់ដ៏ឆន្ទវសេចក្តីទុកនេះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គ

ធម្មទានសម្បត្តិ

អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។
 កតមោ បទារុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស
 ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អារុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ អារុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស
 បរិញ្ញាយាតិ ។ ភទ្ទកោ អារុសោ មត្តោ ភទ្ទិកោ
 បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ អលញ្ច ប-
 ទារុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

(១៤៣) អស្សាសប្បត្តោ អស្សាសប្បត្តោតិ អា-
 រុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ កត្តារតា នុ ខោ អារុសោ សា-
 រីបុត្ត អស្សាសប្បត្តោ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ អារុសោ
 ភិក្ខុ ធម្មំ ជស្សយតនាទំ សមុទយញ្ច អត្ថផ្តមញ្ច

ដំបូងៗកសយុត្ត

នឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះមានដែរ ។

ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវ

សេចក្តីទុក្ខនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង

ហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះ ។ មគ្គប្រកប

ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ ចេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។

ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ

ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា

ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះ ម្នាលអារុសោ

សារីបុត្ត បើឬចោះ បគលគ្គរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤៣) ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ភិក្ខុដល់

នូវការដកដង្ហើមចេញ ដល់នូវការដកដង្ហើមចេញ ម្នាលអារុសោសារី-

បុត្ត ភិក្ខុដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាល

អារុសោ កាលភិក្ខុដ៏ធូលីស្រស់នូវការកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវន្តោ

អស្សាទត្តោ អាទីនវត្តោ និស្សរណាត្តោ យថាក្ខតំ បដា-
 នាតំ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ អស្សាសប្បត្តោ ហោតីតំ ។
 អត្ថំ បទាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស អស្សា-
 សស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ឆិកិរិយា-
 យាតិ ។ កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា
 ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ អយមេវ ខោ
 អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស អស្សា-
 សស្ស សច្ឆិកិរិយាយ ។ សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ
 បដិបទា ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។
 កទ្ធកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ធកា បដិបទា ឯតស្ស
 អស្សាសស្ស សច្ឆិកិរិយាយ អលត្តោ បទាវុសោ សារី-
 បុត អប្បមាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

នូវភានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការលាស់ចេញផង នៃសឡាយតនៈ
 ទាំង ៦ តាមសេចក្តីពិត ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើម
 ចេញដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះមានដែរឬ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះមានដែរ ។ ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិ-
 បទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯងហើយដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។
 ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គ
 ដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការ
 ដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់
 ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

ធម្មទានសម្ពុត្តិ

(១៤៤) បរមស្សាសប្បត្តោ បរមស្សាសប្បត្តោតិ
 អារុសោ សារីបុត្ត វុត្តតិ កិត្តាវតា នុ ខោ អារុសោ
 បរមស្សាសប្បត្តោ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ អារុសោ
 ភិក្ខុ ធម្មំ ជស្សយតនាមំ សម្មទយេត្ថ អត្តជ្ជមត្ថ
 អស្សាទត្ថ អាទីនវត្ថ ទិស្សរណាត្ថ យថាក្ខតំ វិទិត្តា
 អនុនាទា វិមុត្តោ ហោតិ ឯត្តាវតា ខោ អារុសោ បរ-
 មស្សាសប្បត្តោ ហោតីតិ ។ អត្ថិ បនារុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស បរមស្សាសស្ស សច្ចិកិរិ-
 យាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អារុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា
 ឯតស្ស បរមស្សាសស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ កតមោ
 បទ អារុសោ មត្តោ កតមោ បដិបទា ឯតស្ស
 បរមស្សាសស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ អយមេវ ខោ
 អារុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស បរមស្សា-
 សស្ស សច្ចិកិរិយាយ ។ សេ យ្យបិទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

ធម្មទានសម្បត្តិ

[១៤៤] ម្ចាស់អាវុសោសារិបុត្ត គេតែងនិយាយថា ភិក្ខុដល់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម ដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម ម្ចាស់
 អាវុសោ ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខមដោយហេតុយ៉ាង
 ណា ។ ម្ចាស់អាវុសោ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងផង
 នូវការវិនាសផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញ
 ផង នៃផស្សៈយតនៈទាំង ៦ តាមសេចក្តីពិត ជាអ្នកផុតស្រឡះព្រោះមិន
 ប្រកាន់ ម្ចាស់អាវុសោ ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម
 ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គនឹងបដិបទាវដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខមនេះមានដែរឬ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គនឹងបដិបទាវដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខមនេះមានដែរ ។ ម្ចាស់អាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វី
 ជាបដិបទាវដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញ
 ដ៏ទុក្ខមនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង
 ហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏-
 ទុក្ខមនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយតនវគ្គោ

សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ
 បដិបទា ឯតស្ស បរមស្ស ឥសស្ស សុត្តិកិរិយាយាតិ ។
 កទ្ធកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ធកោ បដិបទា ឯតស្ស
 បរមស្ស ឥសស្ស សុត្តិកិរិយាយ អលញ្ច បណ្ណុសោ
 សារីបុត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

(១៤៥) វេទនា វេទនាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ
 កតមា នុ ខោ អាវុសោ វេទនាតិ ។ តិស្សោ ឥមា
 អាវុសោ វេទនាតិ ។ កតមា តិស្សោ ។ សុខា
 វេទនា ធុត្តា វេទនា អធុត្តមសុខា វេទនា ។ ឥមា
 ខោ អាវុសោ តិស្សោ វេទនាតិ ។ អត្ថំ បណ្ណុសោ
 មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតាសំ តិស្សន្នំ វេទនាជំ
 បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ ប-
 ដិបទា ឯតាសំ តិស្សន្នំ វេទនាជំ បរិញ្ញាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយគណៈ

សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ឧត្តមន្ត្រះ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ឧត្តមន្ត្រះ ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត
 បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

[១៤៥] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា វេទនា ។

ម្នាលអារុសោ វេទនាតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ វេទនានេះមាន ៣
 ប្រការ ។ វេទនា ៣ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
 អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលអារុសោ វេទនាមាន ៣ ប្រការនេះ
 ឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជើង
 នូវវេទនាទាំង ៣ នេះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជើងនូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះមានដែរ ។

ដក្ខុទានស័យគ្គំ

កកតមោ បណ្ណុសោ មត្តោ កកតមោ បដិបទា ឯតាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ខោ
 អារុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតាសំ តិស្សន្នំ
 វេទនានំ បរិញ្ញាយ ។ សេយ្យបីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អារុសោ មត្តោ អយំ
 បដិបទា ឯតាសំ តិស្សន្នំ វេទនានំ បរិញ្ញាយាតិ ។
 កក្កកោ អារុសោ មត្តោ កក្កកោ បដិបទា ឯតាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនានំ បរិញ្ញាយ អលញ្ច បណ្ណុសោ សារី-
 បុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

[១៤៦] អាសវោ អាសវោតិ អារុសោ សារីបុត្ត
 វុច្ចតិ កកតមោ នុ ខោ អារុសោ អាសវោតិ ។ តយោ-
 មេ អារុសោ អាសវោ កាមាសវោ កវសវោ អរិដ្ឋាស-
 វោ ។ ឥមេ ខោ អារុសោ តយោ អាសវោតិ ។ អត្ថិ
 បណ្ណុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ អាស-
 វានំ បហានាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អារុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ អាសវានំ បហានាយាតិ ។

ធម្មទានសម្បត្តិ

ម្ចាស់អាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹង
 នូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨
 ដ៏ប្រសើរនេះឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣
 ប្រការនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថា
 បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 កំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុគ្គ បើដូច្នោះ
 បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក៏សម្បូរមាធិមិ ។

(១៤៦) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុគ្គ គេតែងនិយាយថា អាសវៈ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ អាសវៈតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ អាសវៈទាំងនេះមាន
 ៣ ប្រការគឺ តាមាសវៈ ១ កវាសវៈ ១ អវិជ្ជាសវៈ ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 អាសវៈមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងនេះមានដែរឬ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងនេះមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវន្តោ

កតមា អារុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតេសំ
 អាសវំ បហានាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អារុសោ អរិ-
 យោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ អាសវំ បហានាយ ។
 សេយ្យមំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ អារុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតេសំ អាសវំ
 បហានាយាតិ ។ ភទ្ទិកោ អារុសោ មត្តោ ភទ្ទិកោ
 បដិបទា ឯតេសំ អាសវំ បហានាយ អលត្ស
 បនារុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

(១៤៧) អរិដ្ឋា អរិដ្ឋាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ

កតមា នុ ខោ អារុសោ អរិដ្ឋាតិ ។ យំ ខោ អារុសោ
 ទុក្ខំ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធី
 អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ
 អយំ វុច្ឆនារុសោ អរិដ្ឋាតិ ។ អត្ថិ បនារុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេស្ស អរិដ្ឋាយ បហានាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ធកយវគ្គ

ម្នាល អារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 អាសវៈទាំងនុ៎ះ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងនុ៎ះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។
 ម្នាល អារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 លះបង់នូវអាសវៈទាំងនុ៎ះ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងនុ៎ះ ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត
 បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤៧) ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា អវិជ្ជា ។

ម្នាល អារុសោ អវិជ្ជាតើដូចម្តេច ។ ម្នាល អារុសោ ការមិនដឹងក្នុងទុក្ខ
 ឯណា ការមិនដឹងក្នុងហេតុជាដែនកើតនៃទុក្ខឯណា ការមិនដឹងក្នុង
 ហេតុជាទីរលត់ទុក្ខឯណា ការមិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទី
 រលត់ទុក្ខឯណា ម្នាល អារុសោ នេះហៅថាអវិជ្ជា ។ ម្នាល អារុសោ
 មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជានុ៎ះមានដែរឬ ។

ជំនួញព្រាសយុត្តិ

អត្តាវុសោ^(១) មត្តោ អត្តិ បដិបទា ឯតិស្ស្ក អវិជ្ជាយ
 បហានាយាតិ ។ កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា
 បដិបទា ឯតិស្ស្ក អវិជ្ជាយ បហានាយាតិ ។ អយមេវ
 ខោ អាវុសោ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតិស្ស្ក
 អវិជ្ជាយ បហានាយ ។ សេយ្យបដិទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អយំ បដិបទា ឯតិស្ស្ក អវិជ្ជាយ បហានាយាតិ ។
 កទ្ធកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ធកោ បដិបទា ឯតិស្ស្ក
 អវិជ្ជាយ បហានាយ អលញ្ច បទាវុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាណាយាតិ ។

(១៤៨) តណ្ហា តណ្ហាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុត្តតិ ក-
 តមា នុ ខោ អាវុសោ តណ្ហាតិ ។ តិស្សោ ឥមា អាវុសោ
 តណ្ហា កាមតណ្ហា កវតណ្ហា វិកវតណ្ហា ។ ឥមា ខោ
 អាវុសោ តិស្សោ តណ្ហាតិ ។ អត្តិ បទាវុសោ មត្តោ អត្តិ
 បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហាទំ បហានាយាតិ ។ អត្តាវុសោ
 មត្តោ អត្តិ បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហាទំ បហានាយាតិ ។

១ ឧ. អត្តិ ខោ អាវុសោ ។

ធម្មទានសម្បត្តិ

ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គន័របដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជាន្ត្រះ⁺
 មានដែរ ។ ម្ចាស់អាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 លះបង់នូវអវិជ្ជាន្ត្រះ⁺ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 នេះឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជាន្ត្រះ⁺ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជាន្ត្រះ⁺ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជាន្ត្រះ⁺ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត បើ
 ដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤៨) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា តណ្ហា។
 ម្ចាស់អាវុសោ តណ្ហាតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ តណ្ហានេះមាន ៣
 ប្រការគឺ កាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 តណ្ហាមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គន័របដិបទាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងន្ត្រះ⁺មានដែរឬ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 មគ្គន័របដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងន្ត្រះ⁺មានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធកយកនវគ្គោ

កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមោ បដិបទា ឯតាសំ
តណ្ហានំ បហានាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ
អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតាសំ តណ្ហានំ បហានាយ ។
សេយ្យបីធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហានំ
បហានាយាតិ ។ កទ្ទិកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ទិកោ
បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហានំ បហានាយ អលត្ត
បទាវុសោ សាវ័បុត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

[១២៧] ឱយោ ឱយោតិ អាវុសោ សាវ័បុត្ត វុច្ឆតិ
កតមោ នុ ខោ អាវុសោ ឱយោតិ ។ ចត្តារោមេ
អាវុសោ ឱយា កាមោយោ ភវោយោ ទិដ្ឋោយោ
អរិដ្ឋោយោ ។ ឥមេ ខោ អាវុសោ ចត្តារោ ឱយាតិ ។
អត្ថិ បទាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ
ឱយានំ បហានាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អាវុសោ មត្តោ
អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ ឱយានំ បហានាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ម្នាល ភារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 តណ្ហាទាំងនេះ ។ ម្នាល ភារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។
 ម្នាល ភារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ។ ម្នាល ភារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ម្នាល ភារុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាធម៌ ។

(១៤៧) ម្នាល ភារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ធុយៈ ។

ម្នាល ភារុសោ ធុយៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាល ភារុសោ ធុយៈនេះមាន ៤
 ប្រការគឺ កាមោយៈ ១ ភវោយៈ ១ ទិដ្ឋោយៈ ១ អវិជ្ជោយៈ ១ ។ ម្នាល
 ភារុសោ ធុយៈមាន ៤ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាល ភារុសោ មគ្គនឹងបដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវធុយៈទាំងនេះមានដែរឬ ។ ម្នាល ភារុសោ
 មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវធុយៈទាំងនេះមានដែរ ។

ជំនួញសំយុង្គ

កតមោ បណ្ណុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតេសំ
 ឱយានំ បហានាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អារុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ឱយានំ បហានាយ ។
 សេយ្យមីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 អយំ ទោ អារុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតេសំ
 ឱយានំ បហានាយាតិ ។ កទ្ធកោ អារុសោ មត្តោ
 កទ្ធកោ បដិបទា ឯតេសំ ឱយានំ បហានាយ អលញ្ច
 បណ្ណុសោ សារីបុត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

[១៥០] ឧបាទានំ ឧបាទានន្តិ អារុសោ សារីបុត្ត
 វុច្ឆតិ កតមំ នុ ទោ អារុសោ សារីបុត្ត ឧបាទា-
 នន្តិ ។ ចត្តារិមាធិ អារុសោ ឧបាទានាធិ កាមុបា-
 នានំ ទិដ្ឋុបាទានំ សីលព្វតុបាទានំ អត្តវាទុបាទានំ ។
 ឥមាធិ ទោ អារុសោ ចត្តារិ ឧបាទានាធិតិ ។

ធម្មបទសម្បត្តិ

ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 ឧយៈទាំងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។
 ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបង់នូវឧយៈទាំងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈទាំងនេះ ម្នាលអារុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

[១៩០] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ទុប្បាទាន ។
 ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត ទុប្បាទានតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ទុប្បាទាន
 នេះមាន ៤ យ៉ាងគឺ កាមុប្បាទាន ១ ទិដ្ឋុប្បាទាន ១ សីលព្វគុប្បាទាន ១
 អត្តពុទ្ធប្បាទាន ១ ។ ម្នាលអារុសោ ទុប្បាទានមាន ៤ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកវគ្គោ

អត្ថំ បនាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ ឧទានា-
 នានំ បហានាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អារុសោ មត្តោ អត្ថំ
 បដិបទា ឯតេសំ ឧទានានានំ បហានាយាតិ ។ កត-
 មោ បនាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតេសំ
 ឧទានានានំ បហានាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អារុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ឧទានានានំ ប-
 ហានាយ ។ សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ។ អយំ ខោ អារុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា
 ឯតេសំ ឧទានានានំ បហានាយាតិ ។ កទ្ធុកោ អារុសោ
 មត្តោ កទ្ធុកោ បដិបទា ឯតេសំ ឧទានានានំ បហា-
 នាយ អលត្ថំ បនាវុសោ សារីប្បត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ម្នាល ភារុសោ មគ្គនីតិបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧបាទាន

ទាំងនេះមានដែរឬ ។ ម្នាល ភារុសោ មគ្គនីតិបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ

ដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំងនេះមានដែរ ។ ម្នាល ភារុសោ ចុះអ្វីជាមគ្គ

អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំងនេះ ។ ម្នាល

ភារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ

ដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។

គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាល ភារុសោ នេះហៅ

ថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំង

នេះ ។ ម្នាល ភារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅ

ដើម្បីលះបង់ឧបាទានទាំងនេះ ម្នាល ភារុសោ សាវ័បុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គល

គួរ (ដ៏កលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

ជំនួញសំយុង្គ

[១៥០] ករោ ករោតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ
 កតមោ ទុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ករោតិ ។ តយោមេ
 អាវុសោ ករោ កាមករោ រូបករោ អរូបករោ ។ ឥមេ
 ខោ អាវុសោ តយោ ករោតិ ។ អត្ថិ បទាវុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ ករោនំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថិ
 ខោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ ករោនំ
 បរិញ្ញាយាតិ ។ កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា
 បដិបទា ឯតេសំ ករោនំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ខោ
 អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ករោនំ
 បរិញ្ញាយ ។ សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាទិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា
 ឯតេសំ ករោនំ បរិញ្ញាយាតិ ។ កដ្ឋកោ អាវុសោ
 មត្តោ កដ្ឋកោ បដិបទា ឯតេសំ ករោនំ បរិញ្ញាយ
 អលក្ខ បទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

ដំបូងៗកសយុត្ត

(១៥១) ម្នាលអារុសោសារីបុត្រ គេតែងនិយាយថា ភពៗ ម្នាល
អារុសោសារីបុត្រ ភពតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភពនេះមាន៣
ប្រការគឺ តាមភព១ រូបភព១ អរូបភព១ ។ ម្នាលអារុសោ ភព
មាន៣ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវភពទាំងនេះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹង
បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវភពទាំងនេះមានដែរ ។ ម្នាល
អារុសោ ចុះអ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹង
នូវភពទាំងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
នេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវភពទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកប
ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ១ ។ បេ។ សម្មាសមាធិ១ ។
ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវភពទាំងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវភពទាំងនេះ ម្នាលអារុសោ
សារីបុត្រ បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយគណវិជ្ជា

(១៥២) ទុក្ខំ ទុក្ខន្តំ អាវុសោ សារីបុត្ត វុត្តតិ
 កតមំ នុ ខោ អាវុសោ ទុក្ខន្តំ ។ តិស្សេណ ឥមា
 អាវុសោ ទុក្ខតា ទុក្ខទុក្ខតា សម្ព័រទុក្ខតា វិបរិណា-
 មទុក្ខតា ។ ឥមា ខោ អាវុសោ តិស្សេណ ទុក្ខតាតិ ។
 អត្ថំ បណាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខ-
 តានំ បរិណាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ
 បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិណាយាតិ ។ កតមោ
 បណាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខ-
 តានំ បរិណាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិណាយ ។
 សេយ្យបីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតាសំ
 ទុក្ខតានំ បរិណាយាតិ ។ ភទ្កិកោ អាវុសោ មត្តោ
 ភទ្កិកា បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិណាយ អលញ្ច
 បណាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[១៥២] ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ទុក្ខ។

ម្នាល អារុសោ ទុក្ខតើដូចម្តេច ។ ម្នាល អារុសោ សេចក្តីទុក្ខនេះមាន ៣
 ប្រការគឺ ទុក្ខទុក្ខតា ១ សង្ខារទុក្ខតា ១ វិបរិណាមទុក្ខតា ១ ។ ម្នាល
 អារុសោ សេចក្តីទុក្ខមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គ
 នឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះមាន
 ដែរឬ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់
 ជំនំនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះមានដែរ ។ ម្នាល អារុសោ ចុះអ្វីជាមគ្គ អ្វីជា
 បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ។ ម្នាល
 អារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំណត់ជំនំនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូច
 ម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាល អារុសោ
 នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវ
 សេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត
 បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់ចិត្ត) ក្នុងសប្បមាទធម៌ ។

ជំនួញកសយុត្ត

(១៥៣) សក្កាយោ សក្កាយោតិ អាវុសោ សារី-
 បុត្ត វុត្តតិ កតមោ ធុ ខោ អាវុសោ សក្កាយោតិ ។
 បញ្ចមេ អាវុសោ ឧបាទានក្ខត្តោ សក្កាយោ វុត្តា
 ភកវតា ។ សេយ្យដំទំ ។ រុប្បាទានក្ខត្តោ វេទន្តា-
 ទានក្ខត្តោ សញ្ញាទានក្ខត្តោ សម្ព័រ្យាទានក្ខត្តោ
 វិញ្ញាណ្យាទានក្ខត្តោ ឥមេ ខោ អាវុសោ បញ្ចាទា-
 នក្ខត្តោ សក្កាយោ វុត្តា ភកវតាតិ ។ អត្ថិ បទាវុសោ
 មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស្ក សក្កាយស្ស្ក បរិញ្ញា-
 យោតិ ។ អត្ថិ ខោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា
 ឯតស្ស្ក សក្កាយស្ស្ក បរិញ្ញាយោតិ ។ កតមោ ប-
 ទាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស្ក សក្កា-
 យស្ស្ក បរិញ្ញាយោតិ ។ អយមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស្ក សក្កាយស្ស្ក បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

ធម្មទានសម្បត្តិ

(១៥១) ម្ចាស់អាវុសោ សារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា សក្កាយ ។

ម្ចាស់អាវុសោ សក្កាយតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ទប្បទានកូន

ទាំង ៥ នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថាសក្កាយ ។ ទប្បទានកូន

ទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺបូបប្បទានកូន ១ វេទនូប្បទានកូន ១ សញ្ញា

ប្បទានកូន ១ សង្ខារប្បទានកូន ១ វិញ្ញាណប្បទានកូន ១ ម្ចាស់អាវុ-

សោ ទប្បទានកូនទាំង ៥ នេះឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា

សក្កាយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

កំណត់ដឹងនូវសក្កាយនេះមានដែរឬ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គនឹងបដិបទា

ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសក្កាយនេះមានដែរ ។ ម្ចាស់អាវុ-

សោ ចុះអ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវ

សក្កាយនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង

ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសក្កាយនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយ

អង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសមាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស
សក្កាយស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ កទ្កុកោ អាវុសោ មត្តោ
កទ្កុកោ បដិបទា ឯតស្ស សក្កាយស្ស បរិញ្ញាយ
អលញ្ច បទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

[១៥៤] កី នុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥមស្មី
ធម្មវិនយេ ទុក្កវន្តិ ។ បព្វជ្ជា ខោ អាវុសោ ឥមស្មី
ធម្មវិនយេ ទុក្កវាតិ ។ បព្វជិតេន បទាវុសោ កី
ទុក្កវន្តិ ។ បព្វជិតេន ខោ អាវុសោ អភិវតិ ទុក្កវាតិ ។
អភិវតេន បទាវុសោ សារីបុត្ត កី ទុក្កវន្តិ ។ អភិ-
វតេន ខោ អាវុសោ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ទុក្កវាតិ ។
កីវចិរំ បទាវុសោ ធម្មានុធម្មប្បដិបទោ ភិក្ខុ អរហំ
អស្សាតិ ។ ន ចិរំ អាវុសោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបតាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីកំណត់ដីនៃវិសក្កាយន្ត៖ ។ ម្នាលអាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបតា
ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដីនៃវិសក្កាយន្ត៖ ម្នាលអាវុសោ
សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាធមិ ។

(១៥៤) ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អ្វីហ្ន៎ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ បព្វជានីដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ ចុះអ្វីដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយ
កម្រ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីត្រេកអរ (មិនអផ្សុកក្នុងបព្វជានីនេះឯង)
ដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះអ្វីដែល
បព្វជិតមានសេចក្តីត្រេកអរធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តី
ប្រតិបត្តិវិធមិភាមធមិ (នេះឯង) ដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយកម្រ ។
ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុបានប្រតិបត្តិវិធមិភាមធមិ តើយូរប៉ុន្មានទៅទើប
សម្រេចជាព្រះអរហន្តបាន ។ ម្នាលអាវុសោ មិនជាយូរប៉ុន្មានទេ ។

ធម្មវាទកសំយត្តំ

ពិស្សទ្ធានំ

និព្វានំ អរហត្តញ្ច

ធម្មវាទី កិមត្ថយំ

អស្សុសោ បរមស្សុសោ

វេទនា អាសវវិជ្ជា

តណ្ហា ឱយា ទុច្ចានានំ

ភវេ ទុក្ខញ្ច សក្កាយោ

ឥមស្មី ធម្មវិនយេ ទុក្ខវិន្ទំ ។

ធម្មទានសម្បត្តិ

ឧទាននៃធម្មទានសម្បត្តិ

ឱយ យអំពីព្រះនិព្វាន ១ អំពីព្រះអរហត្ត ១ អំពីធម្មវាទី
 បុគ្គល ១ អំពីការប្រព្រឹត្តិត្រហុបវ័យដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ១
 អំពីការដកដង្ហើមចេញ ១ អំពីការដកដង្ហើមចេញដ៏ទូលំទូលាយ ១
 អំពីវេទនា ១ អំពីអាសវៈ ១ អំពីអវិជ្ជា ១ អំពីតណ្ហា ១
 អំពីធូលី ១ អំពីបាទាន ១ អំពីភព ១ អំពីទុក្ខ ១ អំពី
 សក្កាយ ១ អំពីសេចក្តីត្រេកអរដែលបញ្ចប់ដ៏ធំធេងបានដោយ
 កម្រិតធម្មវិន័យនេះ ១ ។

សាមណ្ណកស័យតំ

[១៥៥] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ វុច្ឆិសុ

វិហរតំ ឧក្កបេលាយំ កង្កាយ នទិយា តិវេ ។ អថខោ

សាមណ្ណាកោ បរិញ្ញាជកោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ

តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មតា សារីបុត្តន

សទ្ធិំ សម្មោទិំ សម្មោទនិយំ កថំ សារាណិយំ វីតិ-

សាវេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ

សាមណ្ណាកោ បរិញ្ញាជកោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯត-

ទរោច និព្វានំ និព្វានន្តំ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ

កតមំ នុ ខោ អារុសោ និព្វានន្តំ ។ យោ ខោ

អារុសោ វាគក្ខយោ នោសក្ខយោ មោហក្ខយោ វេទំ

វុច្ឆតិ និព្វានន្តំ ។ អត្ថំ បឆារុសោ មក្កោ អត្ថំ បដិបទា

សាមណ្ឌកស័យត្ត

(១៥៥) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុក្នុងនៅទៀបឆ្នេរ

ទន្លេគង្គា ទៀបស្រុកទុក្ខចេលា ក្នុងវ័ជនវដ្តី ។ គ្រានោះឯង បរិព្វាដក

ឈ្មោះសាមណ្ឌកចូលទៅក្រព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់

ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះ

បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររត្មកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី

ដ៏សមគួរ ។ លុះសាមណ្ឌកបរិព្វាដកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏

និយាយនឹងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោសាវ័បុត្ត គេ

តែងនិយាយថា និព្វាន។ ម្ចាស់អារុសោ និព្វានតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់

អារុសោ សភាវ័វដែលជាទីអស់ទៅនៃពគៈ អស់ទៅនៃទោសៈ អស់

ទៅនៃមោហៈ នេះហៅថានិព្វាន ។ ម្ចាស់អារុសោ មគ្គនឹងបដិបត

ពិភ្នេសាវកសំយុត្តំ

ឯតស្ស ទិញ្ញានស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ
 អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស ទិញ្ញានស្ស
 សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា
 បដិបទា ឯតស្ស ទិញ្ញានស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។
 អយមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស
 ទិញ្ញានស្ស សច្ចិកិរិយាយ ។ សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អយំ បដិបទា ឯតស្ស ទិញ្ញានស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។
 ភទ្ទិកោ អាវុសោ មត្តោ ភទ្ទិកោ បដិបទា ឯតស្ស
 ទិញ្ញានស្ស សច្ចិកិរិយាយ អលត្វា បទាវុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាទាយាតិ ។ បេ។

(១៥៦) កី ទុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥមស្មី
 ទម្មវិទយេ ទុក្ករទ្ធិ ។ បព្វជ្ជា ខោ អាវុសោ ឥមស្មី
 ទម្មវិទយេ ទុក្ករាតិ ។ បព្វជីតេន បទាវុសោ កី
 ទុក្ករទ្ធិ ។ បព្វជីតេន ខោ អាវុសោ អភិរតិ ទុក្ករាតិ ។

សាមណ្ឌកសំយុត្ត

សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះមានដែរឬ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គ
នឹងបដិបទាសំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះមានដែរ ។ ម្នាល
អារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន
នុ៎ះ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង សំរាប់
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើសូច
ម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាល អារុសោ នេះ
ជាមគ្គ នេះជាបដិបទា សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ ម្នាល
អារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះ
និព្វាននុ៎ះ ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គល គួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុង
អប្បមាទធម៌ ។ បេ ។

(១៥៦) ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត អ្វីហ្ន៎ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាល អារុសោ បព្វជ្ជាដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាល អារុសោ ចុះអ្វីដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយ
កម្រ ។ ម្នាល អារុសោ សេចក្តីត្រេកអរដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយកម្រ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវដ្ឋោ

អភិរតេន បដានុសោ ភី ទុក្ខវន្តំ ។ អភិរតេន ខោ
 អានុសោ ធម្មានុធម្មប្បដិបតិ ទុក្ខវន្តំ ។ ភីរចំ
 បដានុសោ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុ អរហំ អស្សាតិ ។
 ន ចំ អានុសោតិ ។

សាមណ្ណាសំយុត្តំ សមត្តំ ។

បុរិមសុត្តសទិសំ ទ្បានំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ម្នាល អារុសោ ចុះអ្វីដែលបព្វជិតមានសេចក្តីត្រេកអរធ្វើបានដោយកម្រ ។
 ម្នាល អារុសោ សេចក្តីប្រតិបត្តិវុធិតាមធម៌ ដែលបព្វជិតមានសេចក្តី
 ត្រេកអរធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាល អារុសោ ចុះភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិវុធិ
 តាមធម៌ តើយូរប៉ុន្មានទៅទើបសម្រេចជាព្រះអរហន្តបាន ។ ម្នាល អារុ-
 សោ មិនជាយូរប៉ុន្មានទេ ។

ចប់ សាមណ្ឌកសំយុត្ត ។

ឧទាននិបបាតនិស្សត្រិមុន ។

មោគ្គលានស័យត្តិ

[១៥៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាមោគ្គលានោ
សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថប័ណ្ណិកស្ស អារាមេ ។
តត្រ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គលានោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ
អាវុសោ ភិក្ខុវេតិ ។ អាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អា-
យស្មតោ មហាមោគ្គលានស្ស បច្ឆស្សោសុំ ។ អា-
យស្មា មហាមោគ្គលានោ តេ ភិក្ខុ ឯតទកោច ឥធន
មយ្ហំ អាវុសោ រហោគតស្ស បដិសល្លិនស្ស ឯវំ ចេ-
តសោ បរិវិតក្តោ ឡទទាទំ បឋមជ្ឈានំ បឋមជ្ឈា-
នន្តំ វុច្ឆតិ កតមំ នុ ខោ បឋមជ្ឈានន្តំ ។ តស្ស
មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទកោសិ ឥធន ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កា-
មេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្តំ សវិហារំ
វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឡបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ឥទំ
វុច្ឆតិ បឋមជ្ឈានន្តំ ។ សោ ខ្វាហំ អាវុសោ វិវិច្ឆេវ

មោក្ខណ្ឌនិយ័ត

(១៥៧) សម័យមួយ ព្រះមហាមោក្ខណ្ឌនដ៏មានអាយុគង់នៅ
ក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដ៏តម្រក្រសារត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង
ព្រះមហាមោក្ខណ្ឌនដ៏មានអាយុហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់អារុសោ
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួលស្តាប់ព្រះមហាមោក្ខណ្ឌនដ៏មាន
អាយុថា អារុសោ ។ ព្រះមហាមោក្ខណ្ឌនដ៏មានអាយុបានពោលទៅ
នឹងភិក្ខុទាំងនោះដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំសម្លឹងនៅ
ក្នុងទីស្ងាត់ ក្នុងទីឯណោះ បានសេចក្តីបរិតកកើតឡើងដោយចិត្តយ៉ាង
នេះថា គេតែងនិយាយថា បឋមជ្ឈានៗ បឋមជ្ឈាន តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុក្នុងសាស-
នានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ
ក៏ដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កនឹងវិចារ មានប័ត្រនឹងសុខដែល
កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
ទាំង៤ នេះហៅថា បឋមជ្ឈាន ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំស្ងាត់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយននវិញ្ញោ

កាមេហំ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ
 វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារមិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អារុសោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ កាម-
 សហគតា សញ្ញាមនសីកាវា សមុទាចរន្តិ ។ អថខោ
 មំ អារុសោ កកវំ ឥទ្ធិយា ឧបសម្មន្តិមិត្វា ឯតទរោច
 មោក្កល្លាន មោក្កល្លាន មា ព្រាហ្មណ បឋមជ្ឈានំ
 បមាទោ បឋមជ្ឈានេ ចិត្តំ សណ្ឋាបេហិ បឋមជ្ឈានេ
 ចិត្តំ ឯកោទី ករោហិ បឋមជ្ឈានេ ចិត្តំ សមាទ-
 ហានិ ។ សោ ខ្វាហំ អារុសោ អបវេន សមយេន
 វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ
 សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហាសំ ។ យំ ហំ តំ អារុសោ សម្មា វេទមាទោ
 វេទយ្យ សត្តារាជុក្កហិតោ សារកោ មហាភិញ្ញតិ
 បត្តោតិ ។ មមំ តំ សម្មា វេទមាទោ វេទយ្យ សត្តារា-
 ជុក្កហិតោ សារកោ មហាភិញ្ញតិ បត្តោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កនីវិចារ មានបីតិទីនិសុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការ ដែលប្រកបដោយកាមក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅក្នុងខ្ញុំដោយបូជិ ហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងបឋមជ្ឈានឡើយ អ្នកចូរដកលំចិត្តក្នុងបឋមជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងបឋមជ្ឈាន ចូរដកលំចិត្តឲ្យនឹងក្នុងបឋមជ្ឈាន ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ ក្នុងសម័យដទៃទៀត ខ្ញុំស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កនីវិចារ មានបីតិទីនិសុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ ប្រសិនបើអ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាអនុគ្រោះហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។ អ្នកផងគ្រូនិយាយចំពោះសាវកនោះគឺខ្ញុំថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាអនុគ្រោះហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

មោក្ខណ្ណសម្បត្តិ

(១៥៨) ទុតិយជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានន្តិ វុច្ចតិ ក-
តមំ ទុ ខោ ទុតិយជ្ឈានន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ
ឯតទហោសិ ឥន ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វុបសមា
អជ្ឈន្តំ សម្មសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ
អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ
វិហារតិ ឥនំ វុច្ចតិ ទុតិយជ្ឈានន្តិ ។ សោ ខ្លាហំ
អាវុសោ វិតក្កវិចារានំ វុបសមា អជ្ឈន្តំ សម្មសាទ-
នំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមា-
ធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារមិ ។
តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥមិណ វិហារេន វិហារតោ
វិតក្កសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ។
អថខោ មំ អាវុសោ កកវា ឥទ្ធិយា ឧបសម្ព័ន្តិ

មោក្ខណ្ណសំយុត្ត

(១៥៨) គេតែងនិយាយថា ទុតិយជ្ឈានៗ ទុតិយជ្ឈានតើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះម្យ៉ាងនូវវិតក្កន័ន្ទវិហារអស់ហើយ ក៏ដល់នូវ
 ទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាគឺសត្វ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិហារ
 មានតែបីតិរិទ្ធិសុខកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង៤ នេះហៅថា ទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
 ខ្ញុំព្រោះម្យ៉ាងនូវវិតក្កន័ន្ទវិហារអស់ហើយ ក៏ដល់នូវទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិ
 កើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសត្វ មាន
 សភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិហារ មានតែបីតិរិទ្ធិសុខ
 កើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញាន័ន្ទ
 មនសិការដែលប្រកបដោយវិតក្កក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំង-
 ឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅរកខ្ញុំដោយប្តូរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

ឯតទកេច មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្មណ
 ទុតិយជ្ឈានំ បមាទោ ទុតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ សឡាយេហិ
 ទុតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ ឯកោទី កកេហិ ទុតិយជ្ឈានេ
 ចិត្តំ សមាទហានិ ។ សោ ខ្លាហំ អាវុសោ អបរេន
 សមយេន វិតក្កវិចារាទំ វុបសមា អជ្ឈត្តំ សម្មសាទទំ
 ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាទិជំ
 បិត្តសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហាសី ។ យំ ហិ
 នំ អាវុសោ សម្មា វទមាទោ វទេយ្យ សន្តារាទុក្ខហិ-
 តោ សាវកោ មហាកិញ្ញតំ បត្តោតិ ។ មមំ នំ សម្មា
 វទមាទោ វទេយ្យ សន្តារាទុក្ខហិតោ សាវកោ ម-
 ហាកិញ្ញតំ បត្តោតិ ។

(១៥៧) តតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានន្តិ វុច្ឆតិ កតមំ នុ
 ចោ តតិយជ្ឈានន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទយោសិ
 តន កិក្ខុ បិតិយា ច វិរាតា ឧបេក្ខតោ ច វិហារតិ
 សតោ ច សម្មជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតទវគ្គ

ក៏ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់មោគ្គល្លាន។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងទុតិយជ្ឈាន អ្នកចូរដកល់ចិត្តក្នុងទុតិយជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងទុតិយជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងទុតិយជ្ឈាន ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ក្នុងសម័យដទៃទៀត ខ្ញុំព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កនឹងវិចារ អស់ហើយ បានដល់នូវទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារ មានតែបីតិនឹងសុខកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ថា សាវកដែលព្រះសាស្តាអនុគ្រោះ ហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។ អ្នកផងគួរនិយាយចំពោះសាវកនោះគឺខ្ញុំ ថា សាវកដែលព្រះសាស្តាអនុគ្រោះហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៥៧) គេតែងនិយាយថា តតិយជ្ឈាន។ តតិយជ្ឈានតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិទាំងសម្បជញ្ញាផង សោយសុខដោយនាមកាយផង

មោក្ខល្លានសំយុត្តំ

វេទនំ យន្តំ អរិយា អាចិត្តន្តំ ឧបេក្ខុកោ សតិមា
 សុខវិហារីតិ តតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ វុត្តតិ
 តតិយជ្ឈានន្តំ ។ សោ ខ្លាហំ អាវុសោ បីតិយា ច
 វិហតា ឧបេក្ខុកោ ច វិហារមិ សតោ ច សម្បជា-
 នោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេមិ យន្តំ អរិយា
 អាចិត្តន្តំ ឧបេក្ខុកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិ-
 យជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ
 ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ បីតិសហគតា សញ្ញាម-
 នសិការា សមុទាចរន្តំ ។ អថេវា មំ អាវុសោ ក-
 កវំ ឥទ្ធិយា ឧបសម្បជ្ជមិត្តា ឯតទេវេច មោក្ខល្លាន
 មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្មណ តតិយជ្ឈានំ បមាទោ
 តតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ សណ្ឋបេហិ តតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ
 ឯកោទី ករាហិ តតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ សមាទហានិ ។

មោគ្គលានសំយុត្ត

ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវគតិយជ្ជាននោះ
 ថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅជា
 សុខដូច្នោះ ព្រោះគតិយជ្ជានឯណា ក៏ដល់នូវគតិយជ្ជាននោះ ហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ នេះហៅថា គតិយជ្ជាន ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នក
 ប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈផង សោយសុខដោយ
 នាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវ
 គតិយជ្ជាននោះថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី ជាអ្នកមានធម៌ជា
 គ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះគតិយជ្ជានឯណា ក៏ដល់នូវគតិយជ្ជាន
 នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាលអារុ-
 សោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញាទាំងមនសិការ
 ដែលប្រកបដោយបីតិក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
 គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយបូជិ ហើយ
 ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលមោគ្គលាន។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រ-
 ហែសនឹងគតិយជ្ជានឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុងគតិយជ្ជាន ចូរធ្វើចិត្តឱ្យ
 មានការម្នាក់តែមួយ ក្នុងគតិយជ្ជាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងគតិយជ្ជាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

សោ ខ្លាហំ អាវុសោ អបវេន សមយេន បីតិយា ច
 វិហតា ឧបេក្ខតោ ច វិហារាមំ សតោ ច សម្មជានោ
 សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេមិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តំ
 ឧបេក្ខតោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយជ្ឈានំ ឧប-
 សម្មជ្ឈ វិហាសំ ។ យំ ហំ តំ អាវុសោ សម្មា វេទ-
 មាណោ វេទេយ្យ ។ បេ ។ មហាភិក្ខុតំ បត្តោតិ ។

[១៦០] ចតុត្ថជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានន្តំ វុច្ចតិ កតមំ
 នុ ខោ ចតុត្ថជ្ឈានន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទ-
 ហោសិ ឥធិ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហាណា ធុក្ខស្ស ច
 បហាណា បុត្រោ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្ថផ្តមា
 អធុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិហារីសុទ្ធិ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧប-

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ម្នាលភារុសោទាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះនឿយណាយ
 ចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈផង
 សោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវ
 បុគ្គលដែលបាននូវគតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី
 ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះគតិយជ្ឈានឯណា ក៏ដល់
 នូវគតិយជ្ឈាននោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលភារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសារកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៦០) តើតែនិយាយថា ចតុត្ថជ្ឈានៗ ចតុត្ថជ្ឈានតើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង មាន
 សោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង ក៏ដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន
 ជាធម្មជាតិមានការម្សុល មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធ

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

សម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ វុច្ចតិ ចតុត្ថជ្ឈានន្តំ ។ សោ
 ខ្វាហំ អារុសោ សុខស្ស ច បហាណា ទុក្ខស្ស ច
 បហាណា បុត្រោ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្តផ្គមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុត្តិ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧ-
 បសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អារុសោ ឥមំនា
 វិហារេន វិហារតោ សុខសហគតា សញ្ញាមនសិការា
 សមុទាចរន្តំ ។ អដខោ មំ អារុសោ គគវា ឥទ្ធិយា
 ឧបសង្កម្ភត្វា ឯតនរោថ មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន
 មា ព្រាហ្មណា ចតុត្ថជ្ឈានំ បមាទោ ចតុត្ថជ្ឈានេ ចិត្តំ
 សណ្តបេហិ ចតុត្ថជ្ឈានេ ចិត្តំ ឯកោទី ករេហិ

មោក្កល្លានសំយុត្ត

ដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ នេះ

ហៅថា ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះលះបង់នូវ

សុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង មានសោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅក្នុង

កាលមុនផង ក៏ដល់នូវចតុត្ថជ្ឈានជាធម្មជាតិមានការម្នាក់មិនមែនជាទុក្ខ

មិនមែនជាសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្ត

នៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅ

ដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការប្រកបដោយសេចក្តីសុខក៏ផុស

ផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ត្រា នោះឯង ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយបូជិ ហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាល

មោក្កល្លានៗ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងចតុត្ថជ្ឈានឡើយ ចូរ

ដកលំចិត្តក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគនវគ្គោ

ចតុត្ថជ្ឈានេ ចិត្តំ សមាធិហានិ ។ សោ ខ្លាហំ
 អាវុសោ អបរេន សមយេន សុខស្ស ច បហានា
 ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សា-
 នំ អត្តផ្ដមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុត្តិ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហាសី ។ យំ ហំ តំ អាវុសោ
 សម្មា វេទមាធា វេទេយ្យ ។ បេ ។ មហាកិញ្ញតំ បន្តោតិ ។

[១៦១] អា កាសានញ្ចាយតនំ អា កាសានញ្ចាយ-
 តននន្តិ វុច្ចតិ កតមំ នុ ខោ អា កាសានញ្ចាយតននន្តិ ។
 តស្ស មយំ អាវុសោ ឯតទហោសិ ឥន ភិក្ខុ សព្វសោ
 រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ អត្តផ្ដមា
 នានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ អា កាសោតិ
 អា កាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហាវតិ ឥនំ វុច្ចតិ
 អា កាសានញ្ចាយតននន្តិ ។ សោ ខ្លាហំ អាវុសោ
 សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញា-
 នំ អត្តផ្ដមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ
 អា កាសោតិ អា កាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ចូរដកលំចិត្តកងចិត្តតជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាង
 ក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះលះបង់នូវសុខផង ព្រោះលះបង់នូវទុក្ខផង មាន
 សោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង ក៏ដល់នូវចិត្តតជ្ឈាន
 ជាធម្មជាតិមានការម្នាក់មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធ
 ដោយទេវេន្ទ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៦១) គេតែងនិយាយថា អាកាសានញ្ជាយតនៈ។ អាកា-
 សានញ្ជាយតនៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវរូបសញ្ញា
 ដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះអស់ទៅនៃបដិយសញ្ញា លែងធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តនូវនានត្តសញ្ញា ក៏ដល់នូវអាកាសានញ្ជាយតនៈ ដោយធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤ នេះហៅថា អាកាសានញ្ជាយតនៈ ។ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវរូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះអស់
 ទៅនៃបដិយសញ្ញា លែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនានត្តសញ្ញា ក៏ដល់នូវអាកា-
 សានញ្ជាយតនៈដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ

ហេតុល្អាតសំយុង្គ

វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥទិណា វិហារេន វិហារ-
តោ រូបសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ។
អថខោ មំ អាវុសោ កករា ឥទ្ធិយា ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា
ឯតទរោច ហេតុល្អាទ ហេតុល្អាទ មា (ព្រាហ្មណ
អាគាសានញ្ជាយតនំ បមាដោ អាគាសានញ្ជាយត-
នេ ចិត្តំ សណ្ឋយេហិ អាគាសានញ្ជាយតនេ ចិត្តំ
ឯកោទី ករោហិ អាគាសានញ្ជាយតនេ ចិត្តំ សមា-
នហានិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ អបវេន សមយេន
សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ
អត្តផ្តមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អនន្តោ
អាគាសោតិ អាគាសានញ្ជាយតនំ ឧបសម្ព័ន្ធវិហារ-
សី ។ យំ ហិ តំ អាវុសោ សម្មា វេទមាដោ វេទេយ្យ
។ មេ ។ មហានិញ្ញតំ បន្តោតិ ។

មោក្កល្លានសំយុត្ត

ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការប្រកប
 ដោយរូបក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ គ្រានោះឯង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយប្លន្ទិ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា
 ម្នាលមោក្កល្លាន ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងអាគាសានញ្ចា-
 យតនជ្ឈានឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរធ្វើ
 ចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្ត
 ក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យ
 ខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវរូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះ
 អស់ទៅនៃបដិមសញ្ញា លែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនានត្ថសញ្ញា ក៏ដល់នូវ
 អាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាគាសមិនមានទី
 ចំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាល
 អារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយនសវិញ្ញា

(១៦២) វិញ្ញាណញ្ញាយននំ វិញ្ញាណញ្ញាយននន្តិ
 វុត្តតិ កកមំ ធុ ខោ វិញ្ញាណញ្ញាយននន្តិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទយោសិ ឥន កិក្កុ សព្វសោ
 អាគាសានញ្ញាយននំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ
 វិញ្ញាណញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥនំ វុត្តតិ
 វិញ្ញាណញ្ញាយននន្តិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ សព្វសោ
 អាគាសានញ្ញាយននំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ
 វិញ្ញាណញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ អាគាសា-
 នញ្ញាយននសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទា-
 ចរន្តិ ។ អថខោ មំ អាវុសោ កកវំ ឥន្ធិយា ឧបសម្ប-
 មិត្តា ឯតទរោច មោគ្គល្លាន មោគ្គល្លាន មា ព្រាហ្ម-
 ណា វិញ្ញាណញ្ញាយននំ បមាទោ វិញ្ញាណញ្ញាយន-
 នេ ចិន្តំ សណ្ឋបេហិ វិញ្ញាណញ្ញាយននេ ចិន្តំ ឯ-
 កោទី ករោហិ វិញ្ញាណញ្ញាយននេ ចិន្តំ សមាទ-
 ហរតិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ អថរេន សមយេន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(១៦២) គេតែងនិយាយថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ នេះហៅថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការដែលប្រកបដោយអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ត្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមកក្នុងខ្ញុំដោយបូជ្ជៈ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលមោក្កល្យាន ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈានឡើយ ចូរដកលំចិត្តក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរដកលំចិត្តក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក

មោក្ខល្យាសយុត្តំ

សព្វសោ អាភាសានញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តិ
 វិញ្ញាណនិ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសី ។
 យំ ហំ តំ អាវុសោ សម្មា វទិមាណោ វទេយ្យ ។ មេ ។
 មហាភិញ្ញតំ បត្តោតិ ។

(១៦៣) អាភិញ្ញញ្ញាយតនំ អាភិញ្ញញ្ញាយតនន្តិ
 វុច្ចតិ កតមំ នុ ខោ អាភិញ្ញញ្ញាយតនន្តិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទហោសិ ឥធិ ភិក្ខុ សព្វសោ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្តិ កិញ្ចីតិ អា-
 ភិញ្ញញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ វុច្ចតិ
 អាភិញ្ញញ្ញាយតនន្តិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ
 សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្តិ
 កិញ្ចីតិ អាភិញ្ញញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥមំនា វិហារេន វិហារោ

មោក្ខល្យានសំយុត្ត

ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវពាក្យសោតញាយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់
 នូវវិញ្ញាណញាយតនដ្ឋាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមាន
 ទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសារកងណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាត ។

[១៦៣] គេតែងនិយាយថា អាកិញ្ញញាយតនៈ។ អាកិញ្ញញាយតនៈ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា កិត្តកងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយតនដ្ឋាន
 ដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ដោយធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤ នេះហៅថា អាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ។ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយតនដ្ឋានដោយប្រការ
 ទាំងពួង ក៏ដល់នូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វី
 បន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយនគវគ្គោ

វិញ្ញាណញាយននសបាគនា សញ្ញាមនសិការា សម្ម-
 ធាចរន្តិ ។ អថខោ មំ អាវុសោ គគវា ឥទ្ធិយា ឧ-
 បសង្កម្ភិតា ឯតទរោច មោគ្គល្លាន មោគ្គល្លាន មា
 ព្រាហ្មណ អាតិញ្ញញាយននំ បមាទោ អាតិញ្ញញា-
 យននេ ចិត្តំ សណ្តបេហិ អាតិញ្ញញាយននេ ចិត្តំ
 ឯកោទី ករេហិ អាតិញ្ញញាយននេ ចិត្តំ សមាទ-
 ហតិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ អបរេន សមយេន
 សព្វសោ វិញ្ញាណញាយននំ សមតិក្កម្ម នត្តិ កិញ្ញតិ
 អាតិញ្ញញាយននំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហាសី ។ យំ ហិ តំ
 អាវុសោ សម្មា វទមាទោ វទេយ្យ ។ បេ ។ មហាភិញ្ញតិ
 បត្តោតិ ។

(១២៤) នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននន្តិ វុច្ឆតិ កតមំ នុ ខោ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទរោសិ
 ឥន កិក្កុ សព្វសោ អាតិញ្ញញាយននំ សមតិក្កម្ម
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហាតិ ឥនំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សញ្ញានឹងបនសិការប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈក៏ផុសផុលឡើង ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូល
 មករកខ្ញុំដោយប្ញទ្ធិ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន ព្រាហ្មណ៍
 អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងអាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ជានឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុង
 អាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ជាន ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមានការម្ស្នាក់តែមួយក្នុងអាកិញ្ញញ្ញា-
 យតនជ្ជាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងអាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ជាន ។ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ញាយត-
 នជ្ជានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវអាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ជាន ដោយ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយ
 ចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។ សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៦៤) គេតែនិយាយថា នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ នៅ-
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវអ-
 កិញ្ញញ្ញាយតនជ្ជានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវនៅសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនជ្ជាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ នេះ

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

វុត្តតិ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ។ សោ ខោហំ
 អាវុសោ សព្វសោ អាភិញ្ញញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
 ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។
 តស្ស មយំ អាវុសោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ
 អាភិញ្ញញ្ញាយតនសហគតា សញ្ញាមនសីការា ស-
 មុទាចរន្តំ ។ អថខោ មំ អាវុសោ ភកកំ ឥទ្ធិយា
 ឧបសម្បមិត្តា ឯតនកេច មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន
 មា ព្រាហ្មណ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ បមាទោ
 ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ចិត្តំ សណ្ឋមេហំ ទេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ចិត្តំ ឯកោទី ករេហំ ទេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ចិត្តំ សមាទហានិ ។ សោ
 ខោហំ អាវុសោ អថវេន សមយេន សព្វសោ អា-
 ភិញ្ញញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយ-
 តនំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។ យំ ហំ តំ អាវុសោ សម្មា
 វទមាទោ វទេយ្យ ។ បេ ។ មហានិក្ខានំ បត្តោតិ ។

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

ហៅថា នេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
 ខ្ញុំព្រះកន្លងនូវអាភិញ្ញាយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវ
 នេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិ
 យាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌
 នេះ សញ្ញានឹងមនសិការដែលប្រកបដោយអាភិញ្ញាយតនដ្ឋានក៏ផុស
 ផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ត្រាខាងឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយបុទ្ធិ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន ។
 ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន
 ឡើយ ចូរដកលចិត្តក្នុងនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមាន
 ការម្នាក់តែមួយក្នុងនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ចូរដកលចិត្តក្នុងនេវេ
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាង
 ក្រោយមក ខ្ញុំព្រះកន្លងនូវអាភិញ្ញាយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង
 ក៏ដល់នូវនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយ
 ចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។ សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវគ្គោ

[១៦៥] អនិមិត្តោ ចេតោសមាធិំ អនិមិត្តោ ចេ-
តោសមាធិតំ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ អនិមិត្តោ ចេ-
តោសមាធិតំ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទហោសិ
សធិ ភិក្ខុ សព្វនិមិត្តានំ អមនសិការា អនិមិត្តំ
ចេតោសមាធិំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ អយំ វុច្ចតិ អនិ-
មិត្តោ ចេតោសមាធិតំ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ សព្វ-
និមិត្តានំ អមនសិការា អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិំ ឧប-
សម្ព័ន្ធ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ សមិទា
វិហារេន វិហារេតោ អនិមិត្តានុសារិវិញ្ញាណំ ហោតិ ។
អថខោ មំ អាវុសោ ភក្ខវា សទ្ធិយា ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា
ឯតទរោច មោក្កល្លាន មោក្កល្លាន មា ព្រាហ្មណ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(១៦៥) ភេតវិនិយាយថា ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត។ ចេ-

តោសមាធិមិនមាននិមិត្ត តើដូចម្តេច ។ ម្នាល អារុសោតាំងឡាយ

ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះមិនបានធ្វើទុក

កងចិត្តនូវនិមិត្តតាំងពួង ក៏ដល់នូវចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ហើយ

សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថតាំង ៤ នេះហៅថាចេតោសមាធិមិន

មាននិមិត្ត ។ ម្នាល អារុសោតាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះមិនធ្វើទុកកងចិត្តនូវ

និមិត្តតាំងពួង ក៏ដល់នូវចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ហើយសម្រេច

សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថតាំង ៤ ។ ម្នាល អារុសោតាំងឡាយ កាលខ្ញុំ

នៅដោយវិហារធម៌នេះ អនិមិត្តានុសារិកញ្ញាណក៏កើតឡើង ។ ម្នាល

អារុសោតាំងឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមករក

ខ្ញុំដោយប្ញទ្ធិ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន។ ព្រាហ្មណ៍ អកក

ហេតុល្អាតសំយុត្តំ

អនិច្ចតំ ចេតោសមាធិ បមាណោ អនិច្ចតំ ចេតោ-
 សមាធិស្មី ចិត្តំ សឃ្ញាបេហំ អនិច្ចតំ ចេតោសមា-
 ធិស្មី ចិត្តំ ឯកោធិ កកោហំ អនិច្ចតំ ចេតោសមា-
 ធិស្មី ចិត្តំ សមាទហានំ ។ សោ ខោហំ អារុសោ
 អបរេន សមយេន សព្វនិច្ចតានំ អមនសីការា អនិ-
 ច្ចតំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសី ។ យំ ហំ
 តំ អារុសោ សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ សត្តារាជុក្កហំ-
 តោ សារុកោ មហាកិញ្ញាតំ បត្តោតំ ។ មមំ តំ សម្មា
 វទមាណោ វទេយ្យ សត្តារាជុក្កហំតោ សារុកោ មហា-
 កិញ្ញាតំ បត្តោតំ ។

(១៦៦) អថខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លាណោ
 សេយ្យថាវិ ឆាម វាលវំ បុរុសោ សម្មិត្តំ វំ
 តាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វំ តាហំ សម្មិត្តោយ្យ
 ឯវេមេវ ជេតវេន អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវត្តិសេសុ
 ចាតុរហោសិ ។ អថខោ សក្កោ ទេវំនមិប្តោ

មោក្ខល្លានសំយត្ត

ធ្វេសប្រហែសនឹង ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្តឡើយ ចូរដកលំចិត្តក្នុង

ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមានអារម្មណ៍តែមួយក្នុងចេតោ-

សមាធិមិនមាននិមិត្ត ចូរដកលំចិត្តក្នុង ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ។

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុង

ចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង ក៏ដល់នូវចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ហើយសម្រេច

សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផង

គេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ថា សាវកដែលព្រះសាស្តាអនុគ្រោះហើយ

សម្រេចអភិញ្ញាធំ ។ អ្នកផងគួរនិយាយចំពោះសាវកនោះ គឺខ្ញុំថា សាវក

ដែលព្រះសាស្តាឆ្លងអនុគ្រោះហើយ សម្រេចអភិញ្ញាធំ ។

(១៦៦) គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ បាត់អំពី

វត្តជេតពន ស្រាប់តែប្រាកដក្នុងតារត្តិន្យទៅលោក ដូចបុរសមានកម្លាំង

លាន្យវ័ដដែលបត់ បួតនូវវ័ដដែលលា ។ គ្រានោះឯង សក្កុទេវនិមន្ត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

បញ្ចហំ ទេវតាសុតេហំ សុទ្ធិំ យេនាយស្មា មហាមោក្ក-
 ល្លានោ តេនុបសុត្តំមិ ឧបសុត្តំមិត្វា អាយស្មន្តំ
 មហាមោក្កល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តំ បិតំ ខោ សុត្តំ ទេវានមិទ្ធិំ អាយស្មា មហា-
 មោក្កល្លានោ ឯតទរោច សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធិំ ពុទ្ធី-
 សរណកមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណកមនមហេតុ ខោ
 ទេវានមិទ្ធិំ វិវិដេកកថ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ ។ សាធុ
 ខោ ទេវានមិទ្ធិំ ធម្មសរណកមនំ ហោតិ ។ ធម្មស-
 រណកមនមហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធិំ វិវិដេកកថ្វេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ
 ឧបបជ្ជន្តំ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធិំ សម្មសរណកមនំ
 ហោតិ ។ សម្មសរណកមនមហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធិំ
 វិវិដេកកថ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតសុត្ត

ព្រមទាំងទៅតា ៥០០ អង្គចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ
 លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបំភ
 នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសក្កទេវនមិទ្ធិបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុនិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវនមិទ្ធិ
 ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធិ សត្វពួក
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែក
 ធ្លាយពន់កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
 បពិត្រទេវនមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រ
 ទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជា
 ទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយពន់កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទី
 ពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះ
 ហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយពន់កាយស្លាប់ទៅ

មោក្កល្លានសំយុត្តំ

សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិតំ ។ សាធុ ខោ មារិស
 មោក្កល្លាន ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគម-
 នហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន វិវិដិកេកថេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ជន្តិតំ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន ធម្មសរ-
 ណាគមនំ ហោតិ ។ ធម្មសរណាគមនហេតុ ខោ មារិស
 មោក្កល្លាន វិវិដិកេកថេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិតំ ។ សាធុ ខោ
 មារិស មោក្កល្លាន សង្ឃសរណាគមនំ ។ បេ ។ សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិតំ ។

[១៦៧] អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ទោ ធម៌ ទេវ-
 តាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ទោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ
 ទេវានមិទ្ទោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទុក ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោគ្គល្លានអ្នកនិទុក សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ
 ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក
 ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នក
 និទុក សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង
 ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក ការដល់នូវព្រះ
 សង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក
 យ៉ាងនេះឯង ។

(១៦៧) គ្រានោះឯង សក្កទេវនម្មិន្ទ្រព្រមទាំងទៅតា ៦០០ អង្គ
 ។ បេ ។ គ្រានោះឯង សក្កទេវនម្មិន្ទ្រព្រមទាំងទៅតា ៧០០ អង្គ ។ បេ ។
 គ្រានោះឯង សក្កទេវនម្មិន្ទ្រព្រមទាំងទៅតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

[១២៨] អថខោ សុត្តោ ទេវានមិវិញ្ញោ អសីតិយា
 ទេវតាសហស្សេហិ^(១) សុទ្ធិ យេនាយស្សា មហា-
 មោក្ខល្លានោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្សន្តំ
 មហាមោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសំ ។
 ឯកមន្តំ បីតំ ខោ សុត្តំ ទេវានមិវិញ្ញំ អាយស្សា មហា-
 មោក្ខល្លានោ ឯកទកោច សាធុ ខោ ទេវានមិវិញ្ញំ
 ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគមនហោតុ ខោ
 ទេវានមិវិញ្ញំ ឯវិមិទេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ ឧបបន្ថន្តំ ។ សាធុ ខោ
 ទេវានមិវិញ្ញំ ធម្មសរណាគមនំ ហោតិ ។ ធម្មសរណា-
 គមនហោតុ ខោ ទេវានមិវិញ្ញំ ឯវិមិទេកក្ខេ ភស្តា
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ
 ឧបបន្ថន្តំ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិវិញ្ញំ សង្ឃសរណាគមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសរណាគមនហោតុ ខោ ទេវានមិវិញ្ញំ
 ឯវិមិទេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា

១ ឧ. អសីតិយា ទេវតាសពេហិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(១៦៨) គ្រានោះឯង សក្កទេវនមិន្ទ(ព្រមទាំងទេវតា៨០.០០០
អង្គ ចូលទៅក្រែមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
ថ្វាយបង្គំ(ព្រមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
លុះសក្កទេវនមិន្ទបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើប(ព្រមហាមោគ្គល្លាន
ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការដល់នូវ(ព្រះពុទ្ធ
ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែដល់នូវ(ព្រះពុទ្ធ ជាទីពឹងហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ
ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
ទេវនមិន្ទ ការដល់នូវ(ព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវ-
នមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ(ព្រះធម៌ជាទីពឹង
ហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅ-
លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការដល់នូវ(ព្រះសង្ឃជាទីពឹង
ប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះ
ហេតុតែដល់នូវ(ព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

សុគតំ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ ខោ មារិស
 មោក្ខល្លាន ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគម-
 នហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន វិវិដេតកេត្វេ សត្តា
 កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតំ សក្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន ធម្ម-
 សរណាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ខោ មារិស
 មោក្ខល្លាន សឡ័យសរណាគមនំ ហោតិ ។ សឡ័យសរ-
 ណាគមនហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន វិវិដេតកេត្វេ
 សត្តា កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតំ សក្កំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។

[១៤៧] អដខោ សក្កោ ទេវនមិទ្ធោ បញ្ចហិ
 ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ យេនាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លា-
 នំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ វិតំ
 ខោ សក្កំ ទេវនមិទ្ធិំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 ឯកទេវោច សាធុ ខោ ទេវនមិទ្ធិ ពុទ្ធវេ អវេច្ឆប្ប-
 សាទេន សមណ្ឌកមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវា

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ
 ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុង
 សុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ
 ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ
 ព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
 ក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

(១២៧) ត្រាខាងលើ សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទៅតា ៥០០
 អង្គ ចូលទៅក្នុងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
 ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះសក្កទេវនមិន្ទបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លាន
 ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាបរណសម្មវដ្តោ សុគតោ
 លោកវិទូ អនុត្តរោ បរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវ-
 មនុស្សានំ ពុទ្ធា ភគវតី ។ ពុទ្ធ អវេច្ចប្បសាទេន
 សមម្ហានុមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ វរិមិទេកាច្ឆ
 សត្តា កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតី សន្តំ
 លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ ធម្ម
 អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហានុមនំ ហោតិ ស្វក្ខាតោ^(១)
 ភគវតា ធម្មោ សន្តិដ្ឋិតោ អកាលិកោ ឯហិបស្ស័-
 កោ ឌីបនយិកោ បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ញោ វិញ្ញហិតំ ។ ធម្ម
 អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហានុមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ
 វរិមិទេកាច្ឆ សត្តា កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
 សុគតី សន្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ។ សាធុ ខោ ទេវ-
 នមិទ្ធ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហានុមនំ ហោតិ

១ ឧ. ម. ស្វក្ខាតោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគិកាយ សឡាយគន្ធក្ក

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិច្ចណិដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ជាព្រះសុគត
 ជាបច្ច្យាសន្យវិត្រលោក ជាបុគ្គលប្រសើរបំផុត ព្រះអង្គជាសារថ្មីខ្លួន
 នូវបុរស ជាសាស្តាវនទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះតុទ្ធវិលង
 វិលមកកាន់តថ្មីទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វ
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះតុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
 ក្នុងសុគតិស្នតិទេវលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយដោយប្រពៃ ជាធម៌គឺព្រះអរិយបុគ្គលឃើញ
 ច្បាស់ខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ដែលព្រះអរិយ-
 បុគ្គលបានសម្រេចមគ្គផលហើយក៏ត្រូវនឹងហោបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើល
 បាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគប្បីបង្កើនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជា
 ធម៌ដែលវិញ្ញាណគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រពៃណាស់ ។
 បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទេវលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
 ទេវនមិទ្ធ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

សុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ឧដុបដិបន្នោ ក.
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ញាយបដិបន្នោ ភកវតោ សាវ-
 កសង្ឃោ សាមីចិបដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោ
 យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុតានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា
 ឯស ភកវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ នាហុ-
 នេយ្យោ និក្ខុណេយ្យោ អញ្ញាលីករណីយោ អនុត្តរំ
 បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ សង្ឃោ អវេច្ចប្បសារេ-
 ន សមន្តាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធី ឯវមិទេកច្ចេ
 សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ បរណា សុគតី សត្តំ
 លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធី អរិយ-
 ករន្តេហិ សីលេហិ សមន្តាគមនំ^(១) ហោតិ អឧល្លោហិ
 អច្ឆិទ្កេហិ អសទលេហិ អកម្មាសេហិ កុដិស្សេហិ

១ ឧ. អវេច្ចសមន្តាគមនំ ។

មោត្តណ្ណសំយុត្ត

ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អ ព្រះសង្ឃជា
សាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិត្រង ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីត្រាស់ដឹង ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិគួរដល់សាមិចិកម្ម បើរាប់ជាគូនៃបុរស
មាន៤ គូ រាប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន៨ ព្រះសង្ឃនោះជាសង្ឃសាវកនៃ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវចតុប្បប័យដែលបុគ្គលដទៃបង្កើន
ចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលដទៃចាត់ចែងដើម្បីក្លៀវ
ហើយបង្កើនចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលផ្សេងៗនៃកម្ម
នឹងផលនៃកម្មហើយបូជា លោកគួរដល់អញ្ញាលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បី
ធ្វើ លោកជាបុព្វាក្ខត្តង្គីប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃណាស់ ។
បតិព្រទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាង
កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
បតិព្រទេវនមិទ្ធិ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ
ជាសីលមិនដាច់ មិនផ្ទុះ មិនព្រិស មិនពពាល ជាសីលអ្នកជា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញា

វិញ្ញាបសត្តេហិ អបរាមជ្ជេហិ សមាធិសំវត្ថនិកេហិ ។

អរិយកត្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ

នេវានមិទ្ធ វិមិជេកក្ខេ ភត្តា កាយស្ស ភេនា

បរំ មរណា សុគតិំ សង្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិតំ ។

សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន ពុទ្ធន្ទេ អវេច្ចប្ប

សាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ វតិបិ សោ ភកវា

។ បេ ។ សត្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធន្ទោ ភកវាតិ ។

ពុទ្ធន្ទេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស

មោក្កល្លាន វិមិជេកក្ខេ ភត្តា កាយស្ស ភេនា បរំ

មរណា សុគតិំ សង្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ។ សាធុ ខោ

មារិស មោក្កល្លាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នា

គមនំ ហោតិ ស្វាក្ខាតោ ភកវាតោ ធម្មោ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ជាសីលដែលវិញ្ញាជនសរសើរ ជាអបរាមជ្ជសីល ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បត់ត្រិទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីល ជាទីត្រេកអរនៃព្រះ
 អរិយៈហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិ
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បត់ត្រិព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធ
 លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ជាការប្រពៃពិត ។ បត់ត្រិព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បត់ត្រិព្រះ
 មោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។

មោក្ខល្លានសំយុត្តំ

បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ចា វិញ្ញាហិតំ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន ស-
 មម្ពាភមនហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន វិវមិទេកក្ខេ
 សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន
 សង្ខេ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាភមនំ ហោតិ សុ-
 បដិបន្នោ កករតោ សាវកសង្ខេ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។ សង្ខេ អវេច្ចប្បសារទេន
 សមម្ពាភមនហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន វិវមិទេ-
 កក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខ-
 ល្លាន អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាភមនំ ហោតិ
 អឧល្លោហិ ។ បេ ។ សមាជិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយ-
 កន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាភមនហេតុ ខោ មារិស
 មោក្ខល្លាន វិវមិទេកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។

មោក្ខណ្ឌនសំយត្ត

ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណជនគប្បីដឹងច្បាស់ ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះ
 មោក្ខណ្ឌនអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្និតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
 ព្រះមោក្ខណ្ឌនអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិ
 ល្អ ។ បេ ។ លោកជាបញ្ចកេត្តដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃ
 ពិត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌនអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃ
 ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្និតិទៅ
 លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌនអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកប
 ព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌនអ្នក
 និទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីល
 ជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
 កើតក្នុងសុគតិស្និតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សង្កាយនិទានំ

[១៧០] អថខោ សក្កោ ទេវនមិទ្ធោ ធម៌ ទេ-
 វតាសតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ ទេវនមិទ្ធោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ
 ទេវនមិទ្ធោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។

[១៧១] អថខោ សក្កោ ទេវនមិទ្ធោ អសីតិ-
 យា ទេវតាសហស្សេហិ សទ្ធិ យេនាយស្មា មហា-
 មោក្កល្លានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
 មហាមោក្កល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តំ បីតំ ខោ សក្កំ ទេវនមិទ្ធិ អាយស្មា
 មហាមោក្កល្លានោ ឯតទរោច សាធុ ខោ ទេវនមិទ្ធិ
 ពុទ្ធោ អវេច្ចប្បសារទេន សមណ្ឌកមនំ ហោតិ ឥតិបិ
 សោ ភក្កវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភក្ក-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(១៧០) ត្រាវនោះឯង សក្កទេវវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៦០០

អង្គ ។ បេ ។ ត្រាវនោះឯង សក្កទេវវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៧០០ អង្គ

។ បេ ។ ត្រាវនោះឯង សក្កទេវវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

(១៧១) ត្រាវនោះឯង សក្កទេវវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០.០០០

អង្គ ចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏

ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

លុះសក្កទេវវនមិន្ទបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏

មានអាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយ

សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ

។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិល

មេត្តាសម្បជញ្ញ

វាតិ ។ ពុទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាគមនហេតុ ខោ
 ទេវានមិទ្ធ វេទិទេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរិ
 បរណា សុគតី សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋង្គិ ។ សាធុ
 ខោ ទេវានមិទ្ធ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាគមនំ
 ហោតិ ស្វាភ្នាតោ ភកវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចុត្តំ
 វេទិតញ្ញោ វិញ្ញាបីតិ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន ស-
 មម្ពាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ វេទិទេកេត្វេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទ បរិ បរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋង្គិ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ សង្ឃេ អវេច្ចប្ប-
 សារទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ ភកវតោ
 សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោក-
 ស្សាតិ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាគមន-
 ហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ វេទិទេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស
 ភេទា បរិ បរណា សុគតី សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋង្គិ ។

មោក្ខល្លានសំយុត្ត

បកកាន់កតថ្មីទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ សត្វ
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រឹកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ការប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណជនប្បដឹងច្បាស់ ជា
 ការប្រពៃពិត ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
 បពិត្រទេវានមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះ
 សង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អ
 ហើយ ។ បេ ។ ជាបុព្វាភ្នេត្តដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃ
 ណាស់ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែ
 ប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយននវគ្គោ

សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ស
មម្ពាគមនំ ហោតិ អខណ្ឌោហិ ។ បេ ។ សមាជិសំវគ្គ-
និកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាគមនហេតុ
ខោ ទេវានមិទ្ធ វិវមិទេកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា
បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ
ខោ មារិស មោក្កល្លាន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន ស-
មម្ពាគមនំ ហោតិ វតិបិ សោ ភកវា ។ បេ ។ សត្តា
ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភកវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន វិវមិ-
ទេកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី
សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ ខោ មារិស
មោក្កល្លាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ
ស្វក្ខាតោ ភកវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ញោ
វិញ្ញាហិតំ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមន-
ហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន វិវមិទេកក្ខេ សត្តា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

បពិត្រទេវានមិទ្ធ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ
 ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រព្រឹត្តណាស់ ។

បពិត្រទេវានមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបដោយ
 សីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំង
 ឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិលមកកាន់កាប់ថ្មីទៀត ជាការប្រព្រឹត្ត ។

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ
 ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណជនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រព្រឹត្ត
 ពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះ
 ហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ

មោក្ខល្យាឧប្បត្តិ

កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ
ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខល្យាន សង្ខេប្ប
អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ
ភកវតោ សាវកសង្ខេប ។ បេ ។ អនុត្តរំ បញ្ញាក្ខេតំ
លោកស្សតិ ។ សង្ខេប អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាគ-
មនហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្យាន ឃីមិទេកច្ចេ សត្តា
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ
ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខល្យាន អរិយ-
កន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាគមនំ ហោតិ អឧណ្ណេហិ
។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សី-
លេហិ សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្យាន
ឃីមិទេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
សុគតី សុត្តំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។

មោត្តណ្ណនសំយុត្ត

លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាង
 នេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោត្តណ្ណនអ្នកនិរទ្ធក ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏
 មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបញ្ហាកេត្តដ៏ប្រសើរ
 របស់សត្វលោក ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោត្តណ្ណនអ្នកនិរទ្ធក
 សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
 កើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោត្តណ្ណនអ្នក
 និរទ្ធក ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីល
 មិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រ
 ព្រះមោត្តណ្ណនអ្នកនិរទ្ធក សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែ
 ប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

[១៧២] អថខោ សក្កោ ទេវំនមិទ្ធោ បញ្ចហំ
 ទេវតាសតេហំ សទ្ធិំ យេនាយស្មា មហាមោក្កល្យានោ
 តេនុបសង្កមិ ឧសង្កមិត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ បិទំ ខោ
 សក្កំ ទេវំនមិទ្ធិំ ភាយស្មា មហាមោក្កល្យានោ ឯតន-
 វេច សាធុ ខោ ទេវំនមិទ្ធិំ ពុទ្ធសរណាភមនំ ហោតិ ។
 ពុទ្ធសរណាភមនហេតុ ខោ ទេវំនមិទ្ធិំ វិមិទេកកេត្ត
 សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហំ ហំនេហំ
 អធិក្កល្យានំ ទិព្វេន ភាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន
 សុខេន ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេ-
 ហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ សន្តេហំ ទិព្វេហំ កន្តេហំ ទិព្វេហំ
 វសេហំ ទិព្វេហំ ដោជ្ឈព្វេហំ ។ សាធុ ខោ ទេវំនមិទ្ធិ
 ធម្មសរណាភមនំ ហោតិ ។ ធម្មសរណាភមនហេតុ
 ខោ ទេវំនមិទ្ធិំ វិមិទេកកេត្ត សត្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

[១៧២] គ្រានោះឯង សក្កទេវវនិមន្តព្រមទាំងទេវតា ៥០០ អង្គ
 ចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ។ បេ ។
 លុះសក្កទេវវនិមន្តបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លាន
 ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវវនិមន្ត ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
 ជាទីតាំងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវវនិមន្ត សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីតាំងហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំង
 នោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុ
 ជាទិព្វ ១ ព័ណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១
 អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជា
 ទិព្វ ១ ដោដ្ឋព្វជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវវនិមន្ត ការដល់នូវព្រះធម៌
 ជាទីតាំងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវវនិមន្ត សត្វពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជាទីតាំងហើយ លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង

មេត្តាសម្បត្តិ

តេ អញ្ញ ទេវេ ទសហំ ហំនេហំ អធិក្កណ្ណិន្ទំ ទិព្វេន
 អាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យ-
 សេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ
 សន្តេហំ ទិព្វេហំ កន្តេហំ ទិព្វេហំ វសេហំ ទិព្វេហំ ដោ-
 ជ្ឈត្វេហំ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធិ សង្ឃសរណាភមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសរណាភមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធិ
 វិវមិទេកថ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋិន្ទំ តេ អញ្ញ ទេវេ
 ទសហំ ហំនេហំ អធិក្កណ្ណិន្ទំ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន
 ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ
 សន្តេហំ ទិព្វេហំ កន្តេហំ ទិព្វេហំ វសេហំ ទិព្វេហំ
 ដោជ្ឈត្វេហិតិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន តុទ្ធិ-
 សរណាភមនំ ហោតិ ។ តុទ្ធិសរណាភមនហេតុ ខោ
 មារិស មោក្កល្លាន វិវមិទេកថ្វេ សត្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋិន្ទំ

‘មោគ្គល្លានសំយុត្ត

សត្វទាំងនោះវែមន៍បាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ
 អាយុជាទិព្វ ១ ព័ណិសម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជា
 ទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១
 រសជាទិព្វ ១ ដោង្គព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បតិត្រទេវនមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះ
 សង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បតិត្រទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក សត្វទាំងនោះវែមន៍
 បាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១
 ព័ណិសម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជា
 ទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១
 ដោង្គព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បតិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរទ្ធិក្ខ ការដល់នូវព្រះ
 ពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បតិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរទ្ធិក្ខ សត្វពួក
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ឃ្លាំងនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវិញ្ញោ

តេ អញ្ញោ ទេវេ ទិសហិ ហំទេហិ អធិត្តណ្ណានិ ទិព្វេន
 អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាធុ ខោ
 មារ័ស មោក្កល្លាន ធម្មសរណាកមំ ហោតិ ។ បេ ។
 សាធុ ខោ មារ័ស មោក្កល្លាន សង្ឃសរណាកមំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសរណាកមនហេតុ ខោ មារ័ស មោក្ក-
 ល្លាន វិវាទេកកថេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា សុកតិ សកំ លោកំ ឧបបជ្ជនិ តេ អញ្ញោ
 ទេវេ ទិសហិ ហំទេហិ អធិត្តណ្ណានិ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន
 ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ រូបេហិ ទិព្វេហិ
 សន្តេហិ ទិព្វេហិ កន្ធូហិ ទិព្វេហិ រសេហិ ទិព្វេហិ
 ដោដ្ឋព្វេហិតិ ។

(១៧៣) អថខោ សក្កោ ទេវំទមិវ្ហោ ធម៌ ទេវតា-
 សតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ ទេវំទមិវ្ហោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ
 ទេវំទមិវ្ហោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ
 អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោងព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទ្ទេក ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រ
 ព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ្ទេក ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។
 បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ្ទេក សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកគ្នាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាន
 នូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ តំណិ
 សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១
 រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ដោងព្វៈ
 ជាទិព្វ ១ ។

(១៧៣) ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទៅតា ៦០០ អង្គ
 ។ បេ ។ ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទៅតា ៧០០ អង្គ ។ បេ ។
 ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទៅតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

មោក្ខល្លានសំយុត្តំ

[១៧៤] អថខោ សក្កោ ទេវនមិទ្ធោ អសីតិយា
 ទេវតាសហស្សេហំ សទ្ធិំ យេនាយស្មា មហាមោក្ខ-
 ល្លានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
 វិវិតំ ខោ សក្កំ ទេវនមិទ្ធិំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 ឯតទរោច សាធុ ខោ ទេវនមិទ្ធិ ពុទ្ធសរណាភមនំ
 ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាភមនហេតុ ខោ ទេវនមិទ្ធិ
 ឯវមិធកកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវ
 ទសហំ ហានេហំ អនិក្កណានិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។
 ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។ សាធុ ខោ ទេវនមិទ្ធិ ធម្ម-
 សរណាភមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ខោ ទេវនមិទ្ធិ
 សង្ឃសរណាភមនំ ហោតិ ។ សង្ឃសរណាភមនហេតុ
 ខោ ទេវនមិទ្ធិ ឯវមិធកកច្ចេ សត្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ

ហេតុល្អានសំយត្ត

[១៧៤] គ្រានោះឯង សក្កទេវវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០.០០០
អង្គ ចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
លុះសក្កទេវវនមិន្ទបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លាន
ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បតិត្រទេវវនមិន្ទ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បតិត្រទេវវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំង
នោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុ
ជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។ បតិត្រទេវវនមិន្ទ ការ
ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បតិត្រទេវវនមិន្ទ ការដល់
នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បតិត្រទេវវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោកយ៉ាងនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

តេ អពោ ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ណានិ
 ទិព្វេន អាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន
 ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ
 រូបេហិ ទិព្វេហិ សន្នេហិ ទិព្វេហិ កន្ធុហិ ទិព្វេហិ
 វសេហិ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិតិ ។ សាធុ ទោ មារិស
 មោក្កល្លាន ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ
 ទោ មារិស មោក្កល្លាន ធម្មសរណាគមនំ ហោតិ
 ។ បេ ។ សាធុ ទោ មារិស មោក្កល្លាន សង្ឃសរណា-
 គមនំ ហោតិ ។ សង្ឃសរណាគមនហេតុ ទោ មារិស
 មោក្កល្លាន វិវមិទេកក្ខេ វសត្តា កាយស្ស កេនា
 បរិមរណា សុគតី សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជនិ តេ អពោ
 ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ណានិ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន
 ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ រូបេហិ ទិព្វេហិ
 សន្នេហិ ទិព្វេហិ កន្ធុហិ ទិព្វេហិ វសេហិ ទិព្វេហិ
 ដោដ្ឋព្វេហិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយននវគ្គ

សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វផងដែរ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ រាយុជាទិព្វ ១ ពណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះត្បុដ្ឋជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកគ្នាយោងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វផងដែរ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ រាយុជាទិព្វ ១ ពណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។

ហេតុល្អាតសំយុង្គ

[១៧៥] អថទោ សត្តោ ទេវានមិទ្ធោ មញ្ចហិ
 ទេវតាសតេហិ សទ្ធិ យេនាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លា-
 នំ អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ថិតំ ទោ
 សត្តំ ទេវានមិទ្ធំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឯត-
 ទេវាច សាធុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសារទេន
 សមម្ពាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវា ។ បេ ។ សត្តា
 ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ កកវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសា-
 ទេន សមម្ពាគមនហោតុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ ឯវិទេកេត្វ
 សត្តា កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុកតិ សត្តំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ វារទេហិ
 អធិត្ត្ត្តាន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋ-
 ព្វេហិ ។ សាធុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន
 សមម្ពាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ទោ ទេវានមិទ្ធំ

មោក្ខល្លាន់សំយុត្ត

(១៧៥) ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៥០០ អង្គ
 ចូលទៅក្រែមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយ
 បង្គំព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
 សក្កទេវនមិន្ទបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មាន
 អាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ
 ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិល
 មកកាន់ភព្ម័ទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វ
 ត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
 ក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់
 ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។
 ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះ
 ថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

សង្ខេប្ប អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហាភមនំ ហោតិ ។ បេ ។
 សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធិ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ស-
 មម្ហាភមនំ ហោតិ អទន្តេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 និកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ហាភមនហេតុ
 ខោ ទេវានមិទ្ធិ វិវេកេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ តេ អព្រា
 ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ណានិ ទិព្វេន អាយុនា
 ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិតិ ។ សាធុ ខោ ហរិស
 មោក្កល្លាន តុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហាភមនំ ហោតិ
 វតីបិ សោ ភកកា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ
 ភកកាតិ ។ តុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហាភមនហេតុ
 ខោ ហរិស មោក្កល្លាន វិវេកេកច្ចេ សត្តា កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧប-
 បជ្ឈន្តិ តេ អព្រា ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ណានិ
 ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។

សុត្តន្តបិដក សិរយុត្តនិកាយ សខ្សាយវគ្គ

ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃ ជាការប្រពៃ
ណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេក
អរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សមាធិ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ
ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទេវ-
លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។
បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តា
នៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិលមកកាន់កាប់ថ្មីទៀត
ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
ព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិ
ទេវលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ
ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។

មោក្កល្យានសំយុត្តំ

សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្យាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមម្ពាគមនំ ហោតិ ស្វាត្តាតោ ភកវតា ធម្មោ ។ បេ ។
បច្ចុត្តំ វេទិតញោ វិញ្ញហិតំ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្យាន វ័មិធកកច្ចេ
សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សក្កំ
លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ ហំនេ-
ហិ អធិក្កណ្ណន្តិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ
ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្យាន សង្ឃេ
អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ
ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ
លោកស្សាតិ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគម-
នហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្យាន វ័មិធកកច្ចេ សត្តា
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សក្កំ លោកំ
ឧបបជ្ជន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អ-
ធិក្កណ្ណន្តិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។

មោក្ខល្យានសំយុត្ត

បពិត្រព្រះមោក្ខល្យានអ្នកនិរុទ្ធក ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អ
 ហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណជនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការ
 ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្យានអ្នកនិរុទ្ធក សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌
 ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
 ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។
 បពិត្រព្រះមោក្ខល្យានអ្នកនិរុទ្ធក ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោក
 ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបុព្វាភិក្ខុដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការ
 ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្យានអ្នកនិរុទ្ធក សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះ
 សង្ឃហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
 ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន អរិយកន្លើហិ សីលេហិ
 សមម្ពាគមនំ ហោតិ អឡណ្ហេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំ-
 វត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្លើហិ សីលេហិ សមម្ពាគ-
 មនហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន វិវិមិទេកក្ខេ
 សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុភតំ សត្តំ
 លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ តេ អព្ភា ទេវេ ទសហិ ហិលេហិ
 អធិក្កណ្ណន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋ-
 ព្វេហិតិ ។

[១៧៦] អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ពោ ធម៌ ទេវ-
 តាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ពោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ
 ទេវានមិទ្ពោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរ

នៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនជាប់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

សមាធិ ជាការប្រព្រឹត្ត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ

ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះ

អរិយៈហើយ លុះវេបកម្លាយរាងកាយស្ងប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិ

ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ

ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោជ្ជព្វៈជាទិព្វ ១ ។

(១៧៦) ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៦០០ អង្គ

។ បេ ។ ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៧០០ អង្គ ។ បេ ។

ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

មោក្ខល្លាស័យន្តំ

(១៧៧) អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ធោ អសីតិយា
 ទេវតាសហស្សេហិ សទ្ធិ យេនាយស្សា មហាមោក្ខល្លា-
 នោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
 បិតំ ខោ សក្កំ ទេវានមិទ្ធំ អាយស្សា មហាមោក្ខល្លា-
 នោ ឯតទរោច សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធំ ពុទ្ធោ អវេច្ចប្បសា-
 ទេន សមន្នាកមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភកវា អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណាសម្មុទ្ធោ សុភតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ
 ភកវាតិ ។ ពុទ្ធោ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាកមនហេតុ
 ខោ ទេវានមិទ្ធំ ឯមិទេកកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ តេ អព្រា
 ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្ខណ្ឌន្តំ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន
 អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ រូបេហិ ទិព្វេហិ សទ្ធិហិ
 ទិព្វេហិ កន្ធុហិ ទិព្វេហិ រសេហិ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។

មោក្ខណ្ណានសំយុត្ត

(១៧៧) ត្រាវនាវនិ សក្កទេវនមិទ្ធិព្រមទាំងទេវតា ៨០.០១០
អង្គ ចូលទៅក្រែងមហាមោក្ខណ្ណានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោក្ខណ្ណានដ៏មានអាយុ ហើយបិតក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
លុះសក្កទេវនមិទ្ធិបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោក្ខណ្ណានដ៏
មានអាយុបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រទេវនមិទ្ធិ ការប្រកបព្រមដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ
ព្រះអង្គជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ជាព្រះ
សុគត ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ជាបុគ្គលប្រសើរ ជាសារថ្មីទូន្មាននូវ
បុរស ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិល
មកកាន់កតច្នៃទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធិ សត្វត្រក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
ក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជា
ទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ព័ណ៌សម្បុរជា
ទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១
សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ផោដ្ឋព្វជាទិព្វ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគវរិញ្ញោ

សាធុ ខោ ទេវំនមិទ្ធ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន ស-
មន្ទាគមទំ ហោតិ ស្វាភ្នាតោ ភកវតោ ធម្មោ សន្តិដ្ឋិ-
កោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចុត្តំ
វេទិតញោ វិញ្ញហិតិ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន ស-
មន្ទាគមនហេតុ ខោ ទេវំនមិទ្ធ ឯវមិទេកកេច្ច សត្តា
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិត្តយានិ
ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វហិ ដោដ្ឋព្វហិ ។
សាធុ ខោ ទេវំនមិទ្ធ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារទេន ស-
មន្ទាគមទំ ហោតិ សុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវកេ-
សង្ឃេ ឧដុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវកេសង្ឃេ ញាយប-
ដិបន្នោ ភកវតោ សាវកេសង្ឃេ សាមីចិបដិបន្នោ
ភកវតោ សាវកេសង្ឃេ យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុតានិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះ
ធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ជាធម៌ដែល
ព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល
ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលបានសម្រេចមគ្គផលហើយគួរនឹងហៅបុគ្គល
ដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគប្បីបង្ហាត់ចូល
មកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រ-
ព្រឹត្តណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
តែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែក
ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង
សត្វទាំងនោះរមែងបានឲ្យរបស់ជាទិព្វ៧៩ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ
អាយុជាទិព្វ១ ។ បេ ។ ផោជ្ជព្វៈជាទិព្វ១ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកប
ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវក
នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីត្រាស់ដឹង ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិគួរដល់សាមិច្ឆិកម្ម បើរាប់ជាគូនៃបុរសមាន ៤ គូ

មោក្ខណ្ឌសំយុត្តំ

អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឯស ភកវតោ សាវកសង្ឃោ អា-
 ហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ ទិក្ខុណេយ្យោ អញ្ញាលិក-
 រណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សុតិ ។ សង្ឃ
 អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ
 ឯវមិទេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុគតី សន្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវ
 ទសហិ ហានេហិ អធិក្កុណ្ណានិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។
 ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ អរិយ-
 កន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាគមនំ ហោតិ អឧណ្ណេហិ
 អច្ឆិទ្កេហិ អសតលេហិ អកម្មាសេហិ ភុជិស្សេហិ
 វិញ្ញាបសត្តេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។
 អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាគមនហេតុ ខោ ទេ-
 វានមិទ្ធ ឯវមិទេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេទា បរំ

មោក្ខល្លានសំយុត្ត

រាប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃទាំងនោះជាសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏
មានព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវចក្ខុប្បច្ច័យដែលបុគ្គលដទៃបង្កើនចូល
មកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលចាត់ចែងដើម្បីភ្ញៀវ ហើយ
បង្កើនចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផល
នៃកម្មហើយបូជា លោកគួរដល់អញ្ញាលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ
លោកជាបុព្វាកេតុដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃណាស់ ។
បពិត្រទេវានមិន្ទ សត្វត្រកូខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រៃក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកធ្លាយរាង
កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំង
នោះវេទន៍បាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុ
ជាទិព្វ ១ ។ រូប ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ការប្រកប
ព្រមដោយសីលជាទីត្រកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ មិនធ្លុះ មិន
ពព្រួស មិនពពាល ជាសីលអ្នកជា ជាសីលដែលវិញ្ញាណជនសរសើរ ជា
អបរាមជ្ជសីល ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃណាស់ ។
បពិត្រទេវានមិន្ទ សត្វត្រកូខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
ដោយសីលជាទីត្រកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថាវគ្គោ

មរណា សុគតំ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ
 ទិសហំ ហំទេហំ អធិក្កណ្ណាន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ទិព្វេន
 វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាធិ-
 បតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ សទ្កេហំ ទិព្វេហំ
 កន្ទេហំ ទិព្វេហំ វសេហំ ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហិតំ ។
 សាជុ ខោ មារិស មោក្កល្យាន ពុទ្ធន្តោ អវេច្ឆប្បសាទេន
 សមម្ពាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវា ។ បេ ។ សត្តា
 ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធនោ កកវាតិ ។ ពុទ្ធនោ អវេច្ឆប្បសាទេន
 សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្យាន ឯវមិធេ-
 កច្ឆេ សត្តា កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតំ
 សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទិសហំ
 ហំទេហំ អធិក្កណ្ណាន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយននវគ្គ

ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះ
 រមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជា
 ទិព្វ ១ ព័ណិសម្បវជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១
 អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជា
 ទិព្វ ១ ដោដ្ឋព្វជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ្ទេក្ខ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែង
 រិលមកកាន់កតថ្មីទៀត ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិ-
 ទ្ទេក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកព្វាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាន
 នូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខ-
 ល្លាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្នាកមនំ ហោតិ
 ស្វាភ្នាតោ ភកវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចុត្តំ វេទិតព្វោ
 វិញ្ញាហិតំ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្នាកមនហេតុ
 ខោ មារិស មោក្ខល្លាន វិវមិទេកក្ខេ ភស្តា កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អព្វោ ទេវេ ទសហិ ហិទេហិ អធិក្កល្លានិ
 ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។ សាធុ
 ខោ មារិស មោក្ខល្លាន សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារទេន
 សមម្នាកមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវក-
 សង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។
 សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្នាកមនហេតុ ខោ
 មារិស មោក្ខល្លាន វិវមិទេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ
 តេ អព្វោ ទេវេ ទសហិ ហិទេហិ អធិក្កល្លានិ
 ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។

មោក្ខណ្ឌសំយុត្ត

ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌនិរទ្ទក ការប្រកបព្រម
ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់ព្រាសល្អហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណជនគប្បីដឹងច្បាស់
ដោយខ្លួនឯង ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌនិរទ្ទក សត្វពួកខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
ក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិ
ស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ
ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។
បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌនិរទ្ទក ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
កម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោក
ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ លោកជាបុព្វាភិក្ខុដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក
ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌនិរទ្ទក សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃ
ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ
លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានៈជាទិព្វ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវិញ្ញា

សាធុ ខោ មារិស មោត្តល្លាន អរិយកន្តេហិ សីលេហិ
 សមម្ពាភមនំ ហោតិ អខណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំ-
 វត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាភមន-
 ហេតុ ខោ មារិស មោត្តល្លាន ឯវមិទេកក្ខេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុភតី សត្តំ លោកំ
 ខុបបជ្ជន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទិសហិ ហិទេហិ អធិត្តល្លានំ
 ទិព្វេន អាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន
 ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ
 ភូមេហិ ទិព្វេហិ សទ្ធម្មេហិ ទិព្វេហិ កន្ធម្មេហិ ទិព្វេហិ
 រសេហិ ទិព្វេហិ ដោជ្ឈព្វេហិតិ ។

[១៧៨] អថខោ ចន្ទនោ ទេវបុត្តោ ។ បេ ។ អថខោ
 សុយាមោ ទេវបុត្តោ ។ អថខោ សន្តសិតោ ទេវបុត្តោ ។
 អថខោ សុនិម្មិតោ ទេវបុត្តោ ។ អថខោ វសវត្តំ ទេវ-
 បុត្តោ ។ (ឥមេ បញ្ច បេយ្យលា^(១) យថា សក្កោ
 ទេវានមិទ្ពោ តថា វិត្តាវេតព្វាតិ) ។

មោត្តល្លានសំយុត្តំ សមត្តំ ។

១ ម. បេយ្យលី ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទាយភនវគ្គ

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ្ទេក ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរ
នៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ
ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ្ទេក សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីល ជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ហើយ
លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាង
នេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបានឡូរបស់ជាទិព្វ៧៥ ដោយឋានៈទាំង ១០
យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ព័ណិសម្បវជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១
យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិន
ជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ដោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។

(១៧៨) គ្រានោះឯង ចន្ទនទៅបុត្ត ។ បេ ។ គ្រានោះឯង
សុយាមទៅបុត្ត ។ គ្រានោះឯង សន្តសិតទៅបុត្ត ។ គ្រានោះឯង
សុនិម្មិតទៅបុត្ត ។ គ្រានោះឯង វសវត្តិទៅបុត្ត ។ (បេយ្យាលទាំង ៥ នេះ
បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យពិស្តារដូចជារឿងសក្កទេវានិមន្តផងចុះ) ។

ចប់ មោគ្គល្លានសំយុត្ត ។

មេត្តល្អាតសំយុង្គ

តិល្យុទ្ធានិ

សវិត ក្ការវិត ក្កញ្ច

សុខេន ច ឧបេក្ខកោ

អា កា សញ្ជេវ វិញ្ញាណំ

អា កិញ្ចញ្ញា នេវសញ្ញាណា^(១)

អនិមិត្តោ ច សក្កោ ច

ចន្ទនេ កាធសេន ចាតិ ។

១ ឧ. ម. អារិញ្ចនេវិសញ្ញាណា ។

មោគ្គល្លានសំយត្ត

ឧទ្ទាននៃមោគ្គល្លានសំយត្តនោះគឺ

និយាយអំពីឈានដែលប្រកបដោយវិតក្ក ១ អំពីឈានដែល
 មិនមានវិតក្ក ១ អំពីការសោយសេចក្តីសុខដោយកាយ ១
 អំពីភិរិយានៅព្រងើយកន្តើយ ១ អំពីភាគាសានញាយត-
 នជ្ឈាន ១ អំពីវិញ្ញាណញាយតនជ្ឈាន ១ អំពីអាភិញ្ញាញ-
 យតនជ្ឈាន ១ អំពីនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ១ អំពី
 ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ១ អំពីសក្កទេវនិមិត្ត ១ អំពី
 ចន្ទនទេវបុត្ត (ជាដើម) ១ រូបរមជា ១១ ។

បិត្តកហបតិប្រាសិយតិ

[១៧៧] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ថេរា ភិក្ខុ
មច្ឆិកោសណ្ណោ វិហារន្តំ អម្ពាជកវេនេ ។ តេន ខោ ប-
ន សមយេន សម្ពហុលានំ ថេរានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាភត្តំ
បិណ្ឌាទាតប្បដិក្កន្តានំ បណ្ឌាលមាឡេ សន្និសិទ្ធានំ
សន្និបតិទានំ អយមន្តរកថា ឧទទាទិ សញ្ញោជនន្តំ
វា អាវុសោ សញ្ញោជនិយា^(១) ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា
នានត្តា នាណព្យញ្ញនា ឧទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ
នានន្តំ ។ តត្រេតកថេហិ ថេរេហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ
ហោតិ សញ្ញោជនន្តំ វា អាវុសោ សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ
វា ឥមេ ធម្មា នានត្តា ថេវ នាណព្យញ្ញនា ទាតិ ។
ឯកថេហិ ថេរេហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ ហោតិ
សញ្ញោជនន្តំ វា អាវុសោ សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ វា
ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។

១ សញ្ញោជនិយាទិបិ ។

បិត្តកហបតិប្រាសំយត

[១៧៧] សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-

ឝកវន វាជនីវ័ត្រមច្ឆិកា ។ សម័យនោះឯង កាលដែលភិក្ខុជាថេរៈ

ច្រើនរូបត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃកត្ត បាន

អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោងសម្រាប់អង្គុយ ក៏មានអន្តរកថានេះកើតឡើងថា

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយ-

ធម៌ក្តី^(១) មានអត្តផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអត្តដូចគ្នា^(២)

ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ^(៣) ។ បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះ

ស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញា-

ជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្តផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេង

គ្នាផង ។ ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ

ទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មាន

អត្តដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។

១ ធម៌ជាហេតុនៃសញ្ញាជនៈ ។ ២ រូបសេចក្តី ។ ៣ ជាឈ្មោះប្បត្តអក្សរ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយត្តំ

(១៨០) តេន ខោ បន សមយេន ចិត្តោ កហាបតិ
 មិគបថកំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណី-
 យេន ។ អស្សោសិ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ សម្ពហុលានំ
 កិវ ថេវាទំ កិក្ខុទំ បច្ឆាកតំ មិណ្ឌាទាតប្បដិក្កន្តានំ
 មណ្ឌលមារឿ សន្និសិទ្ធានំ សន្និបតិកានំ អយមន្តរ-
 កថា ឧទទាទិ សញ្ញោជនន្តិ វា អាវុសោ សញ្ញោជនិ-
 យា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នានត្តា នាណព្យញ្ញនា
 ឧទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តិ ។ តត្រេកក្ខេហិ
 ថេវេហិ កិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តិ វា អាវុសោ
 សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នានត្តា ថេវ
 នាណព្យញ្ញនា ចាតិ ។ ឯកក្ខេហិ ថេវេហិ កិក្ខុហិ ឯវំ
 ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តិ វា អាវុសោ សញ្ញោជនិយា
 ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តិ ។

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសម្បត្ត

(១៨០) សម័យនោះឯង ចិត្តគហបតិបានទៅដល់ស្រែកមិត្តបឋកៈ

ដោយកិច្ចនិម្មយ ។ ចិត្តគហបតិបានឮដំណឹងថា កាលភិក្ខុជាថេរៈច្រើន

រូបត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភក្ត បានអង្គុយ

ប្រជុំគ្នាក្នុងពេលសម្រាប់អង្គុយ ក៏មានអន្តរកថានេះកើតឡើងថា ម្ចាស់

ភារុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី

មានអត្ថផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែ

ព្យញ្ជនៈ ។ បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាង

នេះថា ម្ចាស់ភារុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី

សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ។

ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភារុសោទាំងឡាយ

ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្ថដូចគ្នា

ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកវគ្គោ

[១៨០] អថទោ ចិត្តោ គហបតិ យេន ថេរ

ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ថេរេ ភិក្ខុ អភិ-

វាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ទោ

ចិត្តោ គហបតិ ថេរេ ភិក្ខុ ឯតទរោថ សុតមេតំ កន្លេ

សម្ពហុលានំ កិរ ថេរានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាកតំ បិណ្ណ-

ចាតប្បដិក្កន្តានំ មណ្ឌលមារឿ សន្និសីទ្ធានំ សន្និ-

បតិទានំ អយមន្តរកថា ឧទទានិ សញ្ញោជនន្តំ វា

អាវុសោ សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នានត្តា

នាណព្យញ្ញនា ឧទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ញនេវេ វា នន្តំ ។

ឯកច្នេហិ ថេរហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តំ

វា អាវុសោ សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា

នានត្តា ថេវ នាណព្យញ្ញនា ចាតិ ។ ឯកច្នេហិ ថេ-

រេហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តំ វា អាវុសោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(១៨១) គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅកណ្តកក្កុជាថេរៈ លុះ
 ចូលទៅដល់ ក៏ក្រាបបង្គំបង្គំកណ្តកក្កុជាថេរៈ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ទូលសួរទៅនឹង
 កណ្តកក្កុជាថេរៈដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបានឮដំណឹងដូច្នោះថា
 កាលដែលកណ្តកក្កុជាថេរៈច្រើនប្រតិបត្តិប្រមកអំពីបណ្ឌិត ក្នុងកាលជាខាង
 ក្រោយនៃភក្ត បានអង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងពេលសំរាប់អង្គុយ ក៏មានអន្តរកថា
 នេះកើតឡើងថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈ
 ក្តី សញ្ញាជនៈធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមាន
 អត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។ កណ្តកក្កុជាថេរៈត្រូវខ្លះ ដោះស្រាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី
 សញ្ញាជនៈធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ។
 កណ្តកក្កុជាថេរៈត្រូវខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ

ចំណុចបឋមបុព្វសំយុត្តំ

សញ្ញាជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញ-
 នមេវ នានន្តំ ។ ឯវំ កហាបតីតិ ។ សញ្ញាជនន្តំ វា កន្តេ
 សញ្ញាជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នានត្តា ចេវ នាណ-
 ព្យញ្ញនា ច ។ តេនហិ កន្តេ ឧបមំ^(១) ករិស្សាមិ ។ ឧប-
 មាយចិធរកេច្ឆ វិញ្ញា បុរិសា កាសិភស្ស អត្តំ អាជានន្តំ ។

(១៨២) សេយ្យថាមិ កន្តេ កាឡោ ច ពលិតោ
 ឱនាតោ ច ពលិតោ ឯកេន នាមេន វា យោត្តេន
 វា សំយុត្តា អស្ស ។ យោ នុ ទោ ឯវំ វទេយ្យ
 កាឡោ ពលិតោ ឱនាតស្ស ពលិតទ្ធស្ស សញ្ញាជនំ
 ឱនាតោ ពលិតោ កាឡស្ស ពលិតទ្ធស្ស សញ្ញា-
 ជនន្តំ ។ សម្មា នុ ទោ សោ វទមាណោ វទេយ្យតិ ។
 នោ ហេតំ កហាបតិ ។ ន ទោ កហាបតិ កាឡោ
 ពលិតោ ឱនាតស្ស ពលិតទ្ធស្ស សញ្ញាជនំ នចិ
 ឱនាតោ ពលិតោ កាឡស្ស ពឡិតទ្ធស្ស សញ្ញាជ-
 នំ យេន ទោ តេ ឯកេន នាមេន វា យោត្តេន វា
 សំយុត្តា តំ តត្ត សញ្ញាជនន្តំ ។ ឯវមេវ ទោ កន្តេ

១ ឧ. ម. ឯក្កន្តេ ហិរិ ពាលោ អត្តិ ។

ចំណុចហេតុបញ្ចប់សំយុត្ត

ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនៈនិយធម៌ក្តី មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេង
 គ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។ អធិកហបតី ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងនេះគឺ
 សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនៈនិយធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈ
 ផ្សេងគ្នាផង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងធ្វើនូវ
 សេចក្តីទុបមា ។ ព្រោះថាវិញ្ញាប្រសព្វកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងដឹង
 ច្បាស់នូវអត្ថនៃកាសិកៈដោយសេចក្តីទុបមា ។

(១៨២) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ដូចគោរខ្មៅនឹងគោសដែលគេទឹម
 ដោយខ្សែទាមប្តូរខ្សែបរតែមួយ ។ បុគ្គលណា គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា
 គោរខ្មៅជាសញ្ញាជនៈ^(១)របស់គោស គោសជាសញ្ញាជនៈរបស់គោ
 រខ្មៅ ។ បុគ្គលនោះឈ្មោះម៉ានិយាយត្រូវដែរឬ ។ ពាក្យនោះមិនមែន
 ត្រូវទេ គហបតី ។ ម្ចាស់គហបតី គោរខ្មៅមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់
 គោសទេ គោសក៏មិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់គោរខ្មៅដែរ គោទាំងនោះ
 គេទឹមដោយខ្សែទាមប្តូរខ្សែបរតែមួយឯណា ខ្សែទាមប្តូរខ្សែបរនោះ ជា
 សញ្ញាជនៈក្នុងការទឹមនោះ យ៉ាងណាមិញ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន

១ ជាត្រៀងទឹម ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស

ន ចក្ខុ រូបាជំ សញ្ញាជំ ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញា-
 ជំ យញ្ច តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ធន្ធាតោ
 តំ តត្ថ សញ្ញាជំ ។ ន សោតំ សទ្ធាជំ ។ ន យាជំ
 កម្មាជំ ។ ន ជិញ្ញា រសាជំ ។ ន កាយោ ដោជ្ជញ្ញាជំ
 សញ្ញាជំ ន ដោជ្ជញ្ញា កាយស្ស សញ្ញាជំ យញ្ច
 តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ធន្ធាតោ តំ តត្ថ
 សញ្ញាជំ ។ ន មនោ ធម្មាជំ សញ្ញាជំ ន ធម្មា
 មនស្ស សញ្ញាជំ យញ្ច តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ធន្ធាតោ តំ តត្ថ សញ្ញាជំនិ ។ លាភា
 តេ កហបតិ សុលទ្ធំ តេ កហបតិ យស្ស តេ
 កម្មីវ ពុទ្ធវចនេ បញ្ញាចក្ខុ កមតីតិ ។ បឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ភ្នែកមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់រូបទេ រូបមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ភ្នែកទេ សេចក្តីត្រេកត្រអាលឯណាកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវភ្នែកនឹងរូបទាំងពីរនោះ ក្នុងចក្ខុសម្ពុស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជាសញ្ញាជនៈក្នុងចក្ខុសម្ពុស្សនោះ ។ ត្រចៀកមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់សំឡេងទេ ។ ច្រមុះមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ក្លិនទេ ។ អណ្តាតមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់រសទេ ។ កាយមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ផោដ្ឋព្វៈទេ ផោដ្ឋព្វៈមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់កាយទេ សេចក្តីត្រេកត្រអាលឯណាកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវកាយនឹងផោដ្ឋព្វៈទាំងពីរនោះ ក្នុងកាយសម្ពុស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជាសញ្ញាជនៈក្នុងកាយសម្ពុស្សនោះ ។ ចិត្តមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ទេ ធម្មារម្មណ៍មិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ចិត្តទេ សេចក្តីត្រេកត្រអាលឯណាកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងពីរនោះ ក្នុងមនោសម្ពុស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជាសញ្ញាជនៈក្នុងមនោសម្ពុស្សនោះ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលគហបតី អ្នកហៅពេញជាមានលាភ ម្នាលគហបតី អត្តភាពជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបានដោយល្អ ព្រោះថាអ្នកមានបញ្ញាចក្ខុល្អៗក្នុងពុទ្ធជនៈដ៏ជ្រៅ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

ចិត្តករោចតំបុណ្យសំយត្តំ

[១៨៣] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា យេវ ភិក្ខុ
 មច្ឆិកាសណ្ឋោ វិហារន្តំ អម្ពាជកវំនេ ។ អថខោ ចិត្តោ
 កហាបតិ យេន យេវ ភិក្ខុ តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា
 យេវ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិដ្ឋោ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ យេវ ភិក្ខុ ឯតទរោច
 អធិវាសេន្តំ មេ កន្តេ យេវ ស្វាតនាយ កត្តន្តំ ។ អធិ-
 វាសេសុំ ខោ យេវ ភិក្ខុ តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ យេវនំ ភិក្ខុនំ អធិវាសនំ វិទិត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា យេវ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា
 បក្កាមិ ។

[១៨៤] អថខោ យេវ ភិក្ខុ តស្សា វត្តិយា អច្ច-
 យេន បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរោនាយ
 យេន ចិត្តស្ស កហាបតិណោ និវេសនំ តេនុបសង្កម្មំសុ
 ឧបសង្កម្មិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទីសុ ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ យេន យេវ ភិក្ខុ តេនុបសង្កម្មំ

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

(១៧៣) សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈ ច្រើនរូបគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-
 ដកវន នាដង់ព្រៃមច្ឆិកា ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិបូលទៅរកពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏និមន្តពួកភិក្ខុជាថេរៈដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈទាំង-
 ឡាយទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ដើម្បីធាន់កង់ថ្ងៃស្អែក ។ ពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈក៏ទទួលនិមន្តដោយគុណភាព ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិដឹង
 ច្បាស់ថា ពួកភិក្ខុជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រែកចាកអាសនៈ ថ្វាយ
 បង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ធ្វើប្រទេក្យណរូបហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។

(១៧៤) លុះកន្លងព្រឹកនោះទៅហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរៈ ក៏
 ស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរកង់វេលាបុព្វហ្គណ្ណសម័យ ចូលទៅ
 កាន់ផ្ទះនៃចិត្តតហបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈ
 ដែលគេក្រាលទុក ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិចូលទៅរកពួកភិក្ខុជាថេរៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ជេដ្ឋយនិកាយេ

ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ ជិសិមិ ។
 ឯកមន្តំ ជិសិមិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច ជាតុនានត្តំ ជាតុនានត្តន្តំ កន្តេ ថេរ
 វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ ជាតុនានត្តំ វុត្តំ កកវ-
 តាតិ ។

(១៨៥) ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហំ អហោ-
 សិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច ជាតុនានត្តំ ជាតុនានត្តន្តំ កន្តេ
 ថេរ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ ជាតុនានត្តំ វុត្តំ
 កកវតាតិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហំ
 អហោសិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច ជាតុនានត្តំ ជាតុនានត្តន្តំ កន្តេ ថេរ វុច្ឆតិ
 កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ ជាតុនានត្តំ វុត្តំ កកវតាតិ ។
 ធុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហំ អហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកកិក្ខុជាថេរៈ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះចិត្តគហបតីរងយកនឹងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ទូលសួរទៅនឹងព្រះថេរៈ
 ដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តី
 ផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគពោលហើយ ដោយ
 ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។

(១៨៥) កាលបើចិត្តគហបតីពោលយ៉ាងនេះ ព្រះថេរៈដ៏មាន
 អាយុក៏ស្ងៀម ។ ចិត្តគហបតីពោលសួរទៅនឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុជា
 គំរប់ ២ ដងដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តី
 ផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ
 ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុក៏ស្ងៀម ជាគំរប់ ២ ដង
 ទៀត ។ ចិត្តគហបតីពោលសួរទៅនឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុជាគំរប់ ៣ ដង
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃ
 ធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះសេចក្តីផ្សេង
 គ្នានៃធាតុដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ មានប៉ុន្មានហ្ន៎ ។
 ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុក៏ស្ងៀម ជាគំរប់ ៣ ដងទៀត ។

ចិត្តតហបតិប្បញ្ញសំយុត្តំ

[១៨៦] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 ឥសិទត្តោ តស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនវកោ ហោតិ ។
 អថខោ អាយស្មា ឥសិទត្តោ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯតទរោច
 ព្យាករោមហំ កន្តេ ថេរ ចិត្តស្ស កហាបតិដោ ឯតំ
 បញ្ញន្តំ ។ ព្យាករហំ ភ្នំ ឥសិទត្ត ចិត្តស្ស កហាបតិ-
 ដោ ឯតំ បញ្ញន្តំ ។ ឯរំ ហំ ភ្នំ កហាបតិ បុច្ឆសិ
 ធាតុនានត្ថំ ធាតុនានត្ថន្តំ កន្តេ ថេរ វុច្ឆតិ កត្តាវតា
 នុ ខោ កន្តេ ធាតុនានត្ថំ វុត្ថំ កកវតាតិ ។ ឯរំ កន្តេ ។
 ឥទំ ខោ កហាបតិ ធាតុនានត្ថំ វុត្ថំ កកវតា ។ ចក្កុ
 ធាតុ វុបធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ បដោធាតុ
 ធម្មធាតុ មដោវិញ្ញាណធាតុ ។ ឯត្តាវតា ខោ កហាបតិ
 ធាតុនានត្ថំ វុត្ថំ កកវតាតិ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុត្ត

(១៨៦) សម័យនោះឯង ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុ ជាកិក្ខុប្តី
 បង្កស្តីកងកិក្ខុសង្ឃនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុពោលទៅ
 នឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា
 សូមដោះស្រាយនូវប្រស្នានុ៎ះ ដល់ចិត្តគហបតី ។ ព្រះថេរៈពោលថា
 ម្ចាស់ឥសិទ្ធក្នុង អ្នកចូរដោះស្រាយនូវប្រស្នានុ៎ះ ដល់ចិត្តគហបតីចុះ ។
 ព្រះឥសិទ្ធក្នុងពោលថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 ថេរៈដ៏ចំរើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នា
 នៃធាតុដូច្នោះ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ដូច្នោះវែមនឬ ។
 ករុណាលោកម្ចាស់ ។ ម្ចាស់គហបតី សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុនេះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយថា ។ គឺចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ។ បេ ។ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ម្ចាស់គហ-
 បតី សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ
 ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

[១៨៧] អថខោ ចិត្តោ កហាបតិ អាយស្មតោ
 ឥសិទ្ធក្ខន្ធស្ស ភាសិតំ អភិទន្ធិត្វា អនុហោមិត្វា យេវ
 ភិក្ខុ បណីតេន ទាទដិយេន កោដយិយេន សហត្តា
 សន្តប្បសិ សម្បវាសេ ។ អថខោ យេវ ភិក្ខុ កុត្តា
 វិណា ឌីនីតបត្តនាណំនោ ឌុដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។
 អថខោ អាយស្មា យេវ អាយស្មន្តំ ឥសិទ្ធកំ ឯត-
 ទំរោច សាធុ ខោ ភំ អារុសោ ឥសិទ្ធកំ ឯសោ
 បញ្ញា បដិភាសិ នេសោ បញ្ញា មំ បដិភាសិ តេន-
 ហារុសោ ឥសិទ្ធកំ យនា អញ្ញាថាបិ ឯវុទោ បញ្ញា
 អាគច្ឆេយ្យ តញ្ញាវេត្ត បដិភាសេយ្យាសីតិ ។ ទុតិយំ ។

[១៨៨] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា យេវ
 ភិក្ខុ មច្ឆិកាសណ្ណោ វិហារន្តំ អម្ពាជកវនេ ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ យេន យេវ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

[១៨៧] គ្រានោះ ចិត្តគហបតីត្រឹកអរអនុមោទនានឹងភាសិត
 របស់ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដំមានអាយុហើយ ក៏ញ៉ាំងពួកភិក្ខុជាថេរៈឲ្យឆាន់ឆ្អែក
 ស្តាប់ស្តាប់ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ទុក្ខមដោយដៃដៃខ្លួន ។
 លុះពួកភិក្ខុជាថេរៈឆាន់រួច លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាតទៀតហើយ
 ក៏ក្រែកចាកអាសនៈហើយចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះថេរៈ
 ដ៏មានអាយុពេលទៅនឹងព្រះឥសិទ្ធក្នុងដំមានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោ
 ឥសិទ្ធក ប្រស្នា⁺នុះប្រាកដដល់លោកដោយប្រពៃហើយ ប្រស្នា⁺នុះមិន
 ប្រាកដដល់ខ្ញុំទេ ម្ចាស់អារុសោឥសិទ្ធក បើដូច្នោះ កាលណាបើមាន
 ប្រស្នាមានសភាពដូច្នោះ មកដល់ដោយប្រការដទៃ លោកគប្បីទទួល
 សំដែងប្រស្នានោះ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[១៨៨] សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពាដកវន
 ខាងជើងព្រៃមច្ឆិកា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅរកពួកភិក្ខុជាថេរៈ

ចិត្តពហុបតិបុញ្ញសំយុត្តំ

ឧបសង្កម្ភិត្តា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ ថេរេ ភិក្ខុ
 ឯតទរោច អធិវាសេន្ត មេ កន្តេ ថេរេ ស្វាតនាយ
 កត្តន្តំ ។ អធិវាសេសុំ ខោ ថេរេ ភិក្ខុ តុណ្ហិកាវេន ។
 អថខោ ចិត្តោ កហាបតិ ថេរេនំ ភិក្ខុនំ អធិវាសនំ
 វិទិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្តា បទត្តិណំ
 កត្តា បក្កាមិ ។

[១៨៧] អថខោ ថេរេ ភិក្ខុ តស្ស វត្តិយា
 អច្ចយេន បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្តា បត្តចរោមនាយ
 យេន ចិត្តស្ស កហាបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កម្ភីសុ
 ឧបសង្កម្ភិត្តា បញ្ញត្ត អាសនេ និសីទីសុ ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ យេន ថេរេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កម្ភិ ឧប-
 សង្កម្ភិត្តា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរួហើយ ក៏និមន្តពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈទាំងឡាយទទួល
 នូវកត្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ដើម្បីធានក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ក៏ទទួលនិមន្តដោយត្បូងភាព ។ លុះចិត្តគហបតិដឹងច្បាស់ថាពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រែកទោកទោសនៈថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ធ្វើប្រទេក្យណហើយចេញទៅ ។

[១៨៧] លុះពត្រីនោះកន្លងទៅហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរៈស្ងៀក
 ស្ងៀមប្រដាប់បុត្រនឹងចិវ៌ក្នុងវេលាបុព្វហ្គសម័យ ចូលទៅកាន់ផ្ទះរបស់
 ចិត្តគហបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាល
 ទុក ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតិចូលទៅរកពួកភិក្ខុជាថេរៈ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា ខោ ចិត្តោ តហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច យា ឥមា កន្តោ ថេរ អនេកវិហិតា
 ទិដ្ឋិយោ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
 អន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ
 អញ្ញំ សវ័ន្តំ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ទេវំ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ (យានិ ចិមានិ
 ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិកតានិ ព្រហ្មជាលេ កណ៌តានិ) ។ ឥមា ន
 ខោ កន្តោ ទិដ្ឋិយោ កំស្មី សតិ ហោន្តំ កំស្មី អសតិ
 ន ហោន្តិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏សួរទៅព្រះថេរៈដ៏មានអា-

យុដ្ឋច្នេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ទិដ្ឋិតាំងឡាយឯណាមានច្រើន

ប្រិការ តែងកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិន

ទៀងដូច្នោះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី

ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះដូច្នោះក្តី ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃដូច្នោះក្តី សត្វកើត

ទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី សត្វមិនកើតទៀតខាងមុខ

បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី សត្វកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះខាង

មុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត

ទៀតក៏មិនមែនខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី ។ (ទិដ្ឋិតាំង ៦២

បានពោលក្នុងព្រហ្មជាលសូត្ររួចហើយ) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កាល

បើអ្វីមាន ទើបទិដ្ឋិតាំងនេះក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមាន ទិដ្ឋិតាំងនេះ

ក៏មិនមានដែរ ។

ចិត្តកោសលបុគ្គលសម្បត្តិ

[១៧០] ឃ្លី រុត្ត អាយស្មា ថេរោ តុណ្ណី អហោសិ ។
 ធុតិយម្បិ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ ។ បេ ។ តតិយម្បិ
 ខោ ចិត្តោ កហាបតិ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯតទរោច
 យា ឥមា កន្តេ ថេរ អនេកវហិតា ទិដ្ឋិយោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោ-
 កោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
 តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ វា ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វា ។ (យានិ ចិមានិ ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិកតានិ
 ព្រហ្មជាលេ កណិតានិ) ។ ឥមា នុ ខោ កន្តេ ទិដ្ឋិ-
 យោ កិស្មី សតិ ហោន្តិ កិស្មី អសតិ ន ហោន្តិតិ ។
 តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ណី អហោសិ ។

ចិត្តកហោតិបុណ្ណសំយុត្ត

(១៧០) លុះចិត្តកហោតិស្សយ៉ាងនេះហើយ ព្រះថេរៈដ៏មាន
 អាយុក៏ស្ងៀម ។ ចិត្តកហោតិស្សជាគំរប់ ២ ដងទៀត ។ បេ ។ ចិត្ត-
 កហោតិស្សទៅព្រះថេរៈដ៏មានអាយុជាគំរប់ ៣ ដងដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 ថេរៈដ៏ចំរើន ទិដ្ឋតាំងឡាយឯណាមានច្រើនប្រការ តែងកើតឡើងក្នុង
 លោកថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី លោកមានទី
 បំផុតដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះដូច្នោះក្តី
 ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃដូច្នោះក្តី សត្វកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ដូច្នោះក្តី សត្វមិនកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី សត្វ
 កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី
 សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ដូច្នោះក្តី ។ (ទិដ្ឋតាំង ៦២ បានពោលក្នុងព្រហ្មជាលសូត្ររួច
 ហើយ) ។ បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចំរើន កាលបើអ្វីមាន ទើបទិដ្ឋតាំងនេះ
 ក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមាន ទិដ្ឋតាំងនេះក៏មិនមានដែរ ។ ព្រះថេរៈ
 ដ៏មានអាយុស្ងៀមជាគំរប់ ៣ ដងទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សំឡាយតនវិញ្ញោ

[១៧១] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 ឥសិទត្តោ ភស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនវកោ ហោតិ ។
 អថខោ អាយស្មា ឥសិទត្តោ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯត-
 ទរោច ព្យាករោមហំ កន្លេ ថេរ ចិត្តស្ស កហបតិទោ
 ឯតំ បញ្ញាទ្ធិ ។ ព្យាករហំ ភំ អារុសោ ឥសិទត្ត
 ចិត្តស្ស កហបតិទោ ឯតំ បញ្ញាទ្ធិ ។ ឯរំ ហំ ភំ កហ-
 បតិ បុច្ឆសំ យា ឥមា កន្លេ ថេរ អនេកវិហិតា ទិដ្ឋិ-
 យោ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អ-
 សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា
 លោកោតិ វា ។ បេ ។ ឥមា នុ ខោ កន្លេ ទិដ្ឋិយោ
 កិស្មី សតិ ហោន្តំ កិស្មី អសតិ ន ហោន្តិតំ ។ ឯរំ
 កន្លេ ។ យា ឥមា កហបតិ អនេកវិហិតា ទិដ្ឋិយោ
 លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អ-
 សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា
 លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកនវគ្គ

(១៧១) សម័យនោះឯង ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុ ជាភិក្ខុប្តីជាង

គេក្នុងភិក្ខុសង្ឃនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុពោលទៅ
នឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា
សូមដោះស្រាយប្រស្នាន្ត្រះ ដល់ចិត្តគហបតី ។ ម្នាលអារុសោឥសិទ្ធក្នុ
ចូរលោកដោះស្រាយប្រស្នាន្ត្រះ ដល់ចិត្តគហបតីចុះ ។ (ព្រះឥសិទ្ធក្នុសួរ
ទៅចិត្តគហបតី) ថា ម្នាលគហបតី អ្នកសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះថេរៈ
ដ៏ចម្រើន ទិដ្ឋតាំងឡាយឯណាមានច្រើនប្រការ តែងកើតឡើងក្នុងលោក
ថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី លោកមានទីបំផុត
ដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ។ បេ ។ បពិត្រព្រះថេរៈ ដ៏ចម្រើន
កាលបើអ្វីមាន ទើបទិដ្ឋតាំងនេះក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមាន ទិដ្ឋតាំង
នេះក៏មិនមានដែរ ដូច្នោះចុះ ។ ករុណា លោកម្ចាស់ ។ ម្នាលគហបតី
ទិដ្ឋតាំងឡាយឯណាមានច្រើនប្រការ រមែងកើតឡើងក្នុងលោកថា
លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី
លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ជីវិតនោះគឺសរវរនោះដូច្នោះក្តី ជីវិតដទៃ

ចំពោះបទពិបាកសំយុង

សរីរៈនៃ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ (យានិ ចំមាណិ ទ្វាសដ្ឋិ-
 ទិដ្ឋិតតានិ [ព្រហ្មជាលេ កណ៌តានិ) ។ ឥមា ខោ កហ-
 បតិ ទិដ្ឋិយោ សក្កាយទិដ្ឋិយា សតិ ហោនិ សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិយា អសតិ ន ហោនិ ។

[១៨២] កថំ បន កន្តេ សក្កាយទិដ្ឋិ ហោតិ ។
 ឥន កហបតិ អស្សុតវា បុត្តដ្ឋនោ អរិយានំ អនិស្សវី
 អរិយទម្មស្ស អកោវិនោ អរិយទម្ម អរិធិតោ សប្បវិ-
 សានំ អនិស្សវី សប្បវិសទម្មស្ស អកោវិនោ សប្បវិ-
 សទម្ម អរិធិតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ
 វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេទនំ
 អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។
 វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ
 អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។ ឯវំ ខោ
 កហបតិ សក្កាយទិដ្ឋិ ហោតិ ។

ចិត្តគហបតីបុញ្ញសំយុត្ត

សរីរៈដទៃដូច្នោះក្តី សត្វកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី
 សត្វមិនកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី សត្វកើតទៀត
 ខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះក្តី សត្វកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ដូច្នោះក្តី ។ (ទិដ្ឋិទាំង ៦២ បានពោលក្នុងព្រហ្មជាលសូត្ររួចហើយ) ។
 ម្នាលគហបតី កាលបើសក្កាយទិដ្ឋិមាន ទិដ្ឋិទាំងនេះក៏មានដែរ កាល
 បើសក្កាយទិដ្ឋិមិនមាន ទិដ្ឋិទាំងនេះក៏មិនមានដែរ ។

(១៧២) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សក្កាយទិដ្ឋិកើតមានតើ
 ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី បុថុជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 មិនចេះដឹង មិនបានឃើញព្រះអរិយៈ មិនឈ្លាសវៃក្នុងអរិយធម៌ មិន
 បានសិក្សាក្នុងអរិយធម៌ មិនបានឃើញពួកសប្បុរស មិនឈ្លាសវៃក្នុង
 សប្បុរសធម៌ មិនបានសិក្សាក្នុងសប្បុរសធម៌ រមែងពិចារណាឃើញនូវ
 រូបថាជាខ្លួន នូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ នូវរូបក្នុងខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។
 ឃើញនូវវេទនាថាជាខ្លួន ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។
 ឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួន នូវខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ នូវវិញ្ញាណក្នុង
 ខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី សក្កាយទិដ្ឋិកើតមាន
 ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យាយតនវគ្គោ

(១៧៣) កេមិំ បទ កន្លៃ សក្កាយទិដ្ឋិំ ន ហោតីតិំ ។
 ឥទ កហបតិំ សុតវា អរិយសារិកោ អរិយានំ ទស្សវិំ
 អរិយធម្មស្ស កោវិទោ អរិយធម្មេ សុវិជីតោ សប្បវិ-
 សានំ ទស្សវិំ សប្បវិសធម្មស្ស កោវិទោ សប្បវិស-
 ធម្មេ សុវិជីតោ ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិំ ន រូបវន្តំ
 វា អត្តានំ ន អត្តនិំ វា រូបំ ន រូបស្មីំ វា អត្តានំ ។ ន
 វេទនំ ។ ន សញ្ញំ ។ ន សម្ពុវេ ។ ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ
 សមនុបស្សតិំ ន វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិំ វា
 វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មីំ វា អត្តានំ ។ ឃំ ខោ កហបតិំ
 សក្កាយទិដ្ឋិំ ន ហោតីតិំ ។ កុតោ កន្លៃ អយ្យោ
 ឥសិទត្តោ អាគច្ចតីតិំ ។ អវន្តិយា ខោហំ កហបតិំ អា-
 គច្ចាមីតិំ ។ អត្តំ កន្លៃ អវន្តិយា ឥសិទត្តោ ធាម កុល-
 បុត្តោ អម្បកំ អទិដ្ឋសហាយោ បព្វជីតោ ទិដ្ឋោ សោ
 អាយស្មតាតិំ ។ ឃំ កហបតីតិំ ។ កហំ នុ ខោ សោ
 កន្លៃ អាយស្មា ឃំតវហំ វិហារតីតិំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(១៧៧) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សក្កាយទិដ្ឋិមិនកើតមាន
ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវកក្នុងលោកនេះ ជា
អ្នកចេះដឹង បានឃើញព្រះអរិយៈ ឈ្លាសវៃក្នុងអរិយធម៌ បានសិក្សា
ដោយល្អក្នុងអរិយធម៌ បានឃើញពួកសប្បុរស ឈ្លាសវៃក្នុងសប្បុរស-
ធម៌ បានសិក្សាដោយល្អក្នុងសប្បុរសធម៌ រមែងមិនឃើញនូវរូបថាជាខ្លួន
មិនឃើញនូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ មិនឃើញនូវរូបក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនឃើញនូវ
ខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។ មិនឃើញនូវវេទនា ។ មិនឃើញនូវសញ្ញា ។ មិន
ឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួន មិន
ឃើញនូវខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ មិនឃើញនូវវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនខ្លះ មិន
ឃើញនូវខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី សក្កាយទិដ្ឋិមិនកើតមាន
ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ព្រះឥសិទ្ធក្ត
ជាម្ចាស់និមន្តមកអំពីទីណា ។ ម្នាលគហបតី អាត្មាមកអំពីដែនអវន្តិ ។
បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ឯកុលបុគ្គលឃ្លោះឥសិទ្ធក្តក្នុងដែនអវន្តិ ជា
សំឡាញ់ដែលយើងមិនដែលបានឃើញ ឥឡូវបួសហើយ ឯលោក
នោះ លោកម្ចាស់ដែលឃើញហើយដែរឬ ។ អើគហបតី ។ បពិត្រ
ព្រះករុណាដ៏ចម្រើន បុរៈព្រះឥសិទ្ធក្តដ៏មានអាយុនោះ ឥឡូវនេះគង់នៅ
ក្នុងទីឯណា ហ្ន៎ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុត្តំ

(១៧៤) ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា ឥសិទត្តោ តុណ្ហិ
 អហោសិ ។ អយ្យោ នោ កន្លេ ឥសិទត្តោតិ ។ ឯវំ
 កហបតីតិ ។ អភិរមតុ កន្លេ អយ្យោ ឥសិទត្តោ មច្ឆិ-
 កាសន្នោ រមណីយំ អម្ពាជកវំធំ អហំ អយ្យស្ស
 ឥសិទត្តស្ស ឱស្សកំ ករិស្សមិ បិវបណ្ណាទាតសេ-
 ណាសនតិណាទប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាទន្តិ ។ កល្យាណំ
 វុច្ឆតិ កហបតីតិ ។

(១៧៥) អថខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មតោ
 ឥសិទត្តស្ស កាសិតំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ថេរេ
 ភិក្ខុ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្តា
 សន្តប្បសិ សម្បវារេសិ ។ អថខោ ថេរោ ភិក្ខុ កុត្តារិ-
 នោ ឱនីតបត្តាណំនោ ឱដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។ អ-
 ថខោ អាយស្មា ថេរោ អាយស្មន្តំ ឥសិទត្តំ ឯតទរោច
 សាធុ ខោ ភ្នំ^(១) អារុសោ ឥសិទត្ត ឯសោ បញ្ញា

• ១. ភំ ។

ចិត្តគហបតីបុព្វសម្បត្តិ

(១៧៤) លុះចិត្តគហបតីស្អប់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មាន
 អាយុនៅស្ងៀម ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ជាឥសិទ្ធក
 របស់យើងឬ ។ អើគហបតី ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សូមព្រះឥសិ-
 ទ្ធក្នុងម្ចាស់ត្រេកអរនឹងវត្តអម្ពាដកវនជាទីសប្បាយ នាដងវែងព្រមច្នៃកាចុះ
 ខ្ញុំព្រះករុណានឹងធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដល់ព្រះឥសិទ្ធក្នុងម្ចាស់ ។ ម្ចាស់គហបតី
 អ្នកពោលពាក្យល្អហើយ ។

(១៧៥) គ្រានោះ ចិត្តគហបតីត្រេកអរនូវមាទនានឹងភាសិត
 របស់ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុហើយ ក៏ញ៉ាំងពួកភិក្ខុជាថេរៈឲ្យនានាឆ្លុះ
 ស្តប់ស្តល់ដោយខានើយភោជនីយាហារដ៏ទុក្ខដោយដៃខ្លួនឯង ។ លំ-
 ដាប់នោះ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ លុះនានារួចលែងល្ងក់ដៃទៅក្នុងបាត្រហើយក៏
 ក្រោកចាកអាសនៈចេញទៅ ។ គ្រានោះ ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុពោលទៅ
 នឹងព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសោឥសិទ្ធក ប្រស្នា⁺
 ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

បដិភាសិ នេសោ បញ្ញា មំ បដិភាសិ តេនហារុសោ
 ឥសិទ្ធក្ក យនា អត្តាថាបិ ឯវុទោ បញ្ញា អាគច្ឆេយ្យ
 តញ្ញាវេតុ បដិភាសេយ្យាសីតិ ។ អថខោ អាយស្មា
 ឥសិទ្ធក្កា សេនាសនំ សំសារមេត្វា បត្តចិវមាទាយ
 មច្ឆិកាសណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ យំ មច្ឆិកាសណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ
 តថា បក្កន្តោវ អហោសិ ន បុន បច្ឆាភច្ឆីតិ ។ តតិយំ ។

(១៧៦) ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ថេរា ភិក្ខុ
 មច្ឆិកាសណ្ឋោ វិហារន្តំ អម្ហាជកាវនេ ។ អថខោ ចិត្តោ
 កហាបតិ យេន ថេរា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ ថេរេ ភិក្ខុ ឯតទរោច
 អធិវាសេនុ ថេ ភន្តេ ថេរា ស្វាតនាយ តោកុលេ
 ភត្តន្តំ ។ អធិវាសេសុំ ខោ ថេរា ភិក្ខុ តុណ្ហិកាវេន ។
 អថខោ ចិត្តោ កហាបតិ ថេរានំ ភិក្ខុនំ អធិវាសនំ
 វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា បទក្ខុណំ
 កត្វា បក្កាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ប្រាកដដល់លោកប្រពៃហើយ ប្រស្នាខ្លះមិនប្រាកដដល់យើងឡើយ
 ម្នាលអាវុសោឥសិទ្ធក្ត បើដូច្នោះ កាលណាបើមានប្រស្នាមានសភាព
 ដូច្នោះមានមកដោយប្រការដទៃ លោកគប្បីទទួលសំដែងប្រស្នានោះ ។
 គ្រានោះ ព្រះឥសិទ្ធក្តដ៏មានអាយុរៀបចំទុកដាក់សេនាសនៈហើយ ក៏
 កាន់យកបាត្រនឹងចីវរចេញទៅអំពីដងវៃព្រមច្នៃកា ព្រោះថាលោកចេញ
 ទៅអំពីដងវៃព្រមច្នៃកា ចេញទៅតែម្តង មិនបានត្រឡប់មកទៀតឡើយ ។
 ចប់សូត្រទី ៣ ។

(១៧៦) សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបគង់នៅវត្តអម្ពាដកវៃ
 នាដងវៃព្រមច្នៃកា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅកេត្តកភិក្ខុជាថេរៈ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏និមន្ត
 ពួកភិក្ខុជាថេរៈដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សូមព្រះថេរៈទាំងឡាយ
 ទទួលកត្តព្វដ៏ត្រាលគោរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ដើម្បីធានក្នុងថ្ងៃស្អែក ។
 ពួកភិក្ខុជាថេរៈក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហភាព ។ លំដាប់នោះ ចិត្តគហ-
 បតី ដឹងច្បាស់ថាពួកភិក្ខុជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ
 ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ធ្វើប្រទេក្យណហើយចេញទៅ ។

ចំពួកពេបតិបុណ្ណសំយុត្តំ

[១៧៧] អថខោ យេវ ភិក្ខុ តស្សា វត្តិយោ អច្ច-
 យេន បុត្តល្អាសមយំ និវាសេត្វា បត្តច្រវេមាយ
 យេន ចិត្តស្ស គហបតិវោ កោក្កលំ តេនុបសង្កមីស្ស
 ឧបសង្កមីត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទីស្ស ។ អថខោ
 ចិត្តោ គហបតិ យេវ ភិក្ខុ បណីតេន សប្បិចាយាសេ-
 ន សហត្តា សន្តប្បសិ សម្បវាវសិ ។ អថខោ យេវ
 ភិក្ខុ ភុត្តារិវោ ឌុនីតបត្តចាណិវោ ឌុដ្ឋាយាសនា
 បក្កមីស្ស ។ ចិត្តាចិ ខោ គហបតិ សេសកំ វិស្សដ្ឋេ-
 ថាតិ វត្តា យេវ ភិក្ខុ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពង្ខិ ។
 តេន ខោ បន សមយេន ឌុល្ហំ ហោតិ ក្កដ្ឋិតំ ។ តេ
 ច យេវ ភិក្ខុ បវេលីយមាទេន មញ្ញោ កាយេន
 កច្ចន្តិ^(១) យថា តំ កោជនំ ភុត្តារិវោ ។

១ ឧ. អញ្ញោ អញ្ញសេន កច្ចន្តិ ។

ចិត្តគហបតិបុត្តសំយុត្ត

(១៧៧) លុះពត្រីនោះកន្លងទៅហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរៈស្ងៀក
 ស្ងៀមប្រដាប់បាត្រនឹងថវីរ ក្នុងវេលាបុព្វសម័យ ចូលទៅកាន់ក្រាល
 គោរបស់ចិត្តគហបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើភាសនៈដែល
 គេក្រាលទុក ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតិញ្ញាំងពួកភិក្ខុជាថេរៈឲ្យឆាន់ឆែត
 ស្តាប់ស្តាប់ដោយសប្បិបាយាស (បាយាសនាយទឹកដោះកវ) ដ៏ទុក្ខម
 ដោយដៃខ្លួនឯង ។ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ លុះឆាន់រួចលែងលូកដៃទៅក្នុង
 បាត្រទៀតហើយ ក៏ក្រែកចាកភាសនៈហើយចេញទៅ ។ ចិត្តគហបតិ
 ពោលថា សូមព្រះករុណាទាំងឡាយឲ្យទាននូវភក្តីដែលសល់ ហើយ
 ក៏ដើរតាមក្រោយៗ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ ។ សម័យនោះឯង សេចក្តីក្តៅ^(១)
 ខ្លាំងក៏កើតមាន ។ ភិក្ខុជាថេរៈទាំងនោះ ទើបតែនឹងឆាន់កោដន្តរួច
 ខំប្រឹងដើរទៅ មានកាយលំបាកពេកណាស់ ។

១ ភាសក្រោមក្តៅដោយដ៏ខ្លាំង ភាសលើក្តៅដោយកំដៅព្រះអាទិត្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធកយភវិន្ទោ

[១៧៨] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 មហាកោ តស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនវេ^(១) ហោតិ ។
 អថខោ អាយស្មា មហាកោ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯត-
 នវេច សាធុ ខ្យស្ស កន្ត ថេរស្ស^(២) សីតកោ ច
 វាលោ វាយេយ្យ អត្តសំបិណាចោ^(៣) ច អស្ស ទេវេ
 ច ឯកមេតំ ដុសយេយ្យតិ ។ សាធុ ខ្យស្ស អារុសោ
 មហាក យំ សីតកោ ច វាលោ វាយេយ្យ អត្តសំ-
 បិណាចោ ច អស្ស ទេវេ ច ឯកមេតំ ដុស-
 យេយ្យតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកោ តថារូបំ
 ឥន្ទាភិសង្ការំ អភិសង្ការំ យថាយំ សីតកោ ច វាលោ
 វាយំ អត្តសំបិណាចោ ច អស្ស ទេវេ ច ឯកមេតំ
 ដុសិ ។

១ ឧ. សព្វនវិកោ ។ ២ ឧ. យំ សីតកោ ។ ៣ ឧ. អត្តសំបិណាចោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ឌ

(១៧៨) សម័យនោះឯង ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុជាកិត្តិយ៍ជាងគេ

ក្នុងកិត្តិយ៍នោះ ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុពោលទៅនឹង

ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើមានខ្យល់

ត្រជាក់បក់មក ទាំងមេឃក៏ស្រទំ ទាំងភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមកមួយគ្រាប់ៗ

ជាការប្រពៃណាស់ ។ ព្រះថេរៈពោលថា ម្ចាស់អាវុសោមហាកៈ ប្រសិន

បើមានខ្យល់ត្រជាក់បក់មក ទាំងមេឃក៏ស្រទំ ទាំងភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមក

មួយគ្រាប់ៗ ជាការប្រពៃពិត ។ ទើបព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុតាក់វែតង

នូវវត្ថុកិត្តិយ៍មានសភាពដូច្នោះ គឺឲ្យមានខ្យល់ត្រជាក់បក់មក ទាំង

មេឃក៏ស្រទំ ទាំងភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមកមួយគ្រាប់ៗ ។

ចិត្តធម្មតិប្បញ្ញសំយុត្តំ

[១៧៧] អថខោ ចិត្តស្ស កហបតិ នោ ឯតទហោ-
សំ យោ ខោ ឥមស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនរោ ភិក្ខុ
តស្សាយំ ឯវុទោ ឥទ្ធានុករោតិ ។ អថខោ អាយស្មា
មហាកោ អារាមំ សម្មាប្បណិគ្ខា អាយស្មន្តំ ថេរំ
ឯតទរោច អនមេត្តារតា កន្លេ ថេរតិ អនមេត្តារតា
អារុសោ មហកក កតមេត្តារតា អារុសោ មហកក ប្ញ-
ជិតមេត្តារតា អារុសោ មហកកតិ ។ អថខោ ថេរា ភិក្ខុ
យថារិហារំ អគមសុ អាយស្មាបិ មហាកោ សកំ
រិហារំ អគមសំ ។ អថខោ ចិត្តោ កហបតិ យេនាយស្មា
មហាកោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មន្តំ
មហកំ អភិវទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និ-
សិន្នោ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មន្តំ មហកំ ឯតទ-
រោច សាធុ មេ កន្លេ អយ្យោ មហាកោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ
ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ទស្សេត្តតិ ។ តេនហិ ត្វំ កហបតិ

ចិត្តគហបតិច្ចាសំយុត្ត

(១៧៧) ត្រា នោះ ចិត្តគហបតិមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុ
 ឯណា ថ្មីជាងគេបង្អស់ក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះ អាណុភាពនៃប្តូរទិមានសភាពដូច្នោះ
 នេះ ជារបស់ភិក្ខុនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុបានទៅ
 ដល់អាមាមហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ប៉ុណ្ណោះល្មមហើយឬនៅ ព្រះថេរៈក៏ពោលថា ម្ចាស់
 អាវុសោមហាកៈ ប៉ុណ្ណោះល្មមហើយ ម្ចាស់អាវុសោមហាកៈ ធ្វើប៉ុណ្ណោះចុះ
 ម្ចាស់អាវុសោមហាកៈ ឬជាប៉ុណ្ណោះហើយ ។ ត្រា នោះ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ក៏បានទៅដល់វត្តរៀងខ្លួន ឯព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុ ក៏បានទៅដល់វត្ត
 របស់ខ្លួនដែរ ។ លំដាប់នោះ ចិត្តគហបតិចូលទៅរកព្រះមហាកៈដ៏មាន
 អាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ពោលទៅនឹងព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះមហាកៈជាម្ចាស់សំដែងនូវឥទ្ធិបាដិហារ្យ ជាធម៌របស់មនុស្ស
 ដ៏លើសលុបដល់ខ្ញុំកុណាឲ្យទាន ។ ម្ចាស់គហបតិ បើដូច្នោះ ចូរអ្នក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សំឡាយពនវិញ្ញោ

អាឡិទ្ធេ ឧត្តរាសង្កំ បញ្ញាបេត្វា តិណាកលាបំ ឱ កា-
សេហិតំ ។ ឃុំមន្តេតំ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មតោ
មហាកស្ស បដិស្សត្វា អាឡិទ្ធេ ឧត្តរាសង្កំ បញ្ញាបេត្វា
តិណាកលាបំ ឱ កាសេសិ ។ អថខោ អាយស្មា ម-
ហាកោ វិហារំ បរិសិត្វា ស្វចិយដិកំ ទត្វា តថារូបំ
ឥន្ទ្រានិសង្ការំ អភិសង្ការំ យថា តាឡិច្ចក្កុឡិទ្ធព ច អក្ក-
ឡន្តរិកាយ ច អច្ចំ ជិត្តមិត្វា តិណាជិ ឈាបេសិ ន
ឧត្តរាសង្កំ ឈាបេសិ ។ អថខោ ចិត្តោ កហបតិ ឧត្តរា-
សង្កំ បច្ឆោដេត្វា^(១) សំវិត្តោ លោមហដ្ឋជាតោ ឯកមន្តំ
អដ្ឋាសិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកោ វិហារា ជិត្តមិត្វា
ចិត្តំ កហបតិ ឯតទពោច អលមេត្តារតា កហបតិ ។
អលមេត្តារតា កន្តេ មហាក កតមេត្តារតា កន្តេ ម-
ហាក ប្បដិទមេត្តារតា កន្តេ មហាក អភិរមតុ កន្តេ
អយ្យោ មហាកោ មច្ចិកាសណ្ឋោ រមណីយំ អម្ពាដក-
វនំ អហំ អយ្យស្ស មហាកស្ស ឧស្សុក្កំ កវិស្សាមិ

១ ខ. បច្ឆោដេត្វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ក្រាលសំពត់ទុក្ខកសន្តគ្របលើបាច់ស្មៅព្វដំរហៀង ។ ចិត្តគហបតី
 ទទួលពាក្យរបស់ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុថា ព្រះករុណា លោកម្ចាស់
 ហើយក៏ក្រាលសំពត់ទុក្ខកសន្តគ្របលើបាច់ស្មៅព្វដំរហៀង ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុចូលទៅកាន់វិហារ ចាត់គន្លឹះទ្វារហើយ
 ក៏តាក់តែងនូវឥន្ទ្រកិសង្ខារមានសភាពដូច្នោះ បណ្តាលឲ្យមានអណ្តាត
 ភ្លើងចេញទៅតាមប្រហោងកូនសោផង តាមចន្លោះទ្វារផង រេនូវស្មៅ
 ទាំងឡាយ តែមិនរេនសំពត់ទុក្ខកសន្តឡើយ ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតី
 បោកសំពត់ទុក្ខកសន្ត ទៅជាគក់ស្ងួតព្រំរោម ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុចេញអំពីវិហារហើយ ពោលទៅ
 នឹងចិត្តគហបតីដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតី ប៉ុណ្ណោះល្មមហើយឬនៅ ។
 បតិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចំរើន ប៉ុណ្ណោះល្មមហើយ បតិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចំរើន
 ធ្វើប៉ុណ្ណោះចុះ បតិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចំរើន ឬជាប៉ុណ្ណោះហើយ បតិត្រ
 លោកដ៏ចំរើន សូមព្រះមហាកៈជាម្ចាស់ត្រកអរចំពោះវត្តអម្ពាដកវ៉ែនជាទី
 សប្បាយ នាផងវែព្រមចិត្តចុះ ខ្ញុំព្រះករុណា នឹងធ្វើនូវសេចក្តីខ្ពស់ខ្ពាយ

ចិត្តករមតិបុព្វសំយុត្តំ

ចីវរមិណ្ឌោនាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារា-
 នន្តិ ។ កល្យាណំ វុច្ឆតិ កហបតីតិ ។ អថខោ
 អាយស្មា មហាកោ សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវ-
 រមាទាយ មច្ឆិកាសណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ យំ មច្ឆិកា-
 សណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ តថាបក្កនោ វ អហោសិ ន បុន
 បច្ឆាកច្ឆតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[២០០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា កាមក្ខ មច្ឆិកា-
 សណ្ឋោ វិហារតិ អម្ហាជកវនេ ។ អថខោ ចិត្តោ កហបតិ
 យេនាយស្មា កាមក្ខ តេនុបសន្តបិ ឧបសន្តមិត្វា
 អាយស្មន្តំ កាមក្ខំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទិ ខោ ចិត្តំ កហបតី អាយស្មា កាមក្ខ
 ឯតទរោច វុត្តមិទំ កហបតិ

នេលង្គោ សេតបច្ឆាទោ
 ឯការោ វុត្តតិ រថោ
 អនិយំ បស្ស អប្បត្តំ^(១)
 ចិន្ទសោតំ អពាទ្ធនន្តិ ។

១ បស្ស អាយត្តំ។

ចិត្តគហបតីបុញ្ញសំយុត្ត

ដោយ ចីវរបិណ្ឌ បុតសេនាសនគិហោនប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ដល់ព្រះ
មហាកៈជាម្ចាស់ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកពោលពាក្យប្រពៃហើយ លំដាប់
នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុរៀបចំទុកដាក់សេនាសនៈហើយ ក៏កាន់យក
បាត្រនឹងចីវរចេញទៅអំពីផងវៃព្រមច្និតា ព្រោះថាចេញទៅអំពីផងវៃព្រ
មច្និតា ចេញទៅវត្តម្តង មិនបានត្រឡប់មកវិញឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

(២០០) សម័យមួយ ព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-
ដកវន នាផងវៃព្រមច្និតា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅរកព្រះកាមក្ខ
ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះកាមក្ខដ៏មាន
អាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយ ព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុក៏ពោលទៅដូច្នោះថា ម្នាលគហបតី
នេះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលថា

រថមានអវយវៈឥតទោស មានគ្រឿងពាសមានព័ណ៌ស
មានកាំតែមួយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ អ្នកចូរមើលនូវរថនោះដែល
មិនមានទុក្ខ មិនដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានខ្សែដាច់ហើយ មិន
មានចំណង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវដ្ឋោ

(២០០) ឥមស្ស នុ ខោ កហបតិ សង្ខិតេន
 ភាសិតស្ស កថំ វិត្តាវេន អត្តោ ទដ្ឋប្បោតិ ។ កី នុ
 ខោ ឯតំ កន្តេ កកវតា ភាសិតន្តិ ។ ឯវំ កហបតិ ។
 តេនហិ កន្តេ មុហុតំ អាគមេហិ យាវស្ស អត្តំ
 បេក្ខាមីតិ ។ អថខោ ចិត្តោ កហបតិ មុហុតំ តុណ្ហំ
 ហុត្វា អាយស្មន្តំ កាមកុំ ឯតទវោច នេលង្គន្តិ ខោ
 កន្តេ សីលានមេតំ អធិវចនំ ។ សេតបច្ឆាទោតិ ខោ
 កន្តេ វិមុត្តិយា ឯតំ អធិវចនំ ។ ឯកាវោតិ ខោ កន្តេ
 សតិយា ឯតំ អធិវចនំ ។ វត្តតីតិ ខោ កន្តេ អភិក្ក-
 មប្បជីក្កមស្សេតំ អធិវចនំ ។ វោតិ ខោ កន្តេ ឥមស្សេ-
 តំ ចាតុម្មហាក្ខតិកស្ស កាយស្ស អធិវចនំ មាតា-
 បេតិកសម្មវស្ស ឱទនកុម្មាសុបចយស្ស អនិច្ចច្ឆាទន-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយភវគ្គ

(២០១) ម្នាលគហបតី ភាសិតសង្ខេបនេះ ត្រូវយល់សេចក្តី
ដោយពិស្តារដូចម្តេចទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះប្រាកដ
ជាពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយឬ ។ អើគហបតី ។
បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សូមព្រះករុណារង់ចាំមួយរំពេចសិន
ទំរាំខ្ញុំព្រះករុណា ពិចារណានូវអត្តនៃភាសិតនេះ ។ លំដាប់នោះ ចិត្ត-
គហបតីស្ងៀមតែមួយរំពេច ហើយក៏ពោលតបទៅនឹងព្រះកាមក្ខដ៏មាន
អាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា អវយវៈឥតទោស
នេះ ជាឈ្មោះរបស់សីល ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា មាន
គ្រឿងពាសមានព័ណ៌សនេះ ជាឈ្មោះនៃវិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះករុណា
ដ៏ចម្រើន ពាក្យថា មានកាំតែ១ នេះ ជាឈ្មោះនៃសតិ ។ បពិត្រព្រះ
ករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា តែងប្រព្រឹត្តទៅ នេះជាឈ្មោះនៃការឈាន
ទៅមុខនឹងថយក្រោយ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា ថេនេះ
ជាឈ្មោះនៃកាយនេះដែលប្រកបដោយមហាក្ខត្រូប ៤ កើតព្រមអំពីមាតា
នឹងបិតា មានសេចក្តីចម្រើនដោយជាតិបុរាណនឹងនិ ជាសភាវៈមិនទៀង

ចំនួន៣០៧សំយោគ

បរិមន្តនកេននវ័ន្តសនធម្មស្ស ។ រាតោ ខោ កន្លៃ ដីយោ
 ខោសោ ដីយោ មោហោ ដីយោ តេ ទីណាស-
 វស្ស កិក្ខុនោ បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តកតា
 អនការ្កតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា តស្មា ទីណាស-
 វោ កិក្ខុ អដិយោតិ វុច្ឆតិ ។ អប្បត្តន្តិ^(១) ខោ កន្លៃ
 អរហតោ ឯតំ អជិវចនំ ។ សោតោតិ ខោ កន្លៃ
 តណ្ហាយេតំ អជិវចនំ សា ទីណាសវស្ស កិក្ខុនោ
 បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តកតា អនការ្កតា
 អាយតី អនុប្បាទធម្មា តស្មា ទីណាសវោ កិក្ខុ ធិន្ត-
 សោតោតិ វុច្ឆតិ ។ រាតោ ខោ កន្លៃ តន្តំ ខោសោ
 តន្តំ មោហោ តន្តំ តេ ទីណាសវស្ស កិក្ខុ-
 នោ បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តកតា អនការ-

១ ឧ. អាយន្តន្តេ ខោ ។

ចិត្តកហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

មានការដុសខាត់បំបាត់ភ្នំនិងភ្នំក្រវ៉ាត់នឹងគក់ប្របាច់ បែកធ្លាយខ្លាត់ខ្លាយ
 ទៅជាធម្មតា ។ បតិក្រិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រាគៈជាទុក្ខ ទោសៈជាទុក្ខ
 មោហៈជាទុក្ខ ឯសភាវៈមានរាគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុជាព្រះខ័ណ្ឌស្រពបាន
 លះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទី
 នៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព ជាសភាវៈ
 មិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាព្រះខ័ណ្ឌស្រពទើបហៅ
 ថាមិនមានទុក្ខ ។ បតិក្រិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា មិនដល់នូវសេចក្តី
 ទុក្ខនេះ ជាឈ្មោះនៃព្រះអរហន្ត ។ បតិក្រិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា
 ខ្សែនេះ ជាឈ្មោះនៃតណ្ហា ឯតណ្ហានោះឯង ភិក្ខុជាព្រះខ័ណ្ឌស្រព
 បានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យ
 នៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព
 ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាព្រះខ័ណ្ឌស្រព
 ទើបហៅថាមានខ្សែដាច់ហើយ ។ បតិក្រិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រាគៈជា
 ចំណង ទោសៈជាចំណង មោហៈជាចំណង រាគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុ
 ជាព្រះខ័ណ្ឌស្រពបានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់ហើយ
 បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

វត្តតា អាយតី អនុប្បនិទម្មា តស្មា វិណាសវោ កិត្តិ
អពន្ធនោតិ វត្តតិ ។ ឥតិ ខោ កន្តេ យន្តំ កកវតា វត្ត

នេលង្កោ សេតបច្ឆាទោ

ឯកាវោ វត្តតិ រថោ

អនិយំ បស្ស អប្បត្តំ

ធិន្ធសោតំ អពន្ធនន្តិ ។

ឥមស្ស ខោហំ កន្តេ កកវតា សុដ្ឋិតេន កាសិ-
តស្ស ឃំ វិត្តាវេន អត្តំ អាជានាមីតិ ។ លាភា តេ
កហាបតិ សុលទ្ធិំ តេ កហាបតិ យស្ស តេ កម្ពីវេ
ពុទ្ធវចនេ បញ្ញាបក្ខិ កមតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

[២០២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា កាមក្ខ មច្ចិ-

កាសណ្ណោ វិហារតិ អម្ពាជកវេន ។ អថខោ ចិ-
ត្តោ កហាបតិ យេនាយស្មា កាមក្ខ តេនុបសង្ក-
មំ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មន្តំ កាមក្ខំ អភិវាទេត្តា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះហេតុនោះ ក៏ក្នុងព្រះ
ខ័ណ្ឌស្រពទើបហៅថាមិនមានចំណង ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគបានពោលហើយដូច្នោះថា

រថមានអវយវៈឥតទោស មានគ្រឿងពាសមានតំណិស
មានកាំតែមួយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ អ្នកចូរមើលនូវរថដែល
មិនមានទុក្ខ មិនដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានខ្សែជាប់ហើយ
មិនមានចំណង ។

បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ពោលដោយសន្ធឹប ខ្ញុំអាចដឹងដោយសេចក្តីពិស្តារបានយ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលគហបតី អ្នកពេញហៅថាជាមានលាភ ម្នាលគហបតី អត្តភាព
ជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបានដោយប្រពៃ ព្រោះថាអ្នកមានបញ្ញាចក្ក
លុះទៅក្នុងពុទ្ធជនៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(២០២) សម័យមួយ ព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-
ដកវន នាដងវៃព្រមច្និតា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅរកព្រះកាមក្ខ
ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុហើយ

ចិត្តកហបតិបុញ្ញសំយុត្តំ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ ចិត្តោ
កហបតិ អាយស្មន្តំ កាមភ័ ឯតទរោច កតំ ន
ខោ កន្លេ សង្ខារតិ ។ តយោ ខោ កហបតិ សង្ខារ
កាយសង្ខារោ វចិសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។

(២០៣) សាធុ កន្លេតិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អ
យស្មតោ កាមភ័ស្ស កាសំតំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា
អាយស្មន្តំ កាមភ័ ឧត្តរំ បញ្ចំ អប្បច្ឆិ កតមោ បទ
កន្លេ កាយសង្ខារោ កតមោ វចិសង្ខារោ កតមោ
ចិត្តសង្ខារោតិ ។ អស្សាសប្បស្សាសា ខោ កហបតិ
កាយសង្ខារោ វិតក្កវិចារោ វចិសង្ខារោ សញ្ញា ច វេទ.
នា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។

(២០៤) សាធុ កន្លេតិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ ឧត្តរំ
បញ្ចំ អប្បច្ឆិ កស្មា បទ កន្លេ អស្សាសប្បស្សាសា
កាយសង្ខារោ កស្មា វិតក្កវិចារោ វចិសង្ខារោ កស្មា

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសមុត្ត

អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏
ពោលទៅនឹងព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
សង្ខារមានប៉ុន្មានទៅហ្ន៎ ។ ម្នាលគហបតិ សង្ខារមាន ព្យាគី កាយ-
សង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ។

(២០៣) ចិត្តគហបតិគ្រកអរអនុមោទនានឹងកាសិវរបស់ព្រះ
កាមក្ខដ៏មានអាយុថា ប្រវែងហើយ លោកម្ចាស់ ហើយក៏សួរនូវប្រស្នា
នឹងព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះ
កាយសង្ខារតិដូចម្តេច វចីសង្ខារដូចម្តេច ចិត្តសង្ខារដូចម្តេច ។ ម្នាល
គហបតិ ខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ សេចក្តីត្រិះរិះ
នឹងសេចក្តីពិចារណា ហៅថាវចីសង្ខារ សញ្ញានឹងវេទនា ហៅថាចិត្ត
សង្ខារ ។

(២០៤) ចិត្តគហបតិពោលថា ប្រវែងហើយ លោកម្ចាស់ ហើយ
ក៏សួរប្រស្នាតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះព្រោះហេតុអ្វី
បានជាខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ ព្រោះហេតុអ្វីបាន
ជាសេចក្តីត្រិះរិះនឹងសេចក្តីពិចារណា ហៅថាវចីសង្ខារ ព្រោះហេតុអ្វី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវន្តោ

សញ្ញា ច វេទនា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសា ខោ គហបតិ កាយិកា ឯតេ ធម្មា កាយ-
 បដិពទ្ធា តស្មា អស្សាសប្បស្សាសា កាយសង្ខារោ ។
 បុព្វេ ខោ គហបតិ វិតក្កេត្វា វិចារេត្វា បញ្ញា វាចំ
 ភិទ្ធពតិ តស្មា វិតក្កវិចារោ វចីសង្ខារោ ។ សញ្ញា ច
 វេទនា ច ចេតសិកា ឯតេ ធម្មា ចិត្តប្បដិពទ្ធា តស្មា
 សញ្ញា ច វេទនា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។

(២០៥) សាដុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អប្បច្ចំ កថេស្វន
 កន្តេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ហោតីតិ ។ ន ខោ
 គហបតិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជន្តស្ស ភិក្ខុ-
 នោ ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជិ-
 ស្សន្តំ វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមីតិ
 វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោតិ វា ។
 អថខ្សស្ស បុព្វេវ តថា ចិត្តំ ការីតំ ហោតិ យុទ្ធី ត
 ថត្តាយ ឧបនេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បានជាសញ្ញានឹងវេទនា ហៅថាចិត្តសង្ខារ ។ ម្នាលគហបតី ខ្យល់ដង្ហើម
 ចេញចូលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ធម៌ទាំងនុ៎ះជាប់ចំពោះដោយកាយ ព្រោះ
 ហេតុនោះបានជាខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ ។ ម្នាល
 គហបតី បុគ្គលត្រិះរិះពិចារណាជាមុនហើយ ទើបបញ្ចេញនូវវាចាជា
 ខាងក្រោយ ព្រោះហេតុនោះបានជាសេចក្តីត្រិះរិះនឹងសេចក្តីពិចារណា
 ហៅថាចិត្តសង្ខារ ។ សញ្ញានឹងវេទនាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ធម៌ទាំង
 ១៥នុ៎ះឯងជាប់ចំពោះដោយចិត្ត ព្រោះហេតុនោះបានជាសញ្ញានឹងវេទនា
 ហៅថាចិត្តសង្ខារ ។

[២០៥] ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រវែងហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
 ប្រសាថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះការចូលសញ្ញាវេទយេគនិរោធ^(១)
 ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលចូលសញ្ញាវេទយេគ-
 និរោធមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញចូលនូវសញ្ញាវេទយេ-
 គនិរោធក្តី ថាអាត្មាអញកំពុងចូលនូវសញ្ញាវេទយេគនិរោធក្តី ថាអាត្មា
 អញបានចូលហើយនូវសញ្ញាវេទយេគនិរោធក្តី ។ ព្រោះថាចិត្តឯណា
 តែងបង្កើនទៅដើម្បីជាបុគ្គលមានសភាព^(២)ដូច្នោះ ចិត្តនោះឯង ភិក្ខុ
 នោះបានចម្រើនហើយក្នុងកាលមុន ។

១ សេចក្តីរលត់នៃសញ្ញានឹងវេទនា ។ ២ បង្កើនទៅដើម្បីមិនឲ្យមានចិត្ត ធិមិនឲ្យមានសញ្ញា
 នឹងវេទនានោះឯង ។

ចិត្តពហុបតិបញ្ញាសំយុត្តំ

[២០៦] សាធុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អបុច្ឆិ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបជ្ជន្តស្ស បន ភន្ត ភិក្ខុនោ កតបេ
 ធម្មា បឋមំ និរុជ្ឈន្តិ យទំ វា កាយសង្ខារោ យទំ វា
 វេទិសង្ខារោ យទំ វា ចិត្តសង្ខារោតិ ។ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបជ្ជន្តស្ស ខោ កហាបតិ ភិក្ខុនោ វេទិ-
 សង្ខារោ បឋមំ និរុជ្ឈតិ តតោ កាយសង្ខារោ តតោ
 ចិត្តសង្ខារោតិ ។

[២០៧] សាធុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អបុច្ឆិ ហ្វាយំ ភន្ត
 មតោ កាលកតោ យោ ចាយំ ភិក្ខុ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបន្នោ ឥមេសំ កី ជាតាករណាន្តំ ។
 ហ្វាយំ កហាបតិ មតោ កាលកតោ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ និរុទ្ធោ បដិច្ចស្សន្ធោ វេទិសង្ខារោ និរុទ្ធោ
 បដិច្ចស្សន្ធោ ចិត្តសង្ខារោ និរុទ្ធោ បដិច្ចស្សន្ធោ
 រាយុ បរិក្ខិណោ ឧស្មា រូបសន្តា ឥន្ទ្រិយានិ វិបរិ-
 ភិដ្ឋានិ ។ យោ ច ខ្វាយំ កហាបតិ ភិក្ខុ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបន្នោ តស្សបំ កាយសង្ខារោ និរុទ្ធោ

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

(២០៦) ចិត្តគហបតិពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
 ប្រស្នាថា បតិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទ-
 យ៍តនិរោធិ ធម៌ណារលតម្មន កាយសង្ខាររលតម្មនឬវចីសង្ខារឬក៏ចិត្ត-
 សង្ខារ ។ ម្នាលគហបតិ ភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ វចី-
 សង្ខាររលតម្មន តអំពីនោះទៅកាយសង្ខារ តអំពីនោះទៅចិត្តសង្ខារ ។

(២០៧) ចិត្តគហបតិពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
 ប្រស្នាថា បតិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលស្ងប់ហើយ ធ្វើមរណ-
 កាលហើយ នឹងភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ ភិក្ខុទាំងពីរពួក
 នេះ មានការផ្សេងគ្នាដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតិ ភិក្ខុឯណាដែលស្ងប់
 ហើយ ធ្វើមរណកាលហើយ កាយសង្ខាររបស់ភិក្ខុនោះរលតហើយ
 រម្ងាប់ហើយ វចីសង្ខារក៏រលតហើយ រម្ងាប់ហើយ ចិត្តសង្ខារក៏រលត
 ហើយ រម្ងាប់ហើយ អាយុក៏អស់ហើយ ភ្លើងធាតុក៏រម្ងាប់ហើយ ឥន្ទ្រិយ
 ក៏បែកធ្លាយរត់រាយហើយ ។ ម្នាលគហបតិ ភិក្ខុឯណាដែលបានចូល
 កាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិហើយ ឯកាយសង្ខាររបស់ភិក្ខុនោះរលតហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស

បដិប្បស្សនោ វចីសង្ខារោ និរុទ្ធា បដិប្បស្សនោ ចិត្ត-
 សង្ខារោ និរុទ្ធា បដិប្បស្សនោ អាយុ អបរិក្ខីណោ
 ឧស្មា អរូបសន្តា សង្ខារោ និរុទ្ធា វិប្បសន្តានិ ។ យាយំ
 កហបតិ មតោ កាលកតោ យោ ពាយំ ភិក្ខុ
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ សនំ នេសំ នាណា-
 ករណានិ ។

[២០៨] សាធុ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ញំ អបុច្ឆិ កថម្មន
 កន្តេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋានំ ហោតិ-
 តិ ។ ន ខោ កហបតិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា
 វុដ្ឋហន្តស្ស ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយិ-
 តនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្សនិ វា អហំ សញ្ញាវេ-
 ទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហានីតិ វា អហំ សញ្ញាវេ-
 ទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋតោតិ វាតិ ។ អថឧស្ស
 បុព្វេ តថា ចិត្តំ ភាវិតំ ហោតិ យន្តំ តថត្ថាយ
 ឧបនេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

រម្ងាប់ហើយ វិចីសង្ខារកំរលតំហើយ រម្ងាប់ហើយ ចិត្តសង្ខារកំរលតំ
ហើយ រម្ងាប់ហើយ តៃអាយុមិនអស់ ភ្លើងធាតុមិនទាន់រម្ងាប់ ឥន្ទ្រិយ
នៅស្រស់បស់នៅឡើយ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលស្លាប់ហើយ
ធ្វើមរណកាលហើយ នឹងភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ័តនិរោធសហើយ
នេះឯង ជាការផ្សេងគ្នានៃភិក្ខុទាំងនោះ ។

(២០៨) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
ប្រស្នាតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះការចេញចាក
សញ្ញាវេទយ័តនិរោធសមាបត្តិ ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី
ភិក្ខុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទយ័តនិរោធសមាបត្តិ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងចេញចាកសញ្ញាវេទយ័តនិរោធសមាបត្តិក្តី
ថាអាត្មាអញកំពុងចេញចាកសញ្ញាវេទយ័តនិរោធសមាបត្តិក្តី ថាអាត្មា
អញបានចេញហើយចាកសញ្ញាវេទយ័តនិរោធសមាបត្តិក្តី ។ ព្រោះ
ថាចិត្តឯណាបង្កើនទៅដើម្បីជាបុគ្គលមានសភាពដូច្នោះ ចិត្តនោះឯង
ភិក្ខុនោះបានចម្រើនហើយក្នុងកាលមុន ។

ចំពោះបទពិបាកសំយុង

[២០៧] សាធុ កន្លែ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ចាំ អប្បច្ចិ
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្ស បន
 កន្លែ កិក្ខុនោ កតមេ ធម្មា បឋមំ ឧប្បជ្ឈន្តិ យទិ វា
 កាយសង្ខារោ យទិ វា វចីសង្ខារោ យទិ វា ចិត្តសង្ខា-
 រោតិ ។ សញ្ញាវេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្ស
 ខោ កហបតិ កិក្ខុនោ ចិត្តសង្ខារោ បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តតោ កាយសង្ខារោ តតោ វចីសង្ខារោតិ ។

[២០០] សាធុ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ចាំ អប្បច្ចិ សញ្ញា-
 វេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតំ បន កន្លែ កិក្ខុ កតិ
 ជស្សា ជុសន្តិ ។ សញ្ញាវេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា
 វុដ្ឋិតំ ខោ កហបតិ កិក្ខុ តយោ ជស្សា ជុសន្តិ
 សុញ្ញា^(១) ជស្សា អនិមិត្តោ ជស្សា អប្បណិហិតោ
 ជស្សតិ ។

១ ម. សុញ្ញោ ។

ចិត្តគហបតីបុញ្ញសំយុត្ត

(២០៩) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ លោកម្ចាស់ ។ បេ ។
 ក៏ស្នូនូវប្រស្នាតទៅទៀតថា បតីត្រីព្រះករុណា ដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុដែល
 ចេញចាកសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ធម៌ណាកើតមុន កាយសង្ខារ
 កើតមុនឬវិសង្ខារឬក៏ចិត្តសង្ខារ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលចេញចាក
 សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ចិត្តសង្ខារកើតមុន គម្ពីរនោះទៅកាយ
 សង្ខារ គម្ពីរនោះទៅវិសង្ខារ ។

(២១០) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏ស្នូនូវ
 ប្រស្នាតទៅទៀតថា បតីត្រីព្រះករុណា ដ៏ចម្រើន ផស្សៈប៉ុន្មាន ដែលពាល
 ត្រូវភិក្ខុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិរួចហើយ ។ ម្នាល
 គហបតី ផស្សៈ ៣ គឺ សុញ្ញផស្សៈ ១ អនិមិត្តផស្សៈ ១ អប្បណិហិត-
 ផស្សៈ ១ តែងពាលត្រូវភិក្ខុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ
 រួចហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

(២០០) សាធុ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ញាំ អប្បច្ឆំ សញ្ញា-
 វេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតស្ស បន កន្លេ ភិក្ខុ-
 នោ កំណិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ កំចោណំ កំបញ្ញារន្តំ ។
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតស្ស ខោ កហ-
 បតិ ភិក្ខុនោ វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ វិវេកចោណំ
 វិវេកបញ្ញារន្តំ ។

(២០២) សាធុ កន្លេតិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយ-
 ស្មតោ កាមកុស្ស កាសិទំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា
 អាយស្មន្តំ កាមកុំ ឧត្តរី បញ្ញាំ អប្បច្ឆំ សញ្ញាវេទយំតនិ-
 រោធសមាបត្តិយា បន កន្លេ កតិ ធម្មា ពហូបកាវា-
 តិ ។ អន្ធា ខោ ត្វំ កហបតិ យំ បឋមំ បុច្ឆិតត្វំ តំ^(១)
 បុច្ឆសិ អបិ ច ត្យាហំ ព្យាករិស្សាមិ ។ សញ្ញាវេទយំត-
 និរោធសមាបត្តិយា ខោ កហបតិ ទ្វេ ធម្មា ពហូបកាវា
 សមដោ ច វិបស្សនា ចាតិ ។ ធម្មំ ។

១ ឧ. កម្មត្ត បុច្ឆសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(២១១) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ភីស្ករនូវ
 ប្រស្នាតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភីកុដែលចេញចាក
 សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិរួចហើយ មានចិត្តបង្ហោនទៅរកអ្វី ទេរ
 ទៅរកអ្វី ជ្រៃទៅរកអ្វី ។ ម្នាលគហបតី ភីកុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទ-
 យ៍តនិរោធសមាបត្តិរួចហើយ មានចិត្តបង្ហោនទៅរកវិវេក ទេរទៅរកវិវេក
 ជ្រៃទៅរកវិវេក ។

(២១២) ចិត្តគហបតីត្រេកអរអនុមោទនានឹងភាសិតរបស់ព្រះ
 កាមភូមីមានអាយុថា ប្រពៃហើយ លោកម្ចាស់ ហើយភីស្ករនូវប្រស្នា
 តទៅទៀតនឹងព្រះកាមភូមីមានអាយុថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះ
 ធម៌ប៉ុន្មាន ដែលមានទេវការៈច្រើនដល់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ។
 ម្នាលគហបតី ពាក្យឯណាដែលគេត្រូវសួរមុន ពាក្យនោះអ្នកសួរក្រោយ
 វិញ ល្ហើយចុះ អាត្មានឹងដោះស្រាយដល់អ្នក ។ ម្នាលគហបតី ធម៌២
 យ៉ាង គឺសមថនីវិបស្សនា មានទេវការៈច្រើនដល់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធស-
 មាបត្តិ ។ ចប់សូត្រទី៦ ។

ចិត្តករណបទិប្បញ្ញសំយុត្តំ

[២០៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា តោទត្តោ មជ្ជិ-
 កាសណ្ណោ វិហារតិ អម្ពាជកវនេ ។ អថខោ ចិត្តោ ក-
 ហាបតិ យេនាយស្មា តោទត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្តា អាយស្មន្តំ តោទត្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទិ ខោ ចិត្តំ កហាបតី អាយស្មា តោទត្តោ
 ឯកទកោច យា ចាយំ កហាបតិ អប្បមាណា ចេតោវម្មត្តិ
 យា ច អាភិញ្ញាណ ចេតោវម្មត្តិ យា ច សុញ្ញាតា
 ចេតោវម្មត្តិ យា ច អនិមិត្តា ចេតោវម្មត្តិ ឥមេ ធម្មា
 នានត្តា នានាព្យញ្ញនា ឧទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ
 នានន្តិ ។ អត្ថំ កន្លេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម
 ឥមេ ធម្មា នានត្តា ចេវ នានាព្យញ្ញនា ច អត្ថំ បន
 កន្លេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ឥមេ ធម្មា
 ឯកត្តា^(១) ព្យញ្ញនមេវ នានន្តិ ។

១ ឯកត្តា ចេវ ។

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្តំ

(២១៣) សម័យមួយ ព្រះគោទត្តដ៏មានអាយុគង្វរ់នៅក្នុងវត្ត
អម្ពានកវិន ខាងលិចព្រៃច្រើន ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិចូលទៅរក
ព្រះគោទត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះគោទត្ត
ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គុយក្នុង
ទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះគោទត្តដ៏មានអាយុក៏ពោលដូច្នោះថា ម្ចាស់តហបតិ
អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិឯណាក្តី អាភិញ្ញញ្ញាចេតោវិមុត្តិឯណាក្តី សុញ្ញា-
តាចេតោវិមុត្តិឯណាក្តី អនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិឯណាក្តី ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ
មានអត្តផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអត្តដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែ
ព្យញ្ជនៈ ។ បតិគ្រិព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មានអត្ត
ផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយ
ឯណា បរិយាយនោះរមែងមាន បតិគ្រិព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំង
អម្បាលនេះ មានអត្តដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ព្រោះអាស្រ័យនូវ
បរិយាយឯណា បរិយាយនោះក៏មានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកវគ្គោ

[២០៤] កតមោ ច កន្លៃ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ
អាគម្ម ឥមេ ធម្មា នានត្តា ចេវ នានាព្យញ្ញនា ច ។ ឥធន
កន្លៃ ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដវិត្តា
វិហារតំ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា ចតុត្ថំ ។
ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្តតាយ សញ្ញវន្តំ
លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេ-
ន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ដវិត្តា វិហារតំ ។
ករុណាសហគតេន ចេតសា ។ មុទិតាសហគតេន
ចេតសា ។ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ
ដវិត្តា វិហារតំ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា
ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្តតាយ
សញ្ញវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុ-
លេន មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(២១៤) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន មួយទៀត ធម៌ទាំងអម្បាល
នេះ មានអត្តផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ព្រោះអាស្រ័យនូវ
បរិយាយឯណា បរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
ភិក្ខុកងសាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ទី ១ ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ កាន់ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។
កាន់ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
នឹងទិសទទឹងក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ
ដល់នូវភាវៈជាធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វិទ្យាបថ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ មានចិត្ត
ប្រកបដោយមុទិតា ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ទី ១ ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ កាន់ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។
កាន់ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
នឹងទិសទទឹងក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ
ដល់នូវភាវៈជាធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ

ចំនួនបឋមបុព្វសំយុត្តំ

ជរិត្តា វិហារតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ កន្លេ អប្បមាណា
ចេតោវិមុត្តិ^(១) ។

[២០៥] កតមា ច កន្លេ អាគិញ្ញញ្ញា ចេតោវិមុត្តិ ។

ឥច កន្លេ ភិក្ខុ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយនំ សម-
និក្ខម្ម ទត្តិ តវ្វិតិ អាគិញ្ញញ្ញាយនំ ទុបសឡដ្ឋ
វិហារតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ កន្លេ អាគិញ្ញញ្ញា ចេតោវិមុត្តិ ។

[២០៦] កតមា ច កន្លេ សុញ្ញតា ចេតោវិមុត្តិ ។

ឥច កន្លេ ភិក្ខុ អរញ្ញកតោ វា វុក្ខម្មលកតោ វា
សុញ្ញតារកតោ វា ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ សុញ្ញមិទំ
អត្តន វា អត្តនិយេន វាតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ កន្លេ សុញ្ញតា
ចេតោវិមុត្តិ ។

១ ខ. អប្បមាណេន ចេតសា វិមុត្តិ ។

ចិត្តធម៌បុណ្យសំយុត្ត

ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វេលាបឋ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិ ។

(២១៥) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះអាភិញ្ញាណាចេតោវិមុត្តិ
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវវិញ្ញាណញាយតនសមាបត្តិ ដោយប្រការទាំងពួង បានដល់
នូវអាភិញ្ញាណញាយតនសមាបត្តិ ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វីតិចតួចមិនមាន
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វេលាបឋ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អាភិញ្ញាណាចេតោវិមុត្តិ ។

(២១៦) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះសុញ្ញតាចេតោវិមុត្តិ
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុង
វិព្រឹត្តិ នៅក្រោមម្លប់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ពិចារណាដូច្នោះថា
ធម្មជាតិនេះសូន្យទាក់ខ្លួនបូកវត្ថុវារបស់ខ្លួន ។ បពិត្រព្រះករុណា
ដ៏ចម្រើន នេះហៅថា សុញ្ញតាចេតោវិមុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថវិញ្ញា

(២០៧) កតមា ច កន្លេ អនិមិត្តា ចេតោវិ-

មុត្តិ ។ ឥធិ កន្លេ ភិក្ខុ សព្វនិមិត្តានំ អមនសិការា

អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ អយំ

វុច្ចតិ កន្លេ អនិមិត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ អយំ ខោ កន្លេ

បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាកម្ម ឥមេ ធម្មា ធានត្តា

ចេវ ធានាព្យញ្ញនា ច ។

(២០៨) កតមោ ច កន្លេ បរិយាយោ យំ ប-

រិយាយំ អាកម្ម ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ ធា-

នំ ។ វាតោ កន្លេ បមាណករណោ ទោសោ បមា-

ណករណោ មោហោ បមាណករណោ តេ ទ័ណា-

សវស្ស ភិក្ខុនោ បហំនា ឧច្ច័ន្ធម្មណា តាលាវត្ថុ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២១៧) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះអនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិភីដូច
 ម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុកងសាសនានេះ បានដល់នូវ
 ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ព្រោះមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង
 ប្រព្រឹត្តទៅត្រឹមវិយាបថ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
 អនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ
 មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ព្រោះអាស្រ័យនូវ
 បរិយាយឯណា គឺបរិយាយនេះឯង ។

(២១៨) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មាន
 អត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិ-
 យាយនោះភីដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រាគៈជាគ្រឿងធ្វើ
 នូវប្រមាណ ទោសៈជាគ្រឿងធ្វើនូវប្រមាណ មោហៈជាគ្រឿងធ្វើនូវ
 ប្រមាណ ឯសភាវៈមានរាគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពបាន
 លះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឬសគល់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទី

ចិត្តតោបតិប្បវាសន៍យុត្ត

កតតា អនកាវុត្តតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា ។ យាវតា
 ខោ កន្លេ អប្បមាលា ចេតោវិមុត្តិយោ អកុប្បា តាសំ
 ចេតោវិមុត្តិ អកុមក្ខាយតិ ។ សា ខោ បន អកុប្បា
 ចេតោវិមុត្តិ សុញ្ញា រាគេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា
 មោហេន ។ រាតោ ខោ កន្លេ កិញ្ចំ នោសោ កិញ្ចំ
 មោហោ កិញ្ចំ តេ ខំណាសវស្ស ភិក្ខុនោ បហំនា
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តកតា អនកាវុត្តតា អាយតី
 អនុប្បាទធម្មា ។ យាវតា ខោ កន្លេ អាភិញ្ញាញា
 ចេតោវិមុត្តិយោ អកុប្បា តាសំ ចេតោវិមុត្តិ អកុ-
 មក្ខាយតិ ។ សា ខោ បន អកុប្បា ចេតោវិមុត្តិ
 សុញ្ញា រាគេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា មោ-
 ហេន ។ រាតោ ខោ កន្លេ ទិមិត្តករណោ នោសោ

ចំណុចហេតុបុណ្យសំយុង្គ

នៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព ជាសភាវៈមិន
កើតឡើងតទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិ
ទាំងឡាយមានកំណត់ត្រឹមណា អកុប្បាចេតោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរ
ជាងអប្បមាណាចេតោវិមុត្តិនោះ ។ ព្រោះអកុប្បាចេតោវិមុត្តិនោះ សូន្យ
ចាករាគៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាកមោហៈ ។ បពិត្រព្រះករុណា ដ៏
ចម្រើន រាគៈជាកង្វល់ ទោសៈជាកង្វល់ មោហៈជាកង្វល់ រាគៈជាដើមនោះ
ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រិតបានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់
ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យ
លែងមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណា
ដ៏ចម្រើន អាកិញ្ចញ្ញាចេតោវិមុត្តិទាំងឡាយមានកំណត់ត្រឹមណា អកុប្បា-
ចេតោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរជាងអាកិញ្ចញ្ញាចេតោវិមុត្តិទាំងនោះ ។
ព្រោះអកុប្បាចេតោវិមុត្តិនោះ សូន្យចាករាគៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាក
មោហៈ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រាគៈជាត្រឡប់ធ្វើនូវនិមិត្ត ទោសៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

និមិត្តករណោ មោហោ និមិត្តករណោ តេ ទីណាស-

វស្ស ភិក្ខុនោ បហំនា ឧច្ឆិទ្ធម្ភុណ តាលាវត្តកតា

អនការ្គតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា ។ យាវតា ខោ កន្លេ

អនិមិត្តាចេតោវម្មត្តិយោ អកុប្បា តាសំ ចេតោវម្មត្តិ

អក្កមក្ខាយតិ ។ សា ខោ បន អកុប្បា ចេតោវម្មត្តិ

សុញ្ញា រាគេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា មោហេន ។

អយំ ខោ កន្លេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម

សមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ជនមេវ នានន្តិ ។ លាភា តេ

គហបតិ សុលទ្ធិំ តេ គហបតិ យស្ស តេ គម្ពីរេ

តុន្តវចនេ បញ្ញាចក្ខុ កមតីតិ ។ សន្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ជាគ្រឿងធ្វើនូវនិមិត្ត មោហៈជាគ្រឿងធ្វើនូវនិមិត្ត រាគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុ
 ជាព្រះទ័ណា ស្រពបានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់ហើយ
 បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នោត បានធ្វើឲ្យលែង
 មានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណា
 ដ៏ចម្រើន អនិមិត្តចេតោវិមុត្តិទាំងឡាយមានកំណត់ត្រីមណា អកុប្បាចេ-
 តោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរជាងអនិមិត្តចេតោវិមុត្តិទាំងនោះ ។ ព្រោះថា
 អកុប្បាចេតោវិមុត្តិនោះ សូន្យចាករាគៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាក
 មោហៈ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មានអត្តដូច
 គ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា គឺបរិយាយ
 នេះឯង ។ ម្នាលគហបតី អ្នកពេញហៅថាមានលាភ ម្នាលគហបតី
 អត្តភាពជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបាមដោយប្រពៃហើយ ព្រោះអ្នក
 មានបញ្ញាចក្កល្អទៅក្នុងពុទ្ធវិចារដ៏ជាល្អជ្រៅ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

ចំពោះពេលវេលាសំយុង

[២០៧] តេជ ខោ បន សមយេន និក្ខណ្ណោ
 ឆាដបុត្តោ មជ្ឈិកាសណ្ឋំ អនុប្បត្តោ ហោតិ មហាតិយា
 និក្ខណ្ណបរិសាយ សន្ធិ ។ អស្សោសិ ខោ ចិត្តោ ក-
 ហាបតិ និក្ខណ្ណោ កិវ ឆាដបុត្តោ មជ្ឈិកាសណ្ឋំ អ-
 នុប្បត្តោ មហាតិយា និក្ខណ្ណបរិសាយ សន្ធិន្តំ ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ សម្ពហុលេហិ ឧបាសកេហិ សន្ធិ
 យេន និក្ខណ្ណោ ឆាដបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 និក្ខណ្ណេន ឆាដបុត្តេន សន្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ
 កថំ សារាណិយំ វិតិសាបេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯ-
 កមន្តំ និសីទំ ខោ ចិត្តំ កហាបតិ និក្ខណ្ណោ ឆាដបុត្តោ
 ឯតទរោច សន្ធិហាសំ ត្វំ កហាបតិ សមណស្ស កោ-
 តមស្ស អត្តំ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធិ អត្តំ វិតក្ក-
 វិចារាទំ និរោជោតិ ។ ន ខ្លាហំ ឯត្ត កន្តេ កកវតោ
 សន្ធិយ កន្តាមិ អត្តំ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធិ អត្តំ
 វិតក្កវិចារាទំ និរោជោតិ ។

ចិត្តគហបតិបុប្ផាសំយុត្ត

(២១៧) សម័យនោះឯង និគ្គណ្ណនាដបុត្តបុរោទៅដល់ដងព្រៃ

មច្ឆិកា ជាមួយនឹងនិគ្រន្តជាបរិសទ្យដ៏ច្រើន ។ ចិត្តគហបតិព្រំណឹងថា

និគ្គណ្ណនាដបុត្តមកដល់ដងព្រៃមច្ឆិកា ជាមួយនឹងនិគ្រន្តជាបរិសទ្យ

ដ៏ច្រើន ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតិព្រមទាំងពួកទុបាសកជាច្រើន ចូល

ទៅកានិគ្គណ្ណនាដបុត្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើនូវសេចក្តីរីករាយជា-

មួយនឹងនិគ្គណ្ណនាដបុត្ត លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយគួរព្យាបាលហើយ

ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

និគ្គណ្ណនាដបុត្តក៏សួរទៅដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតិ អ្នកជឿពាក្យសមណ-

គោតមថា សមាធិមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក៏មាន សេចក្តីរលត់នៃវិតក្កៈ

នឹងវិចារៈក៏មានឬ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តី

ជឿពាក្យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងហេតុនេះថា សមាធិមិនមានវិតក្កៈ

មិនមានវិចារៈក៏មាន សេចក្តីរលត់នៃវិតក្កៈនឹងវិចារៈក៏មាន ដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយកនវគ្គោ

(២២០) ឃីវំ វុត្តេ និក្ខណេន ធាជបុត្តោ សកំ បរិសំ
អបលោកេត្តា^(១) ឯតទដោច ឥទំ កវន្តោ បស្សន្ត យាវ
ឧជុកោ ចាយំ ចិត្តោ កហាបតិ យាវ អសហេ
ចាយំ ចិត្តោ កហាបតិ យាវ អមាយាវ ចាយំ ចិត្តោ
កហាបតិ វាតំ វា សោ ជាលេន ពារេនត្វំ មញ្ញេយ្យ
យោ វិតក្កវិចារេ និរោនេនត្វំ មញ្ញេយ្យ សកុដ្ឋិតា
វា សោ កម្ពុយ សេរតំ អាវាបេនត្វំ មញ្ញេយ្យ យោ
វិតក្កវិចារេ និរោនេនត្វំ មញ្ញេយ្យតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ
កន្តេ កតមំ នុ ខោ បណីតតវំ ញាណំ វា សទ្ធា វាតិ ។
សទ្ធាយ ខោ កហាបតិ ញាណំយេវ បណីតតវន្តំ ។ អហំ
ខោ កន្តេ យាវទេវ អាគម្ពាមិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ
អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បិតិ-
សុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ អហំ ខោ កន្តេ
យាវទេវ អាគម្ពាមិ វិតក្កវិចារានំ វុបសមា ។ បេ ។
នុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ អហំ ខោ កន្តេ

១ ឧ. ម. ទលោកេត្តា ។ ទលោកេត្តាតិ អន្តិកថាយំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២២០) កាលបើចិត្តគហបតីពោលយ៉ាងនេះ និគ្គណ្ណនាដបុគ្គ
ក៏ក្រឡេកមើលបរិសទ្យរបស់ខ្លួនហើយពោលទៅដូច្នោះថា អ្នកដ៏ចំរើន
ទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគហបតីនេះចុះ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្ស
មានចិត្តគ្រង់ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមិនអែបអប ចិត្តគហបតី
នេះ ពេញជាមនុស្សមិនមានកិច្ចកល បុគ្គលឯណា គប្បីសំគាល់នូវវិតក្កៈ
នឹងវិចារៈថាជាធម្មជាតិគួររំលត់បាន បុគ្គលនោះគប្បីសំគាល់នូវខ្យល់ថា
ជារបស់គួរបៀតបៀនបាន ដោយអណ្តាតភ្លើង បុគ្គលឯណា គប្បីសំគាល់
នូវវិតក្កៈនឹងវិចារៈថាជាធម្មជាតិគួររំលត់បាន បុគ្គលនោះគប្បីសំគាល់នូវ
ខ្សែនៃគង្គាថាជារបស់គួរយាត់ដោយក្បាប់ដៃនៃខ្លួនបានដែរ ។ បពិត្រ
លោកដ៏ចំរើន ចុះលោកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច ញាណក្តី
សទ្ធាក្តី (បណ្តាធម្មជាតិទាំង ២ នេះ) ធម្មជាតិណា ឧត្តមជាង ។ ម្ចាស់
គហបតី ញាណឧត្តមជាងសទ្ធា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នា
ស្ងាត់ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ បានដល់នូវបឋ-
មជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខដ៏កើត
អំពីសេចក្តីស្ងាត់ ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រ
លោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នារម្ងាប់នូវវិតក្កៈវិចារៈ ។ បេ ។ ដល់នូវទុតិយជ្ឈាន
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំ

ចិន្តាភិក្ខុសម្បត្តិ

យាវទេវ អាភិក្ខុមិ មីតិយា ច វិហារា ។ បេ ។ តតិ-
 យជ្ឈានិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ អហំ ខោ កន្តេ យាវ-
 ទេវ អាភិក្ខុមិ សុខស្ស ច បហារា ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈា-
 និ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ ន^(១) សោ ខ្វាហំ កន្តេ ឃំ
 ជានន្តោ ឃំ បស្សន្តោ កាយស្ស សមណស្ស វា
 ព្រាហ្មណស្ស វា សន្ទាយ គមិស្សមិ អត្ថិ អវិតក្កោ
 អវិចារោ សមាជិ អត្ថិ វិតក្កវិចារានំ និរោជោតិ ។

[២២០] ឃំ វុត្តេ និក្កណ្ណា នាជបុត្តោ សកំ
 បរិសំ អបលោកេត្វា ឯតទរោច វេទំ កវន្តោ បស្សន្ត
 យាវ អនុជ្ឈកោ ចាយំ ចិត្តោ គហបតិ យាវ ស-
 ហោ ចាយំ ចិត្តោ គហបតិ យាវ មាយាវី ចាយំ
 ចិត្តោ គហបតិ ។ វេទានេវ ច បន^(២) បយំ កន្តេ

១ ខ. ន សក្កោ ន ហោតិ ។ ២ ខ. វិហារេវ ខោ ពេ បទ ។

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

ប្រាថ្នានឿយណា បុរោកបិត្ត ។ បេ ។ ដល់នូវគតិយជ្ឈាន ប្រព្រឹត្តនៅ
 គ្រប់វិវាយបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នាលះ
 បន់នូវសុខ ។ បេ ។ បានដល់នូវបត្តត្ថជ្ឈាន ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វិវាយបថ
 កំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន កាលបើខ្ញុំដឹងយ៉ាងនេះ
 ឃើញយ៉ាងនេះ នឹងមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីជឿពាក្យរបស់សមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយថា សមាធិមិនមានវិគក្កៈមិនមានវិចារក៏មាន សេច-
 ក៏រលត់នៃវិគក្កៈនឹងវិចារក៏មានដូច្នោះទេ ។

(២២១) កាលបើចិត្តគហបតិពោលយ៉ាងនេះ និត្តណ្ណនាដបុត្ត

ក៏ក្រឡេកមើលទៅបរិសទ្ធរបស់ខ្លួនហើយពោលដូច្នោះថា អ្នកដ៏ចំរើន
 ទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគហបតីនេះចុះ ឯចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្ស
 មានចិត្តមិនត្រង់ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សអែបអែប ចិត្តគហបតី
 នេះ ពេញជាមនុស្សមានកិច្ចកល ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន យើង

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស សឡាយគនវិញ្ញោ

ភាសិតំ ឃីវំ អាជាណាម ឥទំ កវុញ្ញោ បស្សន្តុ យាវ
 ឧដ្ឋុកោ ចាយំ ចិត្តោ កហាបតិ យាវ អសហោ ចាយំ
 ចិត្តោ កហាបតិ យាវ អមាយាវី ចាយំ ចិត្តោ កហា-
 បតីតិ ។ ឥទានេវ ច បន មយំ កន្តោ ភាសិតំ ឃីវំ
 អាជាណាម ឥទំ កវុញ្ញោ បស្សន្តុ យាវ អនុដ្ឋុកោ ចាយំ
 ចិត្តោ កហាបតិ យាវ សហោ ចាយំ ចិត្តោ កហាបតិ
 យាវ មាយាវី ចាយំ ចិត្តោ កហាបតីតិ ។ សចេ តេ
 កន្តោ បុរិមំ សច្ចំ បច្ចិមំ តេ មិច្ឆា ។ សចេ បន
 តេ កន្តោ បច្ចិមំ សច្ចំ បុរិមំ តេ មិច្ឆា ។ ឥមេ
 ខោ បន តេ កន្តោ ទស សហនម្មីកា បញ្ញា
 អាគច្ឆន្តិ ។ យនា នេសំ អន្តំ អាជានេយ្យាសិ ។
 បឋមំ^(១) បដិហារយ្យាសិ សច្ចំ ទិក្ខណ្ណបរិសាយ

១ ១. ម. អចំ មំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ដឹងច្បាស់ពាក្យដែលលោកពោលហើយក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ យ៉ាង
នេះថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគហបតីនេះចុះ ចិត្តគហបតីនេះ
ពេញជាមនុស្សមានចិត្តត្រង់ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមិន
អែបអប ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមិនមានកិច្ចកល ។ បពិត្រ
លោកដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះយើងបានដឹងច្បាស់ពាក្យដែលលោកម្ចាស់ពោល
ហើយយ៉ាងនេះវិញថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគហបតីនេះចុះ
ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមានចិត្តមិនត្រង់ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញ
ជាមនុស្សអែបអប ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមានកិច្ចកល ។
បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បើពាក្យមុនរបស់លោកជាពាក្យពិត ពាក្យក្រោយ
របស់លោកជាពាក្យខុសវិញ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បើពាក្យក្រោយ
របស់លោកជាពាក្យពិត ពាក្យមុនរបស់លោកជាពាក្យខុសវិញ ។
បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ប្រស្នាទាំង ១០ ប្រកបដោយធម៌នេះឯងនឹងមកដល់
លោក ។ កាលណាបើលោកអាចដឹងនូវសេចក្តីនៃប្រស្នាទាំងនោះ ។
លោកគប្បីត្រាស់ដឹងនូវប្រស្នា ជាដំបូងជាមួយនឹងនិគ្រន្ត ជាបរិសទ្យ

ចិត្តគមបតិប្បាសយុត្តំ

ឯកោ បញ្ញា ឯកោ ឧទ្ទេសោ ឯកំ វេយ្យាករណំ
 ទ្វេ បញ្ញា ទ្វេ ឧទ្ទេសោ ទ្វេ វេយ្យាករណានិ តយោ
 បញ្ញា តយោ ឧទ្ទេសោ តីណិ វេយ្យាករណានិ ចត្តារោ
 បញ្ញា ចត្តារោ ឧទ្ទេសោ ចត្តារិ វេយ្យាករណានិ បញ្ច
 បញ្ញា បញ្ច ឧទ្ទេសោ បញ្ច វេយ្យាករណានិ ឆ បញ្ញា
 ឆ ឧទ្ទេសោ ឆ វេយ្យាករណានិ សត្ត បញ្ញា សត្ត
 ឧទ្ទេសោ សត្ត វេយ្យាករណានិ អដ្ឋ បញ្ញា អដ្ឋ
 ឧទ្ទេសោ អដ្ឋ វេយ្យាករណានិ ឈ បញ្ញា ឈ ឧទ្ទេសោ
 ឈ វេយ្យាករណានិ ទស បញ្ញា ទស ឧទ្ទេសោ ទស
 វេយ្យាករណានិ តិ ។ អថ ខោ ចិត្តោ គហបតិ និក្កណ្ណំ
 នាដ បុត្តំ វេ ទស សហធម្មិកេ បញ្ញា អាប្បច្ឆិត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[២២២] តេន ខោ បន សមយេន អថេលោ
 កស្សទោ មច្ឆិកាសណ្ណំ អនុប្បត្តោ ហោតិ ចិត្តស្ស
 គហបតិ នោ បុរណាតិហិសហាយោ ។ អស្សេសិ ខោ
 ចិត្តោ គហបតិ អថេលោ កិវ កស្សទោ មច្ឆិកាសណ្ណំ
 អនុប្បត្តោ អម្ពាតំ បុរណាតិហិសហាយោតិ ។ អថ ខោ

ចិត្តគហបតិបុត្តសំយុត្ត

ប្រស្នា ១^(១) ទទ្ទេស ១^(២) វេយ្យាករណ៍ ១^(៣) ប្រស្នា ២ ទទ្ទេស ២ វេយ្យាករណ៍ ២ ប្រស្នា ៣ ទទ្ទេស ៣ វេយ្យាករណ៍ ៣ ប្រស្នា ៤ ទទ្ទេស ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ ប្រស្នា ៥ ទទ្ទេស ៥ វេយ្យាករណ៍ ៥ ប្រស្នា ៦ ទទ្ទេស ៦ វេយ្យាករណ៍ ៦ ប្រស្នា ៧ ទទ្ទេស ៧ វេយ្យាករណ៍ ៧ ប្រស្នា ៨ ទទ្ទេស ៨ វេយ្យាករណ៍ ៨ ប្រស្នា ៩ ទទ្ទេស ៩ វេយ្យាករណ៍ ៩ ប្រស្នា ១០ ទទ្ទេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ។ លំដាប់នោះ ចិត្តគហបតិស្នូប្រស្នាទាំង ១០ ដែលប្រកបដោយធម៌នេះ ចំពោះនិក្ខណ្ឌនាដបុត្តរចហើយ ក៏ត្រាកបាកអាសនៈចេញទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(២២២) សម័យនោះឯង អចេលកស្សបដាសំឡាញ់ កាលនៅ

ជាគ្រិហស្ថពីដើម របស់ចិត្តគហបតិបានមកដល់ដងវៃព្រមច្ចិកា ។ ចិត្តគហបតិបានឮដំណឹងថា អចេលកស្សបដាសំឡាញ់កាលនៅជាគ្រិហស្ថពីដើមរបស់យើង បានមកដល់ដងវៃព្រមច្ចិកាហើយ ។ លំដាប់នោះ

១ ផ្លូវរបស់ប្រស្នាតែ ១ គំការស្វែងរកប្រស្នាតែ ១ ។ ២ ការសួរនូវប្រស្នាតែ ១ ដូចពាក្យសួរថា អ្វីដែលមានតែ ១ ឬសួរថា ១ មិនដែលមាន ២ គឺអ្វី ។ ៣ ការដោះស្រាយនូវប្រស្នាតែ ១ ដូចពាក្យថា សត្វទាំងពួងរស់នៅដោយអាហារ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយភវវិញ្ញោ

ចិត្តោ កហាបតិ យេន អចេលោ កកស្សទោ តេនុប-
 សង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា អចេលេន កកស្សបេន សទ្ធិ
 សម្មាទិំ សម្មាទនិយំ កកំ សារាណិយំ វីតិសារត្តា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ ចិត្តោ
 កហាបតិ អចេលំ កកស្សបំ ឯតទរោច កីវចិវ បព្វ-
 ជិតោសិ កន្តេ កកស្សទាតិ ។ តិសមត្តានិ ខោ មេ
 កហាបតិ វស្សានិ បព្វជិតស្សាតិ ។ ឥមេហិ បទ តេ
 កន្តេ តិសមត្តេហិ វស្សេហិ អត្តំ កោចិ ឧត្តរិម-
 ទុស្សធម្មោ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ អធិក-
 តោ ជាសុវិហារោតិ ។ ឥមេហិ ខោ មេ កហាបតិ
 តិសមត្តេហិ វស្សេហិ នត្តំ កោចិ ឧត្តរិមទុស្សធម្មោ
 អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ អធិកតោ ជាសុវិ-
 ហារោ អញ្ញត្រិ នក្កយ្យា ច មុណ្ណោយ្យា ច វាឡ-
 ទិប្បោតនាយ^(១) ទាតិ ។

១ ឧ, ម. ហវិវុទ្ធិវិញ្ញាណិយោ ហតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគវគ្គ

ចិត្តគហបតីក៏ចូលទៅអមចេលកស្សប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើនូវ
សេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងអមចេលកស្សប លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
គួរពួកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយ ក៏សួរទៅអមចេលកស្សបដូច្នោះថា បពិត្រកស្សបដ៏ចំរើន
លោកបួសអស់កាលយូរប៉ុន្មានហើយ ។ ម្ចាស់គហបតី យើងបួសបាន
៣០ វស្សាហើយ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះឧត្តរិមនុស្សធម៌នីមួយ
ដ៏រិសេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿង
នៅសប្បាយ លោកបានត្រាស់ដឹងហើយ ដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០
នេះដែរឬ ។ ម្ចាស់គហបតី វៀរលែងតែការអាក្រក់នឹងការត្រដោល
នឹងបោសធ្ងល់ដោយអម្បោសកន្ទុយក្បែកចេញ ឧត្តរិមនុស្សធម៌នីមួយ
ដ៏រិសេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿង
នៅសប្បាយ យើងមិនបានត្រាស់ដឹង ដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០
នេះឡើយ ។

ចំណុចហេតុបុព្វសំយុត្តំ

(២២៣) ឃី វុត្ត ចិត្តោ កហបតិ អចេលំ កស្សបំ
 ឯតទកោច អច្ឆរិយំ វត ភោ អត្តតំ វត ភោ ធម្មស្ស
 ស្វក្ខាតតា យត្រ ហិ នាម តីសមត្តេហិ វស្សហិ ន
 កោចិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេ-
 សោ អធិកតោ ភវិស្សតិ ជាសុរិហារោ អញ្ញត្រ នត្តេ-
 យ្យា ច មុណ្ណោយ្យា ច វាឡិនិប្បោតនាយ ចាតិ ។ តុយ្ហ-
 ម្បន កហបតិ កីវចិរំ ឧបាសកត្តំ ឧបកតស្សាតិ ។
 មយ្ហម្បិ ខោ បន កន្តេ តីសមត្តានិ វស្សានិ ឧបា-
 សកត្តំ ឧបកតស្សាតិ ។ ឥមេហិ បន តេ កហបតិ
 តីសមត្តេហិ វស្សហិ អត្តំ កោចិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ
 អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ អធិកតោ ជាសុរិ-
 ហារោតិ ។ តិហិណេមិ សិយា កន្តេ អហំ ហិ កន្តេ

ចិត្តគហបតិបុត្តាសំយុត្ត

(២២៣) កាលបើអចេលកស្សបពោលយ៉ាងនេះ ចិត្តគហបតិ

កំពោលទៅនឹងអចេលកស្សបដូច្នោះថា អើហ្ម៎ា អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ម៎ា

ចំឡែកពេកណាស់ ដោយសភាពនៃធម៌ដែលលោកពោលដោយប្រពៃ

ថា រឿរលែងតែការគោត្រានឹងការត្រងោល និងការបោសធូលីដោយ

អម្បោសកន្ទុយភ្លេកចេញ ទុក្ខិមនុស្សធម៌នីមួយៗវិសេសដោយញាណ-

ទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅសប្បាយ យើងមិនបាន

ត្រាស់ដឹងដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០ នេះឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតិ

ចុះអ្នកបានចូលមកជាទុបាសកអស់កាលយូរប៉ុន្មានហើយ ។ បតិគ្រលោក

ដំបំរើន យើងបានចូលមកជាទុបាសក ៣០ ឆ្នាំមកហើយ ។ ម្ចាស់

គហបតិ ចុះទុក្ខិមនុស្សធម៌នីមួយៗវិសេសដោយញាណទស្សនៈ អាច

ធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅសប្បាយ អ្នកបានត្រាស់ដឹងហើយ

ដោយអំណាចឆ្នាំទាំង ៣០ នេះដែរឬ ។ បតិគ្រលោកដំបំរើន ទុក្ខិ-

មនុស្សធម៌គង់មានដល់គ្រហស្ថខ្លះដែរ បតិគ្រលោកដំបំរើន ព្រោះថាខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យាយគណវគ្គោ

យាវទេវ អាគុដ្ឋាមិ វិវិដ្ឋោ កាមេហិ វិវិដ្ឋ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ អហំ ហិ កន្តេ យាវទេវ
 អាគុដ្ឋាមិ វិតក្កវិចារានំ វ្របសមា ទុតិយជ្ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារមិ ។ អហំ ហិ កន្តេ យាវទេវ អាគុដ្ឋាមិ
 បីតិយា ច វិរតា ។ បេ ។ តតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារមិ ។ អហញ្ញំ កន្តេ យាវទេវ អាគុដ្ឋាមិ សុខស្ស
 ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។
 សចេ ខោ បណាហំ កន្តេ ភកវតា បឋមតំ ព្យាក-
 រេយ្យំ^(១) ។ អនច្ឆរិយំ ខោ បនេតំ យំ មំ ភករា^(២)
 ឯវំ^(៣) ព្យាករេយ្យ នត្ថំ តំ សញ្ញោជនំ យេន សញ្ញា-
 ជនេន សំយុត្តោ ចិត្តោ កហាបតិ បុន ឥមំ លោកំ
 អាគន្ធូយ្យតិ ។

១ ឧ. ម. ភកវតោ បឋមតំ កាលំ ករេយ្យ ។ ២ ភកវិរា ។ ៣ ឯវំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ណ

ប្រាថ្នាស្ងាត់ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏បានដល់នូវ
 បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិទីនិសុខកើត
 អំពីសេចក្តីស្ងាត់ ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រាថ្នាម្យ៉ាងនូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ បានដល់នូវទុតិយជ្ឈាន
 ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ប្រាថ្នាឡើយណាយចាកបីតិ ។ បេ ។ បានដល់នូវតតិយជ្ឈាន ប្រព្រឹត្ត
 នៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រាថ្នា
 លះបង់សុខ ។ បេ ។ បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ
 កំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើខ្ញុំព្យាកម្មនព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្យាករនូវខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ចិត្តគហ-
 បីតិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈឯណា ហើយគប្បីមកកាន់លោកនេះវិញ
 សញ្ញាជនៈនោះមិនមានឡើយដូច្នោះ ដោយហេតុឯណា ហេតុនោះមិន
 ជាអស្ចារ្យឡើយ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុត្តំ

(២២២) ឃុំ វុត្តោ អថេលោ កកស្ស្រោ ចិត្តំ កហាបតី

ឃុតនរោច អច្ឆរិយំ វត កោ អត្តតំ វត កោ ធម្មស្ស

ស្វក្ខាតតា យត្រ ហំ ធាម តិហំ ឱនាតវសោ

ឃុវុបំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណនស្សនវិសេ-

សំ អជិកមិស្សតិ ដាសុវិហារំ លកេយ្យហំ កហាបតី

ឥមស្មី ធម្មវិទយេ បព្វជ្ជំ លកេយ្យំ ឧបសម្បទន្តំ ។

អថោ ចិត្តោ កហាបតី អថេលំ កកស្សបំ អាទាយ

យេន វេរា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា វេរេ ភិក្ខុ

ឃុតនរោច អយំ កន្តោ អថេលោ កកស្ស្រោ អម្ពាតំ បុរា-

ណតិហំសហាយោ ឥមំ វេរា បព្វាវេន្តំ ឧបសម្បទន្តំ

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

(២២២) កាលបើចិត្តតហបតិពោលយ៉ាងនេះ អចេលកស្សប

កំពោលទៅនឹងចិត្តតហបតិដូច្នោះថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យពេកណាស់ អើហ្ន៎

ចំឡែកពេកណាស់ ដោយសភាពនៃធម៌ដែលតហបតិពោលដោយប្រពៃ

ព្រោះថាគ្រិហស្ថេស្យកស ក៏គង់បានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខរមនុស្សធម៌ដ៏វិ-

សេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅ

សប្បាយ មានសភាពដូច្នោះដែរ ម្នាលតហបតិ យើងគប្បីបាននូវបញ្ចវដ្ត

បាននូវទបសម្បទាក្នុងធម៌វិន័យនេះ ។ លំដាប់នោះ ចិត្តតហបតិនាំយក

អចេលកស្សប ចូលទៅរកពួកកិក្ខុជាថេរៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏

ពោលទៅនឹងពួកកិក្ខុជាថេរៈដូច្នោះថា បតិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន អចេ-

លកស្សបនេះជាសំឡាញ់កាលនៅជាគ្រិហស្ថេស្យដើមរបស់យើង សូម

ព្រះថេរៈទាំងឡាយ ឲ្យអចេលកស្សបនេះបានបញ្ចវដ្តបានទបសម្បទាផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនេវោ

អហមស្ស ឧស្សុកំ ករិស្សបំ ចីវរិវិណ្ណាទាតសេ-
 នាសនតំលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្កោកនង្គំ ។ អលត្ត អ-
 ចេលោ កស្សទោ ឥមស្មី ធម្មវិធមយេ បព្វជ្ជំ អលត្ត
 ឧបសម្បទំ ។ អច្ឆិរុបសម្បន្នោ ច បនាយស្មា កស្សទោ
 ឯកោ រូបករដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហា-
 រន្តោ នចិរស្សវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មាទរ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជន្តំ តទទុក្ខំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសិ ទីលា ជាតិ រុសិកំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញ-
 តោ ច បនាយស្មា កស្សទោ អហតំ អហោសីតំ ។
 នវមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតវគ្គ

ខ្ញុំព្រះករុណានឹងធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ដោយចីវរេហ្មណ្ឌបាតសេនាសនៈ
 គឺលានប្បច្ចយភេសជ្ជៈបរិក្ខារ ដល់អចេលកស្សបនេះ ។ អចេលកស្សប
 ក៏បាននូវបត្តជ្ជា បាននូវទេសសម្បទាកងធម៌វិន័យនេះ ។ ព្រះកស្សប
 ដ៏មានអាយុ លុះបានទេសសម្បទាហើយ មិនយូរប៉ុន្មានក៏ចៀសចេញទៅ
 តែម្នាក់ឯង មិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅនូវកិលេស
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន កុលបុត្តតាំងឡាយចេញចាកផ្ទះ ចូល
 កាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម ដោយ
 ខ្លួនឯងក៏បច្ចុប្បន្ន នូវអនុត្តរធម៌នោះជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយ ហើយ
 បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយអាត្មាអញបានប្រព្រឹត្ត
 គ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គ-
 ភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។
 បណ្តាព្រះអរហន្តតាំងឡាយ ព្រះកស្សបដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្ត
 មួយដែរ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

ចំណុចបញ្ជាក់បញ្ជីសំយុង

[២២៥] តេជ ទោ បន សមយេន ចិត្តោ កហបតិ

អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខតោ ពាជ្ឈតិលាវោ ។ អថ-

ទោ សម្មហ្មណ អាភមទេវតា វេនទេវតា រុក្ខទេវតា

ឡិសធិតិណាវនប្បតិសុ អធិវត្តា ទេវតា សង្កម្ម សមា-

កម្ម ចិត្តំ កហបតិ ឯតទកេច្ចំ បណិធបិ កហបតិ

អនាគតមន្ទានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្តតិ ។ ឯវំ រុត្ត

ចិត្តោ កហបតិ^(១) អាភមទេវតា វេនទេវតា រុក្ខទេវតា

ឡិសធិតិណាវនប្បតិសុ អធិវត្តា ទេវតា ឯតទកេច តម្បិ

អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទុវំ តម្បិ បហាយ កមនីយន្តិ ។

១ ឧ. ប. ឯត្តន្តរេ ពា ពិវិ បទំ អត្ថំ ។

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

(២២៥) សម័យនោះឯង ចិត្តគហបតិមានអាពាធ ដល់នូវ

សេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ ពួកទេវតាច្រើនគឺអាកាមទេវតា^(១) វន-

ទេវតា^(២) រុក្ខទេវតា^(៣) និងពួកទេវតាដែលនៅអាស្រ័យព្រះស្មៅនឹង

ដើមឈើសម្រាប់ធ្វើប្តី មកសមាគមប្រជុំគ្នាហើយ ក៏ពោលទៅនឹងចិត្ត-

គហបតិដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតិ អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា គ្មានអញ

គប្បីបានជាស្តេចចក្រពត្តិក្នុងកាលជាអនាគតចុះ ។ កាលបើពួកទេវតា

ពោលយ៉ាងនេះ ចិត្តគហបតិក៏ពោលតបទៅនឹងពួកអាកាមទេវតា វន-

ទេវតា រុក្ខទេវតា និងពួកទេវតាដែលនៅអាស្រ័យព្រះស្មៅនឹងដើមឈើ

សម្រាប់ធ្វើប្តី (ទាំងនោះ) ដូច្នោះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ

មិនបីតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។

១ ទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្រះស្មៅឈើមានផ្កា សូនឈើមានផ្លែ ។ ២ ទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្រះដំរីព្រៃ ។ ៣ ទេវតាដែលអាស្រ័យព្រះដើមឈើធំ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

[២២៦] ឯវំ វុត្តេ ចិត្តស្ស កហាបតិទោ ចិត្តាមច្ឆា
 ឡានិសាលោហិតា ចិត្តំ កហាបតី ឯតទេវេត្ថំ សតី
 អយ្យបុត្ត ឧបដ្ឋមេហិ មា វិប្បលបសីតិ ។ តំឡា-
 ហំ^(១) វនាមិ យំ មំ តុម្ភេ ឯវំ វុទេថ សតី អយ្យបុត្ត
 ឧបដ្ឋមេហិ មា វិប្បលបសីតិ ។ ឯវំ ទោ ត្វំ អយ្យបុត្ត
 វុទេសិ តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទុវំ តម្បិ បហា-
 យ កមនីយន្តិ ។ តថា ហិ បន មំ អារាមទេវតា
 វុទេវតា វុត្តទេវតា ឌីសជិតិណាវនប្បតិសុ អជិវត្តា
 ទេវតា ឯវំមាហំសុ បណិដេហិ កហាបតិ អនាកត-
 មន្ទានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្តិ ។ តាហំ ឯវំ វនាមិ
 តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទុវំ តម្បិ បហាយ កមនីយន្តិ ។

១ កំន្យាហំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយនិទាន

(២២៦) កាលបើចិត្តភាពតិរោលយ៉ាងនេះ ពួកមិត្តអមាត្យ
នឹងញាតិសាលោហិតរបស់ចិត្តភាពតិ ក៏ពោលទៅនឹងចិត្តភាពតិដូច្នោះ
ថា នៃអយ្យបុត្ត អ្នកចូរច្រឡំស្មារតី កុំរើរវេយឡើយ ។ ចិត្តភាពតិ
ពោលថា ចុះខ្ញុំពោលដូចម្តេច បានជាអ្នកទាំងឡាយពោលមកនឹងខ្ញុំ
យ៉ាងនេះថា នៃអយ្យបុត្ត អ្នកចូរច្រឡំស្មារតី កុំរើរវេយឡើយ ។ នៃ
អយ្យបុត្ត អ្នកពោលយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ
មិនបិតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។
ដូច្នោះមែនហើយ ព្រោះពួកអាការៈទេវតា វនទេវតា រុក្ខទេវតា នឹង
ពួកទេវតាដែលនៅអាស្រ័យព្រំដីស្មៅនឹងដើមឈើសម្រាប់ធ្វើថ្នាំ ពោល
ប្រាប់ខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភាពតិ អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាប់ថា អាត្មា
អញគប្បីបានជាស្តេចចក្រភត្តិ ក្នុងកាលជាអនាគតចុះ ។ ខ្ញុំក៏ពោលតប
ទៅនឹងពួកទេវតាទាំងនោះយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ
មិនបិតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។

ពាមណិស័យុត្តំ

កិច្ចន្ទ(២) តា អយ្យបុត្ត អារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខ-
 ទេវតា ឱសធិតិណាវនប្បតិសុ អធិវត្តា ទេវតា អត្តវសំ
 សម្មស្សមាណ ឃីមាហំសុ បណិដេហិ កហបតិ អ-
 លាភតមទ្ធានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្តតិ ។ តាសំ ខោ
 អារាមទេវតានំ វនទេវតានំ រុក្ខទេវតានំ ឱសធិតិណា-
 វនប្បតិសុ អធិវត្តានំ ទេវតានំ ឃី ហោតិ អយំ ខោ
 ចិត្តោ កហបតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ សចេ បណិ-
 ទហស្សតិ អលាភតមទ្ធានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្តតិ ។
 តស្ស ខោ អយំ ឥដ្ឋិស្សតិ សីលវតា ចេតោបណិធិ
 សីលស្ស វិសុទ្ធត្តា ធម្មកោ(២) ធម្មកំ ពលំ អនុប្ប-
 ទស្សតិ ។ ឥមំ ខោ តា អារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខ-
 ទេវតា ឱសធិតិណាវនប្បតិសុ អធិវត្តា ទេវតា អត្តវសំ
 សម្មស្សមាណ ឃីមាហំសុ បណិដេហិ កហបតិ

១ ម. កិច្ច ។ ២ អដ្ឋកថាយំ ឯត្តន្តរេ ធម្មាណិចិ បទំ អត្ថំ ។

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

នៃអយ្យបុគ្គ ចុះពួកអារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខទេវតា និងពួកទេវតា
 ដែលអាស្រ័យនៅព្រំដីស្មៅនិងដើមឈើសម្រាប់ធ្វើប៉ាំទាំងនោះ ឃើញ
 នូវអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតិ
 អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ក្នុង
 កាលជាអនាគតចុះដូច្នោះ ។ ពួកអារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខទេវតា និង
 ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្រំដីស្មៅនិងដើមឈើសម្រាប់ធ្វើប៉ាំទាំងនោះ
 មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ចិត្តគហបតិនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ
 បើគាត់នឹងតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីបានជាស្តេចចក្រពត្តិ
 ក្នុងកាលជាអនាគត (ក៏បាន) ។ ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនេះ របស់ចិត្ត-
 គហបតិដែលមានសីលនោះនឹងសម្រេចព្រោះសីលបរិសុទ្ធ បុគ្គលប្រ-
 កបដោយធម៌នឹងថែមឲ្យនូវកំឡាំងដ៏ប្រកបដោយធម៌ ។ ពួកអារាមទេវតា
 វនទេវតា រុក្ខទេវតា និងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្រំដីស្មៅនិងដើម
 ឈើសម្រាប់ធ្វើប៉ាំទាំងនោះ ឃើញនូវអំណាចប្រយោជន៍នេះឯង បាន
 ជាពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតិ អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យាយនគវគ្គោ

អនាគតមន្ទានំ វាជា អស្សំ ចក្កវត្ថុតិ ។ តាហំ ឃី

វនាមិ តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទំ តម្បិ បហាយ កមធំ-

យន្តំ ។ តេនហំ អយ្យបុត្ត អម្ពេចំ ឡិវនាហិតិ ។

[២២៧] តស្មា ហិ វោ ឃី សិក្ខុតត្វំ ពុទ្ធេ អ-

វេត្ថប្បសាទេន សមម្ពាគតា ភវិស្សម ឥតិបំ សោ កក-

វា អាហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណាសម្បទ្ធោ សុកតោ

លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវម-

នុស្សានំ ពុទ្ធោ កកវតិ ។ ធម្មេ អវេត្ថប្បសាទេន ស-

មម្ពាគតា ភវិស្សម ស្វាគ្ហាតោ កកវតា ធម្មោ សន្តិ-

ដ្ឋិតោ អកាលិតោ ឃីហិបស្សិតោ ឡិបនយិតោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

អាត្មាអញគប្បីបានជាស្តេចបក្រិតភ្នំ ក្នុងកាលជាអនាគតចុះ ។ ខ្ញុំក៏ពោល
គបទៅនឹងទេវតាទាំងនោះយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់
នោះមិនបិតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។
នៃអយ្យបុគ្គ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទូន្មានយើងទាំងឡាយផង ។

(២២៧) ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះ
ថា យើងទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធ
ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិច្ចណិដោយ
វិជ្ជានឹងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អស្តេចទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជាប់
ច្បាស់នូវវិត្រលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ជាអ្នកទូន្មាននូវ
ច្បាស់ដែលគួរទូន្មាន ជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវចក្កវារ្យសច្ច ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវវិត្រភព ។ យើង
ទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះ
បរិយគ្គិធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះ
(នព្វលោកុត្តរធម៌) ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
ជាធម៌ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមក
មើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគប្បីបង្ហាញចូលមកទុកក្នុងខ្លួន

ចំពោះបទពុទ្ធសម្មាសម្ពុទ្ធ

បច្ចុត្តំ វេទិតោ វិញ្ញាណំ ។ សង្ខេប អវេទិតោ ។
 សមន្តាគតា កវិស្សាម សុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវត-
 សង្ខេប ឧដ្ឋបដិបន្នោ ភកវតោ សាវតសង្ខេប ញ្ញា-
 យបដិបន្នោ ភកវតោ សាវតសង្ខេប សាមីចិបដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវតសង្ខេប យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុ-
 តានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឯស ភកវតោ សាវត-
 សង្ខេប អាហ្មនេយ្យោ ហាហ្មនេយ្យោ ទត្តិលោ-
 យ្យោ អញ្ញលីកវណ្ណោ អនុត្តំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោ-
 កស្សាតិ ។ យំ ទោ បទ កិញ្ចំ កុលេ ទេយ្យ-
 ធម្មំ សព្វន្តំ អប្បដិវកត្តំ កវិស្សាតិ សីលវន្តោហិ
 កល្យាណធម្មេហិតំ ។ ឯវំ ហិ វោ សិក្ខិតត្ថន្តំ ។

ចំពោះព្រះបិតាសំយោគ

ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តខ្លួន ។ យើង
 ទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃជា ព្រះ
 សង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រះសង្ឃសាវក
 នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិត្រង់ ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ ព្រះសង្ឃឯណា បើកប់ជាតូចបុរស
 មាន ៤ បើកប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃនុះជាសង្ឃសាវកនៃ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវចក្ខុប្បញ្ញយដែលគេនាំមកបូជា គួរ
 ទទួលនូវភាគនក្ខាន គួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផលនៃ
 កម្មហើយនាំមកបូជា គួរដល់អញ្ញាលក្ខម្ម ជាស្រីបុណ្យនៃសត្វលោក
 រកស្រែដទៃក្រៃលែងជាងគ្មាន ។ មួយទៀត ទេយ្យធម៌ឯណាបន្តិបបន្តិច
 ក្នុងត្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងអស់នោះ បុគ្គលអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ
 មិនមានចែកមុខឡើយ ។ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវគ្គោ

អថខោ ចិត្តោ កហបតិ មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោហិតេ
ពុទ្ធិ ច ធម្មេ ច សង្ឃេ ច ចារកេ ច សមាធមេត្វា
កាលមកាសីតិ ។

ចំនួនបេតិបុព្វសំយុត្តិ សមត្តិ ។

តិស្សុទ្ធានំ

សញ្ញោជនា ទ្វេ វសិទត្តា
មហាកោ កាមក្ខ បិ ច
តោនតោ ច ជិត្តណ្ណោ ច
អថលេន កិលានត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

លំដាប់នោះ ចិត្តគហបតី លុះញ៉ាំងមិត្តអមាភ្យន៍នឹងញាតិសាលោហិតឲ្យ
ទទួលប្រតិបត្តិក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ នឹងការបរិច្ចាគរួចហើយ
ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។

ចប់ ចិត្តគហបតិបុព្វសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃចិត្តគហបតិបុព្វសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីសញ្ញាជនៈ ១ ព្រះវសិទ្ធក្នុង ២ លើក ព្រះ
មហាកៈ ១ ព្រះកាមក្ខ ១ ព្រះគោទេត្ត ១ និគ្គណ្ណនាដបុត្ត ១
អចេលកស្សៈ ១ ចិត្តគហបតីឈី ១ ។

តាមណីសំយត្តិ

[២២៨] អថទោ ចណ្ណោ តាមណី យេន ភគវា
តេនុបសង្កមិ ឧបបេង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ ចណ្ណោ តាមណី
ភគវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ទោ ភន្តេ ហេតុ កោ
បច្ចយោ យេន មិទេកក្ខោ ចណ្ណោ ចណ្ណោតេវ^(១) សង្កំ
គច្ឆតិ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិទេ-
កក្ខោ សោរតោ សោរតោតេវ^(២) សង្កំ គច្ឆតិ ។ ឥធន
តាមណី ឯកច្ចស្ស រតោ អប្បហីនោ ហោតិ រាគស្ស
អប្បហីនត្វា បរេ កោបេន្តិ បរេហិ កោបិយមាទោ
កោបំ ទាតុករោតិ សោ ចណ្ណោតេវ សង្កំ គច្ឆតិ ។ នោ-
សោ អប្បហីនោ ហោតិ នោសស្ស អប្បហីនត្វា បរេ
កោបេន្តិ បរេហិ កោបិយមាទោ កោបំ ទាតុករោតិ

១ ម. ចណ្ណោតេវ ។ ២ ឧ សោរតោតេវ ។

តាមណីសំយត្ត

(២២៨) គ្រានោះ តាមណី^(១) ឈ្មោះចណ្ឌ^(២) ចូលទៅរក
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះចណ្ឌតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
 ដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យគេរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថា
 ជាអ្នកកាច អ្នកកាច បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យ
 ដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យគេរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថា ជាអ្នកស្ងួត
 អ្នកស្ងួត ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួក
 មួយក្នុងលោកនេះ មិនទាន់លះបង់រាគៈ ព្រោះតែមិនទាន់លះបង់រាគៈ
 បានជាពួកជនដទៃមែនធ្វើបុគ្គលនោះឲ្យក្រោធបាន កាលបើពួកជនដទៃ
 ធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏មែនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដឡើង បុគ្គលនោះ
 ទើបរាប់ថាជាអ្នកកាច ។ បុគ្គលដែលមិនទាន់លះបង់ទោសៈ ព្រោះតែ
 មិនទាន់លះបង់ទោសៈ បានជាពួកជនដទៃមែនធ្វើឲ្យក្រោធបាន កាលបើ
 ពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏មែនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដឡើង

១ អ្នកធំក្នុងស្រុក ។ ២ ជាមនុស្សរាម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធឃយកនវគ្គោ

សោ ចណ្ណោតេវ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។ មោហោ អប្បហំនោ
ហោតិ មោហស្ស អប្បហំនត្តា បរេ កោមេទ្ធំ បរេហិ
កោមិយមាណោ កោមំ ទានុករោតិ សោ ចណ្ណោតេវ
សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។ អយំ ខោ តាមណំ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
យេន មិធកកថ្នោ ចណ្ណោ ចណ្ណោតេវ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។

(២២៧) ឥធិ បន តាមណំ វិកច្ចស្ស រតោ

បហំនោ ហោតិ រកស្ស បហំនត្តា បរេ ន កោមេទ្ធំ
បរេហិ កោមិយមាណោ^(១) កោមំ ន ទានុករោតិ សោ
សោរតោតេវ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។ ធនោសោ បហំនោ ហោតិ
នោសស្ស បហំនត្តា បរេ ន កោមេទ្ធំ បរេហិ កោមិយ-
មាណោ កោមំ ន ទានុករោតិ សោ សោរតោតេវ សុទ្ធិំ
កច្ចតិ ។ មោហោ បហំនោ ហោតិ មោហស្ស បហំ-
នត្តា បរេ ន កោមេទ្ធំ បរេហិ កោមិយមាណោ កោមំ
ន ទានុករោតិ សោ សោរតោតេវ សុទ្ធិំ កច្ចតិ អយំ
ខោ តាមណំ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធកកថ្នោ
សោរតោ សោរតោតេវ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។

• ១. អកោមិយមាណោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយភវគ្គ

បុគ្គលនោះទើបរាប់ថាជាអ្នកកាច ។ បុគ្គលដែលមិនទាន់លះបង់មោហៈ ព្រោះតែមិនទាន់លះបង់មោហៈ បានជាពួកជនដទៃមែនធ្វើឲ្យក្រោធ បាន កាលបើពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏មែនធ្វើសេចក្តីក្រោធ ឲ្យប្រាកដឡើង បុគ្គលនោះទើបរាប់ថាជាអ្នកកាច ។ ម្នាលតាមណី ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ ថាជាអ្នកកាច អ្នកកាច ។

(២២៩) ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកមួយទៀតក្នុងលោកនេះ ជា អ្នកលះបង់វត្ថុហើយ ព្រោះតែលះបង់វត្ថុ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឲ្យ ក្រោធមិនបាន ទោះបីពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធ ឲ្យប្រាកដ បុគ្គលនោះទើបរាប់ថាជាអ្នកស្ងួត ។ បុគ្គលដែលបានលះបង់ ទោសៈ ព្រោះតែលះបង់ទោសៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធមិនបាន ទោះបីពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដ បុគ្គល នោះទើបរាប់ថាជាអ្នកស្ងួត ។ បុគ្គលដែលបានលះបង់មោហៈ ព្រោះតែ លះបង់មោហៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធមិនបាន ទោះបីពួកជន ដទៃធ្វើឲ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដ បុគ្គលនោះទើបរាប់ ថាជាអ្នកស្ងួត ម្នាលតាមណី ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យ គេរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថាជាអ្នកស្ងួត អ្នកស្ងួត ។

តាមណីសំយុត្តំ

[២៣០] ឃី វុត្តោ ចណ្ណោ តាមណី កតវន្តំ ឯតទ-
 រោច អភិក្កន្តំ កន្លៃ អភិក្កន្តំ កន្លៃ សេយ្យថាបិ កន្លៃ
 និក្កន្តំ វា ឧក្កន្តយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ម្មឡិស្ស
 វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជា-
 វេយ្យ ចក្កបន្លោ រូបាជំ ទក្កន្តំ ។ ឃីវេវ កតវតា
 អនេកបរិយាយេន ជម្មោ បកាសីតោ ឯសាហំ កន្លៃ
 កតវន្តំ សរណំ កច្ឆាមំ ជម្មញ្ញំ កិក្ខុសង្ឃញ្ញំ ឧបាសកំ
 មំ កន្លៃ កតវា ជាវតុ អន្ធតក្ក ចានុបេតំ សរណាម្ព-
 តន្តំ ។ បឋមំ ។

[២៣១] ឯកំ សមយំ កតវា វាជនហោ វិហារតំ
 វេឡ្យានេ កលទ្ធកនិវាហេ ។ អថទោ តាលបេត្តា^(១) នដ-
 តាមណី យេន កតវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា

១ ឧ. ម. ពលបុគ្គោ ។

ពាមណីសំយុត្ត

[២៣០] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងយ៉ាងនេះហើយ
 ចណ្ឌតាមណីកំពោលសរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា ច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ ច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចគេផ្សារ
 របស់ដែលដាប់ ឬបើករបស់ដែលកំបាំង ឬក៏ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេង
 តុំនោះដូចគេទ្រាលប្រទីបក្នុងទីងងឹតឲ្យអ្នកមាន ចក្ខុមើលឃើញរូបបាន
 យ៉ាងណាមិញ ។ ធម៌ដែលព្រះអង្គប្រកាសហើយដោយអនេកបរិយាយ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះសូមដល់នូវព្រះ
 ដ៏មានបុណ្យផង នូវព្រះធម៌ផង នូវព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីពឹងពួក
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះអង្គចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថា ជាឧបាសក
 អ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយដីវិត ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះតទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ១ ។

[២៣១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេទ្យុ-
 វនជាតលទ្ធកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ នដតាមណី^(១)
 ឈ្មោះកាលបុត្ត ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់

១ អ្នកធំក្នុងស្រុក ជាអ្នកលេងរំលោភ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 ជិសីទ្ធោ ខោ តាលបុត្តោ នដតាមណី កកវន្តំ ឯតទ-
 រោច សុតម្មេតំ កន្លេ បុព្វកាធំ អាចរិយច្យាចរិយាធំ
 នដាធំ កាសមាណាធំ យោ សោ នដោ វន្តមជ្ឈេ
 សមជ្ឈមជ្ឈេ សច្ចាលីកេន ជំ ហាសេតិ រមេតិ
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បហាសាធំ ទេវាធំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតីតិ ។ ឥធិ កកវា កិមាហាតិ ។
 អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ ។

(២៣២) ទុតិយម្បិ ខោ តាលបុត្តោ នដតាមណី
 កកវន្តំ ឯតទរោច សុតម្មេតំ កន្លេ បុព្វកាធំ អាចរិ-
 យច្យាចរិយាធំ នដាធំ កាសមាណាធំ យោ សោ នដោ វន្ត-
 មជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ សច្ចាលីកេន ជំ ហាសេតិ រមេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយគណនី

ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
 កាលបុត្តនដតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យ
 របស់ពួកអ្នកលេងរាំជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា
 អ្នកលេងរាំប៉ុណ្ណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រេកអរ ដោយពាក្យ
 ពិតប្តូរពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុងកណ្តាលមហាស្រីត
 អ្នកលេងរាំប៉ុន្មានលុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយ
 នឹងពួកបហាសទៅតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់
 ដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ឈ្លើយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ
 អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងគឺថាគតឡើយ ។

(២៣២) កាលបុត្តនដតាមណីក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អស់វារៈ ២ ដងដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យ
 របស់ពួកអ្នកលេងរាំ អាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា
 អ្នកលេងរាំប៉ុណ្ណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រេកអរ ដោយពាក្យ
 ពិតប្តូរពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុងកណ្តាលមហាស្រីត

តាមណីសំយុត្តំ

សោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា បហាសាធំ ទេវំធំ

សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ ភកកា កិមាហានិ ។

អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតំ ។ តតិយម្បិ

ទោ តាលបុត្តោ ធម៌តាមណី ភកកំធំ ឯតទរោច សុ-

កម្មតំ កន្ត បុព្វកាធំ អាចរិយប្បាចរិយាធំ ធម៌ាធំ

ភាសមាណំ យោ សោ ធម៌ា រដ្ឋមជ្ឈោ សមជ្ឈមជ្ឈោ

សច្ចាលិកេន ជំធំ ហរសេតិ រមេតិ សោ កាយស្ស

ភេនា បរំ មរណា បហាសាធំ ទេវំធំ សហព្យតំ

ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ ភកកា កិមាហានិ ។

តាមណីសំយត្ត

អ្នកលេងរាំនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយ

នឹងតួកបហាសទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។

ឈ្មោះតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងតថាគត

ឡើយ ។ គាលបុគ្គនដតាមណី ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគអស់វារៈ

៣ ដងដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់តួក

អ្នកលេងរាំ ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា អ្នក

លេងរាំឯណាធ្វើអ្នកដងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រកអរដោយពាក្យពិត

ឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿងរាង ក្នុងកណ្តាលមហោស្រព អ្នក

លេងរាំនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយ

នឹងតួកបហាសទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

(២៣៣) អន្ទា ខោ ភ្យាហំ តាមណំ ជាលត្តំ អលំ
តាមណំ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។ អបិច ភ្យាហំ
ព្យាករិស្សាមិ ។ បុព្វេ ខោ តាមណំ សត្តា អរីតរាតា
រាគពន្ធនពន្ធា តេសំ នដោ វន្តមជ្ឈេ សមជ្ជមជ្ឈេ យេ
ធម្មា វជនីយា តេ ឧបសំហារតិ ភិយ្យោ សរាគាយ^(១) ។
បុព្វេ ខោ តាមណំ សត្តា អរីតនោសា នោសពន្ធនពន្ធា
តេសំ នដោ វន្តមជ្ឈេ សមជ្ជមជ្ឈេ យេ ធម្មា នោស-
នីយា តេ ឧបសំហារតិ ភិយ្យោ សនោសាយ ។ បុព្វេ
ខោ តាមណំ សត្តា អរីតមោហា មោហពន្ធនពន្ធា តេសំ
នដោ វន្តមជ្ឈេ សមជ្ជមជ្ឈេ យេ ធម្មា មោហនីយា តេ
ឧបសំហារតិ ភិយ្យោ សមោហាយ ។ សោ អត្តនា មត្តោ
បមត្តោ បមាទេ វត្ថោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា

១ ឧ. ភិយ្យោ សោមភាយ ។ ម, សរាគាយាភិ បាបោ ម ហោភិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(២៣៣) ម្នាលគាមណី តថាគតមិនបានដោះស្រាយនឹងអ្នកជា
 ប្រាកដ ព្រោះតថាគតបានឃាត់អ្នកហើយថា ល្ហើយគាមណី រឿងនេះ
 លើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកចេះតែ
 សួរ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្នាលគាមណី កាលពីមុនដែល
 ពួកសត្វមិនទាន់ប្រាសចាករាគៈ ជាសត្វជាប់ចំណងគឺរាគៈ បណ្តាអ្នក
 លេងរាំបំបាំងនោះ អ្នកលេងរាំតែងប្រមូលយកធម៌ដែលជាបច្ច័យឲ្យ
 កើតរាគៈ ដើម្បីឲ្យរំលឹកតែប្រកបដោយរាគៈ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុង
 កណ្តាលមហោស្រព ។ ម្នាលគាមណី កាលពីមុនដែលពួកសត្វមិន
 ទាន់ប្រាសចាកទោសៈ ជាសត្វជាប់ចំណងគឺទោសៈ បណ្តាអ្នកលេងរាំ
 បំបាំងនោះ អ្នកលេងរាំតែងប្រមូលយកធម៌ដែលជាបច្ច័យឲ្យកើតទោសៈ
 ដើម្បីឲ្យរំលឹកតែប្រកបដោយទោសៈ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុង
 កណ្តាលមហោស្រព ។ ម្នាលគាមណី កាលពីមុនដែលពួកសត្វមិន
 ទាន់ប្រាសចាកមោហៈ ជាសត្វជាប់ចំណងគឺមោហៈ បណ្តាអ្នកលេងរាំ
 បំបាំងនោះ អ្នកលេងរាំតែងប្រមូលយកធម៌ដែលជាបច្ច័យឲ្យកើតមោហៈ
 ដើម្បីឲ្យរំលឹកតែប្រកបដោយមោហៈ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុងកណ្តាល
 មហោស្រព ។ អ្នកលេងរាំនោះជាអ្នកស្រវឹង ជាអ្នកប្រមាទដោយ
 ខ្លួនឯង បិតនៅក្នុងសេចក្តីប្រមាទ លុះបែកប្តាយ ពងកាយស្លាប់ទៅ

ពាមណីសំយុត្តំ

បហាសោ នាម និរយោ តត្ថ ឧបបជ្ជតិ ។ សចេ ខោ
 បទស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ហោតិ យោ សោ នដោ វុត្តមជ្ឈេ
 សមជ្ឈមជ្ឈេ សទ្ធាលីកេន ជំនំ ហាសេតិ រមេតិ សោ
 កាយស្ស ភេទា បំ មរណា បហាសានំ ទេវំនំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ សាស្ស ច ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស ខោ បទាហំ តាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
 ទិដ្ឋិ តតិ អញ្ញាតំ តតិ វនាមិ និរយំ វា តិវច្ឆានយោនី
 វាតិ ។

(២៣៤) ឃំ វុត្តេ តាលបុត្តោ នដតាមណី បរោទិ
 អស្សនំ បវុត្តេសិ ។ ឃំ ខោ ត្យាហំ តាមណី ជា-
 លត្ថំ អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឃតំ បុច្ឆិតិ ។
 នាហំ កន្តេ ឃតំ រោទាមិ យំ មំ កកវា ឃំមាហា ។
 អបិ ចាហំ កន្តេ បុព្វកេហិ អាចរិយប្បចរិយេហិ
 នដេហិ ទីយវត្ថំ និកតោ វត្ថុតោ បលុទ្ធា យោ
 សោ នដោ វុត្តមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ សទ្ធាលីកេន ជំនំ
 ហាសេតិ រមេតិ សោ កាយស្ស ភេទា បំ មរណា

ពាមណីសំយុត្ត

តែងទៅកើតឯបហាសនរក ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា អ្នក
 លេងរបាំឯណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រេកអរដោយពាក្យពិត
 ឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុងកណ្តាលមហោស្រព
 អ្នកលេងរបាំនោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយ
 នឹងបហាសទៅតាដូច្នោះ ។ សេចក្តីយល់នោះរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 មិត្តាទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់តាមណី មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិត្តាទិដ្ឋិ គឺថាគត
 ពោលថាមានគតិតែ២ យ៉ាងគឺ នរកឬតិរច្ឆានណាមួយមិនខាន ។

(២៣៤) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 កាលបុគ្គលដ៏តាមណី ក៏យំសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
 តាមណី គឺថាគតមិនបានថាឲ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ល្អើយតាមណី
 រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកឯងកុំសួររឿងនេះនឹងគឺថាគតឡើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីពោះរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះ
 អង្គយ៉ាងនោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតពួកអ្នកលេងរបាំជាអា-
 ចារ្យប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាល
 ជាយូរអង្វែងហើយថា អ្នកលេងរបាំឯណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ
 ឲ្យត្រេកអរដោយពាក្យពិតឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ
 ក្នុងកណ្តាលមហោស្រព បុគ្គលនោះលុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

បហាសាធំ ទេវាធំ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជតីតំ ។ អភិក្កន្តំ

កន្លៃ អភិក្កន្តំ កន្លៃ សេយ្យថាបិ កន្លៃ និក្កដ្ឋិតំ វា

ឡក្កដ្ឋយ្យ បដិច្ចដ្ឋំ វា វិវេយ្យ ម្ភឡិស្ស វា មត្តំ

អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ

ចក្ខុមន្តោ រូបាធំ ទក្ខន្តិតំ ។ ឃរមេវ កកវតា អនេ-

កេហិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឃសាហំ កន្លៃ

កកវន្តំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ច កិក្ខុសដ្ឋញ្ច ល-

កេយ្យហំ កន្លៃ កកវតោ សន្តិកេ បព្វដ្ឋំ លកេយ្យំ

ឧបសម្បទន្តំ ។ អលត្ត ខោ តាលបុត្តោ នដតាមណី

កកវតោ សន្តិកេ បព្វដ្ឋំ អលត្ត ឧបសម្បទំ ។ អចិរុប-

សម្បដ្ឋោ ច បនាយស្ស តាលបុត្តោ ឃកោ រូបកដ្ឋោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

វមន៍ទៅកើតជាមួយនឹងបហាសទៅតា ។ កាលបុគ្គនដតាមណី ពោល
 សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចគេផ្សារបស់ដែលផ្គាប់ ឬបើករបស់
 ដែលកំបាំង ឬប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេង តុំនោះគេទ្រាលប្រទីបប្រង
 ក្នុងទីដ៏តឲ្យអ្នកមានភ្នែកមើលឃើញរូបបាន យ៉ាងណាមិញ ។ ធម៌
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រកាសហើយដោយអនេកបរិយាយក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះសូមដល់នូវព្រះដ៏មាន
 បុណ្យផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរត្យក បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានបព្វជ្ជា គួរបានឧបសម្បទា ក្នុងសំ-
 ណាក៏ព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ កាលបុគ្គនដតាមណី ក៏បានបព្វជ្ជា បាន
 ឧបសម្បទាក្នុងសំណាក៏ព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ លុះព្រះកាលបុគ្គដ៏មាន
 អាយុបានឧបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន ជាបុគ្គលម្នាក់ឯងចេញទៅកត្យក

ពាមណសំយុត្តំ

អប្បមត្តោ អាតាបី បហំតត្តោ វិហារន្តោ ។ បេ ។ អញ្ញាត-
ញ

រោ ច បណាយស្មា តាលប្បត្តោ អរហតំ អហោសីតិ ។

នុតិយំ ។

[២៣៥] អថខោ យោជាជីវោ តាមណី យេន កកវា

តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសំន្តោ

ខោ យោជាជីវោ តាមណី កកវន្តំ ឯតទលោច សុតម្មេតំ

កន្តេ បុព្វកានំ អាចរិយប្បាចរិយានំ យោជាជីវានំ . កា-

សមាណំ យោ សោ យោជាជីវោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ

វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ

បរិយាទានេន្តំ សោ កាយស្មា កេនា បរំ មរណា

ពាមណីសំយុត្ត

មិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកំលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
កាន់ព្រះនិព្វាន ។ បេ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះគាលបុគ្គ
ដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

(២៣៥) គ្រានោះ យោធាជីវតាមណី^(១) ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ។ បេ ។ លុះយោធាជីវតាមណីអង្គមេកង
ទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់ពួកយោធាជីវៈ ជាអាចារ្យប្រធាន
លើអាចារ្យជាន់មុននិយាយថា យោធាជីវៈឯណា ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុង
សង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាបបំផ្លាញនូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុង
ប្រឹងប្រែងព្យាយាម យោធាជីវៈនោះលុះបែកគ្នាយោធា កាយស្លាប់ទៅ

• អ្នកធំក្នុងស្រុកជាអ្នកចម្រើនដ៏វិចដោយចម្បាំង (មេទាហាន) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវច្ឆោ

សរជិតានំ^(១) នេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ
 កកវា កិមាហាតិ ។ អលំ កាមណិ ភិដ្ឋតេតំ មា បំ ឃតំ
 បុច្ឆីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ យោធា-
 ជីវេ កាមណិ កកវន្តំ ឯតទវេច សុតច្ឆេតំ កន្តេ បុព្វ-
 កានំ អាចរិយប្បាចរិយានំ យោធាជីវានំ កាសមាធានំ
 យោ សោ យោធាជីវេ សង្កមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ
 តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាចានេន្តំ
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតានំ នេវានំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ កកវា កិមាហាតិ ។ (អទ្ធា
 ខោ ត្យាហំ កាមណិ ទាលន្តំ^(២)) អលំ កាមណិ ភិដ្ឋតេតំ

១ ឧ. សរជិតានំ ។ ២ ម. អទ្ធា ខោ ។ ល ។ ទាលន្តំ បាហោ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យាយគមវគ្គ

តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសរណីតទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គ
 ត្រាស់ដូចម្តេច ។ ល្ហើយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿង
 នេះនឹងតថាគតឡើយ ។ អស់វារៈ ២ ដង ។ បេ ។ យោធាដីវតាមណី
 ក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ អស់វារៈ ៣ ដងដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់យោធាដីវតា អាចារ្យប្រធាន
 លើអាចារ្យជាន់មុននិយាយថា យោធាដីវតាឯណា ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុង
 សង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាមបំផ្លាញនូវយោធាដីវតានោះ ដែលកំពុងប្រឹង
 ប្រែងព្យាយាម យោធាដីវតានោះលុះទម្លាយពន្លឺកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
 កើតជាមួយនឹងពួកសរណីតទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូច
 ម្តេច ។ (ម្ចាស់តាមណី តថាគតមិនបានដោះស្រាយនឹងអ្នកជាប្រាកដ)
 ព្រោះតថាគតបានយាត់អ្នកហើយថា ល្ហើយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ

ពាមណីសំយុង្គ

មា មំ ឯតំ បុត្តិតំ ។ អបិច ត្យាហំ ត្យាករស្សាមំ ។
 យោ សោ តាមណី យោជាជីវោ សង្ការមេ ឧស្សហតិ
 វាយមតិ តស្ស តំ ចិត្តំ បុព្វេ កហំតំ ទុក្ខដំ^(១) ទុប្ប-
 ណីហំតំ ឥមេ សត្តា ហព្វានុ វា វជ្ជានុ វា ឧច្ច័ដ្ឋនុ
 វា វិនស្សនុ វា មា វា អហោសុំ ឥតិ វាតិ ។ តមេនំ
 ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាចានេន្តំ សោ
 កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សរជិតោ ជាម^(២) និរយោ
 តត្ថ ឧបបជ្ជតិ ។ សចេ ទោ បនស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ហោតិ
 យោ សោ យោជាជីវោ សង្ការមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ
 តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាចានេន្តំ
 សោ កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សរជិតានំ នេវនំ
 សហត្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ សាស្ស ហោតិ មច្ឆាទិដ្ឋិ ។
 មច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស ទោ បនាហំ តាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
 ទ្ធិន្តំ កតិំ អញ្ញាតំ កតិ វនាចិ និរយំ វា តិវច្ឆាន-
 យោនី វាតិ ។

១ ឧ. ហ័នំ ទុក្ខតំ ។ ម. គហំតំ ទុក្ខហិតំ ។ ២ ឧ. សរជិតោ ពាម ។ ម. បរជិតោ ពាម ។

ពាមណីសំយុត្ត

អ្នកកុំស្ម័គ្រចិត្តនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកចេះតែសួរ តថាគតនឹង
 សំដែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្នាលគាមណី យោធាជីវៈឯណា ប្រឹងប្រែង
 ព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ចិត្តរបស់យោធាជីវៈនោះ កាលពីមុនតែងកាន់
 អំពើអាក្រក់ ដកល់ទុកអាក្រក់ថា ចូរឲ្យពួកសត្វទាំងនេះស្លាប់ទៅ ហ៊ាន
 ហោចទៅ សាបសូន្យទៅ វិនាសទៅ ឬថា កុំឲ្យមានឡើយ ដូច្នោះ ។
 ពួកជនដទៃសំឡាប់បំផ្លាញយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យា-
 យាម លុះយោធាជីវៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 សរជិតនរក ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា យោធាជីវៈឯណា
 ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាប់បំផ្លាញយោធាជីវៈ
 នោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម លុះយោធាជីវៈនោះ
 ទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងសរជិតទេវតាដូច្នោះ ។
 សេចក្តីយល់នោះរបស់បុរសបុគ្គលនោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលគាមណី
 មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ តថាគតពោលថាមានគតិតែ២ យ៉ាងគឺ
 នរកប្តីតិចានណាមួយមិនខាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

(២៣៦) ឯវំ វុត្តេ យោនាជីវេ កាមណី បរោទិ
អស្សនិ បរត្តេសី ។ ឯវំ ខោ ក្យាហំ កាមណី នាលត្ថំ
អលំ កាមណី ភិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតំ ។ នាហំ
កន្តេ ឯតំ រោនាមិ យំ មំ កកវា ឯវមាហា ។ អថ
ចាហំ កន្តេ បុព្វកេហិ អាចរិយប្បាចរិយេហិ យោ
នាជីវេហិ ទីយវត្ថំ និកតោ វត្សតោ បលុទ្ធោ យោ
សោ យោនាជីវេ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ
ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាទានេន្តំ សោ
កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សរជិតានំ ទេវានំ
សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ
កន្តេ ។ បេ ។ អជ្ជិតក្ខេ ចាល្យបេតំ សរណាផ្គត្តន្តំ ។
តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគសវគ្គ

(២៣៦) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 យោធាជីវតាមណី ក៏យំសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
 តាមណី តថាគតមិនបានថាឱ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ល្ហើយតាមណី
 រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គ
 យ៉ាងនោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតពួកយោធាជីវៈជាអាចារ្យ
 ប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជា
 យូរអង្វែងហើយថា យោធាជីវៈឯណា ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម
 ពួកជនជវិទេសំឡាប់បំផ្លាញយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យា-
 យាម លុះយោធាជីវៈនោះទំលាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជា
 មួយនឹងពួកសរជិតទៅតា ។ យោធាជីវៈតាមណី ពោលសរសើរព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ ដល់នូវសរណគមន៍ស្នើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៣ ។

ពាមណីសុយុត្តំ

(២៣៧) អថទោ ហត្តារោហោ តាមណី យេន
កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ។ បេ ។ អន្តកក្កេ
ចាលុបេតំ សរណាផ្តតន្តំ ។ ចតុត្តំ ។

(២៣៨) អថទោ អស្សារោហោ តាមណី យេន កកវា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្នោ ទោ អស្សារោហោ តាមណី កកវន្តំ ឯតទ-
រោច សុតម្មេតំ កន្តេ បុព្វកានំ អាចរិយប្បាចរិយានំ
អស្សារោហានំ កាសមាណំ យោ សោ អស្សារោហោ
សង្កមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហន្តំ វា-
យមន្តំ បេ ហនន្តំ ចរិយាទានេន្តំ សោ កាយស្ស
កេនា ចរំ មរណា សរជិតានំ ទេវនំ សហព្យតំ
ឧបបន្តតីតិ ។ ឥន កកវា កិមាហាតិ ។ អលំ តាមណី
តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។ ទុតិយម្បំ ទោ ។ បេ ។
តតិយម្បំ ទោ អស្សារោហោ តាមណី កកវន្តំ ឯត-
ទរោច សុតម្មេតំ កន្តេ បុព្វកានំ អាចរិយប្បាចរិយានំ
អស្សារោហានំ កាសមាណំ យោ សោ អស្សារោហោ

តាមណីសំយុត្ត

(២៣៧) ត្រាវនោះ ហត្ថារោហតាមណី^(១)ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ ដល់ខ្យល់សរណេតមនស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី៤ ។

(២៣៨) ត្រាវនោះ អស្សារោហតាមណីចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអស្សារោហតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់ពួកអស្សារោហៈ ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន និយាយថា អស្សារោហៈឯណា ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាប់បំផ្លាញនូវអស្សារោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សារោហៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសង្កតទៅតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។ ឃើញតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងគឺថាគតឡើយ ។ អស់វារៈពីរដង ។ បេ ។ អស្សារោហតាមណី ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគអស់វារៈ ៣ ដង ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់ពួកអស្សារោហៈ ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន និយាយដូច្នោះថា អស្សារោហៈឯណា

១ អ្នកធំក្នុងស្រុក ជាអ្នករាងកាយរាងដំរី (មេគង្គដំរី) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយ-
 មន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាទានេន្តំ សោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា សរជិតានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 ឥធិ ភកវា កំមាហាតិ ។ អន្ទា ខោ ត្យាហំ តាមណី
 ណាលត្តំ អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ ។
 អថេច ខោ ត្យាហំ ព្យាករិស្សាមិ ។ យោ សោ
 តាមណី អស្សារោហោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ
 តស្ស តំ ចិត្ត បុព្វេ គហិតំ ទុក្កដំ ទុប្បណិហិតំ
 ឥមេ សត្តា ហញ្ញនុ វា វជ្ឈនុ វា ឧច្ឆិជ្ឈនុ វា វិនស្សនុ
 វា មា វា អហេសុំ ឥតិ វាតិ ។ តមេនំ ឧស្ស-
 ហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាទានេន្តំ សោ កាយ-
 ស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតោ ជាម និរយោ តត្ត
 ឧបបជ្ជតិ ។ សថេ ខោ បនស្ស វិវំ ទិដ្ឋិ ហោតិ យោ
 សោ អស្សារោហោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ ត-
 មេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាទានេន្តំ
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតានំ ទេវនំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ សាស្ស ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសម្លាប់បំផ្លាញនូវអស្សរ-
 រោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សររោហៈនោះទម្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសរជិតទេវតា ។ ក្នុងរឿង
 នេះ កើតព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។ ម្នាលតាមណី តថាគតមិនបានដោះ
 ស្រាយនឹងអ្នកជាប្រាកដ ព្រោះតថាគតយាត់អ្នកហើយថា ឈ្លើយតាម-
 ណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើ
 អ្នកចេះតែសួរ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្នាលតាមណី អស្សរ-
 រោហៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ចិត្តរបស់អស្សររោហៈនោះ
 កាលមុនតែងកាន់អំពើអាក្រក់ ដកល់ទុកអាក្រក់ថា ចូរឲ្យពួកសត្វនេះ
 ស្លាប់ទៅ ហិនហោចទៅ សាបសូន្យទៅ វិនាសទៅ ឬថា កុំឲ្យមាន
 ឡើយ ដូច្នោះ ។ ពួកជនដទៃសម្លាប់បំផ្លាញនូវអស្សររោហៈនោះ ដែល
 កំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សររោហៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 រមែងទៅកើតក្នុងសរជិតនរក ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា
 អស្សររោហៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាប់
 បំផ្លាញនូវអស្សររោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សរ-
 រោហៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសរជិត-
 ទេវតាដូច្នោះ ។ សេចក្តីយល់នោះរបស់បុរសបុគ្គលនោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

តាមណីសំយុត្តំ

មិច្ឆាទិដ្ឋិកុស្ស ខោ បនាហំ តាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
ទ្ធិន្នំ ភតិទំ អញ្ញតំ ភតិ វនាបិ និយំ វា វិវាទនយោនិ
វាតិ ។

[២៣៧] ឃី វុត្តេ អស្សារោហោ តាមណី បរោទិ
អស្សនិ បវត្តសិ ។ ឃី ខោ ត្យាហំ តាមណី នាលត្ថំ
អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។ នាហំ
កន្តេ ឯត រោទាមិ យំ មំ កកវា ឃីមាហា ។ អបិ
ចាហំ កន្តេ បុត្យកេហិ អាចរិយប្បចរិយេហិ អស្សារោ-
ហេហិ ទិយរត្តំ និកតោ វញ្ចតោ បលុទ្ធោ យោ សោ
អស្សារោហោ សម្ព័រមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេធំ
ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាទានន្តំ សោ
កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សរដិវានំ ទេវានំ ស-
ហាព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អភិក្កន្តំ កន្តេ ។ បេ ។ អជ្ជតក្ក
ចាណុបេតំ សរណាជ្ជតន្តិ ។ បញ្ចមំ ។

[២២០] ឯតំ សមយំ កកវា នាឡន្ទាយំ វិហារតិ
ចាវាវត្តម្ពវេន ។ អថខោ អសិពន្ធកបុត្តោ តាមណី

តាមណីសំយុត្ត

ម្នាលតាមណី មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ គឺថាគតពោលថាមាន
គតិត្រឹម ២ យ៉ាងគឺ នរកបូតិ៍ ប្រាណមួយមិនខាន ។

(២៣៩) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អស្សា-
រោហតាមណីក៏យំសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលតាមណី
គឺថាគតមិនបានថាឲ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ឈ្លើយតាមណី រឿងនេះលើក
ទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងគឺថាគតឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះតែរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនោះ
ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតពួកអស្សារោហៈជាអាចារ្យប្រធាន
លើអាចារ្យជាន់មុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជាយូរអង្វែង
ហើយថា អស្សារោហៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជន
ដទៃសំឡាប់បំផ្លាញនូវអស្សារោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម
លុះអស្សារោហៈនោះឲ្យរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយនឹង
ពួកសរសើរខេត្ត ។ អស្សារោហតាមណីពោលសរសើរព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ដល់នូវសរណគមន៍ស្មើ
ដោយដឹកតាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

(២៤០) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារា-
កម្មវន ជិតក្រុងនាឡា ។ ត្រាពោះ តាមណីឈ្មោះអស្មតន្តកបុត្រ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវត្តោ

យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ អសំពន្ធកបុត្តោ តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតទរោច
 ព្រហ្មណា កន្តេ បច្ឆាក្រមកា កាមណ្ណាលុកា សេ-
 វាលមាលីកា ឧទកោរោហកា អត្តិបរិចារិកា តេ
 មតំ កាលកតំ ឧយ្យាបេន្តំ ឆាម សញ្ញាបេន្តំ
 ឆាម ឡិក្កាសេន្តំ ។ ភក្កវា បន កន្តេ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ បហោតិ តថា កាតុំ យថា សព្វា
 លោកោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុកតិ
 សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋេយ្យតិ ។ តេនហិ តាមណី
 តព្វាវេត្ត បដិប្បដ្ឋិស្សាមិ ។ យថា តេ ខមេយ្យ
 តថា នំ ព្យាករយ្យាសិ ។ តំ កី មព្វាសិ កាម-
 ណី វេទស្ស បុរិសោ ចារណាតិចាតិ អនិច្ឆាទាយិ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ ជុស-
 វាចោ សម្មប្បលាមិ អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្តបិត្តោ មិច្ឆា
 ទិដ្ឋិកោ តមេនំ មហាជនកាយោ សង្កម្ម សមាគម្ម
 អាយាចេយ្យ ថោមេយ្យ មព្វាលីកោ វេនុបរិសក្កេយ្យ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអស់ពន្ធកបត្តតាមណី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកនៅក្នុងស្រុកបច្ឆកុមិ ជាអ្នកមានកំសៀវទឹក ជាអ្នកស្រង់យកសារាយមកប្រដាប់កាយ ជាអ្នកចុះត្រាំទឹក ជាអ្នកបំបើកភ្លើង ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឈ្មោះថាធ្វើមនុស្សដែលស្លាប់ហើយ ធ្វើមរណកាលហើយ ឲ្យក្រែកឡើង ឲ្យដឹងខ្លួន ឲ្យឡើងកាន់ឋានសួគ៌បាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តើអាចធ្វើសត្វលោកទាំងអស់ដែលបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ឲ្យទៅកើតឯសុគតិសួគ៌ទៅលោកបានដែរឬ ។ ម្នាលតាមណី បើដូច្នោះ តថាគតនឹងសួរអ្នកក្នុងដំណើរនេះវិញ ។ អ្នកតាបចិត្តយ៉ាងណា គប្បីដោះស្រាយប្រស្នារោះយ៉ាងនោះចុះ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ។ បុរសក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសំឡាប់សត្វល្អចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយកុហក និយាយព្យាបាទ និយាយទ្រគោះ និយាយឥតប្រយោជន៍ សំឡើងវៃតែចំពោះទ្រព្យគេ បានចិត្តក្តីគួន មានគំនិតយល់ខុស ពួកមហាជនក៏មកច្នបដុំព្រមព្រឿងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ នូវបុរសនោះថា

ពាមណសំយុត្តំ

អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិ
 សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថេត្តិ ។ តំ កី មញ្ញសំ តាមណិ
 អបិ នុ សោ បុរិសោ មហានោ ជនកាយយ្ហ អាយា-
 ចនហេតុ វា ថោមនហេតុ វា បញ្ញលីកា អនុបរិ-
 សក្កនហេតុ វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិ
 សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថេយ្យតិ ។ នោ ហេតំ កន្ថេ ។

(២៤១) សេយ្យថាបិ តាមណិ បុរិសោ មហន្តំ បុដ្ឋ-
 សិលំ កម្ពីរេ ឧទករហនេ បត្តិវេយ្យ តមេនំ មហានំ
 នុកាយោ សង្កត្ត សមាគម្ម អាយាថេយ្យ ថោមេយ្យ
 បញ្ញលីកា អនុបរិសក្កយ្យ ឧប្បន្ថេ កោ បុដ្ឋសិលេ
 ឧប្ប កោ បុដ្ឋសិលេ វលឧប្ប កោ បុដ្ឋសិលេតិ ។ តំ
 កី មញ្ញសំ តាមណិ អបិ នុ សោ បុដ្ឋសិលា មហានោ
 ជនកាយស្ស អាយាចនហេតុ វា ថោមនហេតុ វា
 បញ្ញលីកា អនុបរិសក្កនហេតុ វា ឧប្បន្ថេយ្យ វា
 ឧប្បវេយ្យ វា វលំ វា ឧប្បវេយ្យតិ ។ នោ ហេតំ កន្ថេ ។
 ឯវមេវោ តាមណិ យោ សោ បុរិសោ ចាលាតិចាតិ អ-
 និច្ចាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ

ពាមណីសំយុត្ត

បើបុរសនេះបែកធ្លាយពរកាយស្លាប់ទៅ សូមឲ្យបានទៅកើតឯសុគតិស្នូតិ
 ទៅលោក ។ ម្នាលតាមណី តើអ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 នោះលុះបែកធ្លាយពរកាយស្លាប់ទៅ គួរទៅកើតឯសុគតិស្នូតិទៅលោក
 ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ បាន
 ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២៤១) ម្នាលតាមណី ដូចបុរសបោះដុំដុំទៅក្នុងអន្លង់ទឹកដី
 ជ្រៅ មានពួកមហាជនមកចូបដុំព្រមព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ
 តាមឈ្មួញ ឲ្យចុះនោះថា នៃដុំថ្មអើយ ចូរអ្នកឯងងើបឡើង នៃដុំថ្ម ចូរ
 ឯងអណ្តែតឡើង នៃដុំថ្ម ចូរឯងឡើងមកលើគោក ។ ម្នាលតាមណី
 អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ដុំថ្មនោះគួរងើបឡើង អណ្តែតឡើង
 ឬឡើងមកលើគោក ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអង្វរ សរសើរ សំពះ
 តាមឈ្មួញ បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលតាមណី
 រឿងនេះឯងក៏ដូច្នោះដែរ បុរសឯណាជាអ្នកសំឡាប់សត្វ លួចទ្រព្យ
 គេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយកុហក និយាយញុះញង់

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយស្ស សឡាយពសវត្តោ

ដុស្សវាវោ សុត្តប្បលាបី អភិជ្ឈានុ ព្យាបន្នចិត្តោ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ តិក្ខាបិ តំ មហាជនកាយោ សង្កម្ម
 សមាគម្ម អាយាចេយ្យ ថោមេយ្យ បញ្ចលិកោ អនុ-
 បរិសក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា សុភតិ សន្តំ លោកំ ឧបបន្នត្វតិ ។ អថខោ
 សោ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា អនាយំ
 ទុក្ខតិ វិនិចាតំ ជំរយំ ឧបបន្នេយ្យ ។

(២២២) តំ តិ មញ្ញសិ តាមណិ វេទស្ស បុរិសោ
 ចាលាតិហិតា បដិវរិតោ អទិដ្ឋានាទា បដិវរិតោ កា-
 មេសុ មិច្ឆាទាវា បដិវរិតោ មុសាវាទា បដិវរិតោ បិសុ-
 ណាយ វាទាយ បដិវរិតោ ដុសាយ វាទាយ បដិវរិតោ
 សុត្តប្បលាទា បដិវរិតោ អនភិជ្ឈានុ អព្យាបន្នចិត្តោ
 សង្កាទិដ្ឋិកោ តមេធំ មហាជនកាយោ សង្កម្ម សមា-
 គម្ម អាយាចេយ្យ ថោមេយ្យ បញ្ចលិកោ អនុបរិ-
 សក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកខន្ត

និយាយទ្រព្យនោះ និយាយឥតប្រយោជន៍ សំឡឹងរំពៃចំពោះទ្រព្យគេ
 មានចិត្តកំគុន មានគំនិតយល់ខុស ទោះបីពួកមហាជនមកច្នបដុំព្រម
 ព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ នូវបុរសនោះថា បើបុរស
 នេះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ សូមឲ្យបានទៅកើតឯសុគតិស្និតិទេវ-
 លោកយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ លុះបុរសនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ក៏ទៀងតែទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ដោយពិត ។

(២២២) ម្ចាស់តាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចាកបាណាតិបាត រៀនចាកអទិន្នាទាន រៀន
 ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ រៀនចាកមុសាវាទ រៀនចាកបិសុណាវាចា រៀនចាក
 ផ្សុសវាចា រៀនចាកសម្មប្បលាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ
 ជាសម្មាទិដ្ឋិ ពួកមហាជនមកច្នបដុំព្រមព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ
 តាមឈ្មួញ នូវបុរសនោះថា បើបុរសនេះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ

តាមណីសំយុត្តំ

អថាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិជំ ចាយំ ឧបបដ្ឋត្តតំ ។ តំ កំ
 មញ្ញសិ តាមណិ អថ ទុ សោ បុរិសោ មហាតោ
 ជនកាយស្ស អាយាចនហេតុ វា ថោមនហេតុ វា
 មញ្ញលំកោ អនុបរិសក្កនហេតុ វា កាយស្ស ភេទា
 បរិ មរណា អថាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិជំ ចាយំ ឧប-
 បដ្ឋេយ្យតិ ។ ទោ ហេតំ កន្តេ ។

(២៤៣) សេយ្យថាវិ តាមណិ បុរិសោ សប្បិក្កម្ភំ
 វា តេលក្កម្ភំ វា កម្មំ ឧទករហទំ ឱតាហិត្វា វិន្តេយ្យ
 តត្រ យស្ស សក្កាវា វា កបលា វា សា អនោ-
 តាមី អស្ស យញ្ច ខ្លស្ស តត្រ សប្បំ វា តេលំ
 វា តំ ឧទ្ធផ្តាមី អស្ស តមេនំ មហាជនកាយោ
 សន្តម្ភ សមាគម្ភ អាយាថេយ្យ ថោមេយ្យ មញ្ញ-
 លំកោ អនុបរិសក្កេយ្យ ឱសីន ភោ សប្បតេល
 សំសីន ភោ សប្បតេល អនោ កច្ឆ ភោ សប្បតេ-
 លានំ ។ តំ កំ មញ្ញសិ តាមណិ អថ ទុ តំ
 សប្បតេលំ មហាតោ ជនកាយស្ស អាយាចនហេតុ វា

តាមណីសំយត្ត

សូមឲ្យទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។ ម្នាលតាមណី អ្នក
 យល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះលុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 គួរទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ព្រោះហេតុតែមហាជន
 អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 (ព្រះអង្គ ។

(២២៣) ម្នាលតាមណី បុរសកាន់យកក្រុមទឹកដោះរាវប្តូរក្រុម
 ប្រេងចុះទៅកាន់អន្ទង់ទឹកដ៏ជ្រៅហើយវាយបំបែក ក្រិសប្តូរអ័ម្សន៍ដែល
 នៅក្នុងក្រុមនោះក៏លិចចុះទៅខាងក្រោម ចំណែកខាងទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង
 ដែលនៅក្នុងក្រុមនោះក៏អណ្តែតឡើងលើ ពួកមហាជនមកចូលជុំព្រម
 ព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ នូវទឹកដោះរាវនឹងប្រេងនោះ
 ថា រឿយទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង ចូរឯងលិចទៅ ទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង ចូរឯង
 លិចបាត់ទៅ ទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង ចូរឯងចុះទៅខាងក្រោមទៅ ។ ម្នាល
 តាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ទឹកដោះរាវប្តូរប្រេងនោះ លិច
 ទៅ លិចបាត់ទៅ ឬចុះទៅក្រោម ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអង្វរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុរុយគវច្ឆោ

ថោមនមោតុ វា បញ្ចលីកោ អនុបរិសក្កេនមោតុ វា
 ឱសីនេយ្យ វា សំសីនេយ្យ វា អនោ វា កច្ឆេយ្យតិ ។
 នោ មោតំ កន្តេ ។ ឃីមេវ ខោ តាមណី យោ សោ
 បុរិសោ ចាលានិទាតា បដិវិតោ អនិច្ឆាធានា បដិវិ-
 តោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិតោ មុសាវាទា បដិវិតោ
 បិសុណាយ វាចាយ បដិវិតោ ធម្មសាយ វាចាយ
 បដិវិតោ សម្មប្បណាថា បដិវិតោ អនកិដ្ឋិលុរុ អ-
 ព្យាបន្តចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិកោ តិព្វាបិ តំ បហាជន-
 កាយោ សន្តិម្ហ សមាគម្ហ អាយាចេយ្យ ថោមេយ្យ
 បញ្ចលីកោ អនុបរិសក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិទិទាតំ ធិរយំ
 ឧបបន្ថត្ថតិ ។ អថខោ សោ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា សុគតិ សន្តំ លោកំ ឧបបន្ថេយ្យតិ ។

(២២២) ឃី វុត្តេ អសិពន្ធកប្បត្តោ តាមណី ភក្កវន្តំ
 ឃីននកោច អភិក្កន្តំ កន្តេ ។ បេ ។ អន្តតក្កេ ចាល្ហាបេតំ
 សរណន្តតន្តិ ។ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ បានវែងវែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់តាមណី រឿងនេះឯងក៏ដូច្នោះដែរ បុរសឯណា រៀនចាកបាណា គឺ
 បាត រៀនចាកអទិន្នាទាន រៀនចាកកាមេសុម្មិច្ឆាចារ រៀនចាកមុសាវាទ
 រៀនចាកបិសុណាវាចា រៀនចាកផុសវាចា រៀនចាកសម្មប្បណាមៈ មិន
 មានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ពោះបីពួកមហាជនមក
 ចូលជុំព្រះព្រាហ្មណ៍ អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ នូវបុរសនោះថា
 បើបុរសនេះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ សូមឱ្យទៅកើតឯអប្បាយ ទុក្ខតិ
 វិនិបាត នរក យ៉ាងណាក៏ដោយ ។ លុះបុរសនោះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ ក៏ទៀងវែងទៅកើតឯសុគតិស្និតិទេវលោក ដោយពិត ។

(២២២) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសិ
 ពន្ធកបុត្តតាមណីក៏សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា ភ្នំច្បាសណា ស
 ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ផលនូវសរណតមន៍ស្នើដោយជីវិត ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះ
 តទៅ ។ ចប់សូត្រទី៦ ។

ពាមណីសំយុត្តំ

(២២៥) ឯកំ សមយំ ភគវា នាឡ្យន្ទាយំ វិហារតិ
 ចារវរិកម្ពវនេ ។ អថចោ អសិពន្ធកបុត្តោ តាមណី
 យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ
 អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ
 ចោ អសិពន្ធកបុត្តោ តាមណី ភគវន្តំ ឯកនរោថ នន្ទ
 កន្តេ ភគវា សព្វចាណក្ខតហិកាធុកម្មី វិហារតិ ។
 ឯវំ តាមណី តថាគតោ សព្វចាណក្ខតហិកាធុកម្មី
 វិហារតិ ។ អថ កិញ្ចាហិ កន្តេ ភគវា ឯកច្ចានំ
 សក្កច្ចំ ធម្មំ ទេសេតិ ឯកច្ចានំ នោ តថា សក្កច្ចំ
 ធម្មំ ទេសេតិ ។ តេនហិ តាមណី តញ្ញោវេត្ត បដិ
 បុច្ឆិស្សាមិ ។ យថា តេ ទមេយ្យ តថា នំ ព្យាក
 វេយ្យាសិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាមណី វេន កស្សកស្ស
 គហាបតិវោ ចីណិ ខេត្តានំ ឯកំ ខេត្តំ អក្កំ ឯកំ
 ខេត្តំ មជ្ឈិមំ ឯកំ ខេត្តំ ហិណំ ជន្តលំ ឧសវំ ចាបក្ខមិ ។

ពាមណីសំយុត្ត

(២២៥) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារា-
 កម្មវន ជិតក្រុងទាឡន្ទា ។ គ្រានោះ អសិពន្ធកបុត្តតាមណីចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអសិពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គ ជាអ្នកអនុគ្រោះដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ដល់សត្វទាំងពួងមែនឬ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា យ៉ាង
 ហ្នឹងហើយ តាមណី ព្រះគថាគតជាអ្នកអនុគ្រោះដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 សត្វទាំងពួងមែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះដូចម្តេចបានជាចួនកាល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងធម៌ដល់ជនពួកខ្លះដោយអើពើ សំដែងធម៌ដល់
 ជនពួកខ្លះដោយមិនអើពើ ។ ម្ចាស់តាមណី បើដូច្នោះមានតែគថាគតនឹង
 ត្រឡប់សួរអ្នកក្នុងដំណើរនេះវិញ ។ អ្នកគាប់ចិត្តយ៉ាងណា គប្បីដោះ
 ប្រស្នាទោះយ៉ាងនោះចុះ ។ ម្ចាស់តាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូច
 ម្តេច គហបតីអ្នកកុរោសក្នុងលោកនេះ មានស្រែ ៣ គឺស្រែ ១ យ៉ាងល្អ
 ស្រែ ១ យ៉ាងកណ្តាល ស្រែ ១ យ៉ាងអន់ ជាដីទួល ដីប្រៃ ដីពាក្រក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញា

តំ ភី មញ្ញសិ តាមណំ អសុ កស្សកោ កហមតិ
 វិជានិ បតិដ្ឋបេតុកាមោ តត្ថ បឋមំ បតិដ្ឋបេយ្យ យំ វា
 អនុំ ខេត្តំ អក្កំ យំ វា អនុំ ខេត្តំ មជ្ឈិមំ យំ វា អនុំ
 ខេត្តំ ហិំ ជន្តលំ ឱសវំ ចាបភ្លមិទ្ធិ ។ អសុ កន្ត
 កស្សកោ កហមតិ តិជានិ បតិដ្ឋបេតុកាមោ យំ
 អនុំ ខេត្តំ អក្កំ តត្ថ បតិដ្ឋបេយ្យ តត្ថ បតិដ្ឋបេត្វា យំ
 អនុំ ខេត្តំ មជ្ឈិមំ តត្ថ បតិដ្ឋបេយ្យ តត្ថ បតិដ្ឋបេត្វា
 យំ អនុំ ខេត្តំ ហិំ ជន្តលំ ឱសវំ ចាបភ្លមិ តត្ថ
 បតិដ្ឋបេយ្យបិ លោបិ បតិដ្ឋបេយ្យ ។ តំ កស្ស ហេតុ ។
 អន្តមសោ តោកត្តបិ កវិស្សតិ ។

[២៤៦] សេយ្យថាបិ តាមណំ យំ អនុំ ខេត្តំ
 អក្កំ ឯវមេវ មយ្ហំ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ តេសាហំ
 ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេកកល្យាណំ បរិ-
 យោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញនំ កេវលបរិបុ-
 ណ្ណំ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ តំ កស្ស
 ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណំ មំទីទា មំលេណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ម្នាលតាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច គហបតីអ្នកក្នុងរាស់ឯណោះ
 មានចំណងនឹងដាក់ពូជក្នុងស្រែទាំងនោះ តើគេគួរដាក់ក្នុងស្រែណាមុន
 ដាក់ស្រែល្អឯណោះឬ ឬស្រែយ៉ាងណាឯណោះ ឬក៏ស្រែយ៉ាងអន់
 ជាដីទួល ដីប្រៃ ដីអាគ្រក់ឯណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គហបតី
 អ្នកក្នុងរាស់ឯណោះមានចំណងនឹងដាក់ពូជ ស្រែណា ក៏ដាក់ក្នុងស្រែ
 នោះ លុះដាក់ក្នុងស្រែនោះហើយ ទើបដាក់ក្នុងស្រែយ៉ាងណា លុះ
 ដាក់ក្នុងស្រែនោះហើយ ទើបដាក់ក្នុងស្រែយ៉ាងអន់ ជាដីទួល ដីប្រៃ
 ដីអាគ្រក់មាន មិនដាក់ក៏មាន ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។
 ព្រោះថាដោយហេតុទៅ គ្រាន់បានជាចំណីគោដែរ ។

[២៤៦] ម្នាលតាមណី ស្រែដែលល្អឯណោះ ដូចជាពួកក្នុ
 ក្នុនី (ជាសាវក) របស់តថាគត តថាគតសំដែងធម៌មានពីរោះបទដើម
 ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះបទចុង ដល់ពួកក្នុក្នុនីទាំងនោះ តថាគតប្រ-
 កាសព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអត្ត ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះ
 ថាក្នុក្នុនីទាំងនេះ⁺ មានតថាគតជាទីពឹង មានតថាគតជាទីជ្រកកោន

កាមណីសំយុត្តំ

មំតាណា មំសារណា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាបិ កាមណិ
 យំ អនុំ ខេត្តំ មជ្ឈិមំ ឯវមេវ មយ្ហំ ឧទាសកា ឧ.
 ពាសិកាយោ តេសាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ
 មជ្ឈេកកល្យាណំ បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វ-
 ញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ បកាសេ-
 មិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ កាមណិ មំទីថា
 មំលេណា មំតាណា មំសារណា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាបិ
 កាមណិ យំ អនុំ ខេត្តំ ហីនំ ជន្មលំ ឱសរំ ចាបក្ខមិ
 ឯវមេវ មយ្ហំ អញ្ញតិក្ខិយា សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកា
 ទេសំ ចាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេ-
 កកល្យាណំ បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ
 កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។

ពាមណីសំយុត្ត

មានតថាគតជាទីតំនាក់ មានតថាគតជាទីរត្យក ។ ម្នាលតាមណី វិស្រយ៉ានិកណ្ណាលឯណោះ ដូចជាពួកឧបាសក ឧបាសិកា (ជាសាវក) របស់តថាគត តថាគតសំដែងធម៌មានពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្ណាល ពីរោះបទចុង ដល់ឧបាសកឧបាសិកាទាំងនោះ តថាគតក៏ប្រកាស ព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ត ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះ ថាឧបាសកឧបាសិកាទាំងនោះ មានតថាគតជាទីតាំង មានតថាគតជាទី ជ្រកកោន មានតថាគតជាទីតំនាក់ មានតថាគតជាទីរត្យក ។ ម្នាល តាមណី វិស្រយ៉ានិកនេះ ជាដ៏ទួល ដ៏ប្រដីកាក្រក់ឯណោះ ដូចជាពួក សមណព្រាហ្មណបរិញ្ញាជកជាអន្យតិរិយ (ដែលចូលមកជាសាវក) របស់ តថាគត តថាគតសំដែងធម៌មានពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្ណាល ពីរោះ បទចុង ដល់សមណព្រាហ្មណបរិញ្ញាជកទាំងនោះ តថាគតក៏ប្រកាស ព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ត ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ទាំងអស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

(២២៧) តំ កឹស្ស ហេតុ ។ អប្បេវនាម ឯក-
 បទម្បិ អាជានេយ្យំ តំ នេសំ អស្ស ធីយវត្ថំ ហិតា-
 យ សុខាយ ។ សេយ្យថាបិ តាមណំ បុរិសស្ស ត-
 យោ ឧទកមណីកោ ឯកោ ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្ទោ
 អហារិអបរិហារី ឯកោ ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្ទោ ហារិ-
 បរិហារី ឯកោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្ទោ ហារិបរិហារី ។
 តំ កឹ មញ្ញសំ តាមណំ អសុ បុរិសោ ឧទកំ
 ជិត្តិបិត្តកាមោ តត្ថ បឋមំ ជិត្តិបេយ្យ យោ វា សោ
 ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្ទោ អហារិអបរិហារី យោ វា
 សោ ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្ទោ ហារិបរិហារី យោ វា
 សោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្ទោ ហារិបរិហារីតិ ។ អសុ
 កន្លេ បុរិសោ ឧទកំ ជិត្តិបិត្តកាមោ យោ សោ
 ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្ទោ អហារិអបរិហារី តត្ថ ជិត្តិ-
 បេយ្យ តត្ថ ជិត្តិបិត្តា យោ សោ ឧទកមណីកោ
 អច្ឆិទ្ទោ ហារិបរិហារី តត្ថ ជិត្តិបេយ្យ តត្ថ ជិត្តិបិត្តា
 យោ សោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្ទោ ហារិបរិហារី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[២៤៧] ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (តថាគត
 គិតថា) ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ទើបពួកសត្វដឹងច្បាស់នូវធម៌សូម្បីតែមួយបទ ការ
 ដឹងច្បាស់នោះវែមន៍ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 អស់កាលជាអង្វែង ដល់ពួកសត្វទាំងនោះ ។ ម្នាលគាមណី ដូចបុរស
 មានពាន់ទឹក ៣ គឺពាន់ទឹកដែលមិនច្នុះ ទឹកមិនជ្រាប មិនរីង១ ពាន់ទឹក
 ដែលមិនច្នុះ តែទឹកជ្រាប រីង១ ពាន់ទឹកដែលច្នុះ ទឹកជ្រាប រីង១ ។
 ម្នាលគាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសឯណោះមានបំណង
 នឹងដាក់ទឹកក្នុងពាន់ទាំងនោះ តើគេគួរដាក់ក្នុងពាន់ទឹកណាមុន ដាក់
 ពាន់ទឹកដែលមិនច្នុះ ទឹកមិនជ្រាប មិនរីងឬ ឬដាក់ពាន់ទឹកដែលមិនច្នុះ
 តែទឹកជ្រាប រីង ឬដាក់ពាន់ទឹកដែលច្នុះទាំងជ្រាបរីង ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជីវំបរោ បុរសឯណោះមានបំណងនឹងដាក់ទឹក ពាន់ទឹកឯណាដែល
 មិនច្នុះ ទឹកមិនជ្រាប មិនរីង ក៏ដាក់ក្នុងពាន់នោះ លុះដាក់ក្នុងពាន់នោះ
 ហើយ ទើបដាក់ពាន់ទឹកដែលមិនច្នុះ តែជ្រាបរីងនោះ លុះដាក់ក្នុង
 ពាន់ទឹកនោះហើយ ទើបដាក់ពាន់ទឹកដែលច្នុះ ទឹកជ្រាបរីងនោះក៏មាន

តាមណីស័យត្តំ

តត្ថំ ធិក្ខិមេយ្យថិ ធាមិ ធិក្ខិមេយ្យ ។ តំ កិស្ស
ហេតុ ។ អន្តមសោ កណ្ណាធាវំធិមិ កវិស្សត្តិ ។

(២៤៨) សេយ្យថាមិ តាមណី យោ សោ ឧទ-
កមណីកោ អច្ឆិទ្កោ អហារិអបរិហារី ឯវមេវ មយ្ហំ
កិក្ខុ កិក្ខុធិយោ តេសាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិ-
កល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ
សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ
បកាសេមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណី
មំទីចា មំលេណា មំតាណា មំសរណា វិហារន្តំ ។

សេយ្យថាមិ តាមណី យោ សោ ឧទកមណីកោ
អច្ឆិទ្កោ ហារិបរិហារី ឯវមេវ មយ្ហំ ឧទាសកា ឧទាសិ-
កាយោ តេសំ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកល្យាណំ
មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វ-
ញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេ-
មិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណី មំទីចា
មំលេណា មំតាណា មំសរណា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាមិ
តាមណី យោ សោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្កោ ហារិបរិហារី

តាមណីសំយុត្ត

មិនដាក់កំមាន ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថាដោយ
ហោចទៅ គ្រាន់បានលាងរបស់ដែរ ។

[២៤៨] ម្នាលតាមណី ពាន់ទឹកដែលមិនឆ្កួន មិនជ្រាប មិនរឹង
ដូចពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី (ជាសាវ័ក) របស់តថាគត តថាគតសំដែងធម៌មាន
ពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះបទចុង ដល់ភិក្ខុ ភិក្ខុនីទាំង
នោះ តថាគតក៏ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ត ដោយ
ព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុ
អ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះថាភិក្ខុ ភិក្ខុនីទាំងនោះ មានតថាគតជាទីពឹង
មានតថាគតជាទីជ្រកកោន មានតថាគតជាទីពំនាក់ មានតថាគតជាទី
រព្វក ។ ម្នាលតាមណី ពាន់ទឹកដែលមិនឆ្កួន តែទឹកជ្រាប រឹង ដូច
ពួកឧបាសក ឧបាសិកា (ជាសាវ័ក) របស់តថាគត តថាគតសំដែង
ធម៌មានពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះបទចុង ដល់ឧបាសក
ឧបាសិកាទាំងនោះ តថាគតក៏ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអត្ត
ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះថាឧបាសកឧបាសិកាទាំងនោះ មាន
តថាគតជាទីពឹង មានតថាគតជាទីជ្រកកោន មានតថាគតជាទីពំនាក់
មានតថាគតជាទីរព្វក ។ ម្នាលតាមណី ពាន់ទឹកដែលឆ្កួន ទាំងជ្រាបរឹង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថវិញ្ញា

ឯវមេវ មយ្ហំ អត្តានិទ្ទិយា សមណាច្រាហ្មណាបរិញ្ញាជកា
 តេសំ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មន្ស្មេ-
 កកល្យាណំ បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សឡញ្ញានំ
 កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ តំ
 កិស្ស ហេតុ ។ អប្បវេនាម ឯកបទម្បិ អាជានេយ្យំ
 តំ នេសំ អស្ស ជីយរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

[២៥៧] ឯវំ វុត្តេ អសិពន្ធកបុត្តោ តាមណី
 កកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កន្តេ ។ បេ ។ ឌុចាសតំ
 មំ កកវំ ធាវេតុ អជ្ជិតត្តេ ចានុបេតំ សរណាផ្គត្តន្តិ ។
 សត្តមំ ។

[២៥០] ឯកំ សមយំ កកវំ នាឡន្ទាយំ វិហារិនិ
 ចារវិកម្ពវនេ ។ អថេខោ អសិពន្ធកបុត្តោ តាមណី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធសុត្តនិកាយ

ដូចពួកសមណព្រាហ្មណបរិព្វាជក ជាអន្យត្តិយ (ដែលចូលមកជួបសាវក) របស់គាត់ គាត់សំដែងធម៌មានពីរោះបទៈដើម ពីរោះបទៈកណ្តាល ពីរោះបទៈចុង ដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គាត់គិតប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ថ ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (គាត់គិតថា) នឹងធ្វើម្តងហ្ន៎ ទើបពួកសត្វដឹងច្បាស់នូវធម៌សូម្បីតែមួយបទ ការដឹងច្បាស់នោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ អស់កាលជាអវិជ្ជន៍ ដល់សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកទាំងនោះ ។

(២៤៩) លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសិ-
 ពាន្តកបុត្រតាមណីក៏សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា ភ្នំច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ ។ បេ។ សូមព្រះអង្គចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាទុកសកដល់នូវសរ-
 ណាគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

(២៥០) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបាវរិ-
 កម្មវន ជិតក្រុងនាឡន្ទា ។ គ្រានោះ តាមណីឈ្មោះអសិពាន្តកបុត្រ

តាមណីសំយុត្តំ

និក្ខណ្ណសាវកោ យេន ភគវា តេនុបសម្ព័ន្ធំ ឧបសម្ព័ន្ធ-
 មិត្តា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ទោ អសិទ្ធកបុត្តំ
 តាមណី ភគវា ឯតទរោច កថំ នុ ទោ តាមណី
 និក្ខណ្ណោ ឆាដបុត្តោ សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតីតំ ។
 ឯវំ ទោ ភន្តេ និក្ខណ្ណោ ឆាដបុត្តោ សាវកានំ ធម្មំ
 ទេសេតិ យោ កោចិ ចាលំ អតិមាបេតិ^(១) សព្វោ
 សោ អាចាយិកោ នេយិកោ យោ កោចិ អទិទ្ធិ
 អាទិយតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ នេយិកោ យោ
 កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ
 នេយិកោ យោ កោចិ មុសា ភណាតិ សព្វោ សោ
 អាចាយិកោ នេយិកោ យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ
 វិហារតិ តេន តេន និយ្យតីតិ ។ ឯវំ ទោ ភន្តេ
 និក្ខណ្ណោ ឆាដបុត្តោ សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតីតិ ។

១ ម. អភិបាតេតិ ។

ពាមណីសំយុត្ត

ជាសាវករបស់និគ្រិន ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះអសិពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ត្រាស់សួរដូច្នោះថា ម្ចាស់តាមណី និគ្រណនាដបុត្ត
 រមែងសំដែងធម៌ដូចម្តេចដល់ពួកសាវក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និគ្រណ-
 នាដបុត្តរមែងសំដែងធម៌ដល់ពួកសាវកយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយ
 សម្លាប់សត្វ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុង
 នរក បុគ្គលឯណាមួយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់
 នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្ត
 ខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅ
 កើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយនិយាយកុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែង
 ទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក កម្មឯណាៗ ច្រើនជាង កម្មនោះៗ
 តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និគ្រណនាដបុត្តតែងសំដែង
 ធម៌ដល់ពួកសាវកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគវរក្ខ

(២៥០) យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណំ
 វិហារតិ តេន តេន និយ្យតីតិ ។ ឃំ សន្តេ ន កោចិ
 អាទាយិកោ នេយិកោ ភវិស្សតិ យថា និក្ខណ្ឌស្ស
 នាដប្បុត្តស្ស វចនំ ។ តំ កី មញ្ញសិ តាមណំ យោ
 សោ ប្បុរសោ ចាណាតិចាតី វត្តិយា វា ជីវសស្ស វា
 សមយាសមយំ ឧទាទាយ កតមោ ពហុតរោ សម-
 មយោ យំ សោ^(១) ចាណំ អតិមាមេតិ យំ វា សោ
 ចាណំ នាតិមាមេតិ ។ យោ សោ ភន្តេ ប្បុរសោ
 ចាណាតិចាតី វត្តិយា វា ជីវសស្ស វា សមយាសមយំ
 ឧទាទាយ អប្បុតរោ សោ សមយោ យំ សោ ចាណំ
 អតិមាមេតិ ។ អថខោ ស្សេ ពហុតរោ សមយោ យំ
 សោ ចាណំ នាតិមាមេតិ ។ យំ ពហុលំ យំ ពហុ-
 លំ ច តាមណំ វិហារតិ តេន តេន និយ្យតីតិ ។ ឃំ
 សន្តេ ន កោចិ អាទាយិកោ នេយិកោ ភវិស្សតិ
 យថា និក្ខណ្ឌស្ស នាដប្បុត្តស្ស វចនំ ។

• យំ សោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(២៥១) ម្នាលគាមណី កម្មឯណាៗ ដែលច្រើនជាង កម្មនោះៗ

តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណា ម្នាក់ទៅកើត

ក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យរបស់និគ្គណ្ណនាងបុត្រ ។

ម្នាលគាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសឯណា ជាអ្នកសំ-

ឡាប់សត្វ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ

ចុះសម័យដែលបុរសនោះសំឡាប់សត្វនឹងសម័យដែលមិនសំឡាប់សត្វ

តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសឯណា ជាអ្នក

សំឡាប់សត្វ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ

ឯសម័យដែលបុរសនោះសំឡាប់សត្វ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសមិន

សំឡាប់សត្វនោះ ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្នាលគាមណី កម្មឯណាៗ

ច្រើនជាង កម្មនោះៗ តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមាន

បុគ្គលណា ម្នាក់ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យ

របស់និគ្គណ្ណនាងបុត្រ ។

ពាមណិសំយុត្តំ

(២៥២) តំ កី មញ្ញាសំ តាមណំ យោ សោ បុរិសោ
អទិន្នានាយំ រត្តិយា វា ទិវសស្ស វា សមយាសមយំ
ឧទានាយ កតមោ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ
អទិន្នំ អាទិយតិ យំ វា សោ អទិន្នំ នាទិយតិ ។
យោ សោ កន្តេ បុរិសោ អទិន្នានាយំ រត្តិយា វា ទិវ-
សស្ស វា សមយាសមយំ ឧទានាយ អប្បតរោ សោ
សមយោ យំ សោ អទិន្នំ អាទិយតិ ។ អថខោ
ស្មេវ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ អទិន្នំ នាទិយ-
តិ ។ យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណំ វិហរតិ
តេន តេន និយ្យតិ ។ ឯវំ សន្តេ ន កោចិ អា
នាយិកោ នេយិកោ ភវិស្សតិ យថា និក្ខណ្ឌស្ស
នាដបុត្តស្ស វចនំ ។

តាមណីសំយុត្ត

(២៥២) ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស

ឯណាជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ

ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះកាន់យក

ទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យនឹងសម័យដែលមិនបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ

តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសឯណាជាអ្នក

កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់

សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន

ឲ្យ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសនោះកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យច្រើន

ជាងដោយពិត ។ ម្នាលតាមណី កម្មឯណាៗ ច្រើនជាង កម្មនោះៗ

តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើត

ក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យរបស់និគ្ខណ្ឌនាដបក្ក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

(២៥៣) តំ ភី មញ្ញាសិ តាមណិ យោ សោ
 បុរិសោ កាមេសុ មិច្ឆាចារី វត្តិយា វា ទិវសស្ស វា
 សមយាសមយំ ឧទាទាយ កតមោ ពហុតរោ សម-
 យោ យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ យំ វា សោ
 កាមេសុ មិច្ឆា ន ចរតីតិ ។ យោ សោ កន្ត្ត
 បុរិសោ កាមេសុ មិច្ឆាចារី វត្តិយា វា ទិវសស្ស វា
 សមយាសមយំ ឧទាទាយ អប្បតរោ សោ សមយោ
 យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ ។ អថខោ ស្សេ ពហុ-
 តរោ សមយោ យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆា ន ចរតីតិ ។
 យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណិ វិហារតិ តេន
 តេន និយ្យតីតិ ។ ឯវំ សន្តេ ន កោចិ អាចាយិកោ
 នេរយិកោ ភវីស្សតិ យថា និក្ខណ្ឌស្ស នាជបុត្តស្ស
 វចនំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២៥៧) ម្នាលគាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសឯណា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ក្នុងវេលាយប់បួនវេលា ថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះប្រព្រឹត្ត ខុសក្នុងកាមទាំងឡាយនឹងសម័យដែលមិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសឯណា ជា អ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ក្នុងវេលាយប់បួនវេលាថ្ងៃ ដោយ ប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម ទាំងឡាយ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសនោះមិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម ទាំងឡាយ ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្នាលគាមណី កម្មឯណាៗ ច្រើន ជាង កម្មនោះៗ តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គល ណា ម្នាក់ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យរបស់ និគ្ខណនាដបុគ្គ ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៥២) តំ កី មញ្ញសិ តាមណី យោ សោ បុរិ-
 សោ មុសាវាទី រត្តិយា វា ទិវសស្ស វា សមយាសម-
 យំ ឧទាទាយ កតមោ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ
 មុសា កណាតិ យំ វា សោ មុសា ន កណាតីតិ ។
 យោ សោ កន្តេ បុរិសោ មុសាវាទី រត្តិយា វា ទិវ-
 សស្ស វា សមយាសមយំ ឧទាទាយ អប្បតរោ សោ
 សមយោ យំ សោ មុសា កណាតិ ។ អថខោ ស្សវ
 ពហុតរោ សមយោ យំ សោ មុសា ន កណាតីតិ ។
 យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណី វិហាតិ តេន
 តេន និយ្យតីតិ ។ វិវំ សន្តេ ន កោចិ អាទាយិកោ
 នេយិកោ កវិស្សតិ យថា និគ្គណ្ណស្ស នាដបុត្តស្ស
 វចនំ ។

(២៥៥) ឥធិ តាមណី ឯកទ្វោ សត្តា វិវំ-
 វាទី ហោតិ វិវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ ចាលាមតិមាបេតិ
 សញ្ញោ សោ អាទាយិកោ នេយិកោ យោ កោចិ

តាមណីស័យុត្ត

(២៥២) ម្ចាស់តាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 ឯណាជាអ្នកនិយាយកុហក ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់
 សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះនិយាយកុហកនឹងមិននិ-
 យាយកុហក តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បព៌ត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរស
 ឯណាជាអ្នកនិយាយកុហក ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់
 សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះនិយាយកុហក តិចជាង ។
 សម័យដែលបុរសនោះមិននិយាយកុហក ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្ចាស់
 តាមណី កម្មឯណាៗច្រើនជាង កម្មនោះៗតែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាល
 បើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅកើតក្នុង
 នរកទេ បើតាមពាក្យរបស់និគ្គណ្ណនាដបុត្ត ។

(២៥៣) ម្ចាស់តាមណី គ្រូព្រះគ្រូក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានវង្ស
 យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយសំឡាប់សត្វ បុគ្គល
 ទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធកាយកថាវគ្គោ

អទិន្នំ អាទិយតំ សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេយិ
កោ យោ កោចិ កាមេសុ មិន្ទាចរតិ សព្វោ សោ
អាទាយិកោ នេយិកោ យោ កោចិ មុសា កណាតិ
សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេយិកោតិ ។

[២៥៦] តស្មី ខោ បន តាមណំ សត្តិ សារិកោ
អភិប្បសន្នោ ហោតិ តស្ម ឯវំ ហោតិ មយ្ហំ ខោ
សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ ចាណាមតិមាបេតិ
សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេយិកោតិ ។ អត្ថំ ខោ
បន មយា ចាណោ អតិមាចិតោ អហំបម្មំ អាទាយិ-
កោ នេយិកោតិ ទិដ្ឋិ បដិលកតិ តំ តាមណំ វាចំ
អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទិស្ស-
ដ្ឋិត្វា យថាកតំ^(១) ទិត្តិក្កោ ឯវំ និរយេ ។ មយ្ហំ ខោ
សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ អទិន្នំ អាទិយតំ
សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេយិកោតិ ។ អត្ថំ ខោ
បន មយា អទិន្នំ អាទិយតំ អហំបម្មំ អាទាយិកោ

១១. យថាហតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអ-
បាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ
បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គល
ឯណាមួយនិយាយកុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ
ទៅកើតក្នុងនរក ។

(២៥៦) ម្នាលគាមណី សាវកដែលមានសេចក្តីជ្រះថ្លាក្រៃពេក
នឹងគ្រូនោះ សាវកនោះវែមនិយលំយ៉ាងនេះថា គ្រូរបស់អញមានវេទ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយសម្លាប់សត្វ បុគ្គលទាំង
អស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ។ ម្នាលគាមណី
សាវកនោះវែមនិមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែកអញបានសម្លាប់សត្វហើយ
អញត្រូវទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន ហើយមិនលះបង់
វេទនោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនរលាស់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ នឹង
ធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ គ្រូរបស់អញមានវេទ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយកាន់យកទ្រព្យដែល
គេមិនបានឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុង
នរក ។ ម្នាលគាមណី សាវកនោះវែមនិមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែក
អញបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអបាយ

ពាមណីសំយុត្តំ

នេរយិកោតិ ទិដ្ឋិ បដិលកតិ តំ តាមណី វាចំ អប្ប-
 ហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទិស្សន្តិក្ខា
 យថាកតំ ទិក្ខុត្តោ ឯវំ ទិវយេ ។ មយ្ហំ ខោ សត្តា
 ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ
 សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេរយិកោតិ ។ អត្ថំ ខោ
 បទ មយោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា ចិណ្ណា អហំបម្មំ
 អាទាយិកោ នេរយិកោតិ ទិដ្ឋិ បដិលកតិ តំ តាម-
 ណី វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ
 អប្បដិទិស្សន្តិក្ខា យថាកតំ ទិក្ខុត្តោ ឯវំ ទិវយេ ។
 មយ្ហំ ខោ សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ មុសា
 កណតិ សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេរយិកោតិ ។
 អត្ថំ ខោ បទ មយោ មុសា កណតំ អហំបម្មំ អា-
 ទាយិកោ នេរយិកោតិ ទិដ្ឋិ បដិលកតិ តំ តាមណី
 វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិ-
 ទិស្សន្តិក្ខា យថាកតំ ទិក្ខុត្តោ ឯវំ ទិវយេ ។

តាមណីសំយុត្ត

ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន ហើយមិនលះបង់វាទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះទេ មិនរលាស់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ . នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំ
 យកទៅទំលាក់ ។ ត្រូវបស់អញមានវេទយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាយទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះ
 តែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក ។ ម្ចាស់តាមណី សាវកនោះ
 វែមន៍មានសេចក្តីយល់ថា ចំណែកអញបានសន្សំការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាយ
 ទាំងឡាយហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន
 ហើយមិនលះបង់វាទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនរលាស់ទិដ្ឋិនោះ
 ចេញទេ នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ត្រូវបស់
 អញមានវេទយ៉ាងនេះមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយនិយាយ
 កុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក ។
 ម្ចាស់តាមណី សាវកនោះវែមន៍មានសេចក្តីយល់ថា ចំណែកអញបាន
 និយាយពាក្យកុហកហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុង
 នរក ហើយមិនលះបង់វាទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនរលាស់
 ទិដ្ឋិនោះចេញទេ នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

[២៥៧] ឥធិ បទ តាមណី ភថាគតោ លោកេ

ឧបបជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធនោ វិជ្ជាចរណសម្បញ្ញោ

សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា

ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធនោ ភគវា ។ សោ អនេកបរិយា-

យេន ចាណាតិចាតំ ករហតិ វិគរហតិ ចាណាតិចាតា

វិមថាតិ ចាហ អទិន្នានំ ករហតិ វិគរហតិ អទិន្នា-

នាណា វិមថាតិ ចាហ កាមេសុ មិន្នាចារំ ករហតិ

វិគរហតិ កាមេសុ មិន្នាចារា វិមថាតិ ចាហ មុសា-

វាទំ ករហតិ វិគរហតិ មុសាវាណា វិមថាតិ ចាហ ។

តស្មី ខោ បទ តាមណី សត្តវិ សារកោ អភិប្ប-

សញ្ញោ ហោតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ ភគវា ខោ

អនេកបរិយាយេន ចាណាតិចាតំ ករហតិ វិគរហតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទាយតទវគ្គ

(២៥៧) ម្ចាស់តាមណី ចំណែកខាងព្រះតថាគត ជាអ្នកឆ្ងាយ
 ចាកសីកសត្រៃគីតិលេស ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃចំពោះខ្លួន បរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ មានដំណើរល្អ ដឹងច្បាស់នូវត្រិលោក ច្រើនរ
 ដោយសីលាទិគុណារកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ជាសារថ្មីខ្លួននូវបុរស
 ជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌ មានដំណើរ
 ទៅកាន់ត្រៃតន្ត្រាតំចោលហើយ បានកើតឡើងហើយក្នុងលោកនេះ ។
 ព្រះតថាគតនោះ តែងបន្ទោស បន្តុះបង្ហាប់ នូវបុណ្ណាតិប្បាតផង សំដែង
 ប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកបុណ្ណាតិប្បាតផង តែងបន្ទោស បន្តុះ
 បង្ហាប់ នូវអទិទ្ធានានផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ វៀរចាកអ-
 ទិទ្ធានានផង តែងបន្ទោស បន្តុះបង្ហាប់ នូវកាមេសុមិច្ឆាចារផង សំដែង
 ប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារផង តែងបន្ទោស
 បន្តុះបង្ហាប់ នូវមុសាវាទផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ វៀរ
 ចាកមុសាវាទផង ដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្ចាស់តាមណី សាវកក៏មាន
 សេចក្តីជ្រះថ្លានឹងព្រះសាស្ត្រានោះឯង ។ សាវកនោះគំចារណា ដូច្នោះ
 ថា ព្រះដ៏មានព្រះកាកតែងបន្ទោស បន្តុះបង្ហាប់ នូវបុណ្ណាតិប្បាតផង

ពាមណីសំយុត្តំ

ចាណាតិចាតា វិមថាតិ ចាហ ។ អត្ថំ ខេ បទ
 មយា ចាណោ អតិមាបិតោ យាវតកោ វា តាវ-
 តកោ វា យោ ខេ បទ មយា ចាណោ អតិមាបិតោ
 យាវតកោ វា តាវតកោ វា តំ ន សុដ្ឋំ តំ ន សាធុ
 អហត្ថោ ខេ បទ តប្បច្ចយា វិប្បជិសារី អស្សំ ន
 មេ តំ បាបកម្មំ អកតំ ភវិស្សតិ ។ សោ ឥតិ
 បដិសង្កាយ តត្ថោ ចាណាតិចាតំ បដិហតិ អាយ-
 តិញ្ច ចាណាតិចាតា បដិវិតោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស
 ចាបស្ស កម្មស្ស បហានំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចា-
 បស្ស កម្មស្ស សមតិក្កហោ ហោតិ ។

[២៥៨] ភគវា ខេ អនេកបរិយាយេន អទិណ្ណានំ
 តវហតិ វិតវហតិ អទិណ្ណាណា វិមថាតិ ចាហ ។ អត្ថំ
 ខេ បទ មយា អទិណ្ណំ អទិណ្ណំ យាវតកំ វា តាវ-

តាមណីសំយុត្ត

សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកបាណាតិបុគ្គលផង ដោយ
 អនេកបរិយាយ ។ ឯអញបានសំឡាប់សត្វតាមតែប្រទះ សត្វដែលអញ
 សំឡាប់ទាំងប៉ុន្មាន អំពើនោះមិនល្អ អំពើនោះមិនប្រពៃទេ អញមុខ
 ជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាបច្ច័យមិនខាន បាបកម្មនោះ
 អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ
 ក៏លះបង់នូវបាណាតិបុគ្គលនោះចេញផង វៀរចាកបាណាតិបុគ្គល
 ទៀតផង ។ ឯការលះបង់បាបកម្មន្តរៈ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ
 ការកន្លងផុតបាបកម្មន្តរៈ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

[២៥៨] ព្រះដ៏មានព្រះភាគតែងបន្ទោស បន្តិះ បង្ខំបំ នូវ

អទិន្នាបានផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកអទិន្នាបានផង
 ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯអញបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យតាមតែ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

តកំ វា យំ ខោ បន មយា អនិច្ចំ អនិច្ចំ យាវ-
 តកំ វា តាវតកំ វា តំ ន សុដ្ឋំ តំ ន សាធុ អ-
 ហោញោ ខោ បន តប្បច្ចយា វិប្បដិសារី អស្សំ ន
 មេ តំ ចាបកម្មំ អកតំ កវិស្សត័តំ ។ សោ ឥតិ
 បដិសង្កាយ តញោ អនិច្ចាទានំ បដហតិ អាយតិញ
 អនិច្ចាទាទា បដិវិភោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស ចា-
 បស្ស កម្មស្ស បហានំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចាបស្ស
 កម្មស្ស សមគិក្កមោ ហោតិ ។

[២៥៧] ភគវា ខោ អនេកបរិយាយេន កាមេសុ
 មិច្ឆាចារំ កវហតិ វិកវហតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា វិម-
 ថាតិ ចាហា ។ អត្ថំ ខោ បន មយា កាមេសុ មិច្ឆា
 ចិណ្ណំ^(១) យាវតកំ វា តាវតកំ វា យំ ខោ បន
 មយា កាមេសុ មិច្ឆា ចិណ្ណំ យាវតកំ វា តាវតកំ
 វា តំ ន សុដ្ឋំ តំ ន សាធុ អហោញោ ខោ បន
 តប្បច្ចយា វិប្បដិសារី អស្សំ ន មេ តំ ចាបកម្មំ

១ ម. មិច្ឆាចារា ចិណ្ណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ប្រទះ ទ្រព្យដែលអញបានកាន់យកហើយទាំងប៉ុន្មាន អំពើនោះមិនល្អ
 អំពើនោះមិនប្រពៃទេ អញមុខជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះ
 ជាបច្ច័យមិនខាន បាបកម្មនោះ អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះ
 សារកនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ ក៏លះបង់នូវអទិទ្ធាទាននោះបញ្ចផល
 រៀរចាកអទិទ្ធាទានគេទៅទៀតផង ។ ឯការលះបង់បាបកម្មនោះ រមែង
 មានដោយអាការយ៉ាងនេះ ការកន្លងផុតបាបកម្មនោះ រមែងមានដោយ
 អាការយ៉ាងនេះ ។

(២៥៧) ព្រះដ៏មានព្រះភាគតែងបរទ្វាសា* បន្តិះ បង្ហាបំ ទូកាមេ-
 សុមិច្ឆាចារផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយរៀរចាកកាមេសុមិច្ឆា-
 ចារផង ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯអញបានសន្សំការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុង
 កាមទាំងឡាយតាមតែប្រទះ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមទាំងឡាយដែល
 អញសន្សំទាំងប៉ុន្មាន អំពើនោះមិនល្អ អំពើនោះមិនប្រពៃទេ អញមុខ
 ជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាបច្ច័យមិនខាន បាបកម្មនោះ

ពាចរណ៍សំយុង្គ

អកតំ កវិស្សត្តិតិ ។ សោ ឥតិ បដិសង្កាយ តញ្ជោវ
 កាមេស្ម មិច្ឆាបារំ បដហតិ អាយតិញ្ច កាមេស្ម
 មិច្ឆាបារំ បដិវេតោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស ចាបស្ស
 កម្មស្ស បហាជំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចាបស្ស កម្មស្ស
 សមតិក្កមោ ហោតិ ។

(២៦០) កកវំ ទោ បន អនេកបរិយាយេន
 មុសាវាជំ កវហតិ វិកវហតិ មុសាវាជំ វិមជាតិ
 ចាហ ។ អត្ថំ ទោ បន មយា មុសា កណ៌តំ យា-
 វតកំ វា តាវតកំ វា យំ ទោ បន មយា មុសា
 កណ៌តំ យាវតកំ វា តាវតកំ វា តំ ធិ សុដ្ឋំ តំ ន
 សាជុ អហញ្ជោវ ទោ បន តប្បច្ចយា វិប្បដិសារី
 អស្សំ ន មេ តំ ចាបកម្មំ អកតំ កវិស្សត្តិតិ ។
 សោ ឥតិ បដិសង្កាយ តញ្ជោវ មុសាវាជំ បដហតិ
 អាយតិញ្ច មុសាវាជំ បដិវេតោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស
 ចាបស្ស កម្មស្ស បហាជំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចា-
 បស្ស កម្មស្ស សមតិក្កមោ ហោតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ
 ក៏លះបង់នូវការមេសុមិច្ឆាចារនោះផង រៀរចាកការមេសុមិច្ឆាចារតទៅទៀត
 ផង ។ ឯការលះបង់នូវបាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ
 ការកន្លងផុតបាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(២៦០) ព្រះដ៏មានព្រះភាគតែងបន្ទោស បន្តិះ បង្កាប់ នូវ
 មុសាវតទផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយរៀរចាកមុសាវតទផង
 ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯអញបាននិយាយកុហកតាមតែប្រទះ ពាក្យ
 ដែលអញបាននិយាយកុហកទាំងប៉ុន្មាន ពាក្យនោះមិនល្អ ពាក្យនោះ
 មិនប្រពៃទេ អញមុខជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាបច្ច័យ
 មិនខាន បាបកម្មនោះ អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះ
 ពិចារណាដូច្នោះហើយ ក៏លះបង់នូវមុសាវតទនោះផង រៀរចាកមុសាវត
 តទៅទៀតផង ។ ឯការលះបង់បាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាង
 នេះ ការកន្លងផុតបាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយភវនវគ្គោ

[២៦០] សោ ទាលារតិទានំ បហាយ ទាលារតិ-
 ទាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិញ្ញាទានំ បហាយ អទិញ្ញា-
 ទានា បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារំ បហាយ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ មុសាវាទំ
 បហាយ មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ មិសុណំ វាចំ
 បហាយ មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ ដុសំ
 វាចំ បហាយ ដុសាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ
 សម្មច្បលាបំ បហាយ សម្មច្បលាទា បដិវរតោ ហោតិ
 អភិជ្ឈំ បហាយ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ ព្យាទាទប្បនោ-
 សំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហា-
 យ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ ស ទោ សោ តាមណិ
 អរិយសាវកោ ឯវំ វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាទានោ អ-
 សម្មទ្រោ សម្មជាទោ បដិស្សតោ បេត្តាសហគតេន
 បេតសា ឯកំ ទិសំ វរិត្តា វិហរតិ តថា ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២៦១) សាវកនោះលះបង់បាណាភិបាត វៀរចាកបាណាភិបាត

លះបង់អទិន្នាទាន វៀរចាកអទិន្នាទាន លះបង់កាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរ

ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ លះបង់មុសាវាទ វៀរចាកមុសាវាទ លះបង់ចិសុ-

ណាវាទ វៀរចាកចិសុណាវាទ លះបង់ផុសវាទ វៀរចាកផុសវាទ

លះបង់សម្ពប្បលាបៈ វៀរចាកសម្ពប្បលាបៈ លះបង់អភិជ្ឈា មិនមាន

អភិជ្ឈា លះបង់ព្យាបាទប្រទូស្ត មានចិត្តមិនព្យាបាទ លះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិ

មានចិត្តវាសម្មាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលតាមណី លុះអរិយសាវកនោះឯង ជា

អ្នកប្រាសចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ ក៏ជាអ្នក

មិនមានសេចក្តីវង្វេង មានសេចក្តីជឿនសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន

មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ដូចគ្នា ។

តាមណីសំយុត្តំ

តថា តតិយំ ។ តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិវិយំ
 សព្វធិ សព្វត្ថតាយ សព្វាវុត្តំ លោកំ មេត្តាសហគរោន
 ចេតសា វិបុលេន បហត្តរោន អប្បមាលោន អវេរេន
 អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្តា វិហារតិ ។ សេយ្យដាមិ តាមណី
 ពលវិ សង្ខធមោ អប្បកុសិវេនេវ ចតុទ្ធិសា វិញ្ញា-
 មេយ្យ ។ ឯវមេវ ទោ តាមណី ឯវំ ភាវិតាយ មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា ឯវំ ពហុលីកតាយ យំ បមណាកតំ
 កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតំ ន តំ តត្រាវតិដ្ឋតិ ។ ស
 ទោ សោ តាមណី អរិយសាវកោ ឯវំ វិគតាភិជ្ឈោ
 វិគតព្យាថាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មជានោ បដិស្សតោ
 ករុណាសហគរោន ចេតសា ។ មុទិតាសហគរោន
 ចេតសា ។ ឧបេត្តាសហគរោន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ជវិត្តា វិហារតិ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។

ពាមណិសំយុត្ត

ទិសទី ៣ ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តានឹង
 ធំទូលាយប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅ
 កាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិស
 ទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបផ្ទុំមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទី
 ទាំងពួងហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលគាមណី
 បុរសអ្នកផ្អែម្នីផ្អែមមានកម្លាំង តែងញ៉ាំងជនក្នុងទិសទាំង ៤ ឲ្យដឹងបាន
 ដោយមិនលំបាក យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលគាមណី មេត្តាចេតាវិមុត្តិ
 កាលបើបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ
 តាមវចរកម្មឯណាដែលបុគ្គលធ្វើត្រូវប្រមាណ កម្មនោះមិនក្រាញនៅ
 តែត្រឹមបូជាបូជាវចរកម្មប៉ុណ្ណោះ មិនបិតនៅតែត្រឹមបូជាបូជាវចរកម្មប៉ុណ្ណោះ
 ទេ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលគាមណី លុះអោយសាវកនោះឯងជាអ្នក
 ប្រាសចាកអភិជ្ឈក ប្រាសចាកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ ក៏ជាអ្នកមិនមាន
 សេចក្តីវង្វេង មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រ-
 កបដោយករុណា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ទេវេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ដូចគ្នា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយស្ស សុខុយវគ្គោ

តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធុមណោ តិរិយំ សព្វដំ សព្វត្ថ-
 តាយ សព្វាវុត្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគុតេន បេតសា
 វិបុលេន មហាគុតេន អប្បមាលោន អវេវេន អព្យា-
 បន្លើន ដវិត្តា វិហារតិ ។ សេយ្យថាបិ តាមណិ ពលវា
 សន្និធិមោ អប្បកសំវេនេវ ចតុត្ថិសា វិញ្ញាបេយ្យ ។
 ឯវមេវ ខោ តាមណិ ឯវំ ការតាយ ឧបេក្ខាយ បេ-
 តោវិមុត្តិយា ឯវំ ពហុលីកតាយ យំ បមាណកតំ
 កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតំ ន តំ តត្រាវតិដ្ឋតិ ។
 ឯវំ វុត្ត អសំពន្ធកុបុត្តោ តាមណី ជិត្តណ្ណសារីកោ
 កកវុត្តំ ឯតនវេច អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ កន្លេ
 ។ បេ ។ ឧចាសតំ បំ ភកវា ណាវតុ អន្ធិតត្ត មា-
 ណុបេតំ សវណជ្ជតន្តំ ។ អដ្ឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

ទិសទី ២ ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយទេវបុគ្គលដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណ
 មិនបាន មិនមានព្រៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោក
 ទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ
 ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបផ្ទុំមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួងហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលតាមណី បុរសអ្នក
 ផ្គុំស្នំដ៏មានកម្លាំង តែងញ៉ាំងដទៃក្នុងទិសទាំង ៤ ឲ្យដឹងបានដោយមិន
 លំបាក យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលតាមណី កាលបើទេវបុគ្គលេតា-
 វិមុត្តិដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ
 តាមវចរកម្មឯណាដែលបុគ្គលធ្វើត្រូវប្រមាណ កម្មនោះមិនក្រាញនៅតែ
 ត្រឹមបូជាបូជាវចរកម្មប៉ុណ្ណោះ មិនបំភានៅតែត្រឹមបូជាបូជាវចរកម្មប៉ុណ្ណោះទេ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 អសិពន្ធកបុគ្គតាមណី ជាសាវ័ករបស់និក្ខន្តក៏សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគចំពោះទុក្ខរូងព្រះអង្គថាជាទេវបុគ្គលដ៏លំអ្អូសរ-
 ណគមន៍ស្នើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

ពាមណិសំយុត្តំ

(២៦២) ឯកំ សមយំ ភកវា កោសលេសុ
 ចារិកំ ចរមាណោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ យេន
 នាឡុទ្ធា វុទ្ធសិវិ ។ តត្រ សុទំ ភកវា នាឡុទ្ធាយំ
 វិហារតិ ចារិកម្ហូរេ ។ តេន ខោ បន សមយេន
 នាឡុទ្ធា ទ្រត្តត្វា ហោតិ ទ្ធិហិតិកា សេតដ្ឋិកា
 សលាការុត្តា ។ តេន ខោ បន សមយេន ជិត្តុណ្ណា
 នាដបុត្តោ នាឡុទ្ធាយំ បដិសតិ មហតិយា ជិត្តុណ្ណ-
 បរិសាយ សទ្ធិ ។ អថខោ អសិពទ្ធកិបុត្តោ តាមណី
 ជិត្តុណ្ណសារិកោ យេន ជិត្តុណ្ណា នាដបុត្តោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ជិត្តុណ្ណំ នាដបុត្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសីន្តំ ខោ អសិពទ្ធកិ-
 បុត្តំ តាមណី ជិត្តុណ្ណា នាដបុត្តោ ឯតទិវោច ឯហិ
 ត្វំ តាមណី សមណស្ស កោតមស្ស វាទំ អាហេ-
 មេហិ ឯវំ តេ កាល្យណោ កិត្តិសន្នោ អត្តកុច្ឆិស្សតិ

តាមណីសំយុត្ត

(២៦២) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាច់ទៅកាន់បារិក
 កងវែនរកោសល ព្រមដោយកិត្តុសង្ឃជាច្រើន ទ្រង់ស្តេចទៅដល់ក្រុង
 នាឡន្ទា ។ បានឮថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារិកម្តងវែន
 ជិតក្រុងនាឡន្ទានោះ ។ សម័យនោះឯង ក្រុងនាឡន្ទាកើតទ្រព្យ អ្នក
 ស្រុកមានសេចក្តីផុតច្បាប់ដោយហេតុពីរយ៉ាង^(១) មានផ្ចឹងសង្កេតសាស្ត្រ^(២)
 មានសំឡេងដូចជា ស្លាក^(៣) ។ សម័យនោះនិគ្គណ្ណនាដបុត្តកំពេស្រីយនៅ
 ជិតក្រុងនាឡន្ទាវែន ព្រមដោយនិគ្គណ្ណបរិសទ្យជាច្រើន ។ គ្រានោះ
 អសិពន្ធកបុត្តតាមណីជាសាវករបស់និគ្រូចូលទៅរកនិគ្គណ្ណនាដបុត្ត
 លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំនិគ្គណ្ណនាដបុត្តហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម-
 គួរ ។ លុះអសិពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ និគ្គណ្ណនាដ-
 បុត្តក៏ពោលដូច្នោះថា ម្ចាស់តាមណី រកចូរមក អ្នកចូរលើកវាទរបស់ស-
 បណគោតម កិត្តិសព្ទវេទិកាពេនីខ្លួនខ្លោយសាយឡើងដល់អ្នកយ៉ាងនេះថា

១ ផ្សេងចំណែក ២ យ៉ាងគឺ ផ្សេងចំណែកយើងនឹងរស់ដែរឬ ១ ផ្សេងចំណែកយើងនឹងមិន
 រស់ទេ ។ ២ មនុស្សអ្នកស្រុកនាឡន្ទាអត់បាយ ស្តាប់ចោលផ្ចឹងសង្កេតសាស្ត្រ ។ ៣ សំឡេង
 វិលគេស្តាប់មិនល្អសំឡេង ។ អង្គុយថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគខវិញ្ញោ

អសីតន្ទកតបុត្តន តាមណំនា សមណស្ស តោតមស្ស
 ឃំមហិទ្ធិកស្ស ឃំមហានុការស្ស វានោ អាហេបិ-
 តោតិ ។ តតំ បនាហំ កន្តេ សមណស្ស តោតមស្ស
 ឃំមហិទ្ធិកស្ស ឃំមហានុការស្ស វាទំ អាហេបេបីតិ ។
 ឃហំ ត្វំ តាមណំ យេន សមណោ តោតមោ តេនុប-
 សន្តម ឧបសន្តមិត្តា សមណំ តោតមំ ឃំ វេទហិ ននុ
 កន្តេ កកវា អនេកបរិយាយេន កុលានំ អនុទយំ
 វណ្ណាតិ អនុវត្តំ វណ្ណាតិ អនុកម្មំ វណ្ណាតីតិ ។ សចេ
 តេ តាមណំ សមណោ តោតមោ ឃំ បុដ្ឋោ ឃំ ព្យា-
 ករោតិ ឃំ តាមណំ តថាតតោ អនេកបរិយាយេន
 កុលានំ អនុទយំ វណ្ណាតិ អនុវត្តំ វណ្ណាតិ អនុកម្មំ
 វណ្ណាតីតិ ។ តថេនំ ត្វំ ឃំ វេទយ្យសិ អថ តិញ្ចាហិ
 កន្តេ កកវា ជាឡន្តេ^(១) ទុត្តិត្វ ទ្ធិហិតិកេ សេតដ្ឋិកេ
 សលាភារុត្តេ បហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ចារិកញ្ចាតិ

១ ឧ. ម. ឧទ្ទន្តិ បទំ ខត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

អសីពន្តកបុត្តតាមណី បានលើកវាទរបស់សមណគោតមដែលមានបូជ្ជ
 ច្រើនយ៉ាងនេះ មានពានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ។ អសីពន្តកបុត្តតាមណី
 សួរថា បតីត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះឲ្យខ្ញុំលើកវាទរបស់សមណគោតមដែល
 មានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានពានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ថាដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់តាមណី អ្នកចូរមក ចូរអ្នកចូលទៅរកសមណគោតម លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ សួរសមណគោតមយ៉ាងនេះថា បតីត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ព្រះអង្គតែងពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូ
 សេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយ មិនមែន
 ទេឬ ។ ម្ចាស់តាមណី បើអ្នកសួរយ៉ាងនេះហើយ សមណគោតមមុខ
 ជានោះស្រាយយ៉ាងនេះថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ តាមណី ព្រះតថាគតតែង
 ពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូការអនុគ្រោះ
 ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយមែន ។ អ្នកត្រូវនិយាយនឹង
 សមណគោតមនោះយ៉ាងនេះទៀតថា បតីត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើ
 ដូច្នោះ ម្តេចក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ត្រាច់ទៅ
 កាន់ចារិកក្នុងគ្រងនាឡន្ទាដែលកំពុងកើតទុរិក្ស អ្នកស្រុកមានសេចក្តី
 ធុញថប់ដោយហេតុ២យ៉ាង មានផ្ទឹមសដេរដាស មានសំទូងដូចជាស្លាក

ពាមណីសំយុត្តំ

ឧច្ឆេទាយ ភក្កវា កុលានំ បដិបន្នោ អនយាយ
 ភក្កវា កុលានំ បដិបន្នោ ឧបយាតាយ ភក្កវា កុ
 លានំ បដិបន្នោតិ ។ ឥបំ ខោ តេ តាមណី សមណោ
 តោតមោ ឧភតោកោដិកំ បញ្ញំ បុដ្ឋោ លេវ សក្កតិ
 ឡត្តិលីតុំ លេវ សក្កតិ ឡត្តិលីតុន្តិ ។

(២២៣) ឃឹវំ ភន្តេតិ ខោ អសំពទ្ធកបុត្តោ តាម
 ណី និក្ខណ្ឌស្ស ធាដបុត្តស្ស បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយាស
 ណ និក្ខណ្ឌំ ធាដបុត្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា
 យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិ
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និស្សន្នោ ខោ
 អសំពទ្ធកបុត្តោ តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ននុ
 ភន្តេ ភក្កវា អនេកបរិយាយេន កុលានំ អនុទយំ
 វណ្ណេតិ អនុក្ខំ វណ្ណេតិ អនុកម្មំ វណ្ណេតិតិ ។ ឃឹវំ
 តាមណី តថាគតោ អនេកបរិយាយេន កុលានំ អនុ
 ទយំ វណ្ណេតិ អនុក្ខំ វណ្ណេតិ អនុកម្មំ វណ្ណេតិតិ ។

តាមណីស័យុត្ត

(ដូច្នោះ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង្ខំនូវត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បីសេចក្តីវិនាសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បីបៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយ ហើយ ។ ម្ចាស់តាមណី សមណគោតម បើអ្នកសួរប្រស្នាមានចុង បែកជាពីរបែបនេះហើយ ប្រាកដជាមិនអាចលេបចូល មិនអាចខ្ចាក់ ចេញបាន គឺថានឹងលេបទៅស្លាក់ខ្ចាក់ទៅស្វែងពុំខានឡើយ ។

(២៦៧) អសិពន្ធកបុត្តតាមណីទទួលស្តាប់ពាក្យរបស់និគ្គណ្ណនាដបុត្តថា ករុណា លោកម្ចាស់ ក៏ក្រែកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំនិគ្គណ្ណនាដបុត្ត ធ្វើប្រទេក្យណហើយចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអសិពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏សួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូសេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយមែនឬ ។ យ៉ាងហ្នឹងហើយ តាមណីព្រះតថាគតតែងពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូសេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយមែន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

អថ តិញ្ចវហំ កន្តេ កកវំ ណឡុន្តេ ពុត្តិក្ខេ ទ្ធិហំ.

តិកេ សេត្តិកេ សលា កេវុត្តេ មហានា ភិក្ខុសង្ឃេន

សទ្ធិ ចារិកំ បវតិ ឡច្ឆេនាយ កកវំ កុលានំ បដិ.

បន្ទោ អនុយាយ កកវំ កុលានំ បដិបន្ទោ ឧបយា.

តាយ កកវំ កុលានំ បដិបន្ទោតិ ។

[២៦២] ឥតោ សោ តាមណិ ឯកនុតោ តប្បោ

យមហំ អនុស្សាមិ ណភិជានាមិ តិញ្ចំ កុលំ

បក្កភិក្ខុនានេន^(១) ឧបហត្ថុតំ ។ អថ ចោ យានិ

តានិ កុលានិ អន្ទានិ មហានានិ មហាកោតានិ

បហុតជានុប្បវេសានិ បហុតិវិស្វករណានិ បហុ.

តធនដញ្ញានិ សញ្ញានិ តានិ នានសម្មតានិ បេវ

១ ឧ. ម. បក្កភិក្ខុនុបវេសនេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សណ្ឋយគនវគ្គ

បតិក្រិត្រះអង្គដំបំរើន កាលបើដូច្នោះ ម្ដេចក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រមទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ត្រាច់ទៅកាន់ទារិកក្នុងក្រុងនាឡន្ទាដែលកំពុងកើត
 ទឹករាវ អ្នកស្រែកមានសេចក្ដីផុតរួចដោយហេតុពីរយ៉ាង មានឆ្នើស
 ដេរដាស មានសំទូងដូចជាស្លាក (ដូច្នោះ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគឈ្មោះថា
 ប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង្គំនូវត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីសេចក្ដីវិនាសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីបៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយហើយ ។

[២៦៤] ម្នាលគាមណី តថាគតរព្យកេរ្តិ៍ ៧១ កប្ប រាប់អំពី
 កទ្រកប្បនេះ (ទៅក្រោយវិញ) តថាគតមិនឃើញត្រកូលណាមួយដែល
 ធ្លាប់គេបៀតបៀនព្រោះតែឲ្យបានបាយឆ្អិនស្រាប់ឡើយ ។ ដែលពិត
 នោះ គឺត្រកូលទាំងឡាយឯណា ស្ដុកស្ដម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿង
 ប្រើប្រាស់ច្រើន សម្បូរមាសប្រាក់ សម្បូរគ្រឿងទេវករណ៍ សម្បូរទ្រព្យ
 នឹងស្រូវ ត្រកូលទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែប៉ុប៉ងដោយសារឲ្យបានផង

តាមលក្ខណ៍សំយុង្គ

សព្វសម្បត្តិកាណិ ច សត្វាមសម្បត្តិកាណិ ច ។ អដ្ឋ
តាមណិ ហេតុ អដ្ឋ បច្ចុយា កុណានំ ឧបយាតាយ
វាជតោ វា កុណានំ ឧបយាតំ កច្ចន្តិ ហោរតោ វា
កុណានំ ឧបយាតំ កច្ចន្តិ អត្តតោ វា កុណានំ
ឧបយាតំ កច្ចន្តិ ឧទកតោ វា កុណានំ ឧបយាតំ
កច្ចន្តិ និហិតំ វា ហិណា វិកច្ចតិ^(១) ទុប្បយុត្តា វា កេម្មន្តា
វិបដ្ឋន្តិ កុលេ វា កុលដ្ឋារោតិ ឧបបដ្ឋន្តិ យោ តេ
កោកេ វិកិរតិ វិធមតិ វិទ្ធិសេតិ អនិច្ចតាយេវ អដ្ឋមីតិ ។
ឥមេ ទោ តាមណិ អដ្ឋ ហេតុ អដ្ឋ បច្ចុយា កុណានំ
ឧបយាតាយ ។ ឥមេសុ ទោ តាមណិ អដ្ឋសុ ហេតុ-
សុ អដ្ឋសុ បច្ចុយេសុ^(២) សំវិជ្ជាមារេសុ យោ មំ
ឯវំ វិនេយ្យ ឧច្ឆេតាយ ភកវា កុណានំ បដិបន្នោ
អនយាយ ភកវា កុណានំ បដិបន្នោ ឧបយាតាយ
ភកវា កុណានំ បដិបន្នោតិ ។ តំ តាមណិ វាចំ អប្ប-
ហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទ្ធិស្សន្តិត្តា

១ តាមកច្ចន្តិ ។ ២ កច្ចន្តេ សុត្តន្តសូតិបិ ហោរិ ហោរិ ។

តាមណីសំយុត្ត

ចំប្លែងដោយសារសប្តធម៌ផង ចំប្លែងដោយសារការសង្រួមផង ។ ម្នាល
 តាមណី ហេតុ៨យ៉ាង បច្ច័យ៨យ៉ាង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
 បៀនត្រកូលទាំងឡាយ គឺត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀនអំពីព្រះរាជា ១
 ត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀនអំពីពោរ ១ ត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀន
 អំពីភ្នំ ១ ត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀនអំពីទឹក ១ ទ្រព្យដែលត្រកូល
 កប់ទុកវិនាសបាត់បាត់កន្លែង ១ ការងារដែលត្រកូលប្រកបខុសរមែង
 វិនាសទៅ ១ សេចក្តីបាក់បែកត្រកូលកើតឡើងក្នុងត្រកូល ១ បុគ្គលឯ-
 ណាភាយរាយខ្លះខ្លាយបំផ្លាញភោគសម្បទ ភោគសម្បទរបស់បុគ្គលនោះ
 ជាប់សម្រេចទៀង ១ គ្រប់ជា៨ ។ ម្នាលតាមណី នេះឯង ជាហេតុ៨
 យ៉ាង បច្ច័យ៨យ៉ាង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយ ។
 ម្នាលតាមណី កាលបើមានហេតុ៨យ៉ាង បច្ច័យ៨យ៉ាងនេះហើយ
 បុគ្គលឯណានិយាយចំពោះតថាគតយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិ-
 បត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់នូវត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បី
 សេចក្តីវិនាសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បី
 បៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយ ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលនោះបើមិន
 លះបង់វាបាននោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនលាស់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវេណ្ណ

យ ចាកតំ និក្ខុត្តោ ឃំរំ និរយេតិ ។ ឃំរំ វុត្តោ អសំពទ្ធ-
 កម្មត្តោ តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតនោច អភិក្កន្តំ ភន្ត
 អភិក្កន្តំ ភន្ត ។ មេ ។ ឧចាសកំ មំ ភក្កវា ជាវតុ
 អជ្ជតត្តោ ចាណុមេតំ សវណ្ណ្តត្តិ ។ នវមំ ។

(២៦៥) ឯតំ សមយំ ភក្កវា រាជគមោ វិហារតិ

វេទ្យវិនៃ កេឡន្តកនិវាមេ ។ តេន ទោ បន សមយេន
 រាជន្តេម្បវេ រាជបរិសាយ សន្និសំឆានំ សន្និបតិតានំ
 អយមន្តរាកថា ឧទទាទិ កេឡតិ សមណានំ សក្យ-
 បុត្តិយានំ ជាត្យបរជតំ សាទិយន្តិ សមណា សក្យ-
 បុត្តិយា ជាត្យបរជតំ បដិក្កន្តានំ សមណា សក្យ-
 បុត្តិយា ជាត្យបរជតន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ចោល ។ កាលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសិពន្ធកបុត្តតាមណីក៏សរសើរព្រះដ៏
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះ
 អង្គ ។ បេ ។ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាទុបាសកអ្នក
 ដល់សរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងពីវិប្បនេះទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

[២៦៥] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត

វេទ្យវនជាវត្តន្តកនិវាសនាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង
 អន្តរកថា^(១)នេះ កើតឡើងដល់ពួកជនដែលអង្គុយចូបដុំគ្នា នាកណ្តាល
 រាជបរិសទ្យ ខាងក្នុងព្រះរាជវាំងថា មាសនឹងប្រាក់គួរដល់ពួកសមណ-
 សក្យបុត្តិយ៍ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ក៏ត្រឹកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់បាន
 ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់បាន ។

១ អន្តរកថា គឺពាក្យជាបន្លោះនៃគុណធម៌ មានកម្មវិធីនមសិការ ឬបាលីនឹងអង្គរកថាជា
 ដើម ។ អដ្ឋកថា ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២២២) តេន ខោ បន សមយេន មណីច្ចឡកោ
 តាមណី តស្សំ បរិសាយំ និសំន្នោ ហោតិ ។ អថខោ
 មណីច្ចឡកោ តាមណី តំ បរិសំ វតទភោច មា អយ្យ
 វរំ អវុត្ត ទ កប្បតិ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ
 ជានុបាជតំ ទ សាទិយន្តិ សមណា សក្យបុត្តិយា
 ជានុបាជតំ ទ បដិក្កហ្នានិ សមណា សក្យបុត្តិយា
 ជានុបាជតំ និក្ខត្តមណិស្សំល្ហា សមណា សក្យបុត្តិ-
 យា អបេតជានុបាជតាតិ ។ អសក្ខិ ខោ មណីច្ចឡ-
 កោ តាមណី តំ បរិសំ សត្តាបេតុ ។

(២២៧) អថខោ មណីច្ចឡកោ តាមណី យេន
 កកវំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វ កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសំទិ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ ខោ មណី-
 ច្ចឡកោ តាមណី កកវន្តំ វតទភោច វេទ កន្ត

តាមណីសំយុត្ត

[២៦៦] សម័យនោះ តាមណីឈ្មោះមណិច្ចឡកៈ អង្គុយក្នុង

បរិសទ្ធនោះដែរ ។ ទើបមណិច្ចឡកតាមណីនិយាយនឹងបរិសទ្ធនោះ

ដូច្នោះថា អស់លោកទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយកុំនិយាយយ៉ាងហ្នឹង

ឡើយ មាសនឹងប្រាក់មិនគួរដល់ពួកសមណសក្យបុគ្គលទេ ពួកសមណ-

សក្យបុគ្គលមិនត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុគ្គល

មិនទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុគ្គលជាអ្នកលះចោល

កែវមណីនឹងមាសហើយ ប្រាសចាកមាសប្រាក់ហើយ ។ មណិច្ចឡក-

តាមណីក៏មិនអាចញ៉ាំងបរិសទ្ធនោះឲ្យយល់បានសោះ ។

[២៦៧] គ្រានោះ មណិច្ចឡកតាមណីចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយ

ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមណិច្ចឡកតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគភីវគ្គោ

វាជន្តេបុរេ វាជបរិសោយ សន្និសិទ្ធានំ សន្និបតីតានំ អ-
 យមន្តរកថា ទុទទាមិ កក្សតិ សមណានំ សក្យ-
 បុត្តិយានំ ជាត្រូវបរជនំ សាទិយន្តិ សមណា សក្យបុត្តិ-
 យា ជាត្រូវបរជនំ បដិគ្គណ្ណន្តិ សមណា សក្យបុត្តិយា
 ជាត្រូវបរជនន្តិ ។ ឃី វុត្ត អហំ កន្តេ នំ បរិសំ ឯតទ-
 ហេចំ ហ អយ្យា ឃី អវុត្ត ន កក្សតិ សមណានំ
 សក្យបុត្តិយានំ ជាត្រូវបរជនំ ន សាទិយន្តិ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាត្រូវបរជនំ ន បដិគ្គណ្ណន្តិ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាត្រូវបរជនំ និក្ខត្តមណស្សវណ្ណា ស-
 មណា សក្យបុត្តិយា អបេតជាត្រូវបរជនានិ ។ អសត្ថិ-
 ខោហំ កន្តេ នំ បរិសំ សញ្ញាបេតុំ កត្តាហំ កន្តេ ឃី
 ព្យាករមាណោ វុត្តវដិ បេវ កកវតោ ហោមិ ន ច
 កកវន្តំ អក្ខតេន អញ្ញចក្ខាមិ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យា-
 ករោមិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វិនានុចារោ
 ការយំ ហំ អាកច្ឆតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យោយេកគវគ្គ

អន្តរាគមន៍នេះ កើតឡើងដល់ពួកជនដែលអង្គុយចូបជុំគ្នា នាកណ្តាល
 រាជបរិសទ្យ ខាងក្នុងព្រះរាជវាំងនេះថា មាសនឹងប្រាក់គួរដល់ពួកសម-
 ណសក្យបុត្តិយ៍ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ក៏ត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់
 បាន ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ទទួលមាសនឹងប្រាក់បាន ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេនិយាយយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏និយាយនឹងបរិសទ្យ
 នោះដូច្នោះថា បពិត្រអស់លោកទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយកុំពាល
 យ៉ាងនេះឡើយ មាសនឹងប្រាក់មិនគួរដល់ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ទេ
 ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍មិនត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសម-
 ណសក្យបុត្តិយ៍មិនទទួលមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍លះ
 បង់ចោលកែវមណ៌នឹងមាសហើយ ប្រាសចាកមាសនឹងប្រាក់ហើយ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចនឹងញ៉ាំងបរិសទ្យនោះឲ្យយល់
 បានសោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គដោះស្រាយ
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាពោលត្រូវតាមព្រះបន្ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគផង មិន
 ពោលបង្កើតព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ដោះស្រាយនូវ
 ធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំនាំពាក្យគួរឯណាមួយជាពាក្យប្រកបដោយ
 ធម៌ មិនដល់នូវហេតុកប្បីកិះដៀលផង បានដែរឬ ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៦៨) តត្ស ត្វំ តាមណី ឯវំ ព្យាករមាថោ
 វុត្តវាទី ថេវ មេ អហោសិ ន ច មំ អក្ខតេន អញ្ញា-
 ចិត្តសិ ធម្មស្ស ទានុធម្មំ ព្យាករេសិ ន ច កោចិ
 សហធម្មិកោ វាទានុទាតោ តារយ្ហំ ហំនំ អាគប្បតិ ។
 ន ហំ តាមណី កប្បតិ សមណានំ សក្យបុត្តិ-
 យានំ ជាត្រូវបរជនំ ន សាទិយេន្តិ សមណា ស-
 ក្យបុត្តិយា ជាត្រូវបរជនំ ន បដិក្កណ្ណាន្តិ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាត្រូវបរជនំ ចិត្តិត្តមណិស្សវណ្ណា
 សមណា សក្យបុត្តិយា អបេតជាត្រូវបរជនា ។
 យស្ស ចោ តាមណី ជាត្រូវបរជនំ កប្បតិ បញ្ចប់
 តស្ស កាមតុណា កប្បន្តំ យស្ស បញ្ច កាមតុណា
 កប្បន្តំ (តស្សបំ ជាត្រូវបរជនំ កប្បតិ^(១)) ឯកំសេ-
 នេតំ តាមណី ជារយ្យាសិ អស្សមណាធម្មោ អស-
 ក្យបុត្តិយធម្មោតិ ។ អបិ ចាហំ តាមណី ឯវំ វទាមិ

១ ឧ, ម. អស្សបំ វាត្រូវបរជនំ កប្បតិចិបិ យោ ១ សន្តិ ។

តាមណីស័យុត្ត.

(២៦៨) អើតាមណី អ្នកដោះស្រាយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
ពោលត្រូវតាមពាក្យគម្ភាគតផង មិនពោលបង្កាច់គម្ភាគតដោយពាក្យ
មិនពិតផង ដោះស្រាយនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំនាំពាក្យក្នុងធម៌
មួយជាពាក្យប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគប្បីតិះដៀលផង ។
ម្នាលតាមណី មាសនឹងប្រាក់មិនសមគួរដល់ពួកសមណសក្យបុគ្គលទេ
ពួកសមណសក្យបុគ្គលមិនត្រឹមត្រូវចំពោះមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណ-
សក្យបុគ្គលមិនទទួលមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុគ្គលរះចោល
កែវមណីនឹងមាសហើយ ប្រាសចាកមាសនឹងប្រាក់ហើយ ។ ម្នាល
តាមណី មាសនឹងប្រាក់គួរដល់បុគ្គលណា កាមគុណ ៥ ក៏គួរដល់បុគ្គល
នោះ កាមគុណ ៥ គួរដល់បុគ្គលណា (មាសនឹងប្រាក់ក៏គួរដល់បុគ្គល
នោះដែរ) ម្នាលតាមណី អ្នកគប្បីចាំទុកនូវការសម្រេចនៃកាមគុណទាំង ៥
នេះដោយពិតថា មិនមែនជាធម៌របស់សមណៈ មិនមែនជាធម៌របស់
សក្យបុគ្គលទេ ។ ម្នាលតាមណី ម្យ៉ាងទៀត គម្ភាគតពោលយ៉ាងនេះថា

ឧបទ្ទវេទិកា សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនិកាយ

តិណំ តិណាត្ថិកេន បរិយេសិតត្ថំ ចារុំ ចារុត្ថិកេន
បរិយេសិតត្ថំ សកាដំ សកាដត្ថិកេន បរិយេសិតត្ថំ
បុរិសោ បុរិសត្ថិកេន បរិយេសិតតោ ។ ន ត្រេ វាហំ
តាមណិ កេនចិ បរិយាយេន ជាតុប្បាជនំ សាទិតត្ថំ
បរិយេសិតត្ថុន្តំ វទាមិតំ ។ នសមំ ។

[២៦៧] ឯកំ សមយំ កកវា មល្លេសុ^(១) វិហារតំ
ឡុវេលកប្បំ ឆាម មល្លានំ^(២) ជំនាមោ ។ អថទោ
តទ្ធកកោ^(៣) តាមណី យេន កកវា តេនុបសង្កមិ
ឡុបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អកវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។
ឯកមន្តំ ជិសីន្នោ ទោ តទ្ធកកោ តាមណី កក-
វន្តំ ឯកទេវេច សាធុ មេ កេន្ត កកវា ទុក្ខស្ស
សមុទយញ្ច អន្តន្តមញ្ច ទេសេកុតិ ។ អហំ ច តេ
តាមណី អតីតមន្តានំ អារត្ត ទុក្ខស្ស សមុទយញ្ច
អន្តន្តមញ្ច ទេសេយ្យំ ឯវំ អហោសិ អតីតមន្តានន្តិ ។

១ ឧ. បលកេសុ ។ ២ បលកាធំ ។ ៣ កទ្រិកោ ។ ម. កទ្រិកោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតសវគ្គ

បុគ្គលអ្នកត្រូវការដោយស្មៅ គប្បីស្វែងរកស្មៅ បុគ្គលអ្នកត្រូវការ
 ដោយឈើ គប្បីស្វែងរកឈើ បុគ្គលអ្នកត្រូវការដោយរទេះ គប្បី
 ស្វែងរករទេះ អ្នកត្រូវការដោយបុរស គប្បីស្វែងរកបុរស ។ ម្នាល
 តាមណី តថាគតមិនដែលពោលថា សមណៈគប្បីត្រេកអរចំពោះមាស
 នឹងប្រាក់ គប្បីស្វែងរកមាសនឹងប្រាក់ដូច្នោះ ដោយបរិយាយណាមួយ
 ទេ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

(២៦៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងទុរ-
 វេលកប្បនិគមរបស់ពួកមល្លជន ក្នុងមល្លជនបទ ។ គ្រានោះឯង
 គន្លឹកតាមណីចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះគន្លឹក-
 តាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទានព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងនូវ
 ហេតុឲ្យកើតទុក្ខផង នូវសេចក្តីវិនាសទុក្ខផង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាល
 តាមណី តែតថាគតប្រាព្ធអតីតកាលហើយសំដែងនូវហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹង
 សេចក្តីវិនាសទុក្ខថា អតីតកាលតែដ៏មានយ៉ាងនោះ ឲ្យអ្នកស្តាប់ហើយ ។

តាមណីសំយុត្តំ

តត្រ តេ សិយា កត្តា សិយា វិមតិ ។ អហំ ច តេ
តាមណី អនាគតមន្ទាធំ អាវត្ត ទុក្ខស្ស សមុទយញ្ច
អត្តផ្តមញ្ច ទេសេយ្យំ ឃំ កវិស្សតិ អនាគតមន្ទា-
នន្តិ ។ តត្រាបិ តេ សិយា កត្តា សិយា វិមតិ
អបិ ចាហំ តាមណី វេជេ ជិសិដ្ឋោ ឯត្ត ច តេ
ជិសិដ្ឋស្ស ទុក្ខស្ស សមុទយញ្ច អត្តផ្តមញ្ច ទេ-
សេស្សាមិ តំ សុណោហំ សាទុកំ មនសិ ករោហិ
កាសិស្សាមិ ។ ឃំ កន្តេតិ ខោ កន្ធកកោ តា-
មណី កកវតោ បច្ចុស្សេសិ ។ កកវា ឯតទរោច
តំ កំ មញ្ញសិ តាមណី អត្តំ តេ ឡុវេលកប្ប
មន្តស្ស យេសំ តេ វេជេ វា ពន្លេន វា ជានិយា
វា កវហាយ វា ឡប្បជ្ជេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខនោម-
នស្សទាយាសាតិ ។ អត្តំ មេ កន្តេ ឡុវេលកប្ប
មន្តស្ស យេសំ មេ វេជេ វា ពន្លេន វា ជានិយា
វា កវហាយ វា ឡប្បជ្ជេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខ-
នោមនស្សទាយាសាតិ ។ អត្តំ បទ តេ តាមណី

ពាមណីសំយុត្ត

អ្នកគង់មានសេចក្តីសង្ស័យ គង់មានសេចក្តីឆ្លើងឆ្លល់ ក្នុងអតីតកាល
នោះ ។ ម្នាលតាមណី តែតថាគតប្រាព្វអនាគតកាលហើយសំដែងនូវ
ហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹងសេចក្តីវិនាសទុក្ខថា អនាគតកាលនឹងមានយ៉ាងនោះ
ឲ្យអ្នកស្តាប់ហើយ ។ អ្នកគង់មានសេចក្តីសង្ស័យ គង់មានសេចក្តីឆ្លើង
ឆ្លល់ ក្នុងអនាគតកាលនោះ ម្នាលតាមណី ប៉ុន្តែតថាគតអង្គុយក្នុងទីនេះ
ឯង សំដែងនូវហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹងសេចក្តីវិនាសទុក្ខ ឲ្យអ្នកដែលអង្គុយ
នៅក្នុងទីនេះស្តាប់ ចូរអ្នកស្តាប់ធម៌នោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ
តថាគតនឹងសំដែង ។ គន្លឹកតាមណីក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏
មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ដូច្នោះ
ថា ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹក
ខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់
ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគិះដៀលក្តី
នៃពួកមនុស្សដែលនៅក្នុងឡវេលកប្បនិគម ធ្លាប់មានដល់អ្នកដែរឬ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀត
ចិត្ត កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី
ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគិះដៀលក្តី នៃពួកមនុស្សដែលនៅ
ក្នុងឡវេលកប្បនិគម ធ្លាប់មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដែរ ។ ម្នាលតាមណី

សុត្តនិកាយេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សទ្ធកយតតវន្តោ

ឧប្បវេណីកប្បេ មនុស្សោ យេសំ តេ វេទន វា ពន្លេន វា
 ជានិយា វា កមហាយ វា ឧប្បវេណីយ្យំ សោកបរិទេវធុត្ត-
 ោមនស្សទាយាសាតិ ។ អត្ថ មេ កន្តេ ឧប្បវេណីកប្បេ
 មនុស្សោ យេសំ មេ វេទន វា ពន្លេន វា ជានិយា វា ក-
 មហាយ វា ឧប្បវេណីយ្យំ សោកបរិទេវធុត្តោមនស្សទា-
 យាសាតិ ។ កោ ធុ ខោ តាមណិ ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេន ពោ ធិកត្តានំ ឧប្បវេណីកប្បិយានំ មនុស្សានំ
 វេទន វា ពន្លេន វា ជានិយា វា កមហាយ វា
 ឧប្បវេណីយ្យំ សោកបរិទេវធុត្តោមនស្សទាយាសា ។
 កោ វា មន តាមណិ ហេតុ កោ បច្ចយោ

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ សទ្ធកថាសុត្ត

ចុះសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមិចិត្ត បង្ហើតិចិត្ត មិនកើតឡើងដល់
 អ្នកព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី
 ព្រោះការគំរើងក្តី នៃពួកមនុស្សដែលនៅក្នុងទុរវេលកប្បនិគម ធ្លាប់
 មានដល់អ្នកដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល
 ទុក្ខ ភូមិចិត្ត បង្ហើតិចិត្ត មិនកើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់
 ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរើងក្តី
 នៃពួកមនុស្សដែលនៅក្នុងទុរវេលកប្បនិគម ក៏ធ្លាប់មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ដែរ ។ ម្នាលតាមណី ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច បានជាសេចក្តី
 សោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមិចិត្ត បង្ហើតិចិត្ត កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះ
 សេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះ
 ការគំរើងក្តី នៃមនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះដែលនៅក្នុងទុរវេលកប្ប-
 និគម ។ ម្នាលតាមណី ប្តូរទៀត ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច

ពាមណីសំយុត្តំ

យេន តេ ឯកត្វានំ ឡុវេលកប្បិយានំ មនុស្សានំ
 វេនន វា ពទ្ធន វា ជាតិយា វា កាហាយ វា ឡុប្បជ្ឈយ្យំ
 សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សទាយាសាតិ ។ យេសំ មេ
 កន្តេ ឡុវេលកប្បិយានំ មនុស្សានំ វេនន វា ពទ្ធន
 ន វា ជាតិយា វា កាហាយ វា ឡុប្បជ្ឈយ្យំ សោ-
 កបរិទេវទុក្ខនោមនស្សទាយាសាតិ អត្ថំ មេ តេសុ
 ធន្តរាតោ ។ យេសឡន មេ កន្តេ ឡុវេលកប្បិយា-
 នំ មនុស្សានំ វេនន វា ពទ្ធន វា ជាតិយា វា
 កាហាយ វា ឡុប្បជ្ឈយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខនោម-
 នស្សទាយាសា នត្ថំ មេ តេសុ ធន្តរាតោតិ ។ ឥមិណ
 ត្វំ តាមណំ ធម្មន ទិដ្ឋន វិទិតេន អកាលំកេន
 បត្តេន បរិយោតាឡេន អតីតាណាគតេន នេហំ យំ
 ខោ កិញ្ចំ អតីតមទ្ធានំ ទុក្ខំ ឡុប្បជ្ឈមាណំ ឡុប្បជ្ឈតិ

តាមណីសំយុត្ត

បានជាសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត មិនកើត
 ឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការ
 វិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការតិះដៀលក្តី ខែមនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះដែល
 នៅក្នុងឡវេលកប្បនិគម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោក
 ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះ
 សេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការ
 តិះដៀលក្តី ខែពួកមនុស្សឯណាដែលនៅក្នុងឡវេលកប្បនិគម ព្រោះ
 តែខ្ញុំព្រះអង្គមានធន្តរាគក្នុងមនុស្សទាំងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត មិនកើតឡើងដល់
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាស
 ទ្រព្យក្តី ព្រោះការតិះដៀលក្តី ខែពួកមនុស្សឯណាដែលនៅក្នុងឡវេ-
 លកប្បនិគម ព្រោះតែខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានធន្តរាគក្នុងមនុស្សទាំងនោះទេ ។
 ម្ចាស់តាមណី ត្រូវអ្នកចូលចិត្តតាមធម៌នេះដែលអ្នកឃើញហើយ ដឹង
 ហើយ ជាធម៌ឲ្យផលមិនកន្លងកាល ដែលធ្លាក់ចុះមកហើយ បានទាំង
 ក្នុងអតីតកាលនឹងអនាគតកាល ទុកឯណានិមួយកើតឡើងក្នុងអតីតកាល

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគគវិញ្ញោ

សព្វំ តំ ធនុម្ភលកំ ធនុនិទានំ ធនោ ហិ ម្ភលំ
 ទុក្ខស្ស ។ យម្បិ ហិ កំញំ អនាគតមទ្ធានំ ទុក្ខំ
 ឧប្បជ្ឈមានំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សព្វន្តំ ធនុម្ភលកំ ធនុនិទានំ
 ធនោ ហិ ម្ភលំ ទុក្ខស្ស ។ អច្ឆរិយំ កន្តេ អព្វតំ កន្តេ
 យាវ សុភាសិតញ្ចំ តេន ភកវតា យំ កំញំ អតីត-
 មទ្ធានំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមានំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សព្វន្តំ ធនុម្ភលកំ
 ធនុនិទានំ ធនោ ហិ ម្ភលំ ទុក្ខស្សតិ ។ យំ កំញំ
 អនាគតមទ្ធានំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមានំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សព្វន្តំ
 ធនុម្ភលកំ ធនុនិទានំ ធនោ ហិ ម្ភលំ ទុក្ខស្សតិ ។
 អត្ថំ បេ កន្តេ ចិវរិសិ ធាប កុមារោ ពហិ រាវ-
 សថេ ចជិវសតិ សោ ខ្លាហំ កន្តេ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ទុក្ខទាំងអស់នោះមានធន្ទៈជាមូល មានធន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាធន្ទៈជាមូល
នៃទុក្ខ ។ ទុក្ខឯណានីមួយនឹងកើតឡើងក្នុងអនាគតកាល ទុក្ខទាំងអស់
នោះ ក៏មានធន្ទៈជាមូល មានធន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាធន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។
អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចំឡែកណាស់ ព្រះអង្គ ពាក្យដែលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះសំដែងហើយ ជាពាក្យសុភាសិតដោយពិត ទុក្ខ
ឯណានីមួយកើតឡើងក្នុងអតីតកាល ទុក្ខទាំងអស់នោះមានធន្ទៈជាមូល
មានធន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាធន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។ ទុក្ខឯណានីមួយ
នឹងកើតឡើងក្នុងអនាគតកាល ទុក្ខទាំងអស់នោះ ក៏មានធន្ទៈជាមូល
មានធន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាធន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានកុមារម្នាក់ឈ្មោះចំរោសី អាស្រ័យនៅក្នុងលំនៅ
ស្រុកក្រៅ^{១)} បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះក្រោកឡើងអំពីត្រឹម

១ កុមារនេះដក្ខន្ធរបស់គន្ធរាជមណីនោះ ដែលនៅរៀនសូត្រសិល្បៈព្រឹទ្ធសិល្បៈ ។
ធម្មនិកាយ ។

តាមណីស័យុត្តំ

បុរិសំ ឧប្បោជេមិ កច្ច កណោ ចិវវាសី កុមារំ ជាតា-
 ហិតំ ។ យាវក្កវត្តា កន្តេ សោ បុរិសោ ជាតច្ចតិ
 តស្ស មេ ហោតេវ អញ្ញាថត្តំ មា ហោវំ ចិវវាសិស្ស
 កុមារស្ស កិញ្ចំ អាពាធយេថាតិ^(១) ។

[២៧០] តំ កី មញ្ញាសិ តាមណី ចិវវាសិស្ស^(២)

កុមារស្ស វិធន វា ពាទ្ធន វា ជាដីយា វា ករហាយ វា
 ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សោកិបរិទេវទុក្ខនោមនស្សទាយាសាតិ ។
 ចិវវាសិស្ស មេ កន្តេ កុមារស្ស វិធន វា ពាទ្ធន វា
 ជាដីយា វា ករហាយ វា ជីវិតស្សថិសិយោ អញ្ញាថត្តំ កី
 មន មេ ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ សោកិបរិទេវទុក្ខនោមនស្សទា-
 យាសាតិ ។ ឥមិនា ខោ ឯតំ តាមណី បរិយាយេន វេទិ-
 តត្ថំ យំ កិញ្ចំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមាធំ ឧប្បជ្ឈតិ សព្វន្តំ ធន្ត-

១ ឧ. អាពាធយេស្សតិ ។ ២ ឧ. ចិវវាសិស្ស ពេ ។

ពាមណីសំយុត្ត

ប្រើបុរសម្នាក់ថា ខែព្រះស្រ្តី អ្នកចូរជំនុំចិរវាសីកុមារចុះ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសនោះមិនទាន់មកដកបណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មានទុក្ខប្លែក
ដោយគិតថា សូមកុំឱ្យសេចក្តីទុក្ខនីមួយៗ បៀតបៀនដល់ចិរវាសីកុមារ
យ៉ាងនេះដកបនោះវែង ។

(២៧០) ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី អ្នក
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ គូបចិត្ត
ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើង (ដល់អ្នក) ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់
បង្កក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគិះដៀលក្តី ខែចិរវាសីកុមារ
មែនវែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីទុក្ខប្លែកមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់បង្កក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី
ព្រោះការគិះដៀលក្តី ខែចិរវាសីកុមារ សូម្បីមានដីវិភារឡើយ ចុះរឿ
ដូចម្តេច ទើបសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ គូបចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត នឹងមិន
កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់តាមណី អ្នកត្រូវដឹងដំណើរនេះតាម
បរិយាយនេះថា ទុក្ខឯណា នីមួយៗកើតឡើង ទុក្ខទាំងអស់នោះមានធន្នុះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវវគ្គោ

មូលកំ ធន្តនិទានំ ធន្តោ ហិ មូលំ ទុក្ខស្សានំ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ តាមណិ យទា តេ ចិវវាសិ^(១) មាតា អនិដ្ឋា
 អហោសិ អស្សតា អហោសិ តេ ចិវវាសិមាតុយា
 ធន្តោ វា វាតោ វា បេមំ វាតំ ។ តោ ហេតំ កន្តេ ។
 ទស្សនំ វា តេ តាមណិ អាភម្ម សវនំ វា ^(២) ឃី តេ
 អហោសិ ចិវវាសិមាតុយា ធន្តោ វា វាតោ វា បេមំ
 វាតំ ។ ឃី កន្តេ ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាមណិ ចិវវាសិ-
 មាតុយា តេ វិធន វា តទ្ធន វា ជានិយា វា ករហា-
 យ វា ឧប្បជ្ឈយ្យំ សោតាបវិនេវទុក្ខនោមទស្សនាយា-
 សាតំ ។ ចិវវាសិមាតុយា មេ កន្តេ វិធន វា តទ្ធន វា
 ជានិយា វា ករហាយ វា ឃីតស្សមិ សិយា អញ្ញាថត្តំ កី
 បទ មេ ទុប្បជ្ឈិស្សនិ សោតាបវិនេវទុក្ខនោមទស្សនា-
 យាសាតំ ។ ឥមិនា ខោ ឃីតំ តាមណិ បរិយាយេន
 វេទិតតំ យំ កិញ្ចំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមាទំ ឧប្បជ្ឈតំ សព្វនំ

១ ឧ. ចិវវាសិយ្យ ម. កា ។ ២ ឧ. ធន្តន្តេ តេ តាមណិ អាភម្ម ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ជាមូល មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលដែលអ្នកមិនទាន់បានឃើញ មិនទាន់បានឮ មាតារបស់ចិរវេសីកុមារ តើឆន្ទៈក្តី វត្ថុក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី ចំពោះមាតារបស់ចិរវេសីកុមារ មានដល់អ្នកដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកមានឆន្ទៈក្តី វត្ថុក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី ចំពោះមាតារបស់ចិរវេសីកុមារ ព្រោះតែអ្នកបានឃើញ បានឮយ៉ាងនេះឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរើងៀលក្តី នៃមាតារបស់ចិរវេសីកុមារដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខប្លែកមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរើងៀលក្តី នៃមាតារបស់ចិរវេសីកុមារ សូម្បីមានជីវិតនៅឡើយ ចុះធ្វើដូចម្តេច ទើបសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត នឹងមិនកើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកត្រូវដឹងដំណើរនេះ រោយបរិយាយនេះថា ទុក្ខឯណានីមួយកើតឡើង ទុក្ខទាំងអស់នោះ

តាមណីសំយុត្តំ

ធនុម្ភលតំ ធនុនិទានំ ធនោ ហំ ម្ភលំ ទុក្ខស្ស្វតំ ។
ឯកានសមំ ។

[២៧០] អថខោ វាសិយោ តាមណី យេន ធនកា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ វាសិយោ
តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតទរោច សុតម្មតំ ភន្តេ សមណោ
តោតមោ សត្វំ តបំ កាហតិ សត្វំ តបស្សី លូឡដីរី
ឯកំសេន ឧបវនតិ ឧបក្លោសតីតិ ។ យេ តេ ភន្តេ
វរមាហំសុ សមណោ តោតមោ សត្វំ តបំ កាហតិ
សត្វំ តបស្សី លូឡដីរី ឯកំសេន ឧបវនតិ ឧបក្លោ-
សតីតិ ។ កត្វំ តេ ភន្តេ ភក្កវោ វត្តវាទិវោ ន ច ភក្ក-
វន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តន្តំ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តំ
ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចារោ ការយ្ហំ
ហំនំ អាគច្ឆតីតិ ។ យេ តេ តាមណី វរមាហំសុ

តាមណីសំយុត្ត

មានឆន្ទៈជាមូល មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។
ចប់សូត្រទី ១១ ។

(២៧១) គ្រានោះ តាមណីឈ្មោះពសិយៈចូលទៅក្រែងដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះពសិយតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាប
បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
បានឮពាក្យដូច្នោះថា ព្រះសមណគោតមតិះវៀលតបវត្តទាំងអស់ ដេរ
ប្រទេចនូវបុគ្គលអ្នកមានតបវត្តទាំងអស់ មានជីវិតសៅហ្មងជានិច្ច ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកជនឯណា និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ-
គោតមតិះវៀលតបវត្តទាំងអស់ ដេរប្រទេចនូវបុគ្គលអ្នកមានតបវត្តទាំង
អស់ មានជីវិតសៅហ្មងជានិច្ច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកជនទាំង
នោះឈ្មោះថា ពោលត្រូវតាមព្រះបន្ទូលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់
ហើយផង បិទពោលបង្កាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគវោយពាក្យមិនពិតផង
ពោលនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ផង លំនាំនៃពាក្យក្នុងឯណា មួយជាពាក្យ
ប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគួរតិះវៀលផងបានទេ ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី ពួកជនឯណា និយាយយ៉ាងនេះថា

សុត្តនិកាយ សំបុត្តនិកាយស្ស សង្ខយគណវិញ្ញា

សមណោ តោតមោ សង្ខំ តមំ ករហតិ សង្ខំ តមស្សី

ល្ងទធីរី ឯកំបេន ទុបវតតិ ទុបក្លោសតីតិ ។ ន មេ

តេ វត្តវាដិលោ អញ្ញចំក្ខន្ធិ ច បន^(១) មន្តេ អសតា

អក្ខតេន^(២) ។

(២៧២) ទ្វេមេ តាមណី អន្តា បព្វជិតេន ន សេវិ-

តព្វា យោ ចាយំ កោមេសុ តាមសុខល្ងកោនុយោតោ

ហិលោ តប្បោ ហេតុន្ទិដិកោ អនវិយោ អនត្តសញ្ញិតោ

យោ ចាយំ អត្តតិលមថានុយោតោ ទុក្ខោ អនវិយោ

អនត្តសញ្ញិតោ ។ ឯតេ តេ តាមណី ឧកោ អន្តេ អនុ-

បកម្ម មជ្ឈិមា បដិបទា តថាវតេន អភិសម្ពុទ្ធា

១ ទ. មន បន មំកន្តេ ។ ២ ប. អសតា កុញ្ញ អក្ខតេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទាយគគវគ្គ

ព្រះសមណគោតមគិះដៀលគបវត្តទាំងអស់ ដើរប្រទេចនូវបុគ្គលអ្នកមាន
គបវត្តទាំងអស់ មានជីវិតសៅហ្មងជាងខ្លួន ។ ពួកជននោះឈ្មោះថា
ពោលមិនត្រូវតាមពាក្យថាគគផង ពោលបង្ហាច់ថាគគដោយពាក្យ
មិនពិតផង ។

(២៧២) ប្បាលតាមណី អន្តធមិ (ធមិអមខានិប្បធមិលាមក) តិវ
ប្រការនេះ បព្វជិតមិនត្រូវសេពគប់ឡើយ គឺធមិដែលប្រកបខ្លួនឲ្យជាប់
ចំពាក់ដោយកាមក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាធមិហេតុភាប ជាធមិរបស់
អ្នកស្រុក ជាធមិរបស់បុគ្គជន មិនមែនជាធមិរបស់អរិយបុគ្គល មិន
ប្រកបដោយប្រយោជន៍ឡើយ ១ ធមិដែលប្រកបសេចក្តីលំបាកដល់ខ្លួន
ជាហេតុនាំឲ្យលំបាកកាយទេ ។ មិនមែនជារបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រ-
កបដោយប្រយោជន៍ឡើយ ១ ។ ប្បាលតាមណី មជ្ឈិមាបដិបទា
មិនទាក់ទងនឹងអន្តធមិតិវយ៉ាងនេះឡើយ ដែលគថាគគបានត្រាស់ដឹងហើយ

កាមណីសំយុត្តំ

ចក្ខុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ

សម្មោទាយ ទិព្វាទាយ សំវត្ថុតំ ។ កតមា ច សា

កាមណី មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា

ចក្ខុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ

សម្មោទាយ ទិព្វាទាយ សំវត្ថុតំ ។ អយមេវ អរិយោ

អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ សេយ្យបីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

សម្មាសមាធិ ។ អយំ ទោ សា កាមណី មជ្ឈិមា

បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ចក្ខុករណី ញាណ-

ករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោទាយ ទិព្វា-

ទាយ សំវត្ថុតំ ។

តាមណីសំយុត្ត

ជាបដិបទាធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីដឹងប្រាកដ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយ
ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលតាមណី ចុះមជ្ឈិមាបដិបទាដែល
តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាបដិបទាធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើត
សេចក្តីដឹងប្រាកដ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹង
ច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយត្រឹមត្រូវ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ តើដូចម្តេច ។
មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើ
អ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលតាមណី
នេះឯងហៅថាមជ្ឈិមាបដិបទា ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជា
បដិបទាធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីដឹងប្រាកដ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយ
ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធកយតនវិញ្ញា

(២៧៣) តយោមេ តាមណី កាមភោគីនោ សន្តោ
សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតមេ តយោ ។ ឥធិ
តាមណី ឯកក្ខេត្វា កាមភោគី អធិម្មេន ភោគេ បរិយេ-
សតិ សាហាសេន អធិម្មេន ភោគេ បរិយេសិក្ខា សា-
ហាសេន ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណេតិ ន សំវិកជតិ
ន បុញ្ញានិ ករោតិ ។ ឥធិ បន តាមណី ឯកក្ខេត្វា
កាមភោគី អធិម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេន
អធិម្មេន ភោគេ បរិយេសិក្ខា សាហាសេន អត្តានំ
សុខេតិ បិណេតិ ន សំវិកជតិ ន បុញ្ញានិ ករោតិ ។
ឥធិ បន តាមណី ឯកក្ខេត្វា កាមភោគី អធិម្មេន
ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេន អធិម្មេន ភោគេ
បរិយេសិក្ខា សាហាសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
សំវិកជតិ បុញ្ញានិ ករោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២៧៣) ប្បាលតាមណី កាមភោតី (បុគ្គលអ្នកបរិភោគកាម)

ពា ពួកនេះ មាននៅក្នុងលោក ។ កាមភោតីបុគ្គល ពា ពួកតើដូចម្តេច
ខ្លះ ។ ប្បាលតាមណី កាមភោតីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្វែងរក
ភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរក
ភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏
មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យ
ទាំងឡាយសោះ ។ ប្បាលតាមណី កាមភោតីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន
លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហានបាន
ហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើ
បុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ប្បាលតាមណី កាមភោតីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏
ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏
ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក
ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។

ពាមណីសំយុត្តំ

(២៧៤) ឥធិ តាមណី ឯកត្តោ តាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហសេនបិ អសាហសេ-
 នបិ ធម្មាធម្មេន កោតេ បរិយេសិត្តា សាហសេនបិ
 អសាហសេនបិ ន អត្តានំ សុខេតំ ន បិណោតំ ន
 សំវិភជតំ ន បុញ្ញានំ កកោតិ ។ ឥធិ តាមណី ឯកត្តោ
 តាមភោគី ធម្មាធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហ-
 សេនបិ អសាហសេនបិ ធម្មាធម្មេន កោតេ បរិយេ-
 សិត្តា សាហសេនបិ អសាហសេនបិ អត្តានំ សុខេតំ
 បិណោតំ ន សំវិភជតំ ន បុញ្ញានំ កកោតិ ។ ឥធិ
 តាមណី ឯកត្តោ តាមភោគី ធម្មាធម្មេន កោតេ
 បរិយេសតិ សាហសេនបិ អសាហសេនបិ ធម្មាធម្មេន
 កោតេ បរិយេសិត្តា សាហសេនបិ អសាហសេនបិ
 អត្តានំ សុខេតំ បិណោតំ សំវិភជតំ បុញ្ញានំ កកោតិ ។

តាមណិសំយុត្ត

(២៧៤) ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើ
 ដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ
 មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហានបានហើយ ក៏មិន
 ធ្វើខ្លួនឱ្យសុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ
 សោះ ។ ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្វែង
 រកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន
 នឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឱ្យ
 បានសុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ
 សោះ ។ ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្វែង
 រកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន
 នឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឱ្យបាន
 សុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

(២៧៥) ឥធិ បទ តាមណំ ឯកត្ថោ កាម-
 ភោគី ធម្មន កោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន
 ធម្មន កោតេ បរិយេសិត្វា អសាហសេន ន អត្តានំ
 សុខេតិ ន បិណេតិ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ
 ករោតិ ។ ឥធិ បទ តាមណំ ឯកត្ថោ កាម-
 ភោគី ធម្មន កោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន
 ធម្មន កោតេ បរិយេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ
 សុខេតិ បិណេតិ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតិ ។
 ឥធិ បទ តាមណំ ឯកត្ថោ កាមភោគី ធម្មន
 កោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មន កោតេ បរិ-
 យេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
 សំរិកជតិ បុញ្ញានំ ករោតិ តេ ច កោតេ គជិតោ
 មុត្តិតោ អជ្ឈបន្នោ អនាទីនវទស្សវី អនិស្សរណប្ប-
 ញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។ ឥធិ បទ តាមណំ ឯកត្ថោ កាម-
 ភោគី ធម្មន កោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មន
 កោតេ បរិយេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយននវគ្គ

(២៧៥) ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយទៀត តែប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ ឆប់ ជ្រុលជ្រប់ ផ្ដេកផ្ដួល មិនឃើញទោស មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួនចេញសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ

តាមណីសំយុត្តំ

បិណ្ឌតិ សំរឹកជតិ បុញ្ញានិ ករោតិ តេ ច កោតេ
អគតតោ អមុច្ឆិតោ អនជ្ឈាបន្នោ អាទីនវនស្សវី
និស្សរណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។

(២៧៦) តត្រិត តាមណី យាយំ កាមកោតិ
អនម្មន កោតេ បរិយេសតិ សាហសេន អនម្មន
កោតេ បរិយេសិត្យា សាហសេន ន អត្តានំ សុខេតិ
ន បិណ្ឌតិ ន សំរឹកជតិ ន បុញ្ញានិ ករោតិ ។
អយំ តាមណី កាមកោតិ តិហិ ហំនេហិ តារយ្ហោ ។
កតមេហិ តិហិ ហំនេហិ តារយ្ហោ ។ អនម្មន កោតេ
បរិយេសតិ សាហសេនាតិ ឥមិទា បឋមេន ហំនេន
តារយ្ហោ ។ ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណ្ឌតិ ឥមិទា
ទុតិយេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ ន សំរឹកជតិ ន បុញ្ញានិ
ករោតិ ឥមិទា តតិយេន ហំនេន តារយ្ហោ ។
អយំ តាមណី កាមកោតិ ឥមេហិ តិហិ ហំនេហិ
តារយ្ហោ ។

ពាមណីសំយុត្ត

ឲ្យឆ្អែកឆ្អន់ ទាំងចែកវែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយទៀត ទាំងប្រើប្រាស់
ភោគសម្បទាទាំងនោះ មិនដប់ មិនជ្រុលជ្រប់ មិនផ្អែកផ្អួល ជាអ្នក
ឃើញគោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួនចេញ ។

(២៧៦) ម្នាលតាមណី បណ្តាតាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ តាម-
ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទាដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
អំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទាដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
អំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អន់ ទាំងមិន
ចែកវែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគី-
បុគ្គលនេះឯង ដែលបណ្ឌិតគួរតែរៀនដោយហេតុ ៣ យ៉ាង ។ គួរតែ
រៀនដោយហេតុ ៣ យ៉ាងតែដូចម្តេចខ្លះ ។ គួរតែរៀនដោយហេតុ
ទី ១ ដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលស្វែងរកភោគសម្បទាដោយអំពើមិនមែន
ជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតែរៀនដោយហេតុទី ២ ដូច្នោះថា
តាមភោគីបុគ្គលមិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អន់ ។ គួរតែរៀន
ដោយហេតុទី ៣ ដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលមិនចែកវែក មិនធ្វើបុណ្យ
ទាំងឡាយ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះ ដែលបណ្ឌិតគួរតែ
រៀនដោយហេតុទាំង ៣ ប្រការនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនិទ្ទេ

[២៧៧] តត្រី តាមណី យ្វាយំ កាមកោតី អ-

ធម្មេន កោកេ បរិយេសតិ សាហាសេន អធម្មេន កោកេ

បរិយេសិត្វា សាហាសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ

ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានិ កកោតិ ។ អយំ តាមណី

កាមកោតី ធ្វីហិ ហានេហិ តារយ្ហោ ឯកេន ហានេន

ចាសំសោ ។ កតមេហិ ធ្វីហិ ហានេហិ តារយ្ហោ ។

អធម្មេន កោកេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ ឥមិណ

បឋមេន ហានេន តារយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានិ

កកោតីតិ ឥមិណ ទុតិយេន ហានេន តារយ្ហោ ។

កតមេន ឯកេន ហានេន ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុ-

ខេតិ បិណេតីតិ ឥមិណ ឯកេន ហានេន ចាសំសោ ។

អយំ តាមណី កាមកោតី ឥមេហិ ធ្វីហិ ហានេហិ

តារយ្ហោ ឥមិណ ឯកេន ហានេន ចាសំសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(២៧៧) ម្នាលតាមណី បណ្តាតាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ តាមភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះឯង គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ ។ គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គួរតែជៀសដោយហេតុទី ១ ដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតែជៀសដោយហេតុទី ២ ដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ ដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះ ដែលបណ្តិតគួរតែជៀសដោយហេតុទាំង ២ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការនេះឯង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៧៨) តត្រ តាមណី យាយំ តាមកោតី អធិដ្ឋាន
 កោតេ បរិយេសតិ សាហសេន អធិដ្ឋាន កោតេ
 បរិយេសត្វា សាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
 សំរិកជតិ បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណី កាម-
 កោតី ឯកេន ហំនេន តារយ្ហា ភ្នំហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន តារយ្ហា ។
 អធិដ្ឋាន កោតេ បរិយេសតិ សាហសេនាតិ ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន តារយ្ហា ។ កតមេហំ ភ្នំហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ឥមំនា
 បឋមេន ហំនេន ចាសំសោ ។ សំរិកជតិ បុញ្ញានំ
 ករោតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 អយំ តាមណី កាមកោតី ឥមំនា ឯកេន ហំនេន
 តារយ្ហា ឥមេហំ ភ្នំហំ ហំនេហំ ចាសំសោ ។

តាមពិស័យយុត្ត

(២៧៧) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាតាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ តាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អន់ ទាំងចែក
 រំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។ ម្ចាស់តាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះ
 គួរតែរៀនដោយហេតុ ១ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការ ។
 គួរតែរៀនដោយហេតុ ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតែរៀនដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយ
 អំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ២
 ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ដូច្នោះថា តាមភោគី-
 បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អន់ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ១ ដូច្នោះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។
 ម្ចាស់តាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះ ដែលបណ្ឌិតគួរតែរៀនដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការនេះផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

(២៧៧) តត្រ តាមណំ យាយំ កាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហា-
 សេនបិ ធម្មាធម្មេន កោតេ បរិយេសិត្យា សាហាសេ-
 នបិ អសាហាសេនបិ ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណោតិ
 ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណំ
 កាមភោគី ឯកេន ហំនេន ទាសំសោ តីហិ ហំនេហិ
 តារយ្ហោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន ទាសំសោ ។
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន ទាសំសោ ។ កតមេហិ តីហិ ហំ-
 នេហិ តារយ្ហោ ។ អធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហា-
 សេនាតិ ឥមំនា បឋមេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ ន
 អត្តានំ សុខេតិ ន បិណោតីតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេន
 តារយ្ហោ ។ ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតីតិ ឥមំនា
 តតិយេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ អយំ តាមណំ
 កាមភោគី ឥមំនា ឯកេន ហំនេន ទាសំសោ ឥមេហិ
 តីហិ ហំនេហិ តារយ្ហោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សប្បាយគគវគ្គ

(២៧៧) ម្នាលគាមណី បណ្ណា កាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាមភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន បានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យផ្អែកផ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ គួរគំរះជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ គឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរគំរះជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការ គឺដូចម្តេច ។ គួរគំរះជៀសដោយហេតុ ១ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរគំរះជៀសដោយហេតុ ២ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យផ្អែកផ្អន់ ។ គួរគំរះជៀសដោយហេតុ ៣ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ គួរគំរះជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការនេះឯង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៧០) តត្រ តាមណី យ្យយំ កាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហា-
 សេនបិ ធម្មាធម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហាសេនបិ
 អសាហាសេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ន សំរិកជតិ
 ន បុញ្ញានិ កកេតិ ។ អយំ តាមណី កាមភោគី ទ្ធិហិ
 ហំនេហិ ទាសំសោ ទ្ធិហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ។ កតមេហិ
 ទ្ធិហិ ហំនេហិ ទាសំសោ ។ ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ
 អសាហាសេនាតិ ឥមិណ បឋមេន ហំនេន ទាសំ-
 សោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ឥមិណ ទុតិយេន
 ហំនេន ទាសំសោ ។ កតមេហិ ទ្ធិហិ ហំនេហិ កា-
 រយ្ហោ ។ អធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ
 ឥមិណ បឋមេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ
 ន បុញ្ញានិ កកេតិ ឥមិណ ទុតិយេន ហំនេន
 ការយ្ហោ ។ អយំ តាមណី កាមភោគី ឥមេហិ ទ្ធិហិ
 ហំនេហិ ទាសំសោ ឥមេហិ ទ្ធិហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ។

តាមណីសំយុត្ត

(២៨០) ម្នាលតាមណី បណ្តាកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទ
 ដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន
 បានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិន
 ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរ
 សរសើរដោយហេតុ២ (ប្រការ គួរតិះដៀលដោយហេតុ២ (ប្រការ ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ២ (ប្រការត្រីដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ទី ១ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជា
 ធម៌ មិនថាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា
 កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរតិះដៀល
 ដោយហេតុ២ (ប្រការត្រីដូចម្តេច ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះ
 ថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌
 ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា កាមភោគី-
 បុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាលតាមណី
 កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ២ (ប្រការនេះ គួរតិះដៀល
 ដោយហេតុ២ (ប្រការនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធកយតនវគ្គោ

(២៨១) តត្រ តាមណំ យ្វាយំ កាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហាសេ-
 នបិ ធម្មាធម្មេន កោតេ បរិយេសិត្យា សាហាសេនបិ
 អសាហាសេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ សំរិកជតិ
 បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណំ កាមភោគី តីហិ
 ហានេហិ ទាសំសោ ឯកេន ហានេន តារយ្ហោ ។ កត-
 មេហិ តីហិ ហានេហិ ទាសំសោ ។ ធម្មេន កោតេ
 បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ ឥមិនា បឋមេន ហានេន
 ទាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ឥមិនា ទុ-
 តិយេន ហានេន ទាសំសោ ។ សំរិកជតិ បុញ្ញានំ
 ករោតីតិ ឥមិនា តតិយេន ហានេន ទាសំសោ ។
 កតមេន ឯកេន ហានេន តារយ្ហោ ។ អធម្មេន កោ-
 តេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ ឥមិនា ឯកេន ហា-
 នេន តារយ្ហោ ។ អយំ តាមណំ កាមភោគី ឥមេហិ
 តីហិ ហានេហិ ទាសំសោ ឥមិនា ឯកេន ហានេន
 តារយ្ហោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡយវគ្គ

(២៨១) ម្នាលគាមណី បណ្តា កាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាមភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន បានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយទៀត ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ៣ ប្រការ គួរតិះវៀលដោយហេតុ១ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៣ ប្រការត្រឹមត្រូវម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ១ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ជាអំពើមិនក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ៣ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ គួរតិះវៀលដោយហេតុ ១ ប្រការត្រឹមត្រូវម្តេច ។ គួរតិះវៀលដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះឯង គួរសរសើរដោយហេតុ៣ ប្រការនេះ គួរតិះវៀលដោយហេតុ១ ប្រការនេះឯង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៨២) តត្រ តាមណី យាយំ កាមកោតី ធម្មេន
 កោតេ បរិយេសតិ អសាហាសេន ធម្មេន កោតេ បរិយេ-
 សំត្រា អសាហាសេន ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណោតិ
 ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណី
 កាមកោតី ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ទ្ធិហំ ហំនេហំ
 តារយ្ហោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។ កតមេហំ ទ្ធិហំ
 ហំនេហំ តារយ្ហោ ។ ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណោតិ
 ឥមំនា បឋមេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ
 ន បុញ្ញានំ ករោតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេ-
 ន តារយ្ហោ ។ អយំ តាមណី កាមកោតី ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ឥមេហំ ទ្ធិហំ ហំនេហំ
 តារយ្ហោ ។

កាមណីសំយុត្ត

(២៨២) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏
ក្លាហានបានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិន
ចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគី
បុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការ គួរតិះដៀលដោយហេតុ២
ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
ដោយហេតុ១ ប្រការដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទ
ដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុ២
ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុទី១ ដូច្នោះថា កាមភោគី
បុគ្គលនោះមិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរតិះដៀលដោយ
ហេតុទី២ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យ
ទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយ
ហេតុ១ ប្រការនេះ គួរតិះដៀលដោយហេតុ២ ប្រការនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយក្កនិកាយស្ស សទ្ធកយវគ្គោ

[២៧៣] តត្រ តាមណំ យ្វាយំ កាមភោតិ ធម្មេន
 ភោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន ភោតេ បរិ-
 យេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ន
 សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ ករេតិ ។ អយំ តាមណំ កា-
 មភោតិ ទ្ធិហំ ហិរេហំ ទាសំសោ ឯកេន ហិរេន
 ការយ្ហា ។ កតមេហិ ទ្ធិហំ ហិរេហំ ទាសំសោ ។
 ធម្មេន ភោតេ បរិយេសតិ អសាហសេនាតិ ឥមិណ
 បឋមេន ហិរេន ទាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិ-
 ណេតិតិ ឥមិណ ទុតិយេន ហិរេន ទាសំសោ ។
 កតមេន ឯកេន ហិរេន ការយ្ហា ។ ន សំរិកជតិ ន
 បុញ្ញានំ ករេតិតិ ឥមិណ ឯកេន ហិរេន ការយ្ហា ។
 អយំ តាមណំ កាមភោតិ ឥមេហិ ទ្ធិហំ ហិរេហំ
 ទាសំសោ ឥមិណ ឯកេន ហិរេន ការយ្ហា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណៈ

(២៨៣) ម្នាលគាមណី ចណ្ណកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
ដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែក
វេលក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គល
នេះឯង គួរសរសើរដោយហេតុ២ ប្រការ គួរតិះដៀលដោយហេតុ ១
ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ២ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
ដោយហេតុទី១ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយ
អំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី២ ដូច្នោះ
ថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរតិះដៀល
ដោយហេតុ ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុ ១ ប្រការ
ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែកវេលក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។
ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការ
នេះ គួរតិះដៀលដោយហេតុ ១ ប្រការនេះឯង ។

តាមលំអៀង

(២៨២) ត្រ តាមលំ យាយ តាមភោគី ធម្មន

ភោគ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មន ភោគ

បរិយេសិត្តា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ

សំភិកជតិ បុញ្ញានិ គភោតិ តេ ច ភោគេ គងិតោ មុច្ចិ

តោ អជ្ឈាបន្នោ អនាទីនវទស្សវី អនិស្សរណាប្បញ្ញោ

បរិកុញ្ញតិ ។ អយំ តាមលំ តាមភោគី តីហិ ហំនេហិ

ទាសំសោ ឯកេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ កតមេហិ

តីហិ ហំនេហិ ទាសំសោ ។ ធម្មន ភោគេ បរិយេសតិ

អសាហសេនាតិ ឥមីនា បឋមេន ហំនេន ទាសំសោ ។

ពាមណីសំយុត្ត

(២៧៤) ម្នាលគាមណី បណ្តាកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-

ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ

ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លា-

ហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អន់ ទាំងបែកវលែក ធ្វើ

បុណ្យទាំងឡាយ ប៉ុន្តែប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ ឆាប់ ជ្រុលជ្រប់

ផ្អែកផ្អួល មិនឃើញទោស មិនមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចេញសោះ ។

ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ៣ ប្រការ

គួរគំរះរៀលដោយហេតុ ១ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ៣ ប្រការ

តើដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ១ ដូច្នោះថា កាមភោគីបុគ្គល

នោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យយកថវិញ្ញោ

អត្តានំ សុខេតំ បិណោតីតំ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេន
 ចាសំសោ ។ សំវិកជតិ បុញ្ញានំ ករោតីតំ ឥមំនា តតិ-
 យេន ហំនេន ចាសំសោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន
 ការយ្ហោ ។ តេ ច ភោគេ កធិតោ មុច្ឆិតោ អជ្ឈា-
 បន្នោ អនាទីនវទស្សវី អនិស្សរណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតីតិ
 ឥមំនា ឯកេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ អយំ តាមណំ
 កាមភោគី ឥមេហំ តីហំ ហំនេហំ ចាសំសោ ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន ការយ្ហោ ។

(២៨៥) តត្រិ តាមណំ យ្ហយំ កាមភោគី ធម្មេន
 ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន ភោគេ
 បរិយេសិត្តា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតំ បិណោតិ
 សំវិកជតិ បុញ្ញានំ ករោតិ តេ ច ភោគេ អកធិ-
 តោ អមុច្ឆិតោ អនជ្ឈបន្នោ អនាទីនវទស្សវី និស្សរ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបាន
 សុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ៣ ដូច្នេះថា កាមភោគី-
 បុគ្គលនោះបែកវលក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ គួរគិតរៀលដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរគិតរៀលដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា
 កាមភោគីបុគ្គលនោះប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ ឯប់ ជ្រុលជ្រប់
 ផ្អែកផ្អួល មិនឃើញទោស មិនមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួនចេញ
 សោះ ។ ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ៣ ប្រការនេះ គួរគិតរៀលដោយហេតុ ១ ប្រការនេះឯង ។

(២៧៩) ម្នាលតាមណី បណ្តាកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
 ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លា-
 ហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងបែកវលក
 ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ទាំងប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ មិនឯប់ មិន
 ជ្រុលជ្រប់ មិនផ្អែកផ្អួល ជាអ្នកឃើញទោស បានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង

ពាមណិសំយុត្តំ

ណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។ អយំ តាមណំ កាមភោគី ច-
 ត្វហិ ហំនេហិ ទាសំសោ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ហំនេហិ
 ទាសំសោ ។ ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ អសាហាសេ-
 នាតិ ឥមំនា បឋមេន ហំនេន ទាសំសោ ។ អត្តានំ
 សុខេតំ បិណោតីតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេន ទាសំ-
 សោ ។ សំរិកជតិ បុញ្ញានិ ករោតីតិ ឥមំនា តតិយេន
 ហំនេន ទាសំសោ ។ តេ ច កោតេ អកដំតោ អម្មច្ចិ-
 តោ អនជ្ឈាបន្នោ អាទីនវទស្សវី ទិស្សរណាប្បញ្ញោ
 បរិកុញ្ញតីតិ ឥមំនា ចតុត្ថេន ហំនេន ទាសំសោ ។
 អយំ តាមណំ កាមភោគី ឥមេហិ ចត្វហិ ហំនេហិ
 ទាសំសោ ។

ពាមណីសំយុត្ត

រលាស្ម័នខ្លួនចេញ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរ

ដោយហេតុ៤ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៤ ប្រការតើដូចម្តេច ។

គួរសរសើរដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគ-

សម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយ

ហេតុទី ២ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត

ឆ្អិន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ៣ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះ

ចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ៤ ដូច្នេះ

ថា កាមភោគីបុគ្គលនោះប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ មិនធិប៌ មិន

ជ្រុលជ្រប់ មិនផ្អែកផ្អល់ ជាអ្នកឃើញទោស មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង

រលាស្ម័នខ្លួនចេញ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរ

ដោយហេតុ៤ ប្រការនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយស្ស សម្មយុទ្ធសីលា

[២៨៦] តយោមេ តាមណំ តបស្សីនោ លូខជីវិតោ
 សន្តោ សំវិជ្ជាមាណា លោកស្សី ។ កតមេ តយោ ។ ឥធន
 តាមណំ ឯកតោ តបស្សី លូខជីវី សន្តោ^(១) អតារស្មា
 អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ អប្បវោម កុសលំ
 ធម្មំ អធិកច្ឆេយ្យំ អប្បវោម ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ^(២) អល-
 មរិយញ្ញាណានុស្សនវិសេសំ សង្ខតកមយ្យន្តិ ។ សោ
 អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុសលញ្ញា ធម្មំ ជាតិ-
 កច្ឆតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សនវិសេសំ
 ន សង្ខតករោតិ ។ ឥធន បន តាមណំ ឯកតោ
 តបស្សី លូខជីវី សន្តោ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិ-
 តោ ហោតិ អប្បវោម កុសលំ ធម្មំ អធិកច្ឆេយ្យំ
 អប្បវោម ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សន-
 វិសេសំ សង្ខតកមយ្យន្តិ ។ សោ អត្តានំ អាតាបេតិ

១ ឧ. ប. លទ្ធ ។ ២ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយវគ្គ

(២៨៦) ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលម្នាក់មានគបៈ មានការចិញ្ចឹម

ជីវិតដ៏សៅហ្មង ពួកនេះ មាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ពួកត្រីដូច

ម្តេច ។ ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានគបៈ

មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង មានសត្វ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយ

គិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញគប្បីបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ធ្វើម្តេចហ្ន៎

ពាក្យអញគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែល

គួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ

ឲ្យខ្លាចផ្សាផង មិនបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ផង មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់

នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រ-

សើផង ។ ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានគបៈ

មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង មានសត្វ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយ

គិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញគប្បីបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ធ្វើម្តេចហ្ន៎

ពាក្យអញគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែល

គួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ

តាមណីសំយុង្គ

បរិតាបេតិ កុសលំ បរិ ខោ ធម្មំ អធិកច្ឆតិ ឧត្តរិប
 នុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណនិស្សនិសេសំ ន សច្ចិក្ក-
 រោតិ ។ វេទ បទ តាមណី ឯកក្ខេត្តោ តបស្សី លូខដីរិ
 សក្ខោ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ អប្បេរ-
 នាម កុសលំ ធម្មំ អធិកច្ឆេយ្យំ អប្បេរនាម ឧត្តរិ-
 បនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណនិស្សនិសេសំ សច្ចិក្ក-
 រេយ្យន្តំ ។ សោ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុស-
 លញ្ច ធម្មំ អធិកច្ឆតិ ឧត្តរិបនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញា-
 ណនិស្សនិសេសំ សច្ចិក្ករោតិ ។

(២៨៧) តត្រ តាមណី យ្វាយំ តបស្សី លូខដីរិ
 អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុសលញ្ច ធម្មំ ធាតិ-
 កច្ឆតិ ឧត្តរិបនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណនិស្សនិសេសំ
 ន សច្ចិក្ករោតិ ។ អយំ តាមណី តបស្សី លូខ-

ពាមណីសំយុត្ត

ឲ្យខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌នោះឯង តែមិនធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិតសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណ
 ដ៏ប្រសើរឡើយ ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ មាន
 ឥតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង មានសព្វ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស
 ដោយគិតថាធ្វើម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញ្ញតប្បិទានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ធ្វើ
 ម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញ្ញតប្បិធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិត-
 សេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យ
 ក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌ផង ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិតសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណ
 ដ៏ប្រសើរផង ។

(២៨៧) ម្នាលតាមណី បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នក
 មានឥតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មងឯណា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ
 ឲ្យខ្លោចផ្សាផង មិនបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
 ទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិតសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ
 ផង ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលអ្នកមានឥតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតសៅ-

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយគណវច្ឆោ

ដី តីហិ ហំនេហិ ការយោ ។ កតមេហិ តីហិ
 ហំនេហិ ការយោ ។ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតីតិ
 ឥមំនា បឋមេន ហំនេន ការយោ ។ កុសលញ្ចា ធម្មំ
 នាធិកច្ចតីតិ ឥមំនា ធុតិយេន ហំនេន ការយោ ។
 ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សនវិសេសំ ន
 សច្ចិករោតីតិ ឥមំនា តតិយេន ហំនេន ការយោ ។
 អយំ តាមណិ តបស្សី លូទដីរិ ឥមេហិ តីហិ ហំនេហិ
 ការយោ ។

(២៨៨) តត្រ តាមណិ យ្វាយំ តបស្សី លូទដីរិ
 អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុសលញ្ចា ខោ ធម្មំ
 អធិកច្ចតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សនវិ-
 សេសំ ន សច្ចិករោតិ ។ អយំ តាមណិ តបស្សី
 លូទដីរិ ធូរិហិ ហំនេហិ ការយោ ឯកេន ហំនេន ទាសំ-
 សោ ។ កតមេហិ ធូរិហិ ហំនេហិ ការយោ ។ អត្តានំ អា-
 តាបេតិ បរិតាបេតីតិ ឥមំនា បឋមេន ហំនេន ការយោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតខវគ្គ

ហ្មឺននេះ គួរតែជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការ ។ គួរតែជៀសដោយ
 ហេតុ ៣ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតែជៀសដោយហេតុទី ១ ដូច្នោះថា
 បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្សា ។ គួរតែជៀសដោយ
 ហេតុទី ២ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះមិនបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។ គួរតែ-
 ជៀសដោយហេតុទី ៣ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវឧត្តិ-
 មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
 ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មឺននេះ
 គួរតែជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការនេះឯង ។

(២៨៨) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមាន
 តបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មឺនឯណា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
 ខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌ តែមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវឧត្តិ-
 មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
 ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មឺននេះ
 គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ ។
 គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតែជៀសដោយ
 ហេតុទី ១ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្សា ។

កាមណីស័យុត្តំ

ទុត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាលានិស្សនរិសេសំ ន
 សច្ចិករោតីតិ សមិទា ទុតិយេន ហំនេន ការយ្ហោ ។
 កតមេន ឯកេន ហំនេន ទាសំសោ ។ កុសលំ
 ហំ ខោ ធម្មំ អធិគច្ឆតីតិ សមិទា ឯកេន ហំនេន
 ទាសំសោ ។ អយំ កាមណិ តបស្សី លូខជីវី សមេហិ
 ទ្ធិហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ សមិទា ឯកេន ហំនេន ទាសំ-
 សោ ។

(២៨៧) តត្រ កាមណិ យ្ហាយំ តបស្សី លូខជីវី
 អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុសលំ ច ធម្មំ
 អធិគច្ឆតិ ទុត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាលានិ-
 សេសំ សច្ចិករោតិ ។ អយំ កាមណិ តបស្សី
 លូខជីវី ឯកេន ហំនេន ការយ្ហោ ទ្ធិហិ ហំនេហិ
 ទាសំសោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន កា-
 រយ្ហោ ។ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតីតិ សមិទា
 ឯកេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ កតមេហិ ទ្ធិហិ
 ហំនេហិ ទាសំសោ ។ កុសលំ ច ធម្មំ អធិ-
 គច្ឆតីតិ សមិទា បឋមេន ហំនេន ទាសំសោ ។

តាមណីសំយុត្ត

គួរតែជៀសវាងដោយហេតុទី ២ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ឲ្យទុក្ខិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ
 ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការតើដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នោះថា បុគ្គលនោះបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។
 ម្នាលតាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មងនេះ
 គួរតែជៀសវាងដោយហេតុ ២ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ
 នេះឯង ។

(២៨៧) ម្នាលតាមណី បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមាន
 តបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មងឯណា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
 ខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌ផង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ឲ្យទុក្ខិ-
 មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ
 ផង ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង
 នេះ គួរតែជៀសវាងដោយហេតុ ១ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រ-
 ការ ។ គួរតែជៀសវាងដោយហេតុ ១ ប្រការតើដូចម្តេច ។ គួរតែជៀស
 ដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នោះថា បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
 ខ្លោចផ្សា ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការតើដូចម្តេច ។ គួរសរ-
 សើរដោយហេតុទី ១ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយកវវេទនា

ឧត្តរមនុស្សធម៌ អលមរិយញ្ញាណាទស្សនវិសេសំ សច្ចិ-
ករោតីតំ ឥមិទា ទុតិយេន ហំនេន ចាសំសោ ។ អយំ
តាមណំ តបស្សី ល្ងទដីវី ឥមិទា ឯកេន ហំនេន
ការយ្ហោ ឥមេហិ ខ្ចីហិ ហំនេហិ ចាសំសោ ។

(២៧០) តិស្សោ ឥមា តាមណំ សន្និដ្ឋិកា និដ្ឋ-
រា អកាលិកា ឯហិបស្សិកា ឱបនយំកា បច្ចុត្តំ
វេទិតញ្ញា វិញ្ញហិ ។ កតមា តិស្សោ ។ យំ រត្តោ
រាគាធិករណំ អត្តព្យាណាយមិ^(១) ចេតេតិ បរព្យាណ-
នាយមិ ចេតេតិ ឧកយព្យាណាយមិ ចេតេតិ រកេ
បហំនេ នេវ អត្តព្យាណាយមិ ចេតេតិ ន បរព្យា-
ណាយមិ ចេតេតិ ន ឧកយព្យាណាយមិ ចេ-
តេតិ សន្និដ្ឋិកា និដ្ឋរា អកាលិកា ឯហិបស្សិ-
កា ឱបនយំកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ញា វិញ្ញហិ ។ យំ
ទុដ្ឋោ នោសាធិករណំ អត្តព្យាណាយមិ ចេតេតិ

១ ម. អត្តព្យាណាយមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នោះថា បុគ្គលនោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវទុក្ខវិ-
មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
ម្នាលគាមណី បុគ្គលអ្នកមានគបៈ មានការចិញ្ចឹមដ៏រិតដ៏ស្រឡាត់នេះ
គួរតែរៀនដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការ
នេះឯង ។

(២៧០) ម្នាលគាមណី ធម្មជាតិ ៣ ប្រការនេះជាធម្មជាតិដែល
បុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល គួរ
ដល់ឯហិបស្សវិធី គួរបង្កើនចូលមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរ
ដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ ធម្មជាតិ ៣ ប្រការតើដូចម្តេច ។ បុគ្គលអ្នកមាន
តម្រិក តែងត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀន
បុគ្គលដទៃផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាងផង ព្រោះមានតម្រិក
ជាហេតុ កាលបើបុគ្គលលះបង់តម្រិកបានហើយ ទើបមិនត្រិះរិះដើម្បី
បៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនត្រិះ
រិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាងផង (នេះ) ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញ
ច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល គួរដល់ឯហិបស្ស-
វិធី គួរបង្កើនមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរដឹងច្បាស់ចំពោះ
ខ្លួន ។ បុគ្គលអ្នកមានចិត្តប្រៃសណី តែងត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង

ពាមណីសំយុត្តំ

បរព្យាណធាយមិ ចេតេតិ ឧភយព្យាណធាយមិ ចេតេតិ
 នោសេ បហំនេ នេវ អត្តព្យាណធាយមិ ចេតេតិ ន
 បរព្យាណធាយមិ ចេតេតិ ន ឧភយព្យាណធាយមិ ចេ-
 តេតិ សន្តិដ្ឋិកា និដ្ឋរា អកាលិកា ឯហិបស្សិកា
 ឧបនយិកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ចា វិញ្ញហំ ។ យំ ម្ភឡោ
 មោហានិករណំ អត្តព្យាណធាយមិ ចេតេតិ បរព្យាណ-
 ធាយមិ ចេតេតិ ឧភយព្យាណធាយមិ ចេតេតិ មោហា
 បហំនេ នេវ អត្តព្យាណធាយមិ ចេតេតិ ន បរព្យា-
 ណធាយមិ ចេតេតិ ន ឧភយព្យាណធាយមិ ចេតេតិ
 សន្តិដ្ឋិកា និដ្ឋរា អកាលិកា ឯហិបស្សិកា ឧប-
 នយិកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ចា វិញ្ញហំ ។ ឥមា ខោ តាមណំ
 តិស្សោ សន្តិដ្ឋិកា និដ្ឋរា អកាលិកា ឯហិបស្សិកា

ពាមណីសំបុត្រ

ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាង
 ផង ព្រោះមានចិត្តប្រទូស្តជាហេតុ កាលបើបុគ្គលលះបង់ចិត្តប្រទូស្ត
 បានហើយ ទើបមិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនត្រិះរិះដើម្បី
 បៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាងផង (នេះ)
 ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទេ
 ចាំកាល គួរដល់ឯហិបស្សវិធី គួរបង្កើនមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំង
 ឡាយគួរដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ បុគ្គលអ្នកឆ្កែង កែងត្រិះរិះដើម្បី
 បៀតបៀនខ្លួនឯងផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ត្រិះរិះដើម្បី
 បៀតបៀនទាំងពីរខាងផង ព្រោះមានសេចក្តីឆ្កែងជាហេតុ កាលបើ
 បុគ្គលលះបង់សេចក្តីឆ្កែងបានហើយ ទើបមិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួន
 ឯងផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀត
 បៀនទាំងពីរខាងផង (នេះ) ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង
 មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទេចាំកាល គួរដល់ឯហិបស្សវិធី គួរបង្កើន
 មកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ ម្នាល
 តាមណី ធម្មជាតិទាំង ៣ ប្រការនេះឯង ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញ
 ច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទេចាំកាល គួរដល់ឯហិបស្សវិធី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតទវគ្គោ

ឧបនយំ កា បច្ចុន្តំ វេទិតញ្ញា វិញ្ញាប័តិ ។ ឃី វុត្តេ

វាសិយោ តាមណី កកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កន្ត

អភិក្កន្តំ កន្ត ។ បេ ។ ឧទាសតំ បំ កកវា ធារេតុ

អដ្ឋិតត្ត ចាល្យបេតំ សារណាផ្កតន្តំ ។ ប្ធាទសមំ ។

(២៧០) ឯតំ សមយំ កកវា កោដ្ឋិយេស្ស

វិហារតំ ឧត្តរាដ្ឋាម កោដ្ឋិយានំ ជិតមោ ។ អដខោ

ចាដលិយោ តាមណី យេន កកវា តេនុបសង្កមិ

ឧបសង្កមិញ្ញា កកវន្តំ អភិវទេញ្ញា ឯតាមន្តំ ជិសិទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

គួរបង្កើនមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរតែដំបំពោះខ្លួន ។ កាល
 បើព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពាស័យតាមណី ពោល
 សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា ភ្នំប្បាសំណាសំ ព្រះអង្គ ភ្នំប្បាសំ
 ណាសំ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះ
 អង្គថាជាទុណ្យសក អ្នកដល់លោកគមន៍ស្មើរោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះ
 ជាដើមតទៅ ។ ចប់សូត្រទី ១២ ។

[២៤១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះ

ទត្តរៈ របស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈ ក្នុងកោឡិយ៍ផនបទ ។ គ្រានោះ
 តាមណីឈ្មោះប្រាជ្ញលិយៈចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

ពាមណិស័យុត្តំ

ឯកមន្តំ និស្សន្នោ ខោ ចានលិយោ តាមណី កកវន្តំ
 ឯតទលោច សុតម្មេតំ កន្តេ សមណោ តោតមោ មាយំ
 ជាតាតីតិ ។ យេ តេ កន្តេ ឯវមាហំសុ សមណោ តោ-
 តមោ មាយំ ជាតាតីតិ ។ កច្ចំ តេ កន្តេ កកវតោ វុត្ត-
 វាទិលោ ន ច កកវន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខន្តិ ធម្មស្ស ចា-
 នុធម្មំ ព្យាករោន្តិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចា-
 តោ ការយ្ហំ ហំនំ អាគច្ឆតិ ។ អនត្តក្ខាតុកាមា^(១) ហិ
 មយំ កន្តេ កកវន្តន្តំ ។ យេ តេ តាមណី ឯវមាហំសុ
 សមណោ តោតមោ មាយំ ជាតាតីតិ ។ វុត្តវាទិលោ
 ថេវ មេ តេ ន ច មំ អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខន្តិ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ
 វាទានុចាតោ ការយ្ហំ ហំនំ អាគច្ឆតីតិ ។ សច្ចុយេវ តិវ
 កោ មយំ តេសំ សមណាញ្ញាណានំ ន សទ្ធិហាម
 សមណោ តោតមោ មាយំ ជាតាតីតិ ។ សមណោ
 ខលុ កោ តោតមោ មាយាវីតិ ។ យោ នុ ខោ តាមណី

១ ម. អនត្តចិក្ខាតុកាមា ។

ពាមណីសំយុត្ត

លុះបាដលីយតាមណីអង្គិយេកុន្តិទីដំបមគ្គហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នោះថា ព្រះសមណគោតមចេះមាយា (កលទបាយ) ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកជនឯណា ជាអ្នកពោលថា ព្រះសមណគោតមចេះមាយាដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជនទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកពោលតាមពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយផង មិនមែនពោលបង្កាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ពោលនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំអានពាក្យតូចធំណាមួយ ជាពាក្យប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគួរតិះដៀលទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនជាអ្នកចង់ពោលបង្កាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី ពួកជនឯណាពោលថា ព្រះសមណគោតមចេះមាយាដូច្នោះ ។ ជនទាំងនោះឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យដែលគេថាគតពោលហើយផង មិនមែនពោលបង្កាច់គេដោយពាក្យមិនពិតផង ពោលនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំអានពាក្យតូចធំណាមួយ ជាពាក្យប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគួរតិះដៀលទេ ។ យីអើ យើងមិនជឿសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះសោះ ឥឡូវវត្តថាព្រះសមណគោតមចេះមាយាពិតមែនហើយ ។ យីអើ

លុត្តបិដកេ សំយុត្តិកាយស្ស វប្បយកនិទ្ទេ

ឯវំ វេទនំ អហំ មាយំ ជាតាមីតិ ។ សោ ឯវំ វេទនំ
អហំ មាយាវីតិ ។ តន្តេវ តំ ភគវា ហោតិ តថេវ តំ
សុភត^(១) ហោតីតិ ។ តេនហំ តាមណិ តញ្ចេ^(២)វេត្ត
បដិប្បច្ឆិស្សាមិ ។ យថា តេ ទមេយ្យ តថា តំ ព្យាក-
រេយ្យាសិ ។

(២/២) តំ កី មញ្ញាសិ តាមណិ ជាតាសិ
ត្វំ ^(៣) កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកោ ភដេតិ ។ ជាតា-
មហំ កន្តេ កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកោ ភដេតិ ។
តំ កី មញ្ញាសិ តាមណិ តិមន្តិយា កោឡិយានំ
លម្ពត្វឡកោ ភដាតិ ។ យេ ច កន្តេ កោឡិ-
យានំ ចោរា តេ ច បដិសេនេត្តំ យានិ ច កោឡិ-
យានំ ទូតេយ្យានិ តានិ ច បហានុំ^(៤) ឯតទន្តិយា
កន្តេ កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកោ ភដាតិ ។ តំ កី
មញ្ញាសិ តាមណិ ជាតាសិ ត្វំ កោឡិយានំ ជិតមេ
លម្ពត្វឡកោ ភដេ សីលវន្តោ វា តេ ទុស្សីយា

១ ១. សុភតា ។ ២ កញ្ចេត្តេ ។ ៣ ១. វប្បយកនិទ្ទេ ធាមណិច្ឆិមំ ធាមោ ហោតិ ។
៤ វហានុំ ។

សុត្តន្តបិដក ទាំងបួនវិញ្ញ័យ សុខុម្ពុយសុត្តន្ត

ពោលថា ខ្ញុំចេះមាយោដ្ឋច្នះ ។ បុគ្គលនោះក៏ដូចជាពោលថា ខ្ញុំជាអ្នក
 មានមាយោដ្ឋច្នះវែក ។ បពិត្រព្រះធម៌មានព្រះការ ពាក្យនោះវែង
 មានក្នុងរឿងនោះ បពិត្រព្រះបុគ្គត ពាក្យនោះវែងមានដូច្នោះឯង ។
 ម្នាលគាមណី បើដូច្នោះ តថាគតនឹងសួរអ្នកក្នុងរឿងនេះ ។ អ្នកគាប់ចិត្ត
 យ៉ាងណា អ្នកគប្បីព្យាបាលរឿងនោះយ៉ាងនោះចុះ ។

(២៩២) ម្នាលគាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
 ស្គាល់ពួកលម្អូច្យកៈជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈដែរឬ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ពួកលម្អូច្យកៈជាអមាត្យរបស់
 ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈដែរ ។ ម្នាលគាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ពួកលម្អូច្យកៈជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈមានប្រ-
 យោជន៍អ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកលម្អូច្យកៈជាអមាត្យរបស់ពួក
 ក្សត្រិយ៍កោឡិយៈមានប្រយោជន៍ដូច្នោះគឺ ដើម្បីរាងពួកចោរនៃពួកកោ-
 ឡិយៈផង ដើម្បីចាំទៅនូវទូកកម្មនៃពួកកោឡិយៈផង ។ ម្នាលគាមណី
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកស្គាល់ពួកលម្អូច្យកៈជាអមាត្យក្នុង
 និគមរបស់ពួកកោឡិយៈថា អមាត្យទាំងនោះជាអ្នកមានសីលប្តីទ្រុស្ត

ព្រះបរិស័យក្តី

វាត់ ។ ជាធាមហំ កន្លែ កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកេ កដេ
 ទុស្សីលេ ចាបធម្មេ យេ ច លោកេ ទុស្សីលា
 ចាបធម្មា កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកា កដា តេសំ
 អញ្ញាតវាត់ ។ យោ ទុ ខោ តាមណី វិវំ វទេយ្យ
 ចាដលិយោ តាមណី ជាតាតិ កោឡិយានំ លម្ព-
 ត្វឡកេ កដេ ទុស្សីលេ ចាបធម្មេ ចាដលិយោបិ
 តាមណី ទុស្សីលោ ចាបធម្មោតិ សម្មា ទុ ខោ សោ
 វទេហានោ វទេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លែ ។ អញ្ញា
 កន្លែ កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកា កដា អញ្ញាហ-
 មស្មិ អញ្ញាថា ធម្មា កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកា កដា
 អញ្ញាថា ធម្មាហមស្មិតិ ។ ត្វំ ហំ ធាម តាមណី ន
 លច្ឆសិ ចាដលិយោ តាមណី ជាតាតិ កោឡិយានំ
 លម្ពត្វឡកេ កដេ ទុស្សីលេ ចាបធម្មេ ន ច ចាដ-
 លិយោ តាមណី ទុស្សីលោ ចាបធម្មោតិ តស្មា^(១)

៤ ទ. ម. កស្ម ។

តាមណីសំយុត្ត

សីលវដ្ត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ពួកលម្អ្យក្រុះជា
អមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រកំ
មួយទៀត ពួកជនឯណាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រកំក្នុងលោក
បណ្តាជនទាំងនោះ ពួកលម្អ្យក្រុះជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈ
ក៏ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រកំមួយដែរ ។ ម្នាលតាមណី ជន
ឯណាពោលយ៉ាងនេះថា បាដលិយតាមណីស្គាល់ពួកលម្អ្យក្រុះជា
អមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រកំ
ឯបាដលិយតាមណីក៏ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រកំដែរ កាលបើជន
ទាំងនោះពោលដូច្នោះតើឈ្មោះថាពោលដោយត្រឹមត្រូវដែរឬ ។ មិនមែន
ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកលម្អ្យក្រុះជាអមាត្យ
របស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈជាពួកផ្សេង ខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សផ្សេង
ពួកលម្អ្យក្រុះជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈមានធម៌ផ្សេង ខ្ញុំព្រះ
អង្គក៏មានធម៌ផ្សេង ។ ម្នាលតាមណី អ្នកឯងមិនបាននូវពាក្យរាវហារ
ថា បាដលិយតាមណីស្គាល់ពួកលម្អ្យក្រុះជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍
កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រកំ បំណែកបាដលិយ-
តាមណីក៏មិនមែនជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រកំទេ ព្រោះហេតុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុវណ្ណបរិវេណ

តថាគតោ ន លច្ឆតិ តថាគតោ មាយំ ជាតានិ
ន ច តថាគតោ មាយារីតំ ។

(២៧៣) មាយញ្ចាហំ តាមណំ បជាតានិ មាយាយ
ច វិចារកំ យថាបដិបន្នោ ច មាយារី កាយស្ស
ភេទា បំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចារតំ និរយំ
ឧបបជ្ជតិ តព្វ បជាតានិ ។ ចារណាតិចារតព្វាហំ
តាមណំ បជាតានិ ចារណាតិចារតស្ស ច វិចារកំ
យថាបដិបន្នោ ច ចារណាតិចារតី កាយស្ស ភេទា
បំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចារតំ និរយំ ឧប-
បជ្ជតិ តព្វ បជាតានិ ។ អទិន្នានានំ ចាហំ តា-
មណំ បជាតានិ អទិន្នានានស្ស ច វិចារកំ យថាប-
ដិបន្នោ ច អទិន្នានាយី កាយស្ស ភេទា បំ មរណា
អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចារតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ បជា-
តានិ ។ កាយេសុ មិន្នាចារញ្ចាហំ តាមណំ បជាតានិ

សុត្តន្តបិដក សំបុត្រនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ព្រះគម្ភីរក៏មិនបាននូវការរួបរួមហោរថា ព្រះគម្ភីរក៏ស្គាល់មាយាមែន
តែគម្ភីរក៏មិនមែនអ្នកមានមាយាទេ ។

(៤៧៣) ម្ចាស់តាមណី គម្ភីរក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវមាយានឹងផល
នៃមាយា ទាំងបុគ្គលអ្នកមានមាយា ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកក្លាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតវិញនោះ ប្រេត អសុរកាយ
នរកនោះសោត ក៏គម្ភីរក៏ស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្ចាស់តាមណី គម្ភីរក៏
ស្គាល់ច្បាស់នូវបាណាភិបាតនឹងផលនៃបាណាភិបាត ទាំងបុគ្គលអ្នក
ធ្វើបាណាភិបាត ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកក្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
តែងទៅកើតក្នុងកំណើតវិញនោះ ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត
ក៏គម្ភីរក៏ស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្ចាស់តាមណី គម្ភីរក៏ស្គាល់ច្បាស់
នូវអទិទ្ធាទាននឹងផលនៃអទិទ្ធាទាន ទាំងបុគ្គលអ្នកធ្វើអទិទ្ធាទាន ប្រតិ-
បត្តិយ៉ាងណា លុះបែកក្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំ-
ណើតវិញនោះ ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គម្ភីរក៏ស្គាល់
ច្បាស់ដែរ ។ ម្ចាស់តាមណី គម្ភីរក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវការមេសុមិច្ឆាចារ

តាមណីសយុត្តំ

កាមេស្ម មិច្ឆាចារិយ្យ ច វិចារកំ យថាបដិបន្នោ
 ច កាមេស្ម មិច្ឆាចារិ កាយស្ស ភេទា បរំ ម-
 រណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចារតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ
 តព្វ បដានាមិ ។ មុសាវាទព្វាហំ តាមណិ បដា-
 នាមិ មុសាវាទស្ស ច វិចារកំ យថាបដិបន្នោ ច
 មុសាវាទី កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ
 ទុក្ខតី វិនិចារតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ បដានាមិ ។
 មិសុណាវាចំ ចាហំ តាមណិ បដានាមិ មិសុណាវាចា-
 យ ច វិចារកំ យថាបដិបន្នោ ច មិសុណាវាចោ កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចារតំ និរ-
 យំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ បដានាមិ ។ ជុសាវាចំ ហាហំ
 តាមណិ បដានាមិ ជុសាវាចាយ ច វិចារកំ យថា-
 បដិបន្នោ ច ជុសាវាចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចារតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ
 បដានាមិ ។ សម្មច្បុលាបព្វាហំ តាមណិ បដានាមិ

តាមណីសំយុត្ត

នឹងផលនៃការមេសុមិច្ឆាចារ ទាំងបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តការមេសុមិច្ឆាចារ
 ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 កំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏តថាគតស្គាល់
 ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី តថាគតស្គាល់ច្បាស់នូវមុសាវាទនឹងផលនៃ
 មុសាវាទ ទាំងបុគ្គលអ្នកពោលមុសាវាទ ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែក
 ធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរ-
 កាយ នរកនោះសោត ក៏តថាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី
 តថាគតស្គាល់ច្បាស់នូវចិសុណាវាទនឹងផលនៃចិសុណាវាទ ទាំង
 បុគ្គលអ្នកពោលចិសុណាវាទ ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយពងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក
 នោះសោត ក៏តថាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី តថាគតស្គាល់
 ច្បាស់នូវផុសវាទនឹងផលនៃផុសវាទ ទាំងបុគ្គលអ្នកពោលផុសវាទ
 ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត
 ក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏តថាគត
 ស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី តថាគតស្គាល់ច្បាស់នូវសម្មប្បលាបៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកខនិទ្ទេ

សម្មប្បណាមស្ស ច វិចិត្តកំ យថាបដិបន្នោ ច សម្មប្ប-
 ណាមី កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី
 វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ បដានាមិ ។ អ-
 ភិជ្ឈព្វាហំ តាមណំ បដានាមិ អភិជ្ឈាយ ច វិចិត្តកំ
 យថាបដិបន្នោ ច អភិជ្ឈាលុ កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ
 បដានាមិ ។ ព្យាទាទប្បនោសព្វាហំ តាមណំ បដានា-
 មិ ព្យាទាទប្បនោសស្ស ច វិចិត្តកំ យថាបដិបន្នោ ច
 ព្យាបន្នចិត្តោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ
 ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ បដានាមិ ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ ចាហំ តាមណំ បដានាមិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ច
 វិចិត្តកំ យថាបដិបន្នោ ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរយំ
 ឧបបជ្ជតិ តព្វ បដានាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតទវគ្គ

នឹងផលនៃសម្បជ្ឈលាបៈ ទាំងបុគ្គលអ្នកពោលសម្បជ្ឈលាបៈ ប្រតិបត្តិ
យ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើត
តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់
ដែរ ។ ម្នាលតាមណី គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់នូវអភិជ្ឈានឹងផលនៃអភិជ្ឈា
ទាំងបុគ្គលអ្នកមានអភិជ្ឈា ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះ
សោត ក៏គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី គឺជាគតស្គាល់
ច្បាស់នូវសេចក្តីប្រឡូស្តដោយអំណាចព្យាបាទនឹងផលនៃសេចក្តីប្រឡូស្ត
ដោយអំណាចព្យាបាទ ទាំងបុគ្គលអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ប្រតិបត្តិយ៉ាង
ណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន
ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាល
តាមណី គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់នូវមិច្ឆាទិដ្ឋនឹងផលនៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ទាំងបុគ្គល
ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គឺជាគត
ស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។

ពាមណីសំយុត្តំ

[២៧២] សន្តិ ហិ តាមណិ ឯកេ សមណា ព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិទោ ឯវំទិដ្ឋិទោ យោ កោចិ ខាលាមត៌-
 មាមេតិ សព្វោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ នោមនស្សំ
 បដិសំវេទយតិ យោ កោចិ អទិទ្គំ អាទិយតិ សព្វោ
 សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ
 យោ កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ សព្វោ សោ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ យោ កោចិ
 មុសា ភណតិ សព្វោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ នោម-
 នស្សំ បដិសំវេទយតីតិ ។

[២៧៣] ទិស្សតិ ខោ ច បទ តាមណិ ឥនេកោច្ឆោ
 មាលី កុណ្ណាលី សុនហាតោ សុវិល្លោ កប្បិតកេ-
 សមស្សុ ឥត្តិកាមេហិ រាជិ មព្វោ បវិទាវេន្តោ ។

តាមណីសំបុត្រ

(២៧២) ម្ចាស់តាមណី សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នក

មានវត្ថុយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណានីមួយសម្រាប់សក្ខ

បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលឯណា

នីមួយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយ

ទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលឯណានីមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមវាំង

ឡាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គល

ឯណានីមួយពោលពាក្យមុសា បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខទោ

មនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(២៧៥) ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន

កម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ជំរះកាយស្អាត ស្មិតស្មាតស្អាតបាត កាក់សក់

និងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីបម្រើដោយកាមទាំងឡាយហាក់ដូចជាព្រះករុណា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុឡាយគវេញ្ញោ

តមេនំ ឯវមាហំសុ^(១) អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ
 មាលី កុណ្ណាលី សុនហារោ សុរិលីត្តោ កប្បិតកេ-
 សមស្សុ ឥត្តិកាមេហិ រាជា មញ្ញោ បរិចារេតីតិ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ រញ្ញោ
 បច្ចុត្តិកំ បសយ្ហ ជីវិតា វោរោបេតិ^(២) រាជា អត្តមនោ
 អភិហារមទាសិ តេនាយំ បុរិសោ មាលី កុណ្ណាលី
 សុនហារោ សុរិលីត្តោ កប្បិតកេសមស្សុ ឥត្តិកា-
 មេហិ រាជា មញ្ញោ បរិចារេតីតិ ។ ទិស្សតិ ខោ
 តាមណិ ឥនេកត្តោ ទទ្ធិយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ
 តាទ្ធិពន្ធនំ ពន្ធា ខុមុណ្ណំ ករិត្តា ខុស្សវេន ប-
 ណាវេន រថិយា រថិយំ^(៣) សិដ្ឋាដកេន សិដ្ឋាដកំ
 បរិនេត្តា ទិក្ខុណោន ទ្វារេន ទិក្ខុមិត្តា ទិក្ខុណារោ
 នករស្សុ សីសំ ធិដ្ឋមនោ ។ តមេនំ ឯវមាហំសុ
 អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ ទទ្ធិយ រដ្ឋយា
 បច្ឆាពាហំ តាទ្ធិពន្ធនំ ពន្ធា ខុមុណ្ណំ ករិត្តា

១ ១, តមេនមាហំសុ ។ ២ វោរោបេសិ ។ ៣ រថិយាយ រថិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុគ្គលនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះភើបាន
ធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិន្តង្គ មានកុណ្ណាល ជំរះកាយស្អាត ស្មិត
ស្អាត ស្អាតបាត កាត់សក់នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីបម្រើដោយកាមទាំង
ឡាយហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះ បានគ្របសន្តត់បុគ្គលដែលជាសត្រូវ
នឹងស្តេចផ្តាច់ផ្តួលទាក់ជីវិត ទើបស្តេចមានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បាន
ព្រះរាជទានគ្រឿងសក្កាប្លេង ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមាន
កម្រិន្តង្គ មានកុណ្ណាល ជំរះកាយស្អាត ស្មិតស្អាតស្អាតបាត កាត់សក់
នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីបម្រើដោយកាមទាំងឡាយហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។
ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចង់ស្លាបសេកដោយ
ខ្សែដីមាំ កោត្រងោលបណ្តើរការក្រាសពីច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវ
ត្រឡែងកែងមួយទៅផ្លូវត្រឡែងកែងមួយ ដោយស្តេជ័យមានសំឡេង
លាន់ឮខ្លាំង ចេញតាមទ្វារខាងត្បូងទៅកាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។
ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះភើ
បានធ្វើអំពើអ្វី បានជាគេចង់ស្លាបសេកដោយខ្សែដីមាំ កោត្រងោល

តាមណីស័យុត្តំ

ខរស្សរេន បណាវេន រថិយា រថិយំ សិដ្ឋាដកេន
 សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្វា ទិក្ខុណោន ទ្វារេន ទិក្ខុមិត្វា
 ទិក្ខុណាតោ នករស្ស សីសំ ទិទ្ធព័តិ ។ តមេនំ
 ឯវមាហំសុ អន្តោ អយំ បុរិសោ វាជវេរី ឥត្ថំ វា
 បុរិសំ វា ជីវិតា វេរោបេតិ តេន ទំ វាជាលោ ក-
 ហេត្វា ឯវរូចានំ កម្មករណានំ^(១) កាវេន្តិកំ^(២) ។ តំ
 កំ មញ្ញាសិ តាមណំ អបិ នុ តេ ឯវរូបំ ទិដ្ឋំ វា
 សុតំ វាតិ ។ ទិដ្ឋញ្ច លោ កន្តេ សុតញ្ច សុយ្យិស្សតំ
 ចាតំ ។

(២៧៦) តត្រ តាមណំ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 ឯវំវាទិលោ ឯវំទិដ្ឋិលោ យោ កោចិ ចាលាមតិមាបេតិ
 សញ្ចោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេ-
 ទយតីតិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំសុ មុសា វាតិ ។ មុសា
 កន្តេ ។ យេ បន តេ តុច្ចំ មុសា វិលបន្តិ សីល-
 វន្តោ វា តេ ទុស្សីលា វាតិ ។ ទុស្សីលា កន្តេ ។ យេ បន

១ ឧ. ឯវរូបំ កម្មករណំ ។ ២ កាវេន្តិកំ ។

តាមណីសំយុត្ត

បណ្តើរគោត្រាសត៍ច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវត្រឡែងកែងមួយទៅផ្លូវ
ត្រឡែងកែងមួយ ដោយស្តង់ដារមានសំឡេងលាន់ព្នូរខ្លាំង ចេញតាម
ទូរខាងត្បូង ទៅកាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះមគរដូច្នោះ ។ ជនទាំងឡាយ
និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានផ្តាច់ជីវិតស្រ្តីប្តូរ
បុរសដែលមានពៀរនឹងស្តេច ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកស្តេចចាប់
បុរសនោះបានហើយ ឲ្យធ្វើកម្មករណៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់
តាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ
អ្នកបានឃើញឬបានឮខ្លះឬរាង ។ បតីត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អំពើមាន
សភាពយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញបានឮហើយគង់នឹងបានឮផង ។

(២៧៦) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
សមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវេទនៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ
ថា បុគ្គលឯណានីមួយសម្រាប់សត្វ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខ
ទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពោលពាក្យ
សច្ចៈ ឬមុសា ។ មុសា ព្រះអង្គ ។ ឬយវិញ្ញាទៀត សមណព្រាហ្មណ៍
ឯណាពោលពាក្យទេ ពាក្យកុហក សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នក
មានសីលឬទ្រិស្តសីល ។ ជាអ្នកទ្រិស្តសីល ព្រះអង្គ ។ ចុះសមណ-

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

តេ ទុស្សីលា ចាបធម្មា មិច្ឆាបដិបដ្ឋា វា តេ សម្មា-
 បដិបដ្ឋា វាតិ ។ មិច្ឆាបដិបដ្ឋា កន្តេ ។ យេ បទ
 តេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា វា តេ សម្មាទិដ្ឋិកា
 វាតិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា កន្តេ ។ យេ បទ តេ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា
 កល្យំ ទុ តេសុ បសំទិតុទ្ធំ ។ លោ ហេតំ កន្តេ ។

(២៧៧) ទិស្សតិ ទោ បទ តាមណិ សិទេកក្ខោ
 មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហិ វាជា មញ្ញ
 បរិចារេត្តិ^(១) ។ តមេធំ ឃីមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិ-
 សោ កី អកាសិ មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេ-
 ហិ វាជា មញ្ញ បរិចារេត្តិ ។ តមេធំ ឃីមាហំសុ អម្ពោ
 អយំ បុរិសោ វញ្ញា បច្ចុត្តិកស្ស បសយ្ហ អទិទ្ធំ អាទិយ-
 តិ^(២) តស្ស វាជា អត្តមយោ អភិហារមទាសិ តេនាយំ
 បុរិសោ មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហិ វាជា មញ្ញ
 បរិចារេត្តិ ។ ទិស្សតិ ទោ ។ បេ ។ តាមណិ សិទេកក្ខោ

១ ម. បរិចារេត្តិ ។ ២ ឧ. បសយ្ហ រតនមហាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុឡាយគណវគ្គ

ព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះជាអ្នកប្រតិបត្តិខុសឬប្រតិបត្តិត្រូវ ។ ជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស ព្រះ
 អង្គ ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកមិនច្នៃទិដ្ឋិឬជាអ្នកសម្មាទិដ្ឋិ ។ ជាអ្នកមិនច្នៃទិដ្ឋិ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកមិនច្នៃទិដ្ឋិ អ្នកផងគួរជ្រះ
 ថ្លានឹងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះវែងឬ ។ ការនុះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

(២៧៧) ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
 កម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម
 ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះ
 ថា យីអើ បុរសនេះបានធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល
 ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។
 ជនទាំងឡាយក៏និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបាន
 គ្របសន្តិក៏បុគ្គលដែលជាសត្រូវនឹងស្តេចហើយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 បានឲ្យ ទើបស្តេចមានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បានព្រះរាជទានគ្រឿង
 សក្ការឬជាដល់បុរសនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិត
 ផ្កា មានកុណ្ឌល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម ហាក់
 ដូចជាព្រះរាជា ។ បេ ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ

ពាមណីសំយុត្តំ

ទទ្សាយ រដ្ឋយា ។ បេ ។ ទត្តិណាតោ នករស្ស្ក សីសំ
 ធិដ្ឋមាណោ ។ តមេធំ ឃុំមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ
 កី អកាសិ ទទ្សាយ រដ្ឋយា ។ បេ ។ ទត្តិណាតោ
 នករស្ស្ក សីសំ ធិដ្ឋតីតិ ។ តមេធំ ឃុំមាហំសុ អម្ពោ
 អយំ បុរិសោ តាមា វា អរញ្ញា វា អទិដ្ឋំ ថេយ្យសុដ្ឋានំ
 អាទិយតិ តេន ធំ វាជានោ ឃុំរូបំ កម្មករណំ កា-
 រដ្ឋតិ^(១) ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាមណិ អបិ នុ តេ
 ឃុំរូបំ ទិដ្ឋំ វា សុតំ វាតិ ។ ទិដ្ឋញ្ច នោ ភន្តេ សុតញ្ច
 សុយ្យស្ស្កតិ ចាតិ ។

(២៧៨) តត្រ តាមណិ យេ តេ សមណាត្រាហ្មណា
 ឃុំវាទិនោ ឃុំទិដ្ឋនោ យោ កោចិ អទិដ្ឋំ អាទិយតិ
 សញ្ញោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេ-
 ទយតីតិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំសុ មុសា វាតិ ។ បេ ។
 កល្យំ នុ តេសុ បសិទិទុតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ ។

១ ១. ករណីតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

ត្រូវគេចង់ស្លាបសេកដោយវ័ង្សដ៏មាំ ។ បេ ។ កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះ
 នគរ ។ ជនទាំងឡាយបាននិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ
 បុរសនេះបានធ្វើអំពើអ្វី បានជាគេចង់ស្លាបសេកដោយវ័ង្សដ៏មាំ ។ បេ ។
 កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះ
 យ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ អំពី
 ស្រុកភ្នំ អំពីព្រៃភ្នំ ដោយចំណែកនៃចិត្តជាចោរ ព្រោះហេតុនោះ បាន
 ជាពួកស្តេចចាប់បុរសនោះបានហើយ ឲ្យធ្វើកម្មករណៈមានសភាពយ៉ាង
 នេះ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពីមានសភាព
 យ៉ាងនេះ អ្នកបានឃើញបុរសបានព្យុះដែរឬ ។ បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គបានឃើញបានព្យុះហើយគង់នឹងបានព្យុះផង ។

(២៧៨) ម្នាលតាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 សមណព្រាហ្មណ៍ពួកណា ជាអ្នកមានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ
 ថា បុគ្គលឯណានីមួយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ បុគ្គលទាំង
 អស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ពោលពាក្យសច្ចៈឬមុសា ។ បេ ។ អ្នកផងគួរជ្រះថ្លានឹងសម-
 ណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដែរឬ ។ ការនុ៎ះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយពនវគ្គោ

(២៧៧) ទិស្សតិ ខោ បទ តាមណិ ឥនេកច្ចោ
 មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហិ រាជា មព្វា
 បរិចារេន្តោ ។ តមេនំ ឃុំមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ
 កី អកាសិ មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហិ
 រាជា មព្វា បរិចារេតីតិ ។ តមេនំ ឃុំមាហំសុ អម្ពោ
 អយំ បុរិសោ រព្វោ បច្ចុត្តិកស្ស ទារេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិ
 តស្ស រាជា អត្តមនោ អភិហារមទាសិ តេនាយំ បុរិសោ
 មាលី កុណ្ណាលី ។ បេ ។ ឥត្តិកាមេហិ រាជា មព្វា បរិ-
 ចារេតីតិ ។ ទិស្សតិ ខោ តាមណិ ឥនេកច្ចោ ទទ្ធក្រយ
 រជ្ជយា ។ បេ ។ ទត្តិណាតោ នករស្ស សីសំ ជិដ្ឋមា-
 នោ ។ តមេនំ ឃុំមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អ-
 កាសិ ទទ្ធក្រយ រជ្ជយា ។ បេ ។ ទត្តិណាតោ នករស្ស
 សីសំ ជិដ្ឋតីតិ ។ តមេនំ ឃុំមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិ-
 សោ កុលិត្តសុ កុលកុមារីសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិ តេន

សុត្តន្តបិដក សិយុត្តនិកាយ សខ្សាយពនវគ្គ

(២៧៧) ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មានកម្រិត
 ផ្កា មានកុណ្ណាល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូច
 ជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ
 បុរសនេះគេបានធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ណាល ។ បេ ។
 ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយ
 និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានប្រព្រឹត្តល្មើស
 ក្នុងប្រពន្ធរបស់បុគ្គលដែលជាសត្រូវនឹងស្តេច ទើបស្តេចមានព្រះហឫ-
 ទ័យត្រេកអរ បានព្រះរាជទានគ្រឿងសក្ការបូជាដល់បុរសនោះ ព្រោះ
 ហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ណាល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តី
 ទាំងឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ម្ចាស់តាមណី បុគ្គល
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចាប់ចងស្លាបសេកដោយខ្សែដីមាំ ។ បេ ។
 កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះ
 យ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះគេបានធ្វើអំពើអ្វី ទើបត្រូវគេចងស្លាប
 សេកដោយខ្សែដីមាំ ។ បេ ។ កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំង-
 ឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានប្រព្រឹត្ត
 ល្មើសក្នុងពួកស្រ្តីរបស់ត្រកូលក្នុងពួកកុមារីរបស់ត្រកូល ព្រោះហេតុនោះ

ពាមណីសំយុត្តំ

ជំ វាជា នោ កហេត្វា ឯវ្យុចំ កឡករណំ កាវេន្តិតំ ។
 តំ កី មញ្ញសំ តាមណំ អបិ នុ តេ ឯវ្យុចំ ទិដ្ឋំ វា
 សុតំ វាតិ ។ ទិដ្ឋញ្ច នោ កន្តេ សុតំ ច សុយ្យិស្សុតិ
 វាតិ ។

(៣០០) តត្រ តាមណិ យេ តេ សមណត្រា-
 ហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ យោ កោចិ កា-
 មេសុ មិញ្ញាចរតិ សញ្ញោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ
 នោមនស្សំ បដិសំវេទយតីតិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំ-
 សុ មុសា វាតិ ។ បេ ។ កល្យំ នុ តេសុ បសិទិតុដ្ឋំ ។
 នោ ហេតំ កន្តេ ។

(៣០១) ទិស្សុតិ ខោ បន តាមណិ ឥនេកោ
 មាលី កុណ្ណាលី សុនហារោ សុវិល្លោ កប្បិត-
 កេសមស្សុ ឥត្តិកាមេហិ វាជា មញ្ញ បរិចារេន្តោ

តាមណីសំយុត្ត

ពួកស្តេចចាប់បុរសនោះបានហើយ ទើបឲ្យធ្វើកម្មករណៈមានសភាព
 យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពី
 មានសភាពយ៉ាងនេះ អ្នកបានឃើញឬបានឮខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន អំពីមានសភាពយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ បានឮ
 ហើយគង់នឹងបានឮផង ។

[៣០០] ម្នាលតាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវត្ថុយ៉ាងនេះ មានទ្រង់យ៉ាង
 នេះថា បុគ្គលឯណានីមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង
 អស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ឈ្មោះថាពោលពាក្យសច្ចៈបូមុសា ។ បេ ។ អ្នកផងគួរជ្រះថ្លា
 នឹងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដែរឬ ។ ការទុះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

[៣០១] ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
 កម្រិតផ្គាំ មានកុណ្ឌល ជំរះកាយស្អាត ស្មិតស្មាញស្អាតបាត កាត់សក់
 នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើរោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវត្តោ

តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ
 មាលី កុណ្ណាលី សុនហានោ សុវិលំត្តោ កប្បិតកេ-
 សមស្សុ ឥត្តិកាមេហំ រាជា មញ្ញោ បរិចារេត្តតិ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ រាជានំ
 មុសាវាទេន ហានេតិ ឥស្ស រាជា អត្តមនោ អភិហា-
 រមនាសិ តេនាយំ បុរិសោ មាលី កុណ្ណាលី សុនហា-
 នោ សុវិលំត្តោ កប្បិតកេសមស្សុ ឥត្តិកាមេហំ រាជា
 មញ្ញោ បរិចារេត្តតិ ។ ទិស្សតិ ខោ កាមណិ ឥនេកោច្ចា
 ទទ្ធកាយ រជ្ជយា បច្ឆាពាហំ តាឡ្ហពន្ធនំ ពន្ធា ខុរ-
 មុណ្ណំ ករិត្តា ខរស្សវេន បណាវេន រជ្ជយា រជ្ជយំ
 សិដ្ឋាដកេន សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្តា ទត្តិណោន គ្វាវេន
 ទិត្តមិត្តា ទត្តិណានោ នករស្សុ សីសំ ទិដ្ឋិមារោ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះភើបាន
ធ្វើអំពើអ្វី ទើបមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ណាល ជំរះកាយស្អាត ស្អិតស្អាង
ស្អាតបាត កាត់សក់នឹងពុកមាត់ ឲ្យពួកស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម
ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា
យីអើ បុរសនេះបានញ៉ាំងស្តេចឲ្យសប្បាយរីករាយដោយពាក្យមុសាស្តេច
មានព្រះហឫទ័យគ្រឿងអរ បានព្រះរាជទានគ្រឿងសក្ការបូជាដល់បុរស
នោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ណាល
ជំរះកាយស្អាត ស្អិតស្អាងស្អាតបាត កាត់សក់នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីទាំង
ឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ម្នាលគាមណី បុគ្គល
ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចាប់ចងស្លាបសេកដោយខ្សែដ៏មាំ កោរ
ត្រងើលបណ្តើរកោរក្រាសពីច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវត្រឡែងកែង
មួយទៅផ្លូវត្រឡែងកែងមួយ ដោយស្តេចជ័យមានសំឡេងលាន់ព្យាទាំង
ចេញតាមទ្វារខាងត្បូង កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយ
ក៏និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះភើបានធ្វើអំពើអ្វី

តាមណីសំយក្កំ

នឡាយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ តាឡតន្តំ តន្តិត្វា
 ខុម្ពុណំ ករិត្វា ខរស្សុវេន បណាវេន វដិយា វដិ-
 យំ សិដ្ឋាជគេន សិដ្ឋាជកំ បរិនេត្វា នត្តិលោន
 ទ្វារេន និត្តិមិត្វា នត្តិណាតោ នករស្ស សីសំ និទ្ធ-
 តតិ ។ តមេនំ ឃរាហំសុ អន្តោ អយំ បុរិសោ
 កហបតិស្ស វា កហបតិបុត្តស្ស វា មុសាវានេន អត្ថ-
 កញ្ចំ តេន នំ វាជាតោ កហេត្វា ឃរុចានិ កត្តករ-
 ណានិ កាវេន្តិតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាមណី អបិ-
 នុ តេ ឃរុចំ និដ្ឋំ វា សុតំ វាតិ ។ និដ្ឋញ្ច នោ កន្ត-
 សុតញ្ច សុយ្យស្សិតិ ចាតិ ។

(៣០២) តត្រិ តាមណី យេ តេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា ឃរុវាទិនោ ឃរុនិដ្ឋិនោ យោ កោចិ មុសា កណាតិ
 សញ្ចោ សោ និដ្ឋេវ ធម្មេ ទុត្តំ នោមនស្សំ បដិសំវេ-
 នយតតិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំសុ មុសា វាតិ ។
 មុសា កន្តេ ។ យេ បន តេ តុច្ចំ មុសា វិលបន្តិ
 សីលវន្តោ វា តេ ទុស្សីលា វាតិ ។ ទុស្សីលា កន្តេ ។

ពាមណីសំយុត្ត

ទើបត្រូវគេចាប់បងស្វាបសេកដោយខ្សែដ៏មាំ កោរត្រឡោលបណ្តើរគោ-
 ក្រោសព័ទ្ធកម្មុយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវត្រឡែងកែងមួយទៅផ្លូវត្រឡែង
 កែងមួយ ដោយស្ត្រីជ័យមានសំឡេងលាន់ពួកខ្លាំង ចេញតាមទ្វារខាង
 ត្បូង កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយពោលនឹងបុរស
 នោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានកាច់បង់ប្រយោជន៍របស់គហបតី
 ឬគហបតីបុគ្គ ដោយពាក្យមុសា ព្រោះហេតុនោះ ពួកស្តេចចាប់បុរស
 នោះបានហើយ ឲ្យធ្វើកម្មករណៈមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគាមណី
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ អ្នកបាន
 ឃើញឬបានឮខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ
 បានឮហើយ គង់នឹងបានឮផង ។

[៣០២] ម្នាលគាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវេទនៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ
 ថា បុគ្គលឯណាមួយពោលពាក្យមុសា បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយ
 ទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ឈ្មោះថា
 ពោលពាក្យសច្ចៈឬមុសា ។ មុសា ព្រះអង្គ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ឯណា ពោលពាក្យទេ ពាក្យមុសា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ជាអ្នកមានសីលឬទ្រុស្តសីល ។ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

យេ បទ តេ នុស្សីណា ចាបធម្មា មិច្ឆាបដិបដ្ឋា វា តេ
សម្មាបដិបដ្ឋា វាតិ ។ មិច្ឆាបដិបដ្ឋា កន្ថេ ។ យេ បទ តេ
មិច្ឆាបដិបដ្ឋា មិច្ឆាទិដ្ឋកា វា តេ សម្មាទិដ្ឋកា វា-
តិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋកា កន្ថេ ។ យេ បទ តេ មិច្ឆាទិដ្ឋកា
កល្យំ នុ តេសុ បសិទ្ធិតុដ្ឋំ ។ យោ ហេតំ កន្ថេ ។
អច្ឆរិយំ កន្ថេ អត្យតំ កន្ថេ អត្ថំ មេ កន្ថេ អាវសថាតារំ
តត្ថ អត្ថំ មញ្ញកាណិ អត្ថំ អាសនាណិ អត្ថំ ឧទក-
មណីកោ អត្ថំ តេលប្បដិទោ ។ តត្ថ យោ សមណោ
វា ព្រាហ្មណោ វា វាសំ ឧបេតិ តេនាហំ យថាសត្តំ
យថាពលំ សំរិកជាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវដ្ឋិ

ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌
 ពាក្រក់ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកប្រតិបត្តិខុសឬប្រតិបត្តិត្រូវ ។
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស ព្រះអង្គ ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយឯណា
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ឬជាអ្នក
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រះអង្គ ។ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ឯណា ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ អ្នកផងក្នុងរជ្ជវង្សនឹងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ដែរឬ ។ ការនុះមិនក្នុងទេ ព្រះអង្គ ។ អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចម្លែក
 ណាស់ ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានផ្ទះសំណាក់
 មួយ ក្នុងផ្ទះសំណាក់នោះ មានគ្រែតូច មានអាសនៈ មានក្អមទឹក
 មានប្រទីបេប្រង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាចូលទៅពេស្រយក្នុងផ្ទះ
 សំណាក់នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ចាត់ចែងបែកប្រគេនសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ
 សមគួរតាមស័ក្តិកាមកម្យ៉ាង ។

ពាមណីសំយុត្តំ

[៣០៣] ភូតបុត្រំ កន្លេ ចន្ទារោ សន្ទារោ ជា-
 ជាទិដ្ឋិកា ជាជាទិដ្ឋិកា ជាហរុចិកា តស្មី អាវស-
 ថាតារេ វាសំ ឧបត្ថស្មី^(១) ។ ឯកោ សន្ទា ឯវារដិ
 ឯវទិដ្ឋិ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ នត្ថំ ហុតំ នត្ថំ សុកត-
 ទុក្ខដាធំ កម្មាធំ ផលំ វិចារោ នត្ថំ អយំ លោកោ
 នត្ថំ បរោ លោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ បិតា នត្ថំ
 សន្ទា ឧបទាតិកា នត្ថំ លោកេ សមណា(ពាហ្មណា
 សម្មត្តតា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច
 លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទន្តិតិ ។

១ ឧ. ម. ឧបត្ថំ ។

តាមណីសំយុត្ត

[៣០៣] បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលពីមុនមានសាស្តា ៤ នាក់

ជាអ្នកមានយោបល់ផ្សេងគ្នា មានសេចក្តីតាប់ចិត្តផ្សេងគ្នា មានសេចក្តី

ចូលចិត្តផ្សេងគ្នា ចូលទៅគាស្រ័យនៅក្នុងផ្ទះសំណាក់នោះ ។ សាស្តា

ម្នាក់មានវេទយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ

មិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល ផល

វិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើពាក្រក់ មិនមាន លោក

នេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិន

មានគុណ ពួកសត្វជាឧបទ្វាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែល

ប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វិក្រលែង

ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសនូវលោកនេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មិន

មានក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយននវគ្គោ

[៣០២] ឯកោ សត្តា ឃ័វាទី ឃ័វទិដ្ឋំ អន្តំ ទិដ្ឋំ
អន្តំ យិដ្ឋំ អន្តំ ហុតំ អន្តំ សុកតទុក្ខជាធំ កម្មាធំ
ដលំ វិទាកោ អន្តំ អយំ លោកោ អន្តំ បរោ លោកោ
អន្តំ មាតា អន្តំ បិតា អន្តំ សត្តា ឱបទានិកា អន្តំ
លោកេ សមណំ ព្រាហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិបន្នា
យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្វា បវេទេដ្ឋិតិ ។

[៣០៥] ឯកោ សត្តា ឃ័វាទី ឃ័វទិដ្ឋំ ករតោ
កាយតោ ជំនួតោ ធជោបយតោ បថតោ ទាចយ-
តោ សោចតោ សោចយតោ កិលមតោ កិលមយ-
តោ ជន្ទតោ ជន្ទាបយតោ ទាលាមតិមាបយតោ អ-
ទិដ្ឋំ អាទិយតោ សន្និំ ជំនួតោ ជំល្ងោបំ ហារតោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៣០៤) សាស្តាម្នាក់ទៀត មានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទំង្គិយ៉ាងនេះថា បានដែលបុគ្គលឲ្យហើយវែមន៍មានផល ការបូជាធំមានផល ការបូជាក្រូចមានផល ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន លោកនេះមាន លោកខាងមុខមាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វដែលជាឧបបាតិកៈមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វិក្រលែងដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសនូវលោកនេះនឹងលោកខាងមុខ ក៏មានក្នុងលោក ។

(៣០៥) សាស្តាម្នាក់ទៀត មានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទំង្គិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃធ្វើ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើអ្នកដទៃលំបាក អន្ទះអវន្ទ័ន្ទ័ខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃអន្ទះអវន្ទ័ន្ទ័ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណ (ដញ្ចាំង) បួនយកទ្រព្យពួកអ្នកស្រុក

ពាមណីសំយុត្តំ

ឯកាការីកំ កេហេតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ បរទារំ កច្ចតោ
 មុសា កណាតោ ករតោ ន ករិយតិ ទាបំ ខុបរិយន្តេន
 ចេបិ ចក្កេន យោ ឥបិស្សា បឋវិយា ទាលោ ឯកំ
 មំសខលំ ឯកំ មំសបុព្ពំ ករយ្យ នត្ថំ តតោនិទានំ
 ទាបំ នត្ថំ ទាបស្ស អាគមោ ។ នត្ថុណំ ចេបិ កត្តាយ
 តិំ កច្ចេយ្យ បាទន្តោ យាតេន្តោ ជិដ្ឋន្តោ ធនាបេន្តោ
 បចេន្តោ ទាចេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ ទាបំ នត្ថំ ទាបស្ស
 អាគមោ ។ ខុត្តំ ចេបិ កត្តាយ តិំ កច្ចេយ្យ ននន្តោ
 ធាបេន្តោ យជេន្តោ យាជេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ បុព្ពំ
 នត្ថំ បុព្ពាស្ស អាគមោ ។ នានេន នមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្តេន នត្ថំ បុព្ពំ នត្ថំ បុព្ពាស្ស អាគមោតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

បួនយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្លូវពី គប់រកប្រពន្ធអ្នក
 ដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាបិនបានធ្វើ
 ទេ ទោះបីបុគ្គលណាធ្វើពាក្យសព្វលើប្រឹបពីរនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ
 ឲ្យមានទំនួកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកងដ៏មុត បាបដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបី
 បុគ្គលតូចទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វដោយខ្លួន
 ឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
 កាត់ ចៀតចៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចៀតចៀន បាបដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបី
 បុគ្គលតូចទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងជើង ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើ
 អ្នកដទៃឲ្យទាន បូជាខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបូជា បុណ្យដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។ បុណ្យ
 ក៏មិនមានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្រួម ដោយ
 ការពោលពាក្យសព្វៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយករវគ្គោ

(៣០៦) ឯកោ សត្តា ឯវំវាដី ឯវំទិដ្ឋិ ករតោ

ករាយតោ ធិន្ទតោ ធនោបយតោ បចតោ មាចយតោ

សោចតោ សោចយតោ កិលមតោ កិលមយតោ

ដន្ទតោ ដន្ទាបយតោ មាលាមតិមាបយតោ អទិទ្ធិ អា-

ទិយតោ សន្ធិ ធិន្ទតោ ជិល្លាបំ ហរតោ ឯកាការ-

កំ ករោតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ បរទារំ កច្ចតោ មុសា

កណាតោ ករតោ ករិយតិ មាបំ ខុរិយន្តេន ចក្កេន

ចេមិ យោ ឥមិស្សា បរិវិយា មាលោ ឯកំ មិសខលំ

ឯកំ មិសមុញំ ករយ្យ អត្ថំ តតោនិទានំ មាបំ អត្ថំ

មាបស្ស អាគមោ ។ ទក្ខិណំ ចេមិ តត្តិយ តិរិ

តច្ឆយ្យ មាទន្តោ យាតេន្តោ ធិន្ទន្តោ ធនោមេន្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយរតនវគ្គ

[៣០៦] សាស្តាម្នាក់ទៀត មានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បាបដែលបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់(អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យលំបាក អន្ទះអវន្ទ័ន្ទ័ខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យអន្ទះអវន្ទ័ន្ទ័ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណ (ដញ្ជាំង) ប្លន់យកទ្រព្យពួកអ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់កែវផ្លូវធំ គប់រកប្រពន្ធអ្នកដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាធ្វើមែន ចោះបីបុគ្គលឯណាធ្វើនូវពពួកសត្វលើប្រឹបីនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនុកសាច់តែមួយ ដោយប្រក្រមានខ្នងកងដំបូត បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ ចោះបីបុគ្គលត្រូវទៅកាន់ត្រើយទទេត្រើយខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់

ពាមណីសំយុត្តំ

បចេន្តោ ចាចេន្តោ អត្ថំ តតោនិទានំ ចាបំ អត្ថំ ចាបស្ស
 អាគមោ ។ ឧត្តរំ ចេបិ កត្តាយ តិរំ កន្ទេយ្យ ទទន្តោ
 នាបេន្តោ យជេន្តោ យាជេន្តោ អត្ថំ តតោនិទានំ បុញ្ញំ
 អត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោ ។ នានេន ទមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្ឋេន អត្ថំ បុញ្ញំ អត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ កន្តេ អហុ ទេវ កត្តា អហុ វិចីកិត្តា កោ សុ
 នាម ឥមេសំ កវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ អាហ
 កោ មុសាតិ ។ អលំ ហំ តេ តាមណំ កត្តិកំ
 អលំ វិចីកិត្តិកំ កត្តិយេ ច បន^(១) ហំនេ វិចីកិត្តា
 ឧប្បន្នាតិ ។ ឯវំ បសន្នាហំ កន្តេ កកវតិ បហោតិ មេ
 កកវា តថា ធម្មំ ទេសេតុំ យថាហំ ឥមំ កត្តាធម្មំ
 ចជហោយ្យន្តិ ។

១ ឧ. ឯត្តរេ ទេ ពិគិសទ្ធោ ហោតិ ។

ទានណិស័យត្ត

បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើ
 ទោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលត្រូវទៅ
 កាន់ត្រឹមទេស្ឋក្នុងខាងជើង ហើយឲ្យទានដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃ
 ឲ្យឲ្យទាន បូជាដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបូជា បុណ្យដែលមានអំពើ
 ទោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បុណ្យក៏មានដោយ
 ការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្រួម ដោយការពោលពាក្យ
 សច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីសង្ឃឹម មានសេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់ថា បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ចម្រើនទាំងនេះ សមណព្រាហ្មណ៍ណាពោលពាក្យសច្ចៈ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណាពោលពាក្យមុសា ។ ម្នាលតាមណី ពិតហើយ គួរឲ្យ
 អ្នកសង្ឃឹម គួរឲ្យអ្នកឆ្លើងឆ្ងល់ដែរ មួយទៀត សេចក្តីសង្ឃឹមរបស់អ្នក
 កើតមានក្នុងហេតុដែលគួរសង្ឃឹម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយគិតដូច្នោះថា ព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគអាចទ្រង់សំដែងធម៌ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ តាមទំនងដែលខ្ញុំព្រះអង្គ
 គួរលះបង់នូវសេចក្តីសង្ឃឹមនេះចេញបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

(៣០៧) អត្ថិ កាមណិ ធម្មសមាធិ តត្ថ ចេ ត្ថំ
 ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យសិ ឃរំ ត្ថំ ឥមំ កក្កដ្ឋាធម្មំ
 បដិហេយ្យសិ ។ កត មា ច កាមណិ ធម្មសមាធិ ។
 ឥធម កាមណិ អរិយសាវកោ ចាណាតិចាតំ បហាយ
 ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិន្នាទានំ បហាយ
 អទិន្នាទានា បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារំ
 បហាយ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ មុសា-
 វាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ មិសុណំ
 វាទំ បហាយ មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ
 ជរុសំ វាទំ បហាយ ជរុសាយ វាចាយ បដិវរតោ
 ហោតិ សម្មប្បលាមំ បហាយ សម្មប្បលាទា បដិវរតោ
 ហោតិ អភិជ្ឈំ បហាយ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ ព្យាទា
 ទប្បនោសំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ
 បហាយ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៣០៧) ម្នាលគាមណី ធម្មសមាធិមាន បើអ្នកបានចិត្ត-
 សមាធិ^(១)ក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកក៏គប្បីលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញ
 បាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលគាមណី ចុះធម្មសមាធិតើដូចម្តេច ។
 ម្នាលគាមណី អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់បាណាតិបាត
 វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត លះបង់អទិន្នាទាន វៀរស្រឡះចាក
 អទិន្នាទាន លះបង់កាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ
 លះបង់មុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ លះបង់បិសុណាវាទ វៀរ
 ស្រឡះចាកបិសុណាវាទ លះបង់ផរុសវាទ វៀរស្រឡះចាកផរុសវាទ
 លះបង់សម្ពប្បលាបះ វៀរស្រឡះចាកសម្ពប្បលាបះ លះបង់អភិជ្ឈា ជា
 អ្នកមិនមានអភិជ្ឈា លះបង់សេចក្តីប្រទូស្តដោយអំណាចព្យាបាទ ជាអ្នក
 មានចិត្តមិនព្យាបាទ លះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអ្នកសម្មាទិដ្ឋិ ។

១ អង្គិកថា ព្រៃត្រង់ធម្មសមាធិនិងចិត្តសមាធិនេះជា ៣ ន័យ ន័យទី ១ ថា ទសកុសលកម្ម-
 បឋមិ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ មគ្គទាំង ៤ ព្រមទាំងវិបស្សនា ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។ ន័យទី ២
 ថា ធម្ម ៤ យ៉ាង គឺបាមោជ្ជៈ បិពិ ឬស្សទិ្ធ សមាធិ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ មគ្គទាំង ៤ ព្រម
 ទាំងវិបស្សនា ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។ ន័យទី ៣ ថា ព្រហ្មវិហារទាំង ៤ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ
 ឯកក្តកាចិត្តដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលកំពុងចំរើនព្រហ្មវិហារ ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។

តាមណីសំយត្តំ

(៣០៨) ស ខោ សោ តាមណី អរិយសារីកោ
 ឃំរំ វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាថាណោ អសម្មុទ្ធផ្ញោ សម្មុជា-
 ណោ បដិស្សតោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ធំ-
 សំ ជរិត្តា វិហារតិ ។ តថា នុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។
 តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វធំ សព្វត្ត-
 តាយ សព្វារត្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា
 វិបុលេន មហត្តតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈោ-
 ន ជរិត្តា វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសព្វក្ខតិ យ្វាយំ
 សត្តា ឃំរំវាធំ ឃំរំទិដ្ឋិ នត្តិ ទិដ្ឋំ នត្តិ យំដ្ឋំ នត្តិ ហុតំ
 នត្តិ សុកតទុក្ខដាធំ កម្មាធំ ដលំ វិចារកោ នត្តិ អយំ
 លោកោ នត្តិ បរោ លោកោ នត្តិ មាតា នត្តិ បិតា
 នត្តិ សត្តា ឱបចារិកា នត្តិ លោកេ សមណព្រាហ្ម-
 ណា សម្មត្តតា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមព្វ លោកំ
 បរព្វ លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា បវេទេដ្ឋិតិ ។

តាមណីសំយត្ត

(៣០៨) ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯងជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរង្វេង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តទៅដោយវិធានបឋមទាំង ៤ ។
ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មាន
ចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំល្អាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិន
មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិស
ខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបផ្ទឹមនឹង
សត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តទៅដោយវិធានបឋមទាំង ៤ ដោយ
ប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណារឃើញដូច្នោះថា
សាស្តាណាមានវេទនាទាំងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យ
ហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាក្រាបមិនមានផល ផល-
វិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់ មិនមាន លោកនេះមិនមាន
លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ ពួកសត្វ
ជាឧបបាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រតិភូល្អ ប្រតិបត្តិ
ត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វៃក្រៃលែងដោយខ្លួនឯង ហើយ
ប្រកាសនូវលោកនេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មិនមានក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

សចេ តស្ស កោតោ សត្តុនោ សច្ចំ វចនំ អ-
 បណ្ណាកតាយ មយ្ហំ យោហំ ន កិញ្ចំ ព្យាពាធមិ
 តសំ វា ជាវំ វា ឧកយមេត្ត កេជក្កាហោ យំ
 ចម្ពំ កាយេន សំវុតោ វាចាយ សំវុតោ មនសា
 សំវុតោ យញ្ច កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុ-
 កតំ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សាមីតំ ។ តស្ស ចា-
 មុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតំ ជាយតិ បីតមនស្ស
 កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សន្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ
 សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ តាមណិ
 ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ត្វំ ចិត្តសមាធិ បដិល-
 កេយ្យាសិ ឯវំ ត្វំ ឥមំ កម្ពុជម្ពំ បជហោយ្យាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយគណវគ្គ

បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹង
អញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយដែលមានសេចក្តីភក់ស្កុតឬ
មិនមានសេចក្តីភក់ស្កុតទេ អញក៏បានឈ្នះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំ-
នះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា
សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើត
ក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បាមោជ្ជៈ (សេចក្តីត្រេកអរទេស) ក៏កើតឡើង
ដល់អរិយសាវកនោះ កាលបើមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិ (សេចក្តីត្រេក-
អរខ្លាំង) ក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្ងប់
លុះមានកាយស្ងប់ហើយ វេមន៍សោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយសាវកដែល
មានសុខ វេមន៍ដកល់មាំ ។ ម្នាលតាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។
បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជាលះចង់សេចក្តីសង្ស័យ
នេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាមណីសំយុត្តំ

[៣០៧] ស ខោ សោ តាមណី អរិយសារកោ ឯវិ

វិកតាកិដ្ឋោ វិកតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មុជាទោ

បដិស្ឋតោ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ

ដវិត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឱទ្ធមទោ តិវិយំ សព្វដំ សព្វត្តតាយ

សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា វិបុលេន

មហាគុតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ដវិត្វា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតិ យ្វាយំ សត្តា ឯវិវាទិ

ឯវិទិដ្ឋំ អត្ថំ ទិដ្ឋំ អត្ថំ យំដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុកត-

ទុក្កដានំ កម្មានំ ដលំ វិហាកោ អត្ថំ អយំ លោកោ

ពាមណីសំយុត្ត

(៣០៧) ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរំលែង
មានសេចក្តីផ្តឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ សម្រាន្តទៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។
មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាផ្តឹងទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមាន
ញៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិស
ទាំងស្រុង ទិសទាំងក្រោម មិនទិសទីទី១ គឺទិសក្នុងៗ ដោយយកខ្លួន
មកប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តទៅដោយឥរិ-
យាបថទាំង ៤ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណា
ឃើញដូច្នោះថា សាស្តាណា មានវេទនៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមានផល ការបូជាវិមានផល ការបូជាក្នុងមាន
ផល ផលវិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើឡើយ ធ្វើតាមក្រែងមាន លោកនេះខាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតទវគ្គោ

អត្ថំ បរោ លោកោ អត្ថំ មាតា អត្ថំ បិតា អត្ថំ
សត្តា ឱបទាតិកា អត្ថំ លោកេ សមណព្រាហ្មណា
សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច
លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បរេនេដ្ឋិតំ ។ សចេ
តស្ស ភោតោ សត្តុនោ សច្ចំ វចនំ អបណ្ណាកតាយ
មយ្ហំ យោហំ ន កិញ្ចំ ព្យាពារេមិ តសំ វា បារំ
វា ឧភយមេត្ត កដត្តាហោ យញ្ចម្ហំ កាយេន សំវុតោ
វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច កាយស្ស
ភេនា បរំ បរណា សុតតិ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សា-
មិតំ ។ តស្ស ចាបុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បិតំ ជាយតិ
បិតមនស្ស កាយោ បស្សម្ហិតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ
វេទយតិ សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ
តាមណិ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ត្វំ ចិត្តសមាធិ បដិ-
លកេយ្យាសិ ឯវំ ត្វំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បដិហោយ្យាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយននិក្ខ

លោកខាងមុខមាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វជាតិបុប្ផា-
 តិកៈកំណើតមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិក្រិម
 ត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វៃក្រៃលែងដោយខ្លួនឯង ហើយ
 ប្រកាសនូវលោកនេះ នឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មាននៅក្នុងលោក ។
 បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏បំរើនោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹង
 អញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីតក់ស្លុត
 ឬមិនមានសេចក្តីតក់ស្លុតទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យ
 ជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺថាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្ងប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បុរោហិត្តៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ កាល
 បើមានបុរោហិត្តៈហើយ បិតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបិតិ
 កាយក៏ស្ងប់ លុះមានកាយស្ងប់ហើយ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់
 អរិយសាវកដែលមានសុខ រមែងដកល់មាំ ។ ម្នាលគាមណី នេះឯង
 ហៅថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខ
 ជាលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាមណីស័យុត្តំ

[៣០០] ស ខោ សោ តាមណី អរិយសារគោ ឃី

វិគតាភិជ្ជោ វិគតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មជាតោ

បដិស្សតោ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ

ដរិត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្ថតាយ

សញ្ញវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា វិបុលេន

មហាគុតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ដរិត្វា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ យ្វាយំ សត្តា

ឃីវាទី ឃីទិដ្ឋិ ករតោ កាយតោ ទិដ្ឋតោ ធម្មា-

បយតោ បចតោ បាចយតោ សោចតោ សោចយតោ

តាមណីសំយុត្ត

(៣១០) ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈក ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរឿង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ទិស
ទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មាន
ចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាទ មិនមានពៀរ មិន
មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិស
ខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វ
ទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ដោយប្រ-
ការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាឃើញដូច្នោះថា សាស្តា
ណាមានវេទនៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង
ប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួន
ឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យសោយសោក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកខវគ្គោ

កិលមតោ កិលមយតោ ដន្ទតោ ដន្ទាបយតោ ទា-
 ណមតិមាបយតោ អទិទ្ធំ អាទិយតោ សន្និ ធិន្ទតោ
 ធិល្លោបំ ហរតោ ឯកាការិកំ ករោតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ
 បរទារំ កច្ឆតោ មុសា ភណាតោ ករតោ ន ករិយតិ
 ទាបំ ខុរបរិយន្តេន ចេថិ ចក្កេន យោ វេទិស្សា
 បវរិយា ទាណោ ឯកំ មសខលំ ឯកំ មសបុញ្ញំ
 ករយ្យ នត្ថិ តតោធិទានំ ទាបំ នត្ថិ ទាបស្ស អាគ-
 មា ។ នត្ថិណំ ចេថិ កង្កាយ ភិវំ កច្ឆយ្យ ហនន្តោ
 យាតន្តោ ធិន្ទន្តោ ចេទាបេន្តោ បចន្តោ ទាចេន្តោ
 នត្ថិ តតោធិទានំ ទាបំ នត្ថិ ទាបស្ស អាគមោ ។
 ឧត្តំ ចេថិ កង្កាយ ភិវំ កច្ឆយ្យ ននន្តោ នា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យលំបាក អន្ទះអវ័ន្ទន៍ខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យអន្ទះ
អវ័ន្ទន៍ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែល
គេមិនបានឲ្យ កាត់នូវដំណ (ដញ្ចាំង) ឬន់យកទ្រព្យពួកអ្នកស្រែក ឬន់
យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្ទះ គប់រកប្រពន្ធបុគ្គល
ដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាមិនបាន
ធ្វើទេ ទោះបីបុគ្គលឯណាធ្វើពាក្យសត្វលើប្រិថតនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែ
មួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ ដោយចក្រដែលមានខ្នងកង់ដ៏មុត បាប
ដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។
ទោះបីបុគ្គលចូលទៅកាន់ត្រីយទ្ធន្តគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួន
ឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
កាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមាន
អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបីបុគ្គល
ចូលទៅកាន់ត្រីយទ្ធន្តគង្គាខាងជើង ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃ

ពាមណីសំយុត្តំ

បេន្តោ យជេន្តោ យាជេន្តោ នត្តិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ
 នត្តិ បុញ្ញស្ស អាគមោ នានេន នមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្ឋេន នត្តិ បុញ្ញំ នត្តិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។
 សចេ តស្ស កោតោ សត្តុនោ សច្ចំ វចំ អបណ្ណា-
 កតាយ មយ្ហំ យ្ហាហំ ន កិញ្ចំ ព្យាពារេមិ តសំ វា
 ហារំ វា ឧកយមេត្ត កជត្តាហោ យញ្ចម្មំ កាយេន
 សំវុតោ វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋិស្សមីតិ ។ តស្ស ចាមុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស
 មីតិ ជាយតិ មីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធិ-
 កាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 អយំ ខោ តាមណិ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ត្វំ ចិត្ត-
 សមាធិ បដិលកេយ្យសិ ឃំ ត្វំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បដ-
 ហេយ្យសិ ។

តាមណីសំយុត្ត

ឲ្យឲ្យបាន ចូរខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចូរ ចុណ្យដែលមានអំពើនោះ
 ជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃចុណ្យក៏មិនមាន ចុណ្យក៏មិនមាន
 ដោយការឲ្យបាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្រួម ដោយការពោល
 ពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃចុណ្យក៏មិនមាន ។ បើពាក្យរបស់សាស្តា
 ដ៏ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងអញ ឥឡូវអញមិន
 ច្រឡំច្រឡិនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីភក់ស្លុតមិនមានសេចក្តីភក់
 ស្លុតទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុង
 លោកនេះ គឺថាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមកថា សង្រួមចិត្តហើយ
 លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុងសុគតិស្និតិទៅ
 លោក ។ បាមោជ្ជៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ កាលបើមាន
 បាមោជ្ជៈហើយ ចិត្តក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយប័តិ កាយ
 ក៏ស្លាប់ លុះមានកាយស្លាប់ហើយ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយ-
 សាវកដែលមានសុខ រមែងដកលំមាំ ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯងហៅ
 ថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជា
 នឹងលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មយកខវគ្គោ

(៣០០) ស សោ សោ តាមណំ អរិយសារីកោ ឯវំ

វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ធិញ្ញំ សម្មជាមោ

បដិស្សតោ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ

ដវត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ទុទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វដំ សព្វត្តតាយ

សញ្ញវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា វិបុលេន

មហក្កុតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ដវត្វា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ យ្វាយំ សត្តា

ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ ករតោ កាយតោ ជិន្ធពតោ ធនា-

បយតោ បចតោ ចាចយតោ សោចតោ សោចយតោ

កិលមតោ កិលមយតោ ដន្ធពតោ ដន្ធពយតោ

ចាលាមតិមាបយតោ អទិន្នំ អាទិយតោ សន្និ ជិន្ធពតោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៣១១) ម្នាលគាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរឿង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ទិសទី ២
ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកប
ដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ
ដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅ
ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែង
ពិចារណាឃើញដូច្នោះថា សាស្តាណា មានវិទ្ធយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង
នេះថា បាចវដលបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួន
ឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន សោយ
សោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យលំ-
បាក អន្ទះអវន្ទ័ន្ទខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យអន្ទះអវន្ទ័ន្ទ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើ
គេឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណ (ជញ្ជាំង)

តាមលំដាប់

ឆ្នាំល្ងាច ហរតោ ឯកាតារកំ ករោតោ បរិបទ្ត
 តិដ្ឋតោ បរទារំ កង្កតោ មុសា កណតោ ករោតោ
 ករិយតិ ទាមំ ខុបរិយទ្តន ចេមិ ចក្កន យោ
 ឥមិស្ស បរិវិយា ទាលោ ឯកំ មំសខលំ ឯកំ
 មំសបុត្តំ ករយ្យ អត្ថំ តតោនិទានំ ទាមំ អត្ថំ
 ទាមស្ស អាគមោ ។ ទក្ខំណំ ចេមិ កង្កាយ តិរំ
 កង្កយ្យ ហនន្តោ យានន្តោ ធិន្តោ ទេនាចេន្តោ
 បចន្តោ ទាចេន្តោ អត្ថំ តតោនិទានំ ទាមំ អត្ថំ
 ទាមស្ស អាគមោ ។ ឧត្តំ ចេមិ កង្កាយ តិរំ កង្កយ្យ
 ទនន្តោ ទាចេន្តោ យជន្តោ យានជន្តោ អត្ថំ តតោនិ-
 ទានំ បុត្តំ អត្ថំ បុត្តស្ស អាគមោ ទានន ទមេន
 សំយថេន សច្ចុវុទ្ធន អត្ថំ បុត្តំ អត្ថំ បុត្តស្ស
 អាគមោតិ ។ សចេ តស្ស កោតោ សត្តុនោ សច្ចុ
 វចនំ អបណ្ណកតាយ ។ មយ្ហំ យាហំ ន កំញុ
 ព្យាពាទេមិ តសំ វា ថារំ វា ឧកយមេត្ត កដត្តា-
 ហោ យព្យម្ហំ កាយេន សំវុតោ វាទាយ សំវុតោ

ពាមណ៍សំយត្ត

បួនយកទ្រព្យពួកអ្នកស្រុក បួនយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់
 ក្បែរផ្លូវធំ គប្បកប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ និយាយមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះ
 ធ្វើឈ្មោះថាធ្វើមែន បើបុគ្គលឯណាធ្វើពួកសត្វលើប្រិថពីនេះឲ្យមាន
 គំនរសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត
 បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។
 បើបុគ្គលធ្ងន់ទៅកាន់គ្រឿយទន្លេគណ្ឌីខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង
 ប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀត-
 បៀនគេខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ
 ក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ បើបុគ្គលធ្ងន់ទៅកាន់គ្រឿយទន្លេគណ្ឌី
 ខាងជើង ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឲ្យទាន បូជាខ្លួនឯង ប្រើគេ
 ឲ្យបូជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបុណ្យ
 ក៏មាន បុណ្យក៏មានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្រួម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យ
 អញ្ញា ឥឡូវអញ្ញាមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីគក់ស្តុតបូ
 មិនមានសេចក្តីគក់ស្តុតទេ អញ្ញាបានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះ
 ទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញ្ញាបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

មនសា សំវុតោ យញ្ច កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា

សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សាមីតំ ។ តស្ស ចាមុជ្ជំ

ជាយតំ បមុទិតស្ស មីតំ ជាយតំ មីតំមនស្ស កាយោ

បស្សម្ពតំ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតំ សុខំនោ ចិត្តំ

សមាធិយតំ ។ អយំ ខោ តាមណំ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ

ចេ ត្វំ ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យាសិ ឯវំ ត្វំ ឥមំ

កម្ពុជធម្មំ បដហេយ្យាសិ ។

[៣០២] ស ខោ សោ តាមណំ អរិយសារីរោ

ឯវំ វិតតាភិជ្ឈោ វិតតត្យាចានោ អសម្មុទ្ធកោ សម្ម-

ជាតោ បដិស្សតោ កុរុណាសមាគតេន ចេតសា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

សង្ខារចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយពងកាយស្លាប់ទៅ អញ្ជូនទៅកើត
 ក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោក ។ បុរាណដ្ឋៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ
 កាលបើមានបុរាណដ្ឋៈ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយ
 បីតិ កាយក៏ស្លាប់ លុះមានកាយស្លាប់ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់
 អរិយសាវកដែលមានសុខ រមែងដកលំមាំ ។ ម្នាលតាមណី នេះឯង
 ហៅថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខ
 ជាលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៣១២] ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក

អភិជ្ឈក ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ មិនមានសេចក្តីរឿង មាន
 សេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយករុណា

តាមលំដាប់

ឯកំ ទិសំ ជវិត្តា វិហារតិ ។ មុទិសាសហគតេន ចេតសា
 ឯកំ ទិសំ ជវិត្តា វិហារតិ ។ ស ខោ សោ តាមណិ
 អរិយសារកោ ឯវំ វិគតាភិជ្ជោ វិគតព្យាមាដោ អ-
 សម្មុទ្ឋោ សម្មជាដោ បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគ-
 តេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្តា វិហារតិ ។ តថា
 ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធម-
 ណោ តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្ថតាយ សព្វវដ្ឋំ លោកំ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេន
 អប្បមាលោន អវេវេន អព្យាបដ្ឋេន ជវិត្តា វិហារតិ ។
 សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតំ យ្វាយំ សត្តា ឯវំវាដិ
 ឯវំទិដ្ឋំ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ នត្ថំ ហុតំ នត្ថំ សុក-
 តទុក្កដានំ កម្មានំ ដលំ វិហាកោ នត្ថំ អយំ
 លោកោ នត្ថំ បរោលោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ បិតា

កាមណីស័យុត្ត

ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មាន
 ចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលគាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាស
 ចាកអភិជ្ឈក ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ មិនមានសេចក្តីរំភ្លេង
 មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។
 មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនប៉ាន មិនមានព្យា
 មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ
 ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្ទុំម
 នឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាយើញដូច្នោះថា
 សាស្តាឯណាមានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទានវែងលក្ខណ
 ឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល
 ផលវិបាករបស់កម្មវែងលក្ខណ្ត ធ្វើអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិន
 មាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សង្កាយកវគ្គោ

នត្ថំ សត្តា ឧបទាតិកា នត្ថំ លោកេ សមណំ ព្រាហ្មណា
សម្មត្តតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច
លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា បរេទេដ្ឋិតំ ។ សចេ
តស្ស កោតោ សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អបណ្ណាកតាយ
មយ្ហំ យ្ហាហំ ន កំញំ ព្យាពាធមិ តសំ វា ថាវំ
វា ឧកយមេត្ត កដត្តាហោ យញ្ចុញ្ញំ កាយេន សុវុតោ
វាចាយ សុវុតោ មនសា សុវុតោ យញ្ច កាយស្ស
កេនា បរំ បរណា សុគតិំ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សា-
មិតំ ។ តស្ស ទាម្មដ្ឋិ ជាយតិ បម្មទិតស្ស បីតិ
ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិំ បស្សទ្ធិកាយោ
សុខំ វេទយតិ សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ
តាមណំ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ភ្នំ ចិត្តសមាធិ បដិ-
លកេយ្យាសិ វេ ភ្នំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បរិហេយ្យាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តិក្នុង
 ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់លាក់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួន
 ឯង ហើយប្រកាសឲ្យលោកនេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មិនមានក្នុង
 លោក ។ បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយ
 ហេតុមិនខុសនឹងពាក្យអញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែល
 មានសេចក្តីភ័យខ្លាចស្មោះស្មើស្ម័គ្រ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់
 យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺថាអញបានសង្រួមកាយ
 សង្រួមវេទនា សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកធ្លាយពង្សិកាយស្លាប់ទៅ អញ
 នឹងទៅកើតក្នុងស្មោះស្ម័គ្រនៃលោក ។ ប្រាមោជ្ជៈក៏កើតឡើងដល់អរិយ-
 សាវកនោះ កាលបើមានប្រាមោជ្ជៈ ប័ត្តិក៏កើតឡើង កាលបើមានប័ត្តិ
 ប្រកបដោយប័ត្តិ កាយក៏ស្ងប់ លុះមានកាយស្ងប់ រមែងសោយសុខ ប័ត្តិ
 របស់អរិយសាវកដែលមានសុខ រមែងដកលំមាំ ។ ម្នាលតាមណី នេះ
 ឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានប័ត្តិសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នក
 មុខជាលះបង់ឲ្យសេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាមណីសំយុត្តំ

(៣០៣) ស ទោ សោ តាមណំ អរិយសារីកោ
 ឃំ វិគតាភិជ្ឈោ វិគតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មុ-
 ជាយោ បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។
 តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធុមណោ តិរិយំ សព្វដំ
 សព្វត្តតាយ សព្វារត្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេ-
 រេន អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិ-
 សព្វក្ខតិ យាយំ សត្តា ឃំវាទិ ឃំទិដ្ឋិ អត្ថំ ទិដ្ឋំ អត្ថំ
 យំដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ដលំ
 វិហាកោ អត្ថំ អយំ លោកោ អត្ថំ បរោ លោកោ
 អត្ថំ មាតា អត្ថំ បិតា អត្ថំ សត្តា ឧបហតិកា

តាមណីសំយក្ក

(៣១៣) ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាស
 ចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 រវៃផង មានសេចក្តីជឿនសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកប
 ដោយទេវេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ៤ ។ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូច
 គ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយទេវេក្ខាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិន
 មានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិស
 ខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹងគឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនប្រៀប
 ផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាឃើញដូច្នោះថា
 សាស្តាណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បានដែលបុគ្គល
 ឲ្យហើយមានផល ការបូជាធំមានផល ការបូជាតូចមានផល ផលវិបាក
 របស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់ មាន លោកនេះមាន លោកខាង
 មុខមាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈ មាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

អត្ថំ លោកេ សមណា ព្រាហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិ-
 បដ្ឋា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចំកត្វា បវេទេដ្ឋិតំ ។ សចេ តស្ស កោតោ
 សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អបណ្ណាកតាយ មយ្ហំ យ្ហាហំ
 ន កិញ្ចំ ព្យាពារេមិ តសំ វា ហារំ វា ឧភយមេត្ត
 កដត្តាហោ យញ្ចុម្ពំ កាយេន សំវុតោ វាចាយ
 សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច កាយស្ស ភេនា បរំ
 មរណា សុតតិ សត្តំ លោកំ ឧបបន្និស្សាមីតិ ។ តស្ស
 ទាមុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស
 កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ
 សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ចោ តាមណំ
 ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ភ្នំ ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យា-
 សំ ឯវំ ភ្នំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បដិហេយ្យាសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ភក្ខុសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វៃក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសនូវលោក
 នេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មានក្នុងលោក ។ បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏
 ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យអញ ឥឡូវអញ
 មិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីភក្តីស្មុគស្មាមិនមានសេចក្តី
 ភក្តីស្មុគទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាង
 ក្នុងលោកនេះ គឺថាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវារី សង្រួមចិត្ត
 ហើយ លុះវែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិ
 ទៅលោក ។ បុរាណដ្ឋៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវ័កនោះ កាលបើមាន
 បុរាណដ្ឋៈ បីតិកកើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្លាប់
 លុះមានកាយស្លាប់ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយសាវ័កដែលមាន
 សុខ រមែងដកលំអាំ ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។
 បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជាលះបង់នូវសេចក្តី
 សង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យសំយុង្គ

(៣០៤) ស ខោ សោ តាមណិ អរិយសារកោ ឃី

វិភតាភិជ្ជោ វិភតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មុជាដោ

បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឃកំ ទិសំ

ដរិត្តា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្តតាយ

សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន

មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេទេន អព្យាបដ្ឋេន ដរិត្តា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសព្វុក្ខតិ យ្វាយំ សត្តា ឃីវវទី

ឃីវទីដ្ឋំ ករតោ ករាយតោ ដិដ្ឋតោ ធនាបយតោ

បចតោ ចាចយតោ សោចតោ សោចយតោ កិលម-

តោ កិលមយតោ ដិដ្ឋតោ ដិដ្ឋាបយតោ ចាលាមតិ-

តាមណីសំយត្ត

(៣១៤) ម្ចាស់តាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាស
 ចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 វង្វេង មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកែប
 ដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង៤ ។ ទិសទី២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូច
 គ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិន
 មានព្រៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុង
 ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទីដឹងគឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួន
 ប្រៀបដូចនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង៤ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាឃើញ
 ដូច្នោះថា សាស្តាណាមានវេទនៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើ
 បាបដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (អរិយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នក
 ដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន សោយ-
 សោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើអ្នកដទៃ
 ឲ្យលំបាក អន្ទះអវៈន្ទន់ខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យអន្ទះអវៈន្ទន់ សម្លាប់សត្វ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវនីត្តោ

មាមយតោ អទិទ្គំ អាទិយតោ សទ្ធិំ ធិន្តតោ ធិល្លោមំ
 ហរតោ ឯកាការិកំ ករោតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ បរទារិ
 កច្ឆតោ មុសា កណាតោ ករតោ ន ករិយតិ ទាមំ
 ខុរិយន្តេន ចេមិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បវរិយា
 ទាលោ ឯកំ មំសខលំ ឯកំ មំសបុញំ ករយ្យ នត្ថំ
 តតោនិទានំ ទាមំ នត្ថំ ទាមស្ស អាគមោ ។ នត្ថុណំ
 ចេមិ កង្កាយ តិរំ កច្ឆយ្យ ហនន្តោ យាតន្តោ ធិន្តន្តោ
 ធនាបេន្តោ បចេន្តោ ទាចេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ ទាមំ
 នត្ថំ ទាមស្ស អាគមោ ។ ឧត្តរំ ចេមិ កង្កាយ តិរំ កច្ឆ-
 យ្យ ននន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ យាជន្តោ នត្ថំ តតោនិ-
 ទានំ បុញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទានេន ទមេន សំ-
 យមេន សច្ចុវដ្ឋេន នត្ថំ បុញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។
 សចេ តស្ស គោតោ សត្តនោ សទ្ធិំ វចនំ អបណ្ណា-
 កតាយ មយ្ហំ យ្យាហំ ន កិញ្ចំ ព្យាណធមិ តសំ វា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយតនវគ្គ

ខ្លួនឯង ឬច្រើនអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ
 កាត់ដំណា (ជញ្ជាំង) ឬនំយកទ្រព្យពួកអ្នកស្រែក ឬនំយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះ
 មួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្លូវធំ គប់រកប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ ពោលពាក្យ
 មុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាមិនបានធ្វើទេ ទោះបីបុគ្គលណា
 ធ្វើពពួកសត្វលើផែនដីនេះឲ្យមានគំនរសាច់ភ្លែតមួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់
 ភ្លែតមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ
 ក៏មិនមាន ទាំងដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបីបុគ្គលធ្លូងទៅកាន់
 ត្រើយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យសម្លាប់
 កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យ
 បៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាប
 ក៏មិនមាន ។ ទោះបីបុគ្គលធ្លូងទៅកាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងជើងហើយ
 ឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឲ្យទាន ឬជាខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឬជា បុណ្យ
 ដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន
 បុណ្យមិនមានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្ឃឹម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្តាដ៏ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យ
 អញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីភក់ស្តុក

ពាមណីសំយុត្តំ

បារិ វា ឧកយមេត្ត កដត្តាយោ យញ្ចុត្តំ កាយេន
 សំវុតោ វាទាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ចុ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុភតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋិស្សាមីតិ ។ តស្ស មាមុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស
 មីតិ ជាយតិ មីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ហតិ បស្សទ្ធិ-
 កាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិណោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 អយំ ខោ តាមណី ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ត្វំ ចិត្ត-
 សមាធិ បដិលកេយ្យាសិ ឃំ ត្វំ ឥមំ កត្តាធម្មំ
 បដិហេយ្យាសិ ។

(៣០៥) ស ខោ សោ តាមណី អរិយសារីកោ
 ឃំ វិភតាកិដ្ឋោ វិភតព្យាទាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្មជា-
 ណោ បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ដរិត្តា វិហរតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។
 តថា ចតុត្តំ ។ ឥតិ ឧទ្ធអដោ តិរិយំ សព្វដំ
 សព្វត្តតាយ សព្វារដ្ឋំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាក្កតេន អប្បមាលោន អវេរេន

តាមណីសំយុត្ត

ឬមិនមានសេចក្តីភ័យខ្លាចទេ អញ្ញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យ
 ជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺថាអញ្ញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកព្រាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញ្ញនឹងទៅកើត
 ក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បុរាណដ្ឋៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ
 កាលបើមានបុរាណដ្ឋៈ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយ
 បីតិ កាយក៏ស្លាប់ លុះមានកាយស្លាប់ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយ-
 សាវកដែលមានសុខ រមែងដកល់មាំ ។ ម្នាលតាមណី នេះឯងហៅ
 ថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជា
 លះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(៣១៥) ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
 អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 វង្វេង មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ
 ទេវេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ សម្រាន្តនៅដោយវិយាបថទាំង ៤ ។
 ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មាន
 ចិត្តប្រកបដោយទេវេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គំ

អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតិ
 យាយំ សត្តា ឃវំវាទិ ឃវំទិដ្ឋិ ករតោ ករាយតោ
 ទិដ្ឋតោ ធនោបយតោ ថថតោ ទាចយតោ សោ-
 ចតោ សោចយតោ កិលមតោ កិលមយតោ ដទ្ធ-
 តោ ដទ្ទាបយតោ ទាណាមតិមាបយតោ អទិដ្ឋំ អា-
 ទិយតោ សទ្ធិំ ទិដ្ឋតោ ទិល្លោបំ ហារតោ ឯកា-
 ការកំ ករោតោ បវិបទ្តេ ទិដ្ឋតោ បរទាវំ កច្ចតោ
 មុសា កណាតោ ករតោ ករិយតិ ទាបំ ទុរាបរិ-
 យន្តេន ចេបំ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បវិរិយា ទាណា
 ឯកំ មំសខលំ ឯកំ មំសបុញ្ញំ ករេយ្យ អត្តិ
 តតោទិដ្ឋានំ ទាបំ អត្តិ ទាបស្ស អាគមោ ។ ទក្ខិ-
 ណំ ចេបិ កង្កាយ តិវំ កច្ចេយ្យ ហនន្តោ យា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតទវគ្គ

មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលើ
 ទិសខាងក្រោមនឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្ទុំមនឹង
 សត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយអវិយាបថទាំង៤ ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។ អវិយសាវកនោះ វាមិនពិចារណាលើញដូច្នោះថា
 សាស្តាណាមានវិទ្យាយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយ
 ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់(អវិយវៈគ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀត-
 បៀនគេខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យ
 សោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យលំបាក អន្ទះអន្ទែងខ្លួនឯង
 ធ្វើគេឲ្យអន្ទះអន្ទែង សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាន់យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណ (ដញ្ជាំង) បួនយកទ្រព្យពួកអ្នក
 ស្រុក បួនយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្លូវធំ គប់រក
 ប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ និយាយកុហក បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាធ្វើ
 មែន បើបុគ្គលឯណាធ្វើពួកសត្វលើប្រិថពីនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ
 ឲ្យមានពន្លកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត បាបដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលធ្វើ
 ទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យ

ពាមណីសំយុត្តំ

តេន្តោ ធិន្តោ ធនោបេន្តោ បចេន្តោ ចារេន្តោ អត្ថំ
តតោធិនាធំ ចាបំ អត្ថំ ចាបស្ស អាគមោ ។ ឧត្តំ
ចេបំ កត្តាយ តំ កច្ឆេយ្យ ទទន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ
យាជេន្តោ អត្ថំ តតោធិនាធំ បុញំ អត្ថំ បុញស្ស
អាគមោ ទានេន ទមេន សំយមេន សច្ចុវុជ្ជេន អត្ថំ
បុញំ អត្ថំ បុញស្ស អាគមោតិ ។ សចេ តស្ស កោ-
តោ សត្តុនោ សច្ចំ វេចធំ អបណ្ណកតាយ មយ្ហំ
យូហំ ន កិញ្ចំ ព្យាពាធមិ តសំ វា ថាវំ វា
ឧកយមេត្ត កដត្តាហោ យញ្ចម្ពំ កាយេន សំវុតោ
វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច កោ-
យស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
ឧបបដ្ឋិស្សាមីតិ ។ តស្ស ចាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិ-
តស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ មស្សម្ព-
តិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ
សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ តាមណី ធម្មសមាធិ ។

តាមណីសំយុត្ត

សម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង
 ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរ
 មកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលច្រើនទៅកាន់គ្រឹះទន្លេគង្គាខាងជើង
 ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឲ្យទាន បូជាខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យបូជា
 បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មានដែរ
 បុណ្យក៏មាន ដោយការឲ្យទាន ដោយការបូន្មាន ដោយការសង្រួម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងអញ្ញ
 ឥឡូវអញ្ញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីភក់ស្តុកប្តូរមិន
 មានសេចក្តីភក់ស្តុកទេ អញ្ញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះ
 ទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺថាអញ្ញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកធ្លាយពន្លឺកាយស្លាប់ទៅ អញ្ញនឹងទៅកើត
 ក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ បុរាណដ្ឋៈក៏កើតឡើងដល់អវិយសាវកនោះ
 កាលបើមានបុរាណដ្ឋៈ ប័តិកកើត កាលបើមានចិត្តប្រឹកបដោយប័តិ កាយ
 ក៏ស្ងប់ លុះមានកាយស្ងប់ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អវិយសាវកដែល
 មានសុខ រមែងដកលំអាំ ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកខវគ្គោ

តត្រ ចេ ត្វំ ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យាសិ ឃវំ ត្វំ ឥមំ
 កង្ខាធម្មំ បដិហេយ្យាសីតំ ។ ឃវំ វុត្តោ ចាដលំយោ
 តាមណី កកវន្តំ ឯតទលោច អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ
 កន្លេ ។ បេ ។ អដ្ឋតត្តោ ចាណុបេតំ សាវណាផ្គត្តន្តំ ។
 តេរសមំ ។

កាមណីសំយុត្តំ សមត្តំ ។

ពិស្សទានំ

ចណ្ណាបុត្តោ^(១) យោជាដីរោ
 ហត្ថំ ហាយោ ច ភូមកោ^(២)
 ទេសនាសង្ខា កុលំ បណិច្ឆឡំ
 តទ្ធកករាសិយ ចាដលីតំ^(៣) ។

• ១. ម. ចណ្ណា បុត្តោ ។ ២ ហត្ថិហាយោ បញ្ញាភូមកោ ។ ៣ កម្រក រាសសយា-
 ណីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយនិកាយ

បើអ្នកបានចិត្តសមាធិផ្តល់ធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជាលះបង់សេចក្តី
សន្ស័យនេះពេញបាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ បាវដល់យតាមណីក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្ជឹច្បាស់ណាស់
ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ជាអ្នកដល់រូសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃ
នេះជាដើមទៅ ។ ចម៍សូត្រទី ១៣ ។

ចប់ តាមណីសំយុត្ត ។

ឧទាននៃតាមណីសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីចណ្ណតាមណី ១ អំពីតាលបុគ្គតាមណី ១ អំពី
យោធាជីវតាមណី ១ អំពីហត្ថារោហតាមណី ១ អំពីអស្សា-
រោហតាមណី ១ អំពីពួកព្រាហ្មណ៍ស្រុកបច្ឆាភូមិ ១ អំពី
ការសំដែងធម៌ ១ អំពីការពិចារណា ១ អំពីសេចក្តីអនុគ្រោះ
ត្រកូល ១ អំពីមណិច្ចឡកតាមណី ១ អំពីគន្ធាកតាមណី ១
អំពីវាសិយតាមណី ១ អំពីបាវដល់យតាមណី ១ ។

អសង្កតស័យុត្តស្ស បរិមវគ្គោ

[៣១៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
សារត្តិយំ វិហារតំ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្សារាមេ ។
តត ខោ កកវា កិក្ខុ អាមន្តេសំ កិក្ខុវេតំ ។
កនន្តេតំ តេ កិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ កកវា
ឯតទវេច អសង្កតញ្ច វេ កិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អសង្កតតាមិញ្ច មត្តំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច
កិក្ខុវេ អសង្កតំ ។ យោ កិក្ខុវេ វាគក្ខុយោ ទោ-
សក្ខុយោ មោហក្ខុយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ អ-
សង្កតំ ។ កតមោ ច កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
កាយគតាសតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។ ឥតិ ខោ កិក្ខុវេ ទេសិតំ វេ មយា-
អសង្កតំ ទេសិតោ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ យំ កិក្ខុវេ

អសង្ខតសំយត្តំ បរិមវគ្គំ

(៣១៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគគង់ក្នុងវគ្គជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងអសង្ខតធម៌ (ធម៌ដែលបច្ច័យតាក់តែង
 មិនបាន) ផង អសង្ខតគាមមគ្គ (ផ្លូវជាដំណើរទៅកាន់អសង្ខតធម៌) ផង
 ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះអសង្ខតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈ
 ដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមោហៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថាអសង្ខតធម៌ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសង្ខតគាមមគ្គតើ
 ដូចម្តេច ។ (អសង្ខតគាមមគ្គនោះ) គឺកាយគតាសតិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតគាមមគ្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខត-
 ធម៌ តថាគតបានសំដែងហើយ អសង្ខតគាមមគ្គ តថាគតក៏បានសំដែង
 ហើយដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សទ្ទាយគនវគ្គោ

សត្តារា កករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិទោ អនុកម្មកេ-
 ន អនុកម្មំ ឧទានាយ កតំ វោ តំ មយា ។ ឯតានិ
 ភិក្ខុវេ វុត្តម្ភលានិ ឯតានិ សុញ្ញាតារានិ ។ ឈាយថ^(១)
 ភិក្ខុវេ មា បមាទត្ត មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ អហ្មវត្ត ។
 អយំ វោ^(២) អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។

[៣០៧] អសង្ខតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
 អសង្ខតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
 អសង្ខតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាកក្ខយោ ទោសក្ខយោ
 មោហក្ខយោ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតំ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមក្កោ ។ សមថោ
 ច វិបស្សនា ច ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិ-
 មក្កោ ។ បេ ។

១ ម. ទិដ្ឋិយថ ។ ២ ឧ. អយំ វោ វោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះគឺថាគតបានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំងនេះគឺម្តង កិច្ចទាំងនេះគឺផ្ទះស្ងាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡឹងយក^(១) (នូវការម្នាស់) កុំបីប្រមាទ កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រិហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជាអនុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់គតថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៣១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គតថាគតនឹងសំដែងអសន្ធិតធម៌ផង អសន្ធិតតាមមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសន្ធិតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ធិតធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសន្ធិតតាមមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺសមថៈ ១ វិបស្សនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ធិតតាមមគ្គ ។ បេ ។

១ អន្តិកថាពន្យល់ថា ត្រូវសំឡឹងយកនូវការម្នាស់ទាំង ៣៧ ដោយការម្នាស់ចំណុចនិងសំឡឹងយកនូវអាយតនៈទាំងឡាយមាន១២ត្រាយគនៈជាដើម ដោយអនិច្ចាទិលក្ខណៈដោយលក្ខណៈចំណុចនិង រួមសេចក្តីថា អ្នកទាំងឡាយត្រូវរំខំរើនូវសមចៈនិងវិបស្សនា ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស បឋមវគ្គោ

[៣១៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
សវិតក្កសវិចារោ សមាធិ អវិតក្កវិចារមត្តោ សមាធិ
អវិតក្កអវិចារោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
សង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣១៩] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
សុញ្ញតោ សមាធិ អនិមិត្តោ សមាធិ អប្បណិហិតោ
សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣២០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ចត្តារោ សតិបដ្ឋានោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
សង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣២១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ចត្តារោ សម្មប្បដានោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
តាមិមត្តោ ។

[៣២២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ចត្តារោ ឥន្ទ្រិចារោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
តាមិមត្តោ ។

អសន្ទិកសំយុត្ត បឋមវិគ្គ

(៣១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទិកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ភីសមាធិដែលមានវិភក្កៈ មានវិចារៈ ១ សមាធិដែលគ្មាន វិភក្កៈ មានតែវិចារៈ ១ សមាធិដែលគ្មានវិភក្កៈគ្មានវិចារៈ ១ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទិកតាមិមគ្គ ។

(៣១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទិកតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ភីសុញ្ញតសមាធិ ១ អនិមិត្តសមាធិ ១ អប្បណិហិត- សមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទិកតាមិមគ្គ ។

(៣២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទិកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ភីសតិចដ្ឋាន ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទិក- តាមិមគ្គ ។

(៣២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទិកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ភីសម្បជាន ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទិក- តាមិមគ្គ ។

(៣២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទិកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ភីសទិប្បាទ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទិក- តាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

(៣២៣) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
បញ្ចុ(ន្ទិយានិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។

(៣២៤) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
បញ្ចុ ពលានិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។

(៣២៥) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
សត្ត ពោជ្ឈង្គា ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។

(៣២៦) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្ក-
តតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វោ មយា
អសង្កតំ ទេសិតោ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយនវគ្គ

(៣២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺពលៈ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺពោជ្ឈង្គ ៧ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺអជ្ឈិកមគ្គដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសន្និកធម៌ គឺថាគត បានសំដែងហើយ អសន្និកតាមិមគ្គ គឺថាគតក៏បានសំដែងហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

អសង្ខតសំយុត្តស្ស បឋមវគ្គោ

សត្តារា ករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិទា អនុកម្ម-
 កេន អនុកម្មំ ឧទានាយ កតំ វោ តំ មយា ។
 ឯតានំ ភិក្ខុវេ រុក្ខមូលានំ ឯតានំ សុញ្ញតារានំ ។
 ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា បមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិ-
 សារិទោ អហុវត្ថ ។ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនីតំ ។

អសង្ខតសំយុត្តស្ស បឋមវគ្គោ សមវគ្គោ ។

តិស្សុទានំ

កាយោ សមេថោ វិគក្កោ
 សុញ្ញតា សតិបដ្ឋានា
 សធម្មដានា ឥទ្ធិទានា
 ឥន្ទ្រិយា ពលពោជ្ឈង្គា
 មក្កេន ឯកាទសមំ
 តិស្សុទានំ បរិច្ចតិ^(១) ។

១ ម. ឥច្ចុទានំ បរិច្ចតិ ។ ខ. ឥមេ ពាហិ ឥត្ថិ ។

អសង្កតសំយុត្ត បឋមវគ្គ

កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អា-
 ស្រីយសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវ័កទាំងឡាយ កិច្ចនោះគឺថាគត
 ក៏បានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំង
 ៥នេះគឺម្តង កិច្ចទាំង៥នេះគឺផ្ទះស្ងាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយចូរសំឡឹងយក (នូវការម្នាក់) កុំបីប្រមាទ កុំបីមានសេចក្តីក្តៅ
 ក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជាអនុសាសន៍ គឺ
 ពាក្យច្រៀនប្រដៅរបស់គតថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

ចប់ អសង្កតសំយុត្ត បឋមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃអសង្កតសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីកាយគតាសតិ ១ សម្មវេទន៍វិបស្សនា ១ សមាធិ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈជាដើម ១ សមាធិមានសុញ្ញតសមាធិ
 ជាដើម ១ សតិបង្គាន ១ សម្មប្បធាន ១ ឥទ្ធិបាទ ១
 ឥន្ទ្រិយ ១ ពលៈ ១ ពោជ្ឈន្ត ១ ជា ១១ នឹងអង្គនីកមគ្គ
 ហៅថាឧទ្ទាននៃអសង្កតសំយុត្តនោះ ។

អសង្កតស័យត្ថស្ស ទុតិយវគ្គោ

[៣២៧] អសង្កតញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ

អសង្កតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អសង្កតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វកក្ខយោ ទោសក្ខយោ

មោហក្ខយោ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតំ ។

កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ សមថោ ។

អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ទោ

ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វេ មយា អសង្កតំ ទេសិតោ

អសង្កតតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ សន្តារា កណ្ឌយំ

សាវកានំ ហិតេសិណា អនុកម្មកោន អនុកម្មំ

ឧបាទាយ កតំ វេ តំ មយា ។ ឯតានិ ភិក្ខុវេ

អសង្ខតសំយត្តំ ទុតិយវគ្គ

(៣២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គមាគតនឹងសំដែងអសង្ខតធម៌ធន
អសង្ខតតាមមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះ
ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមោហៈ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អសង្ខតតាមមគ្គតើដូចម្តេច ។ គីសមថធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថាអសង្ខតតាមមគ្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌ គមាគត
បានសំដែងហើយ អសង្ខតតាមមគ្គ គមាគតក៏បានសំដែងហើយ ដល់
អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ច
ឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យ
សេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះគមាគតក៏បាន
ធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំងនេះ

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

វុត្តុម្ពណាធិ ឯតាធិ សុញ្ញតារាធិ ។ ឈាយថ ភិក្ខុវេ
មា បមាទត្ត មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ អហុវត្ត ។ អយំ
វោ អម្ពាគំ អនុសាសនីតិ ។

(៣២៨) អសង្កតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ
អសង្កតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
អសង្កតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាគត្តយោ ទោសត្តយោ
មោហត្តយោ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតំ ។ ក-
តមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ វិបស្សនា ។
អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ
ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វោ មយា អសង្កតំ ។ បេ ។ អយំ វោ
អម្ពាគំ អនុសាសនីតិ ។ បេ ។

(៣២៩) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
សវិតត្តោ សវិចារោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
អសង្កតតាមិមត្តោ ។

អសន្តតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

តិម្ភវាលី កិច្ចទាំងនេះគឺផ្ទះស្នាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡឹងយក (នូវការម្តង) កុំបីប្រមាទ កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជាអនុសាសនី គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៣២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងអសន្តតធម៌ផង អសន្តតតាមិមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសន្តតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យពតៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្តតធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសន្តតតាមិមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺវិបស្សនាធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសន្តតធម៌ តថាគត បានសំដែងហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ បេ ។ នេះឯងជាអនុសាសនី គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ បេ ។

(៣២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺសមាធិប្រកបដោយវិតក្កៈ វិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

(៣៣០) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមន្តោ ។
អវិនិក្កោ វិចារមន្តោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អសង្កតតាមិមន្តោ ។ បេ ។

(៣៣១) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមន្តោ ។
អវិនិក្កោ អវិចារោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
សង្កតតាមិមន្តោ ។

(៣៣២) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមន្តោ ។
សុញ្ញតោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតា-
មិមន្តោ ។

(៣៣៣) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមន្តោ ។
អធិមិន្តោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតា-
មិមន្តោ ។

(៣៣៤) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមន្តោ ។
អប្បណិហិតោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
តតាមិមន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

[៣៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺសមាធិដែលគ្មានវិតក្កៈ មានតែវិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។ បេ ។

[៣៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺសមាធិដែលគ្មានវិតក្កៈ គ្មានវិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ គឺសុញ្ញតសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺអនិមិត្តសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺអប្បណិហិតសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសង្ខតតាមិមគ្គ ។

អសង្កតសំយត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៣៥) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អា-
 តាមី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ
 ។ បេ ។

(៣៣៦) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ
 ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៣៧) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៣៨) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

អសន្ទតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

[៣៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មាន បញ្ញាស្មារតី កំចាត់បង្ខំនូវអភិជ្ឈានីធិនោមនស្សក្នុងលោកបុរាណ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។ បេ ។

[៣៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា ឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិ- ចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា ឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

[៣៣៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញាណំ ចាបកាណំ អកុសលាណំ
 ធម្មាណំ អនុប្បាទាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អា-
 រកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៤០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បញ្ញាណំ ចាបកាណំ អកុសលាណំ
 ធម្មាណំ បហាទាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អា-
 រកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៤១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញាណំ កុសលាណំ ធម្មាណំ
 ឧប្បាទាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារកតិ
 ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(៣៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ធ្វើធន្នៈឲ្យកើត
ព្យាយាម ប្រាព្ធសេចក្តីខ្លះខ្លះផ្សេង ផ្សេង ប្រុងចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងអកុសល-
ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និតតាមិមគ្គ ។

(៣៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និតតាមិមគ្គ
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ធ្វើធន្នៈឲ្យ
កើត ព្យាយាម ប្រាព្ធសេចក្តីខ្លះខ្លះផ្សេង ផ្សេង ប្រុងចិត្ត ដើម្បីលះបង់
អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និតតាមិមគ្គ ។

(៣៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ធ្វើធន្នៈឲ្យកើត
ព្យាយាម ប្រាព្ធសេចក្តីខ្លះខ្លះ ប្រុងចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាអសន្និតតាមិមគ្គ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៤២) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ កិយ្យោភារាយ វេបុល្លាយ ការិយាយ
 ចារិយ្យាយ ធនំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
 តតាមិមត្តោ ។

(៣៤៣) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធនុសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញកតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភារេតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
 តតាមិមត្តោ ។

(៣៤៤) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញកតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភារេតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
 មត្តោ ។

អសន្តតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៤២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ធ្វើធន្ទៈឲ្យ កើត ព្យាយាម ប្រារព្ធសេចក្តីខ្លះខ្លះផ្សេង ប្រុងចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំង កុសលធម៌ទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន មិនឲ្យវិនាស ឲ្យធំទូលាយ ចំរើនបរិបូណ៌ជាកិរិយាភាព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។

(៣៤៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឲ្យ ឥទ្ធិបាទដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ (សេចក្តីព្យាយាម) ពោលគឺធន្ទ- សមាធិ (សមាធិដែលអាស្រ័យនូវសេចក្តីពេញចិត្ត) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង- ឡាយ នេះហៅថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។

(៣៤៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឲ្យ ឥទ្ធិបាទដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ ពោលគឺវិរិយសមាធិ (សមាធិ ដែលអាស្រ័យនូវសេចក្តីព្យាយាម) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

(៣៤៥) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាគតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
 តាមិមត្តោ ។

(៣៤៦) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វីមសាសមាធិប្បធានសង្ខារស-
 មញ្ញាគតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
 សង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤៧) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
 វិវាគនិស្សិតំ ធិរោធិនិស្សិតំ វោស្សក្កបរិណាមី ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤៨) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិរិយទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
 ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៣៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ ពោលគឺចិត្តសមាធិ (សមាធិអាស្រ័យនូវ សេចក្តីគិតនឹក) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ ពោលគឺវិមសាសមាធិ (សមាធិអាស្រ័យ សេចក្តីពិចារណា) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសន្ធិន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកគម្រែក អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្ហោនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនវិវិយន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៤៧) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតិ^{ន្ទ្រ}យំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤៨) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាធិ^{ន្ទ្រ}យំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៤៩) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ញា^{ន្ទ្រ}យំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិវាទនិស្សិតំ និរោធិនិស្សិតំ វេស្សក្កបរិណាមី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥០) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ វិវេក-
និស្សិតំ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតា-
មិមត្តោ ។

អសន្ទតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសត្តន្ត្រិយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

(៣៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសមាធិន្ត្រិយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

(៣៤៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនបញ្ញន្ត្រិយ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចានតម្រិក អាស្រ័យសេចក្តីលេត់ បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

(៣៥០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសទ្ធាពលៈ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយនវគ្គោ

[៣៥៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិយពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតិពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាធិពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ញាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិវាធនិស្សិតំ ធិរោធនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(៣៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនវិវិយ-
ពលៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

(៣៥៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសតិពលៈ
។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

(៣៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គ
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសមាធិ-
ពលៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

(៣៥៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនបញ្ញាពលៈ
ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក
អាស្រ័យសេចក្តីលេត់ បង្កាន់ទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

[៣៥៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតិសម្មោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិរាគនិស្សិតំ ធិរោធិនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។
វិរិយសម្មោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ បីតិសម្មោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ
។ បេ ។ បស្សន្តិសម្មោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ សមា-
ធិសម្មោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គំ
ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ ធិរោធិនិស្សិតំ
វោស្សគ្គបរិណាមី ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតា-
មិមត្តោ ។

អសន្ទតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 សតិសម្មាជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តី
 ប្រាសចាកតម្រេក អាស្រ័យសេចក្តីលេត់ បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់
 ជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

(៣៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្ទតតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 ធម្មវិចយសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនវិវិយសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើន
 បីតិសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនបស្សន្តិសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនសមាធិ-
 សម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនទេវក្ខានសម្មាជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យសេចក្តី
 ស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក អាស្រ័យសេចក្តីលេត់
 បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថាអសន្ទតតាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សម្មាយតនវគ្គោ

[៣៥៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋី ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ
 វិវាគនិស្ស័តំ ធិរោធិនិស្ស័តំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣៦០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសង្កប្បំ ភាវេតិ ។ សម្មាវាចំ
 ភាវេតិ ។ សម្មាភិម្មន្តំ ភាវេតិ ។ សម្មាអាជីវំ ភាវេតិ ។
 សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ ។ សម្មាសតី ភាវេតិ ។

[៣៦១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសមាធិ ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ
 វិវាគនិស្ស័តំ ធិរោធិនិស្ស័តំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទេ-
 សិតំ វោ មយា អសង្កតំ ទេសិតោ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[៣៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសម្មាទិដ្ឋិ
 ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកគម្រែក
 អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្ហានទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើន
 សម្មាសន្តិច្បះ ។ ចំរើនសម្មាវេទា ។ ចំរើនសម្មាកម្មន្តិះ ។ ចំរើន
 សម្មាអាជីវៈ ។ ចំរើនសម្មាវេយាមៈ ។ ចំរើនសម្មាសតិ ។

[៣៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើន
 សម្មាសមាធិ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាស
 ចាកគម្រែក អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្ហានទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជា
 ប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អសន្និកធម៌ គឺថាគតសំដែងហើយ អសន្និកតាមិមគ្គ
 ក៏គឺថាគតសំដែងហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុក្ខយវគ្គោ

យំ ភិក្ខុវេ សន្តាវា ករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិទា

អនុកម្មកោន អនុកម្មំ ទុទានាយ កតំ វេ តំ មយា ។

ឯតានិ ភិក្ខុវេ រុក្ខម្ពលានិ ឯតានិ សុញ្ញតាវានិ ។

ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា បមាទត្ត មា បច្ឆា វិប្បដិសាវិទោ

អហុវត្ត ។ អយំ វេ អម្ហាតំ អនុសាសនីតិ ។

(៣៦២) អនតញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេស្សិស្សាមិ អនត-

តាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អនតំ

។ បេ ។ (យថា អសង្កតំ វិញ្ញាវតំ តថា វិញ្ញាវេតតំ) ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍
 ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវ័កទាំង-
 ឡាយ កិច្ចនោះគឺថាគតក៏បានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំងនុះគឺម្តប់ឈើ កិច្ចទាំងនុះគឺផ្ទះស្ងាត់ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡឹងយក (នូវអារម្មណ៍) កុំបីប្រមាទ
 កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជា
 អនុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់គតថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៣៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គតថាគតនឹងសំដែងនូវអនតធម៌^(១)

(ធម៌មិនបង្កើនទៅរករតានិកលេសគឺព្រះនិព្វាន) ផង នូវអនតតាមិមគ្គ
 (ផ្លូវដំណើរទៅកាន់អនតធម៌) ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនតធម៌តើដូចម្តេច
 ។ បេ ។ (អសង្កតធម៌ដែលបានសំដែងដោយពិស្តារហើយយ៉ាងណា
 បណ្ឌិតត្រូវសំដែងធម៌នេះឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ) ។

១ មិនមានសេចក្តីត្រេកអរដោយតណ្ហា ។ អន្តិកថា ។

၈၆၆

လှူဒါန်းစဉ်က နိဗ္ဗာန်စိကယဗျူဟာ အကျဉ်းချုပ်

(၈၆၃) အာရုံစူးစိုက်စွာ ဘုံ ကိစ္စကို ဝေဖန်ပြောဆို

အာရုံစူးစိုက်စွာ ဗန္တံ နံ ဟောတော်မူ၍ ။ ဝေဖန်ပြောဆို ကိစ္စကို
အာရုံစူးစိုက်စွာ ။ ဝေဖန် ။

(၈၆၄) အာရုံစူးစိုက်စွာ ဘုံ ကိစ္စကို ဝေဖန်ပြောဆို အာရုံ-

စူးစိုက်စွာ ဗန္တံ နံ ဟောတော်မူ၍ ။ ဝေဖန်ပြောဆို ကိစ္စကို
အာရုံစူးစိုက်စွာ ။ ဝေဖန် ။

(၈၆၅) အာရုံစူးစိုက်စွာ ဘုံ ကိစ္စကို ဝေဖန်ပြောဆို အာရုံစူးစိုက်စွာ

ဗန္တံ နံ ဟောတော်မူ၍ ။ ဝေဖန်ပြောဆို ကိစ္စကို အာရုံစူးစိုက်စွာ ။ ဝေဖန် ။

(၈၆၆) အာရုံစူးစိုက်စွာ ဘုံ ကိစ္စကို ဝေဖန်ပြောဆို အာရုံ-

စူးစိုက်စွာ ဗန္တံ နံ ဟောတော်မူ၍ ။ ဝေဖန်ပြောဆို ကိစ္စကို
အာရုံစူးစိုက်စွာ ။ ဝေဖန် ။

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ណ

(៣៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងអនាសវធម៌
 (ធម៌មិនមានអាសវៈ) ផង អនាសវតាមិមគ្គ (ផ្លូវជាដំណើរទៅកាន់អនា-
 សវធម៌) ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះ
 ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនាសវធម៌តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសច្ចធម៌ផង
 សច្ចតាមិមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះ
 ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សច្ចធម៌តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវត្រ័យគី
 ព្រះនិព្វានផង នូវមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ត្រ័យគីព្រះនិព្វានផង ដល់អ្នក
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ត្រ័យគីព្រះនិព្វានតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏ល្អិតផង
 មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ល្អិតផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 ស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ល្អិតតើដូចម្តេច ។ បេ ។

៣៦៧

អសង្កតសំយក្កស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៦៧) សុទ្ធិទ្ធសត្វោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ

សុទ្ធិទ្ធសត្វោមិ មត្តំ ភំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

សុទ្ធិទ្ធសំ ។ បេ ។

(៣៦៨) អជជ្ជាញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អជជ្ជ-

រត្វោមិ មត្តំ ភំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អជជ្ជំ ។ បេ ។

(៣៦៩) ធុវញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ធុវត្វោមិ

មត្តំ ភំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធុវំ ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគតនីនិសំវែផនិធមិវេលសត្វ
 ឃើញបានដោយកម្រិតនៃពេកផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធមិវេលសត្វ
 ឃើញបានដោយកម្រិតនៃពេកផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់នូវធមិនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធមិវេលសត្វឃើញ
 បានដោយកម្រិតនៃពេកតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគតនីនិសំវែផនិធមិវេលគ្មាន
 សេចក្តីចាស់ត្រីត្រាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធមិវេលគ្មានសេចក្តី
 ចាស់ត្រីត្រាផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធមិ
 នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធមិវេលគ្មានសេចក្តីចាស់ត្រីត្រាតើ
 ដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគតនីនិសំវែផនិធមិដ៏ទៀង
 ទាត់ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធមិដ៏ទៀងទាត់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធមិនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធមិដ៏ទៀង
 ទាត់តើដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតទវគ្គោ

[៣៧០] អបលោកិនិត្យ^(១) វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អបលោកិនិត្យាមិត្តំ មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមេត្ត
ភិក្ខុវេ អបលោកិនំ ។ បេ ។

[៣៧១] អនិទស្សនិត្យំ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អនិទស្សនិត្យាមិត្តំ មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមេត្ត
ភិក្ខុវេ អនិទស្សនំ ។ បេ ។

[៣៧២] ធិប្បបញ្ចំ ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
ធិប្បបញ្ចិត្យាមិត្តំ មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមេត្ត
ភិក្ខុវេ ធិប្បបញ្ចំ ។ បេ ។

[៣៧៣] សន្តិត្យំ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សន្តិ-
តាមិត្តំ មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមេត្ត ភិក្ខុវេ
សន្តំ ។ បេ ។

១ ឧ, អបលោកិត្យំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៣៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ដែល
មិនមានសេចក្តីវិនាសផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនមានសេចក្តី
វិនាសផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមិនមានសេចក្តីវិនាសតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ដែលមើល
មិនឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមើលមិន
ឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមើលមិនឃើញ
ដោយចក្ខុវិញ្ញាណតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ដែលគ្មាន
ដំណើរយឺតយូរផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលគ្មានដំណើរយឺតយូរ
ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគ្មានដំណើរយឺតយូរតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ស្ងប់ផង
មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ស្ងប់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ស្ងប់តើដូចម្តេច ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៧៤) អមតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អម-
តតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
អមតំ ។ បេ ។

(៣៧៥) បណីតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ប-
ណីតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
បណីតំ ។ បេ ។

(៣៧៦) សិវញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សិវតាមិញ្ច
មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សិវំ ។ បេ ។

(៣៧៧) ខេមញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ខេ-
មតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
ខេមំ ។ បេ ។

កសង្កតសំយត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដែលមិនស្លាប់ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនស្លាប់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមិនស្លាប់តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លាផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លាតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងសិវធម៌ (ធម៌ជាទិស(មាត់)) ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់សិវធម៌ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិវធម៌តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏ក្សេមផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ក្សេមផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ក្សេមតើដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សង្ខយកខវិញ្ញោ

(៣៧៨) តណ្ហាភ្នំយញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
តណ្ហាភ្នំយតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច
ភិក្ខុវេ តណ្ហាភ្នំយំ ។ បេ ។

(៣៧៩) អច្ឆរិយញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អច្ឆរិយតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
អច្ឆរិយំ ។ បេ ។

(៣៨០) អត្តតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អត្តត-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
អត្តតំ ។ បេ ។

(៣៨១) អធិតិកញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អ-
ធិតិកតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
អធិតិកំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគោដ្ឋ

(៣៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីក្ស័យ
តណ្ហាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីក្ស័យតណ្ហាផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌ជាទីក្ស័យនៃតណ្ហាតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីអស្ចារ្យ
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីអស្ចារ្យផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទី
អស្ចារ្យតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដែលមិន
ធ្លាប់មានផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនធ្លាប់មានផង ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌មិនធ្លាប់មានតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងសេចក្តីមិន
អន្តរាយផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីមិនអន្តរាយផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សេចក្តីមិនអន្តរាយតើដូចម្តេច ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៨២) អធិតិកធម្មញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អធិតិកធម្មតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច
ភិក្ខុវេ អធិតិកធម្មំ ។ បេ ។

(៣៨៣) ធិញ្ចាណញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ធិញ្ចា-
ណតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
ធិញ្ចាណំ ។ បេ ។

(៣៨៤) អព្យាបជ្ឈញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អព្យាបជ្ឈតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
អព្យាបជ្ឈំ ។ បេ ។

(៣៨៥) វិវាគញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ វិវា-
គតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
វិវាគោ ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

[៣៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌មិនមាន
អន្តរាយផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌មិនមានអន្តរាយផង ដល់អ្នកទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌មិនមានអន្តរាយតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងព្រះនិព្វាន
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំង
ឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ និព្វានតើដូច
ម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌មិនព្យា-
បាទផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌មិនព្យាបាទផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌មិន
ព្យាបាទតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ប្រាសចាក
តម្រិកផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ប្រាសចាកតម្រិកផង ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌ប្រាសចាកតម្រិកតើដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគគវគ្គោ

(៣៨៦) សុទ្ធិញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សុទ្ធិ-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ សុទ្ធិ
។ បេ ។

(៣៨៧) មុត្តិញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ មុត្តិ-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ មុត្តិ
។ បេ ។

(៣៨៨) អនាលយញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អនាលយតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច
ភិក្ខុវេ អនាលយោ ។ បេ ។

(៣៨៩) ធិបញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ធិបតា-
មិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធិប
។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

[៣៨៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏បរិសុទ្ធផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីផុត
ចាកកិលេសផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីផុតចាកកិលេសផង ដល់
អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម៌ជាទីផុតចាកកិលេសតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌មិនមាន
អាល័យផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌មិនមានអាល័យផង ដល់អ្នកទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌មិនមានអាល័យតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីពឹង
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីពឹងផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីពឹង
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

[៣៧០] លេណាញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ លេ-
ណាតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
លេណំ ។ បេ ។

[៣៧១] តាណាញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ តា-
ណាតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
តាណំ ។ បេ ។

[៣៧២] សរណាញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សរ-
ណាតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
សរណំ ។ បេ ។

[៣៧៣] បរាយណញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ បរា-
យណតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
បរាយណំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាគត្តយោ នោសត្តយោ មោ-

អសន្តសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

[៣៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភយ៉ាគតនីសំដែងធម៌ជាទីពឹង
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីពឹងផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីពឹង
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភយ៉ាគតនីសំដែងធម៌ជាទីការ-
ពារផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីការពារផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទី
ការពារតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភយ៉ាគតនីសំដែងធម៌ជាទីរតក
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីរតកផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីរតក
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភយ៉ាគតនីសំដែងធម៌ជាទី
ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាង
មុខផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខតើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពសវត្តោ

ហត្ថុយោ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ បរាយទំ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ បរាយនតាមិមត្តោ ។ កាយភតាសតិ ។
 អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ បរាយនតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វេ មយា បរាយទំ ទេសិតោ
 បរាយនតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ សន្តារា ករណីយំ
 សាវកោទំ ហិតេសិទា អនុកម្មកេន អនុកម្មំ ទុចា-
 នាយ កតំ វេ តំ មយា ។ ឯតានិ ភិក្ខុវេ វុក្ខេម្ហ-
 លានិ ឯតានិ សុញ្ញាតារាទំ ។ ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា
 បមាទត្ត មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ អហ្មវត្ត ។ អយំ វេ
 អម្ហកំ អនុសាសនីតំ ។ (យថា អសង្កតំ វិត្តារតំ តថា
 វិត្តារតត្ថំ) ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ សមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

មោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាង
មុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងមុខត្រឹមត្រូវ ។ ភិកាយគតាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថាមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ គឺថាគតបានសំដែងហើយ
មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ គឺថាគតបានសំដែង
ហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុ-
គ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវ័កទាំងឡាយ កិច្ច
នោះគឺថាគតបានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ កិច្ចទាំងនេះគឺម្លប់ឈើ កិច្ចទាំងនេះគឺផ្ទះស្ងាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡើងយក (នូវអាម្មណ៍) កុំបីប្រមាទ
កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯង
ជាអនុសាសន៍របស់គតថាគតចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ (បណ្ឌិតគម្បីសំដែង
ឲ្យពិស្តារតាមទំនងអសន្ធិធម៌ដែលបានសំដែងរួចមកហើយចុះ) ។

ចប់ អសន្ធិសំយក្ក ទុតិយវគ្គ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុកិយវគ្គោ

ចិន្តាប្បវាទំ

អសង្កតំ អនតំ អនាសវំ
 សច្ចញ្ច ចារំ និបុណំ សុទ្ធិទ្ធសំ
 អនិច្ឆារន្តំ ចុវំ អបលោកេនំ
 អនិទស្សនំ និច្ឆបញ្ច សន្តំ ។
 អមតំ បណីតញ្ច សិវញ្ច ខេមំ
 តណ្ហាក្ខយោ អច្ឆរិយញ្ច អត្តតំ
 អនិគតំ អនិគតកម្មំ
 និព្វានមេតំ សុគតេន នេសិតំ ។
 អព្យាបដ្ឋោ វិវាតោ ច
 សុទ្ធិ មុតិ អនាលយោ
 ទីបំ លេណញ្ច តាលាញ្ច
 សវណញ្ច បរាយនន្តំ ។

អសង្កតសំយុត្តំ សមត្តំ ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

ទុត្តានៃអសង្កតសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីអ បង្កិតធម៌ ១ ធម៌មិនបង្កើនទៅរកកតាទិក្ខុ-
 លេស ១ ធម៌មិនមានភាសវៈ ១ ធម៌ពិត ១ ត្រើយគឺព្រះ
 និព្វាន ១ ធម៌ល្អិត ១ ធម៌ដែលសត្វឃើញបានដោយកម្រ
 ក្រៃពេក ១ ធម៌មិនចាស់ត្រាត្រា ១ ធម៌ទៀងទាត់ ១ ធម៌
 មិនវិនាស ១ ធម៌ដែលមើលមិនឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ១
 ធម៌គ្មានដំណើរយឺតយូរ ១ ធម៌ស្ងប់ ១ ។ ធម៌មិនស្ងប់ ១
 ធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា ១ សិវធម៌ (ធម៌ជាទិស(មាត្រ)) ១ ធម៌ជាទីក្សេម ១
 ធម៌ជាទីក្ស័យតណ្ហា ១ ធម៌ជាទីអស្ចារ្យ ១ ធម៌មិនធ្លាប់មាន ១
 សេចក្តីមិនអន្តរាយ ១ ធម៌មិនមានអន្តរាយ ១ និព្វាន ១
 នេះព្រះសុគតទ្រង់សំដែងទុកហើយ ។ ធម៌មិនមានព្យា-
 បាទ ១ ធម៌ប្រាសចាកតម្រិក ១ ធម៌បរិសុទ្ធ ១ ធម៌ជាទី
 ផុតចាកកិលេស ១ ធម៌មិនមានកាល័យ ១ ធម៌ជាទីពឹង ១
 ធម៌ជាទីពួន ១ ធម៌ជាទីការពារ ១ ធម៌ជាទីពូក ១ ធម៌ជាទី
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ១ ។

ចប់ អសង្កតសំយុត្ត ។

អព្យាករណ៍សំយុង្គ

(៣៧៤) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថុយំ វិហារតិ
 ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន ខេមា ភិក្ខុនី កោសលេសុ ចារិកំ ចារា-
 នា អន្តរា ច សាវត្ថុ អន្តរា ច សាកេតំ តោរណាវត្ថុស្មី
 វាសំ ឧបគតា ហោតិ ។ អថខោ វាជា បសេនទិកោ-
 សលោ សាកេតា សាវត្ថុ កច្ឆន្តោ អន្តរា ច សាវត្ថុ
 អន្តរា ច សាកេតំ តោរណាវត្ថុស្មី ឯកវត្ថុវាសំ ឧប-
 កច្ឆតិ ។ អថខោ វាជា បសេនទិកោសលោ អញ្ញាតំ
 បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ អម្ពោ បុរិស តោរណាវត្ថុស្មី
 តថារូបំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ជាន យមហំ
 អន្ធិ បយំរុទាសេយ្យន្តិ ។ ឯវំ ទេវតិ ខោ សោ បុរិសោ
 រញ្ញោ បសេនទិកោសលស្ស បដិស្សត្វា កេវល-
 កប្បំ តោរណាវត្ថុ អាហិណ្ឌោ ទោ ទោស តថារូបំ
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា យំ វាជា បសេនទិកោ-
 សលោ បយំរុទាសេយ្យ ។

អព្យាករណ៍សំយោគ

(៣៧៤) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន
 របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង នាងខេមា-
 ភិក្ខុនីត្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុងកោសលជនបទ បានចូលទៅអាស្រ័យ
 នៅក្នុងស្រុកឈ្មោះតោរណវត្ត ជាចន្លោះក្រុងសាវត្ថីនឹងចន្លោះក្រុង
 សាកេត ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបរសេនទិកោសលស្តេចចេញចាកក្រុង
 សាកេតហើយ ទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ស្តេចចូលទៅសំណាក់អស់មួយពត្រី
 ក្នុងស្រុកតោរណវត្ត ដែលជាចន្លោះនៃក្រុងសាវត្ថីនឹងក្រុងសាកេត ។
 ត្រាងោះ ព្រះបាទបរសេនទិកោសលទ្រង់ត្រាស់នឹងបុរសម្នាក់ថា នៃ
 បុរសដ៏ចំរើន អ្នកឯងមកអាយ អ្នកឯងចូរដឹង (គយគន់មើល) នូវស-
 មណៈបូព្រាហ្មណ៍ក្នុងស្រុកតោរណវត្ត ដែលល្មមអញចូលទៅរកក្នុង
 ថ្ងៃនេះ ។ បុរសនោះទទួលព្រះរាជទ្រង់ព្រះបាទបរសេនទិកោសលថា
 ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយត្រាច់ផ្តាត់ទៅសព្វស្រុកតោរណវត្ត ក៏មិន
 ឃើញសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលល្មមព្រះបាទបរសេនទិកោ-
 សលទ្រង់ចូលទៅរកសោះឡើយ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

(៣៧៥) អន្តរា ខោ សោ បុរិសោ ខេមំ កិក្ខុនិ
 តោរណាវត្តស្មី វាសំ ឧបគតំ ទិស្វាន យេន វាជា
 បសេនទិកោសលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វា-
 ជាំ បសេនទិកោសលំ ឯតនេវេច នត្តិ ខោ
 នេវ តោរណាវត្តស្មី តថាវុទោ សមណោ វា ព្រាហ្ម
 ណោ វា យំ នេវេ បយិវុទាសេយ្យ ។ អត្ថិ ច
 ខោ នេវ ខេមា ឆាម កិក្ខុនិ តស្ស ភកវតោ
 សាវិកា អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។ តស្ស ខោ
 បន អយ្យាយ ឯកល្យាណោ កិត្តិសន្នោ អព្យក-
 តោ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវិទំ ពហុស្សតា ចិត្ត-
 កមិ កល្យាណប្បដិកាណាតិ ។ តំ នេវេ បយិ-
 វុទាសត្តតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៣៧៥) បុរសនោះស្រាប់តែបានឃើញខេមាកក្នុងចូលទៅកា-

ស្រីយនៅក្នុងស្រុកគោរណាវត្ត លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះ

បុរសនោះទិកោសល លុះចូលទៅដល់ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទ

បុរសនោះទិកោសលដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ក្នុងស្រុកគោរណាវត្ត

មិនមានសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយដែលល្មមព្រះអង្គស្ដេចចូលទៅ

រកឡើយ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មានតែភិក្ខុនី ១រូបឈ្មោះខេមា

ជាសាវិការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ឯភិក្ខុ-

សព្វដ៏ពិរោះរបស់នាងជាម្ចាស់នោះ ល្បីខ្លួនខ្លាយទៅយ៉ាងនេះថា នាងជា

អ្នកប្រាជ្ញ ល្ងាសវៃ មានប្រាជ្ញា ជាពហុស្វ្វក មានសំដីដ៏វិចិត្រ មាន

បដិភាណល្អ ។ សូមព្រះអង្គស្ដេចចូលទៅរកខេមាកក្នុងនោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុឡាយតនវគ្គោ

[៣៧៦] អថខោ វាជា បសេនទិកោសលោ យេន
 ខេមា ភិក្ខុនិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ខេមំ
 ភិក្ខុនិ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីន្នោ ខោ វាជា បសេនទិកោសលោ ខេមំ ភិក្ខុនិ
 ឯតទវោច កី នុ ខោ អយ្យេ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ មហារាជ ភក្កវតា
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បនយ្យេ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បិ ខោ មហា-
 រាជ អព្យាកតំ ភក្កវតា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ កី នុ ខោ អយ្យេ ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ខោ
 ឯតំ មហារាជ ភក្កវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បនយ្យេ នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បិ ខោ
 មហារាជ អព្យាកតំ ភក្កវតា នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សខ្សាយកថា

(៣៧៦) លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសលក៏ស្តេចចូល
ទៅរកខេមាកិកុនី លុះចូលទៅដល់ ទ្រង់យូរយង់ខេមាកិកុនី ហើយ
គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់គង់ក្នុងទីដ៏សម-
គួរហើយ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនឹងខេមាកិកុនីដូច្នោះថា បពិត្រនាងជា
ម្ចាស់ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។
បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ។ បពិត្រមហា-
រាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
មិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ
ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៣៧៧) ក៏ ធុ ខោ អយ្យ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធា អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ
 មហារាជ ភកវតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិនេសិ ។ ក៏ បនយ្យ ធុ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរ-
 ណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធា ឯតម្យំ ខោ មហារាជ
 អព្យាករណ៍ ភកវតា ធុ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិនេសិ ។ ក៏ ធុ ខោ អយ្យ ហោតិ ច ធុ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធា អព្យា-
 ករណ៍ ខោ ឯតំ មហារាជ ភកវតា ហោតិ ច ធុ
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វិនេសិ ។ ក៏
 បនយ្យ ធុ ហោតិ ធុ ធុ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធា ឯតម្យំ ខោ មហារាជ
 អព្យាករណ៍ ភកវតា ធុ ហោតិ ធុ ធុ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វិនេសិ ។ កោ ធុ ខោ អយ្យ ហោតិ
 កោ បច្ចុយោ យេនេតំ អព្យាករណ៍ ភកវតាតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៣៧៧) កាលដែលខ្ញុំសួរដូច្នោះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។
កាលដែលខ្ញុំសួរដូច្នោះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
ទៀតឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិន
កើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ កាលដែល
ខ្ញុំសួរដូច្នោះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន
មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរដូច្នោះថា បពិត្រនាង
ជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
ឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបាន
ព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនឲ្យទ្រង់ព្យាករពាក្យនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធកថាខន្តោ

(៣៧៨) តេនហិ មហារាជ តញ្ញោវេត្ត បដិបុច្ឆិស្សាមិ
 យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ មហារាជ អត្ថំ តេ កោចិ កណាកោ
 វា មុទ្ធិកោ វា សង្ខាយកោ វា យោ បហោតិ
 កង្កាយ វាលិកំ^(១) កណោតុំ ឯត្តកា វាលិកា ឥតិ
 វា ឯត្តកាជិ វាលិកសតាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ វា
 លិកសហស្សាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ វាលិកសតស-
 ហស្សាជិ ឥតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ អយ្យេ ។ អត្ថំ បទ
 តេ កោចិ កណាកោ វា មុទ្ធិកោ វា សង្ខាយកោ
 វា យោ បហោតិ មហាសមុទ្ធិ ឧទកំ កណោតុំ^(២)
 ឯត្តកាជិ ឧទកាធិកាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទ-
 កាធិកសតាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទកាធិកស-
 ហស្សាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទកាធិកសតស-
 ហស្សាជិ ឥតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ អយ្យេ ។ តំ កិស្ស
 ហេតុ ។ មហាយ្យេ សមុទ្ធោ^(៣) កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ
 ទុប្បរិយោតាហោតិ^(៤) ។

១ ឧ. ម. វាលុកំ ។ ២ ឧ. មគិកំ ។ ៣ ម. មហាសមុទ្ធោ ។ ៤ ទុប្បរិយោតាខ្សោតិ
 វា បាយោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយគវគ្គ

(៣៧៨) បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះ អាត្មាកាតសូមសបស្សរ
 ព្រះអង្គក្នុងសេចក្តីនេះវិញ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនោះ តាមទំនង
 ដែលព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យចុះ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកឈ្លាស
 វៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វនក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយម្រាមដៃក្តី
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើអាចនឹងរាប់ខ្សាប់ក្នុងទន្លេ
 គន្លឹះថាខ្សាប់មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះក្តី ខ្សាប់មានប៉ុណ្ណោះរយក្តី ខ្សាប់មាន
 ប៉ុណ្ណោះពាន់ក្តី ខ្សាប់មានប៉ុណ្ណោះសែនក្តី ដូច្នោះបានឬទេ ។ មិនអាចរាប់
 បានទេ នាងជាម្ចាស់ ។ មួយវិញទៀត បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់
 ព្រះអង្គ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វនក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការរាប់ដោយម្រាមដៃក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើ
 គេអាចនឹងរាប់ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រថា ទឹកមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះអាឡក្តី
 មានប៉ុណ្ណោះរយអាឡក្តី មានប៉ុណ្ណោះពាន់អាឡក្តី មានប៉ុណ្ណោះសែន
 អាឡក្តី ដូច្នោះបានឬទេ ។ មិនអាចរាប់បានទេ នាងជាម្ចាស់ ។
 ដំណើរនោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ព្រោះថាសមុទ្រ
 ធំ ជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទើរបានដោយកម្រិតក្រពេក ។

អណ្ណករសំយុត្តំ

(៣៧៧) ឯវមេវ ទោ មហារាជ យេន រូបេន តថា-
 កតំ បញ្ញាបយមាទោ បញ្ញាបេយ្យ តំ រូបំ តថាកតស្ស
 បហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ តាលាវត្ថុកតំ អនការ្កតំ អាយតី
 អនុប្បាទនម្មំ ។ រូបសង្ខយា^(១) វិមុត្តោ ទោ មហារាជ
 តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិយោកាហោ
 សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។ ហោតិ
 តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ
 ន ឧបេតិ ។ យាយ វេទនាយ តថាកតំ បញ្ញាប-
 យមាទោ បញ្ញាបេយ្យ សា វេទនា តថាកតស្ស
 បហំនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្ថុកតា អនការ្កតា
 អាយតី អនុប្បាទនម្មា ។ វេទនាសង្ខយា វិមុត្តោ ទោ
 មហារាជ តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិ-
 យោកាហោ សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។

១ ឧ. ម. រូបសង្ខយ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៣៧៧) បពិត្រមហារាជ សេចក្តីទុបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ បុគ្គល
 កាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិរូសត្វដោយរូបណា រូបនោះព្រះតថាគតក៏បាន
 លះបង់ចោលហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យ
 នៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព
 មានសភាពមិនកើតឡើងទៅទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះ
 តថាគតផុតចាកការរាប់នូវរូប ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្ទង់បានដោយកម្រិតពេក បពិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រ
 ដែរ ។ ព្រះតថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតឡើងក្តី មិនប្រ-
 កាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតឡើងក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ
 គួរបញ្ញត្តិរូសត្វដោយវេទនាឯណា វេទនានោះព្រះតថាគតបានលះបង់
 ចោលហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់
 តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មាន
 សភាពមិនកើតឡើងទៅទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះតថាគត
 ផុតចាកការរាប់ដោយវេទនា ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្ទង់បានដោយកម្រិតពេក បពិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ
 ទេវំ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ
 ន ឧបេតិ ។ យាយ សញ្ញាយ តថាគតំ ។ បេ ។
 យេហំ សង្ខារេហំ តថាគតំ បញ្ញាបយមារោ បញ្ញា-
 បេយ្យ តេ សង្ខារា តថាគតស្ស បហំនា ឧច្ឆិទ្ធ-
 ម្ធលា តាលាវត្តកតា អនការ្កត្តតា អាយតី អនុប្បវិ-
 ទទម្មា ។ សង្ខារសង្ខយា វិមុត្តោ ទោ មហារាជ
 តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិយោតាហោ
 សេយ្យថាបំ មហារាជ មហាសមុទ្ពោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ទេវំ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន
 ឧបេតិបំ ។ យេន វិញ្ញាណេន តថាគតំ បញ្ញាបយ-
 មារោ បញ្ញាបេយ្យ តំ វិញ្ញាណំ តថាគតស្ស បហំនំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

ព្រះតថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ នូវសត្វដោយសញ្ញាឯណា
 ។ បេ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិនូវសត្វដោយសង្ខារទាំងឡាយ
 ឯណា សង្ខារទាំងនោះព្រះតថាគតបានលះបង់ចោលហើយ បានគាស់
 រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើង
 តទៅទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហាភជ ព្រះតថាគតផុតស្រឡះចាកការ
 រាប់នូវសង្ខារ ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទឹងបានដោយ
 កម្រិតក្រពេក បពិត្រមហាភជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។ ព្រះតថាគត
 មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន
 មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិនូវសត្វ
 ដោយវិញ្ញាណឯណា វិញ្ញាណនោះព្រះតថាគតបានលះបង់ចោលហើយ

អព្យាករណ៍សំយោគ

ឧប្បន្នម្យលំ តាលាវត្ថុកតំ អនការ្មតំ អាយតី អ.
 ឧប្បន្នម្យ ។ វិញ្ញាណសង្ខយា វិមុត្តោ ខោ មហារាជ
 តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ឧប្បវិយោតាយោ
 សេយ្យថាមិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន
 ឧបេតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិកោសលោ ខេមាយ
 ភិក្ខុនិយា កាសតំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយា-
 សនា ខេមំ ភិក្ខុនី អភិវិនេត្វា បទត្តុណំ កត្វា
 បក្កាមំ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

បានគាស់រំលើងបួសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូច
 ជាទីនៅនៃដើមភ្នែក បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិន
 កើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះគង្គាគតផុតស្រឡះ
 ចាកការរាប់នូវវិញ្ញាណ ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទង់
 បានដោយកម្រិតក្រពេក បពិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។
 ព្រះគង្គាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ គ្រានោះ ព្រះបាទប-
 សេនទិកោសលមានព្រះរាជហឫទ័យត្រេកអរអនុមោទនា ចំពោះភាសិត
 របស់ខេមាក្ខុនី ហើយទ្រង់ក្រែកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំខេមាក្ខុនី
 ធ្វើប្រទេក្យណ ស្តេចចេញទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

(៤០០) អថខោ វាជា បសេនទិកោសលោ អបវេន
សមយេន យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
ភកវន្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ ទិសិទិ ។ ឯកមន្តំ
ទិសិទ្ធោ ខោ វាជា បសេនទិកោសលោ ភកវន្តំ
ឯតទវេច កី ធុ ខោ ភន្តេ ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ មហារាជ
មយា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ
ភន្តេ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បិ
ខោ មហារាជ អព្យាកតំ មយា ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិ ។ កី ធុ ខោ ភន្តេ ហោតិ ច ន
ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ
ខោ ឯតំ មហារាជ មយា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ ភន្តេ ទេវ
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯ
តម្បិ ខោ មហារាជ អព្យាកតំ មយា ទេវ ហោតិ ន
ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ធុ ខោ ភន្តេ
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វតិ បុដ្ឋោ សមាទោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ធកាយតនវគ្គ

(៤០០) លុះសម័យខាងក្រោយមក ព្រះបាទបសេនទិកោសល
 ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
 ព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំ
 ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតឬទេ ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនុ៎ះ
 តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅ
 មិនកើតទៀតឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតនុ៎ះ តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានឬអ្វី ។ បពិត្រមហា-
 រាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន
 នុ៎ះ តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននុ៎ះ
 តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាបទូលសួរដូច្នោះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ព្រះអង្គត្រាស់ថា

អព្យាករណ៍យុត្ត

អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ មហារាជ មយា ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វទេសិ ។ បេ ។ កី បទ កន្ល
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ
 បុដ្ឋោ សមាលោ ឯតម្បិ ខោ មហារាជ អព្យាករណ៍ មយា
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វទេសិ ។ កោ នុ ខោ កន្ល ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេនេតំ អព្យាករណ៍ ភកវតាតិ ។

(៤០០) តេនហិ មហារាជ តញ្ញាវេតុ បដិប្បដ្ឋិស្សាមិ
 យថា តេ ខមេយ្យ តថា ធំ ព្យាករណ៍យុសិ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ មហារាជ អត្តំ តេ កោចិ គណាកោ វា
 មុទ្ធិកោ វា សង្កាយកោ វា យោ បហោតិ តង្កាយ
 ពាលកំ គណេតុំ ឯត្តកា វាលកា ឥតិ វា ។ បេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

បពិត្រមហាវរាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនូវ៖ គឺថាគតមិនបាន
 ព្យាករទេ ។ បេ ។ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាបទូលសួរដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែនឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា បពិត្រមហាវរាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននូវ៖ គឺថាគតមិនបានព្យាករ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគមិនឲ្យទ្រង់ព្យាករពាក្យនូវ៖ ។

(៤០១) បពិត្រមហាវរាជ បើដូច្នោះ គឺថាគតនឹងសូមសបស្បុរៈព្រះ
 អង្គក្នុងសេចក្តីនោះវិញ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនោះតាមទំនង
 ដែលព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យផងចុះ ។ បពិត្រមហាវរាជ ព្រះអង្គសំ-
 គាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វនក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយ
 ម្រាមដៃក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើអាចនឹងរាប់
 គ្រាប់ខ្សាច់ក្នុងទន្លេគង្គាថា គ្រាប់ខ្សាច់មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះក្តី ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពនវគ្គោ

ឯត្តកាណិ វាលិកសតសហស្សានិ ឥតិ វាតិ ។ នោ
 ហេតំ កន្តេ ។ អត្ថំ បន តេ កោចិ កណាកោ វា
 មុទ្ធិកោ វា សង្ខាយកោ វា យោ បហោតិ មហាសមុទ្ធេ
 ឧទកំ កណោតំ^(១) ឯត្តកាណិ ឧទកាឡិកាណិ ឥតិ វា
 ។ បេ ។ ឯត្តកាណិ ឧទកាឡិកសតសហស្សានិ ឥតិ
 វាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ មហា ហិ
 កន្តេ សមុទ្ធោ កម្ពិកេ អប្បមេយ្យេ ទុប្បរិយោតាហោតិ ។

(៤០២) ឯវមេវ ខោ មហារាជ យេន រូបេន តថា-
 កតំ បញ្ញាបយមាទោ បញ្ញាបេយ្យ តំ រូបំ តថាក-
 តស្ស បហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្វលំ តាលាវត្ថុកតំ អនការ្យតំ

១ ឧ. ឧវកម្មមេតុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

គ្រាប់ខ្សាច់មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះសែនក្តី បានឬទេ ។ រាប់មិនបានទេ
 ព្រះអង្គ ។ មួយវិញទៀត បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វន្តក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយ
 ម្រាមដៃក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើអាចនឹងរាប់ទឹក
 ក្នុងមហាសមុទ្រថា ទឹកមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះអាឡែក្តី ។ បេ ។ មាន
 ប៉ុណ្ណោះសែនអាឡែក្តី បានឬទេ ។ រាប់មិនបានទេ ព្រះអង្គ ។ ដំណើរ
 នោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសមុទ្រធំ
 មានជម្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទង់បានដោយកម្រៃក្រៃពេក ។

(៤០២) បពិត្រមហារាជ សេចក្តីទុបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ បុគ្គល

កាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិបុរសគូដោយរូបឯណា រូបនោះគឺជាគតបានលះ
 បង់ចោលហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅ
 សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព

អព្យាករណ៍យុត្ត

អាយតី អនុប្បនិទន្តំ ។ រូបសង្ខយា វិមុត្តោ ខោ ម.
 ហារាជ តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិយោតា-
 ហោ សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ទេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ។
 យាយ វេទនាយ ។ យាយ សញ្ញាយ ។ យេហិ
 សង្ខារេហិ ។ យេន វិញ្ញាណេន តថាគតំ បញ្ញាប-
 យមានោ បញ្ញាបេយ្យ តំ វិញ្ញាណំ តថាគតស្ស
 បហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្បលំ តាលាវត្តកតំ អនការ្គង្គតំ អា-
 យតី អនុប្បនិទន្តំ ។ វិញ្ញាណសង្ខយា វិមុត្តោ ខោ
 មហារាជ តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិ-
 យោតាហោ សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។

អព្យាករណ៍សំយក្ក

មានសភាពមិនកើតឡើងគឺទៅទៀតឡើយ ។ បព៌ត្រមហារាជ តថាគត
 ផុតស្រឡះចាកការរាប់នូវរូប ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្ទង់បានដោយកម្រិតពេក បព៌ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។
 តថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ
 ក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ (បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិ
 នូវសត្វ) ដោយវេទនាឯណា ។ ដោយសញ្ញាឯណា ។ ដោយ
 សង្ខារទាំងឡាយឯណា ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិនូវសត្វដោយ
 វិញ្ញាណឯណា វិញ្ញាណនោះ តថាគតបានលះបង់ចោលហើយ បាន
 គាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទី
 នៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើត
 ឡើងគឺទៅទៀតឡើយ ។ បព៌ត្រមហារាជ តថាគតផុតស្រឡះចាក
 ការរាប់នូវវិញ្ញាណ ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទង់
 បានដោយកម្រិតពេក បព៌ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណានិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន ច
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណានិបិ ន ឧបេតិ លេវ ហោតិ ន
ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិ ន ឧបេតិតំ ។

(៤០៣) អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ យត្ត^(១) ហិ
នាម សត្តុ ចេវ ស្មារិកាយ ច^(២) អត្តេន អត្តោ ព្យញ្ញ-
នេន ព្យញ្ញំ សំសង្កិស្សតិ សមេស្សតិ ន វិហា-
យិស្សតិ^(៣) យទិទំ អក្កបទស្មី ។ ឯកមិទាហំ កន្តេ
សមយំ ខេមំ ភិក្ខុនី ឧបសង្កមិស្វា ឯតមត្តំ អប្បច្ចំ ។
សាបិ មេ អយ្យា ឯតេហិ បទេហិ ឯតេហិ ព្យញ្ញ-
នេហិ ឯតមត្តំ ព្យាកាសិ សេយ្យថាបិ កកវា ។
អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ យត្ត ហិ នាម សត្តុ
ចេវ ស្មារិកាយ ច អត្តេន អត្តោ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ
សំសង្កិស្សតិ សមេស្សតិ ន វិហាយិស្សតិ យទិទំ អក្ក-

១ ឧ. ម. យត្រិ ។ ២ សត្តុតោ សារិកាយ ច ។ ៣ ឧ វិហាយិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

គថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វ
ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ
ក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។

(៤០៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ចម្រើនណាស់ ព្រោះថាបើនឹងប្រៀបធៀបអត្តដោយអត្ត
ព្យញ្ជនៈដោយព្យញ្ជនៈ របស់ព្រះសាស្តាផង របស់សាវិកាផង នឹង
ឃើញសមគ្នា មិនយៀងយូតគ្នាក្នុងបទដ៏ប្រសើរនេះឡើយ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម័យមួយ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គចូលទៅរក
ខេមាភិក្ខុនី ហើយបានសួរសេចក្តីនេះ ។ ឯខេមាភិក្ខុនីជាម្ចាស់នោះ
បានព្យាករសេចក្តីនេះ ដោយបទទាំងនេះ ដោយព្យញ្ជនៈទាំងនេះ ដល់ខ្ញុំ
ព្រះអង្គ មានទំនងដូចជាព្រះដ៏មានព្រះភាគដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចម្រើនណាស់ ព្រោះថាបើ
ប្រៀបធៀបអត្តដោយអត្ត ព្យញ្ជនៈដោយព្យញ្ជនៈ របស់ព្រះសាស្តា
ផង របស់សាវិកាផង នឹងឃើញសមគ្នាមែន មិនយៀងយូតគ្នាក្នុងបទ

អព្យាករណ៍យុត្តិ

បទស្មី ។ ហន្តនាង មយំ កន្ល កង្កាម ពហុកិច្ចា

មយំ ពហុករណីយាតិ ។ យស្សនាង ត្រំ មហារាជ

កាលំ មញ្ញាសីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិកោ-

សលោ កករតោ កាសីតំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា

ឧដ្ឋាយាសនា កករតំ អភិវិនេត្វា បទត្តិណំ កត្វា

បក្កាមីតិ ។ បឋមំ ។

(៤០៤) ឯវង្កេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កករ

វេសាលយំ វិហារតិ មហារាជេ ក្សេត្រាសាលាយំ ។

អស្សាមស័យៗ

ដ៏ប្រសើរនេះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូម

លាទៅក្នុងកាលឥឡូវនេះ (ព្រោះ) ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកមានកិច្ចច្រើន មាន

ការងារច្រើន ។ បពិត្រមហាវរាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលគួរក្នុងកាល

ឥឡូវនេះចុះ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់ត្រេកអរ

អនុមោទនា ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោក

ចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចធ្វើប្រទក្សិណស្តេចចេញ

ទៅ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

(២០៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងក្សត្រាសាលា នាមហារាជ ដិតក្រុងវេសាលី ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតវគ្គោ

តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អនុរាជោ ភកវតោ
អវិទូរេ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហារតិ ។ អថខោ សម្ពហុលា
អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជកា យេនាយស្មា អនុរាជោ
តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មតា អនុរាជេន
សទ្ធិំ សមោទីសុ សម្មោទន្តិយំ កថំ សុរាណីយំ
វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
ខោ តេ អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជកា អាយស្មន្តំ អនុរាជំ
ឯតនរោច្ចំ យោ សោ អារុសោ អនុរាជ តថាក-
តោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបតិបត្តោ តំ
តថាកតោ ឥមេសុ ចត្វសុ ហិរេសុ បញ្ញាបយមាជោ
បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិ វា ន
ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច
ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគលវគ្គ

សម័យនោះឯង ព្រះអនុរាជ័មានអាយុក្នុងក្រុងអរញ្ញកុដិកា (ក្នុងរូបតាំង
នៅក្នុងវៃ(២) ជិតព្រះដំមានព្រះកាគ ។ លំដាប់នោះ ពួកបរិព្វាជកជា
អនុត្តរិយច្រើនគ្នា ចូលសំដៅទៅរកព្រះអនុរាជ័មានអាយុ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះអនុរាជ័មានអាយុ
លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរពូកហើយ ក៏អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបរិព្វាជកជាអនុត្តរិយទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
គួរហើយ ទើបនិយាយនឹងព្រះអនុរាជ័មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារាសោ
អនុរាជ សត្វឯណាជាបុរសដ៏ទុក្ខម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ដល់
នូវចំណែកនៃគុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះគឺជាគតកាលបញ្ញត្ត ក៏បញ្ញត្តបូសត្វ
នោះក្នុងហេតុទាំង៤ នេះ គឺថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់
ទៅមិនកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះ
ក៏មាន ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។

អព្យាករសំយុត្តំ

យោ សោ អាវុសោ តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរម-
 បុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ តំ តថាគតោ អញ្ញាតិ សមេហិ
 ចត្វហិ ហិទេហិ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វាតិ ។

[៤០៥] ឃី វុត្តោ តេ អញ្ញាតិភ្នំយា បរិព្វាជកា
 អាយស្មន្តំ អនុរាជំ ឯតទេវេចំ សោ ចាយំ ភិក្ខុ
 នវេ កវិស្សតិ អចរិប្បព្វជិតោ ថេរោ វា បន ពាលោ
 អព្យតោតិ ។ អថទោ តេ អញ្ញាតិភ្នំយា បរិព្វាជ-
 កា អាយស្មន្តំ អនុរាជំ ទវវិទេន ច ពាលវិទេន ច
 អបសានេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។ អថទោ
 អាយស្មតោ អនុរាជស្ស អចរិប្បក្កនេសុ អញ្ញាតិភ្នំ-
 យេសុ បរិព្វាជកេសុ ឯតទេវោសិ សមេ ទោ^(១)

១ ១. ម. សរេ ទោ មំ ពេ ។

អព្យាករណ៍សំយុត្ត

ម្នាលអារុសោ សត្វឯណាជាបុរសដ៏ទុក្ខម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត រមែង
 បញ្ញត្តនូវសត្វនោះ ដោយរៀបរយហេតុទាំង ៤ នេះចេញ គឺថាសត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។

(៤០៥) កាលបើព្រះអនុរាជត្រូវពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបពួក
 បរិព្វាជកជាអន្យតិរិយទាំងនោះ បានពោលទៅនឹងព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុ
 ដូច្នោះថា ភិក្ខុនេះជាភិក្ខុថ្មី ទើបតែនឹងបួស ឬជាភិក្ខុចាស់ ឬនៃល្ងង់ខ្លៅ
 មិនឃ្លាសវៃ ។ ទើបពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយទាំងនោះ ពោល
 បង្គាប់ព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុដោយពាក្យថាជាភិក្ខុថ្មីផង ដោយពាក្យថា
 ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅផង ហើយនាំគ្នាត្រាកចាកអាសនៈដើរចេញទៅ ។
 លំដាប់នោះ កាលដែលពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយដើរចេញទៅមិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុក៏មានសចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ប្រសិនបើ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយកខវគ្គោ

តេ អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជកា ឧត្តរី បុត្តេយ្យំ កេចំ
 ព្យាករមាដោ នុ ខ្លាហំ តេសំ អញ្ញតិភ្នំយាធំ បរិព្វា-
 ជកាធំ វុត្តវាធំ ចេវ ភកវតោ អស្សំ ន ច ភកវត្ថំ
 អក្ខតេន អញ្ញចិត្តេយ្យំ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យំ
 ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចារោ ការយ្ហំ
 ហំធំ កត្តេយ្យតិ ។

(៤០៦) អថទោ អាយស្មា អនុរាដោ យេន ភក-
 វា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវត្ថំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមត្ថំ ធិសីទិ ។ ឯកមត្ថំ ធិសីន្នោ ទោ អាយ-
 ស្មា អនុរាដោ ភកវត្ថំ ឯតទរោច ឥណហំ កន្តេ ភកវ-
 តោ អវិទ្ធរេ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហារមិ ។ អថទោ កន្តេ
 សម្ពហុលា អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជកា យេនាហំ តេនុ-
 បសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា មយា សទ្ធិ សង្ខោទីសុ
 សង្ខោទនីយំ កេចំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមត្ថំ
 ធិសីទីសុ ។ ឯកមត្ថំ ធិសីន្នោ ទោ កន្តេ តេ អញ្ញតិភ្នំយា
 បរិព្វាជកា មំ ឯតទរោចំ យោ សោ អារុសោ អនុរាជ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយទាំងនោះគប្បីសួរតទៅទៀត តើអាត្មាអញគួរ
ព្យាករដល់ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយទាំងនោះដូចម្តេចហ្ន៎ ទើបឈ្មោះថា
ជាអ្នកពោលនូវពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយផង មិន
គប្បីពោលបង្កប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង គប្បីព្យាករ
នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអាននៃពាក្យដែលប្រកបដោយធម៌
ណាមួយ ក៏មិនដល់នូវហេតុដែលគួរតែជៀសផង ។

(៤០៦) លំដាប់នោះ ព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុបានចូលទៅ
គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុគង់ក្នុងទីដ៏សម-
គួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះខ្ញុំព្រះអង្គនៅក្នុងអរោហិតវិញ ជិតព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយ
ច្រើននាក់ បានចូលមកក្នុងព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
សេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹង
ពាក្យដែលគួរជាទិព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន លុះបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
បាននិយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោអនុរាជ សក្ខីឯណា

អព្យាករសំយុត្តំ

តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបតិបត្តោ
 តំ តថាគតោ ឥមេសុ ចតុសុ ហិទេសុ បញ្ញាបយ-
 មាណោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ បេ ។ លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វាតិ ។ ឯវំ វុត្តាហំ កន្លេ តេ អញ្ញតិវុត្ត-
 យេ បរិញ្ញាជកេ ឯតទរោចំ យោ សោ អាវុសោ
 តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបតិបត្តោ
 តំ តថាគតោ អញ្ញតិមេហំ ចតុហំ ហិទេហំ បញ្ញា-
 បយមាណោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ បេ ។ លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កន្លេ តេ អញ្ញតិវុត្តិយា
 បរិញ្ញាជកោ មំ ឯតទរោចំ សោ ចាយំ ភិក្ខុ នរោ
 ភវិស្សតិ អចិវប្បព្វជិតោ ថេរោ វា បទ ពាលោ

អព្ភាករសយុត្ត

ជាបុរសដ៏ឧត្តម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នកដល់នូវចំណែកនៃ
 គុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត ក៏រមែងបញ្ញត្តនូវសត្វនោះក្នុង
 ហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនេះ គឺថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ១ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន កាលបើពួកបរិញ្ញាជកជាអន្សត្រិយពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ក៏បានពោលទៅនឹងពួកបរិញ្ញាជកជាអន្សត្រិយទាំងនោះដូច្នោះថា ម្ចាស់
 អាវុសោ សត្វឯណាជាបុរសដ៏ឧត្តម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នក
 ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត ក៏រមែង
 បញ្ញត្តនូវសត្វនោះ ដោយរៀបរយហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនេះចេញ គឺថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀត ១ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គពោល
 យ៉ាងនេះហើយ បរិញ្ញាជកជាអន្សត្រិយទាំងនោះបានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ
 ដូច្នោះថា លោកនេះជាកិក្ខុប្តី ទើបតែនឹងបួស ឬជាកិក្ខុបាស តែល្ងង់ខ្លៅ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

អព្យត្តោតិ ។ អថខោ មំ កន្តេ តេ អញ្ញតិភ្នំយា
 បរិញ្ញាជកា លវវាទេន ច ពាលវាទេន ច អបសាទេត្វា
 ឌុដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។ តស្ស មយ្ហំ កន្តេ អចំ.
 រហ្សក្កន្តេសុ តេសុ អញ្ញតិភ្នំយេសុ បរិញ្ញាជកេសុ ឯត.
 ទហោសំ សថ ខោ មំ តេ អញ្ញតិភ្នំយា បរិញ្ញាជកា
 ឌុត្តរី បុច្ឆេយ្យំ កថំ ព្យាករមាទោ នុ ខ្វាហំ តេសំ
 អញ្ញតិភ្នំយាធំ បរិញ្ញាជកាធំ វុត្តវាធំ ចេវ ភកវតោ
 អស្សំ ន ច ភកវុធំ អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យំ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យំ ន ច កោចំ សហធម្មំកោ
 វាទានុទាតោ ការយ្ហំ ហំធំ កច្ឆេយ្យាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

មិនឈ្នួសវៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទើបបរិព្វាជកជាអន្យតិវិយទាំង
 នោះ បានពោលបង្ហាត់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយពាក្យថាជាកិក្ខុប្តីផង ដោយពាក្យ
 ថាល្ងង់ខ្លៅផង ហើយនាំគ្នាត្រាកចាកអាសនៈដើរចេញទៅ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិវិយទាំងនោះចេញទៅមិន
 យូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ប្រសិនបើពួកបរិព្វាជក
 ជាអន្យតិវិយទាំងនោះគប្បីសួរអាត្មាអញតទៅទៀត តើគួរអាត្មាអញ
 ព្យាករដល់ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិវិយទាំងនោះដូចម្តេចហ្ន៎ ទើបឈ្មោះ
 ថាជាអ្នកពោល តាមពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយផង
 មិនពោលបង្ហាត់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង គប្បីព្យាករ
 នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងការពោលតាមលំអាននៃពាក្យដែលប្រ-
 កបដោយធម៌ណាមួយ ក៏មិនដល់នូវហេតុដែលគួរគំរេងៀលផង ។

អណ្ណករសំយុត្តំ

[៤០៧] តំ កី មញ្ញាសិ អនុរាជ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរណាមធម្មំ
 កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ
 ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ វេទនា និច្ចា
 វា អនិច្ចា វាតិ ។ មេ ។ សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ និច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វា
 តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ
 វិបរណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម
 ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។

[៤០៨] តស្មាតិហា អនុរាជ យំ កិញ្ចំ រូបំ អតី-
 -តានាភតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា ពហិច្ឆា វា ឌីឡាវិតំ វា
 សុខុមំ វា ហិទំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា

អព្យាករណ៍

(៤០៧) ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង
 ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ រូបឯណាមិនទៀង តើរូបនោះ
 ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ រូបឯណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរយល់ឃើញនូវរូបនោះថា នុះរបស់អាត្មា
 អញ នុះជាអាត្មាអញ នុះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ ហេតុនោះមិន
 គួរទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះវេទនាទៀងឬមិនទៀង ។ បេ ។ ចុះវិញ្ញាណ សង្ខារ
 វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះវិញ្ញាណ
 ឯណាមិនទៀង តើវិញ្ញាណនោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះវិញ្ញាណឯណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរ
 យល់ឃើញនូវវិញ្ញាណនោះថា នុះរបស់អាត្មាអញ នុះជាអាត្មាអញ នុះ
 ជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ ហេតុនោះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

(៤០៨) ម្ចាស់អនុរាជ ព្រោះហេតុនោះ រូបឯណានីមួយ ជា
 អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ទោះខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រាតិគ្រាតក្តី
 ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ថ្លៃថ្នូក្តី រូបឯណាដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី

សុត្តន្តបិដកេ សំយក្កនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

សត្វំ រូបំ ទេតំ មម នេសោហមស្មី ន មេសោ អត្តានិ
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សឡប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យា កាចិ
 វេទនា អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នា យា កាចិ សញ្ញា
 យេ កេចិ សង្ខារោ យំ កិញ្ចំ វិញ្ញាណំ អតីតា-
 នាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា ពហិន្ទា វា ឌុឡារិកំ វា
 សុខុមំ វា ហិំនំ វា ចណីតំ វា យំ ទ្វេវ សន្តិកេ វា
 សត្វំ វិញ្ញាណំ ទេតំ មម នេសោហមស្មី ន មេសោ
 អត្តានិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សឡប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ ឯវំ
 បស្សំ អនុរាជ សុតវា អរិយសារីកោ រូបស្មីបំ ទិព្វំទ្គតំ
 វេទនាយចំ ទិព្វំទ្គតំ សញ្ញាយចំ ទិព្វំទ្គតំ សង្ខារេសុបំ
 ទិព្វំទ្គតំ វិញ្ញាណស្មីបំ ទិព្វំទ្គតំ ទិព្វំទ្គំ វិជ្ជតំ វិរាតា
 វិមុច្ចតំ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមីតំ ញ្ញាណំ ហោតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

រូបទាំងអស់នោះគ្រាន់តែជារូបប៉ុណ្ណោះ បុគ្គលឥប្បិយលំឃើញនូវរូបនេះ⁺
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា នេះមិនមែនរបស់អាត្មា
អញទេ⁺ នេះមិនមែនជាអាត្មាអញទេ⁺ នេះមិនមែនជាខ្លួនអាត្មាអញទេ ។
វេទនាឯណានិមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន សញ្ញាឯណានិមួយ
សង្ខារទាំងឡាយឯណានិមួយ វិញ្ញាណឯណានិមួយ ជាអតីត អនាគត
បច្ចុប្បន្ន ទោះខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាប
ក្តី ថ្លៃថ្នាំក្តី វិញ្ញាណឯណាដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី វិញ្ញាណ
ទាំងអស់នោះគ្រាន់តែជាវិញ្ញាណប៉ុណ្ណោះ បុគ្គលឥប្បិយលំឃើញនូវ
វិញ្ញាណនេះដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា នេះមិនមែន
របស់អាត្មាអញទេ⁺ នេះមិនមែនជាអាត្មាអញទេ⁺ នេះមិនមែនជាខ្លួនអាត្មា
អញទេ ។ ម្នាលអនុរាជ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាង
នេះ វេមិនឡើយណាយក្នុងរូបផង ឡើយណាយក្នុងវេទនាផង ឡើយ
ណាយក្នុងសញ្ញាផង ឡើយណាយក្នុងសង្ខារទាំងឡាយផង ឡើយ
ណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើឡើយណាយ ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រេក
ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាក (អាសវៈ) ។ កាលបើ
ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។

អព្ភារកសិយុត្តិ

ទីណា ជាតិ រុស្សីតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជានាតិ ។

(៤០៧) តំ ភី មញ្ញាសិ អនុរាជ រូបំ តថាគ-
តោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។ វេទនំ
តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។
សញ្ញំ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ
កន្តេ ។ សង្ខារេ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
នោ ហេតំ កន្តេ ។ វិញ្ញាណំ តថាគតោតិ សមនុ-
បស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។

(៤០៨) តំ ភី មញ្ញាសិ អនុរាជ រូបស្មី តថាគ-
តោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។ អញ្ញត្រ
រូបា តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ
កន្តេ ។ វេទនាយ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
នោ ហេតំ កន្តេ ។ អញ្ញត្រ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ
។ បេ ។ អញ្ញត្រ សញ្ញាយ ។ បេ ។ សង្ខារេសុ ។ បេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញ
បាននៅស្រេចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គការ-
នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(២០៧) ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញនូវរូបថាជាសត្វ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នក
ពិចារណា ឃើញនូវវេទនាថាជាសត្វ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាឃើញនូវសញ្ញាថាជាសត្វ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ អ្នកពិចារណាឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយថាជាសត្វ ។ មិន
មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នកពិចារណាឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាសត្វ ។
មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២១០) ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញថាសត្វក្នុងរូប ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នក
ពិចារណាឃើញថាសត្វក្រៅអំពីរូប ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាឃើញថាសត្វក្នុងវេទនា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាឃើញថាសត្វក្រៅអំពីវេទនា ។ បេ ។ ក្នុងសញ្ញា ។
បេ ។ ក្រៅអំពីសញ្ញា ។ បេ ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយក្កនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

អញ្ញាតិ សង្ខារេហំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណាស្មី តថាគតោតិ
សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហោតំ កន្តោ ។ អញ្ញាតិ វិញ្ញាណំ
តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហោតំ កន្តោ ។

(៤០០) តំ កី មញ្ញាសិ អនុរាជ រូបំ វេទនំ សញ្ញា
សង្ខារេ វិញ្ញាណំ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
នោ ហោតំ កន្តោ ។

(៤០២) តំ កី មញ្ញាសិ អនុរាជ អយំ សោ អរូបំ
អវេទនោ អសញ្ញា អសង្ខារោ អវិញ្ញាណោ តថាគតោតិ
សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហោតំ កន្តោ ។ ឯត្ថ ច តេ
អនុរាជ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សច្ចតោ វា តថតោ វា អនុប-
លត្តនីយសការោ^(១) កល្យំ នុ តេតំ វេយ្យាករណំ
យោ សោ អារុសោ តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរម-
បុរិសោ បរមបតិបត្តោ តំ តថាគតោ អញ្ញាតិមេហិ
ចត្វហិ ហំនេហិ បញ្ញាបយមាទោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

១ ម. អនុបលត្តិយមាទោ ។ ឧ. អនុបលត្តិយមាទោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកថវគ្គ

ក្រៅអំពីសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ អ្នកពិចារណាឃើញថាសត្វក្នុង
វិញ្ញាណបូ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នកពិចារណាឃើញថា
សត្វក្រៅអំពីវិញ្ញាណបូ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២១១) ម្នាលអនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញនូវរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណថាជាសត្វ ។
មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២១២) ម្នាលអនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញថាសត្វនេះគ្មានរូប គ្មានវេទនា គ្មានសញ្ញា គ្មានសង្ខារ
គ្មានវិញ្ញាណបូ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលអនុរាជ សភាវៈ
ដែលអ្នកមិនត្រូវបានដោយពិតដោយទៀងទាត់ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ អ្នកគួរ
ឃើញដែរឬ ត្រង់ពាក្យព្យាករណ៍នេះថា ម្នាលភាវុសា សត្វឯណា
ជាបុរសដ៏ទុក្ខម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នកដល់នូវចំណែកនៃ
គុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត ក៏រមែងបញ្ញត្តនូវសត្វនោះ
ដោយរៀបរយហេតុទាំង ៤ នោះចេញ គឺថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ១
។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។

អព្យាករសំយុត្តំ

នោ ហេតុំ កន្លេ ។ សាដុ សាដុ អនុរាជ បុត្រ ចាហំ
អនុរាជ ឯតរហំ ច ទុក្ខញ្ចេវ បញ្ញាបេមិ ទុក្ខស្ស ច
និគេតន្តំ ។ ទុតិយំ ។

[៤០៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហារន្តំ
សំបុត្រេ មិគទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ សាយល្ហាសមយំ បដិសល្ហាថា វុដ្ឋិតោ
យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា អា-
យស្មតា សារីបុត្តេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កង្ខំ
សារាណិយំ វិត្តសារត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្ធោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ
សារីបុត្តំ ឯតនពេច កី ទុ ខោ អារុសោ សារីបុត្ត
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ
អារុសោ ភក្កតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
កី បនារុសោ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ សាធុ ។ អនុរាជ ម្នាលអនុរាជ ក្នុងកាល
ពីមុនក្តី ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី តថាគតក៏បញ្ញត្តិទូទៅនឹងហេតុជាទីរលត់
នៃទុក្ខប៉ុណ្ណោះឯង ។ ចប់សូត្រទី២ ។

(២១៣) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហា-
កោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងវសិបតនមិតទាយវន ជិតក្រុងពារាណសី ។
លំដាប់នោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុចេញចាកទីសម្ងំក្នុងវេលាសា-
យណ្ឌសម័យ បានចូលទៅក្រុងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះ
បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរជាទីរំលឹកហើយ ក៏គង់ក្នុងទី
ដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោសាវ័បុត្ត
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ។ ព្រះសាវ័បុត្តឆ្លើយថា ម្នាលអារុសោ
ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិន
បានព្យាករទេ ។ ម្នាលអារុសោ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យយគណីញោ

ឯតម្បី ខោ អារុសោ អព្យាកតំ ភកវតា ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ទុ ខោ អារុសោ ហោតិ
 ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ
 ខោ ឯតំ អារុសោ ភកវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បធារុសោ លេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បី ខោ
 អារុសោ អព្យាកតំ ភកវតា លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ទុ ខោ អារុសោ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ
 អព្យាកតំ ខោ ឯតំ អារុសោ ភកវតា ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វទេសិ ។ មេ ។ កី បធារុសោ
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ ឯតម្បី ខោ អារុសោ អព្យាកតំ
 ភកវតា លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វទេសិ ។ កោ ទុ ខោ អារុសោ ហេតុ
 កោ បច្ចុយោ យេនេតំ អព្យាកតំ ភកវតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្នាលអារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានឬអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្នាលអារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករដែរ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរថា ម្នាលអារុសោ
 ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ លោកឆ្លើយថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ
 ។ បេ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី លោកឆ្លើយថា ម្នាល
 អារុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្នាល
 អារុសោ អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនឲ្យទ្រង់
 ព្យាករពាក្យនេះ ។

អព្យាករណ៍យុត្តិ

[៤១៤] ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ខោ
 អាវុសោ រូបកតមេតំ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ រូបកតមេតំ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ ត-
 ថាគតោ បរំ មរណាតិ រូបកតមេតំ ។ ឆេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ រូបកតមេតំ ។
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ខោ អាវុសោ វេទនា-
 តតមេតំ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វេទ-
 នាតតមេតំ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វេទនាតតមេតំ ។ ឆេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វេទនាតតមេតំ ។ ហោតិ ត-
 ថាគតោ បរំ មរណាតិ ខោ អាវុសោ សញ្ញាតតមេតំ ។

អព្ភារតសំយុត្ត

(៤១៤) ម្នាលភារុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ
 គ្រាន់តែជារូបទេ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ក៏គ្រាន់
 តែជារូបដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើត
 ទៀតខ្លះក៏មាននេះ គ្រាន់តែជារូបដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ គ្រាន់តែជារូបដែរ ។ ម្នាល
 ភារុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវេទនាទេ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ
 ក៏គ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ក៏គ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។ ម្នាលភារុសោ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មន្តមិកាយស្ស សឡាយកវគ្គោ

ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ សញ្ញាគតមេតំ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 សញ្ញាគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ សញ្ញាគតមេតំ ។ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ខោ អារុសោ សង្ខារគតមេតំ ។ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ សង្ខារគតមេតំ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 សង្ខារគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ សង្ខារគតមេតំ ។ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ខោ អារុសោ វិញ្ញាណគតមេតំ ។ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វិញ្ញាណគតមេតំ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិញ្ញាណគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វិញ្ញាណគតមេតំ ។ អយំ ខោ
 អារុសោ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ អព្យាកតំ
 កករតាតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ
 គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។ ម្នាលអារុសោ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសង្ខារទេ ។ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសង្ខារដែរ ។ ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ គ្រាន់តែជា
 សង្ខារដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែននេះ ក៏គ្រាន់តែជាសង្ខារដែរ ។ ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណទេ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណ
 ដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែននេះ ក៏គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណដែរ ។ ម្នាលអារុសោ នេះឯងជាហេតុ
 នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យព្រះជីមានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករពាក្យ
 នេះ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤០៥] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសីយំ វិហារន្តំ
 ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ មេ ។ សាយេវ បុត្តា កោ
 នុ ខោ អារុសោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេតំ អព្យា-
 កតំ កកវតាតិ ។

[៤០៦] រូបំ ខោ អារុសោ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្ខតំ រូបសមុទយំ អជាទតោ អបស្សតោ យថា-
 ក្ខតំ រូបនិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ យថាក្ខ-
 តំ រូបនិរោធកាមិនិបដិបទំ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
 ហោតិ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ-
 បិស្ស ហោតិ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគ-
 តោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤១៥) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ និងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានអាយុ នៅក្នុងព្រៃសិបតនមិត្តទាយៈ ដិតក្រុងពារាណសី ។ បេ ។ ការដណ្តឹងសួរនោះក៏កើតឡើងថា ម្ចាស់អារុសោ ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ៖

(៤១៦) ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវរូបតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវបដិបទាដើម្បីដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិតទេ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពគវគ្គោ

វេទនំ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ អជាទតោ អបស្សតោ

យថាក្ខតំ វិញ្ញាណាសឡុយំ អជាទតោ អបស្សតោ

យថាក្ខតំ វិញ្ញាណានិរោធិំ អជាទតោ អបស្សតោ

យថាក្ខតំ វិញ្ញាណានិរោធតាមិធិបដិបទំ អជាទតោ

អបស្សតោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា-

តិបិស្ស ហោតិ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ

បិស្ស ហោតិ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ

បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ

តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

កាលបើបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញនូវវេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ

នឹងវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវហេតុជាទីកើតឡើង

នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃ

វិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវបដិបទាដើម្បីដល់នូវ

សេចក្តីរលត់នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះទើបមានសេចក្តីត្រិះរិះ

ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ

ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តី

ត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ។

បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន

មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

អណ្ណាមស័យុត្តំ

(៤០៧) រូបញ្ច ខោ អារុសោ ជាទតោ បស្សតោ
 យថាក្ខតំ រូបសមុទយំ ជាទតោ បស្សតោ យថាក្ខតំ
 រូបនិរោធំ ជាទតោ បស្សតោ យថាក្ខតំ រូបនិរោធតា-
 មិដិបដិបទំ ជាទតោ បស្សតោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណានិបិស្សំ ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិស្សំ ន ហោតិ ។
 វេទនំ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ ជាទតោ បស្សតោ យ-
 ថាក្ខតំ វិញ្ញាណសមុទយំ ជាទតោ បស្សតោ យថាក្ខតំ
 វិញ្ញាណនិរោធំ ជាទតោ បស្សតោ យថាក្ខតំ វិញ្ញា-
 ណនិរោធតាមិដិបដិបទំ ជាទតោ បស្សតោ យថាក្ខតំ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិស្សំ ន ហោតិ ។ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិស្សំ ន ហោតិ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិបិស្សំ
 ន ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណានិបិស្សំ ន ហោតិ ។ អយំ ខោ អារុសោ

អព្ភកតសំយុត្ត

(៤១៧) ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវរូបតាម
សភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបតាមសភាវៈពិត
ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវបដិបទា
ដើម្បីដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិតហើយ បុគ្គលនោះក៏មិន
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ កាលបើបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវវេទនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ និងវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវហេតុ
ជាទីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់
នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវបដិបទាដើម្បីដល់នូវសេចក្តី
រលត់នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះក៏មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេច
ក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ។
បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
រុមន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ នេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយកនវិញ្ញោ

ហេតុ អយំ បច្ឆយោ យេនេតំ^(១) អព្យាកតំ កកវ-
តាតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[៤០៨] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីឫត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសិយំ វិហារន្តិ
ឥសិបតនេ មិតទាយេ ។ បេ ។ សាយេវ ឫត្តា កោ
នុ ខោ អារុសោ ហេតុ កោ បច្ឆយោ យេនេតំ
អព្យាកតំ កកវតាតិ ។

[៤០៩] រូបេ ខោ អារុសោ អវិគតវាគស្ស អវិគ-
តច្ចន្តស្ស អវិគតច្យេមស្ស អវិគតបំបាសស្ស បរិ-
គតបរិជ្ជាហស្ស អវិគតតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាគតោ
បរិ មរណានិប័ស្ស ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន
ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណានិប័ស្ស ហោតិ ។

១ ទ. យេន វិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ
នូវពាក្យនេះ ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

(៤១៨) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហា-
កោដ្ឋិកដ៏មានអាយុ នៅក្នុងវត្តត្រង់សិបគនមិត្តទាយៈ ជិតក្រុងពារាណសី
។ បេ ។ ការសាកសួរនោះឯងកើតឡើងថា ម្ចាស់អារ៉ុសោ ហេតុដូច-
ម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ
នូវពាក្យនេះ ។

(៤១៩) ម្ចាស់អារ៉ុសោ កាលបើបុគ្គលមិនប្រាសចាកតម្រិក
មិនប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិន
ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាត់ មិនប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិន
ប្រាសចាកចំណង់ក្នុងរូបទេ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

អព្យាករសំយត្តំ

វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ អវិកតា-
 កស្ស អវិកតច្ន្នុស្ស អវិកតប្បមស្ស អវិកតបិថាសស្ស
 អវិកតបរិឡាហស្ស អវិកតតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាកតោ
 បរិ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ តថាកតោ បរិ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

[៤២០] រូបេ ច ខោ អារុសោ វិកតាភកស្ស ។ បេ ។

វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ វិកតា-
 កស្ស វិកតច្ន្នុស្ស វិកតប្បមស្ស វិកតបិថាសស្ស
 វិកតបរិឡាហស្ស វិកតតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាកតោ
 បរិ មរណាតិបិស្ស ទ ហោតិ ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ
 ទ ហោតិ តថាកតោ បរិ មរណាតិបិស្ស ទ ហោតិ ។
 អយំ ខោ អារុសោ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ
 អព្យាកតំ ភកវតាតិ ។ បញ្ចមំ ។

ឥព្វកតសំយុត្ត

កាលបើបុគ្គលមិនប្រាសចាកតម្រិក មិនប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត
 មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មិន
 ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិនប្រាសចាកចំណង់ក្នុងវេទនា សញ្ញា
 សង្ខារទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណទេ បុគ្គលនោះវែមន៍មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែន ក៏មាន ។

(៤២០) ម្នាលភិក្ខុសោ កាលបើបុគ្គលប្រាសចាកតម្រិកក្នុងរូប
 ។ បេ ។ កាលបើបុគ្គលប្រាសចាកតម្រិក ប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត
 ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន ប្រាស
 ចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ប្រាសចាកចំណង់ ក្នុងវេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 ទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណហើយ បុគ្គលនោះក៏មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុសោ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

[៤២០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសីយំ វិហារន្តំ
ឥសិបតទេ មិគទាយេ ។ អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
សាយស្តាសមយំ បដិសល្លាថា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា
មហាកោដ្ឋិតោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មតា
មហាកោដ្ឋិតេន សន្និ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កថំ
សារាណីយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិទ្ធោ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហា-
កោដ្ឋិតំ ឯតទរោច កី នុ ទោ អារុសោ មហាកោដ្ឋិត
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ បេ ។ កី បនារុសោ
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
ឥតិ បុដ្ឋោ សមាទោ ឯតម្បិ ទោ អារុសោ អព្យាកតំ
កកវតា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
មរណាតិ វេទសិ ។ កោ នុ ទោ អារុសោ ហេតុ
កោ បទ្ធកយោ យេនេតំ អព្យាកតំ កកវតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៤២១) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិត
 ដ៏មានអាយុ នៅក្នុងវ័ត្រដ៏សិបគនមិត្តទាយៈ ដិតក្រុងពារាណសី ។
 គ្រានោះឯង ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុចេញអំពីទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ណ-
 សម័យ ក៏ចូលទៅក្រពះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានអាយុ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរព្យាករហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
 ពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានអាយុដោយពាក្យដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសា
 មហាកោដ្ឋិត សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដែរឬហ្ន៎ ។ ថេ ។ ម្ចាស់អាវុសា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ លុះ
 ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុសួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មាន
 អាយុក៏ឆ្លើយថា អាវុសា ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ទុកជាព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់មិនបាន
 ព្យាករ ។ ម្ចាស់អាវុសា ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ច្រើនដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលនាំ
 ឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤២២) រូបាភមស្ស ខោ អាវុសោ រូបាភមស្ស រូប-
សមុទិតស្ស រូបនិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ យថា-
ភ្នំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។
ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។
ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ វេទនាភមស្ស ខោ
អាវុសោ វេទនាភមស្ស វេទនាសមុទិតស្ស វេទនានិរោធំ
អជាទតោ អបស្សតោ យថាភ្នំ ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញាភមស្ស
ខោ អាវុសោ ។ សញ្ញាភមស្ស ខោ អាវុសោ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤៤៤] ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល
ក្នុងរូប ត្រេកអរក្នុងរូប រីករាយក្នុងរូប មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តី
លត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះវែមន៍មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ។
បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមាន
សេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវេទនា ត្រេកអរក្នុងវេទនា រីករាយក្នុងវេទនា
មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តីលត់នៃវេទនាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះ
វែមន៍មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។
ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសញ្ញា ។
ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសង្ខារ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយននវគ្គោ

វិញ្ញាណារាមស្ស ខោ អារុសោ វិញ្ញាណាតស្ស វិញ្ញា-
 ណសមុទិកស្ស វិញ្ញាណនិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្កតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
 ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

(៤២៣) ន រូនារាមស្ស ខោ អារុសោ ន
 រូបាតស្ស ន រូបសមុទិកស្ស រូបនិរោធំ ជាទតោ
 បស្សតោ យថាក្កតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា-
 តិបិស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។ ន
 វេទនារាមស្ស ខោ អារុសោ ។ ន សញ្ញារាមស្ស
 ខោ អារុសោ ។ ន សង្ខារារាមស្ស ខោ អារុសោ ។
 ន វិញ្ញាណារាមស្ស ខោ អារុសោ ន វិញ្ញាណាតស្ស

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ធកាយគនវគ្គ

ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវិញ្ញាណ
 ត្រេកអរក្នុងវិញ្ញាណ រីករាយក្នុងវិញ្ញាណ មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តី
 លេតនៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

[៤២៣] ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រអាលក្នុងរូប មិនត្រេកអរក្នុងរូប មិនរីករាយក្នុងរូប ក៏ដឹង ឃើញនូវ
 សេចក្តីលេតនៃរូបតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
 មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
 បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវេទនា ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
 បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសញ្ញា ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
 បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសង្ខារ ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
 បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវិញ្ញាណ មិនត្រេកអរក្នុងវិញ្ញាណ

អព្យាករណ៍យុត្ត

ន វិញ្ញាណសមុទិកស្ស វិញ្ញាណនិរោធំ ជាទតោ បស្ស-
 តោ យថាភ្នំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្ស
 ន ហោតិ ។ ន ហោតិ តថាគតោ ។ បេ ។ ឆេ ។ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្ស ន ហោតិ ។
 អយម្មំ ខោ អារុសោ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ
 អព្យាករណ៍ ភក្កតាតិ ។

(៤២៤) សិយា បនារុសោ អញ្ញោបិ បរិយាយោ
 យេន បរិយាយេនេតំ អព្យាករណ៍ ភក្កតាតិ ។ សិយា
 អារុសោ ។ ភវាវមស្ស ខោ អារុសោ ភវតស្ស ភវស-
 មុទិកស្ស ភវនិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ យថាភ្នំ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្ស ហោតិ ។ បេ ។
 ឆេ ។ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្ស
 ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

មិនរីករាយក្នុងវិញ្ញាណ ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីល្អនៃវិញ្ញាណតាម
 សភាវៈពិត ទើបបុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ មិនកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិន
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជា
 បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។

(៤២៤) ម្នាលអារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ
 បរិយាយនោះមាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រអាលក្នុងកត ត្រេកអរក្នុងកត រីករាយក្នុងកត មិនដឹង មិនឃើញ
 នូវសេចក្តីល្អនៃកតតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមែនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

[៤២៥] ន កវរាមស្ស ខោ អារុសោ ន កវរតស្ស
 ន កវសមុទិតស្ស កវនិរោធំ ជាជនតោ បស្សតោ យថា-
 ក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិមិត្តំ ន ហោតិ
 ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណានិមិត្តំ ន ហោតិ ។ អយម្បិ ខោ អារុសោ
 បរិយាយោ យេនេតំ អព្យាកតំ កកវតាតិ ។

[៤២៦] សិយា បនារុសោ អញ្ញោបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាកតំ កកវតាតិ ។ សិយា អារុសោ ។
 ឧបាទានាមស្ស ខោ អារុសោ ឧបាទានវតស្ស ឧបា-
 ទានសមុទិតស្ស ឧបាទាននិរោធំ អជាជនតោ អបស្ស-
 តោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិមិត្តំ
 ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណានិមិត្តំ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

[៤២៥] កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងភព មិន
 ត្រេកអរក្នុងភព មិនរីករាយក្នុងភព ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃភព
 តាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាល
 អារុសោ នេះឯងជាបរិយាយដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យា-
 ករនូវពាក្យនេះ ។

[៤២៦] ម្នាលអារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ
 បរិយាយនោះមាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រអាលក្នុងឧបាទាន ត្រេកអរក្នុងឧបាទាន រីករាយក្នុងឧបាទាន មិនដឹង
 មិនឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃឧបាទានតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះ
 រមែងមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។
 បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤២៧] ន ឧបាទានាវរាមស្ស ខោ អាវុសោ ន
 ឧបាទានាវរាមស្ស ន ឧបាទានាវរាមស្ស ឧបាទានាវរា-
 មស្ស ជាដំណើរ បស្សតោ យថាភូតំ ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
 ន ហោតិ ។ អយម្បិ ខោ អាវុសោ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាករណ៍ កកវតាតិ ។

[៤២៨] សិយោ បដាវុសោ អញ្ញោបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាករណ៍ កកវតាតិ ។ សិយោ អាវុសោ ។
 តណ្ហារាមស្ស ខោ អាវុសោ តណ្ហារាមស្ស តណ្ហា-
 រាមស្ស តណ្ហារាមស្ស តណ្ហារាមស្ស តណ្ហា-
 រាមស្ស តណ្ហារាមស្ស តណ្ហារាមស្ស តណ្ហារាមស្ស
 យថាភូតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ
 ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤២៧) ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រ-
 កាលក្នុងឧបាទាន មិនត្រេកអរក្នុងឧបាទាន មិនរីករាយក្នុងឧបាទាន
 ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃឧបាទានតាមសភាវៈពិត ទើបបុគ្គល
 នោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។
 បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ នេះឯងជា
 បរិយាយដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ៖

(៤២៨) ម្នាលអារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំ
 ឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ
 បរិយាយនោះមាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រកាលក្នុងតណ្ហា ត្រេកអរក្នុងតណ្ហា រីករាយក្នុងតណ្ហា មិនដឹង មិន
 ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃតណ្ហាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមែនមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថវគ្គោ

(៤២៧) ន តណ្ហារាមស្ស ខោ អាវុសោ ន
 តណ្ហារតស្ស ន តណ្ហាសមុទិតស្ស តណ្ហានិរោធំ ជា-
 នតោ បស្សតោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិប័ស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិប័ស្ស ន ហោតិ ។
 អយំ ខោ អាវុសោ បរិយាយោ យេនេតំ អព្យាកតំ
 កកវតាតិ ។ សិយា បនាវុសោ អព្វោមិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាកតំ កកវតាតិ ។ ឯត្ថានានិ អាវុសោ
 សារីបុត្តំ វតោ ឧត្តរី កី វច្ឆសិ តណ្ហាសម្ពុយវិបុត្តស្ស
 អាវុសោ សារីបុត្តំ ភិក្ខុនោ វត្តំ^(១) នត្តិ បញ្ញាបនា-
 យាតិ ។ ធម្មំ ។

១ ១. វត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៤២៧) ម្នាលភារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេក-
ត្រអាលក្នុងតណ្ហា មិនត្រេកអរក្នុងតណ្ហា មិនរីករាយក្នុងតណ្ហា ដឹង
ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃតណ្ហាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះវែមន៍មិន
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គល
នោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលភារុសោ នេះឯងជាបរិយាយ
ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។ ម្នាល
ភារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិន
ទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលភារុសោសារីបុត្ត ក្នុងសេចក្តីនេះ
លោកបង្ហាញរឿងអ្វីទៅទៀត អំពីហេតុនេះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ម្នាល
ភារុសោសារីបុត្ត វត្តរបស់ភិក្ខុដែលផុតស្រឡះព្រោះការអស់ទៅនៃតណ្ហា
មិនមានប្រាកដឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤៣០] អដខោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជិកោ យេនា.
 យស្មា មហាមោក្ខល្លានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 អាយស្មតា មហាមោក្ខល្លានេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោ-
 ទនិយំ កថំ សារាណិយំ វិភិសារត្តា ឯកមន្តំ និ-
 សីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជិកោ
 អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លានំ ឯតទរោច កី នុ ខោ កោ
 មោក្ខល្លាន សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាកតំ ខោ
 ឯតំ វច្ឆ កតវតា សស្សតោ លោកោតិ ។ កី បណ្តុសោ
 កោ មោក្ខល្លាន អសស្សតោ លោកោតិ ។ ឯតម្បី
 ខោ វច្ឆ អព្យាកតំ កតវតា អសស្សតោ លោកោតិ ។
 កី នុ ខោ កោ មោក្ខល្លាន អន្តវំ លោកោតិ ។
 អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វច្ឆ កតវតា អន្តវំ លោកោតិ ។
 កី បន កោ មោក្ខល្លាន អន្តវំ លោកោតិ ។ ឯតម្បី
 ខោ វច្ឆ អព្យាកតំ កតវតា អន្តវំ លោកោតិ ។
 កី នុ ខោ កោ មោក្ខល្លាន តំ ជីវំ តំ សវីន្តំ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤៣០) ត្រាខោនឯង វច្ឆោតាត្តបរិញ្ញាដកចូលទៅក្រែមហា-
 មោត្តល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជា-
 មួយនឹងព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
 នឹងពាក្យដែលគួររត្យកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆោតាត្ត-
 បរិញ្ញាដកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាមោត្តល្លាន
 ដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះមោត្តល្លានដ៏ចម្រើន លោកទៀងឬ
 អ្វីហ្ន៎ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករ
 ថា លោកទៀងដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់អារុសោមោត្តល្លានដ៏ចម្រើន ចុះលោក
 មិនទៀងទេឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់
 ព្យាករថា លោកមិនទៀងដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោត្តល្លានដ៏ចម្រើន
 លោកមានទីបំផុតឬអ្វីហ្ន៎ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិន
 បានទ្រង់ព្យាករថា លោកមានទីបំផុតដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោត្ត-
 ល្លានដ៏ចម្រើន ចុះលោកមិនមានទីបំផុតឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះមោត្តល្លានដ៏ចម្រើន ដ៏រិតនោះភ័ស្តុភារនោះឬអ្វីហ្ន៎ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវន្តោ

អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វុច្ឆ ភក្កវតា តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ ។
 កី បទ ភោ មោគ្គល្លាន អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ ។
 ឯតម្បិ ខោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភក្កវតា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ
 សវ័ន្តំ ។ កី បទ ភោ មោគ្គល្លាន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វុច្ឆ ភក្កវតា
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ ភោ
 មោគ្គល្លាន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ឯតម្បិ ខោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភក្កវតា ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ ។ កី នុ ខោ ភោ មោគ្គល្លាន
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វុច្ឆ ភក្កវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ ភោ មោគ្គល្លាន
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ឯតម្បិ ខោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភក្កវតា ទេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា ជីវិត
នោះគឺសរីរៈនោះដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ជីវិតដទៃ
សរីរៈដទៃប្តូរអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់
ព្យាករថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
ដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដែរឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នោះទេ ។
បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ។ ម្នាល
វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏មិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់
ទៅមិនកើតទៀតដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិន
កើតទៀតខ្លះដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏មិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤៣០) កោ ធុ ខោ កោ មោក្កល្យាទ មោតុ កោ
 បច្ចុយោ យេន អញ្ញតិភ្នំយាធំ បរិញ្ញាជកាធំ ឃំ បុដ្ឋាធំ
 ឃំ វេយ្យាករណំ មោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អ-
 នន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរុំ វា អញ្ញំ ជីវំ
 អញ្ញំ សរីរុំ វា មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 ន មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា មោតិ ច ន
 ច មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា នេវ មោតិ ន
 ន មោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ។ កោ បន កោ
 មោក្កល្យាទ មោតុ កោ បច្ចុយោ យេន សមណស្ស
 តោតមស្ស ឃំ បុដ្ឋស្ស ន ឃំ វេយ្យាករណំ^(១) មោតិ
 សស្សតោ លោកោតិបិ អសស្សតោ លោកោតិបិ
 អន្តវា លោកោតិបិ អនន្តវា លោកោតិបិ តំ ជីវំ
 តំ សរីរុំបិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរុំបិ មោតិ

១. ១. វ្យាករណំ ។

អព្យាករសំយុត្ត

(៤៣១) បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យ
ដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើអន្សតិរិយបរិញ្ញាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងហ្នឹងហើយ ទើប
មានពាក្យដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ថាលោកមិនទៀងក្តី
ថាលោកមានទីបំផុតក្តី ថាលោកមិនមានទីបំផុតក្តី ថាជីវិតនោះគឺសរិរៈ
នោះក្តី ថាជីវិតដទៃ សរិរៈដទៃក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី សត្វ
ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក្តី
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បពិត្រ
ព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច កាលបើព្រះ
សមណគោតមត្រូវគេសួរយ៉ាងហ្នឹងហើយ ក៏មិនមានពាក្យព្យាករយ៉ាង
នេះថា លោកទៀងខ្លះ លោកមិនទៀងខ្លះ លោកមានទីបំផុតខ្លះ លោក
មិនមានទីបំផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះគឺសរិរៈនោះខ្លះ ជីវិតដទៃ សរិរៈដទៃខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យាយភទវច្ឆោ

តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបិ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបីតិ ។

(៤៣២) អញ្ញតិគ្គិយា ច ខោ វច្ឆ បរិញ្ញាជកា ចក្កំ
ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុ-
បស្សន្តិ ។ បេ ។ ជីវំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ
អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ មនំ ឯតំ មម ឯសោ-
ហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។ តស្មា
អញ្ញតិគ្គិយានំ បរិញ្ញាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ វេយ្យា-
ករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
វា ។ តថាគតោ ច ខោ វច្ឆ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
ចក្កំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ
សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ ជីវំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ
ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ មនំ នេតំ
មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយពនេវគ្គ

សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតខ្លះ សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣២) ម្នាលវច្ឆៈ ឯពួកអន្យត្តិយបរិញ្ញជក ពិចារណាឃើញ
នូវចក្ខុថា នុ៎ះជារបស់អាត្មាអញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មា
អញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវអណ្ណាតថា នុ៎ះជារបស់អាត្មាអញ
នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ
នូវចិត្តថា នុ៎ះជារបស់អាត្មាអញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មា
អញ ។ ហេតុនោះ កាលបើពួកអន្យត្តិយបរិញ្ញជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្នាលវច្ឆៈ
ឯព្រះគម្ភាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវចក្ខុថា នុ៎ះ
មិនមែនរបស់អាត្មាអញ នុ៎ះមិនមែនជាអាត្មាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់
អាត្មាអញ ។ បេ ។ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវអណ្ណាតថា នុ៎ះមិនមែន
របស់អាត្មាអញ នុ៎ះមិនមែនជាអាត្មាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មា
អញ ។ បេ ។ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវចិត្តថា នុ៎ះមិនមែនជារបស់អាត្មា
អញ នុ៎ះមិនមែនជាអាត្មាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

តស្មា តថាគតស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន ឯវំ វេយ្យាករណំ
ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ បិ ។

(៤៣៣) អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ ឧដ្ឋា-
យាសនា យេន ភគវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា
ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទន្តិយំ កថំ សារណ័-
យំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
ខោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតនរោច កំ នុ
ខោ ភោ តោតម សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាករណ៍
ខោ ឯតំ វច្ឆ មយា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ កិ
បន ភោ តោតម នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បិ ខោ វច្ឆ អព្យាករណ៍ មយា
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
កោ នុ ខោ ភោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
អញ្ញតិក្ខិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ វេយ្យា-

អព្យាករណ៍សំយោគ

ព្រោះហេតុនោះ កាលបើព្រះតថាគតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើប
មិនមានពាក្យព្យាករណ៍នេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៣) គ្រានោះឯង វច្ឆនោត្តបវិញ្ញាណក្រិកោកបាគអាសនៈ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីក-
រាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹង
ពាក្យដែលគួរព្យាករណ៍ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆនោត្តបវិញ្ញាណ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លោកទៀងឬទេ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ
តថាគតមិនបានព្យាករណ៍ថា លោកទៀងដូច្នោះទេ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ចះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែនឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ តថាគតក៏មិនបានព្យាករណ៍ថា សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើ
ពួកអន្យត្តិយបវិញ្ញាណក្រិកោកបាគអាសន៍នេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញា

ករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។
 កោ បទ កោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
 កោតោ តោតមស្ស វរំ បុដ្ឋស្ស ន វរំ វេយ្យក-
 រណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ ។ បេ ។ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ។

(៤៣៤) អញ្ញតត្ថិយា ខោ វច្ឆ បរិព្វាជកា

ចក្កំ វតំ មម វសោហមស្មំ វសោ មេ អត្តាតិ
 សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ ជិវំ វតំ មម វសោហមស្មំ
 វសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ មនំ វតំ មម
 វសោហមស្មំ វសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។
 តស្មា អញ្ញតត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ វរំ បុដ្ឋានំ វរំ
 វេយ្យករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្ដី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្ដី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះហេតុ
 ដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច កាលបើព្រះគោតមដ៏ចម្រើនត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះ
 ហើយ មិនមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ ថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៤) ម្នាលវច្ឆៈ ពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាជក រមែងពិចារណា

ឃើញនូវចក្ខុថា នុះជារបស់អាត្មាអញ នុះជាអាត្មាអញ នុះជាខ្លួនរបស់
 អាត្មាអញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវអណ្តាតថា នុះរបស់អាត្មាអញ
 នុះជាអាត្មាអញ នុះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ
 នូវចិត្តថា នុះរបស់អាត្មាអញ នុះជាអាត្មាអញ នុះជាខ្លួនរបស់អាត្មា
 អញ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាលបើពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាជកត្រូវគេសួរយ៉ាង
 នេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្ដី ។ បេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

លេខ ១ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ តថាគតោ ច ទោ វច្ឆ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ចក្កំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ
 សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ ជ្ឈំ នេតំ មម នេសោហ-
 មស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។
 មនំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ
 សមនុបស្សតិ ។ តស្មា តថាគតស្ស ឃំ បុដ្ឋស្ស
 ន ឃំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ
 អសស្សតោ លោកោតិបិ អន្តវា លោកោតិបិ អ-
 នន្តវា លោកោតិបិ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិបិ អញ្ញំ ជីវំ
 អញ្ញំ សរីរន្តិបិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ លេខ ១ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់
 វច្ឆៈ ឯព្រះគម្ភាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព័តារណាឃើញនូវបក្ខុថា ខ្លះមិន
 មែនជារបស់អាត្មាអញ ខ្លះមិនមែនជាអាត្មាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់
 អាត្មាអញ ។ បេ ។ ព័តារណាឃើញនូវអណ្តាតថា ខ្លះមិនមែនជារបស់
 អាត្មាអញ ខ្លះមិនមែនជាអាត្មាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ
 ។ បេ ។ ព័តារណាឃើញនូវបិក្ខុថា ខ្លះមិនមែនជារបស់អាត្មាអញ ខ្លះ
 មិនមែនជាអាត្មាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ កាលគម្ភាគតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមិនមានពាក្យព្យា-
 ករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ថាលោកមិនទៀងខ្លះ ថាលោក
 មានទើបផុតខ្លះ ថាលោកមិនមានទើបផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះខ្លះ
 ថាជីវិតដទៃសរីរៈដទៃខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅ
 មិនកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន
 ខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

[៤៣៥] អច្ឆរិយំ កោ តោតម អត្តតំ កោ តោតម
 យត្ត ហិ នាម សត្តុ ច សាវកស្ស ច អត្តេន អត្តោ
 ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សំសង្ក្ខស្សតិ សមេស្សតិ ន
 វិហាយស្សតិ យទិទំ អត្តបទស្មី ។ ឥនាណហំ កោ
 តោតម សមណំ មហាមោក្ខល្លាទំ ឧបសង្កមិត្តា
 ឯតមត្តំ អប្បុច្ឆិ សមណោបិ មេ មហាមោក្ខល្លាដោ
 ឯតេហិ បទេហិ ឯតេហិ ព្យញ្ញនេហិ ឯតមត្តំ ព្យាកាសិ
 សេយ្យថាបិ ភវំ តោតមោ ។ អច្ឆរិយំ កោ តោតម
 អត្តតំ កោ តោតម យត្ត ហិ នាម សត្តុ ច សាវកស្ស
 ច អត្តេន អត្តោ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សំសង្ក្ខស្សតិ
 សមេស្សតិ ន វិហាយស្សតិ យទិទំ អត្តបទស្មីន្តំ ។
 សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៤៣៥) បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បតិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនឹងព្យញ្ញនៈរបស់ព្រះ
 សាស្តានឹងសាវកត្រូវគ្នាដូចគ្នា មិនខុសដោយអត្តនឹងព្យញ្ញនៈត្រង់បទដ៏
 ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញនេះ
 ខ្ញុំព្រះអង្គបានចូលទៅរកព្រះសមណមហាមោគ្គល្លាន ហើយបានសួរ
 សេចក្តីនេះ ឯព្រះសមណមហាមោគ្គល្លាន បានព្យាករន្យសេចក្តីនេះ
 ដោយបទនឹងព្យញ្ញនៈទាំងឡាយនេះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជាព្រះគោតមដ៏ចំ-
 រើនដែរ ។ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បតិត្រព្រះគោ-
 តមដ៏ចំរើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនឹងព្យញ្ញនៈរបស់ព្រះសាស្តា
 នឹងសាវកត្រូវគ្នាដូចគ្នា មិនខុសដោយអត្តនឹងព្យញ្ញនៈត្រង់បទដ៏ប្រសើរ
 ណាមួយឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤៣៦] អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន
 កកវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា កកវតា សង្កិ
 សម្មោទិ សម្មោទិយំ កកំ សារាណិយំ វិតិសារេត្វា
 ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធោ ខោ វច្ឆតោត្តោ
 បរិព្វាជកោ កកវន្តំ ឯតទរោច កី ធុ ខោ កោ តោតម
 សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ វច្ឆ
 មយា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ កី បន កោ
 តោតម លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បរិ
 មរណាតិ ។ ឯតម្បិ ខោ វច្ឆ អព្យាករណ៍ មយា លេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បរិ មរណាតិ ។
 កោ ធុ ខោ កោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេន អញ្ញតិវុត្តិយាធំ បរិព្វាជកាធំ ឯវំ បុដ្ឋាធំ ឯវំ
 វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បរិ មរណាតិ
 វា ។ កោ បន កោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤៣៦) គ្រានោះឯង វច្ឆន្តោក្ខបរិញ្ញាជកកិច្ចលទៅគាល់ព្រះដ៏-
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរពូក
ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆន្តោក្ខបរិញ្ញាជកអង្គុយក្នុងទីសម-
គួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន លោកទៀងឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ គឺជាគតមិនបាន
ព្យាករថា លោកទៀងដូច្នោះទេ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ
ទុកជាពាក្យនេះគឺជាគតក៏មិនបានព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើពួកអន្យត្តិវិយបរិញ្ញាជកត្រូវ
គេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោក
ទៀងភ្នំ ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
ក៏មិនមែនភ្នំ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធសុត្តនិកាយ

យេន កោតោ តោតមស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន ឯវំ វេយ្យា-
ករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិមំ ។ បេ ។ នេវ
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមំតិ ។

(២៣៧) អញ្ញតិភ្ន័យា ខោ វិច្ឆ បរិព្វាជកា រូបំ
អត្តតោ សមនុបស្សន្តិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ
វា រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេទនំ អត្តតោ
សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ
អត្តតោ សមនុបស្សន្តិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ
អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។
តស្មា អញ្ញតិភ្ន័យានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ
វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា
។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
មរណាតិ វា ។ តថាគតោ ច ខោ វិច្ឆ អរហំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយភនវគ្គ

កាលបើព្រះគាត្តមដ៏ចម្រើន ត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏មិនមានពាក្យ
ព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើត
ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៧) ម្ចាស់វច្ឆៈ ពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជករមែនពិចារណា ឃើញ

នូវរូបថាជាខ្លួន ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ពិចារណាឃើញ
រូបកងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនកងរូបខ្លះ ។ ពិចារណាឃើញវេទនា
ថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញសញ្ញា សង្ខារ នឹងវិញ្ញាណថាជាខ្លួន
ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ ពិចារណាឃើញវិញ្ញាណកង
ខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនកងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាល
បើពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យា-
ករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រះតថាគតអរហន្ត-

អព្យាករណ៍យុត្តិ

សម្មាសម្ពុទ្ធា ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ
 វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា រូបំ ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។
 ន វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ ន សញ្ញា ។
 ន សង្ខារេ ។ ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន
 វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញា-
 ណស្មី វា អត្តានំ ។ តស្មា តថាគតស្ស ឃំ បុដ្ឋស្ស ន
 ឃំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ ។ បេ ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបីតិ ។

[៤៣៨] អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ ឧដ្ឋា-
 យាសនា យេនាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា មហាមោក្ខល្លា-
 នេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កមំ សារាណិ
 យំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ហោ
 ខោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ អាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លានំ ឯតនវេច កី នុ ខោ ភោ មោក្ខល្លាន

អព្ភកតសំយុត្ត

សម្មាសមុទ្ធមិនតិចារណា ឃើញរូបថាជាខ្លួន មិនតិចារណា ឃើញខ្លួនថា
មានរូបខ្លះ មិនតិចារណា ឃើញរូបកងខ្លះខ្លះ មិនតិចារណា ឃើញខ្លួន
កងរូបខ្លះ ។ មិនតិចារណា ឃើញវេទនាថាជាខ្លួន ។ បេ ។ មិនតិចារណា
ឃើញសញ្ញា ។ មិនតិចារណា ឃើញសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនតិចារ-
ណា ឃើញវិញ្ញាណថាជាខ្លួន មិនតិចារណា ឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ
មិនតិចារណា ឃើញវិញ្ញាណកងខ្លះខ្លះ មិនតិចារណា ឃើញខ្លួនកង
វិញ្ញាណខ្លះ ព្រោះហេតុនោះ កាលបើព្រះគង្គតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ ទើបមិនមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។
ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៨) លំដាប់នោះឯង វច្ឆេតាត្តបរិញ្ញាដកក៏ក្រែកចាក

ភាសនៈចូលទៅក្រែមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ
លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរព្យាករហើយ ក៏អង្គុយក្នុង
ទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆេតាត្តបរិញ្ញាដកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានសួរ
ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុឡាយកថវគ្គោ

សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វុច្ឆ
 ភកវតា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ កី បន ភោ
 មោក្កល្លាន ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ ឯតម្បិ ខោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភកវតា ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 កោ នុ ខោ ភោ មោក្កល្លាន ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេន អញ្ញតិក្ខំយានំ បរិញ្ញាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ
 វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ កោ បន ភោ មោក្កល្លាន ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន សមណស្ស តោតមស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស
 ន ឯវំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ
 ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិបិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកនវគ្គ

លោកទៀងឬអ្វីហ្ន៎ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករថា លោកទៀងដូច្នោះទេ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្ចាស់
 វច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះ ក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើពួក
 អន្សត្ថិយបរិព្វាជិតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍
 យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច
 បច្ច័យដូចម្តេច កាលបើព្រះសមណគោតមត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ
 ក៏មិនមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

អព្ភកតសំយុត្តំ

(៤៣៧) អញ្ញតិភ្នំយោ ខោ វច្ឆ បរិព្វាជកា រូបំ
អត្តតោ សមនុបស្សនំ រូបវនំ វា អត្តានំ អត្តនំ វា
រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេទនំ អត្តតោ សមនុ-
បស្សនំ ។ បេ ។ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ អត្តតោ
សមនុបស្សនំ វិញ្ញាណវនំ វា អត្តានំ អត្តនំ វា
វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។ តស្មា អញ្ញ-
តិភ្នំយោនំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ វេយ្យាក-
រណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ធម៌
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ។
តថាគតោ ច វច្ឆ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ន រូបំ អត្តតោ
សមនុបស្សនំ ន រូបវនំ វា អត្តានំ ន អត្តនំ វា រូបំ
ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។ ន វេទនំ អត្តតោ សមនុ-
បស្សនំ ។ បេ ។ ន សញ្ញំ ។ ន សង្ខារេ ។ ន វិញ្ញាណំ
អត្តតោ សមនុបស្សនំ ន វិញ្ញាណវនំ វា អត្តានំ
ន អត្តនំ វា វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(២៣៧) ម្ចាស់វច្ឆៈ ត្រូវអនុវត្តិយបវិញ្ញាដករមែនពិចារណា
 ឃើញរូបថាជាខ្លួន ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ពិចារណាឃើញ
 រូបក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។ ពិចារណាឃើញវេទ-
 នាថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញសញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយនឹង
 វិញ្ញាណថាជាខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ ពិចារណា
 ឃើញវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ កាលបើត្រូវអនុវត្តិយបវិញ្ញាដករ(ត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ
 ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ
 ឯព្រះគម្ភាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនពិចារណាឃើញរូបថាជាខ្លួន មិន
 ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ មិនពិចារណាឃើញរូបក្នុងខ្លួនខ្លះ មិន
 ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។ មិនពិចារណាឃើញវេទនាថាជាខ្លួន
 ។ បេ ។ មិនពិចារណាឃើញសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនពិចារណាឃើញ
 វិញ្ញាណថាជាខ្លួន មិនពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ មិនពិចារ-
 ណាឃើញវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពនវគ្គោ

តស្មា តថាគតស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន ឯវំ វេយ្យាករណំ
 ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ អសស្សតោ លោកោ-
 តិបិ អន្តវា លោកោតិបិ អនន្តវា លោកោតិបិ តំ ជីវំ
 តំ សវ័ន្តិបិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តិបិ ហោតិ តថាគតោ
 បវំ មរណាតិបិ ន ហោតិ តថាគតោ បវំ មរណាតិបិ
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បវំ មរណាតិបិ
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បវំ មរណាតិបិ តិ ។

[៤២០] អច្ឆរិយំ ភោ មោក្កល្លាន អត្តតំ ភោ
 មោក្កល្លាន យត្ត ហិ ធាម សត្តុ ចេវ សាវកស្ស
 ច អន្តេន អត្តោ ឲ្យញ្ញនេន ឲ្យញ្ញនំ សំសន្និស្សតិ
 សមេស្សតិ ន វិហាយស្សតិ យទំទំ អក្កបទស្មី ។
 ឥនាធាហំ ភោ មោក្កល្លាន សមណំ តោតមំ ឧប-
 សន្តិមិត្តា ឯតមត្តំ អប្បច្ឆី សមណោបិ មេ តោតមោ
 ឯតេហិ ចនេហិ ឯតេហិ ឲ្យញ្ញនេហិ ឯតមត្តំ ឲ្យកាសិ
 សេយ្យថាបិ កវំ មោក្កល្លានោ ។ អច្ឆរិយំ ភោ មោក្កល្លាន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ព្រោះហេតុនោះ កាលព្រះតថាគតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមិន
 មានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ថាលោកមិនទៀងខ្លះ
 ថាលោកមានទីបំផុតខ្លះ ថាលោកមិនមានទីបំផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈ
 នោះខ្លះ ថាជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិន
 កើតទៀតក៏មានខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែនខ្លះ ។

[៤២០] បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រ
 ព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចំរើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនឹងព្យញ្ជនៈរបស់
 ព្រះសាស្តានឹងសាវត្រូវគ្នាដូចគ្នា មិនខុសដោយអត្តនឹងព្យញ្ជនៈត្រង់
 បទដ៏ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចំរើន អម្បាញ់-
 មិញនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាបានចូលទៅគាល់ព្រះសមណគោតម បានទូល
 សួរសេចក្តីនេះហើយ ឯព្រះសមណគោតមក៏ទ្រង់ព្យាករនូវសេចក្តីនេះ
 ដល់ខ្ញុំព្រះករុណា ដោយបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងឡាយនេះ ដូចជាព្រះមោគ្គ-
 ល្លានដ៏ចំរើនសំដែងប្រាប់ដល់ខ្ញុំដែរ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចំរើន

អព្យាករសំយុត្តំ

អត្តតំ ភោ មោត្តល្លាន យត្ត ហិ នាម សត្ត ចេវ
សាវកស្ស ច អត្តេន អត្តោ ឲ្យញ្ញនេន ឲ្យញ្ញនំ
សំសង្កំស្សតំ សមេស្សតំ ន វិហាយស្សតំ យទំទំ
អត្តបទស្មំ ។ អដ្ឋមំ ។

(៤២០) អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ យេន
កករា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា កករតា សង្កំ
សម្មោទិ សម្មោទន័យំ កកំ សារាណីយំ វិតិសារត្តា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ ខោ វច្ឆ-
តោត្តោ បរិញ្ញាជកោ កករន្តំ ឯតទរោច បុរិមានំ ភោ
តោតម ទិវសានំ បុរិមតរានំ សម្ពហុលានំ អញ្ញ-
តិត្តយានំ^(១) សមណាព្រាហ្មណបរិញ្ញាជកានំ កុតុហា-
លសាលាយំ សង្កិសិទ្ធានំ សង្កិបតិកានំ អយមន្ត-
រា កថា ឧទទានំ អយំ ខោ ប្បរណោ កស្ស-
ខោ សង្ឃី ចេវ កណី ច កណាចរិយោ ច ញាតោ
យសស្សី តិត្តិករោ សាធុសម្ពតោ ពហុជនស្ស

១ ឧ. ពាណិភ័យានំ ។

អន្តរាគមន៍យុត្ត

អស្ចារ្យណាស់ បត់ត្រីព្រះមោក្ខល្លានដ៏ចម្រើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថា
អត្តនឹងព្យញ្ជនៈ របស់ព្រះសាស្ត្រនឹងសាវត្រ្យវិញ្ញាណដូចគ្នា មិនខុសដោយ
អត្តនឹងព្យញ្ជនៈត្រង់បទដ៏ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(៤២៦) គ្រានោះឯង វច្ឆៈគាត់បរិព្វាជកក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរព្វក
ហើយ ក៏អង្គុយកងទ័សមគួរ ។ លុះវច្ឆៈគាត់បរិព្វាជកអង្គុយកងទ័
សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បត់ត្រី
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលពីថ្ងៃមុនៗ មក មានពួកសមណព្រាហ្មណ៍នឹង
បរិព្វាជកជាអន្សត្តិយមានចំនួនច្រើន អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងកុតហលសាលា
មានអន្តរាគមន៍ (ពាក្យជាចន្លោះ) កើតឡើងដូច្នោះថា គ្រូឈ្មោះបូរ-
ណកស្សៈនេះ ជាមេពួក ជាមេគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បី
ល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតថាជាមនុស្សល្អ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវនិព្វោ

សោ^(១) សាវកំ អត្តតិភំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោតិ ។ យោបិស្ស សាវកោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ តម្បី សាវកំ អត្តតិភំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោតិ ។ អយម្បី ខោ មក្កុលំ តោសាលោ ។ អយម្បី ខោ ជិត្តុល្លោ ជាដបុត្តោ ។ អយម្បី ខោ សញ្ញយោ វេលដ្ឋបុត្តោ ។ អយម្បី ខោ បក្កុដោ កក្កុដោ^(២) ។ អយម្បី ខោ អជិតោ កោសកម្ពុលោ សង្ឃី ចេវ កណី ច កណាចរិយោ ច ញាតោ យសស្សី តិក្កករោ សាធិសម្មតោ ពហុជនស្ស សោបិ សាវកំ អត្តតិភំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ

១ សោបិ ។ ២ កញ្ញយតោភិ វិ បាវេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

គ្រូឈ្មោះបូណកស្សបនោះ តែងព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លង
 ហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើត
 ក្នុងភពឯណោះ សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ សាវក
 ឯណា របស់គ្រូឈ្មោះបូណកស្សបនោះ ជាទុក្ខមបុរស ជាបុរសដ៏
 ប្រសើរក្រៃលែង ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ប្រសើរក្រៃលែង គ្រូឈ្មោះ
 បូណកស្សបក៏ព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងទៅហើយនោះ ក្នុង
 កំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ សាវក
 ឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ គ្រូឈ្មោះមទ្ធីលិគោសាលនេះក្តី ។
 គ្រូឈ្មោះនិគ្គណនាដបុត្តនេះក្តី ។ គ្រូឈ្មោះសញ្ញយវេលដបុត្តនេះក្តី ។
 គ្រូឈ្មោះបក្កជកច្ចាននេះក្តី ។ គ្រូឈ្មោះអជិតកេសកម្ពលនេះក្តី ក៏ជា
 មេត្តក ជាមេគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស
 ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតថាជាមនុស្សល្អ ឯគ្រូឈ្មោះអជិតកេស-
 កម្ពលនោះ ក៏ព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ
 ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ

អព្យាប្បសំយុត្តំ

អស្សុ អម្មត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ យោ ចំ ឡស្ស សាវកោ

ឧត្តមបុរិសោ បាមបុរិសោ បាមបត្តិបត្តោ តំ បិ សាវកំ

អត្ថតំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អស្សុ

អម្មត្រិ ឧបបន្នោ អស្សុ អម្មត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ អយម្បិ

ទោ សមណោ តោតមោ សង្ឃំ ចេវ កណំ ច កណា-

ចរិយោ ច ញាតោ យសស្សំ តិត្តករោ សាធុសម្មតោ

ពហុជនស្ស សោ បិ សាវកំ អត្ថតំ កាលកតំ

ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អស្សុ អម្មត្រិ ឧបបន្នោ

អស្សុ អម្មត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ យោ ច ឡស្ស សាវ-

កោ ឧត្តមបុរិសោ ។ បេ ។ អស្សុ អម្មត្រិ ឧបបន្នោ

អព្យាករណ៍សំយត្ត

សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ ឯសាវកឯណា របស់គ្រូ
 ឈ្មោះអធិតកេសកម្ពលនោ ជាឧត្តមបុរស ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ក៏ព្យាករនូវសាវកនោះដែល
 ធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវក
 ឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភព
 ឯណោះ ។ ចំណែកខាងព្រះសមណគោតមនេះសោតទៀត ក៏ជាមេត្តក
 មេគណៈ ជាគណបារម្ភ មានព្រះនាមល្បីល្បាញ ព្រះអង្គមានយស
 ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតថាជាសប្បុរស ព្រះអង្គសោតក៏ទ្រង់
 ព្យាករនូវសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើត
 ទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ សាវកឯណោះ
 ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ ក៏ឯសាវកឯណា របស់ព្រះអង្គ ជាឧត្តម-
 បុរស ។ បេ ។ ទ្រង់ព្យាករថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

អសុ អមុត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ អបិច ខោ ទំ ឯវំ ព្យាក-
 រោតិ អច្ឆេដ្ឋិ តណ្ហំ វិវត្តយំ សញ្ញាជនំ សម្មាមាណ-
 ភំសមយា អន្តមកាសិ ទុក្ខស្សាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 កោ តោតម អហុទេវ កង្ខំ អហុ វិចិត្តិន្ទា កថញ្ញា
 នាម សមណស្ស តោតមស្ស ធម្មោ អភិញ្ញាយ្យាតិ ។

(៤៤២) អលញ្ញំ តេ វច្ឆ កង្ខិតុំ អលំ វិចិត្តិត្តិតុំ

កង្ខិតិយេ ច បន តេ ហិរេ វិចិត្តិន្ទា ឧប្បន្នា ។
 សទុទានានស្ស ខ្វាហំ វច្ឆ ឧបបត្តិ បញ្ញាបេមិ ខោ
 អទុទានានស្ស ។ សេយ្យថាបិ វច្ឆ អត្តំ សទុទានា-
 នោ ជលតិ ខោ អទុទានាខោ ឯវេវ ខ្វាហំ វច្ឆ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សាវកឯណោះ ទៅកើតកងកតឯណោះ ។ មួយវិញទៀត ព្រះសមណ-
 គោតមទ្រង់ព្យាករនូវសាវកនោះយ៉ាងនេះថា សាវកនេះបានផ្តាច់បដិវដ្ត
 ភណ្ណា តាសវលើនូវសញ្ញាជនៈ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខ
 ព្រោះត្រាស់ដឹងនូវមានបានដោយល្អ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីសង្ស័យ មានសេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់ថា ព្រះធម៌ដែល
 ព្រះសមណគោតមទ្រង់កំណត់ដឹងដោយប្រការដូចម្តេច ។

(៤៤២) ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកឯងគួរមានសេចក្តីសង្ស័យ គួរមាន
 សេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់ មួយវិញទៀត សេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់កើតឡើងដល់អ្នក
 ឯងក្នុងហេតុដែលគួរឆ្លើងឆ្ងល់មែន ។ ម្នាលវច្ឆៈ គឺថាគតបញ្ញាក្នុងកំ-
 ណើតនៃសត្វដែលមានទុប្បាទាន មិនបញ្ញាក្នុងកំណើតនៃសត្វដែលមិន
 មានទុប្បាទានឡើយ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ដូចភ្នំដ៏មានទុប្បាទានតែងឆេះភ្លើង-
 រឿង មិនមានទុប្បាទានមិនឆេះភ្នំរឿង យ៉ាងណា ម្នាលវច្ឆៈ គឺថាគត

អព្ភាពសំយុត្តំ

សឧទានានស្ស ឧបបត្តិ បញ្ញាបេមិ នោ អនុទានា-
 នស្សាតំ ។ យស្មី^(១) កោ តោតម សមយេ អច្ចំ វាតេន
 ទិត្តា ធូរិបំ កច្ឆតំ ឥមិស្សា បន កវំ តោតមោ កី ឧ-
 ទានានស្មី បញ្ញាបេតីតំ ។ យស្មី ខោ វច្ឆ សមយេ អច្ចំ
 វាតេន ទិត្តា ធូរិបំ កច្ឆតំ តមហំ វាតុទានានំ បញ្ញា-
 បេមិ^(២) វាលោ ហិស្ស វច្ឆ តស្មី សមយេ ឧទានានំ
 ហោតីតំ ។ យស្មី^(៣) កោ តោតម សមយេ ឥមញ្ច
 កាយំ និក្ខិបតិ សត្តោ ច អញ្ញាតវំ កាយំ អនុប-
 បន្នោ ហោតិ ។ ឥមស្ស បន កវំ តោតមោ កី
 ឧទានានស្មី បញ្ញាបេតីតំ ។ យស្មី ខោ វច្ឆ សមយេ
 ឥមញ្ច កាយំ និក្ខិបតិ សត្តោ ច អញ្ញាតវំ កាយំ
 អនុបបន្នោ ហោតិ តមហំ តណ្ហាទានានំ វទាមិ តណ្ហា
 ហិស្ស វច្ឆ តស្មី សមយេ ឧទានានំ ហោតីតំ ។ ឈរិមំ ។

១ ឧ, ឯត្តន្តរេ យស្មី ចតាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ, វោមិ ។ ៣ ឧ, យស្មី ច បន ។

អព្យាករណ៍សំយត្ត

បញ្ញត្តនូវកំណើតនៃសត្វដែលមានឧបាទាន មិនបញ្ញត្តនូវកំណើតនៃសត្វ
 ដែលមិនមានឧបាទានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន សម័យណាអណ្ណតភ្នំដែលត្រូវខ្យល់បក់រមែងទៅកាន់ទីឆ្ងាយ
 ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់បញ្ញត្តនូវអ្វីថាជាឧបាទាននៃអណ្ណតភ្នំនេះ ។
 ម្នាលវច្ឆៈ សម័យណាអណ្ណតភ្នំដែលត្រូវខ្យល់បក់រមែងទៅកាន់ទីឆ្ងាយ
 គឺថាគតក៏បញ្ញត្តនូវអណ្ណតភ្នំនោះថាមានខ្យល់ជាឧបាទាន ម្នាលវច្ឆៈ
 ព្រោះថាខ្យល់ជាឧបាទាននៃភ្នំនោះ តែងមានក្នុងសម័យនោះ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សត្វតែងដាក់ចុះនូវកាយនេះ មិនចូលទៅកាន់
 កាយណាមួយ មានក្នុងសម័យណា ។ ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់
 បញ្ញត្តនូវអ្វីថាជាឧបាទាននៃកាយនេះ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សត្វដាក់ចុះនូវកាយ
 នេះ មិនចូលទៅកាន់កាយណាមួយ មានក្នុងសម័យណា គឺថាគតក៏
 ពោលនូវកាយនោះថាមានតណ្ហាជាឧបាទាន ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះថាតណ្ហា
 ជាឧបាទាននៃកាយ រមែងមានក្នុងសម័យនោះ ។ បឋស្សត្រទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតទវិញ្ញោ

(៤៤៣) អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កមំ សារាណិយំ វីតិសារត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ វច្ឆតោត្តោ
 បរិញ្ញាជកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច កី នុ ខោ កោ តោ-
 តម អត្តត្តានិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភកវា តុណ្ហិ អហោសិ ។ កី
 បន កោ តោតម នត្តត្តានិ ។ នុតិយម្បិ ខោ ភកវា
 តុណ្ហិ អហោសិ ។ អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

(៤៤៤) អថខោ អាយស្មា អាទន្នោ អចរិយ្យក្កន្តោ
 វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច កី នុ
 ខោ កន្តោ ភកវា វច្ឆតោត្តស្ស បរិញ្ញាជកស្ស បញ្ចា
 បុដ្ឋោ ន ព្យាកាសីតិ ។ អហញ្ញានន្ត វច្ឆតោត្តស្ស
 បរិញ្ញាជកស្ស អត្តត្តានិ បុដ្ឋោ សមាទោ អត្តត្តានិ
 ព្យាករេយ្យំ ។ យេ តេ អាទន្ត សមណាព្រាហ្មណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៤៤៣) គ្រានោះឯង វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកកំចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរ
 រឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្លួនមានដែរឬហ្ន៎ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលដែល
 វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកក្រាបបង្គំទូលសួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអង្គទ្រង់នៅ
 ស្ងៀម ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះខ្លួនមិនមានទេឬអ្វី ។ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នៅស្ងៀមអស់វារៈជាតំរប់២ ។ គ្រានោះឯង វច្ឆុ-
 តោត្តបរិព្វាជកក៏ក្រាបចាកអាសនៈដើរចេញទៅ ។

(៤៤៤) លំដាប់នោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ កាលដែលវច្ឆុ-
 តោត្តបរិព្វាជកដើរចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាល
 វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកទូលសួរម្រស្មា ព្រះអង្គមិនទ្រង់ព្យាករដល់វច្ឆុតោត្ត-
 បរិព្វាជក តើព្រះហេតុអ្វីហ្ន៎ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆុ-
 តោត្តបរិព្វាជកសួរថាខ្លួនមានដែរឬ គប្បីព្យាករដល់វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជក
 ថាខ្លួនមាន ។ ម្ចាស់អានន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអម្បាលមាន

អព្យាករណ៍យុត្ត

សស្សតវាណ តេសមេតំ សទ្ធិ អភវិស្ស ។ អហញ្ញានន្ទ
 វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស នត្តត្តាតិ បុដ្ឋោ សមាណោ
 នត្តត្តាតិ ព្យាករេយ្យំ ។ យេ តេ អាណន្ទ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឧច្ឆេទវាណ តេសមេតំ សទ្ធិ អភវិស្ស ។
 អហញ្ញានន្ទ វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស អត្តត្តាតិ
 បុដ្ឋោ សមាណោ អត្តត្តាតិ ព្យាករេយ្យំ ។ អបំ នុ មេតំ
 អាណន្ទ អនុលោមំ អភវិស្ស ញាណស្ស ឧប្បាទាយ
 សព្វេ ធម្មា អនត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ អហញ្ញា-
 នន្ទ វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស នត្តត្តាតិ បុដ្ឋោ ស-
 មាណោ នត្តត្តាតិ ព្យាករេយ្យំ ។ សម្មទ្ធិស្ស អាណន្ទ
 វច្ឆតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ភិយ្យោសម្មោហាយ អ-
 ភវិស្ស អហ វា មេ ន្ទន បុព្វេ អត្តា សោ ឯតវហិ
 នត្តតិ ។ ទសមំ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

ដែលជាសស្សតវេទ ការព្យាករណ៍នេះមុខជានឹងមានជាមួយនឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាសស្សតវេទទាំងនោះហើយ ។ ម្នាលអាណន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆុតោត្តបរិញ្ញាជកស្ករថាខ្លួនគ្មានទេឬ គប្បីព្យាករណ៍ដល់វច្ឆុតោត្តបរិញ្ញាជកថាខ្លួនគ្មានទេ ។ ម្នាលអាណន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអម្បាលមាន ដែលជាទេវត្រៃវេទ សេចក្តីព្យាករណ៍នេះមុខជានឹងមានជាមួយនឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាទេវត្រៃវេទទាំងនោះហើយ ។ ម្នាលអាណន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆុតោត្តបរិញ្ញាជកស្ករថាខ្លួនមានដែរឬ គប្បីព្យាករណ៍ដល់វច្ឆុតោត្តបរិញ្ញាជកថាខ្លួនមាន ។ ម្នាលអាណន្ទ ចុះពាក្យព្យាករណ៍នេះ ជាការប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសម្បជ័យឱ្យកើតញាណថា ធម៌ទាំងឡាយទាំងពួងជាអនត្តាដូច្នោះដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនដំណើរនោះមិនមានទេ ។ ម្នាលអាណន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆុតោត្តបរិញ្ញាជកស្ករថាខ្លួនគ្មានទេឬ គប្បីព្យាករណ៍ថាខ្លួនគ្មាន ។ ម្នាលអាណន្ទ ពាក្យព្យាករណ៍នេះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីផ្ទៀងផ្ទាត់ ដល់វច្ឆុតោត្តបរិញ្ញាជកជាអ្នកផ្ទៀងស្រាប់ថា ខ្លួនរបស់អាត្មាអញកាលពីមុនមានដោយពិតហើយ ខ្លួននោះមិនមានក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

(៤៤៥) ឯកំ សមយំ អាយស្មា សភិយោ
 កត្តានោ ញាតិកេ វិហារតិ តិញ្ញកោវសេថ ។ អថខោ
 វុច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ យេនាយស្មា សភិយោ កត្តា-
 នោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សភិយេន
 កត្តានេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារា-
 ណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និ-
 សិម្ពោ ខោ វុច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ អាយស្មន្តំ សភិយំ
 កត្តានំ ឯតទរោច កី នុ ខោ ភោ កត្តាន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណានិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វុច្ឆ
 ភកវតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ ។ កី បន
 ភោ កត្តាន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ ។
 ឯតម្បី ខោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភកវតា ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណានិ ។ កី នុ ខោ ភោ កត្តាន ហោតិ ច

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(៤៤៥) សម័យមួយ ព្រះសភ័យកច្ចានៈដ៏មានអាយុនៅក្នុងរោង
 ដែលគេសង់ដោយឥដ្ឋ ក្នុងញាតិកត្រាម ។ ត្រានោះ ច្នៃគោត្ត-
 បរិព្វាជកចូលទៅក្រព្រះសភ័យកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសភ័យកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះច្នៃគោត្តបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះ
 សភ័យកច្ចានៈដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បតិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ចៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 មិនព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នោះទេ ។ បតិត្រព្រះកច្ចានៈ
 ដ៏ចំរើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតទេឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ចៈ ទុកជាពាក្យ
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតដូច្នោះទេ ។ បតិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ

អព្យាករណ៍

ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ ។ អព្យាករណ៍
 ខោ ឯតំ វច្ឆ ភគវតោ ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណានិ ។ កី បន កោ កត្វាន
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ ។
 ឯតម្បិ ខោ វច្ឆ អព្យាករណ៍ ភគវតោ លេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ ។ កី ធុ
 ខោ កោ កត្វាន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ
 វតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ វច្ឆ
 ភគវតោ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ វទេសិ ។ កី
 បន កោ កត្វាន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ
 វតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ វច្ឆ ភគ-
 វតោ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិ វទេសិ ។

អព្យាករណ៍សំយោគ

មិនកើតទៀតខ្លះឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នោះទេ ។
 បពិត្រព្រះភព្វានៈដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ក៏មិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះភព្វានៈដ៏ចម្រើន លោកកាល
 ដែលខ្ញុំសួរថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យ
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះភព្វានៈដ៏ចម្រើន លោកកាលដែលខ្ញុំសួរថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយពវគ្គោ

កី ទុ ខោ ភោ កក្ខាន ហោតិ ច ន ច ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ អព្យា-
កតំ ខោ ឯតំ វុច្ឆ ភកវតា ហោតិ ច ន ច
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វិទេសិ ។ កី បទ
ភោ កក្ខាន ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ឯតថ្វំ ខោ វុច្ឆ អព្យា-
កតំ ភកវតា ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
មរណាតិ វិទេសិ ។ កោ ទុ ខោ ភោ កក្ខាន ហេតុ
កោ បច្ចយោ យេនេតំ អព្យាកតំ សមណោន តោគមេ-
នាតិ ។ យោ ច វុច្ឆ ហេតុ យោ ច បច្ចយោ បញ្ញាបនា-
យ^(១) រូបំតិ វា អរូបំតិ វា សញ្ញំតិ វា អសញ្ញំតិ វា
ទេវសញ្ញំនាសញ្ញំតិ វា សោ ច ហេតុ សោ ច បច្ចយោ
សព្វេន សត្វំ សត្វថា សត្វំ អបរិសេសំ និរុដ្ឋយ្យ ។

១ ម. ឯត្តមេ បញ្ញាបយមាតោ បញ្ញាបេយ្យតិ វា ភវិទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សទ្ធកាយគណន្ត

បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកកាលដែលខ្ញុំសួរថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះឬអ្វី ឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិន
 កើតទៀតខ្លះដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកកាលដែល
 ខ្ញុំសួរថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ឬអ្វី ឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេច
 ហ្ន៎ ដែលនាំឲ្យព្រះសមណគោតមមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។ ម្ចាស់
 វច្ឆៈ ហេតុនឹងបច្ច័យឯណាដែលបញ្ញត្តថា សត្វមានរូបដូច្នោះក៏ មិនមាន
 រូបដូច្នោះក៏ មានសញ្ញាដូច្នោះក៏ មិនមានសញ្ញាដូច្នោះក៏ មានសញ្ញាក៏មិន
 មែន មិនមានសញ្ញាក៏មិនមែនដូច្នោះក៏ ហេតុនឹងបច្ច័យនោះគប្បីរលត់
 ទៅមិនមានសេសសល់ សព្វប្រការទាំងពួង សព្វអាការទាំងពួង ។

អព្យាករណ៍សំយុង្គ

កេន ឆ័(១) បញ្ញាបយ មាណោ បញ្ញាបយ្យ រូបីតិ វា

អរូបីតិ វា សញ្ញាតិ វា អសញ្ញាតិ វា លេវសញ្ញាណសញ្ញាតិ

វាតិ ។ កីវចិវំ បញ្ញាជិតោសិ កោ កត្តាណាតិ ។ ន

ចិវំ អាវុសោ តិណិ វស្សាជិតិ ។ យស្សបស្ស អាវុសោ

ឯត្តកេន ឯត្តកមេវ តិ បស្ស ពហុ(២) កោ បន

វាណោ ឯវំ អភិក្កន្តន្តិ ។ ឯកានសមំ ។

១ ពេន ឆ័ ។ ២ ខ. ពហុ ។

អព្យាករណ៍សំយុត្ត

ហេតុមេចក៏កាលបុគ្គលបញ្ញត្តនវហេតុនឹងបច្ច័យនោះ ទើបបញ្ញត្តថា សត្វ

មានរូបដូច្នោះខ្លះ មិនមានរូបដូច្នោះខ្លះ មានសញ្ញាដូច្នោះខ្លះ មិនមានសញ្ញា

ដូច្នោះខ្លះ មានសញ្ញាក៏មិនមែន មិនមានសញ្ញាក៏មិនមែនដូច្នោះខ្លះ ។

បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន លោកប្អូនសុខានុប្បន្នានវស្សាហើយ ។ ម្ចាស់

អាវុសោ អាត្មាប្អូនមិនទាន់បានយូរឬខ្លាំងទេ ទើបនឹងបាន ព្យាវស្សា

ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ពាក្យព្យាករណ៍មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ

ដោយកាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ គប្បីមានដល់បុគ្គលណា ពាក្យព្យា-

ករណ៍នោះ ឈ្មោះថាមានច្រើនដល់បុគ្គលនោះ នឹងបាច់ពោលទៅថ្មីក្នុង

ពាក្យព្យាករណ៍ដ៏ច្បាស់លាស់យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

ចប់ អព្យាករណ៍សំយុត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតទវិញ្ញោ

តិស្សុទ្ធានំ

ខេមា ថេរី អនុរាជោ
សារីបុត្តាតិ កោដ្ឋិតោ
មោគ្គល្លាជោ ច វង្ខោ ច
កុតុហលសាលានន្ទោ
សភិយោ ឯកានិសមន្តំ ។

សឡាយតទវិញ្ញោសំយុត្តំ សមត្តំ ។

តិស្សុទ្ធានំ

សឡាយតទវេទនា មាតុត្តាមោ
ជម្ពុទានកោ សាមណ្ណកោ
មោគ្គល្លាជោ ចិត្តោ
តាមណ្យសម្ពុតំ អព្យាកតន្តំ និស ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ឧទ្ទាននៃអព្យាកតសំយុត្តនោះគឺ

ពោលអំពីនាងខេមាថេរី ១ អំពីអនុរាជត្រូវ ១ អំពីព្រះសា-
 វីបុត្ត មាន ៣ លើក អំពីព្រះមហាកោដ្ឋិត ១ អំពីព្រះ
 មហាមោគ្គល្លាន ១ អំពីវច្ឆតោត្តបរិញ្ញាដក ១ អំពីពួកសម-
 ណព្រាហ្មណ៍ប្រជុំគ្នាក្នុងកុត្តហលសាលា ១ អំពីព្រះអាទន្ទ
 ដ៏មានអាយុ ១ អំពីព្រះសភិយកច្ចានៈ ១ ជាតំរប់ ១១ ។

ចប់ សឡាយតនវគ្គសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃសឡាយតនវគ្គនោះគឺ

សឡាយតនសំយុត្ត ១ វេទនាសំយុត្ត ១ មាគតាមសំយុត្ត ១
 ជមទាទកសំយុត្ត ១ សាមណ្ឌកសំយុត្ត ១ មោគ្គល្លាន-
 សំយុត្ត ១ ចិត្តគហបតិប្បវាសំយុត្ត ១ តាមណីសំយុត្ត ១
 អសង្ខតសំយុត្ត ១ អព្យាកតសំយុត្ត ១ រួមជា ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

អដ្ឋមោ វាគោ

មាតិកា	អង្កេ
វេទនាសំយុត្តំ	១
បឋមកសតាថវគ្គោ	១
វហោតតវគ្គោ	៣០
អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ	៦១
មាតុត្តាមសំយុត្តំ	៨២
បេយ្យាលវគ្គោ	៨២
មាតុត្តាមពលវគ្គោ	៧៦
ជម្ពុខាទកសំយុត្តំ	១០៨
សាមណ្ឌកសំយុត្តំ	១២៧

សុត្តន្តបិដក

សិយុត្តនិកាយ សទ្ធកាយតនវគ្គ

អដ្ឋមភាគ

មាតិកា	ទំព័រ
វេទនាសំយុត្ត	០
បឋមកសគារិវគ្គ	០
រហោគវគ្គ	៣០
អន្តសតបរិយាយវគ្គ	៦០
មាតុត្តាមសំយុត្ត	៨៦
បេយ្យលវគ្គ	៨៦
មាតុត្តាមពលវគ្គ	៩៦
ធិម្ពុខាទកសំយុត្ត	១០៨
សោមណ្ណកសំយុត្ត	១២៧

មាតិកា

អង្កេ

មោគ្គល្លាសយុត្តំ	១៣១
ចិត្តគហបតិបុប្ផាសយុត្តំ	១៧៤
តាមណីសយុត្តំ	២២៧
អសន្តតសយុត្តស្ស បឋមវគ្គោ	៣៤៧
អសន្តតសយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ	៣៥៤
ព្យាគតសយុត្តំ	៣៧៦

មាតិកា	ទំព័រ
មោក្ខស្វាសយុត្ត	១៣១
ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្ត	១៧៤
កាមណីសំយុត្ត	២២៧
អសង្កតសំយុត្ត បរមវគ្គ	៣៤៩
អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ	៣៥៤
អព្យាកតសំយុត្ត	៣៧៦

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុសត្រូវនៃសត្វស្តបដក ភាគ ៣៦

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
កឹក្ចុតែនដឹងប្បាសន្យវព្រះ (នៃអាសវៈ ទាំងឡាយ) ផង	កឹក្ចុតែនដឹងប្បាសន្យវព្រះ និព្វាននោះផង នូវមគ្គជាដំ- ណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីក្ស័យ	១	១៣
សុខា	សុខា វេទនា ធុត្តា វេទនា អធុត្តម សុខា វេទនា ។	២៦	១៣
កកវា	កកវា	២៦៧	១៣
ឲ្យវៃតតន៍	មិនឲ្យវៃតតន៍	២៨៧	៦
ឲ្យវៃតតន៍	មិនឲ្យវៃតតន៍	២៨៨	៥
ឲ្យវៃតតន៍	មិនឲ្យវៃតតន៍	២៨៧	៨
ឲ្យវៃតតន៍	មិនឲ្យវៃតតន៍	"	១៤
យំអើ ពោលថា ខ្ញុំចេះមាយា	យំអើ ព្រះសមណគោតម	៣០៧	១៧
ដូច្នោះ	ជាអ្នកមានមាយាដែរតើ ។ ម្ចាស់គាមណី បុគ្គលឯណា		
ប្រារព្ធសេចក៏ខ្លះខែងប្រងចិត្ត	ប្រារព្ធសេចក៏ខ្លះខែង ផ្សំ ផងប្រងចិត្ត	៣៥៨	១៤

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុសត្រូវនៃសុត្តន្តបិដក ភាគ ៣៦

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
<p>(ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិបំ ន ឧបេតំ) (បាលីនេះលើសត្រូវលុបចោល)</p>		៣៨៨	៥
<p>ព្រះគោតម</p>	<p>ព្រះគោតម</p>	៤២៤	២
<p>។ បេ ។ មិនពិចារណា</p>	<p>។ បេ ។ មិនពិចារណា</p>	៤២៧	១៤
<p>ឃើញសង្ខារទាំងឡាយ ។</p>	<p>ឃើញសញ្ញា ។ មិនពិ- ចារណាឃើញសង្ខារទាំង- ឡាយ ។</p>		
<p>ឈ្មោះអជិតកេសកម្ពលនោះ</p>	<p>ឈ្មោះអជិតកេសកម្ពលនោះ</p>	៤៣១	៣

